

Kungl. Vitterhets
Historie och Antikvitets Akademien

Det medeltida Sverige
Band 1 UPPLAND: 4 Tiundaland:
Tierp, Våla, Vendel, Oland och
Närdinghundra

Utgivet genom
Kommittén för Det medeltida Sverige

Det medeltida Sverige 1 UPPLAND

4 TIUNDALAND

Tierp, Våla, Vendel
Oland, Närke, Nordinghundra

av

Rune Janson

Sigurd Rahmqvist

Lars-Olof Skoglund

Redigerat av Sigurd Rahmqvist

Stockholm 1974
Almqvist & Wiksell

Bekostat av Statens Humanistiska Forskningsråd

Omslaget: Karta över Vendels socken (beskuren),
utförd 1714 av Jacob Braun (LmS B75—1 : 2).

ISBN 91-7192-128-1

Stockholm 1974

Kungl. Boktryckeriet P. A. Norstedt & Söner

Förord

Kungl Vitterhets Historie och Antikvitetsakademien beslöt år 1960 att tillsätta en kommitté för utarbetande och utgivning av verket *Det medeltida Sverige*. Kommittén består för närvarande av professorerna Erik Lönnroth (ordförande), Gunnar T Westin (sekreterare), David Hannerberg och Harry Ståhl. Verket erhåller årliga anslag av Statens humanistiska forskningsråd. För de allmänna övervägandena bakom verket hänvisas till förordet till det första häftet i serien: *Uppland, Norra Roden* (DMS 1 : 1, Stockholm 1972).

Föreliggande häfte av *Det medeltida Sverige* (DMS 1 : 4) behandlar norra delen av Tiundaland i Uppland. Någon översikt över folklandet ges inte här men en sådan kommer att ingå som inledning i det första av de ytterligare två planerade häftena för Tiundaland (DMS 1 : 2, 1 : 3). Av de i detta häfte ingående avsnitten har fil mag Rune Janson författat sockenbeskrivningarna för Våla härad, fil lic Lars-Olof Skoglund beskrivningarna för Olands och Närke härad och fil mag Sigurd Rahmqvist beskrivningarna för Tierps och Vendels härad samt inledningen till Våla härad. Den senare har dessutom redigerat häftet och utarbetat de allmänna inledningarna. Fil mag Göran Dahlbäck har aktivt medverkat i slutredigeringen. Värdefullt excerperings- och kontrollarbete har utförts av fru Nea Corderer, fil mag Olle Ferm, jur kand Sven Klippvall, fru Brita Petersson, jur kand Wilhelm Stiernstedt, fil mag Ulf Söderberg och herr Birger Wennerholm. Fil dr Hans Gillingstam och teol dr Jan Liedgren har granskat framställningen i manuskript.

Stockholm i november 1973

Kommittén för Det medeltida Sverige

Innehåll

- 5 Förord
7 Innehållsförteckning
9 **Inledning**
- Tiundaland: Tierp, Våla, Vendel, Oland och Närdinghundra**
- 19 Geografisk struktur
20 Administrativ indelning
 Medeltiden
 1540—1570
24 Judiciell indelning
26 Kyrklig indelning
30 1312 års markgäld
30 Statistiska uppgifter
 Antal jordeboksenheter
 Jordetal
 Penningskatt
- 54 **Tierps härad**
55 Söderfors socken
55 Tierps socken
84 Tolfta socken
- 89 **Våla härad**
91 Harbo socken
108 Huddunge socken
110 Nora socken
122 Östervåla socken
- 141 **Vendels härad**
142 Vendels socken
179 Tegelsmora socken
- 187 **Olands härad**
190 Alunda socken
220 Ekeby socken
225 Hökhuvuds socken
229 Morkarla socken
239 Skäfthammars socken
246 Stavby socken
256 Tuna socken
- 271 **Närdinghundra härad**
271 Almunge socken
280 Bladåkers socken
290 Edsbro socken
294 Faringe socken
300 Knutby socken
310 Ununge socken
- Källor, litteratur och förkortningar**
- 318 Använt UH-material
323 Tiondelängder
325 Förkortningar: källor och citerad litteratur
333 Förkortningar, allmänna
336 Kartor
337 Övrig litteratur
- Register**
- 338 Ortregister
358 Personregister
371 Register över kyrkors och klostergods innehav
373 Register över sätesgårdar

Kartor

- 23 Tiundaland, norra och östra delarna, administrativ och judiciell indelning
- 29 Tiundaland, norra och östra delarna, kyrklig indelning
- 106 Området kring Tämnarens södra del
- 119 Gränsen mellan Nora och Österfärnebo socknar

Inledning

De regionala bearbetningarna i *Det medeltida Sverige* presenteras landskapsvis, i häradser och skeppslag och under dem socknar. Därvid följs indelningen i 1500-talets kamerala material. I de fall förändringar skett under senare perioder finns hänvisningar på den plats, där en socken eller ort borde återfinnas enligt den nuvarande indelningen.

Sockenens redovisas på det sätt som framträder i 1500-talsmaterialet, som en kameral enhet: jordebokssocken, vilken ofta men inte alltid överensstämmer med den kyrkliga socknen. När skillnader mellan dessa har iakttagits, har det anmärkts. Om inte annat särskilt anges, avses för förhållanden under medeltid och 1500-tal med termen "socken" begreppet jordebokssocken; endast i avsnittet om den kyrkliga organisationen är "socken" synonymt med kyrksocken.

Med "den nuvarande indelningen" och "den nuvarande socknen" avses den regionala organisationen 1950, innan de stora kommunsammanslagningarna började. "Socken" betecknar där den borgerliga kommunen, som i allmänhet sammanföll med den kyrkliga: församlingen.

Redovisningen inom socknen av varje by/gård, brukningsenhet består av tre delar:

- I Namnformer och kartangivelse
- II Inventering av det kamerala materialet
- III Inventering av det medeltida materialet

I Namnformer För varje enhet redovisas först det nuvarande namnet, med halvfet stil, därefter den äldsta kända namnformen, kursiverad, och året för denna.

När det *äldsta belägget* hämtats ur tryckta källor av god kvalitet, återges stavningen enligt trycket utan att den har kontrollerats mot originaldokumentet. (I enstaka fall har originaldokumentet granskats, vilket anges med "or", ex "DS 1031 or".) Uppgifter som hämtats ur tryckta regestamlingar har regelmässigt kontrollerats mot originalet, vilket markeras genom att originalets signum anges, följt av hänvisning till trycket, (ex "RAP 21/3, SMR 235"). Om det äldsta belägget är en avskrift, återges även den

10 Inledning

äldsta originalformen. — Varianter av namnet anges endast vid kraftig avvikelse. För övriga äldre namnformer hänvisas till det omfattande excerptmaterialet i Ortnamnsarkivet i Uppsala. Det har inom undersökningens ram inte varit möjligt att grundligt pröva alla ortnamnsproblem, och vissa ortidentifieringar kan därför ur *filologisk* synvinkel synas mindre väl motiverade. — Ortnamnen återges genomgående med stora begynnelsebokstäver, även i de fall originalen eller de tryckta källorna har små. — Prepositioner ("in", "de" osv) anges, men "i" och "j" återges båda med *i*. Undantag: äldsta belägg hämtade ur 1500-talets kamerala material återges som regel utan preposition.

De *nutida namnen* återges enligt stavningen på den ekonomiska kartan 1:10 000. Har byn/gården/brukningsenheten inte kunnat återfinnas på officiellt kartmaterial (ekonomiska kartan 1:10 000, topografiska kartan 1:50 000, generalstabskartan 1:100 000 eller 1800-talets ekonomiska kartor) redovisas den under den äldsta kända namnformen, vilket markerats med *.

Kartangivelse. Den siffergrupp som avslutar den första avdelningen, hänvisar till det aktuella bladet av den ekonomiska kartan 1:10 000; ett rutsystem med motsvarande kod finns inlagt på den topografiska kartan 1:50 000.

II Inventeringen av 1500-talets kamerala material bygger på de i Kammararkivet förvarade landskapshandlingarna, från de äldsta, omkring 1540, fram till omkring 1570. Slutåret varierar något beroende på materialtillgången. Exakt uppgift om vilka handlingar som ligger till grund för bearbetningen framgår av förteckningen över "Använt UH-material". Tiondelängder och frälse- och rusttjänstlängder har som regel inte använts. För frälse- och rusttjänstlängderna hänvisas generellt till Almquist J A, Fräsegodsen i Sverige under storhetstiden. Längderna Gärder och hjälper 1535, KA, har — trots att de som regel är äldre än landskapshandlingarna — inte heller använts, då de uppgifter, som de lämnar om lokala förhållanden, många gånger förefaller osäkra.

Uppgifterna redovisas enligt ett fast schema med ett antal starka förkortningar (se förkortningslistan):

- 1) *jordnatur* och *antal kamerala enheter* återges med halvfet stil, ex "1 sk" = ett skattehemman.
- 2) *jordetal* (om sådant finns), dvs enhetens storlek uttryckt i markland : öresland : örtugland : penningland.

1 markland	8 öresland	24 örtugland	192 penningland ¹
	1 öresland	3 örtugland	24 penningland
		1 örtugland	8 penningland

En gård med jordetalet tre öresland och fyra penningland redovisas 0:3:0:4. I de fall penningland eller örtugland och penningland saknas, markeras de inte: ex tre öresland = 0:3; däremot ett markland = 1:0.

I vissa områden av de delar av Sverige där jordetal finns, uttrycks gårdarnas jordetal i skiftande kombinationer i de olika årgångarna av kronans jordeböcker. Av redovisningstekniska skäl har det därför i sådana områden blivit nödvändigt att använda ett och samma uttrycksätt för hela undersökningsperioden. För de i första häftet behandlade delarna av Uppland, där uttryck i mark- och öresland är det vanligaste, har det fallit sig naturligt att räkna om jordetalet till så stora enheter som möjligt. Exempelvis har en gård som i somliga längder anges till 0:0:11½ och i andra till 0:3:0:20 i bearbetningen redovisats med 0:3:2:4.

Om det i samma by finns flera enheter av samma jordnatur, anges jordetalet för varje gård, ex "2 sk, 0:4 + 0:4".

I byar med flera än en gård redovisas gårdarna i fallande storleksordning, inte efter jordeböckernas ordning. Undantag har gjorts för de större byar som är delade på två åttingar. I dessa fall redovisas skattegårdarna i fallande storleksordning inom resp grupp.

- 3) *årtal*. Om inga årtal nämns innebär det, att uppgifterna om gården (motsvarande) är oförändrade under hela den period som täcks av de använda landskapshandlingarna. Ett enstaka årtal som föregår jordnaturen, ex "1548 1 aoe", anger att gården uppträder första gången detta år och sedan finns perioden ut. Finns en gård enbart en del av perioden, anges de år den existerar, ex "1555–65 1 sk". "1548 (endast)" innebär att den redovisas endast detta år.
- 4) vid *förändringar i jordetalet* anges det år, då förändringen sker, följt av det nya jordetalet, ex "1 sk, 0:2, 1558 0:3", vilket visar, att gården anges till två öresland från periodens början och till tre öresland från 1558 till dess slut. En tillfällig förändring med tillbakagång till det ursprungliga jordetalet markeras med (), ex "1 sk, 0:2 (1558 0:3)", vilket betyder två öresland hela perioden med undantag för år 1558.

¹ Om 15 pnl/örtl se s 31.

12 Inledning

Samma system används vid *förändringar i jordnaturen*, ex ”1 skuj, 1566 1 sk, 0:0:4”, vilket innebär att enheten från att ha varit skatteutjord från periodens början, 1566 övergår till ett självständigt skattehemman. Jordetalet är detsamma för både utjorden och skattehemmanet.

Uttrycket ”som 1558 delas på” innebär, att delningen (förändringen) uppträder i jordeboken första gången det året, inte att själva delningsprocessen kan beläggas det året. I de fall det kan iakttagas hur delningen har gått till, anges det särskilt.

- 5) *utjord* redovisas med jordetal under sitt geografiska namn med angivande av den gård till vilken den hör. Under huvudgården finns en hänvisning till utjordens geografiska namn. För årtalen se punkt 4; märk dock att ”1 skuj, 0:2 till Åby, 1546 till Överby” innebär, att utjorden, som hela tiden är två öresland, från periodens början tillhör Åby men från 1546 till periodens slut tillhör Överby.
- 6) *kyrkojord* och *arv- och egetjord* saknar ofta uppgift om jordetal. I förteckningen över ”Använt UH-material” för respektive avsnitt anges vilka år jordetal saknas för dessa jordnaturer. Detta markeras inte särskilt i redovisningen av varje gård. Exempelvis ”1 ky, 0:4” betyder att ett kyrkohemman redovisas under hela perioden och att jordetalet är 0:4, när det förekommer.
- 7) *frälsejord* saknar i kronans jordeböcker nästan undantagslöst uppgift om jordetal. Jordeböckerna anger däremot ibland namnet på den adelsperson, som äger jorden i fråga. Detta redovisas i sammanställningarna genom att namnet satts inom parentes efter jordnaturen ex ”4 fr, (Erik Fleming)”. Däremot anges inte vilka år ägarens namn redovisas.
- 8) *summa jordetal*. När byn består av två eller flera enheter anges summan av byns jordetal. Motsvarande uppgift finns inte i det kamerala materialet. Summan, som alltså är resultatet av en bearbetning, avser det första och det sista året under undersökningsperioden, då en summa kan beräknas; (om det första året har endast en mantalslängd e dyl, kan det inte användas, och det tidigaste året med en årlig ränta måste väljas). Är summorna olika de två åren anges det senaste årets inom ();¹ mellanliggande förändringar redovisas som regel inte. I summan

¹ För Tierp och Vendel se även s 31.

har inräknats jordetalet för kyrko- och arv- och egetjord enligt vad som angetts under punkt 6. I en by där frälsegods ingår, blir jordetalssumman inte fullständig, då som ovan sagts jordetal inte anges för frälsejord.

III Inventering av medeltidsmaterialet (vari inräknas även sådant material från perioden 1500–1570 som inte ingår i det kamerala). Av detta material redovisas i form av kortfattade register de uppgifter om en ort som direkt eller indirekt berör jorden och dess ägare, brukning och organisation.

I de fall en handling endast bevarats i avskrift, finns den ofta i flera exemplar i olika samlingar. Hänvisning sker här endast till den avskrift, som använts som underlag för regesten; uppgifter om övriga avskrifter kan sökas i Diplomatarietkommitténs samlingar.

Den marklandsvärderade *jordens storlek* anges på samma sätt som jordetalen i det kamerala materialet. Omräkningen till större enheter har dock inte skett, utan jordetalet återges på det sätt det finns i källan, ex "0:11", fastän det omräknat ger 1:3. I de fall källans jordetal innehåller en negativ komponent, har det dock räknats om till det faktiska värdet (t ex 'sex öresland en örtug mindre' = 0:5:2).

Vid försäljning och köp anges inte *köpeskillingen*, även om uppgift om den finns i dokumentet i fråga.

Personnamn (förnamn) återges som regel i normaliserad form, ex Anders för Andreas, Nils för Nisse. För en och samma person används genomgående samma namnform, oavsett om hans namn växlar i källorna. De latinska formerna återges med motsvarande svenska namn.

Släktnamn återges inom (), om det inte burits av personen själv. Namn, som senare blivit verkliga släktnamn, ex "Oxenstierna", ges stor begynnelsebokstav, liksom också konstruerade namn som vunnit hävd, ex "(Ulv)" — liten bokstav ges namn som är rena sigillbeskrivningar, ex "(ginbalk belagd med sparre)" — undantag utgör naturligtvis med orter sammansatta namn, ex "(Lindö-ätten)".

Titlar återges inte annat än när de behövs för att identifiera en person eller har betydelse för förståelsen av en viss uppgift.

Släktskap mellan i registerna omnämnda personer anges, när det har betydelse för sammanhanget. Den uppgiften finns ofta inte i den aktuella handlingen utan har hämtats ur gängse genealogisk litteratur, som regel utan att källan särskilt redovisas.

Uppgifter om *fastar*, *bisittare i nämnd* o dyl har som regel inte medtagits.

Hänvisning till andra orter görs a) till orter inom samma socken med

14 Exempel

enbart ortnamn, b) till övriga med ort- och sockennamn; upplysning om till vilket härad de senare hör, ges i ortregistret.

Käll- och litteraturhänvisningar sker genom användande av förkortningar (se s 325), följda av 1) för källpublikationer med numrerade handlingar: handlingens *ordningsnummer* eller (om handlingarna inte är genomgående numrerade) *delnummer:ordningsnummer*, 2) i samtliga övriga fall: *sidnummer*.

Citering: ” ” används när ett citat återges ordagrant med bibehållen stavning, ’ ’ när det återges med normaliserad stavning och form men ändå ansluter sig till den direkta ordalydelsen. Upplösta *förkortningar* markeras inte.

Frågetecken används för att ange att den lämnade uppgiften i något avseende är osäker. Det används:

- 1) i stället för årtal = årtalet är okänt, ex ”? Sten Sture ...”,
- 2) efter årtal = årtalet är osäkert, ex ”...köpts av skatten 1549 (?)”,
- 3) före källhänvisning = osäkert om källans namnform avser den ort den identifierats med, ex ”Boda 1490 i Bodha (?ULdb s 20)”,
- 4) före ortnamn i modern form = osäkert om orten avses, ex ”...bönderna i ?Risten (*Risby* — ...) ...”,
- 5) efter direktcitat = osäker läsning, ex ”1538... *Bozgubbe* (?) (UH 1540:5)”,
- 6) framför begrepp eller hel sats = osäkert påstående, ex ”Ingeborg av Tånga, ?hustru till Filip Karlsson”.

Exempel och kommentarer

Exemplen är tagna ur DMS 1:1.

Österlövsta socken

Redovisningen av Österlövsta socken bygger på Upplands handlingar (UH) 1545:6 (mantalslängd), 1554:3, 1555:11, 1556:30, 1566:26 och 1567:6. 1557:23 är skadad. (Framgår av ”Använt UH-material”).

Endast för Borgen tolkas hela artikeln, för övriga exempel förklaras enbart de uttryck, som inte förekommit tidigare.

Exempel:

- Borgen** 1312 *de Brogh, de Borhg* (DS 1887) — 13 I, 0 a.
UH 1 sk, 0:4 med skuj i Kobo.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 6 skattskyldiga till 1 mark, 2 till 6 öre och 1 till 4 öre; 1 restar 4 öre (DS 1887).

Kommentar:

Nuvarande namn är Borgen. Det omnämns första gången 1312 i Diplomatarium Suecanum, del III, s 98 ff, nr 1887 (DS 1887) och stavas då Brogh och Borhg. Orten återfinns på ekonomiska kartan 1:10 000, blad 13 I Österlövsta, 0 a Ingarsbo, samt på topografiska kartan 1:50 000, blad 13 I Österlövsta SV o NV ruta 0 a.

Upplands handlingar (UH) redovisar 1554–1556 och 1566–1567 ett skattehemman på 4 öresland, vilket hela perioden har en skatteutjord i Kobo. Jordetalet för skatteutjorden återfinns under Kobo. I mantalslängden 1545 redovisas ett skattehemman men uppgifterna om jordetal och utjord saknas, som alltid i mantalslängder.

Borgen omnämns i det medeltida materialet en gång, i 1312 års markgäldsförteckning.

Grönö 1312 *de Grenø, de Gønø* (!) (DS 1887) — 13 I, 2 b.
UH 3 sk, 0:4:1 + 0:3:2 och 0:1:0:4 (1555 inräknat i gårdens jt, från 1556 i tredje gårdens jt), 1555 0:4:2:4, 1556 0:3:2 + 0:2:2:4, 1556 0:4, från 1557 med 2 skvretar i Köpstaden. Summa jt 1:4.

— — —

Upplands handlingar (UH) redovisar förutom i mantalslängden 1545 åren 1554, 1555, 1556, 1566 och 1567 tre skattehemman. Det första hemmanet är alla åren fyra öresland och ett örtugland. Det andra har 1554 en del på tre öresland och två örtugland och en del på ett öresland och fyra penningland; 1555 redovisas de två delarna i en summa: fyra öresland, två örtugland och fyra penningland; 1556, 1566 och 1567 har den kvar bara den ena delen på tre öresland och två örtugland, medan den andra delen från år 1556 ingår i den tredje gården och svarar för höjningen av dennas jordetal från två öresland, två örtugland och fyra penningland till fyra öresland. Det tredje hemmanet har också två skattevretar i Köpstaden 1557, 1566 och 1567. Jordetalssumman för hela byn är densamma 1554 och 1567, ett markland och fyra öresland.

Kobo 1554 *Kobodh* (UH 1554:3) — 12 I, 8 b.
UH 3 skuj, 0:0:2 till Borgen + 0:0:1 till Hillebola + 0:0:1 till Larsbo. Summa jt 0:1:1.

Orten saknas helt i medeltidsmaterialet. Den uppträder första gången i Upplands handlingar 1554:3. Eftersom den består av enbart skatteutjordar saknas den i mantalslängden 1545.

16 Exempel

I Kobo redovisas tre skatteutjordar, en på två örtugland till Borgen, en på ett örtugland till Hillebola och en på ett örtugland till Larsbo. Hänvisningar till Kobo finns under Borgen, Hillebola resp Larsbo (jfr ovan Borgen).

Lisslebo 1554 *Lislebodh* (UH 1554:3) — 12 I, 9 a.
UH 1 skuj, 1556 2 skuj, 0:0:1 till Åkerby + 1556 0:0:1 till Orsbo. Summa jt 0:0:1 (0:0:2).

1554, 1555, 1556, 1566 och 1567 redovisas en skatteutjord på ett örtugland i Lisslebo, och från 1556 ytterligare en på ett örtugland.

***Myrebodh** 1554 *Myrebodh* (UH 1554:3).
UH 1 skuj, 0:0:2 till Hillebola.

Namnet återfinns första gången i Upplands handlingar 1554:3. Det har inte kunnat återfinnas i det officiella kartmaterialet, vilket anges med * och genom att namnet stavas i enlighet med första belägget. Härav följer att lägesangivelse saknas. Utjorden har inte heller återfunnits på äldre lantmäterikartor eller dylikt. Hade så varit fallet hade det angivits med hänvisning till arkiv och kartnummer.

Skärplinge 1312 *de Skærplinge* (DS 1887) — 13 I, 1 b.
UH 7 sk, 0:2:1 + 0:2 + 0:2 + 0:2 med skuj i *Hagomen + 0:1:2 + 0:1:2 + 0:1:2. Gällertal 6 mark.
1 skbolj, 0:0:1 till Salberga.
1 ky, 0:1:0:4 (ej 1567).
1566–67 1 pb, jt saknas.
1546 1 aoe, 1566 1 kr, 0:1:0:4 med 2 krängar i Ermundbo. (Holmsångers rd)
Summa jt 2:0.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 13 skattskyldiga till 1 mark, 4 till 6 öre, 4 till 4 öre och 5 till 2 öre; 1 restar 1 mark och 2 restar 4 öre (DS 1887).

Ragnhild Nilsson, gift med Ulf Jakobsson, omnämns i Skärplinge 1377 (SRP 1260, 1272), 1386 (SRP 2193) och 1389 (SRP 2433); Karl Jakobsson (spets från vänster) omnämns där 1387 (SRP 2328) och 1390 (SRP 2504). Tro- ligen är det Ulfs och Karls far och farbröder som omnämns i brevet 1345 (se nedan).

- 1345 överlåter Peter Magnusson tillsammans med sin hustru Margareta Petersdotter jord värd 6 mark i Salberga till sina bröder Jakob och Olof Karlssöner mot jord värd 3 mark i en ej specificerad by i Lövsta sn. Han säljer dem samtidigt den tomt i S på vilken deras hus är byggda. (B 16 f 289)
- 1356 säljer Magnus Gislesson (Sparre av Aspnäs) 0:0:3½ till Ulf Jakobsson (B 16 f 107 v) (jfr Försäter 1355).
- 1391 säljer Ragnhild Nilsdotter 0:4 + 0:0:4 + 0:0:1 + 0:0:1 (med en vret i Köpstaden och 0:20 i 'sjöängen'; jfr 13 I, 2 b, som har Sjöängen norr om S) jämte jord i *Kætilsænge, Försäter, Akerby, Valnäs och Sund till Magnus Kase för 400 mark och 0:4 i Mosunda, Holms sn, Lagunda hd (B 16 f 109).
- 1407 — — —

Upplands handlingar redovisar: sju skattehemman (varav ett med en skatteutjord i ett oidentifierat *Hagomen); en skatteboljord till Salberga; ett kyrkohemman, som förekommer från 1546, med jordetal från 1548 (se s 143 not 2), och som saknas 1567; ett prebendehemman, som redovisas endast åren 1566 och 1567 och som då saknar jordetal; samt ett arv- och egethemman, som åren 1546, 1548–1551 redovisas i de särskilda arv- och egetlängderna och som åren 1566 och 1567 återfinns som kronohemman (se s 145) — som arv- och egethemman tillhör det Holmsångers rättardöme (under Holmsånger, Västlands sn, anges vilka gårdar som ingick i rättardömet).

Av medeltidsbelägen framgår bl a att Magnus Gislesson år 1356 säljer tre och ett halvt örtugland i Skärplinge till Ulf Jakobsson (brevet finns i Lars Eriksson Sparres kopiebok i Riksarkivet, B 16, vilket innebär, att det endast föreligger i en avskrift från 1600-talet — se B 16 i förkortningslistan). Ragnhild Nilsdotter säljer 1391 fyra öresland, fyra örtugland, ett örtugland och ett örtugland jord i Skärplinge till Magnus Kase; jordetalet för de övriga i transaktionen ingående delarna återfinns under respektive ortnamn.

Det stycke som inleds "Ragnhild Nilsdotter, gift med . . ." redovisar de frälsemän, som omtalas 'i Skärplinge', daterar brev där etc. De har haft någon anknytning till orten och kan förmodas ha haft sin sätesgård där.

Hållnäs socken

Redovisningen av socknen bygger på Upplands handlingar 1546:14, 1547:6, 1548:2, 1549:17, 1550:3, 1551:13, 1552:4, 1553:5, 1554:3, 1555:11, 1556:30,

18 Exempel

1566:26, 1567:6 samt mantalslängden 1545:6. 1558:13 är skadad. Jordetal för kyrkans jord redovisas endast år 1566–1567 samt i 1538:2B. (Framgår av "Använt UH-material".)

Kärven 1341 in *Thiærawi* (DS 3571, avskr), 1545 *Kerffwen* (UH 1546:6) — 13 I, 1 d.
UH 2 1½ sk, 1567 3 sk, 0:5 + 0:4:0:4, 1552 0:4:1:4; 1567 omfördelas jorden på tre gårdar 0:3:0:4 + 0:3:0:4 + 0:3:0:4.
1 ky, 0:3.
Summa jt 1:4:0:4, 1552 1:4:1:4, 1567 1:4:1:4.
1341 upptas i förteckningen över kyrkligt jordförvärv efter 1302 att Hållnäs kyrka erhållit 0:0:2 i enbart äng (DS 3571).

Upplands handlingar redovisar 1545–56 och 1566 två skattehemman med dubbel fodring ("halvtannat hemman" = 1½ sk), som 1567 förvandlas till tre hela skattehemman, varvid även jordetalet omfördelas. Vidare redovisas ett kyrkohemman 1538, 1545–56, 1566–67, men endast 1538 och 1566–67 anges jordetalet. I jordetalssumman för år 1546 har dock även kyrkohemmanets jordetal räknats in. Någon jordetalssumma har inte kunnat beräknas för 1545, eftersom mantalslängden saknar jordetal.

Tiundaland: Tierp, Våla, Vendel, Oland och Närke

De i detta häfte behandlade häraderna ingick under undersökningsperioden samtliga i Tiundaland och utgör dess norra del. De bildade dock ingen administrativ underavdelning utan har här sammanförts enbart av geografiska och praktiska skäl.

Geografisk struktur

Undersökningsområdet är beläget i östra Svealands småkuperade slättland. Marken består övervägande av på urberg vilande blockrik morän och torvmark, rullstensgrus, sand och leror och är något kalkhaltig. Större rullstensåsar finns i Tierp, Våla och Vendel. Området har under historisk tid inte påverkats av landhöjningen och är till större delen täckt av skog. Endast i Tierp och Oland finns större öppna slättområden. Indelningen i den följande beskrivningen ansluter till den medeltida häradsindelningen, se s 20 ff.

Tierps härad utgör den centrala delen av det senare Örbyhus härad och begränsas i nordväst av Dalälven, i norr, öster och sydväst av stora skogar och i söder av sjön Tämnamaren. Genom häradet löper Uppsalaåsen och Tämnamån. Huvuddelen av bebyggelsen är lokaliserad till Tämnamåns dalgång och till slättområdet omkring ån i häradets centrala del. Rullstensbildningar utgör ett framträdande drag i den odlade slättbygden.

Våla härad begränsas i väster och nordväst av Dalälven, i öster av sjön Tämnamaren och i övrigt av vidsträckta skogsområden. Genom den södra delen rinner Vretaån/Harboån till Tämnamaren, genom Nora socken i den västra delen löper från norr till söder Dalkarlsåsen/Noraåsen. Huvuddelen av bebyggelsen är lokaliserad till slättområdet väster och sydväst om Tämnamaren, kring Vretaån och andra mindre vattendrag i häradets centrala del samt till Noraåsen i anslutning till en vik av Färnebofjärden i Dalälven.

Vendels härad består av den södra delen av det senare Örbyhus härad och den västligaste delen av det senare Olands härad. Det begränsas i sydväst av Uppsalaåsen och i övrigt av vidsträckta skogsområden med myrar och

20 Administrativ indelning

mindre sjöar, utom i söder, där den odlade bygden fortsätter i Viksta socken i Norunda härad. Genom häradet går en vattenled från norr till söder — Tegelsmoraån med Kyrksjön, Vendelsjön och Vendelåns övre lopp. Genom Vendels socken löper även en mindre ås, Vendelåsen. Huvuddelen av bebyggelsen är lokaliserad till vattenledens dalgång, i synnerhet dess södra del, samt slättnområdet väster om Vendelsjön.

Olands härad utgör den södra delen av det senare Olands härad och begränsas i väster och norr av vidsträckta skogsområden och myrar samt i öster av Olandsån. Häradets södra gräns går i mindre skogar och sjöar; den odlade bygden fortsätter där i Närdinghundra härad. Huvuddelen av bebyggelsen är lokaliserad kring Olandsån och dess biflöden i häradets östra, centrala och sydvästra delar.

Närdinghundra härad begränsas i söder av en kraftig skogklädd höjd samt i öster och väster av sjöar och stora skogar. Häradets mellersta och norra delar avvattnas av Olandsån, dess östra delar av Skeboåns vattensystem och dess västra del av Funboåns biflöden. Terrängen är mycket kuperad och består till övervägande del av skogs- och myrmarker med ett stort antal mindre sjöar. Bebyggelsen är spridd på ett flertal mindre, öppna bygder i anslutning till ådalar och sjöar; bygderna är delvis skilda från varandra av stora skogsområden.

Administrativ indelning

För en översikt över områdets administrativa indelning finns endast ett sparsamt material, som inte tillåter annat än vissa allmänna konstateranden.

Varje härad framträder under medeltiden som en självständig enhet. I kronans jordeböcker från 1500-talets mitt förs de olika häraderna till olika fögderier, vilkas sammansättning ofta ändras.

Medeltiden

Under 1300-talet hörde såväl Tiundaland som Attundaland till Stockholms fögderi (Fritz 2 s 14 ff). Från början av 1400-talet ingick Tierps, Våla, Vendels och Olands härader i det nybildade Uppsala gårds fögderi, medan Närdinghundra härad alltjämt tillhörde Stockholms fögderi (Fritz 2 s 32 f, jfr Hammarström s 473 f). Vendels härad var dock troligen förlänat under hela denna tid; det saknas i det aktuella källmaterialet (se nedan, Fritz 2 s 35).

Tierps härad. 1334, 1341, 1344 pantsätter kung Magnus till Gisle Elinesson (Sparre av Aspnäs) all kunglig uppörd, med undantag av ensaksböter, av

Tierps och Våla hundaren samt Husby med dess tillagor (se Husby, Tierps sn) och Singö, Vaddö sn (DS 3041, 3568, 3803). 1413 omfattar häradet 29 gårdar om tillsammans 116 män samt 34 + 5 stadgebönder, 27 fattiga och 2 förlänta (Björn Pedersson /björnram/ har en skattebonde i förläning) (ESb s 62, 64).

Våla härad synes ha bildat en egen administrativ enhet. 1312 års markgälds-förteckningar har anteckningar om summor, tillskrivna senare, vilka tyder på ett samband — möjligen tillfälligt — med Vendels härad ("De Walum et Wendil" DS 1879, "Summa tocius prouincie . . . Wendil et Walir" DS 1880; obs att markgälds-förteckningar saknas för Tierps härad). Pantsättningsarna till Gisle Elinesson 1334, 1341 och 1344 (se ovan Tierps hd) tyder möjligen på ett administrativt samband med Tierps härad. 1341 tillsägs invånarna i Våla att de inte får åtnjuta den minskning i sina gårdar som kung Magnus Birgersson beviljat, så länge Gisle Elinesson innehar den ovan nämnda panten (DS 3568). 1379 pantsätter Herbrecht Königsmark och hans son Henning Våla härad 'med all konungslig ränta och rättighet' till Stockholmsborgaren Klas Vinman. Skulden tycks ha betalats 1454, då Alf och Peder Kruse erkänner att Karl Knutsson till dem har betalat de 1 000 mark som Herbrecht och Henning Königsmark var skyldiga Klas Vinman; ingenting sägs dock om Våla hd. (C 4 f 20v) 1413 omfattar häradet 24 gårdar om tillsammans 96 bönder; Harbo sn är förlänad till Gotskalk Bengtsson (Ulv) (ESb s 64). 1457 förlänas häradet till Arent Bengtsson (Ulv) (Sc 1958 s 177).

Vendels härad. 1315 omnämns i hertigarnas hävdskiftesbrev att hertig Erik under fem års tid skall uppbära avkastningen av bl a halva Vendels härad (DS 2032, Fritz 1 s 53). Markgälds-förteckningen 1312 visar att häradet inte har en enhetlig indelning: en indelning i hamnor redovisas endast för Vendels socken (DS 1876, 1880). Häradet (från 1444 Vendels socken) har varit förlänat ett flertal gånger: 1400 förlänar drottning Margareta Vendels härad till Henrik Brandis; Uppsalafogden uppmanas att inte hindra län-tagaren 'varken i husabyn eller häradet' (UdvDDBr s 105). Det faktum att Vendels härad saknas i skatteboken 1413 tyder troligen på att det var förlänat (jfr dock Fritz 1 s 146). 1444 förlänar kung Kristoffer Vendels socken till Kristiern Bengtsson (Oxenstierna) (RAp 15/2). 1511 gör Sten Kristiernsson (Oxenstierna) anspråk på förläning av Vendels socken (HSH 19 s 173). Senare samma år förlänar Svante Nilsson Vendels socken till Bengt Laurensen (björnlår) (BSH 5 s 482).

22 Administrativ indelning

Olands härad. 1413 omfattar häradet 40 gårdar om tillsammans 160 bönder samt 25 stadgebönder (ESb s 60). 1441 omnämns en Karl Knutssons fogde över häradet (SMR 1372). 1457 och 1465 förlänas Olands härad och Östhammars län till ärkebiskop Jöns Bengtsson (Oxenstierna) (RAp 21/3, 9/2). 1483 förlänas Stavby socken och kronans gård Husby till Magnus Ivarsson (Iljeörn) (RAp 18/5). Senare samma år erhåller ärkebiskop Jakob Ulfsson Oland i förläning (RAp 28/11). 1515 har Sten Kristiernsson (Oxenstierna) häradet i förläning (RAp 3/7).

Närdinghundra härad. 1413 omfattar häradet 13 gårdar om tillsammans 52 bönder samt 32 stadgebönder och 14 landbor 'samt Upps[ala] öd' (krona); Eggert von Exen har en bonde i förläning (ESb s 54). 1459 omnämns en fogde över häradet (RApp 30/7).

1540—1570

1500-talets kamerala material redovisar följande indelning:

Tierps härad: Tierps och Tolfta socknar. Från 1612 ingår häradet tillsammans med Vendels, Västlands och Älvkarleby socknar i Örbyhus härad.

Våla härad: Harbo, halva Huddunge, Nora och Östervåla socknar.

Vendels härad: Vendels och Tegelsmora socknar. Från 1612 ingår Vendels socken i Örbyhus härad och Tegelsmora i Olands härad.

Olands härad: Alunda, halva Ekeby, halva Hökhuvuds, Morkarla, Skäfthammars, Stavby och Tuna socknar.

Närdinghundra härad: Almunge, Bladåkers, Edsbro, Faringe, Knutby och Ununge socknar.

Örbyhus härad: se ovan Tierps härad och Vendels härad och AL.

Fögderindelningen

Tierps härad bildar tillsammans med Våla och Norunda häraderna vid mitten av 1520-talet ett fögderi. Från 1530-talets slut ingår häradet i fögderiet under Örby gård (se nedan Vendels härad).

Våla härad ingår från 1530-talets slut i fögderiet under Örby gård (se nedan Vendels härad), men läggs 1549 till fögderiet under Väsby gård.

Vendels härad är förlänat till mitten av 1530-talet, men bildar från 1530-talets slut tillsammans med Tierps och Våla häraderna, Älvkarleby, Västlands, Österlövsta, Hållnäs och Valö socknar i Norra Roden, samt Danne-mora och Films socknar i Norunda härad ett gemensamt fögderi under Örby gård.

Administrativ och judiciell indelning

Gränser omkring 1550

— häradsgrens

- - - kyrksockengrens

← kyrkogångens riktning i sockendel belägen inom annan jordebokssocken

24 Judiciell indelning

Olands härad bildar till 1573 ett eget fögderi utom 1544–45, då även Närdinghundra, Sjuhundra och Långhundra häraderna samt de oförlänta delarna av Lyhundra härad ingår. Från 1573 ingår större delen av Frösåkers härad och 1573–75 även Rasbo och Vaksala häraderna, vilka 1576 ersätts med Vätö skeppslag. Till fögderiet hör även från 1546 (delvis från 1550) kyrkolandsborna inom 13 förlänta socknar i Roden (dessa fränskiljs dock vid mitten av 1550-talet) samt från 1551 Östhammars stad.

Närdinghundra härad bildar 1540–49 tillsammans med Sjuhundra och Långhundra häraderna ett fögderi, till vilket 1540–41 Frösåkers härad och 1542–44 Valö socken hör. 1544–45 tillhör häradet Olands härads fögderi. 1550 fränskiljs Långhundra och Sjuhundra, men det senare är åter förenat med Närdinghundra 1559–64. Med fögderiet förenas 1566 och 1572 Frötuna skeppslag resp Bro och Vätö skeppslag.

För den lokala kamerala indelningen (bl a indelningen i åttingar) se resp häradsinledning, för skillnaderna mellan jordebokssocken och kyrksocken se resp sockeninledning. *Förläningar* under denna period, se *AL*.

AL 1 s 200 ff, 209, 213—225, 2 s 244, 247, 3 s 8—11, *UH*, *Länsreg.*

Judiciell indelning

En samlad bild av områdets judiciella indelning ges endast i Gregers Mattsons lagmansdombok för åren 1490–94.¹ De olika tingslagens omfattning under medeltiden framträder sporadiskt genom uppräknings- och nämndemän, fastar eller vidervarumän samt i följande handlingar: för *Våla* och *Tierps härad* i ett skiftesbrev från 1357 och råfstetingsbrev från 1409, för *Olands härad* och för *Närdinghundra härad* i Upplands lagmansdombok 1586. Områdets judiciella indelning framträder därvid på följande sätt (jfr *ALD* s 2 ff, 17 f, 77 f, 81 f, 135 f, *SU* s 362–365):

Tingslagen motsvarar i samtliga fall det administrativa häradet. Namnet på den rätta tingsstaden² i respektive härad har inte i något fall påträffats.

Avvikelser från detta och omnämnda tingsplatser vid lagmansting redovisas nedan:

¹ Avser ting med högre instans, lagmansting; tingslaget har vid dessa tillfällen normalt nog motsvarat häradsTINGSLAGET.

² HäradsTINGET skulle hållas på ”rätt tingsstad”, dvs en bestämd plats, medan lagmanstinget ofta hölls på en för lagmannen med hänsyn till hans resa lämplig plats (*ALD* s 11).

Tierps härad: Till tingslaget hörde även den del av Vadkar åtting, som låg i Västlands socken.¹ Omnämnda tingsplatser vid lagmansting. 1491 Svanby, Tierps sn (SKBA: Omb, Gysinge bruk, kartong 34:1), 1492 Sjukarby, Tolfta sn (ULdb s 50), 1496 Vallby, Tierps sn (RAp 23/2).

*Våla härad.*² Omnämnda tingsplatser vid lagmansting. 1454 Mångsbo (SvHoA E VI a 2 aa nr 231), 1492 Ginka (ULdb s 48), 1504 Bjurvalla (KommGrUVMGä), samtliga i Östervåla sn.

*Vendels härad:*³ Omnämnda tingsplatser vid lagmansting: 1492 Gyllby (ULdb s 55), 1500 Upplanda (ÖD II s 1442), båda i Tegelsmora sn.

*Olands härad:*⁴ Omnämnda tingsplatser vid lagmansting: 1376 Löddby, Alunda sn (RAp 20/2), 1471 Valde, Skäfthammars sn (GbrA 14/5), 1490 Norrlövsta (ULdb s 16), 1493 Kilby (ULdb s 93), båda i Alunda sn, 1545 Ekeby by, Ekeby sn (SvHoA E VI a 2 aa nr 478), 1586 Alunda klockarstuga (Udb VIII s 53).

Närdinghundra härad: Omnämnda tingsplatser vid lagmansting: 1490 Sättra, Edsbro sn (ULdb s 30), 1503 Ösby, Faringe sn (RAp 27/3), 1586 Åsby, Knutby sn, som är centralt beläget mitt i häradet (Udb VIII s 70).

¹ 1357 omnämns i samband med ett jordskifte mellan bröderna Magnus och Barnam Gislessöner (Sparre av Aspnäs) '... de häradstingen som desamma gods innanligga som är Tierp, Våla och Vendel och häradshövdingarna i dessa häradar ...' (Topografica, KA, avskr). Samma dag säljer Barnam stenhuset och kapellet i Aspnäs, Östervåla sn, till Magnus "a ræto thyng" i Tierp (SjSp 18/1).

1409 hålls räfsteting med allmogen av Tierp rörande jord i Tierps och Tolfta snr samt i Vadkar åtting i Västlands sn (SD 1103).

1426 omnämns bland fastar från Tierps hd en från Åkerby, Vadkar åtting i Västlands sn (RAp 2/10).

1512 se DMS 1:1 s 59.

² 1357 omnämns i förbigående häradsting och häradshövding (se not 1). Under medeltiden uppräknas flera gånger fastar och vidervarumän från Östervåla, Harbo och Nora snr. 1409 omnämns en nämndeman från Hallsjö, Huddunge sn (SD 1100). 1409 hålls räfsteting med allmogen av Våla om jord i Nora sn och i Tingvastbo, Huddunge sn (SD 1101).

³ 1357 omnämns i förbigående häradsting och häradshövding (se not 1).

1368 uppräknas fastar från Vendels och Tegelsmora snr och beseglas brevet av häradshövdingen i Vendel, Magnus Gregersson (spets från vänster) (RAp 13/8, SRP 835).

? (omkr 1400) omnämns "wändilsboo" ting; Lydeka Stralendorp omnämns på sådant sätt, att han möjligen kan ha varit häradshövding (B 15 f 275, dålig avskr).

⁴ Jfr DMS 1:1 s 40.

Kyrklig indelning

Den kyrkliga indelningen under medeltiden återspeglas möjligen i följande handlingar, men den bild de ger är inte tillräckligt klar för att tillåta säkra slutsatser:

- 1314 års förteckning över sexårgården: under rubriken *Prouincia Vendil* redovisas Tegelsmora (2:0),¹ Vendel (3½:0), Harbo (0:12), Östervåla (3:0), Nora (2:0) och Tolfta (0:12) — under rubriken *Prouincia Oland*: Stavby (0:10), Tuna (0:12), Skäfthammar (0:10), Ekeby (0:12) och Morkarla (0:12) — under rubriken *Prouincia Nærdhingiahundæri*: Almunge (0:20), Knutby (0:20), Faringe (0:12), Bladåker (0:12), Ununge (0:12), Edebo (0:20) och Edsbro (0:12). På annan plats bland olika prebenden redovisas *prebenda Tierp* (8:0) och *prebenda Adlundum* (7:0). (DS 1946)
- 1316 års förteckning över den skatt som hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland upptar under rubriken *prouincia Walum* Östervåla och Nora — under rubriken *Nihærdhungahunder* Bladåker, "Tunbosken", Faringe, Almunge och Knutby ("Tunbosken" är troligen en felskrivning för "Tunbo soken" och torde i så fall avse Tuna sn i Olands hd) — under rubriken *prouincia Oland* Rasbokil, Hökhuvud (på båda sidor om Olandsån) och Alunda (DS 2062).
- 1341 års förteckning över den jord som efter kung Birgers kröning, 1302, tillfallit kyrkor i ärkestiftet: utan samlande rubrik sammanförs Tierp, Tolfta, Vendel och Tegelsmora med kyrkor i Norra Roden och Norunda — under rubriken *prouincie Olandie* redovisas Stavby, Morkarla, Skäfthammar, Ekeby, Alunda och Tuna — under rubriken *prouincie Nærdhundæri*: Almunge, Faringe, Bladåker, Ununge, Edsbro och Knutby (DS 3571).
- 1343 års förteckning över avgifterna till lösen av ärkebiskop Hemmings pallium: under rubriken *prouincia Vendil* redovisas Vendel (6:0),¹ Tegelsmora (4½:0), Harbo (3:0), Östervåla (6:0) och Nora (3:0) — under rubriken *prouincia Olandh*: Stavby (3:0), Tuna (4½:0), Alunda (6:0), Skäfthammar (0:18), Ekeby (3:0) och Morkarla (0:30) — under rubriken *prouincia Tierp*: Tierp (6:0) och Tolfta (0:30) — under rubriken *Nærdhingiahundære*: Almunge (4½:0), Knutby (4½:0), Faringe (3:0), Bladåker (0:18), Ununge (3:0), Edebo (4½:0) och Edsbro (3:0) (DS 3754).
- 1344 års förteckning över gods m m under Uppsala domkyrkas kanonikat: under andra kanonikatet kaniktionen av *prouincia Norund* (!), näm-

¹ Avgift i mark:öre.

ligen socknarna Vendel, Tegelsmora, Östervåla, Harbo och Nora¹ — under åttonde kanonikatet kaniktionden av *prouincia Oland*, nämligen socknarna Alunda, Skäfthammar, Ekeby, Tuna, Stavby, Morkarla och Hökhuvud (DS 3835 s 308 o 314).

1357 anslår ärkesbiskop Peter biskopstiondet av socknarna Almunge, Knutby, Faringe, Bladåker och Ununge till ett nytt kanonikat vid Uppsala domkyrka (SRP 286).

Först under Gustav I:s regering kan en klarare bild fås av den kyrkliga indelningen:

Tierps, Tolfta, Vendels och Tegelsmora socknar utgjorde tillsammans med Älvkarleby, Västland, Österlövsta och Hållnäs ett prosteri: 1527 "*trijdije prosterijdth i Rodhen Norre*" (Tolfta och Älvkarleby nämns inte utan har troligen utgjort annex till Västland resp Tierp), 1540 *Tierps prosteri* samt 1544 och UH *Tierps härads prosteri*.

Östervåla, Harbo, Nora och Huddunge socknar utgjorde ett prosteri: 1527 "*Nijtthonde prosterijdth Vala*", 1540, 1544 och UH *Våla härads prosteri*. Under medeltiden räknades Huddunge i sin helhet till "prouincia Thorsakir" (DS 1946, 3571, 3754).

Alunda, Morkarla, Skäfthammar, Tuna, Stavby och Ekeby (på båda sidor om Olandsån) utgjorde ett prosteri: 1527 "*Oththonde prosterijdth Oland*" (Morkarla, Stavby och Skäfthammar nämns inte utan har utgjort annex, Morkarla till Alunda, Stavby till Tuna och Skäfthammar troligen till Hökhuvud i Frösåkers härads prosteri, 1540, 1544 och UH *Olands härads prosteri*).

Knutby, Faringe, Häverö, Edebo, Ununge, Edsbro, Almunge och Bladåker utgjorde ett prosteri: 1527 "*Sijwnde prosterijdth Nerdinge*" (Faringe, Edsbro och Bladåker nämns inte utan har utgjort annex, Faringe sannolikt till Knutby, Edsbro till Ununge² och Bladåker möjligen till Ekeby i Oland), 1540 *Närdinghundra prosteri* och *Häverö prosteri* i *Närdinghundra*, 1544 och UH *Närdinghundra härads prosteri*.

¹ Förmodligen har en rad fallit bort (omfattande socknarnas namn i Norunda och möjligen även rubriken "prouincia Vendil"), så att kanonikatet skulle ha disponerat kaniktionden från dels Norunda, dels Vendel och Våla. Kanonikatet kan mycket väl ha haft inkomster från två prosterier, särskilt om det ena var svagt.

² GR 26 s 491, 759.

28 Kyrklig indelning

(1527: PHT 1960 s 104 f, 107 Johannes Laurentii räkenskap, avskr, 1540: UH 1540:7 tionderäkenskap för Uppland, AL 3 s 153 länsreg /ej Oland/, 1544: AL 3 s 169 f länsreg, UH se s 323 f, även KSH 6.)

Förteckningarna 1314 och 1343 tyder på att man tidigare haft två stora 'prosterier' i norra Uppland, ett kallat "prouincia Vendil" och omfattande Vendels, Tierps och Våla härader samt ett kallat Roden, omfattande Västlands, Österlövsta, Hållnäs, Valö, Hökhuvuds, Börstils och Hargs socknar (jfr DMS 1:1 s 40 ff). Ur dessa 'storprosterier' har under medeltidens slut bildats det som senare (1500-talet) är Våla härads prosteri, Tierps härads prosteri och Hökhuvuds (Frösåkers härads) prosteri. "Prouincia Vendil" i dessa förteckningar är således ett rent kyrkligt begrepp och det omfattade flera härader (jfr administrativ och judiciell indelning). — 1341 års förteckning ger inga entydiga upplysningar om indelningen. I en grupp utan rubrik sammanförs socknarna i Tierp, Vendel, Norunda och tre socknar i Norra Roden. Våla saknas helt. Förteckningen är troligen upprättad på andra grunder än förteckningarna 1314 och 1343.

För Oland och Närke överensstämmer ordningen i 1314 och 1343 års förteckningar i huvudsak med 1500-talets prosterier med det undantaget att Häverö, som 1314/1343 hör till prouincia Lyhundra (DS 1946, 3754), senare förenats med Närke prosteri, dvs flyttats från ett prosteri som i övrigt hörde till Attundaland till ett Tiundalands prosteri.

Annexförhållandena i Oland är inte helt klara. Att Stavby utgjorde annex till Tuna och Morkarla till Alunda, som ovan nämnts, framgår säkert av bevarade handlingar. Skärfhammar är troligen annex till Hökhuvud, men prosterigränsen skulle i så fall dela ett pastorat (KSH 6 1548). Samma förhållande tycks gälla för Ekeby och Bladåker, där Bladåker i Närke härads prosteri synes vara annex till Ekeby (UH 1567:18, 1577:19).¹

Det finns sålunda anledning att förmoda, att 1500-talets prosteriindelning går tillbaka till 1300-talets mitt. I och med att stiftsorganisationen förändrats 1557 upphörde prosterierna och tiondeuppbörden övertogs av kungens fogdar (Kjöllerström s 209). Uppbörden inom undersökningsområdet skedde därefter i de kamerala fögderier området ingick i (tl i UH, se s 323 f).

¹ Tl för Skärfhammar, Olands hds prosteri, är skriven med samma stil som tl för Ekeby, vilket möjligen skulle kunna tolkas så att Skärfhammar och inte Bladåker var annex till Ekeby före 1560-talet (Prt 4). Tl 1555 för Bladåker är skriven med samma stil som tl för Almunge samma år, något som möjligen skulle kunna tyda på att Bladåker räknats som annex till Almunge; socknarna gränsar dock ej till varandra (Prt 3).

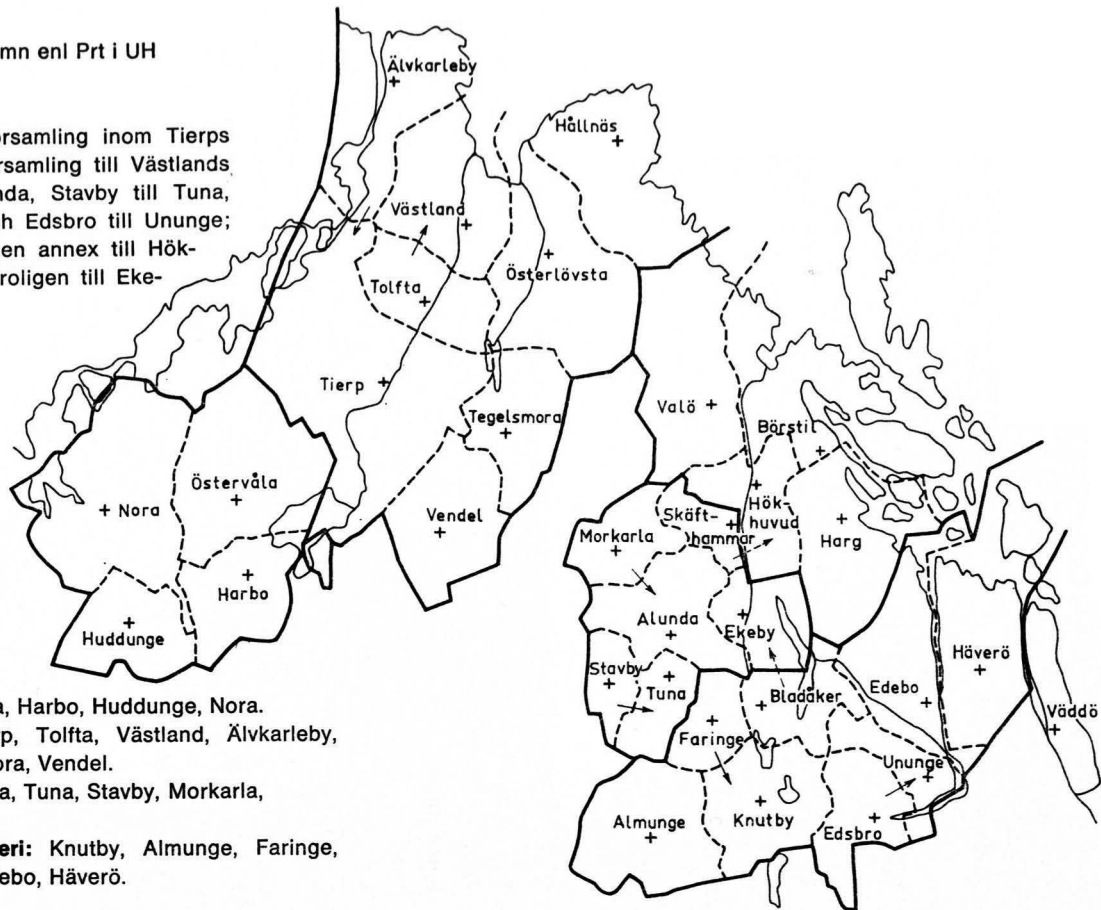
Kyrklig indelning

Omkring 1550, prosteriernas namn enl Prt i UH

— prosterigräns

- - - kyrksockengräns

← Älvkarleby är kapellförsamling inom Tierps sn; Tolfta är annexförsamling till Västlands sn, Morkarla till Alunda, Stavby till Tuna, Faringe till Knutby och Edsbro till Ununge; Skäfthammar är troligen annex till Hökhuvud och Bladåker troligen till Ekeby.

Våla härads prosteri: Östervåla, Harbo, Huddunge, Nora.

Tierps härads prosteri: Tierp, Tolfta, Västland, Älvkarleby, Hållnäs, Österlövsta, Tegelsmora, Vendel.

Olands härads prosteri: Alunda, Tuna, Stavby, Morkarla, Skäfthammar, Ekeby.

Närdinghundra härads prosteri: Knutby, Almunge, Faringe, Bladåker, Edsbro, Ununge, Edebo, Häverö.

30 Markgäld — Statistiska uppgifter

Angående namnskicket för prosterierna och för förändringar i deras omfattning under 1500-talet se även Kjällerström. Beträffande varje sockens omfattning och skillnaden mellan kyrklig socken och jordebokssocken se kartorna s 23 och 29 och resp sockeninledning.

1312 års markgäld

År 1312 tog hertigarna Erik och Valdemar upp en extra skatt, den s k markgälden, från områden i norra Uppland. De bevarade längderna omfattar socknarna i Våla, Vendels och Olands häraders samt Västlands, Österlövsta, Hållnäs och Valö socknar (för de senare se DMS 1:1 s 44). För Tierps härad saknas skattelängd och skatten har kanske aldrig uppburits där för hertigarnas räkning, vilket i så fall skulle innebära att häradet varit förlänt redan då. Längderna redovisas nedan i resp häradsinledning.

Statistiska uppgifter

Vid en bedömning av ett områdes betydelse för kronan som skattedistrikt är framför allt två typer av statistiska uppgifter av intresse: antalet jordeboksenheter och det sammanlagda jordetalet för varje socken.

Dessa uppgifter redovisas på de följande sidorna, och de är tagna ur Upplands handlingar (UH), för Våla hd även ur Västmanlands handlingar (VmH) — undersökningsperiodens första och — inom () — sista användbara år för respektive härad: Tierp 1540/41 (1567) (1540:6 redovisar de små enheterna utjordar och utfjällar ofullständigt), Våla 1541 (1569), Vendel 1540/41 (1569) (1540:6 redovisar de små enheterna utjordar och utfjällar ofullständigt samt saknar Söderhamn i Tegelsmora), Oland 1553 (1577/78) och Nardinghundra 1540 (1573).

För att ge en antydan om kronans inkomster från detta område återges avslutningsvis penningskatten enligt räntekammarböckerna 1530 och 1533 (URR) och UH; det måste betonas, att det utöver penningskatten utgick stora belopp i naturprodukter.

Antal jordeboksenheter

Tabellerna innehåller genomgående summor, som framkommit vid bearbetningen. De överensstämmer oftast med de summor fogdarna redovisar i jordeböckerna, men ev skillnader redovisas *inte* här.

För *Nardinghundra* gäller att skillnaden mellan hela och halva skattehemman i jordeböckerna anges genom att i marginalen anmärks '½ bonde' eller '½'. Detta har dock inte skett genomgående eller helt konsekvent. I

många jordeböcker, särskilt i periodens början, saknas sådana uppgifter. Liksom för landbojorden, där fodringens storlek fått bestämma, om ett hemman räknas för helt eller halvt, ger denna uppgift en viss ledning i denna fråga. Fodringen är emellertid alltför differentierad för att ge ett säkert stöd beträffande skattejorden. Detta har medfört att tabellen för antalet jordeboksenheter inte anger några halva skattehemman 1540. 1573 däremot har med hjälp av ovannämnda marginalanteckningar samt jordebokens sockensummor, som skiljer mellan hela och halva skattehemman (dessa summor saknas pga skada 1540), antalet hel- och halvhemman framräknats och insatts i tabellen (ej i gårdsbeskrivningen). Det måste dock understrykas, att uppgifterna inte är helt säkra, bl a kan sockensummorna ange fler eller färre halvhemman än vad som utmärks genom marginalanteckning. I sådana fall har sockensummornas uppgifter använts i tabellerna. I gårdsbeskrivningarna har halva hemman eller torp markerats på följande sätt "sk(t)", vilket innebär att enheten ifråga ibland benämns halvt hemman eller torp.

Jordetal

I UH 1540:6 finns en inledande anteckning om att man i Tierps hd räknar 15 pnl på örth. Denna avvikelse från det normala, 8 pnl på örth, finns även i Vendels och Våla hdr samt i vissa andra områden i norra Uppland (se DMS 1:1 s 46), men den gäller inte för Oland och Nördinghundra.¹ Fr o m 1549 räknas i hela undersökningsområdet 8 pnl på örth.

Inom hela området är skatten proportionell mot jordetalet och örtuglandets värde ('örtugen gäller . . . mark').

För Tierp och Vendel gäller att en omtaxering av en stor del av skattejorden sker mellan 1540 och 1541. I de flesta fall skrivs jordetalen upp, och i flera fall får enheter ett helt nytt, väsentligt högre, jordetal samtidigt som dessa enheters 'gällertal' ('örtugen gäller . . . mark') sänks. Dessutom redovisas 1540 antalet utjordar och dessas jordetal ofullständigt. Dessa omständigheter har gjort det nödvändigt att för ett flertal byar i dessa härader redovisa tre jordetalssummor, nämligen för åren 1540, 1541 och 1567 (Tierp) resp 1569 (Vendel). Årtalen sätts normalt inte ut, utan summorna redovisas på följande sätt: 0:0:0:0, 0:0:0:0 (0:0:0:0), där den mellersta summan gäller 1541 och summan inom () för 1567 resp 1569; när summorna är lika 1540 och 1541 redovisas endast en summa före () (jfr inledningen s 12). För att belysa förändringen redovisas i särskilda tabeller jordetal per åttning (skattejord) för 1540 och 1541 för Tierps hd och Vendels sn (Tegelsmora sn är inte komplett 1540).

¹ I Ununge sn finns spår av den äldre räkningen med 15 pnl på örth (se Bloka).

32 Statistiska uppgifter

I de följande tabellerna är de jordetal (jt), som är satta med normal stil, excerperade direkt ur jordeböckerna. Vissa år redovisar jordeböckerna summor endast för varje grupp gällertal (gt) (dvs fogden har räknat samman jordetalet för alla byar där örtugen gäller lika mycket); dessa summor har summerats vid vår bearbetning och resultatet anges inom klammer. De tal som är kursiverade, är de summor som framkommit vid bearbetningen, när en viss grupp brukningsenheters jordetal summerats. Den sista typen av summeringar förekommer:

- 1) för längder, där fogden inte har summerat de olika enheterna med samma gt.
- 2) i noterna, där de är kontrollsummeringar av enheterna med gt (skattejord). Som framgår av tabellerna överensstämmer inte alltid jordebokens summor med kontrollsummeringen; det anges då inom vilken gällertalsgrupp differensen kunnat iakttagas ("grupperna 4 och 3 mark misstämmer").
- 3) under rubriken "ej skatte" för övriga jordnaturer, såväl i de fall jt finns men gt saknas som i de fall båda uppgifterna finns. Det senare gäller om kyrklig jord, kronojord och arv-och-eget-jord. Gt för dessa jordnaturer redovisas i särskild tabell för Närke och Östergötland. Frälselandbor saknar alltid uppgift om jt.
- 4) under rubriken "summa jt", som avser socknens sammanlagda, i UH redovisade jordetal, och som är summan av de gällertalssatta enheterna (enl kontrollsummeringarna) och gruppen "utan gt". Frälsets jordinnehav saknas sålunda i dessa summor.

Spalten "enh" (brukningsenheter) innehåller genomgående summor, som framkommit vid bearbetningen. De överensstämmer oftast med de summor fogdarna redovisar i jordeböckerna, men ev skillnader redovisas *inte* här.

Antal jordeboksenheter i Tierps härad, UH 1541 (1567)

	Tierp		Tolfta		summa	
sk	149	(149)	30	(30)	179	(179)
$\frac{1}{2}$ sk	9	(9)	—	—	9	(9)
skt	1	(4)	—	—	1	(4)
skbolj	10	(10)	2	(2)	12	(12)
skuj	64	(56)	11	(12)	75	(68)
skutfjäll	6	(6)	—	—	6	(6)
skkvarn	0	(1)	—	—	0	(1)
kr	3	(3)	—	—	3	(3)
krt	1	(2)	—	—	1	(2)
krlöt	0	(1)	—	—	0	(1)
krkvarn	1	(1)	—	—	1	(1)
ky	8	(7)	3	(3)	11	(10)
kyt	2	(3)	—	—	2	(3)
kyuj	0	(1)	—	—	0	(1)
se	2	(2)	—	—	2	(2)
set	1	(0)	—	—	1	(0)
seuj	0	(1)	—	—	0	(1)
pb	1	(1)	—	—	1	(1)
pbuj	0	(1)	—	—	0	(1)
fr	30	(30)	5	(4)	35	(34)
frt	6	(7)	2	(3)	8	(10)

Antal jordeboksenheter i Våla härad, UH 1541 (1569)

	Harbo		Huddunge		Nora		Östervåla		summa	
sk	19	(19)	8	(8)	32	(33)	76	(77)	135	(137)
$\frac{1}{2}$ sk	3	(5)	1	(1)	8	(7)	5	(5)	17	(18)
skt	—	—	—	—	0	(2)	—	—	0	(2)
skuj	5	(1)	2	(2)	6	(6)	36	(42)	49	(51)
skvret	—	—	1	(0)	—	—	—	—	1	(0)
skäng	1	(1)	—	—	0	(3)	0	(3)	1	(7)
krt	0	(1)	—	—	—	—	0	(1)	0	(2)
ky	1	(1)	—	—	3	(2)	13	(10)	17	(13)
kyt	1	(1)	1	(1)	0	(1)	2	(2)	4	(5)
kyuj	2	(2)	—	—	—	—	1	(1)	3	(3)
se	5	(6)	—	—	2	(2)	1	(1)	8	(9)
pb	1	(0)	—	—	—	—	—	—	1	(0)
skokl	—	—	—	—	—	—	2	(2)	2	(2)
aoe	1	(0)	—	—	—	—	—	—	1	(0)
fr	16	(21)	—	—	4	(4)	7	(8)	27	(33)
frt	4	(1)	—	—	—	—	2	(1)	6	(2)

Dessutom redovisar längderna: *konungsallmänning*: Harbo 0 (1).

34 Statistiska uppgifter

Antal jordeboksenheter i Vendels härad, UH 1541 (1569)

	Vendel	Tegelsmora	summa
sk	76 (75)	50 (49)	126 (124)
½ sk	1 (0)	0 (1)	1 (1)
skt	0 (1)	— —	0 (1)
skbolj	— —	2 (2)	2 (2)
skuj	44 (44)	21 (18)	65 (62)
skutfjäll	1 (0)	— —	1 (0)
skkvarn	— —	2 (2)	2 (2)
kr	9 (21)	— —	9 (21)
ky	5 (3)	1 (1)	6 (4)
kyuj	— —	0 (1)	0 (1)
kyäng	0 (1)	— —	0 (1)
se	2 (2)	— —	2 (2)
sekvarn	1 (1)	— —	1 (1)
pb	0 (7)	0 (1)	0 (8)
upheh	1 (1)	— —	1 (1)
aoe	31 (26)	3 (3)	34 (29)
aoet	7 (8)	3 (1)	10 (9)
aoeuj	1 (1)	— —	1 (1)
aoeäng	10 (8)	— —	10 (8)
aoekvarn	2 (4)	— —	2 (4)
fr	34 (22)	— —	34 (22)
frt	1 (2)	— —	1 (2)

Antal jordeboksenheter i Olands härad, UH 1541 (1577/78)

	Alunda	Ekeby	Hökhuvud	Morkarla	Skäfthammar	Stavby	Tuna	summa
sk	101 (105)	25 (25)	12 (12)	18 (20)	12 (12)	22 (23)	27 (27)	217 (224)
$\frac{1}{2}$ sk	3 (4)	— —	— —	2 (2)	2 (2)	1 (1)	0 (2)	8 (11)
skt	1 (0)	— —	— —	1 (0)	1 (0)	— —	— —	3 (0)
skuj	25 (31)	6 (6)	0 (4)	15 (34)	4 (3)	3 (1)	5 (5)	57 (84)
skäng	4 (1)	— —	3 (4)	6 (4)	3 (4)	— —	1 (3)	17 (16)
kr	— —	— —	— —	1 (1)	— —	2 (2)	— —	3 (3)
ky	17 (16)	3 (4)	9 (7)	2 (3)	4 (3)	6 (4)	12 (12)	53 (49)
$\frac{1}{2}$ ky	1 (3)	1 (1)	1 (2)	1 (0)	1 (2)	0 (1)	— —	5 (9)
se	11 (11)	— —	— —	— —	— —	3 (1)	1 (1)	15 (13)
$\frac{1}{2}$ se	1 (2)	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	1 (3)
pb	2 (2)	— —	— —	1 (0)	— —	— —	— —	3 (2)
$\frac{1}{2}$ pb	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)
klakl	3 (0)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3 (0)
våkl	— —	— —	— —	— —	1 (0)	— —	— —	1 (0)
upheh	— —	— —	— —	— —	— —	12 (7)	— —	12 (7)
$\frac{1}{2}$ upheh	— —	— —	— —	— —	— —	0 (4)	— —	0 (4)
aoe	1 (0)	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	1 (1)
fr	17 (22)	2 (2)	1 (1)	1 (2)	10 (10)	5 (5)	24 (23)	60 (65)
$\frac{1}{2}$ fr	1 (1)	— —	— —	— —	1 (3)	— —	1 (1)	3 (5)
lb	1 (0)	— —	— —	— —	— —	2 (0)	— —	3 (0)
$\frac{1}{2}$ lb	— —	— —	— —	— —	1 (0)	— —	— —	1 (0)

Dessutom redovisar längderna: *sknybygge*: Alunda 0 (2) — *skkvarn*: Alunda 0 (6), Morkarla 0 (6), Skäfthammar 0 (5), Stavby 0 (7) och Tuna 0 (3) — *kräng*: Morkarla 2 (0) — *kyuj*: Ekeby 0 (1) och Stavby 0 (1) — *kyäng*: Alunda 1 (0) och Skäfthammar 0 (2) — *pbuj*: Skäfthammar 0 (2) — *seuj*: Alunda 0 (1) och Stavby 0 (1) — *aoeuj*: Ekeby 0 (1), Skäfthammar 0 (1) och Tuna 0 (1).

Antal jordeboksenheter i Nardinghundra härad, UH 1540 (1573)

	Almunge	Bladåker	Edsbro	Faringe	Knutby	Ununge	summa
sk	19 (16)	17 (13)	23 (22)	13 (12)	41 (32)	20 (21)	133 (116)
$\frac{1}{2}$ sk	0 (4)	0 (5)	0 (5)	0 (1)	0 (6)	0 (1)	0 (22)
*skt	— —	3 (1)	— —	— —	3 (3)	— —	6 (4)
skuj	— —	2 (0)	1 (2)	0 (1)	0 (4)	— —	3 (7)
skäng	5 (6)	0 (5)	1 (0)	1 (0)	7 (9)	2 (2)	16 (22)
kr	— —	— —	— —	— —	4 (4)	— —	4 (4)
krt	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	0 (1)
ky	4 (5)	2 (2)	0 (1)	4 (2)	5 (5)	0 (1)	15 (16)
$\frac{1}{2}$ ky	3 (2)	1 (1)	0 (1)	1 (2)	— —	0 (1)	5 (7)
kyt	1 (0)	— —	— —	— —	— —	— —	1 (0)
kyuj	0 (2)	0 (1)	— —	— —	— —	— —	0 (3)
kyäng	3 (2)	0 (1)	— —	— —	— —	— —	3 (3)
pb	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	1 (1)
skokl	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —	0 (1)
aoe	— —	— —	0 (3)	— —	0 (2)	0 (2)	0 (7)
aoet	— —	— —	— —	— —	— —	0 (4)	0 (4)
fr	15 (18)	9 (5)	6 (3)	15 (16)	11 (10)	2 (1)	58 (53)
$\frac{1}{2}$ fr	2 (1)	4 (4)	— —	3 (4)	— —	0 (1)	9 (10)
frt	0 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	0 (2)

Dessutom redovisar längderna: *skkvarn*: Ununge 0 (1) —*skfiske*: Bladåker 0 (1).

Jordetal för Tierps härad

Förklaringar se s 31f

örtugen gäller	Tierp				Tolfta				summa hd			
	1541:14 ¹		1567:6		1541:14 ¹		1567:6		1541:14		1567:6	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt
3 mark	145	81:4: $\frac{1}{2}$:7	151	83:1:0:6 $\frac{1}{2}$	19	12:7:0:6	23	15:1:0:0	164	94:3: $\frac{1}{2}$:13	174	98:2:0:6 $\frac{1}{2}$
2 $\frac{1}{2}$ "	35	21:4: $\frac{1}{2}$:4	33	21:7:1:4	14	9:1:1:7	11	6:6:2:5	49	30:5:1: $\frac{1}{2}$:11	44	28:6:0:9
2 "	53	34:2:1: $\frac{1}{2}$:12	50	34:2:1:7	12	6:6:1:0	12	6:6:1:0	65	41:0:2: $\frac{1}{2}$:12	62	41:0:2:7
1 $\frac{1}{2}$ "	4	1:6:2: $\frac{1}{2}$:0	—	—	—	—	—	—	4	1:6:2: $\frac{1}{2}$:0	—	—
summa	237	139:2:0:8	234	[139:3:1:1: $\frac{1}{2}$]	45	28:6:2:13	46	[28:6:0:5]	282	168:1:0:6	280	168:1:1:6 $\frac{1}{2}$
ej skatte	18	11:1:0:0	22	11:7:0:4 ²	3	2:0:0:0	3	2:0:0:0	21	13:1:0:0	25	13:7:0:4
summa jt		150:3:0:8 ³		151:2:1:5: $\frac{1}{2}$ ⁴		30:6:2:13 ⁵		30:6:0:5 ⁶		181:2:0:6		182:0:2:2: $\frac{1}{2}$

¹ fogden har inte summor för socken, endast för åttingar.

² 1 pb 0:5 i Ullfors medräknad.

³ summering av enskilda enheter ger 149:7:1: $\frac{1}{2}$.

⁴ summering av enskilda enheter ger 151:2:0:1: $\frac{1}{2}$.

⁵ summering av enskilda enheter ger 30:6:2: $\frac{1}{2}$:9.

⁶ summering av enskilda enheter ger 30:6:0:3.

Jordetal per åtting för Tierps härad (UH 1540: 6)

Förklaringar se s 31f. Jfr Kameral indelning, Tierps hd s 54

örtugen gäller	Kilbo	Svanbo	Sjukar	Vadkar	Fröbygge	Eskesta	Ullfors	Gryttjom	summa
15 mark	—	—	—	—	0:1:1:0	0:1:1:0	—	—	0:2:2:0
10 "	—	—	—	—	0:1:1:0	—	—	—	0:1:1:0
9 "	0:5:0:0	0:6:2:12	—	—	—	—	—	—	1:3:2:12
6 "	—	0:5:0:0	—	—	—	—	—	—	0:5:0:0
5 "	—	—	1:3: $\frac{1}{2}$:4	—	1:0:0:0	1:5:2:12	0:2:1:0	—	4:3:1:8 $\frac{1}{2}$
4 "	—	1:6:0:0	—	—	—	—	—	—	1:6:0:0
3 "	11:3:0:8	5:5:2:0	9:2:1:6	—	5:1:2:6	5:4:2:6 $\frac{1}{2}$	—	16:3:1:12	53:5:1:8 $\frac{1}{2}$
2 $\frac{1}{2}$ "	7:7:2:3 $\frac{1}{2}$	4:0:0:5	9:7:0:11 $\frac{1}{2}$	5:3: $\frac{1}{2}$:0	5:7:1:11 $\frac{1}{2}$	1:0:0:0	4:0: $\frac{1}{2}$:0	—	38:2:0:1 $\frac{1}{2}$
2 "	4:0:0:9	2:3: $\frac{1}{2}$:0	4:6:2:0	3:4:0:11	9:2: $\frac{1}{2}$:1	10:1: $\frac{1}{2}$:8	5:0:2:2	0:6:0:0	40:0:1:8 $\frac{1}{2}$
1 $\frac{1}{2}$ "	1:2:0:0	0:4:2 $\frac{1}{2}$:0	—	—	—	—	2:6:1 $\frac{1}{2}$:0	—	4:5:1:0
summa	25:1:2 $\frac{1}{2}$:13 ¹	15:7:2:2	25:3:1:14 ²	8:7:1:3 $\frac{1}{2}$	21:6:0:11	18:5:1:4 ³	12:1:2:2 ⁴	17:1:1:12 ⁵	145:3:2:9 ⁶

¹ fogdens summa 25:1:1 $\frac{1}{2}$:8 (utjorden Fjällen 0:0:1:5 till Munga är tydligen inte medräknad).² fogdens summa 25:3:0:14.³ fogdens summa 17:6:1:4 (utjorden Yvre 0:2:2 är tydligen inte medräknad).⁴ fogdens summa 12:1:2:1.⁵ felskrivet i UH 27:1:1:12.⁶ kontrollräkning av samtliga enheter ger samma summa, summering av fogdens åttingssummor ger [144:4:0:3].

Jordetal per åttug för Tierps härad (UH 1541: 14)

Förklaringar se s 31f. Jfr Kameral indelning, Tierps hd s 54

örtugen gäller	Kilbo		Svanbo		Sjukar		Vadkar		Fröbygge	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt
3 mark	46	23:0:2:7	25	15:2:2:8 $\frac{1}{2}$	23	15:6:2:4 $\frac{1}{2}$		—	14	10:2: $\frac{1}{2}$:0
2 $\frac{1}{2}$ "		—	7	4:3:1:0	9	6:2:0:8	10	7:4:1 $\frac{1}{2}$:3	10	6:0:1 $\frac{1}{2}$:0
2 "	9	5:1: $\frac{1}{2}$:5	6	2:4:0:0	11	5:5:1:0	2	1:2:2:0	12	9:0:0:7
1 $\frac{1}{2}$ "		—	1	0:4:2 $\frac{1}{2}$:0	1	0:0:1:0		—		—
summa	55	28:2:0:4 $\frac{1}{2}$	39	22:7:0:1	44	27:6:1 $\frac{1}{2}$:5	12	8:7: $\frac{1}{2}$:3	36	25:2:2:7

örtugen gäller	Eskesta		Ullfors		Gryttjom		summa	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt
3 mark	26	13:3:2 $\frac{1}{2}$:5	8	5:4: $\frac{1}{2}$:0	22	10:6:2:3	164	93:7: $\frac{1}{2}$:13 ¹
2 $\frac{1}{2}$ "	3	1:7:1 $\frac{1}{2}$:0	10	4:2:2:0	1	0:1:0:0	50	30:5:1 $\frac{1}{2}$:11
2 "	8	8:3:0:0	6	2:7:0:0	11	6:1:2:0	65	41:0:2 $\frac{1}{2}$:12
1 $\frac{1}{2}$ "		—	1	0:4:1:0	1	0:5:1:0	4	1:6:2 $\frac{1}{2}$:0
summa	37	23:6:1:5	25	13:2: $\frac{1}{2}$:0	35	17:6:2:3	283	167:5:0:6 ²

¹ felräknat av fogden; summering av åttingssummor ger [94:3: $\frac{1}{2}$:13].

² summa jt 168:1:0:6 (se not 1).

Jordetal för Våla härad

Förklaringar se s 31f

örtugen gäller	Harbo					Huddunge						
	1541:14 ¹		1549:6		1569:3		1541:14 ¹		1549:6		1569:3	
	jt	enh	jt	enh	jt	jt	enh	jt	enh	jt		
3 mark		3	1:4:1:0	3	1:4:1:0			—			—	
2½ "		11	[5:7:0:0]	11	[5:7:0:0]		1	0:7:0:0	1	0:7:0:0		
2 "		11	4:7:2:0	11	4:6:1:6		10	[6:3:0:2]	10	[6:3:0:2]		
14 öre		2	0:4:0:0	2	0:4:0:0			—			—	
summa	12:6:0:0	27	[12:7:0:0]	27	[12:5:2:6]	7:0:2½:0	11	[7:2:0:2]	11	[7:2:0:2]		
ej skatte	7:0:0:7	13	5:6:2:4	14	7:2:1:4	0:1:0:0	1	0:3:0:0	1	0:3:0:0		
summa jt	19:6:0:7		18:5:2:4		20:0:1:2	7:1:2½:0		7:5:0:2		7:5:0:2		

örtugen gäller	Nora					Östervåla						
	1541:14 ¹		1549:6		1569:3		1541:14 ¹		1549:6		1569:3	
	jt	enh	jt	enh	jt	jt	enh	jt	enh	jt		
3 mark		3	1:5:0:0	3	1:5:0:0		38	[10:7:1:2]	38	[10:7:1:2]		
2½ "		12	[8:2:1:4]	12	[8:2:1:4]		66	[32:1:2:6]	66	[32:0:0:6]		
2 "		25	[13:0:1:0]	25	[13:0:2:4]		12	[5:2:0:4]	15	[5:6:0:4]		
14 öre		4	4:0:0:0	4	4:0:0:0		4	[1:4:2:0]	5	[1:7:1:0]		
1½ mark		2	[1:7:0:0]	2	[1:7:0:0]			—			—	
summa	28:6:2:0	46	[28:6:2:4]	46	[28:7:1:0]	49:3:1:12½	120	[50:0:0:4]	124	[50:5:0:4]		
ej skatte	4:3:2:4	7	4:5:0:0	7	4:5:0:0	7:1:1:4	19	7:7:0:0	17	7:3:0:0		
summa jt	33:2:1:4		33:3:2:4		33:4:1:0	56:5:0:1½		57:7:0:4		58:0:0:4		

Våla härad: summa

örtugen gäller	1541:14		1549:6		1569:3	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt
3 mark	33	12:5:0:13	44	[14:0:2:2]	44	[14:0:2:2]
2½ "	92	46:4:2:7	90	[47:2:1:2]	90	[47:0:2:2]
2 "	61	28:6:0:0 ²	58	[29:5:0:6]	61	[30:0:2:0]
14 öre	15	8:2:0:0	10	[6:0:2:0]	11	[6:3:1:0]
1½ mark	2	1:7:0:0	2	[1:7:0:0]	2	[1:7:0:0]
summa	203	98:1:0:5 ²	204	[99:0:0:2]	208	[99:4:1:4]
ej skatte	39	18:6:1:0	40	18:5:2:4	39	19:5:1:4
summa jt		116:7:1:5		117:5:2:6		119:2:0:0

¹ fogden har inte summor för socken, endast för åttingar.

² skuj 0:0:1 i Ingborgbo, i årliga räntan 1541—48 upptagen i Fågelsta hamna, redovisas inte här utan i Tierps sn.

Jordetal per hamna för Våla härad (UH 1541: 14)

Förklaringar se s 31f. Jfr Kameral indelning, Våla hd s 90

örtugen gäller	Åbygge		Bodakarla		Fågelsta		Gräsbo		Bjurvalla	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt
3 mark	23	7:7:2:8		—	1	0:0:1:5	2	0:7:0:0		—
2½ "		—	26	8:7:0:4	20	8:5:7½:6 ¹	14	8:7:½:0	10	5:3:1:12
2 "		—	2	1:0:1:0	8	2:4:1½:0		—	6	2:7:2:0
14 öre	5	1:5:1:0		—		—		—	3	2:2:2:0
summa	28	9:5:0:8	28	9:7:1:4	29	11:2:1:11	16	9:6:½:0	19	[10:5:2:12] ²

örtugen gäller	Harbo		Halsinge		Åbygge		Norbygge		summa	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt
3 mark	3	1:5:0:0		—		—	4	2:1:0:0	33	12:5:0:13
2½ "	9	5:5:0:0	2	2:0:0:0	11	7:0:1:0		—	92	46:4:2:7 ³
2 "	12	5:0:2:0	14	7:3:2½:0	4	2:5:0:0	16	7:0:1:0	62	28:6:1:0
14 öre	2	0:4:0:0	1	0:1:0:0		—	4	3:5:0:0	15	8:2:0:0
1½ mark		—		—		—	2	1:7:0:0	2	1:7:0:0
summa	26	12:6:2:0	17	9:4:2½:0	15	9:5:1:0	26	14:5:1:0	204	98:1:1:5 ⁴

¹ fogdens summa 8:6:1½:6.² fogdens summa 10:6:2:12.³ fogdens summa 46:5:2:7.⁴ fogdens summa 98:2:1:5.

Jordetal för Vendels härad

Förklaringar se s 31f

örtugen gällar	Vendel				Tegelsmora				summa hd			
	1541:14		1569:28		1541:14		1569:28		1541:14		1569:28	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt
4 mark		—		—	36	13:2:0:12 $\frac{1}{2}$	34	13:3:2:5	36	13:2:0:12 $\frac{1}{2}$	34	13:3:2:5
3 "	60	31:2:0:6	60	31:1:0:3	37	10:7:2:6	35	10:4:2:3 $\frac{1}{2}$	97	42:1:2:12	95	41:5:2:6 $\frac{1}{2}$
2 "	56	22:2:0:0	55	22:4:0:4		—		—	56	22:2:0:0	55	22:4:0:4
1 $\frac{1}{2}$ "	5	3:6:1:0	5	3:6:0:4		—		—	5	3:6:1:0	5	3:6:0:4
summa	121	57:2:0:13 $\frac{1}{2}$	120	57:3:1:3	73	24:2:0:3 $\frac{1}{2}$	69	24:0:2:1 $\frac{1}{2}$	194	81:4:1:2	189	81:4:0:3 $\frac{1}{2}$
ej skatte	59	22:2:1:0	60	23:7:0:4	6	1:5:1:12 $\frac{1}{2}$	8	2:3:2:5	65	23:7:2:5	68	26:3:0:1
summa jt		79:4:1:6		81:2:1:7 ¹		25:7:2:1		26:4:1:5 $\frac{1}{2}$ ²		105:4:0:7		107:7:0:4 $\frac{1}{2}$ ³

¹ summering av enskilda enheter ger 80:6:1:7 (i fogdens summa för skattejord är medräknat 0:2:1 i Kättslinge, köpt till aoe).

² summering av enskilda enheter ger 26:4:1:5.

³ summering av enskilda enheter ger 107:3:0:4 (jfr not 1).

Jordetal per åtting för Vendels socken (UH 1540: 6)

Förklaringar se s 31f. Jfr Kameral indelning, Vendels sn s 144

örtugen gällar	Åkra		Gryttby		Tumbo		Bergbo		Kättslinge		Smedby		summa	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt
5 mark		—		—		—		—		—	1	0:2:0:0	1	0:2:0:0
3 "	9	5:3:2:0	10	4:4:2:1 $\frac{1}{2}$	12	7:1:1:0	5	2:6:2 $\frac{1}{2}$:0	16	8:7:0:1 $\frac{1}{2}$	6	2:2:2:0	58	31:2:0:10 $\frac{1}{2}$
2 "	3	1:6:2:0	8	3:4:1:0	5	2:1:2:12	21	8:5:1:6		—	8	4:3:0:0	45	20:5:0:10 $\frac{1}{2}$
1 $\frac{1}{2}$ "	1	0:7:0:0	1	1:1:1:0		—		—		—		—	2	2:0:1 $\frac{1}{2}$:0
summa	13	8:1:1:0	19	9:2:1:1 $\frac{1}{2}$	17	9:3:0:12	26	11:4:0:13 $\frac{1}{2}$	16	8:7:0:1 $\frac{1}{2}$	15	6:7:2:0	106	54:1:2:13 $\frac{1}{2}$

Jordetal per åtting för Vendels socken (UH 1541: 14)

Förklaringar se s 31f. Jfr Kameral indelning, Vendels sn s 144

örtugen gäller	Åkra		Gryttby		Tumbo		Bergbo		Kättslinge		Smedby		summa	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt
3 mark	9	5:3:2:0	12	4:7:1½:6	9	5:5:1:0	5	3:0:1:0	17	9:2:1:0	8	2:6:2½:0	60	31:2:0:6
2 "	6	2:0:1:0	5	2:6:1:0	12	4:4:2½:0	24	8:5:½:0	1	0:1:1:0	8	4:0:0:0	56	22:2:0:0
1½ "	1	0:7:0:0	3	1:4:1½:0	—	—	1	1:2:2:0	—	—	—	—	5	3:6:½:0
summa	16	[8:3:0:0]	20	[9:2:1:6]	21	[10:2:½:0]	30	[13:0:½:0]	18	[9:3:2:0]	16	[6:6:2½:0]	121	57:2:0:13½

Jordetal per hamna för Tegelsmora socken (UH 1541: 14)

Förklaringar se s 31f. Jfr Kameral indelning, Tegelsmora sn s 180

örtugen gäller	Skala hamn		Kyrkohamn		Nordanskogshamn		Söderhamn ¹		summa	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt
4 mark	6	2:5:2:0	16	5:3:1½:0	8	2:4:0	6	2:5:0:5	36	13:2:0:12½
3 "	11	4:3:1:9	9	1:1:0:4½	11	3:2:2	6	2:0:1½:0	37	10:7:2:6
summa	17	7:1:0:9	25	6:4:1:12	19	5:6:2	12	4:5:1:12½	73	24:2:0:3½

¹ I UH 1541:14 upptas i Söderhamn även 4 sk (örtugen gäller 2 mark) i Films sn, Norunda hd, varför jordebokens summa för Söderhamn inte kan användas.

Jordetal för Olands härad

Förklaringar se s 31f

örtugen gäller	Alunda				Ekeby				Hökhuvud			
	1553:4		1578:6 ¹		1553:4		1577:19		1553:4		1577:19	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt
3 mark	65	51:3:0:0	59	49:1:0:0	20	18:5:0:0	19	16:7:1:½	6	5:7:0:3	6	5:6:1:7
2½ "	8	9:3:1:4	6	7:4:1:4		—		—		—		—
2 "	48	41:4:2:2	48	35:3:0:6	9	7:5:2:4	10	9:4:1:0	7	8:1:2:3	10	8:4:1:0
1½ "	2	1:4:0:0	9	2:4:0:0	2	1:0:0:4	2	1:0:2:0		—		—
1 "	6	1:4:1:4	7	1:4:1:0		—		—	1	0:1:0:0		—
4 öre		—	1	0:5:0:0		—		—		—		—
summa	129	105:3:2:2 ²	130	96:6:0:2	31	27:3:0:0	31	27:4:1:½	14	14:1:2:6	16	14:2:2:7
utan gt	2	0:3:1:0	17	10:1:2:4		—		—		—	1	0:1:1:0
summa	131	105:7:0:2	147	106:7:2:6 ³		—		—		—	17	14:4:0:7
ej skatte	38	28:7:0:0	34	26:2:1:4	5	3:4:1:0	7	4:1:1:0	10	6:0:0:0	9	6:0:0:0
summa jt		134:6:0:2		133:2:1:2 ⁴		30:7:1:0		31:5:2:½		20:1:2:6		20:4:0:7 ⁵

¹ gällertalen osäkra och ofullständigt redovisade; vissa hemman saknar helt gällertal.

² inkl Svensarva (1:0), som i beskrivningen upptas i Morkarla sn.

³ inkl vissa utjordar (0:7), som i beskrivningen upptas i Morkarla sn, men exkl en utjord i Tuna sn (0:4), som i beskrivningen upptas i Alunda.

⁴ enl beskrivningen 132:7:1:2.

⁵ inkl ångar (0:2), som i redovisningen upptas i denna sn, 20:6:0:7.

Olands härad (forts)

örtugen gäller	Morkarla				Skäfthammar				Stavby			
	1553:4		1578:6		1553:4		1577:19		1553:4		1577:19	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt
9 mark	3	0:2:0:0	3	0:2:0:0	—	—	—	—	—	—	—	—
3 "	6	5:7:2:0	10	7:2:0:0	5	3:3:1:3	5	3:3:0:3	4	2:2:2:0	5	3:2:0:0
2½ "	—	—	—	—	5	3:5:2:4	3	3:4:1:4	—	—	—	—
2 "	7	4:6:1:4	8	4:5:0:4	4	2:5:2:3½	5	3:0:2:0	23	18:5:2:4	20	17:7:1:4
1½ "	8	5:3:2:4	12	6:4:1:4	3	1:7:2:0	2	1:3:2:0	—	—	—	—
1 "	4	2:4:0:0	3	2:0:0:0	3	0:3:2:0	6	1:6:0:4	—	—	—	—
6 öre	4	1:0:2:0	13	2:6:1:0	—	—	—	—	—	—	—	—
3 "	1	0:2:0:0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
summa	33	20:2:2:0	49	23:4:0:0 ¹	20	12:2:1:2½	21	13:2:0:3 ²	27	21:0:1:4	25	21:1:1:4
utan gt	1	0:2:0:0	—	—	—	—	1	0:1:1:0	—	—	—	—
summa	34	20:4:2:0 ³	—	—	—	—	22	13:3:1:3	—	—	—	—
ej skatte	3	1:7:0:0	3	1:6:0:0	7	3:5:0:0	8	4:2:0:0	9	6:1:0:0	12	8:1:1:0
summa jt	—	22:3:2:0 ⁴	—	25:2:0:0 ⁵	—	15:7:1:2½	—	17:5:1:3 ⁶	—	27:1:1:4	—	29:2:2:4

¹ inkl vissa utjordar (0:7), som av fogden upptas i Alunda, 24:3.² exkl utjordar (0:2), som i redovisningen upptas i Hökhuvud, 13:0:0:3.³ inkl Svensarva, som detta år upptas i Alunda, 21:4:2.⁴ inkl Svensarva blir summan enh 38, jt 23:3:2.⁵ inkl vissa utjordar, som av fogden upptas i Alunda, 26:1.⁶ exkl utjordar (0:2), som i redovisningen upptas i Hökhuvud, blir summa jt 17:3:1:3.

Olands härad (forts)

örtugen gäller	Tuna				örtugen gäller	summa hd			
	1553:4		1577:19			1553:4 ³		1577:19/1578:6	
	enh	jt	enh	jt		enh	jt	enh	jt
5 mark	2	0:5:0:0	3	1:4:1:4	9 mark	3	0:2:0:0	3	0:2:0:0
3 "	7	7:4:2:4	7	8:2:1:4	5 "	2	0:5:0:0	3	1:4:1:4
2 "	20	23:2:1:6 $\frac{1}{2}$	19	20:7:0:6 $\frac{1}{2}$	3 "	113	95:1:2:2	111	94:0:1:6 $\frac{1}{2}$
1 "	3	1:0:0:0	3	1:0:0:0	2 $\frac{1}{2}$ "	13	13:1:1:0	9	11:1:0:0
summa	32	32:4:1:2 $\frac{1}{2}$	32	31:6:0:6 $\frac{1}{2}$	2 "	118	107:1:0:3	120	100:0:1:4 $\frac{1}{2}$
utan gt		—	3	0:5:1:0	1 $\frac{1}{2}$ "	15	9:7:2:0	25	11:4:2:4
summa		—	35	32:3:1:6 $\frac{1}{2}$	1 "	17	5:5:0:4	19	6:2:1:4
ej skatte	13	8:1:1:4	15	8:6:0:4 ¹	6 öre	4	1:0:2:0	13	2:6:1:0
summa jt		40:5:2:6 $\frac{1}{2}$		41:1:2:2 $\frac{1}{2}$ ²	4 "		—	1	0:5:0:0
					3 "	1	0:2:0:0		—
					summa	286	233:2:2:1	304	228:3:0:7
					utan gt	3	0:5:1:0	22	11:1:2:4
					summa	289	234:0:0:1	326	239:5:0:3
					ej skatte	85	58:1:2:4	88	59:3:1:0
					summa jt		292:1:2:5		299:0:1:3

¹ inkl 0:4, som i redovisningen upptagits i Alunda.

² summa jt blir enl beskrivningen 40:5:2:2 $\frac{1}{2}$, se not 1.

³ En summa har rekonstruerats för Olands hd 1541, se tabell s 49.

Jordetal per åtting för Olands härad (UH 1541: 13)

Förklaringar se s 31f. Jfr Kameral indelning, Olands hd s 188f

örtugen gäller	Lövsta		Morkarla		Ekeby		Sandbo	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt
9 mark		—	3	0:2:0:0		—		—
3 "	23	15:3:0:4	16	13:4:0:4	25	23:0:1:4	10	8:5:0:4
2½ "	1	1:1:0:0		—		—	5	3:5:2:4
2 "	12	10:6:0:0	15	12:0:2:0	12	9:6:1:4	10	10:6:2:6½
1½ "	2	1:4:0:0	10	6:0:1:4	2	1:0:0:4	3	1:7:2:0
1 "		—	4	2:4:0:0		—	1	0:2:0:0
6 öre		—	5	1:4:0:0		—		—
3 "		—	1	0:2:0:0		—		—
summa	38	[28:6:0:4] ¹	54	[36:1:1:0] ²	39	[33:7:0:4] ³	29	[25:3:1:6½] ⁴

örtugen gäller	summa	
	enh	jt
9 mark	3	[0:2:0:0]
5 "	2	[0:5:0:0]
3 "	115	[96:6:0:0]
2½ "	14	[13:1:1:0]
2 "	113	[102:7:0:4½]
1½ "	17	[10:4:1:0]
1 "	13	[4:4:2:4]
6 öre	5	[1:4:0:0]
3 "	1	[0:2:0:0]
summa	283	[230:4:2:7½] ⁴

örtugen gäller	Garnbo		Långe		Stavby		Tuna	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt
5 mark		—		—		—	2	0:5:0:0
3 "	21	18:1:1:4	8	6:4:1:4	4	2:2:2:0	8	9:0:1:0
2½ "	6	5:2:1:4		—		—	2	3:0:0:0
2 "	10	10:0:0:0	13	10:3:2:0	22	17:0:0:4	19	21:7:0:6
1 "		—	5	0:6:2:4		—	3	1:0:0:0
summa	37	[33:4:0:0] ⁵	26	[17:7:0:0]	26	[19:2:2:4]	34	[35:4:1:6]

¹ summa jt 28:6:0:6 (gruppen 3 mark misstämmer).

² summa jt 36:1:0:0 (gruppen 1½ mark misstämmer).

³ summa jt 33:7:1:4 (gruppen 3 mark misstämmer).

⁴ summa jt 25:3:2:3½ (gruppen 3 mark misstämmer).

⁵ summa jt 33:1:0:0 (gruppen 2 mark misstämmer).

⁶ summa jt 230:1:2:7½.

Jordetal per socken för Olands härad (UH 1541: 13)

Förklaringar se s 31f

	Alunda		Ekeby		Hökhuvud		Morkarla		Skäfthammar		Stavby		Tuna	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt
sk	128	102:6:2:6	31	27:5:1:4	12	14:0:0:2	36	21:5:2:0	18	12:0:1:1 $\frac{1}{2}$	26	19:2:2:4	32	32:4:1:6
ej skatte	37	28:6:0:0	4	3:0:0:0	10	6:0:2:0	3	1:6:1:0	6	3:6:1:0	9	6:1:0:0	13	7:7:1:0
summa	165	131:4:2:6	35	30:5:1:4	22	20:0:2:2	39	23:4:0:0	24	15:6:2:1 $\frac{1}{2}$	35	25:3:2:4	45	40:3:2:6

Summa hd: sk: 283 enh 230:1:2:7 $\frac{1}{2}$, ej skatte: 82 enh 57:3:2:0, summa hd: 365 enh 287:5:1:7 $\frac{1}{2}$ **Jordetal för Nardinghundra härad**

Förklaringar se s 31f

örtugen gäller	Almunge				Bladåker				Edsbro			
	1540:5		1573:19		1540:5		1573:19		1540:5		1573:19	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt
3 mark	3	3:2:2:0	4	3:5:1:0	—	—	—	—	5	5:0:0:0	5	5:0:0:0
2 "	15	13:7:1:0	16	14:1:1:4	19	13:5:1:7	19	13:7:0:4	19	19:2:2:7	24	19:3:0:0
1 $\frac{1}{2}$ "	1	0:1:1:0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
summa	19	17:3:1:0	20	[17:6:2:4]	19	13:5:1:7	19	13:7:0:4	24	24:2:2:7	29	[24:3:0:0]
ej skatte ¹	6	2:0:2:0	7	3:0:0:0	3	2:4:0:0	4	2:6:0:0	—	—	5	3:1:1:0
summa jt		19:4:0:0		20:6:2:4		16:1:1:7		16:5:0:4		24:2:2:7		27:4:1:0

¹ Se not s 50.

Närdinghundra härad (forts)

örtugen gäller	Faringe				Knutby				Ununge			
	1540:5		1573:19		1540:5		1573:19		1540:5		1573:19	
	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt	enh	jt
15 mark		—		—		—		—	1	0:0:2:0		—
5 "	1	0:1:2:0	1	0:1:2:0		—		—		—		—
4 "		—		—		—		—	5	3:6:1:4	6	3:6:1:4
3 "	1	1:4:0:0	1	1:4:0:0	9	8:7:2:4	9	8:7:2:4	10	8:4:2:1 $\frac{1}{2}$	10	8:4:0:0
2 "	11	14:0:2:2	12	14:0:0:4	26	22:4:0:4	28	22:5:2:4	2	2:0:0:0	3	2:5:0:0
1 $\frac{1}{2}$ "		—		—	11	3:4:0:4	12	2:3:0:0	2	2:4:0:0	4	2:5:1:0
summa	13	15:6:1:2	14	[15:5:2:4]	46	35:0:0:4	49	[34:0:2:0] ²	20	16:7:2:5 $\frac{1}{2}$	23	[17:4:2:4]
ej skatte ¹	4	3:0:0:0	5	3:5:1:0	10	7:5:2:0	12	7:2:0:4		—	8	4:2:0:0
summa jt		18:6:1:2		19:3:0:4		42:5:2:4		41:2:2:4 ³		16:7:2:5 $\frac{1}{2}$		21:6:2:4

örtugen gäller	summa hd			
	1540:5		1573:19	
	enh	jt	enh	jt
15 mark	1	0:0:2:0		—
5 "	1	0:1:2:0	1	0:1:2:0
4 "	5	3:6:1:4	6	3:6:1:4
3 "	28	27:3:0:5 $\frac{1}{2}$	29	27:5:0:4
2 "	93	85:4:2:4	102	86:6:2:0
1 $\frac{1}{2}$ "	14	6:1:1:4	21	5:2:2:0
summa	142	123:2:1:1 $\frac{1}{2}$	159	123:6:2:0
ej skatte ¹	23	15:2:1:0	40	24:0:2:4
summa jt		138:4:2:1 $\frac{1}{2}$		147:7:1:4

¹ Under rubriken "ej skatte" har i första kolumnen (1540) för kyrklig jord införts jorddetalsuppgifter ur UH 1538:2 (även för sådana enheter som 1540 redovisas som frälse), för prebendejord ur UH 1554:14, för klosterjord ur UH 1561:13 och för arv- och egetjord ur UH 1541:2. 1573 har inräknats kronojord, kyrklig jord (inkl prebende- och klosterjord), för vilka gällertal redovisas, samt arv- och egetjord, såväl sådan som har gällertal som sådan, för vilken gällertal ej finns.

² Summa jt för sk 34:3 (gruppen 1 $\frac{1}{2}$ misstämmer; skatteängarnas 0:2:1 är ej inräknade).

³ Summa jt 41:5:0:4, se not 2.

Jordetal för kyrklig jord m m i Närke och Örebro län

Förklaringar se s 31f

örtugen gäller kyrklig jord	Almunge		Bladåker		Edsbro	
	1554:14	1573:19	1554:14	1573:19	1554:14	1573:19
	enh jt	enh jt	enh jt	enh jt	enh jt	enh jt
5 mark	1 0:6:0:0	—	—	—	—	—
2 "	5 2:5:0:0 ¹	6 3:3:0:0	4 2:6:0:0	4 2:6:0:0	3 1:5:0:0	2 1:1:0:0
1½ "	1 0:1:0:0	1 0:1:0:0	—	—	—	—
summa	7 [3:4:0:0]	7 [3:4:0:0] ²	4 2:6:0:0	4 2:6:0:0	3 1:5:0:0	2 1:1:0:0
aoe: 2 mark ⁶	—	—	—	—	3 2:0:1:0	—

örtugen gäller kyrklig jord	Faringe		Knutby		Ununge	
	1554:14	1573:19	1554:14	1573:19	1554:14	1573:19
	enh jt	enh jt	enh jt	enh jt	enh jt	enh jt
5 mark	1 0:3:0:0	—	—	—	—	—
3 "	—	—	1 0:6:0:0 ³	1 0:5:0:0	—	—
2 "	3 2:5:2:4	5 3:5:1:0 ⁴	4 2:5:0:0	5 2:6:2:0 ⁵	—	—
1½ "	—	—	1 0:4:0:0	—	2 0:7:0:0	2 0:5:0:0
summa	4 [3:0:2:4]	5 3:5:1:0	6 [3:7:0:0]	6 [3:3:2:0]	2 0:7:0:0	2 0:5:0:0
kronojord: 3 mark	—	—	4 2:4:0:0	4 2:4:0:0	—	—

¹ därav 0:4 prebendejord.

² summa jt 3:0 (gruppen 2 mark är 0:4 för hög).

³ därav 0:6 prebendejord.

⁴ därav 0:4 skoklosterjord.

⁵ därav 0:4 prebendejord.

⁶ UH 1552:17.

Penningskatt

	URR UH		skattepenningar ¹	'småskatt'	dagsverks- penningar	allmän- ningspen- ningar
Tierps hd	URR	1530 ²	150:0:0:0 + 150:0:0:0	40:0:0:0 ³	—	—
	UH	1540	432:6:0:5	40:0:0:0	—	22:4:0:0
	UH	1541	444:7:0:3	—	—	22:4:0:0
	UH	1567	453:4:2:1 ⁴	—	—	22:4:0:0
Våla hd	URR	1530 ²	150:0:0:0 + 150:0:0:0 ⁵	—	—	—
	UH	1541	518:2:1:7 $\frac{1}{2}$	—	—	3:4:0:0
	VmH	1569	527:6:1:1 ⁶	—	—	—
	Harbo	VmH	1569	67:7:1:4	—	—
Huddunge	VmH	1569	36:5:2:6	—	—	—
Nora	VmH	1569	142:4:2:6	—	—	—
Östervåla	VmH	1569	278:1:1:5	—	—	—
Vendels hd	URR	1533 ⁷	50:0:0:0 + 50:0:0:0	11:4:0:0 ³	23:0:0:0	—
	UH	1540	140:0:0:4 $\frac{1}{2}$	34:4:0:0	—	—
	UH	1541	144:7:1:0	—	—	—
	UH	1569	145:0:1:4	—	43:0:2:0	—
Tegelsmora	URR	1533 ⁷	160:0:0:0	—	—	—
	UH	1540	116:7:1:4 2/3 ⁸	—	—	3:0:0:0
	UH	1541	118:3:0:6 ⁸	—	—	3:0:0:0
	UH	1569	109:6:1:7	—	—	—

Jfr DoSk s 237—243.

¹ Vid delade summor avser den första sommarskatt, den andra vinterskatt.

² URR, undervisning om rikets ränta, 1530 f 22, 1533 f 22, tr i HH 11 s 25. URR 1530 och 1533 har samma uppgifter.

³ Benämns 'vitepenningar' (se DoSk s 238 not).

⁴ Tierps sn 377:7:2:3 $\frac{1}{2}$, Tolfta sn 75:4:2:5 $\frac{1}{2}$.

⁵ jämte 4:0:0:0 från Risänge, Harbo sn.

⁶ Därav nybyggare 0:7:1:4, skatteångar 1:3.

⁷ URR, undervisning om rikets ränta, 1533 f 22v, tr i HH 11 s 26. URR 1530 saknar uppgifter för dessa socknar.

⁸ I denna summa ingår även skatt från fyra gårdar i Films sn, Norunda hd (jfr s 180).

Penningskatt

		URR	skattepenningar	
		UH		
Oland	Alunda	UH	1553	289:0:0:6 1/6
		UH	1578	300:3:0:5
	Ekeby	UH	1553	79:1:0:0
		UH	1577	81:1:1:3
	Hökhuvud	UH	1553	37:4:1:2
		UH	1577	39:2:2:1 1/3
	Morkarla	UH	1553	46:1:2:1
		UH	1578	55:0:1:3
	Skäfthammar	UH	1553	31:5:2:6
		UH	1577	34:7:1:6 3/4
	Stavby	UH	1553	48:1:0:3
		UH	1577	52:2:2:0
	Tuna	UH	1553	81:3:2:7
		UH	1577	83:4:0:2
	summa häradet ¹	UH	1541	607:1:2:1 5/12
UH		1553	613:2:1:1 1/6	
UH		1577 ²	654:2:2:3	
Närdsinghundra	Almunge	UH	1540	38:3:2:6 ³
		UH	1573	40:3:0:6
	Bladåker	UH	1540	27:3:0:6
		UH	1573	27:7:2:0
	Edsbro	UH	1540	53:6:0:1 ⁴
		UH	1573	53:6:0:0
	Faringe	UH	1540	33:6:1:4 ⁵
		UH	1573	33:4:2:0
	Knutby	UH	1540	77:5:2:6 ⁶
		UH	1573	75:7:2:0
	Ununge	UH	1540	50:0:2:4 ^{1/2} ⁷
		UH	1573	49:7:1:4
	summa häradet	URR	1530 ⁸	97:0:0:0 + 97:0:0:0
		UH	1540	281:1:1:3 ^{1/2}
UH		1573	281:4:2:2	

Jfr DoSk § 244 f, 249—254.

¹ URR saknar uppgifter för Oland.

² För Alunda och Morkarla socknar uppges summor för skatten detta år.

³ Därav från skogsängar 0:2:0:6.

⁴ Därav från skogsängar 0:0:0:3.

⁵ Därav från skogsängar 0:0:2:0.

⁶ Därav från skogsängar 0:3:2:0.

⁷ Därav från skogsängar 0:3:1:0.

⁸ URR, undervisning om rikets ränta, 1530 f 23, tr i HH 11 s 27, 1533 har ungefär samma belopp: 200 mk.

Tierps härad

1280 *de prouinciis Tyerp et Gestricaland* (DS 699).

1334 *in Tyarpahundære* (DS 3041).

1357 *Tiærp, Wale oc Wendill ... i them hæradhum* (Topografica, KA, avskr).

1397 *i Tüerpa hundare* (UUBp 22/2).

1456 *i Tierps Häredt* (Lanforsen 2, prot 21/11 1913 s 34, avskr).

1459 *Tierpa herradhe* (RAp 11/2).

Omfattning: Tierps härad omfattar under medeltiden och 1500-talet Tierps och Tolfta socknar.

Kameral indelning: Häradets skattejord är enligt UH 1535, 1540–56 indelad i 8 åttingar: Kilbo, Svanbo, Sjukar, Vadkar, Fröbygge, Eskesta, Ullfors och Gryttjoms. Av dessa ingår huvuddelen av Sjukar och Vadkar åttingar i Tolfta sn, övriga i Tierps sn. **Kilbo åtting** (*Kylby* UH 1535:1, *Külbo* UH 1540:6): Bondebo, Halls, Munga, Muskarbo, Onsta, Ordsbo, Smedsbo, Stönnansbo, Villbo, Väsby och Väster-Ensta (2 gd). **Svanbo åtting** (*Suaneby, Suanebo*): Bäcklösen, Bäggeby (1 gd), Bredänge, Brusbo, Dymmelsbo, Fäcklinge, Grimsarbo, Harsbo, Lågbo, Mehede, Nionberg, Svanby och Untra. **Sjukar åtting** (*Siukarlla, Siuckar*): Tierps sn — Bäggeby (3 gd) och Åskarby. Tolfta sn — Dorkarby, Ersta, Rocknö, Sjukarby, Söderby och Vallskoga. **Vrakar åtting** (*Videkara, Wackar*).¹ Tierps sn — Skämsta (1 gd). Tolfta sn — Domarbo, Gillberga, Hemmingsbo, Norrby, Pålbo, Ralbo och Skallbo. **Fröbygge åtting** (*Ffröby, Fröbigge*): Bultebo, Eskesta (3 gd), Fastebo, Fors, Frebro, Klingsbo, Markarbo, Mickelsbo, Ruvelbo, Skogsbo, Skämsta (1 gd) och Vallby. **Eskesta åtting** (*Eskista, Eskestha*): Björnbo, Degerbo, Eskesta (7 gd), Gunnarsbo, Lockelsbo, Månkarbo, Stynsberg, Yttrö, Yvre (1 gd) och Årsta. **Ullfors åtting** (*Willefårs, Willefors*): Ilmårsberg, Kastebo, Raklösen (1 gd), Ubblixbo, Ullfors, Yvre (5 gd) och Ålfors. **Gryttjoms åtting** (*Grytena, Grittims*): Bro, Djupa,

¹ En mindre del av Vadkar åtting ligger i Västlands sn: Gällbo, Vad och Akerby (DMS 1 : 1 s 60).

Gryttjom, Ingborgbo, Raklösen (1 gd), Tuva, Vida och Väster-Ensta (4 gd). — Jfr statistiska uppgifter s 38 f.

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

Jfr AF 1:1 s 357 f, AL 1 s 200 ff, DoSk s 237 ff, SU s 365, UpTerr s 42 f, 105 f, 120, 156.

Söderfors socken

Söderfors kyrksocken bildades 1699 i anslutning till Söderfors bruks ägor (Kbr 2/11). Först 1801 blev den särskild jordebokssocken (Kbr 20/2). Då (och i några fall senare) överfördes från *Tierps socken*: Brusbo, Grimsarbo, Harsbo, Nionberg, Nöttbo och Untra. — Byarna redovisas under Tierps socken.

Tierps socken

1291 in *Tyerp* (DS 1032).

1309 *Ecclesia parochialis de Tyerp* (DS 1640).

Omfattning: Tierps socken motsvarar i UH-materialet den nuvarande socknen (1950) jämte Söderfors sn. I medeltidsmaterialet omfattar socknen dessutom sätesgården Aspås med gårdarna Gundbo, Hindersbo, Holvarbo och Öndby, vilka nu tillhör Östervåla sn i Våla hd (jfr s 122). Ingborgbo hörde i kyrkligt avseende till Östervåla sn, Våla hd (VmH 1569:3), men kvarstod i Tierps jordebokssocken till 1889, då det överfördes till Östervåla (Kbr 17/5).

Kyrkan: Den rektangulära kyrkan av gråsten och tegel dateras till tiden omkring 1300. Vid 1400-talets mitt slogs tegelvalv i långhuset och nytt valv i sakristian, och vid samma tid byggdes ett vapenhus som revs 1770. Valven försågs med kalkmålningar omkring 1470 av den s k Tierpsmästaren. Målningarna var överkalkade från 1770-talet till 1915. Kyrkan restaurerades 1914–15 och 1951–52. Krucifix från 1200-talets senare hälft, dopfunt och träskulpturer (de senare i Statens Historiska Museum) från 1400-talets senare del. Invändiga mått cirka 44×13 m. (UKy 93) Kyrkby saknas, möjligen har *Thuna varit kyrkby (se Tuva).

Vid Husby finns en ruin av tidigare kyrka eller gårdskapell från 1200-talets slut eller omkring 1300 (UKy 93). Rhezelius uppger att "Husby stenhus" tidigare varit kapell och att "Sal H Lars Skytte lät op reformerat" (UFT VII Bil s 91).

Antal jordboksenheter UH 1541 (1567)

	1)sk	$\frac{1}{2}$ sk	skt	skbolj	skuj	skut- fjäll	kr	ky	kyt	fr	frt
Agnebo	—	—	—	—	—	2 (2)	—	—	—	—	—
Arvidsbo	—	—	—	—	—	2 (2)	—	—	—	—	—
Backgården	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 (2)
Björnbo	1	(1)	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—
Bondebo	1	(1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bredänge	—	—	1 (1)	—	—	—	—	2 (2)	—	—	—
Bro	7	(7)	—	—	6 (6)	—	—	—	—	—	—
Brusbo	2	(2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bultebo	1	(1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bäcklösen	2	(2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bäggeby	4	(4)	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—
Dalen	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—
Degerbo	4	(4)	—	—	—	2 (2)	—	—	—	—	1 (1)
Djupa	2	(2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dymmelsbo	2	(2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Eskesta	10	(10)	—	—	—	1 (1)	—	1 (1)	—	—	—
Faggeboda	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—
Farsbo	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—
Fastebo	1	(1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Finnbo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—
*Fjellan	—	—	—	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—
Fjällen	—	—	—	—	—	2 (2)	—	—	—	—	—
Fjällen	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—
Fors	3	(3)	—	—	—	4 (2)	—	—	—	—	—

	1)sk	$\frac{1}{2}$ sk	skt	skbolj	skuj	skut- fjäll	kr	ky	kyt	fr	frt
Forsbo	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Frebro	5 (5)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —
Fäcklinge	3 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Gamble Engh	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Gisselbo	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Goboda	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Grimsarbo	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Gryttjom	5 (5)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Gubbo	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Gunnarsbo	— —	— —	0 (1)	— —	2 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Gunnarvet	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Gunnefall	— —	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Halls	7 (8)	— —	— —	— —	2 (0)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Hallsta	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —
Halsingbo	— —	— —	— —	— —	1 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Harsbo	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Holingerssarffwedt	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Husby	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3 (3)	— —	— —	— —	— —
Hällfors	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)
Iggelbo	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3 (3)	— —
Ilmårsberg	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Ingebo	— —	— —	— —	— —	3 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Ingborgbo	— —	1 (1)	— —	— —	1 (0)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Jonsaruedt	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Kastebo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Klingsbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —

1 för skkvarn, krt, krlöt, krkvarn, kyuj, se, set, seuj, pb, pbuj se s 60.

	1)sk	$\frac{1}{2}$ sk	skt	skbolj	skuj	skut- fjäll	kr	ky	kyt	fr	frt
Prästgården	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—
Pålsbo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)
Raklösen	0 (1)	2 (0)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ringelbo	—	—	—	—	3 (3)	—	—	—	—	—	—
Ruvelbo	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rörgärdet	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—
*Seuadebo	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—
*Siggbo	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—
Skarpberg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)
Skogsbo	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
*Skoruella	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—
Skäggesta	—	—	—	—	2 (2)	—	—	—	—	—	—
Skämsta	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Smedsbo	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Snårsbo	—	—	—	—	1 (3)	—	—	—	—	—	—
*Stendinge	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—
Stynsberg	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stönnansbo	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svanby	5 (5)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svedjan	—	—	—	—	1 (0)	—	—	—	—	—	—
Torgesbo	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—
Torslunda	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—
Torstängen	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—
Tuva	—	1 (2)	—	—	2 (0)	—	—	1 (0)	0 (1)	—	—

¹ för *skkvarn, crt, krlöt, krkvarn, kyuj, se, set, seuj, pb, pbuj* se s 60.

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skt	skbolj	skuj	skut- fjäll	kr	ky	kyt	fr	frt
Ubblixbo	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ullfors	6 (5)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ulvedsbo	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—
Untra	4 (4)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Unungeberg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—
Vallby	3 (3)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vida	2 (2)	—	—	—	1 (1)	—	—	1 (1)	—	—	—
Villbo	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Väsby	4 (4)	—	—	4 (4)	—	—	—	—	—	—	—
Väster-Ensta	6 (6)	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	1 (1)	—
Ydingsbo	—	—	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—
Yttrö	6 (6)	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—
Yvre	6 (6)	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—
Älfors	2 (2)	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	3 (3)	—
Ärsta	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—
Åsbo	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—
Åskarby	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ölsbo	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—
Öndebo	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—
Östanås	—	—	0 (1)	—	3 (0)	—	—	—	—	—	—
Östensbo	—	—	0 (1)	—	1 (0)	—	—	—	—	—	—
Öster-Ensta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 (2)	—
Summa	149 (149)	9 (9)	1 (4)	10 (10)	64 (56)	6 (6)	3 (3)	8 (7)	2 (3)	30 (30)	6 (7)

Dessutom redovisar längderna: *skkvarn*: Ullfors 0 (1) — *krt*: Dansbo 0 (1), Husby 1 (0), Knutkulla 0 (1) — *kröt*: Husby 0 (1) — *krkvarn*: Husby 1 (1) — *kyuj*: Väster-Ensta 0 (1) — *se*: Skämsta 2 (2) — *set*: Skämsta 1 (0) — *seuj*: Skämsta 0 (1) — *pb*: Brusbo 1 (0), Ullfors 0 (1) — *pbuj*: Brusbo 0 (1).

Runstenar: U 1143, 1144 Tierps kyrka, 1145 Yttrö.

Kameral indelning: Socknen omfattar enligt UH 1540–56 Kilbo, Svanbo, Fröbygge, Eskesta, Ullfors och Gryttjoms åttingar samt mindre delar av Sjukar och Vadkar åttingar (se s 54).

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

- Agnebo** 1409 *i Agnabodha* (SD 1103) — 12 H, 6 j.
UH 3 skuj, 1541 2 skuj, 0:1 till Frebro + 0:0:0:18, 1541 0:1 till Frebro + 1540 (endast) 0:0:1 till Frebro.
Summa jt 0:1:1:18 (0:2).
- Arvidsbo** 1540 *Eruastebo* (UH 1540:6) — 12 H, 8 i.
UH 2 skuj, 0:0:1 till Vallby, 1549 till Svanby + 0:0:1 till Untra, 1541 till Fäcklinge. Summa jt 0:0:2.
- Aspnäs** Se Östervåla sn, Våla hd.
- Backgården** 1541 *Backan* (UH 1541:14) — EK: 900 m sydsydväst om Hallsta.
UH 1541 2 frt, (Abraham Eriksson /Leijonhufvud/).
Fr o m 1556 kallas ett av torpen Löten (se Löt).
- Björnbo** 1492 *i Biornäbodom* (ULdb s 51) — 12 H, 5 i.
UH 1 sk, 0:2, 1541 0:5:2, med skuj i B från 1541 och i Gunnarsbo från 1541.
1541 1 skuj, 0:2½, 1551 0:2:2:4, till B.
Summa jt 0:2, 1:0:½ (1:0:1:4).
- Bondebo** 1540 *Bondebo* (UH 1540:6) — 12 H, 8 h.
UH 1 sk, 0:2, 1541 0:4.
- Bredänge** 1538 *Brennenge* (UH 1538:2), 1540 *Bredenge* (UH 1540:6) — 12 H, 8 i.
UH ½ sk, 0:2.
2 ky, 0:3 + 0:3.
Summa jt 1:0.
- Bro** 1357 *i Bro* (SjSp 18/1) — 12 H, 7 h-i.
UH 7 sk, 0:7:2, 1541 0:3:2 i Österbyn (Ö) och skbolj 0:4 i Västerbyn (V), med skuj i ?B endast 1540 och i Snårsbo från 1550 + 0:5:2:5, 1541 0:2:2:5 i Ö och

skbolj 0:3 i V, med skuj i *Ingebo endast 1540, i Ydingsbo från 1547 (redovisas vissa år till följande hemman) och i Snårsbo från 1550 + 0:5:2, 1541 0:4:1 i Ö och skbolj 0:1:1 i V, med skuj i Ydingsbo (endast vissa år) + 0:5:1, 1541 0:2:0:10 i Ö och skbolj 0:3:½ i V, med skuj i *Ingebo från 1541 + 0:5:1, 1541 0:3 i Ö och skbolj 0:1:1½ i V, med skuj i Faggeboda + 0:4:1, 1541 0:1:1 i Ö och skbolj 0:3 i V, med skuj i Ringelbo + 0:4.

1540 (endast) 2 skuj, 0:0:1½ till B (utan ortnamn) + 0:0:1 till Tuva.

Summa jt 4:6:2½:5, 4:5:1 (4:5:1). Från 1541 4:5:1 = Ö 2:5:1 + V 2:0.

- 1528 uppger Jakob Nilsson i Bro att han några år tidigare till Olof Eriksson i Bro har sålt 0:3 i Västerbyn, liggande 'näst östan för Anders Olssons hemman', och 0:0:4 i Österbyn, 'i förnämnda "Bondhebro" liggandes näst västan för Anders Olssons två öresland', samt utängen *Ændestade Eke (BEK: utjorden Eke, tillhörig Ullfors nr 3 och Bro nr 2, belägen på Odensfors ägor) och jord i Ringelbo (SKBA: Omb, Gysinge bruk, kartong 34:3). Jfr sjätte hemmanet ovan.
- 1541 omnämns Erik Nilsson i "Yterbro" bland de 24 män, som skall rannsaka jordetalet och skatten (?UH 1541: 14). Möjligen avses Västerbyn i B.

Brusbo

- 1409 i *Brusabodha* (SD 1103) — 13 H, 0 h — nuv Söderfors sn.
- UH 2 sk, 0:2:2½, 1541 0:5:2, 1549 0:6 + 0:3:2½, 1541 0:7:2, 1549 0:7:1.
1538 1 pb, 0:1:1 (till själakoret i Uppsala domkyrka) (redovisas ej 1540–56), 1557 1 pbuj (jt saknas).
Summa jt 1:0 (1:6:2). Se även Lundbyön.
- 1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 0:0:2½, som Gotskalk Bengtsson (Ulv) hade (SD 1103).
- 1413 säljer Anders Hillemarsson i Rocknö till kyrkoherden i Tierp, Peter Jakobsson, en kvarnfors i B med en vret och en humlegård 'och alla de hus som vid samma forsén stå, och alla halva de forsar som Erik min

- svärfar fick av herr Bengt Filipsson (Ulv)', samt 16 lass äng, 'som därtill ligger' (SD 1716).
- 1435 anges att herr Peter i Tierp donerat en kvarn till själakoret i Uppsala domkyrka (UpDkyPb f 4v). (Samma upplysning i påskrift på SD 1716.)
- 1557 uppges att en utjord i B, kallad Vreten, tidigare har legat under själakorets prebenda i Uppsala domkyrka (UH 1557:23).
- Bultebo** 1540 *Bulthebo* (UH 1540:6) — 12 H, 7 j.
UH 1 sk, 0:2:2 (0:1:1 'i nordan bäcken' och 0:1:1 'i sunnan bäcken'), 1541 1:2.
- Bäcklösen** 1540 *Bæcklössen* (UH 1540:6) — 12 H, 8 h.
UH 2 sk, 0:1:1½, 1541 0:7, med skuj i Fors endast 1540 + 0:1:½, 1541 0:5:1:6, med skuj i Lågbo 1540–50. Summa jt 0:2:2 (1:4:1:6).
- Bäggeby** 1478 *i Bägby* (StTb s 186) — 12 H, 8 i.
UH 4 sk, 1:3, 1549 1:3:1, med skuj i *Fjellan endast 1540 + 1:2:0:20 + 1:2:0:19 + 0:6:1 (1540–41 ½ sk) med skuj i Tuva 1541–57 och i Svedjan 1541–57.
1541 1 skuj, 0:3 till Svanby.
Summa jt 4:6:0:9, 5:1:0:9 (15 pnl) (5:2:0:7 — 8 pnl).
- Dalen** 1541 *Dallen* (UH 1541:14) — 12 H, 5 i.
UH 1 skuj, 0:1, 1541 0:1:½, till Degerbo.
- Dansbo** 1567 *Dansareboda* (UH 1567:6) — 12 H, 6 i.
UH 1567 1 krt, 0:1.
- Degerbo** 1357 *i Digræbothom, i Dyghrabodhum* (Topografica, KA, avskr), 1409 *i Dighrabodhum* (SD 1103) — 12 H, 5 i.
UH 4 sk, 0:1:2:3, 1541 0:5, med skuj i D + 0:1:1½, 1541 0:4:1, med skuj i Dalen + 0:1:1, 1541 0:4, med skuj i Östensbo från 1541 + 0:0:1½, 1541 0:3:2, med skuj i Gunnarsbo från 1550, i Goboda från 1551 och i Lisarbo från 1552.
2 skuj, 0:0:0:18, 1541 0:0:2, till Stynsberg + 0:0:1, 1541 0:0:2, till D.
1 frt, (Abraham Pedersson Rommel, 1546 Nils Rynning).
Summa jt 0:5:2:6, 2:2:1 (2:2:1).

64 Tierps härad

- 1357 byter Magnus Gislesson till sig 0:0:1 (se Aspnäs, Öster-
våla sn) (Topografica, KA).
- 1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av
Tierps hd 0:0:1:2½, som Karl Jakobssons (spets från
vänster) arvingar hade (SD 1103).
- Djupa** 1540 *Diupo* (UH 1540:6) — 12 H, 7 g.
UH 2 sk, 0:4:2 + 0:4:2. Summa jt 1:1:1.
1 allmänning (fiske) (*Diupo werckan* /UH 1540:6/).
- Dymmelsbo** 1492 *i Dymesbode* (ULdb s 51), 1496 *i Dymmilzboda*
(RAP 23/2) — 12 H, 9 h.
UH 2 sk, 0:1:1, 1541 0:6:0:10 + 0:1:1, 1541 0:6:0:10, med
skuj i Lågbo 1540–55 och i Källslätta 1541–55, 1567.
Summa jt 0:2:2, 1:4:1:5 (1:4:2:4).
- *Eke** Se Bro.
- Ensta** Se Väster-Ensta och Öster-Ensta.
- Eskesta** 1409 *i Eskestadhom* (SD 1103) — 12 H, 7 i.
UH 10 sk, 1:0:½ + 1:0 + 0:7 + 1:3:2 med skuj i Mårds-
bo + 1:2:1½ + 1:2 (1540 1:0:2 + skuj 0:1:1) +
1:1:½ + 1:1:½ + 1:0:½ + 1:0.
1541 1 skutfjäll, 0:0:½ till Frebro. UH uppger att den
ligger i Frebro, men de jämna jordetalssummorna för
E och Frebro gör det troligt att utfjällen ligger inom
Eskestas gränser.
1 ky, 0:6.
Summa jt 11:7:2½, 12:0 (12:0).
- 1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av
Tierps kyrka hade (SD 1103).
- 1492 tilldöms hustru Margareta 'ett gods' 0:7, som hon köpt
av Per Larsson i Sjukarby (ULdb s 51). Jfr tredje
hemmanet ovan.
- Fageboda** 1541 *Ffagebo* (UH 1541:14) — EK: 4900 m sydväst om
Munga.
UH 1 skuj, 0:0:½, 1541 0:0:1, till Bro.
- Farsbo** 1540 *Forseboda* (UH 1540:6), 1566 *Faarsbo* (UH 1566:
26 tl) — 12 H, 8 i.
UH 1 skuj, 0:0:1½ till Halls.

- Fastebo** 1528 *i Fasthebodhe* (SKBA: Omb, Gysinge bruk, kartong 34:3) — 12 H, 6 j.
UH 1 sk, 0:2, 1541 0:5.
- Finnbo** 1540 *Finnebo* (UH 1540:6) — 12 H, 6 h.
UH 1 fr, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/).
1571 se Aspнас, Östervåla sn.
- *Fjellan** 1566 *Fiellan* (UH 1566:26) — BEK: inom Svanby rågångar.
UH 1540 (endast) 1 skuj, till Bäggeby (ej jt), 1549 0:0:0:4 till Svanby (kallas 1540 'utfjäll', 1549–57 'ett fjälleland').
- Fjällen** 1526 *Ffiældhen* (SKBA: Omb, Söderfors bruk), 1541 *Fielin* (UH 1541:14) — 12 H, 7 h.
UH 1 skuj, 1541 2 skuj, 0:0:1:5 till Munga + 1541 0:0:1:5 till Munga. Summa jt 0:0:1:5 (0:0:2:10).
1526 köper Jakob Andersson i Munga urfjällen F, liggande sydväst om "mungekarle giærdhe" (se Munga) (SKBA: Omb, Söderfors bruk).
- Fjällen** 1545 *Wtiord en Wtfiäl* (UH 1545:6), 1550 *i Wtfiell* (UH 1550:3) — 12 H, 7 j.
UH 1 skuj, 0:0:0:11 till Vallby (1554 till Frebro) (jt från 1541, benämns 'utfjäll' 1540–44).
- Fors** 1357 *i Forse* (Topografica, KA, avskr), 1426 *i Forse* (RAp 2/10) — 12 H, 7 i.
UH 3 sk, 2:2:1, 1541 2:0:1, 1547 2:1:1, med skuj i F, i Östanås 1540–54 och i *Norre wreten från 1541 + 1:5, 1541 1:3:2 + 1:1, 1541 1:0, 1547 1:1, med skuj i F.
3 skuj, 1541 2 skuj, 0:1:1½ till första gården i F + 0:0:0:6, 1541 0:0:0:11, till tredje gården i F + 1540 (endast) 0:1:½ till Bäcklösen.
1541–47 2 skuj (troligen i F, UH uppger dock bara 'i Fröbygge åtting'), 0:1 till Fäcklinge + 0:1 till Fäcklinge. Troligen läggs de 1547 till sk ovan — jfr första och tredje gårdarna — och är alltså dubbelförda detta år.

Summa jt 5:3:0:6, 4:7:2:3½ (4:7:2:7).

1357 byter Magnus Gisleson till sig 0:1:0:3 (se Aspnäs, Östervåla sn) (Topografica, KA).

1426 byter Margit Gerdarsdotter i Vallby till sig 0:5:0:2½ (se Vallby) (RAp 2/10).

1492 uppges att hustru Birgitta i Fäcklinge har köpt 0:½:0:1½ 20 år tidigare av Anders i Stönnansbo (ULdb s 52).

Forsbo

1502 i *Foorsboo bodhaar* (SKBA: Omb, Strömsbergs bruk, paket 5:1), 1540 *Forssebo* (UH 1540:6) — 12 H, 7 j.

UH 2 skuj, 0:1 till Frebro + 0:0:0:14, 1541 0:0:1½, till Frebro. Summa jt 0:1:0:14 (0:1:1½).

1502 säljer Per i Pålbo, Tolfta sn, 0:0:4 till Lars Pålsson i Frebro (SKBA: Omb, Strömsbergs bruk, paket 5:1).

Frebro

1341 in *Frøbro* (DS 3571) — 12 H, 7 i.

UH 5 sk, 1:4, 1541 1:4:0:12, 1554 1:1:1:6, med skuj i Agnebo + 1:2 med skuj i Forsbo + 1:0:1½:2, 1541 1:0:1½:3, med skuj i Forsbo och skutfjäll i Eskesta + 0:7:1, 1541 0:7:½, med skuj i Agnebo + 0:6:2, 1554 1:1:1:6, med skuj i Agnebo endast 1540 och i Fjällen endast 1554.

1 kyt, 0:3:1.

Summa jt 5:7:2½:2, 6:0 (6:0).

1341 upptas i förteckningen över kyrkligt jordförvärv efter 1302 att Tierps kyrka erhållit 0:0:½ och Älvkarleby kapell 0:0:½ (DS 3571).

1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 0:0:4, som Gotskalk Bengtsson (Ulv) hade, samt 0:0:4, som Karl Jakobssons (spets från vänster) arvingar hade (SD 1103).

Fålbäcken

Se Gisselbo.

Fäcklinge

1409 i *Føghlinge* (SD 1103), 1492 i *Fäklinge* (ULdb s 52) — 12 H, 7–8 i.

UH 3 sk, 1550 2 sk, 1:0 + 0:4, 1550 1:0 (dubbel fodring), med skuj i Arvidsbo från 1541 och i Fors 1541–47 + 1540–49 0:4 med skuj i *Ingebo 1541–48 och i Fors 1541–47. Summa jt 2:0.

- 1492 uppges att hustru Birgitta i F har köpt 0:1:0:3 20 år tidigare av Anders i Stönnansbo (ULdb s 52).
- *Gamble Engh** 1550 *Gamble Engh* (UH 1550:3F) — BEK: G troligen nära Gunnarvet.
UH 1550 1 skuj, 0:0:0:4 till Onsta.
- Gisselbo** 1357 i *Girsingsbothom, i Gyrsensbodhum* (Topografica, KA, avskr), 1540 *Gislebo* (UH 1540:6) — 12 H, 6 i.
UH 1 fr, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/).
1357 byter Magnus Gisleson till sig 0:1 'och Fålbäcken' (*Folabæk* — 12 H, 5 i) (se Aspнас, Östervåla sn) (Topografica, KA).
1571 se Aspнас, Östervåla sn.
- Glucksnäs** Se Söderfors.
- Goboda** 1551 *Godbod* (UH 1551:13) — 12 H, 4 i — nu i Viksta sn.
UH 1551 1 skuj, 0:0:1 till Degerbo.
- Grimsarbo** 1540 *Grimszarbo* (UH 1540:6) — 13 H, 0 h — nuv Söderfors sn.
UH 3 sk, 0:3:1, 1541 0:6:2 + 0:2, 1541 0:4 + 0:2, 1541 0:4, med skuj i Östanås 1541–57 och skutfjäll på *Myssøø från 1541. Summa jt 0:7:1, 1:6:2 (1:6:2).
1547 uppges att 'ängepenning' uppburits av Husby-borna ('husseboggene') 'för en kungsäng de hava vid G' (UH 1547:6).
- Gryttjom** 1409 i *Gryteme* (SD 1103) — 12 H, 7 i.
UH 5 sk, 1:1 + 1:0:2 + 0:7:2½, 1541 1:0, med skuj i Pilbo från 1541 + 0:7:2½ med skuj i Halsingbo från 1548 + 0:5:1.
1 fr, (Abraham Eriksson /Leijonhufvud/).
Summa jt 4:6:2, 4:6:2½ (4:6:2:4).
? (1400-talets början) uppges att Tomas Andersson hade G i pant (U 269 a).
1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 0:4½, som Gotskalk Bengtsson (Ulv) hade, ½:0, som Habordh i Agnebo har, samt 0:0:5, som hustru Gertrud har (SD 1103).
1413 omnämns tre fastar från G (SD 1716).

- 1492 byter Måns Larsson till sig 0:1 (se Ullfors) (ULdb s 51).
- Gubbo** 1541 *Gubbebo* (UH 1541:14) — 12 H, 8 i (UH 1540:6 'på Åskarby skog').
UH 1 skuj, 0:1 till Åskarby (1541–48 till Husby).
- Gundbo** Se Östervåla sn, Våla hd.
- Gunnarsbo** 1541 *Gunnarsbo* (UH 1541:14) — 12 H, 5 i.
UH 1 skuj, 1541 2 skuj, 1566 1 skt + 1 skuj, 0:0:0:6, 1541 0:0:0:12, till Månkarbo, 1566 1 skt 0:2 + 1541 0:0:1:3 till Björnbo, 1550 till Degerbo (UH 1550–51: 'En utjord som Mats i Gunnarsbo haver'; utjorden kallas Degerbo t o m 1552). Summa jt 0:0:0:6, 0:0:2 (0:2:1:3).
- Gunnarvet** 1550 *Gudmundsarff* (UH 1550:3), 1600 *Gundarff* (UH 1600:30) — 12 H, 8 h.
UH 1 skuj, 0:0:2:4 till Onsta (kallas Onsta före 1550).
- *Gunnefall** 1541 *Gunnefall* (UH 1541:14) — UH: i Svanbo åtting.
UH 1541 2 skutfjällar, 0:0:1 + 0:0:1, båda till Väsby.
Summa jt 0:0:2.
- Halls** 1413 *i Halsse* (SD 1716) — 12 H, 7 i.
UH 7 sk, 1:2:2 med skuj i Farsbo + 1:0:2½ med skuj i *Jonsaruedt + 1:0:2 med skuj i *Holingerssarffwedt från 1541 + 1:0, 1549 1:2:1, med skuj i H och från 1541 i *Norre wreten + 0:6:2½ + 0:6:1½, 1549 0:4:0:4 + 0:5, 1567 0:5:0:6.
2 skuj, 1551 1 sk, 0:3:2, 1541 0:4:1, till Smedsbo + 0:2:2½ till H, 1541 0:2:1½ till Väsby; 1551 samman-slås utjordarna till 1 sk 0:6:2:4.
Summa jt 7:5, 7:5:1 (7:5:1:6).
1413 omnämns 4 fastar och 1 vidervaruman från H; en av fastarna kallas "Niclis Westanbek" (SD 1716). Jfr GeomJb A 3 s 129, där H är delad i västan bäcken 5 gd och östan bäcken 3 gd.
- Hallsboön** 1540 *Halssebo öö* (UH 1540:6) — 13 H, 0 h.
UH 1 allmänning (skatt utgår i hö).

- Hallsta** 1540 *Halstha* (UH 1540:6) — 12 H, 7 i.
UH 2 fr, (Abraham Eriksson /Leijonhufvud/).
- Halsingbo** 1541 *Helsinsbord* (UH 1541:14) — 12 H, 8 h.
UH 1 skuj, 1548 2 skuj, 0:0:2 till Munga + 1548 0:0:0:4
till Gryttjom. Summa jt 0:0:2 (0:0:2:4).
- Harsbo** 1540 *Harasbo* (UH 1540:6) — 12 H, 9 g — nuv Söderfors
sn.
UH ½ sk, 0:1:1, 1541 0:2.
- Hindersbo** Se Östervåla sn, Våla hd.
- *Holingerss-
arffwedt** 1526 *Holingerssarffwedt* (SKBA: Omb, Söderfors bruk) —
UH: i Svanbo åtting (BEK: = ?Ångsarfve eller
Halsingsarfve 12 H, 9 h; OAU: Ångsarvet).
UH 1 skuj, 0:0:2 till Untra, 1541 till Halls.
1526 köper Jakob Andersson i Munga urfjällen H (se
Munga) (SKBA: Omb, Söderfors bruk).
- Holvarbo** Se Östervåla sn, Våla hd.
- Husby (borg)** 1334 *Husaby* (DS 3041) — 12 H, 7 i.
UH 3 kr, 0:7:1 + 0:7:1 + 0:7:1 med skuj i Gubbo 1541–
48 och i Ölsbo 1541–48.
1 krt, 0:2, 1556 1 krlöt (utan jt).
1 krkvarn.
Summa jt 3:0.
1334, 1341, 1344 pantsätter kung Magnus till Gisle Elines-
son (Sparre av Aspnäs) "curiam nostram" H med
kvarnar och alla övriga tillagor. Dessutom pantsätts
1341 fisken samt ett ålfiske i Kungsviken (*in Ku-
nungsuiik* — 12 H, 4 h) och fisket i Tämnaren (*in
Tempne*). (DS 3041, 3568, 3803)
1413 upptas i kung Erik av Pommerns skattebok en kungs-
gård med kvarn 'inunder' i Tierp (ESb s 62, 132).
- 'Husby kapell' Se s 55.
- *Huseby ffierd** 1541 *Huseby ffierd* (UH 1541:14).
UH 1 allmänning (skatt utgår i nejonögon).
- Hällfors** 1540 *Hellefors* (UH 1540:6) — 12 H, 6 h.
UH 1 frt, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och
Ångsö/).

70 Tierps härad

1571 se Aspнас, Östervåla sn.

Iggelbo

1409 *i norra Iglabodhum* (SD 1103) — 12 H, 5 h.

UH 3 fr, (Hillevi Knutsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/, 1543 Arvid /Joakimsson/ Trolle, 1544 Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/).

1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 0:3, som Erik Stensson (Bielke) hade (SD 1103).

1537 uppger Arvid (Joakimsson) Trolle att han av sin hustru Hillevi Knutsdotter (Sparre av Hjulsta och Ängsö) fått Ängsö och 'alla gårdens tilliggande gods', däribland tre gårdar i I, som vardera räntar 5:0 pn (under gårdarna 'fiskevatten och timmerskog') (EngsöA ms I:12).

1571 se Aspнас, Östervåla sn.

Ilmårsberg

1540 *Ilnursbærgh* (UH 1540:6) — 12 H, 5 i.

UH 1 skt, 0:0:1, 1541 0:0:2½, 1548 0:1 (uppges även vara kyt 1543–45; UH 1545:6: 'skattetorpore... och är 2 gånger inskriven').

Ingborgbo

1409 *i Imparabodhum* (SD 1103), 1540 *Ingeborbo* (UH 1540:6) — 12 H, 5 g — nu i Östervåla sn, Våla hd.

UH ½ sk, 0:3, 1548 0:3:1.

1541–48 1 skuj, 0:0:1 till Korbo, Östervåla sn (upptas i UH i Våla hd).

Summa jt 0:3, 0:3:1 (0:3:1).

1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 0:1, som Gotskalk Bengtsson (Ulv) hade (SD 1103).

*Ingebo

1541 *Ingebo* (UH 1541:14) — UH: i Ullfors åtting.

UH 2 skuj, 1541 3 skuj, 1549 2 skuj, 1566 1 skuj, 0:0:2 till Ullfors (t o m 1555; kallas Raklösen 1540) + 0:0:1, 1548 0:0:2, till Bro + 1541–48 0:0:1 till Fäcklinge (jfr ovan skuj till Bro; troligen dubbelförd 1548). Summa jt 0:1, 0:1:1 (0:0:2). Jfr *Kopparboda och Ullfors.

*Jonsaruedt

1541 *Jonsaruedt* (UH 1541:14).

UH 1 skuj, 0:0:0:11, 1541 0:0:2½, till Halls.

- Jörsön** Se Söderfors.
- Kastebo** 1540 *Kastebo* (UH 1540:6) — 12 H, 6 i.
UH 1 sk, 0:2, 1541 0:5:2.
- Klingsbo** 1540 *Klingsbo* (UH 1540:6) — 12 H, 6 j.
UH 1 sk, 0:2, 1541 0:5 (1567 öde).
- Knutkulla** 1567 *Knutebo* (?UH 1567:6) — 12 H, 6 i.
UH 1567 1 krt, 0:1.
- *Kopparboda** 1492 *i Kopper bode* (ULdb s 51), 1548 *Kaparebo* (UH 1548:2) — BEK: på Ullfors skog. Jfr GeomJb A 3 s 149.
UH 1548–55 1 skuj, 0:0:1 till Ullfors. UH 1540 upptar utan namn 1 skuj 0:1 till Ullfors, vilken möjligen kan vara *Kopparboda och *Ingebo (0:0:1 + 0:0:2). Jfr *Ingebo och Ullfors.
1492 byter Måns Larsson till sig 0:0:1 (se Ullfors) (ULdb s 51).
- Kungsviken** Se Husby.
- Källslätta** 1541 *Kiölneslette* (UH 1541:14) — EK: 1200 m norr om Dymmelsbo.
UH 1541 1 skuj, 0:0:1 till Dymmelsbo (1556–66 till Lågbo).
- Lissarbo** 1552 *Lissarebo* (UH 1552:4) — 12 H, 4 i.
UH 1552 1 skuj, 0:1:1 till Degerbo ('tillökt anno 52').
- Lisselbo** 1541 *Lislebord* (UH 1541:14) — UH: i Ullfors åtting; EK: 1000 m söder om Ubblixbo.
UH 1541 1 skuj, 0:0:1½ till Munga.
- Lockelsbo** 1540 *Lucusbo* (UH 1540:6) — 12 H, 4 h.
UH 1 sk, 0:4:2, 1541 0:4.
- Lundby** 1310 *in Lynby* (DS 1660), 1326 *Lundby* (DS 2601) — 12 H, 7 i.
UH 6 fr, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/).
1310 intygar Mats Kettilmundsson att Peter Gerhardsson (två trappskurna rutor) av honom bytt till sig 2:0 (DS 1660).

72 Tierps härad

- 1326 testamenterar Mats Kettilmundsson L till sin hustru Adelheid (se Aspånäs, Östervåla sn) (DS 2601).
1571 se Aspånäs, Östervåla sn.
- Lundbyön** 1526 *pa Lundbo ønne* (SKBA: Omb, Söderfors bruk), 1549 *Lundbyön* (UH 1549:17) — 13 H, 0 h.
UH 1 **skutfjäll**, 1540 till Untra, 1541 0:0:0:3 till Munga (kallas Brusbo t o m 1548).
1526 köper Jakob Andersson i Munga urfjällen L (se Munga) (SKBA: Omb, Söderfors bruk).
- Lågbo** 1409 *i Laghbodha* (SD 1103) — 12 H, 9 h.
UH 2 **skuj**, 1551 1 **skuj**, 1556 $\frac{1}{2}$ **sk**, 0:0:2:6, 1541 0:3, till Dymmelsbo + 0:0:2:6, 1541 0:3, till Bäcklösen; 1551 sammanslås de till 1 skuj 0:6 till Dymmelsbo, 1556 $\frac{1}{2}$ **sk** 0:6 med skuj i Källslätta 1556–66. Summa jt 0:1:1:12, 0:6 (0:6).
1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 0:0:1, som Björn Pedersson (björnram) hade (SD 1103).
- Löt** 1544 *Löthen* (UH 1544:2) — BEK: liggande i skifteslag med Backgården. Stora L 700 m sydväst om Hallsta.
UH 1544 1 **fr**, (Jöran Åkesson /Tott/).
Jfr Backgården.
- Markarbo** 1496 *i Mælkarbodhe, i Mælkarobodhe* (RAp 23/2) — 12 I, 8 a.
UH 1 **sk**, 0:5:1.
- Mehede** 1391 *i Mydeedhne* (RAp 5/10), 1475 *Midhede* (UUBp u d) — 13 H, 0 h.
UH 3 **sk**, 0:2, 1541 0:6:1 + 0:2, 1541 0:6:1, med 2 skutfjällar ? i M endast 1540 + 0:1, 1541 0:3: $\frac{1}{2}$.
1 **fr**, (Abraham Eriksson /Leijonhufvud/).
Summa jt 0:5, 1:7:2 $\frac{1}{2}$ (1:7:2:4).
1391 återlämnar Magnus Olofsson (skyskura), Erik Jonsson och Olof Sigvidsson 0: $\frac{1}{2}$ samt jord i bl a Bålinge och Skuttunge snr till Jon Nilsson i Bredsjö, Järlåsa sn (RAp 5/10, SRP 2579).
1475 tillfaller M ('på Tierps hed'), som räntar $\frac{1}{2}$:0 pn, Bengt Fadersson (Sparre av Hjulsta och Ängsö) i skifte med brodern Nils (UUBp u d, jfr EngsöAp u d).

- 1586 tilldöms Per Jonsson i M 0:6:2 liggandes mitt i byn, vilket hans far köpt 20 år tidigare av Erik Persson som var utfattig (UDb VIII s 41 f).
- Mickelsbo** 1355 *in Michielsbodom* (DS 5113) — 12 I, 8 a.
UH 2 sk, 0:4:½, 1541 0:4:1 + 0:3:2½, 1541 0:4:½ (1567 öde). Summa jt 1:0 (1:0:1½).
- 1545 köper Ennewåll Hansson ett hemman M av Mårten Persson och dennes två bröder och måg, varefter han byter bort hemmanet till Jon skomakare på Ön mot dennes hemman Ön, Valbo sn, Gästrikland (KApp 26/2).
- Munga** 1413 *i Mongom* (SD 1716) — 12 H, 7 h.
UH 11 sk, 0:6:2 + 0:5:2½ + 0:5:2 med skuj i Fjällen och skutfjäll på Lundbyön från 1541 + 0:4:2 + 0:4:0:4 + 0:4 + 0:3:2½ med skuj i Rörgärdet från 1549 + 0:3:2, 1541 0:3:2:3½, 1549 0:3:2½, med skuj i Mårdsbo endast 1540 + 0:3:1 med skuj i Helsingbo + 0:3:½ med skuj i Fjällen från 1541 och i Lisselbo från 1541 + 0:2:1½:10, 1541 0:3.
Summa jt 5:7:1:14, 6:0 (6:0:0:4).
- 1526 köper Jakob Andersson i Munga av hustru Katarina i Munga 0:5:2 'sunnan bäcken allt i ett läge näst det östersta hemmanet' med urfjällarna Fjällen, *Hollingerssarffwedt och Lundbyön (jfr tredje gården ovan). Dessutom ger Jakob en summa pengar till Tierps kyrka 'för någon jord i samma hemman som hustru Katarina hade undantagit i sin livstid till testamente'. Katarinas arvingar var inte nöjda med köpet, utan Jakob får betala en 'vänskapsgåva'. (SKBA: Omb, Söderfors bruk) Häradshövdingen Anders Pederssons fastbrev är utfärdat 1523 (SKBA: Omb, Tierp nr 133).
- Muskarbo** 1492 *i Muskarleby* (ULdb s 53) — 12 H, 8 h.
UH 1 sk, 0:7:1½, 1541 1:0.
- *Myssöö** 1541 *vid Grijmsarbo och Myssöö* (UH 1541:14), 1546 *Mussöö* (UH 1546:14), 1548 *Musebo* (UH 1548:2) — belägen i Dalälven väster eller nordväst om Mehede (LmS B67-1:2: *Mus-öhn*).

74 Tierps härad

- UH 1541 1 skutfjäll, 0:0:0:5 till Grimsarbo.
- Månkarbo** 1456 i *Måkarbo* (Topografica, KA, avskr), 1496 i *Munkarabode* (RAP 23/2) — 12 H, 5 i.
UH 2 sk, 0:2:½, 1541 0:6:1, med skuj i Gunnarsbo + 0:1:2½, 1541 0:5:1. Summa jt 0:4 (1:3:2).
- Mårdsbo** 1540 *Morthensbo* (UH 1540:6) — 12 H, 8 h.
UH 2 skuj, 1541 1 skuj, 0:0:1 till Eskesta + 1540 (endast) 0:0:1 till Munga.
- Nionberg** 1540 *Nyende berg* (UH 1540:6) — 12 H, 9 h — nuv Söderfors sn.
UH ½ sk, 0:4:2½ med skuj i Östanås endast 1540.
- *Norre wreten** 1541 *Norre wreten* (UH 1541:14).
UH 1541 1 skuj, 0:0:1 till Fors, 1549 till Halls.
- Nöttbo** 1546 *Nöthabo* (UH 1546:14) — 12 H, 9 g — nuv Söderfors sn.
UH 1546 1 skuj, 0:0:½ till Untra ('först inskriven och upptagen anno 1546').
- Odensfors** 1540 *Onsfors* (UH 1540:6) — 12 H, 6 h.
UH 1 fr, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/).
1571 se Aspнас, Östervåla sn.
- Onskarby** 1486 *Odenskarlaby* (C 39 f 2v) — 12 H, 6 h.
UH 4 fr, (Johan Turesson /Tre rosor/).
1486 anges en by O om fyra gårdar, som vardera räntar 3:0 pn, tillhöra Gustav Karlsson (Gumsehuvud) (C 39 f 2v).
1500 ärver Sigrid Eskilsdotters (Banér) barn med avlidne Nils Eriksson (Gyllenstierna) fyra gårdar, som vardera räntar 3:0 pn (se Karby, Vendels sn) (VikSp 25/1).
1553/55 tillfaller fyra gårdar, som tillsammans räntar 12:0 pn, Kristina Nilsdotter (Gyllenstierna) (AoE 39 f 6, 31 /enl marg ant f 31 var O Nils Erikssons (Gyllenstierna) gods/, GR 25 s 305).
- Onsta** 1332 *Olstadhe* (DS 2912), 1540 *Onsta* (UH 1540:6) — 12 H, 7 i.
UH 2 sk, 1:1:0:3, 1541 1:2:0:5, med skuj i *Gamble Engh

- från 1550 + 0:5:2 med skuj i Gunnarvet. Summa jt 1:6:2:3 (1:7:2:5).
- 1332 bortarrenderar Eregisle Andersson (båt) på 3 år "curiam meam" O till herr Tomas i Tierp (DS 2912).
- 1532-44 säljer Erik Larsson, fru Annas på Aspnäs tjänare, och hustru Ingeborg till herr Nils i Bollnäs och Olof skomakare i "Myrone" 0:0:20 'vid östra ändan' och ett okänt antal örtugland 'mitt i byn' (RAp odat nr 258).
- 1545 byter herr Nils i Bollnäs och Olof skomakare i "Myrone" bort ett hemman till hustru Birgitta på "Myrone" mot jord i Bollnäs sn, Hälsingland, och en summa pengar (RApp 28/3).
- Ordsbo** 1540 *Olsinsbo* (UH 1540:6), 1550 *Orsbo* (UH 1550:3) — 12 H, 8 h.
UH 1 sk, 0:1:2, 1541 0:7.
- Pilbo** 1541 *Pijlebo* (UH 1541:14) — 12 H, 8 h.
UH 1541 1 skuj, 0:2:1 till Gryttjom.
- Piparbo** 1566 *Pipareboda* (UH 1566:26) — 12 H, 6 h.
UH 1566 1 frt, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/).
1571 se Aspnäs, Östervåla sn.
- Prästgården** 1538 *Prestebolet* (UH 1538:2) — 12 H, 7 i.
UH 1538 (endast) 1 ky, 3:0. Jfr Tuva.
- Pålsbo** 1540 *Pouelsbo* (UH 1540:6) — 12 H, 6 h.
UH 1 frt, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/).
1571 se Aspnäs, Östervåla sn.
- Raklösen** 1540 *Rakelös* (UH 1540:6) — 12 H, 6 h.
UH 2 ½ sk, 1566 1 sk, 0:5:1 + 0:4, 1541 0:4:1; 1566 sammanslås de till 1 sk 1:1:2. Summa jt 1:1:1 (1:1:2). Jfr *Ingebo.
- Ringelbo** 1528 *i Ringewed. .bodhe* (SKBA: Omb, Gysinge bruk, kartong 34:3), 1541 *Ringuedebo* (UH 1541:14) — 12 H, 6 h. Jfr GeomJb A 3 s 149.
UH 3 skuj, 0:1 till Bro + 0:0:1:1, 1541 0:0:1, till Ullfors

- + 0:0:1, 1541 0:0:1½, till Ullfors. Summa jt 0:1:2:1, 0:1:2½ (0:1:2½).
- 1528 uppger Jakob Nilsson i Bro att han några år tidigare har sålt 0:0:2(?) (se Bro) (SKBA: Omb, Gysinge bruk, kartong 34:3).
- Ruvelbo** 1528 *i Roffuedebode* (SKBA: Omb, Gysinge bruk, kartong 34:3) — 12 I, 7 a.
UH 2 sk, 0:2:1, 1541 0:6:2 (1567 öde) + 0:1:2, 1541 0:5. Summa jt 0:4 (1:3:2).
- Rörgärdet** 1492 *Röde gerdhä* (ULdb s 53) — EK: 1000 m sydväst om Munga.
UH 1 skuj, 0:0:1½, 1541 0:1, till Väster-Ensta, 1549 till Munga.
1492 uppges att Per Olssons "norden becken" (del av Väster-Ensta eller Munga) far 50 år tidigare har köpt en urfjäll, som kallas R, av Johan i Muskarbo (ULdb s 53).
- *Seuadebo** 1541 *Seuadebo* (UH 1541:14) — BEK: på Ullfors skog.
UH 1 skuj, 0:0:2 till Ålfors.
- *Siggbo** 1541 *Ssegeboda* (UH 1541:14) — BEK: på Ullfors skog.
UH 1 skuj, 0:0:½ till Ullfors.
- Skarpberg** 1540 *Skarpebærgh* (UH 1540:6) — 12 H, 6 h.
UH 1 frt, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/).
1571 se Aspånäs, Östervåla sn.
- Skogsbo** 1492 *i Skogbode* (ULdb s 93) — 12 H, 7 j.
UH 1 sk, 0:0:1, 1541 0:5.
- *Skoruella** 1538 *Skoruella* (UH 1538:2) — Jfr OAU: Skorvelheden, vallväg mellan Väster-Ensta och Ullfors.
UH 1 ky, 0:2:1½, 1548 0:2:0:4 (kallas Vida från 1566). Ett lika stort ky i Vida kallas 1538 *Skoruella (ej samma gård).
- *Skäggesta** 1540 *Skeggebo* (UH 1540:6), 1541 *Skeggesta* (UH 1541:14) — BEK: inom Väsby bys rågångar.
UH 2 skuj, 0:3 till Väsby + 0:1 till Väsby. Summa jt 0:4.

- Skämsta** 1409 i *Skelmsta* (SD 1103) — 12 H, 8 j.
 UH 2 sk, 1:1:1½ + 1:0:2.
 2 se, 0:5:1½, 1549 0:5:0:6, med seuj i S från 1556 +
 0:5:1½, 1549 0:5:0:6. (Vallby rd)
 1 set, 0:1:2, 1556 1 seuj, 0:1:2 till S.
 Summa jt 3:6:2½ (3:6:1).
- 1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av
 Tierps hd 0:7, som Gotskalk Bengtsson (Ulv) hade
 (SD 1103).
- 1459 byter Ragvald Magnusson (fargalt) bort fyra gårdar
 om 0:12 'nordan bäcken' och 0:0:5 'sunnan bäcken',
 som tillsammans räntar 11:2 pn och ½ pund hampa,
 till sin svåger Magnus Pik (mussla) mot gods i Ham-
 markinds hd, Östergötland (RAp 11/2).
- 1462 stadfäster Sten och Knut Pik (mussla) sin fader
 Magnus Piks testamente om 0:12 till Uppsala dom-
 kyrka (RAp 26/8).
- 1480–1536 har Uppsala domkyrka tre landbor, som räntar
 4:0 (1480 4:4), 4:0 (1480 4:4) och 1:0 pn (= avra-
 den 1539) (Tierps rd) (UpDkyR).
- Smedsbo** 1540 *Smedsbo* (UH 1540:6) — 12 H, 8 h.
 UH 1 sk, 0:1:1, 1541 0:6:1, med skuj i Halls 1540–50.
- Snårsbo** 1540 *Snoelsbo* (UH 1540:6) — 12 H, 8 h.
 UH 1 skuj, 1550 3 skuj, 0:2 till Sjukarby (Tolfta sn); den
 delas 1550 på 0:0:2 till Sjukarby, 0:0:1 till Bro (Tierps
 sn) och 0:1 till Bro. Summa jt 0:2.
- *Stendinge** 1541 *Stendinge* (UH 1541:14) — UH: i Svanbo åtting.
 UH 1541 1 skutfjäll, 0:0:1 till Väsby.
- Stynsberg** 1540 *Stensbo* (UH 1540:6), 1567 *Stönsboda* (UH 1567:6)
 — 12 H, 5 i.
 UH 2 sk, 0:0:2:9, 1541 0:7:2, med skuj i Degerbo +
 0:0:1:6, 1541 0:6:2, med skuj i Åsbo. Summa jt 0:1:1
 (1:6:1).
- Stönnansbo** 1456 i *Stynasbodha* (Topografica, KA, avskr), 1492 i *Sti-
 dinxbode* (ULdb s 52), 1540 *Stenalsbo* (UH 1540:6)
 — 12 H, 8 h.
 UH 2 sk, 0:5:1½:4, 1541 0:5:1½ + 0:4:1, 1541 0:4:1½.
 Summa jt 1:1:2½:4 (1:2).

78 Tierps härad

- *Suensbodhum** 1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd en tredjedel av en urfjäll i S (*i Suensbodhum*), som Tierps kyrka hade (SD 1103).
- Svanby** 1000-talet *i Svanaby* (runsten U 1146), 1477 *i Swanaby* (StTb s 109) — 12 H, 8 i.
UH 5 sk, 1:5:1 + 1:2 + 0:6:2 + 0:6:2 med skuj i Uggelbo, Tolfta sn, från 1541 och i *Fjellan från 1549 + 0:6 med skuj i Bäggeby från 1541 och i Arvidsbo från 1549. Summa jt 5:2:2.
- Svedjan** 1541 *Suedie* (UH 1541:14) — 12 H, 8 i.
UH 1541–57 1 skuj, 0:0:1 till Bäggeby.
1571 se Aspнас, Östervåla sn.
- Söderfors** 1356 upplåter Tierpsborna till Torbjörn i Ön, Hedesunda sn, Gästrikland, och arvingarna till Johannes i Oppåker, Hedesunda sn, ett vatten som rinner ut vid Söderfors kvarn (*ad molendum in Sydderfors* — 12 H, 9 f) och som begränsas av rören Glucksnäs (*Gluxnäse* — 12 H, 9 f), *Laxö, Aspön (*Aspe* — EK, motsvarar Aspholmen 13 H, 0 g), *Stipnobek, *Quarnaholm samt tvärs över Jörsön (*Hiersöne* — 12 H, 9 f) (Lanforsen 2, prot 21/11 1913 s 32, avskr).
- Södra allmanningen** 1543 *Södra almanningen* (UH 1543:1), 1557 *Aff Store almenningen och Södre allmenningen som ligger wz Tempneren* (UH 1557:23) — EK.
UH 1 allmanning.
- *Thuna** 1409 *i Thuna* (kan även läsas 'i Thuua') (SD 1103) — se Tuva.
- Torgesbo** 1541 *Töresbo* (UH 1541:14), 1566 *Torundzboda* (UH 1566:26) — EK: 900 m nordnordost om Smedsbo.
UH 1 skuj, 0:1:2:4, 1541 0:2, till Väster-Ensta.
- Torslunda** 1538 *Toorslunda* (UH 1538:2) — 12 H, 7 i.
UH 1 kyt, 0:0:2 (jt endast 1538).
- Torstängen** 1541 *Torstende* (UH 1541:14) — 12 H, 7 i.
UH 1541 1 skuj, 0:1 till Årsta.

- Tuva** 1526 i *Tuwa* (SKBA: Omb, Söderfors bruk) — 12 H, 7 i.
 UH $\frac{1}{2}$ sk, 0:3:2 med skuj i T endast 1540 och i Bro endast 1540.
 1 skuj, 1541 2 skuj, 1566 $\frac{1}{2}$ sk, 0:2 till T, 1541 till Vallby + 1541 0:1:2 till Bäggeby; 1566 sammanslås utjordarna till $\frac{1}{2}$ sk 0:3:2:4, 1567 0:4.
 1 ky, 0:3, 1547 1 kyt, 0:2:1 (jt 1548) (UH 1546:14 upptar, troligen felaktigt, 1 ky + 1 kyt).
 Summa jt 1:0:2, 1:2:1 (1:2).
- 1409 döms under skatt vid råfsteting med allmogen av Tierps hd 0:5 + 0:1, som Tierps kyrka hade (?SD 1103).
- Kyrkohemmanet (-torpet) skrivs 1538 *Twna*, 1544 *Tuua*, 1545 *Twua*, 1546, 1547 och 1548 *Tuna*. Det är möjligt att 'Tuna' är det egentliga namnet, men då detta namn antagligen inte var aktuellt under 1500-talet, kan en förväxling med det närliggande Tuva ha skett. I så fall skulle detta tyda på att det även i Tierp har funnits ett Tuna.
- Belägget 1409 avser möjligen detta försvunna 'Tuna', vilket då kan ha varit det ursprungliga namnet på Prästgården (se *Thuna ovan; jfr *Tuna i Vendels sn).
- Tämnaren** Se Husby.
- Ubblixbo** 1540 *Oblinsbo* (UH 1540:6) — 12 H, 5 i.
 UH 1 sk, 0:4:1, 1541 0:4:2.
- Ullfors** 1326 *Wllafors* (DS 2601) — 12 H, 7 i.
 UH 6 sk, 1556 5 sk, 0:7 + 0:6 med skuj i Ringelbo + 0:3:2, 1541 0:6, med skuj i U endast 1540 + 0:4:2 med skuj i *Siggbo + 0:4:1 med skuj i Ringelbo + 0:4, 1541–55 0:5, med skuj i *Ingebo 1540–55 och i *Kopparboda 1548–55 (se aoe nedan).
 1540 (endast) 1 skuj, 0:0: $\frac{1}{2}$:1 till U.
 1567 1 skkvarn.
 1555 1 aoe, 1566 1 pb, (jt saknas). Gården uppges 1555 vara 'tillökt'; kungen har tydligen köpt den sjätte skattegården ovan, vilken inte redovisas efter 1555, troligen tillsammans med utjordarna i *Ingebo och *Kopparboda, vilka inte heller redovisas efter 1555.
 Summa jt 3:5:2:8 $\frac{1}{2}$, 4:1 (4:1).

- 1326 testamenterar Mats Kettilmundsson U till sin hustru Adelheid (se Aspnäs, Östervåla sn) (DS 2601).
- 1357 byter Magnus Gisleson (Sparre av Aspnäs) till sig 0:1:0:5 och en kvarnfors (se Aspnäs, Östervåla sn) (Topografica, KA).
- 1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 0:½, som Gotskalk Bengtsson (Ulv) hade (SD 1103).
- 1492 byter Bengt Fadersson (Sparre av Hjulsta och Ängsö) jord med Måns Larsson så, att Bengt ger ½:0 i U och "ij ortug myndre en halff watneth i strömyñ", 0:1 i Gryttjom och 0:0:1 i *Kopparboda mot 0:0:20 i Ålfors. Måns utfäster sig att göra kronan 'sin fulla skatt utav de 16 örtugland som han gjorde tillförne utav de 20 örtugland'. (ULdb s 51)
- Ulvedsbo** 1541 *Olluasteboda* (UH 1541:14) — 12 H, 5 h.
UH 1 skuj, 0:0:2 till Ålfors.
- Untra** 1456 *i Vntra* (Topografica, KA, avskr), 1540 *Wntro* (UH 1540:6) — 13 H, 0 g — nuv Söderfors sn.
UH 4 sk, 0:5:2, 1541 0:5:2½, 1549 0:7:2½, 1550 1:2:0:4, 1551 0:7:2 + 0:5:1, 1541 0:5:2:10 + 0:5:1 med skuj i Arvidsbo endast 1540 och i Nöttbo endast 1550 + 0:4:1, 1549 0:2:1½ (saknas 1550), 1566 0:3:1, med skuj i *Holingerssarffwedt endast 1540 och i Nöttbo från 1546 och skutfjäll på Lundbyön endast 1540. Den första och den fjärde gården har samme brukare 1540–45 och 1548. 1549 sker en omfördelning, 1550 slås gårdarna ihop till en och fördelas 1551 åter på två. Summa jt 1540 2:4:2, 1541 2:5:½:10, 1549 2:5:1:10, 1550 2:5:1:6, 1567 2:6:1:2.
- Unungeberg** 1540 *Vningebærgh* (UH 1540:6) — 12 H, 6 h.
UH 1 fr, (Mats Körning).
- Vallby** 1426 *i Walby* (RAp 2/10) — 12 H, 8 i.
UH 3 sk, 1:3:1 med skuj i V endast 1540 + 1:0:1 med skuj i Fjällen och i Tuva 1541–57 + 0:7 med skuj i Arvidsbo 1540–48.
1540 (endast) 1 skuj, 0:0:0:6 till V.
Summa jt 3:2:2:6, 3:2:2 (3:2:2).

1426 byter Margit Gerdarsdotter i Vallby bort 0:0:14 och ett fjärdedels örtugland till Johan Eriksson i Vallby mot jord i Fors (RAp 2/10).

***Wendeledhæ** Se Östervåla sn, Våla hd.

- Vida** 1540 *Wida* (UH 1540:6) — 12 H, 7 h.
UH 2 sk, 0:4:2:3 + 0:3:1½.
1541 1 skuj, 0:1:2 till Väster-Ensta.
1 ky, 0:2:1½, 1548 0:2:0:4 (kallas 1538 *Skoruella, se S).
Summa jt 1:2:2:3, 1:4:1:3 (1:4:0:3).
- Villbo** 1456 *i Villbo* (Topografica, KA, avskr), 1540 *Willebo* (UH 1540:6) — 12 H, 9 h.
UH 1 sk, 0:2, 1541 0:6.
- Väsby** 1355 *in Wästby* (DS 5113), 1413 *i Wesby* (SD 1716) — 12 H, 7 i.
UH 4 sk, 0:7:0:4 och skbolj 0:3 i *Ytterbyn + 0:5:0:11, 1541 0:5:2:11, 1549 0:5:2:4, och skbolj 0:2:2 i *Ytterbyn, med skuj i Halls 1541–50, skutfjäll i *Gunnefall från 1541 och i *Stendinge från 1541 + 0:4:½ och skbolj 0:1:1½ i *Ytterbyn, med skuj i *Skäggesta och från 1541 skutfjäll i *Gunnefall + 0:4:½ och skbolj 0:2:2½ i *Ytterbyn, med skuj i *Skäggesta. Summa jt 1540 3:6:2, 1541–67 3:7:1 = egentliga V 2:5:1 + *Ytterbyn 1:2.
- Väster-Ensta** 1409 *i Ændhesta* (SD 1103), 1540 *Wæsthre ændestha* (UH 1540:6) — 12 H, 7 h–i.
UH 6 sk, 1:0:1 med skuj i V + 0:6:2 med skuj i Vida från 1541 + 1:2:1 + 0:7:2 + 0:6:2 med skuj i Torgesbo + 0:5:1 med skuj i Rörgärdet 1540–48.
1 skuj, 0:1:2:2, 1541 0:1:2:5, till V.
1 fr, (Abraham Eriksson /Leijonhufvud/).
1547 1 kyuj, 0:2 (jt 1550).
Summa jt 5:6:2:2, 5:6:2:5 (6:0:2:5).
1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd en urfjäll och 0:0:5, som Tierps kyrka hade, och 0:5, som Sigfrid har (SD 1103).
- Ydingsbo** 1547 *Idingebo* (UH 1547:6) — 12 H, 4 i.
UH 1547 1 skuj, 0:0:1 till Bro ('förökt anno 47').

82 Tierps härad

- Yttrö**
- 1338 *in willa Øyo* (?DS 3389), 1409 *i Yterøya* (SD 1103), 1540 *Ittrige* (UH 1540:6) — 12 H, 6 i.
- UH 6 sk, 1:1:0:2½ + 0:7:2 + 0:6, 1541 0:5:2½ + 0:5:1 + 0:5 med skuj i Yvre från 1541 + 0:4:0:19, 1541 0:4:2:10, med skuj i Yvre endast 1540.
1 fr, (Abraham Eriksson /Leijonhufvud/).
Summa jt 4:5:0:21½, 4:5:2:5 (4:6:0:½).
- 1338 säljer Gregers Styrbjörnsson (spets från vänster) till herr Tomas i Tierp 0:2, vilken jord han bytt till sig av sin bror Johan mot lagligen förvärvad jord (?DS 3389, belägget kan också avse Yvre).
- 1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 0:4:2:6, som Sigfrid har (SD 1103).
- Yvre**
- 1357 *i Øfroio, i Øfrøiom* (Topografica, KA), 1426 *i Øffrúa* (RAp 2/10), 1540 *Iffweryge* (UH 1540:6) — 12 H, 6 i.
- UH 6 sk, 1:0, 1541 0:7:2½ + 0:7 + 0:7 + 0:6:1, 1549 0:4, 1550 0:5:1 + 0:6, 1541 0:6:2 + 0:5:2½, 1541 0:6, 1549 0:7:0:4, 1550 0:6:2:4.
1 skuj, 0:2:2, 1541 0:2, till Yttrö. (1540 utan ortnamn, men uppges ligga 'på Yttrö skog'.)
Summa jt 1540 5:2:2½, 1541 5:2:2½, 1549 5:1:2, 1567 5:2:2.
- 1357 byter Magnus Gislesson (Sparre av Aspнас) till sig 0:0:0:10 (se Aspнас, Östervåla sn) (Topografica, KA).
- 1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 0:0:8½, som Elin Ragvaldsdotter äger (SD 1103).
- Alfors**
- 1357 *i Alæfors* (Topografica, KA, avskr), 1409 *i Alaforse* (SD 1103) — 12 H, 6 h.
- UH 2 sk, 0:5:1 + 0:5:½, 1541 0:5:2.
i Ulvedsbo.
2½ sk, 0:5:1 med skuj i *Seuadebo + 0:5:1 med skuj
3 fr, (Mats Körning, Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/ 2 fr, de senare benämns felaktigt Onskarby 1540–41).
Summa jt 2:5:½, 2:5:2 (2:5:2).

- 1357 byter Magnus Gisleson (Sparre av Aspnäs) till sig 0:2:½ (se Aspnäs, Östervåla sn) (Topografica, KA).
- 1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 0:1, som Erik Stensson (Bielke) hade, 0:0:1 och ½:0, som Gotskalk Bengtsson (Ulv) hade, och 0:2, som Nils Bosson (Natt och Dag) hade (SD 1103).
- 1492 byter Bengt Fadersson (Sparre av Hjulsta och Ängsö) till sig 0:0:20 (se Ullfors) (ULdb s 51).
- 1571 se Aspnäs, Östervåla sn.
- Ängsarvet** Se *Holingerssarffwedt.
- Ärsta** 1409 i *Aarstadhom* (SD 1103) — 12 H, 6 i.
UH 2 sk, 1:1:1 med skuj i Torstängen från 1541 + 0:5:½.
1 fr, (Svante Sture).
Summa jt 1:6:1½.
- 1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 0:0:7, som Abraham har (SD 1103).
- 1528 ärver Svante Sture en gård, som 1561/65 anges till 0:6 (se Viby, Harbo sn) (AoE 39, ShS I 158 a och b).
- Äsbo** 1541 *Ässebo* (UH 1541:14) — 12 H, 5 i.
UH 1 skuj, 0:1 till Stynsberg; (jorden kallas Degerbo 1540).
- Äskarby** 1426 i *Aasakarlaby* (RAp 2/10) — 12 H, 8 i.
UH 2 sk, 1:3:1 + 1:1:0:21, 1549 1:2, med skuj i Gubbo 1540 och från 1549 och i Ölsbo 1540 och från 1549. Summa jt 2:4:2:6 (2:5:1).
- Ängsarvet** Se *Holingerssarffwedt.
- Ölsbo** 1549 *Ölsbo* (UH 1549:17) — 12 H, 8 i.
UH 1 skuj, 0:0:1 till Äskarby (1541–48 till Husby).
- Öndbo** Se Östervåla sn, Våla hd.
- Öndebo** 1538 *Öndeboda* (UH 1538:2) — 12 H, 8 h.
UH 1 ky, 0:3, 1548 0:2.
- Östanås** 1540 *Østhen åss* (UH 1540:6) — 13 H, 0 h.
UH 3 skuj, 1555 1 skuj, 1566 1 skt, 0:1:2, 1555 0:2:1:4, 1540 till Nionberg, 1541–57 till Grimsarbo + 0:0:1:6, 1541–54 0:0:2½, till Fors + 0:0:1½ till Sjukarby,

84 Tierps härad

- Tolfta sn (t o m 1552, saknas 1546–49; 1545 skbolj);
1566 1 skt 0:2:1:4. Summa jt 0:2:1:13½, 0:3 (0:2:1:4).
1550 meddelas under Grimsarbo och under Sjukarby att
utjorden "Östenes" 0:0:5 har KMt givit skattefri i
5 år (UH 1550:3F).
- Östensbo** 1541 *Östansbo* (UH 1541:14) — 12 H, 5 i.
UH 1541 1 skuj, 0:1 till Degerbo, 1566 1 skt, 0:2.
- Öster-Ensta** 1540 *Östre ændestha* (UH 1540:6) — 12 H, 7 i.
UH 2 fr, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och
Ängsö/).
1571 se Aspнас, Östervåla sn.

Tolfta socken

- 1314 *De Tolptakirkiu* (DS 1946 s 147).
1365 *in parrochia Tolftasokn* (DS 7193).

Omfattning: Tolfta socken har i medeltids- och UH-materialet samma omfattning som den nuvarande socknen (1950).

Kyrkan: Den rektangulära kyrkan av gråsten är troligen från början av 1300-talet. Vapenhuset byggdes under slutet av 1400-talet, och 1500–1514 försågs kyrkans valv och väggar med kalkmålningar. Dessa var överkalkade under större delen av 1800-talet. Fragmentarisk dopfont av sandsten från 1200-talet, triumfkrucifix och processionskrucifix från 1400-talet. Invändiga mått cirka 21×9,3 m. (UKy 46) Kyrkby: Ersta.

1455 inviger ärkebiskop Jöns en S:t Sigfrids bild i Tolfta kyrka (RAP 4/2).

Runsten: U 1146 Gillberga (jfr Svanby, Tierps sn).

Kameral indelning: Socknen utgör enligt UH 1540–56 huvuddelen av Sjukar och Vadkar åttingar (se s 54).

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, Jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

- Björnbo** 1541 *Biørnebo* (UH 1541:14) — 12 H, 9 i.
UH 1 skuj, 0:0:2 till Sjukarby.
- Bro** 1365 *in Bro* (DS 7193) — 12 H, 9 j.
UH 2 fr + 1 frt, (Kristoffer Andersson /Ekeblad av Hed-
åker/, Sten Eriksson /Leijonhufvud/ endast 1550).

Antal jordeboksenheter UH 1541 (1567)

	sk	skbolj	skuj	ky	fr	frt
Björnbo	—	—	1 (1)	—	—	—
Bro	—	—	—	—	2 (2)	1 (1)
Domarbo	1 (1)	—	—	—	—	—
Dorkarby	4 (4)	—	1 (1)	—	—	—
Ersta	2 (2)	—	3 (3)	—	—	—
Gillberga	2 (2)	—	—	—	—	—
Hemmingsbo	1 (1)	—	1 (1)	—	—	—
Långvreta	—	—	—	—	1 (1)	—
Norrby	2 (2)	—	—	3 (3)	—	—
Orkebo	—	—	2 (2)	—	—	—
Pålbo	1 (1)	—	—	—	—	—
Ralbo	1 (1)	—	—	—	—	—
Rocknö	4 (4)	—	—	—	—	—
Sjukarby	5 (5)	2 (2)	—	—	—	—
Skallbo	1 (1)	—	—	—	—	—
Sunnanänge	—	—	—	—	1 (0)	0 (1)
Söderboda	—	—	2 (3)	—	—	—
Söderby	3 (3)	—	—	—	—	—
Uggelbo	—	—	1 (1)	—	—	—
Vallskoga	3 (3)	—	—	—	—	—
Vinsäter	—	—	—	—	—	1 (1)
Vretmo	—	—	—	—	1 (1)	—
Summa	30 (30)	2 (2)	11 (12)	3 (3)	5 (4)	2 (3)

1365 upplåter kung Albrekt till sin kansler, Birger Gregersson (Malsta-ätten), "curiam" i B och jord i Marma, Västlands sn, med tillhörande landbor etc, som tidigare tillhört Anders Erengislesson (båt), Katarina Vämundsdotter och Sten Nilsson och som förbrutits av den senare (DS 7193).

Domarbo 1497–99 i *Domareboda* (D 16 s 170) — 12 H, 9 j.
UH 1 sk, 0:7.

Dorkarby 1409 i *Dudhkarlaby* (SD 1103) — 13 H, 0 j.
UH 4 sk, 1:1 med skuj i Söderboda + 1:1 med skuj i Söderboda + 0:6:2 + 0:4:2 med skuj i D.
1 skuj, 0:0:1½ till D.
Summa jt 3:5:2½.

1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 0:0:5, som Tolfta kyrka hade (SD 1103).

- 1492 tilldöms Hans Larsson i Dorkarby 0:0:14, som han köpt av Erik djäkn i Rocknö (jfr fjärde gården ovan) (ULdb s 52).
- Ersta** 1540 *Erista* (UH 1540:6) — kyrkby — 12 H, 9 j.
UH 2 sk, 0:7:1½ med skuj i E endast 1540 + 0:7:1 med skuj i E.
3 skuj, 0:3:2 till E, 1541 0:3:1½ till Rocknö + 0:1:1½, 1549 0:2, till E + 0:1:1½, 1549 0:1, till Sjukarby, 1541 till Söderby.
Summa jt 2:5:1½, 2:5:1 (2:5:1).
- Gillberga** 1496 *Gilbærghe* (RAp 23/2) — 12 H, 8 j.
UH 2 sk, 1:1:1:3½, 1541 1:1:1:3 + 0:6:2. Summa jt 2:0:0:3½ (2:0:0:3).
- Hemmingsbo** 1409 *i Hemmingxbodhum* (SD 1103) — 12 H, 9 j.
UH 1 sk, 0:2:2 med skuj i H.
1 skuj, 0:1:1½ till H.
Summa jt 0:4:½.
1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 0:0:2½, som Tolfta kyrka hade (SD 1103).
- Långvreta** 1538 *Longa wretha* (UH 1538:2) — 12 H, 9 j.
UH 1 ky, 0:2:2, 1540 1 fr, (Kristoffer Andersson /Ekeblad av Hedåker/, Sten Eriksson /Leijonhufvud/ endast 1550). (1543 redovisas den som 1 kyt; 1544–45 redovisas 1 fr + 1 kyt, där det senare 1545 uppges tillhöra Kristoffer.)
1564 uppges att Kristoffer Andersson har tagit en gård från Uppsala domkyrka (SKHRA vol 2).
- Norrby** 1409 *i Norby* (SD 1103) — 12 H, 9 j.
UH 2 sk, 1:1:1 med skuj i Orkebo + 0:6:1, 1541 0:6:½, 1549 0:6:2, med skuj i Söderboda från 1546.
3 ky, 0:6 + 0:6 + 0:4.
Summa jt 3:7:2, 3:7:1½ (4:0).
1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 0:0:3½, som Tolfta kyrka hade (SD 1103).
- Orkebo** 1341 *in Oraksbodhum* (?DS 3571), 1541 *Echebo* (UH 1541:14), 1549 *Örkebo* (UH 1549:17) — 12 I, 9 a.

- UH 2 skuj, 0:1:½ till Sjukarby, 1541 till Söderby (kallas Söderby till 1549) + 0:0:1 till Norrby.
Summa jt 0:1:1½.
- 1341 upptas i förteckningen över kyrkligt jordförvärv efter 1302 att Tolfta kyrka erhållit 0:1, nyligen testamenterat av Erengisle Andersson (båt) för hans hustrus själ (DS 3571).
- Pålbo** 1496 i *Paalabodhe*, i *Palabode* (RAp 23/2) — 12 I, 8 a.
UH 1 sk, 0:2:2.
- Ralbo** 1409 i *Rawadhabodhum* (SD 1103) — 12 I, 8 a.
UH 1 sk, 1:0.
1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 1:0, som Björn Pedersson (björnram) hade (SD 1103).
- Rocknö** 1413 i *Ryknö* (SD 1716) — 12 H, 9 j.
UH 4 sk, 0:4:1:4, 1541 1:1 + 0:2:2, 1541 0:7:1½:3, 1549 0:6 + 0:2:2, 1541 0:7:1½:3, 1549 0:6 + 0:1:1½, 1541 0:3, med skuj i Ersta från 1541. Summa jt 1:3:½:4, 3:3:0:6 (3:0).
- Sjukarby** 1409 i *Syokarlaby* (SD 1103) — 12 H, 8–9 j.
UH 5 sk, 1:1, 1541 0:6:1 'nordan bäcken' och skbolj 0:2:2 'sunnan bäcken', med skuj i Snårsbo, Tierps sn, endast 1540 + 1:0:2 med skuj i Snårsbo från 1541 + 1:0:2, 1541 0:6:1 'nordan bäcken' och skbolj 0:2:1 'sunnan bäcken', med skuj i Orkebo endast 1540, i Ersta endast 1540 och i Östanås, Tierps sn, 1540–52 + 0:7:2 med skuj i Björnbo + 0:5.
½ sk, 0:3:2 med skuj i S.
1 skuj, 0:0:1 till S.
Summa jt 5:3.
1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 0:1, som Tolfta kyrka hade, och 0:0:8, som Björn Pedersson (björnram) hade (SD 1103).
1542 byter herr Nils i Bollnäs bort ett hemman till bröderna Johan och Sigvard Olsson i Våla mot ett hemman i Norrbo, Bollnäs sn, Hälsingland (RApp 23/5).
- Skallbo** 1540 *Skalabo* (UH 1540:6) — 12 I, 9 a.
UH 1 sk, 1:0.

88 Tierps härad

- Sunnanänge** 1540 *Sunnand ænge* (UH 1540:6) — 12 H, 9 j.
UH 1 fr, 1546 1 frt, (Kristoffer Andersson /Ekeblad av Hedåker/, Sten Eriksson /Leijonhufvud/ endast 1550). (Redovisas som 1 kyt 1543–45, uppges dock 1545 tillhöra Kristoffer.)
- Söderboda** 1541 *Söderbo* (UH 1541:14), 1546 *Södrebordh* (UH 1546:14) — 12 I, 9 a.
UH 2 skuj, 1546 3 skuj, 0:1:1 till Dorkarby + 0:0:½ till Dorkarby + 1546 0:0:1, 1549 0:0:1½, 1567 0:1:2, till Norrby ('först inskriven och upptagen anno 1546'). Summa jt 0:1:1½ (0:3:0:4).
- Söderby** 1528 *i Söderbij* (SKBA: Omb, Gysinge bruk, kartong 34:3) — 12 H, 9 j.
UH 3 sk, 0:7:1, 1549 0:7 + 0:7:1 med skuj i Ersta från 1541 och i Orkebo från 1541 + 0:6:2, 1549 0:7. Summa jt 2:5:1.
- Uggelbo** 1541 *Vglebo* (UH 1541:14) — 12 I, 9 a.
UH 1541 1 skuj, 0:1 till Svanby, Tierps sn.
- Vallskoga** 1409 *i Walsko* (SD 1103), 1426 *i Walzskoghom* (RAp 2/10) — 12 H, 8 j.
UH 3 sk, 1:0, 1541 1:0:1½ + 0:7:1½, 1541 0:7:2½ + 0:5:2½, 1541 0:6. Summa jt 2:5:1, 2:6:1 (2:6:1).
1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av Tierps hd 0:0:2½, som Tolfta kyrka hade (SD 1103).
- Vinsäter** 1538 *Vinsätra* (UH 1538:2) — 12 H, 8 j.
UH 1 kyt, 0:1:1, 1540 1 frt, (Kristoffer Andersson /Ekeblad av Hedåker/, Sten Eriksson /Leijonhufvud/ endast 1550).
1564 uppges att Kristoffer Andersson har tagit en gård från Uppsala domkyrka (SKHRA vol 2).
- Vretmo** 1540 *Wrettemo* (UH 1540:6) — 12 H, 9 j.
UH 1 fr, (Kristoffer Andersson /Ekeblad av Hedåker/, Sten Eriksson /Leijonhufvud/ endast 1550).
- Östanås** Se Tierps sn.

Våla härad

- 1312 *prouincia Valir* (DS 1878), *De Walum* (DS 1879).
1316 *prouincia Walum* (DS 2062).
1334 *in Walæhundære* (DS 3041).
1344 *Valbohundære* (DS 3803).
1346 *in placito generali prouincie Valum* (DS 4078).
1357 *Tiærp, Wale oc Wendill . . . i them hæradhum* (Topografica, KA, avskr).
1426 *i Vuala hæræthæ* (DRAp 24/3).
1448 *Wala hundhare, Waala hæræde* (RAp 2/7).

Omfattning: Våla härad omfattar under medeltiden och 1500-talet Östervåla, Harbo och Nora snr samt den nordöstra delen av Huddunge sn. Sättegården Aspånäs med de underliggande gårdarna Gundbo, Hindersbo, Holvarbo och Öndbo tillhörde under medeltiden Tierps sn i Tierps hd (se s 122).

1312 års markgäld: Förteckningar över 1312 års markgäld (se s 30) finns för Östervåla, Harbo, Nora och Huddunge socknar.

Förteckningarna är uppställda i kolumner. Förteckningen för Östervåla, som är daterad (18/10), ger endast i ett fåtal fall uppgift om hemort för de skattskyldiga. Längden omnämner fyra nämndemän. För Harbo ges uppgift om hemort för samtliga skattskyldiga, för Nora är dessa uppgifter inte helt fullständiga. För Huddunge redovisas inga ortnamn, men det är troligt att förteckningen omfattar endast Våla-delen.

Uppgifterna återges här under respektive by; vissa orter har försetts med alternativa tolkningar av antalet. I vissa fall har skattskyldiga som står på restlängd överstruktits och förts upp bland dem som har betalat.

Följande antal skattskyldiga redovisas (kyrkans och frälsets landbor ingår troligen inte i längderna, UFT VII s 112, UFT 46: 1 s 48):

socken	DS	skattskyldiga till ¹				summa skatt- skyldiga ¹	summa skatt ²
		1 mark	6 öre	$\frac{1}{2}$ mark	2 öre		
Östervåla	1875	63 (7)	22 (5)	23 (4)	25 (9?)	133 (25)	95:6
Harbo	1878	38 (9)	9 (4)	4 (5)	10 (4)	61 (22)	49:2
Nora	1877	34 (5)	17 (2)	8 (1)	18 (3)	77 (11)	55:2
Huddunge	1879	12	1	3	4	20	14:6
summa		147 (21)	49 (11)	38 (10)	57 (16?)	291 (58)	215:0

¹ Resterande skattskyldiga inom ().

² Skattesummorna återges enligt diplomerna men utan de resterande beloppen; om de avgifter varje skattskyldig erlagt summeras, fås för Östervåla: 97:2, Harbo: 49:2, Nora: 55:2 och Huddunge: 14:6 (längden redovisar även 14:2, överstruket).

Kameral indelning: Häradets skattejord är enligt UH 1541–48 indelad i 9 hamnor: Åbygge, Bodakarla, Fågelsta, Gräsbo, Bjurvalla, Harbo, Halsinge (endast 1541–45), Åbygge och Norbygge. Av dessa ingår Åbygge, Bodakarla, Fågelsta och Gräsbo hamnor och huvuddelen av Bjurvalla hamna i Östervåla sn, Harbo hamna i Harbo sn, huvuddelen av Halsinge hamna i Huddunge sn samt Åbygge, Norbygge och mindre delar av Bjurvalla och Halsinge hamnor i Nora sn. **Åbygge hamna** (*Abygge, ÅÅby* UH 1541:14): Ettinga, Hovberga, Offerbo, Stårte, Upplanda, Åby, Åkerby och Äspenbo. **Bodakarla hamna** (*Bodakarla*): Borgen, Bragdebo, Brunnsbo, Buckarby, Ettingbo, Helgansbo, Huggle, Jugansbo, Lagbo, Staffansbo och Västersälja. **Fågelsta hamna** (*Fvglestada*): Bärby, Fågelsta, Gällarbo, Gästbo, Hemmingsbo, Kanikebo, Korbo, Mångsbo, Runnebo, Sillebo, Skogbo och Tobbo (jfr Fågelsta s 129). **Gräsbo hamna** (*Gresseboda*): Bjurvalla (2 gd), Gräsbo,, Lindsbro, Norrsälja (1 gd), Olbo, Svedäng, Sätra, Tolbo och Vreta. **Bjurvalla hamna** (*Bireuala*): Östervåla sn — Backa, Berg, Bjurvalla (3 gd), Ginka, Gåvastbo, Horsskog, Långarsbo, Rickebo och Tängesbo. Nora sn — Buckarby (2 gd). **Harbo hamna** (*Harabo*): Berg, Björken, Brattberg, By, Holm, Järlebo, Karbo, Kåbbo, Marbäck, Marstalla, Norrsälja (1 gd), Ramna, Risänge, Rudun, Solberg, Stalbo, Svina och Ön. **Halsinge hamna** (*Halsinge*): Huddunge sn — Barkan, Djurkarsbo, Domarbo, Granberga, Hallsjö, Hertigbo, Länna, Nordsjö och Rödje. Nora sn — Boda, Brunnvalla och Siggberg. **Åbygge hamna** (*Abygge*): Nora sn — Holm, Högsbo, Lockarbo, Stalbo, Torp, Åby och Ärligbo. **Norbygge hamna** (*Norbygge*): Andersbo, Buckarby (2 gd), Buska, *Drengsboda, Fallet, Gäddsjö, Hemmingsbo, Holvastby, Kerstinbo, Lakbäck, Ljusbäck, Nordmyra, Skinnarbo, Skärsjö, Ulebo och Åsbo (Norr och Sör). 1546–48 Boda, Brunnvalla och Siggberg (de redovisas 1541–45 i Halsinge hamna). Jfr Statistiska uppgifter s 42.

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

Jfr AL 2 s 247, DoSk s 238, 240, SU s 364 f, UpTerr s 44, 106, 120, 156.

Harbo socken

1312 *Parochia Harir, De Harum* (DS 1878).

Omfattning: Harbo jordebokssocken är i UVmH-materialet delad på en huvuddel i Våla härad som motsvarar den nuvarande socknen (1950) och på en mindre del öster om Tämnaren (Hocksbo, ?Nolmyra och Åmyra) som utgör Harbo sn i Norunda härad. 1312 års markgäldsförteckning redovisar de två sockendelarna tillsammans. Likaså bildar de i 1500-talsmaterialet en gemensam kyrksocken, men Åmyra räknades till Björklinge kyrksocken (Prt 2). Harbo sn i Norunda hd överfördes i alla avseenden till Björklinge sn, Norunda hd, 1894 (Kbr 2/3).

Under 1300-talet har till Harbo socken räknats Vissbo och *Ekebergha (D 1 s 13). *Ekebergha återfinns på 1500-talet i Jumkils sn, Bälunge hd, i kameralt och kyrkligt avseende. Vissbo saknas i UVmH-materialet, men upptas i jordeboken 1692 i Bälunge sn, Bälunge hd. Det räknades då ännu till Harbo kyrksocken men fördes till Bälunge sn i alla avseenden 1921 (Kbr 25/11). Byn Norrsälja är delad mellan Harbo sn och Östervåla sn.

Kyrkan: Den rektangulära kyrkan av gråsten, med gavelrösten av tegel, dateras till 1400-talets mitt. Vapenhus och sakristia från medeltiden revs i samband med att kyrkan förlängdes åt öster 1776. Långhuset välvdes troligen kort tid efter det att kyrkan byggts. I valven finns spår av medeltida kalkmålningar. Bland dessa har funnits en vapensköld — ulv — vilket torde innebära att Sten Bengtsson (Ulv) bekostat valvslagning eller målning (jfr Aspås, Östervåla sn).

Triumfkrucifix och träskulpturer från 1400-talet samt rester av ett medeltida altarskåp. Den gamla kyrkans mått invändigt cirka 20×9 m. (UKY 58) Kyrkby saknas.

Runsten: U 1177 Hässelby.

1312 års markgäld se s 89 f.

Kameral indelning: Socknen utgör enligt UH 1541–48 Harbo hamna (se s 90).

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

Antal jordeboksenheter UVmH 1541 (1569)

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skuj	ky	kyt	kyuj	se	pb	aoe	fr	frt
Berg	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Berga	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Björken	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Bogärde	— —	— —	— —	— —	1 (1)	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Brattberg	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
By	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Diken	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Eklunda	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —	— —	— —	— —
Foberga	— —	0 (1)	1 (0)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Folkebo	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Forsbo	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Gransätra	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —
Guttorp	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)
Harbonäs	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Holm	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Hässelby	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3 (5)	2 (0)
Järlebo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Järpebo	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	1 (0)
Karbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Kvarsta	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	1 (0)	2 (2)	— —
Käbbo	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Marbäck	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Marstalla	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skuj	ky	kyt	kyuj	se	pb	aoe	fr	frt
Norrbo	— —	— —	2 (0)	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —
Norrsälja	— —	1 (1)	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Ramna	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Risänge	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —
Rudun	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Smedsbo	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Solberg	— —	1 (1)	1 (0)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Stalbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Svina	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —
Täppan	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Vad	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Viby	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —
Vida	— —	— —	— —	1 (0)	— —	— —	— —	1 (0)	— —	0 (2)	— —
Ön	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Summa	19 (19)	3 (5)	5 (1)	1 (1)	1 (1)	2 (2)	5 (6)	1 (0)	1 (0)	16 (21)	4 (1)

Dessutom redovisar längderna: *skäng*: Prästängen 1 (1) — *krt*: Nappan 0 (1) — *konungallmanning*: *Bobbemyra 0 (1).

94 Våla härad

- Berg** 1312 *in Bergi* (DS 1878) — 12 H, 2 f.
UVmH 1 sk, 0:5, 1549 0:4:1.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 3 skattskyldiga till 1 mark (DS 1878).
- Berga** 1312 *in Bergum* (?DS 1878), 1426 *in Berghom* (DRAp 24/3) — 12 H, 3 g.
UVmH 1 kyuj, 0:1:1 (saknas 1541–46; jt endast 1538 och 1548) till Prästgården.
1 fr, (Svante Sture) (kallas 1541–48 Åberga).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark (?DS 1878, belägget kan också avse Floberga).
1426 erhåller Kristina Larsdotter (lilja) 0:0:4 av sin man (se Kvarsta) (DRAp 24/3).
1528 ärver Svante Sture en gård, som 1561/65 anges till ½:0 (se Viby) (AoE 39, ShS I 158 a och b).
- Björken** 1541 *Byrken* (UH 1541:14) — 12 H, 2 f.
UVmH 1 sk, 0:3 med konungsallmänning i *Bobbemyra från 1550.
- *Bobbemyra** 1549 *Bobbemyra* (VmH 1549:6), 1550 *Boblemyra* (VmH 1550:1).
VmH 1549 1 konungsallmänning, till Torp, Nora sn, 1550 till Björken.
- *Bodhum** 1312 upptas i markgäldsförteckningen i B (*in Bodhum*) 3 skattskyldiga till 1 mark, 1 som restar 1 mark och 1 som restar 6 öre (DS 1878).
- Bogärde** 1312 *in Bodhagierdi* (DS 1878) — 12 H, 3 f.
UVmH 1 kyt, 0:2 (kallas 1549–53 Kyrketorp) med kyuj i B.
1 kyuj, 0:0:1 (saknas 1541–46 och 1549; jt endast 1548; kallas 1538 fjäll och 1548 felleland) till B.
Summa jt 0:2:1.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 4 öre (DS 1878).
1371 byter Olof Magnusson i Åmyra och hans hustru till sig 0:0:2 (se Gransätra) (DS X 120).
- Bondmuren** 1501 *Bondemuhren* (Brocman, M 10:11, avskr) — 12 H, 3 g.
1500 sker en landssyn mellan Hillevi Axelsdotter (Brahe,

danska ätten) på Aspånäs och allmogen i Bälunge hd om ängar norr om Harboån och intill Trollan (*Trolle* — 12 H, 3 g) (= Bondmuren och Årholmen), sedan bönderna ett år tidigare bränt upp höet på ängarna och bortfört en del. Allmogen ville 'träda över ån' och tillägna sig ängarna för sin allmänning, men Hillevi uppvisar brev på att Gotskalk Bengtsson (Ulv) och flera andra män på Aspånäs haft ängarna och fiskevattnen och till hennes fördel vittnar män från Våla hd. Hillevi tilldöms ängarna och fiskevattnen från Trollan och till 'hennes råmärke' jämte en urfjäll söder om ån (= ?EK 12 H, 3 g, Svina 1¹⁸), som hon och hennes förfäder lagligen haft. (SKBA: Omb, Gysinge bruk, rättgångshandl, avskr)

1501 intygas vid Våla härads ting att B av ålder legat till Aspånäs (se Åmyra) (Brocman, M 10:11).

1538 intygas vid Våla härads ting att ängarna B och Årholmen (*Årehålmen* — 12 H, 3 g) samt en urfjäll söder om Harboån (se 1500) har legat under Aspånäs i mer än 100 år (se Åmyra) (Brocman, M 10:11, avskr).

B hör nu till Harbonäs och gjorde troligen så också under medeltiden. B sägs ha legat under Aspånäs, vilket innebär att den tillhörde godscomplexet under Aspånäs, till vilket Harbonäs hörde under 1500-talet. Beträffande tvisten se Åmyra.

Brattberg

1312 in *Brattbiereg, Brattabergi* (DS 1878) — 12 H, 3 f. UVmH 2 sk, 0:5 med skuj i Gunnarsbo, Östervåla sn, 1541-45 + 0:5. Summa jt 1:2.

1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 6 öre, 1 som restar 1 mark, 1 som restar 6 öre och 2 som restar 4 öre (DS 1878).

1414 skänker Elin Ingevaldsdotter (tre örnfötter) 0:2, som hon ärvt efter sina föräldrar, jämte jord i Häggeby, Skuttunge sn, till Julita kloster (SD 1882).

1426 gör Kristiern Nilsson (Vasa) m fl en sämja rörande jorden i B och Häggeby mellan Julita kloster och Ragvald Magnusson (fargalt) och hans svåger Torkel Tykesson (Välunge-ätten), enligt vilken 0:2 återgår till släktingarna (RAp 24/9).

- By** 1312 *in By* (DS 1878) — 12 H, 2 g.
 UVmH 2 sk, 1:0 + 0:4. Summa jt 1:4.
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark, 1 till 6 öre, 1 till 4 öre och 1 till 2 öre (DS 1878).
- Diken** 1528 *Tijke* (AoE 39, avskr), 1541 *Dickitt* (UH 1541:14) — 12 H, 3 f.
 UVmH 1 fr, (Svante Sture).
 1528 ärver Svante Sture en gård (se Viby) (AoE 39).
 1561/65 upptas en gård i Svante Stures jordebok (se Viby) (ShS I 158 a och b).
- *Ekebergha** Se sockeninledningen s 91.
- Eklunda** 1386 *i Ekelundum* (RAp 11/1, SRP 2186) — 12 H, 3 f.
 UVmH 2 se, 1543 2 aoe, 1561 2 se; jt: se 0:6 + 0:6; aoe 0:4 + 0:4 (se s 322). Summa jt 1:4.
 Myrby/Eklunda rd (aoe) se nedan 1542.
 1386 överlåter Elin Björnsdotters arvingar 0:12 och jord i Norrbo, Svina samt i Smedsbo, Östervåla sn, till Uppsala domkyrka (SRP 2186).
 1480–1536 har Uppsala domkyrka två landbor, som räntar 1 fat järn vardera (= avraden 1539) (Myrby rd) (UpDkyR).
 1542 läggs E tillsammans med Norrbo, Risänge och Svina samt Bro, Nora sn, Smedsbo, Östervåla sn, och ängen 'Ransta hytta', Skuttunge sn, under Örby gård, där de utgör Eklunda rättardöme, vilket sägs vara halva Myrby rättardöme (UH 1543:1:4) (senare kallas rättardömet ändå Myrby). Gårdarna var tidigare S:t Eriks-hemman (se UVmH ovan).
 1543 får rättaren i E tillstånd att tillsammans med sina underlydande landbor röja upp ängen 'Ransta hytta' (GR 15 s 582).
 1545 upptas bland förökta gods från Uppsala domkyrka två gårdar i E, en gård i Norrbo, en gård i Risänge och en gård i Svina samt två gårdar i Bro, Nora sn, och en gård i Smedsbo, Östervåla sn (AoE 41).
- *Eneby** Se Viby.

- Finnmuren** Se Åmyra.
- *Finuido-bohum** 1312 upptas i markgäldsförteckningen i F (*in Finuidobohum*) 1 skattskyldig till 1 mark (DS 1878).
- Floberga** 1541 *Solberga* (!) (UH 1541:14), 1548 *Berga* (UH 1548:2), 1554 *Floberga* (VmH 1554:1) — 12 H, 3 f.
UVmH 1 **skuj**, 0:2:2 till Risänge, 1549 $\frac{1}{2}$ **sk**, 0:2:2.
- Folkebo** 1547 *Folkebo* (UH 1547:6) — 12 H, 2 g.
UVmH 1547 1 **skt**, 1548 1 **skuj**, till Risänge, 1549 $\frac{1}{2}$ **sk**, 0:0:1.
- Forsbo** 1528 *Forssebro* (AoE 39, avskr), 1541 *Fforsebo* (UH 1541:14) — 12 H, 3 f.
UVmH 1 **fr**, (Svante Sture).
1528 ärver Svante Sture en gård och en kvarn; den senare anges 1561/65 som tullkvarn med två vretar (se Viby) (AoE 39, ShS I 158 a och b).
- Gransätra** 1312 *in Gransætrum* (DS 1878) — 12 H, 3 f.
UVmH 2 **fr**, (Olof skrivare, 1549 Olof Henriksson).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga som restar 1 mark och 1 som restar 2 öre (DS 1878).
1371 byter Olof Magnusson i Åmyra och hans hustru Ramborg Magnusdotter till sig 0:6 med hus, jord och urfjällar samt Bogärde, Hässelby, Sjöholmen (*Siöholmen* — LmS T 15–18:1) med ängen **Moran* av Magnus Gisleson (Sparre av Aspnäs) mot jord i Åmyra, Gråmyren och Näverbo i Harbo sn (DS X 120, avskr).
- Gråmyren** Se Åmyra.
- Guttorp** 1528 *Gottorp* (AoE 39, avskr), 1541 *Guetorp* (UH 1541:14) — 12 H, 3 f.
UVmH 1 **frt**, (Svante Sture).
1528 ärver Svante Sture en gård (se Viby) (AoE 39).
1561/65 upptas en gård i Svante Stures jordebok (se Viby) (ShS I 158 a och b).
- *Hamarbec** 1312 upptas i markgäldsförteckningen i H (*in Hamarbec, in Hamarbecchi*) 1 skattskyldig som restar 1 mark, 1 som restar 6 öre och 1 som restar 4 öre (DS 1878).

- Harbonäs** 1312 *in Nessium, in Nessi* (DS 1878) — 12 H, 3 g.
 UVmH 1 fr, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark och 1 som restar 2 öre (DS 1878).
- 1500, 1501, 1538 se Bondmuren.
- 1571 se Aspnäs, Östervåla sn.
- Holm** 1312 *in Holmi* (DS 1878) — 12 H, 3 f.
 UVmH 1 sk, 0:4 med skuj i Hässelby.
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark (DS 1878).
- Hässelby** 1312 *in Æsliby* (DS 1878) — 12 H, 3 f.
 UVmH, 1 skuj, 0:1 (kallas 1556–57, 1559–61 *Litsleby*, 1562–69 *Littzlaboda*) till Holm.
 3 fr och 2 frt, 1549 5 fr, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/ 4 fr, Svante Sture).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark (DS 1878).
- 1371 byter Olof Magnusson i Ämyra och hans hustru till sig ½:0 (se Gransätra) (DS X 120).
- 1418 byter Katarina "Lækysse" jord med Per Olsson i Brattberg så, att Katarina får 0:1 'ett öresland närmare norra landet' mot 0:1 'mitt i byn i västra halvan'. Samtidigt köper Per av Katarina 0:1 'i samma öresåkern'. (SD 2435)
- 1492 kärar Per Jönsson i Upplanda, Östervåla sn, till Bengt Fadersson (Sparre av Hjulsta och Ängsö) om 0:0:5, som hans farfar skulle ha pantsatt till Gotskalk Bengtsson (Ulv). Erik Erikssons (?Sandika-ätten) domböcker skall rannsakas. (ULdb s 49)
- 1528 ärver Svante Sture en gård, som 1561/65 anges till ½:0 (se Viby) (AoE 39, ShS I 158 a och b).
- 1537 upptas i Arvid (Joakimsson) Trolles och Hillevi Knutsdotters jordebok två gårdar i H, som räntar 0:23 pn resp 2:1 pn (se Iggelbo, Tierps sn) (EngsöA ms I:12).
- Järlebo** 1312 *in Jarlabohum, in Jarlabodhum* (DS 1878) — 12 H, 2 f.

- UVmH 1 sk, 0:3:2, 1560 0:3:0:6.
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark och 1 som restar 1 mark (DS 1878).
- Järpebo** 1541 *Ffergebo* (UH 1541:14), 1545 *Järpebo* (UH 1545:6) — 12 H, 3 g.
 UVmH 1 frt, 1549 1 fr, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/).
 1571 se Aspnäs, Östervåla sn.
- Karbo** 1312 *in Karlabohum, in Karlabodhum* (DS 1878) — 12 H, 2 e.
 UVmH 1 sk, 0:7:2.
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 3 skattskyldiga till 1 mark, 3 till 2 öre och 2 som restar 2 öre (DS 1878).
- Klockargården** 1538 anges K (*Klockaren i Hara* — 12 H, 3 f) till 1 ky 0:2 (UH 1538:2).
- Kvarsta** 1312 *in Querestum* (DS 1878) — 12 H, 3 f.
 UVmH 1 aoc, 1561 1 se, 1:0:1½ med ett torpställe 1540–41. (Häggeby rd)
 2 fr, (Svante Sture).
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 5 skattskyldiga till 1 mark och 1 till 6 öre (DS 1878).
 1426 överlåter Arent Larsson (björnlår) till sin hustru Kristina Larsdotter (lilja) 0:8½ och jord i Berga samt i Holmbro och Onsiike, Skogs-Tibble sn, i stället för de morgongåvor han tidigare givit henne i Snevringe och Tuhundra hdr (DRAp 24/3).
 1444 säljer Inge Gudlevsson i Onsiike till Uppsala domkyrka 0:8½ med torpställen, vilket tillfaller prebenda *Quinque vulnerum* (RAp 1444 u d). För finansieringen av köpet se Lyan, Alunda sn, 1451.
 1451 godkänns förvärvet av år 1444. Egendomen sägs då omfatta 0:9 med ett torpställe (ränta: 3 pundⁿ korn eller 2 fat järn) (se Lyan, Alunda sn). (RAp 12/12)
 1480–1527 har Uppsala domkyrka en landbo, som räntar 4:0 pn (före 1480 2 fat järn) (Myrby rd) (UpDkyR).
 1528 ärver Svante Sture en gård (se Viby) (AoE 39).
 1531 återbördar Gustav I från Uppsala domkyrka 0:9

- med ett torpställe, vilket allt räntar 4:0 pn (fordom 3 pund korn eller 2 fat järn) (K 1, 1531, AoE 23).
1561/65 upptas två gårdar om $\frac{1}{2}$:0 + $\frac{1}{2}$:0 med ett torpställe Långgårde (*Långgerdett* — 12 H, 3 f) i Svante Stures jordebok (se Viby) (ShS I 158 a och b).
- Kyrketorp** Se Bogärde.
- Käbbo** 1312 *in Kiababohum* (DS 1878) — 12 H, 2 f.
UVmH 2 sk, 0:5 + 0:3:2. Summa jt 1:0:2.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark och 1 till 2 öre (DS 1878).
- *Lydhisum** 1312 upptas i markgäldsförteckningen i L (*in Lydhisum*) 1 skattskyldig till 2 öre (DS 1878).
- Långgårde** Se Kvarsta.
- Marbäck** 1312 *in Marbecki* (DS 1878) — 12 H, 2 f.
UVmH 1 sk, 0:3:1, 1549 0:4:2, 1557 0:4.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark (DS 1878).
- Marstalla** 1312 *in Marstaldum* (DS 1878) — 12 H, 2 g.
UVmH 1 sk, 0:4:1.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 3 skattskyldiga till 1 mark (DS 1878).
- *Myrum** Se Åmyra.
- Nappan** 1569 *Nappona* (VmH 1569:3) — 12 H, 3 g.
VmH 1569 1 krt (öde).
- Nolmyra** Se Åmyra.
- *Nordfall** 1553 tilldöms hustru Brita i Nolmyra hemmanet **Nordfall* (UDb III s 123 f).
- Norrbo** 1352 *i Norræbodum* (DS 4860, avskr), 1386 *Norræbodhum* (RAP 11/1, SRP 2186) — 12 H, 3 f.
UVmH 2 skuj, 0:2 till Svina + 0:2 till Svina, 1561 till Viby.
1 se, 1543 1 aoe, 1561 1 se, 0:4. (Myrby/Eklunda rd)
Summa jt 1:0.
1352 återkallar kung Magnus en tidigare dom och tilldömer Olof Magnusson i Åmyra 0: $\frac{1}{2}$ i N; N frändömdes i

- den tidigare domen Olof och tilldömdes Ingevald i Berg (DS 4860).
- 1386 överläts $\frac{1}{2}$:0 till Uppsala domkyrka (se Eklunda) (SRP 2186).
- 1480–1536 har Uppsala domkyrka en landbo, som räntar 1 fat järn (= avraden 1539) (Myrby rd) (UpDkyR).
1542, 1545 se Eklunda.
- Norrsmålja** 1312 *in Norsælihum* (DS 1878) — 12 H, 4 f.
UVmH $\frac{1}{2}$ sk, 0:2.
1551 1 ky, 0:2:1 (upptas 1538–50 och 1555 i Öster-våla sn; byn ligger vid sockengränsen).
Summa jt 0:2 (0:4:1); för hela byn i båda sockarna 1:1:1.
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark och 1 till 6 öre (DS 1878).
- *Nybili** 1312 upptas i markgäldsförteckningen i N (*in Nybili*) 1 skattskyldig till 1 mark, 1 till 6 öre och 1 som restar 1 mark (DS 1878).
- Näverbo** Se Åmyra.
- *Ostensbodhum** 1312 upptas i markgäldsförteckningen i O (*in Ostensbodhum*) 1 skattskyldig till 1 mark och 1 till 6 öre (DS 1878).
- Prästgården** 1538 *Presteboleth* (UH 1538:2) — 12 H, 3 f.
UVmH 1538 (endast) 1 ky, 0:6 med kyuj i Berga.
- Prästängen** 1556 *Presteeng* (VmH 1556:5) — 12 H, 2 f.
UVmH 1 skäng, 0:0:0:6 till Svina (jt endast 1543).
- Ramna** 1312 *in Ramnu* (DS 1878) — 12 H, 2 f.
UVmH 1 sk, 0:5.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 4 öre och 1 som restar 6 öre (DS 1878).
- Risänge** 1312 *in Risingy, in Risængi* (DS 1878) — 12 H, 3 g.
UVmH 1 sk, 0:4 med skuj i Folkebo endast 1548 och i Floberga 1541–48.
1 se, 1543 1 aoe, 1561 1 se, 0:1:1½, 1543 0:4. (Myrby/Eklunda rd)
Summa jt 0:5:1½ (1:0).

- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark, 1 till 6 öre, 1 till 2 öre och 1 som restar 4 öre (DS 1878).
- 1357 byter Magnus Gislesson till sig $\frac{1}{2}$:0 (se Aspnäs, Östervåla sn) (Topografica, KA).
- 1448 donerar Katarina Halvdansdotter 0:4 $\frac{1}{2}$ till Uppsala domkyrka (RAp 2/7).
- 1480–1536 har Uppsala domkyrka en landbo, som räntar 2:0 pn (Myrby rd) (UpDkyR).
- 1530 erläggs 4 mark i skatt (HH 11 s 26). 1541 uppges att R utgör sin skatt 'enskilt från hamnan' (UH 1541:14). 1542, 1545 se Eklunda.
- Rudun** 1541 *Rudhuna* (UH 1541:14) — 12 H, 3 f.
UVmH $\frac{1}{2}$ sk, 0:2.
- Smedsbo** 1528 *Smidzhbodha* (AoE 39, avskr), 1541 *Smedsbo* (UH 1541:14) — 12 H, 3 f.
UVmH 1 fr, (Svante Sture).
1528 ärver Svante Sture en gård (se Viby) (AoE 39).
1561/65 upptas en gård i Svante Stures jordebok (se Viby) (ShS I 158 a och b).
- Solberg** 1312 *in Solbiergi* (DS 1878) — 12 H, 2 f.
UVmH $\frac{1}{2}$ sk, 0:2, 1549 0:3, med skuj i S endast 1548.
1541–48 1 skuj, 0:1 till Ön, 1548 till S.
Summa jt 0:3.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 4 öre (DS 1878).
- *Staf** 1312 upptas i markgäldsförteckningen i S (*in Staf*) 1 skattskyldig till 4 öre (DS 1878).
- Stalbo** 1312 *in Staflabohum* (DS 1878) — 12 H, 2 f.
UVmH 1 sk, 0:3:2.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark (DS 1878).
- Svina** 1312 *in Suinu* (DS 1878) — 12 H, 2 f.
UVmH 2 sk, 0:4:1 med skuj i Norrbo 1541–60 och skäng i Prästängen 1544–48 + 0:4:2 med skuj i Norrbo och skäng i Prästängen 1541–43 och från 1549 samt skäng i Ransta, Skuttunge sn, från 1562.

- 1 se, 1543 1 aoe, 1561 1 se, 0:2:2:7, 1542 0:2:2:6, 1543 0:2:2, 1561 1:0. (Myrby/Eklunda rd)
Summa jt 1:3:2:7 (2:1).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark, 2 till 6 öre och 3 till 2 öre (DS 1878).
- 1386 överläts 0:0:8:6 till Uppsala domkyrka (se Eklunda) (SRP 2186).
- 1480–1536 har Uppsala domkyrka en landbo, som räntar 400 järn (1480–1509 tillsammans med Vissbo, Bälunge sn) (Myrby rd) (UpDkyR).
- 1542, 1545 se Eklunda.
- Trollan** Se Bondmuren.
- Täppan** 1528 *Tepppe* (AoE 39, avskr), 1541 *Teppen* (UH 1541:14) — 12 H, 3 f.
UVmH 1 fr, (Svante Sture).
1528 ärver Svante Sture en gård, som 1561/65 anges till $\frac{1}{2}$:0 med en fotkvarn (se Viby) (AoE 39, ShS I 158 a och b).
- Vad** 1528 *ij Wadh* (AoE 39, avskr), 1541 *Vad* (UH 1541:14) — 12 H, 3 f.
UVmH 1 fr, (Svante Sture).
1528 ärver Svante Sture en gård, som 1561/65 anges till $\frac{1}{2}$:0 med en fotkvarn (se Viby) (AoE 39, ShS I 158 a och b).
- Viby** 1346 *in Viby* (DS 4077) — 12 H, 3 f.
UVmH 2 fr, med skuj i Norrbo från 1561 (Svante Sture) (kallas 1541–45 Kvarsta).
1346 byter Magnus Gislesson (Sparre av Aspnäs) till sig 0:0:10 i V och *Eneby mot *Lidha i Västergötland av Magnus Mattiasson Griis (DS 4077, 4078). Den senare intygar kort därpå (1347), att han erhållit full betalning för sitt gods i V och nybyggen, kvarnar och annat som hör till samma "curie" (DS 4212).
1362 se Gräsbo, Östervåla sn.
1528 ärver Svante Sture vid skifte med modern Kristina Nilsdotter (Gyllenstierna) efter Sten Sture dy bl a Viby rd, som omfattar V (två gårdar), Berga, Diken, Forsbo med kvarn, Gutterop, Hässelby, Kvarsta, Smeds-

bo, Täppan, Vad samt Gräsbo och Aby, Östervåla sn, Årsta, Tierps sn, Askarbäck, Skuttunge sn, Stigsbo, Jumkils sn, och ängen *Ridderrengh (utan känd sockentillhörighet). Rättardömet räntar 36:4:1 pn. (AoE 39, avskr)

1553 uppges Svante Stures rättare i V ha tillägnat sig någon äng i Bälunge hd (GR 24 s 113).

1561/65 upptas två gårdar om 0:6 + 0:6 med en utjord om 0:0:1 (enl jb tidigare 0:0:10) och tre fotkvarnar i Svante Stures jordebok. Av kvarnarna hör en till rättaren i V, en till den andra gården och en till prästen. V ligger i Viby rättarlag, som i övrigt omfattar samma gårdar som 1528 samt Långgårde. (ShS I 158 a och b)

Vida

1448 i *Wiidha* (RAp 12/6) — 12 H, 3 g.

UVmH 1 ky och 1 pb, 1561 2 fr, (1541–47 2 ky, 1548 1 ky) 1:0, 1548 0:4 + 1:0, 1549 0:4 (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/) (1560 redovisas 1 pb i Östervåla sn). Summa jt 2:0 (1:0).

1448 skänker och säljer Katarina Halvdansdotter sin morgongåva i V, 1:0, till S:t Petri et Pauli prebenda i Uppsala domkyrka (RAp 12/6). De pengar som använts för köpet har troligen skänkts av Elisabet Nilsdotter, änka efter Peter Röd i Västerås, som i ett bekräftelsebrev utfärdat av biskop Nils år 1449 uppges ha skänkt 1:0 i V (dvs samma jord) till S:t Petri et Pauli prebenda (RAp 25/2, vidfäst RAp 1448 12/6).

1475 anges 0:4, som räntar 4:0 pn, tillhöra S:t Petri et Pauli prebenda i Uppsala domkyrka (UpDkyPb f 8v).

1560 byter Anna Bengtsdotter (Sparre av Hjulsta och Ängsö) till sig ½:0 + ½:0 av Gustav I (GR 29 s 422).

1571 se Aspås, Östervåla sn.

Vissbo

Se sockeninledningen s 91.

Åberga

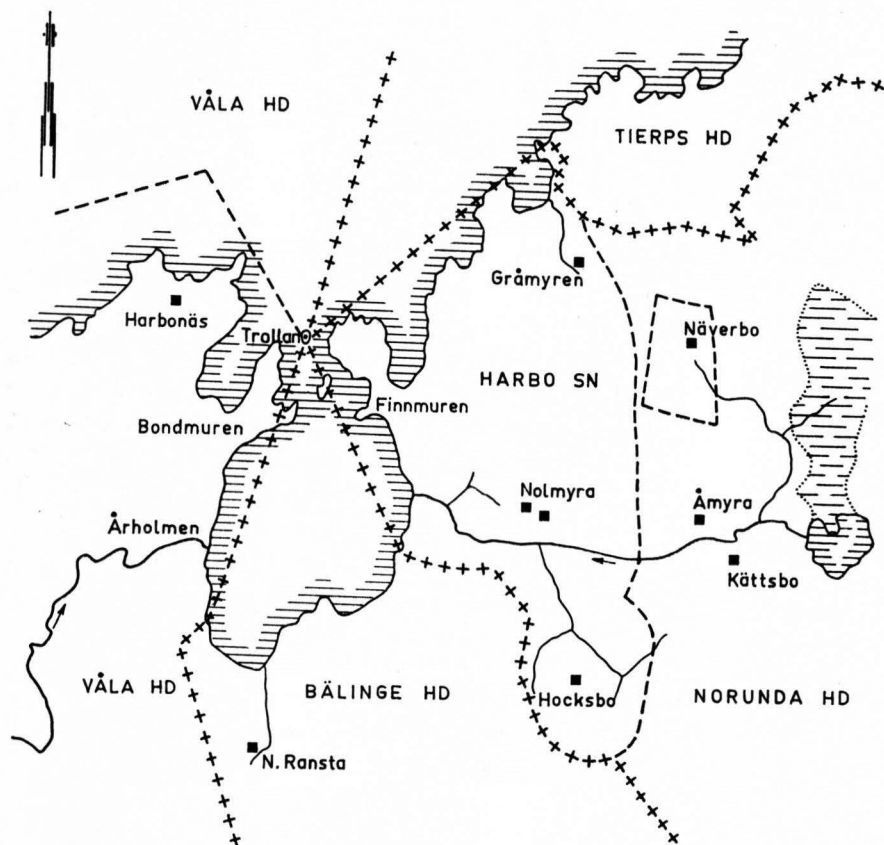
Se Berga.

Åmyra

1312 in *Amyri* (DS 1878) — 12 H, 3 h — nu i Björklinge sn.

1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 1 mark i Å. Dessutom upptas 3 skattskyldiga till

- 1 mark *in Myrum* (förmodligen sammanfattande namn för sankmarkerna kring de nuvarande Nolmyra, Åmyra, Kättsbo, Näverbo och Gråmyren). (DS 1878)
- 1352 omnämns Olof Magnusson i Å (DS 4860).
- 1371 byter Olof Magnusson och hans hustru Ramborg Magnusdotter bort allt det gods de äger i Å i Harbo sn och 0:0:2 i torpet Överbo (*Öfuerbodha* — = Näverbo, Björklinge sn, 12 H, 3 h) samt den fjärdedel de äger i Gråmyren (*Gråmyrom* — 12 H, 4 h) till Magnus Gisleson (Sparre av Aspnäs) (se Gransätra) (DS X 120, avskr).
- 1415 säljer Laurits Kertilsson och Johan Ervastsson jord i Å, som sägs ligga i Harbo sn i Norunda hd, till Peter Johansson. Laurits säljer 0:½:0:2½, Johan 0:0:½. I brevet uppräknas fastar och vidervarumän från Norunda hd, däribland Ebert (?) i Åmyra; brevet be-seglas av häradshövdingdomhavande i Norunda. (SvHoA E VI a 2 aa nr 496)
- 1500 ingår fyra bönder från Å i den tolvmannanämnd (övriga från Tierps sn) som rannsakar gränsen mellan Gästrikland och Nora sn (KommGrUVmGä).
- 1501 den 25 februari tvistar bönder från Norunda hd med Hillevi Axelsdotter på Aspnäs om ängar och fiskevatten, som hörde till Å, samt ängen Finnmuren (*Finnemohra* — 12 H, 3 g). Bönderna hade två år tidigare bränt upp höet på ängarna. Hillevi tilldöms de omtvistade ägorna genom kunglig dom, sedan hon uppvisat brev på att de hört till Å i mer än 100 år. (Brocman M 10:11, avskr)
- 1501 den 24 mars intygar bönder av Våla hd vid tinget, att Finnmuren (*Finnemuhren*) och Bondmuren av ålder legat till Aspnäs sedan Gotskalk Bengtssons (Ulv) tid och att dessa ängar aldrig legat som allmänning (Brocman M 10:11, avskr).
- 1538 intygas vid Våla härads ting, att ängarna Finnmuren, Bondmuren och Årholmen samt en urfjäll söder om Harboån har legat under Aspnäs 100 år och däröver (Brocman M 10:11).
- 1540 redovisas i jordeboken för Björklinge sn, Norunda hd, under namnet Åmyra 1 sk och 1 fr (Anna Bengtsdot-

Karta över området kring Tämnares södra del

Gränser enligt EK 1860—63

+ + + häradsgrens

- - - Harbo sockens grän

Tämnares strandlinje före sänkningar på 1870-talet.

- ter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/) (UH 1540:2). I UH upptas de följande åren endast 1 sk, vilken är identisk med det nuvarande Å i Björklinge sn.
- 1544 och 1548 upptas i tionderäkenskaper för Harbo sn enheten Nolmyra (*Nordanmyra* — 12 H, 3 h) (Prt 2).
- 1562 upptas i FoR en gård Nolmyra, som tillhör Anna Bengtsdotter (FoR 2, serie 4).
- 1571 ärver Anna Arvidsdotter (Trolle) en gård i Åmyra (avser Nolmyra) efter Anna Bengtsdotter (se Aspнас, Östervåla sn) (SKBAp 28/5, RA fot).

Området närmast öster om Tämnaren räknas enligt 1312 års markgäldsförteckning till Harbo sn och Våla hd. (Längden för Huddunge antyder att häradet varit grund för skattskrivningen, se tabell s 90.) Före 1415 tycks det ha förts över till Norunda hd, men i kyrkligt avseende tillhör det Harbo sn även i fortsättningen.

Senast 1540 tycks en uppdelning av gårdarna ha gjorts, så att de västra fått namnet Nolmyra och de östra behållit namnet Åmyra. Därvid har sockengränsen mellan Harbo och Björklinge troligen justerats så, att den förskjutits åt väster. Åmyra har därigenom förts till Björklinge sn, medan Nolmyra blivit kvar i Harbo sn (obs att Näverbo, som hör till Harbo sn, ligger som en enklav i Björklinge sn). Nolmyra upptas först 1720 i jordeböckerna som 1 mantal frälse under Harbonäs (AF 1 s 754).

Gränsändringen kan ha skett i samband med tvisterna omkring 1501.

Tvisterna 1500/1501 har gällt rätten till vissa ängar och fiskevatten runt södra Tämnaren. Den ena parten är fru Hillevi på Aspнас, den andra parten dels bönder i Bälinge hd (se Bondmuren), dels bönder i Norunda hd. Bönderna hävdar att de omstridda områdena är allmänning till resp härader. Enligt breven skulle bägge tvisterna ha uppkommit 1499 genom en aktion, möjligen samordnad, av bönderna från Bälinge och Norunda. 1538 intygas att alla de omstridda ägorna tillhör Aspнас. Troligen har i samband med detta intyg en dom utfärdats, som har reglerat gränserna mellan Aspнас ägor och Bälinge och Norunda hdr.

Årholmen Se Bondmuren.

Ön 1415 i *Ønne* (SD 2085) — 12 H, 2 f.
UVmH 1 sk, 0:4 med skuj i Solberg 1541–47.

Huddunge socken

1300 *de Huddungi* (DS 1315).

1300 (omkr) *aff Huddunga sokn* (SFSS 7:3 s 374).

1312 *De parochia Huddungi* (DS 1879).

Omfattning: I kyrkliga sammanhang räknades socknen under medeltiden i sin helhet till "prouincia Thorsakir", under 1500-talet till Våla hds prosteri (se s 27). I administrativt hänseende var den delad så, att norra delen hörde till Våla hd och södra delen till Torstuna hd (byarna Huddungeby, Håcksby, Lagbo, Persbo, Ravastbo, Rönnviken, Sillbo, Sisselbo, Stymne och Åmyra /Norr och Sör/). Den södra delen flyttades till Våla hd i alla avseenden 1897 (Kbr 5/2). Tingvastbo, som under medeltiden tillhörde Våla hd, förs i Våla hd 1538–45 men upptas därefter i jordeboken för Torstuna hd; den redovisas här i Våla hd.

1312 års markgäld se s. 89 f.

Kameral indelning: Sockendelen utgör enligt UH 1541–48 huvuddelen av Halsinge hamna (se s 90).

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt för Våladelen se inledningen (s 20 ff). Se i övrigt Huddunge sn, Torstuna hd.

Barkan 1541 *Barkareby* (UH 1541:14), 1547 *Barka* (VmH 1547:6) — 12 H, 2 d.
UVmH $\frac{1}{2}$ sk, 0:1 (1547–53 till Hallsjö) (1569 öde).

Djurkarsbo 1541 *Diurskarboda* (UH 1541:14), 1543 *Diurkarsboda* (UH 1543:1) — 12 H, 2 d.
UVmH 1 skuj, 1547 1 sk, 0:2:2, 1547 1:2:2 (se Hallsjö).

Domarbo 1492 *i Domarebode* (ULdb s 39) — 12 H, 2 d.
UVmH 1 sk, 1:0.
1541–45 1 skvret, 0:0: $\frac{1}{2}$ till Granberga.
Summa jt 1:0: $\frac{1}{2}$ (1:0).

Antal jordeboksenheter UVmH 1541 (1569)

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skuj	kyt
Barkan	— —	1 (1)	— —	— —
Djurkarsbo	1 (1)	— —	— —	— —
Domarbo	1 (1)	— —	— —	— —
Granberga	2 (1)	— —	— —	— —
Hallsjö	1 (1)	— —	0 (2)	— —
Hertigbo	1 (1)	— —	— —	— —
Lagbo	— —	— —	1 (0)	— —
Länna	0 (1)	— —	1 (0)	— —
Nordsjö	1 (1)	— —	— —	— —
Rödje	1 (1)	— —	— —	— —
Tingvastbo	— —	— —	— —	1 (1)
Summa	8 (8)	1 (1)	2 (2)	1 (1)

Dessutom redovisar längderna: *skvret*: Domarbo 1 (0).

- Granberga** 1541 *Grenberga* (UH 1541:14) — 12 H, 2 d.
UVmH 2 sk, 1547 1 sk, 0:7:1 + 1541–45 0:3 med skuj i Länna och i Lagbo och skvret i Domarbo (jfr Länna).
Summa jt 1:2:1 (0:7:1).
- Hallsjö** 1341 *in Halsio* (DS 3571), 1541 *Halsingeby* (UH 1541:14), 1547 *Halsö* (VmH 1547:6) — 12 H, 2 d.
UVmH 1 sk, 1:0. 1541–45 redovisas under namnet Halsingeby: 3 sk, 1:0 + 1:0 med skuj i Djurkarsbo 0:2:2 + 0:4 med skuj i Hertigbo 0:1. Från 1547 redovisas de två senare gårdarna med sina utjordar som skattehemmanen Djurkarsbo 1:2:2 och Hertigbo 0:5. Obs namnändringen i H.
1547 2 skuj, 0:2:0:6 till Lagbo, Torstuna hd + 0:0:0:4 till Stymne, Torstuna hd, 1563 till Brunkebo, Vittinge sn.
Summa jt 1:0 (1:2:1:2); Halsingeby 1541–45 2:4.
1341 upptas i förteckningen över kyrkligt jordförvärv efter 1302 att Huddunge kyrka erhållit 0:0:2 (DS 3571).
- Halsinge hamna** Se s 90.
- Hertigbo** 1492 *i Hertwgebode* (ULdb s 39) — 12 H, 2 d.
UVmH 1 skuj, 1547 1 sk, 0:1, 1547 0:5 (se Hallsjö).
1492 omnämns en bonde i H (ULdb s 39).

110 Våla härad

- Lagbo** 1541 *Lagaboda* (UH 1541:14) — 12 H, 2 d.
UH 1541–45 1 **skuj**, 0:2 till Granberga (L återfinns för övrigt i Torstuna hd).
- Länna** 1541 *Lena* (UH 1541:14) — 12 H, 2 c.
UVmH 1 **skuj**, 0:1:2 till Granberga, 1547 1 **sk**, 0:4:2 (jfr Granberga).
- Nordsjö** 1541 *Nordansiö* (UH 1541:14) — 12 H, 2 d.
UVmH 1 **sk**, 0:4.
- Rödje** 1541 *Rydia* (UH 1541:14) — 12 H, 2 d.
UVmH 1 **sk**, 0:6, 1547 0:7.
- Tingvastbo** 1396 i *Thyngwastabodhom* (UpDkyRL f 174, avskr), 1409 i *Thingwastabodum* (SD 1101) — 12 H, 2 d.
UVmH 1 **kyt**, 0:1, 1547 0:0:1:4, 1548 0:4, 1549 0:3 (upptas från 1547 i jb för Torstuna hd).
1396 se s 113 not. 1409 se Bro, Nora sn.
1453 testamenterar Olof Matsson i Bro T till Huddunge kyrka (se Bro, Nora sn) (RApp 9/1).

Nora socken

1312 *de parochia Norum* (DS 1877).

1318 *deinde Norir* (DS 2218).

Omfattning: Nora kyrksocken motsvarade den nuvarande socknen (1950). I administrativt hänseende hörde byarna Ingbo, Sörbo och Östa till Simtuna hd; sockendelen överfördes i kameralt hänseende till Våla hd 1897 (Kbr 5/2).

Kyrkan: Den medeltida gråstenskyrkan från 1300-talets mitt förändrades kraftigt vid en ombyggnad 1778–86. Av den ursprungliga byggnaden kom öst- och sydväggarna att ingå i den nya kyrka som uppfördes. Den gamla kyrkan, som var rektangulär och hade vapenhus och sakristia, hade troligen de invändiga måtten cirka 15×8 m. Rester av kalkmålningar från omkr 1500. Senmedeltida triumfkrucifix och träskulpturer, rester av ett medeltida altarskåp samt fragment av dopfunt från slutet av 1200-talet. Kalk och patén från 1300-talets mitt. (UKy 136) Kyrkby saknas (jfr *Berg och Prästgården).

Runsten: U 1181 Lilla Runhällen, Råsbo (i socknens Simtunadel).

1312 års markgäld se s 89 f.

Kameral indelning: Socknen utgör enligt UH 1541–48 Åbygge och Norbygge hamnor samt mindre delar av Bjurvalla och Halsinge hamnor (se s 90).

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

Antal jordeboksenheter UVMH 1541 (1569)

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skuj	ky	se	fr
Andersbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Armanbo	— —	— —	— —	1 (0)	— —	— —
Boda	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Bro	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —
Brunnvalla	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Buckarby	3 (4)	1 (0)	— —	— —	— —	— —
Buska	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
*Drengsoda	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —
Fallet	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —
Gäddsjö	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Hemmingsbo	— —	2 (2)	— —	— —	— —	— —
Holm	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —
Holvastby	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Högsbo	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Kerstinbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Lakbäck	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Ljusbäck	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Lockarbo	1 (1)	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Mälby	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)
Nordansjö	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —
Nordmyra	— —	2 (2)	5 (5)	1 (1)	— —	— —
Siggberg	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Skinnarbo	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —
Skärsjö	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Stalbo	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —
Sälja	— —	— —	— —	— —	— —	3 (3)
Torp	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Ulebo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Åby	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —
Åsbo (Norr o						
Sör)	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Ärligbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Summa	32 (33)	8 (7)	6 (6)	3 (2)	2 (2)	4 (4)

Dessutom redovisar längderna: *skt*: Litselbo 0 (1), Skekarsbo 0 (1) — *skängar*: Baggbö 0 (1), Flomyran 0 (1), *Östernes 0 (1) — *kyt*: Armanbo 0 (1).

*Alastanthabodhum Se Ulebo.

- Andersbo** 1415 *vidhir Andhirsabodhum* (SD 2085) — 12 H, 4 b.
UVmH 1 sk, 0:3 (1569 öde) med skuj i Nordmyra.
1415 se Ulebo.
- Armanbo** 1409 *i Ermundabodum* (SD 1101) — 12 H, 4 c.
UVmH 1 ky, 1548 1 kyuj, 1549 1 kyt, 0:1 (1538 klockarbol;
saknas 1541–46; kallas 1558–60 Clemensbodo, jt endast
1538 och 1548).
1409 se Bro.
- Baggbo** 1549 *Baggeboll* (UH 1549:17) — 12 H, 6 d.
UVmH 1548 1 aoeuj, 1561 1 skäng, 0:1 till Bro (saknas
1557–60; vissa år utan jt). (Myrby/Eklunda rd)
- *Berg** 1312 *in Berge, in Berg* (DS 1877) — möjligen återfinns ort-
namnet 1784 och 1792 i "Bergbolsta intressenter",
vilka utgjordes av Biskopsbo, Holvastby, Prästgården,
Skinnarbo, Sör-Åsbo, Ulebo och Östanås (Norabygden
1930 s 41 ff). Byn har troligen legat söder om Hol-
vastby eller i närheten av Nora kyrka. Med "Bolstaby
bolstad" 1415 åsyftas troligen B (se Ulebo). Jfr Präst-
gården.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1
mark, 2 till 6 öre, 2 till 4 öre och 1 (möjligen flera, se
s 89) till 2 öre (DS 1877).
1331 döms skogar, ängar, fisken och vasstäkter från B och
Holvastby till Nordmyra; dom har fällts tre år tidigare
men förnyas nu, eftersom invånarna i B och Holvastby
begått dombrott (DS 2870).
- Boda** 1454 *i Booda* (SvHoA E VI a 2 aa nr 231, avskr), 1518
i Bodha (UUBp 1/5) — 12 H, 3 d.
UVmH 1 sk, 0:4 med skuj i Lockarbo från 1548.
- *Bolstaby** Se *Berg och Ulebo.
- *Bossabodha** Se Mälby.
- Bro** 1312 *de Bro* (DS 1877) — 12 H, 6 c.
UVmH 2 se, 1543 2 aoe, 1561 2 se, 0:3:2:2, 1543 0:4 +
0:3:0:2, 1543 0:4 med aoeuj 1548–56, från 1561 skäng
i Baggbo. (Myrby/Eklunda rd) Summa jt 0:6:2:4
(1:0).

B har bebotts av Olof Nilsson, häradshövding i Gästrikland i Magnus Gislessons (Sparre av Aspnäs) ställe, 1357–70 (SRP 301, DS 6593, SRP 921, 968) — Mats Ragvastsson (sågskura) 1398–1409 (SRP 2900, 3093, SD 477, 512, 1101) — Olof Matsson 1453 (RApp 9/1).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark och 2 som restar 2 öre (DS 1877).

1409 döms vid räfsteting med allmogen av Våla hd under skatt 0:0:3½ i B samt 0:½ i Armanbo, 0:1 i *Drengsboda, 0:0:0:20 i Gädtsjö och 0:0:0:11 i Tingvastbo, Huddunge sn, som Mats Ragvastsson genom köp och skifte dragit undan skatt sedan 46 år (SD 1101).¹

1453 testamenterar Olof Matsson i Bro sin gård B samt jord i Skäggesta, Börje sn, till Uppsala domkyrka, Nordmyra och Nordansjö till Nora kyrka och Tingvastbo, Huddunge sn, till Huddunge kyrka (RApp 9/1).

1480–1536 har Uppsala domkyrka två landbor, som räntar 1 fat järn vardera (= avraden 1539) (Myrby rd) (UpDkyR).

1542, 1545 se Eklunda, Harbo sn.

Brunnvalla

1312 in *Brunualum* (DS 1877) — 12 H, 2 d.

UVmH 1 sk, 0:6 med skäng i Flomyran från 1548.

1312 upptas i markgäldsförteckningen 15 skattskyldiga till 1 mark, 13 till 6 öre, 1 till 4 öre och 4 till 2 öre (DS 1877). Sannolikt innefattas även andra orter. Se s 89.

1415 byter Nils i B till sig 0:0:1:6 i B och 0:0:8:2 i **Brunvalabodhum* (se Ulebo) (SD 2085).

Buckarby

1312 in *Bodækarleby* (DS 1877) — 12 H, 5 d.

UVmH 3 sk och ½ sk, 1549 4 sk, 1:2, 1549 1:0 + 1:0 + 1:0 + 0:6 (½ sk), 1549 1:0. Summa jt 4:0.

1312 upptas i markgäldsförteckningen 5 skattskyldiga till 1 mark, 2 till 4 öre och 1 som restar 2 öre (DS 1877).

1404, 1448 se Bjurvalla, Östervåla sn.

¹ I UpDkyRL har förtecknats fem numera försvunna brev rörande 2 × 0:0:0:11 ¼ i Tingvastbo och 0:½ i Gåvastbo, Östervåla sn, (1396), 0:½ i Armanbo (odat), 0:0:3½ i Bro och 0:0:4 i *Byrkistom (1396), 0:0:0:20 och 0:½ i Gädtsjö (odat resp 1360). Brevet är köpebrev på jord som Mats Ragvastsson och Olof Nilsson köpt.

114 Våla härad

- Buska** 1454 i *Buska* (SvHoA E VI a 2 aa nr 231, avskr), 1518 i *Bwska* (UUBp 1/5) — 12 H, 4 c.
UVmH 1 sk, 0:4 med skuj i Nordmyra.
- *Clemensbodo** 1558 *Clemensbodo* (VmH 1558:9) — se Armanbo.
- *Drengsboda** 1366 i *Thrængilsbodhum* (DS 7308, avskr), 1409 *Drengusbodum* (SD 1101), 1541 *Drengsboda* (UH 1541:2) — GeomJb T 6, s 26: 'köpt till Buska'.
UVmH $\frac{1}{2}$ sk, 0:3.
1409 se Bro.
- *Elwobristh** Se Ulebo.
- Fallet** 1541 *Fallett* (UH 1541:14) — 12 H, 4 c.
UVmH $\frac{1}{2}$ sk, 0:1.
- Flomyran** 1556 *Floomyro* (VmH 1556:5) — 12 H, 3 d.
VmH 1548 1 skäng, till Brunnvalla.
- Gäddsjö** 1312 in *Geddoso* (DS 1877) — 12 H, 4 c.
UVmH 1 sk, 0:4 med skuj i Nordmyra och skäng i *Öster-
nes från 1548.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som
restar 6 öre och 1 som restar 4 öre (DS 1877).
1409 se Bro.
- Hemmingsbo** 1541 *Hemmingsboda* (UH 1541:14) — 12 H, 3 d.
UVmH 2 $\frac{1}{2}$ sk, 0:4 + 0:4 (kallas Åby 1556–69). Summa jt
1:0.
- Holm** 1312 in *Holme* (DS 1877) — 12 H, 4 d.
UVmH 3 sk, 0:3:2 $\frac{1}{2}$, 1548 0:4 + 0:3 + 0:3:1 $\frac{1}{2}$. Summa
jt 1:2:1 (1:2:1:4).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 4
öre (DS 1877).
- Holvastby** 1331 *Olwastæby* (DS 2870) — 12 H, 4 c.
UVmH 1 sk, 1:6.
1331 se *Berg.
1415 byter Bengt i Ulebo till sig 0:0:2 (se Ulebo) (SD
2085).
- Högsbo** 1541 *Hegsbro* (UH 1541:14) — 12 H, 3 d.
UVmH 2 sk, 0:5 + 0:5. Summa jt 1:2.

- Kalvön** Se Ulebo.
- Kerstinbo** 1453 i *Cristinabodum* (RApp 9/1) — 12 H, 6 c.
UVmH 1 sk, 0:6.
1508 se Silkesholmen.
- Kråknäset** och ***Kælebodhum** Se Ulebo.
- Lakbäck** 1312 in *Lakabec* (DS 1877) — 12 H, 4 c-d.
UVmH 2 sk, 0:5 med skuj i Nordmyra + 0:4. Summa jt 1:1.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 6 öre (DS 1877).
- Litselbo** 1549 *Littzeboda* (VmH 1549:6) — 12 H, 4 d.
VmH 1549 1 skt (nybyggare).
- Ljusbäck** 1185 *Liusebec* (DS 96) — 12 H, 4 b.
UVmH 1 sk, 0:4 med skuj i Nordmyra och med konungsallmänning i *Vesteralmenning 1552-58.
1185 tar påven Lucius III L med vad därtill hör i sitt beskydd för Uppsala ärkebiskopsstol (DS 96).
1289-91 bortbyts L och Nordmyra med ön *Hanaholm (jfr Hanbäcken — 12 H, 5 b) från ärkebiskopsbordet mot ?Lövesta, Ärlinghundra hd (DS 3834 s 300).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark (DS 1877).
- Lockarbo** 1312 in *Lokaruabodhum* (DS 1877) — 12 H, 3 d.
UVmH 1 sk, 0:3:1½ med skuj i L 1541-45.
1 skuj, 0:1:½ till L, 1548 till Boda.
Summa jt 0:4:2.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 4 öre och 2 som restar 1 mark (DS 1877).
- Långholmen** Se Mälby.
- Mossbo** 1377 omnämns en faste i M (i *Masebodh*) (?VålahdrA AI:1, avskr).
1415 och 1418 omnämns en faste i M (i *Mosabodhum*, i *Mosaboom* — 12 H, 3 d) (?SD 2085, 2435).
- Mälby** 1397 *Mædhalby* (UUBp 22/2) — 12 H, 6 c.
UVmH 1 fr, (Lars Turesson /Tre rosor/, 1563 Arvid /Joa-kimsson/ Trolle).

- 1397 byter Håkan Matsson (båt) till sig byn M, 'som tre grannar inbygga', ett torp 'därsammastädes' och en kvarn "sunnan a landa" av Gotskalk Bengtsson (Ulv) (se Gundbo, Östervåla sn) (UUBp 22/2).
- 1399 säljer Håkan Matsson tre gårdar, torpet **Bossabodha* 'därsammastädes' och en kvarn till Gotskalk Bengtsson (UUBp 1/6).
- 1571 ärver Beata Arvidsdotter (Trolle) en gård i Sälja som räntar 600 och 20 kast järn, en gård i Mälby som räntar 800 järn, **Ambiörnnaholman* som räntar 3 pund järn, Långholmen (*Långholmann* — 12 H, 7 c) som räntar 4½ pund järn och **Bossabodha* som räntar 100 järn samt jord i Bälinge, Norunda och Sollentuna hdr, i Börstils, Länna och Täby snr och i Gästrikland, Västmanland, Södermanland, Östergötland och Småland (om arvet se Aspnäs, Östervåla sn) (SKBAP 28/5, RA fot).
- Nordanhed** 1415 byter Bengt i Ulebo till sig 0:0:1 och fem urfjällar i N (*i Nordhannet* — EK: vid Bengtsbo, omkr 2 500 m ostsydost om Skekarsbo, 12 H, 5 c) (se Ulebo) (SD 2085).
- Nordansjö** 1435 *i Nordansjö* (LSB Kh 22, avskr, SMR 202), 1453 *Noordansio* (RApp 9/1) — 12 H, 4 c.
 UVmH 1 ky (1546–48 1 kyt), 0:4, 1548 0:3.
 1453 testamenterar Olof Matsson i Bro N till Nora kyrka (se Bro) (RApp 9/1).
- Nordmyra** 1312 *in Normyre* (DS 1877) — 12 H, 4 b–c.
 UVmH 2 ½ sk, 0:7 + 0:6.
 5 skuj, 0:4 till Gäddsjö + 0:2 till Andersbo + 0:2 till Buska + 0:2 till Ljusbäck + 0:0:1 till Lakbäck.
 1 ky, 1:0 (därav 1538 0:3 'ängebol' till Prästgården).
 Summa jt 3:7:1.
- 1289–91 bortbyts N från ärkebiskopsbordet (se Ljusbäck) (DS 3834).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 3 skattskyldiga till 1 mark (DS 1877).
- 1316 upptas en kyrkolandbo i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062 s 268).

1331 se *Berg.

1453 testamenterar Olof Matsson i Bro N till Nora kyrka (se Bro) (RApp 9/1). I brevet omnämns fyra fastar i N.

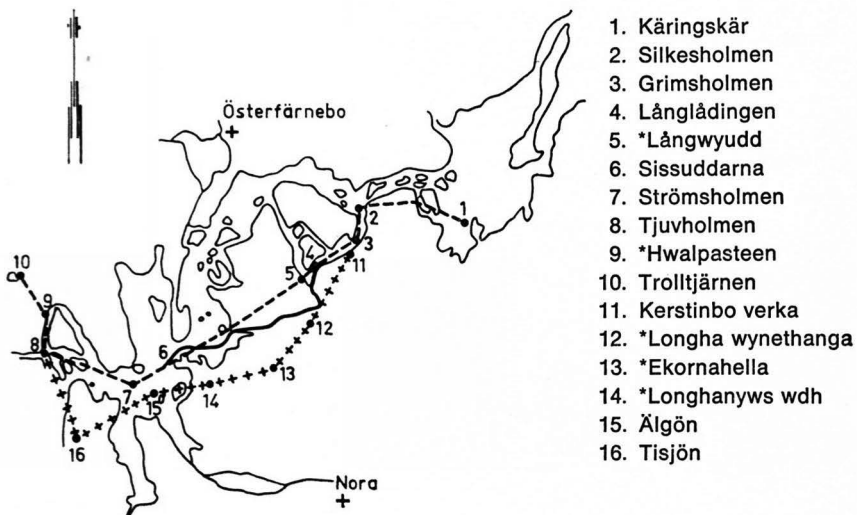
- Prästgården** 1538 *Presteboleth* (UH 1538:2) — 12 H, 4 c.
UH 1538 (endast) 1 ky, 2:0 (jfr Nordmyra).
Möjligen är gården belägen på den försvunna byn *Bergs marker. Härför talar att den ingick bland "Bergbolsta intressenter" 1784 och 1792 (se *Berg), det stora jordetalet i förhållande till övriga prästbol inom häradet och att den enligt en osäker tradition (Nevéus s 123) kallats Nibberga.
- Siggberg** 1492 i *Siggeberg* (ULdb s 39) — 12 H, 2 d.
UVMH 1 sk, 1:2.
- Silkesholmen** 1314 in *Silkisholmen* (DS 1975, avskr) — 12 H, 7 c.
1314 fastställer hertig Valdemar gränsen mellan Gästrikland och Tiundaland, sedan Johan Ingemarsson (?senare fogde i Hälsingland) tillvällat sig en del av allmanningen kallad 'en odal'. Gränsen bestäms att gå som den av ålder gjort i Käringskär (*de Kōrlrigskiär* /annan avskr: *Kiärlingeskiär*) — 12 H, 7 d), **Gyllabæck*, **Gyllinarör* (jfr Gölsmossen — 12 H, 7 c), **Stianärör* (LmS V 14 /1710/: "Sticknäs rör"), Halsbäcken (*Hallsbæcks rör* — 12 H, 7 c), Silkesholmen, **Långenys udd* och 'ytterst på allmänningsgatan'. (DS 1975, avskr)
1347 (?) stadfäster kung Magnus 1314 års brev (KommGrUVMGä).
1500 rannsakas gränsen mellan Gästrikland och Nora av en tolvmannanämnd från Tierps ting. Samma rör som 1314 uppräknas, med undantag av **Gyllinarör*, som kallas **Gillbäckz nääs*, och med tillägg av Grimsholmen (*oppå Grimsholm* — 12 H, 6 c) och Långlådningen (*i Långalödstong* — 12 H, 6 c), vilka följer efter S och före *Longewydz udd*. Rörgången godkänns som häradsgrens och 'den andra rörgången' (troligen den av Österfärneboborna hävdade gränsen, se nedan) som bygräns; den senare skall inte 'bortgå' i härad sallmanningen. (KommGrUVMGä, avskr)

- 1504 klagar några 'dannemän' från Nora sn vid lagmansting i Våla att Österfärnebobor gått in i deras byrör, 'holmevatten' och ängar. Då lagmannen tingade i Tierp, svor sex dannemän att de funnit ett rör i "Longewyudd" bortrivet och uppkastat. Lagmannen dömer att röret skall uppsättas av dem som bor i Våla hd och att Noraborna skall bruka allmänningen. Under hänvisning till tidigare brev (1314 etc) fastställs gränsen enligt brevet av år 1500 (Långlådingen sägs vara ett rör i strömmen). (KommGrUVmGä, 1/3 1504, avskr)
- 1504 stadfäster lagmannen i Uppland m fl 1314 års brev (RAp 19/5).
- 1508 tilldömer lagmannen i Uppland några bönder i Österfärnebo sn i Gästrikland en rörgång mellan Österfärnebo och Våla hd med hö, äng, skog och fiskevatten från några i Våla hd, som ville tillägna sig rörgången. Rörgången går i S, Kerstinbo verkar, **Longhawynethanga*, **Ekornahella*, **Longhanyws wdh*, 'innerst på allmänningsgatan', Älgön (till *Ælghø roør* — 12 H, 5 a), Tinäset (till *Tyenæs* — 12 H, 4 a), Tisjön (till *Tyesjø* — 12 H, 4 a), Hästbäcken (till *Hæstbæck* — 12 H, 4 a), Tjuvholmen (till *Tiuwawholm* — 12 G, 5 j), **Hwalpasteen*, Trolltjärnen (till *Trullathyerna* — 12 G, 5 j) och 'lycktas på' Orrberget (på *Orrabergh* — 12 G, 6 j). Som grund för domen ligger ett vittnesmål vid lagmansting i Ön, Österfärnebo sn, föregående år av två 'gamla odalmän, den ene mindes 90 år och den andre kunde tänka tillbaka 80 år'. (RAp 18/2) — Från Tjuvholmen till Orrberget sammanfaller gränsen med nuvarande landskapsgränsen mellan Gästrikland och Dalarna.
- 1509 stadfäster riksföreståndaren lagmansdomen av 1508, sedan Noraborna efter stämning inte kunnat förete brev eller bevisning för sin sak (RAp 23/5).

Genom breven 1500 och 1504 fastställs gränsen till Norabornas fördel, men fastställs 1508/1509 till Österfärnebobornas fördel. För den omtvistade delen av gränsen (mellan Silkesholmen och det obestämda 'ytterst på allmänningsgatan') hävdar Noraborna en nordlig sträckning (Grimshol-

Den omtvistade gränsen mellan Nora sn och Österfärnebo sn.

Gränser och rör enl karta i Kommissionen angående gränsläggning mellan Uppland, Västmanland och Gästrikland. 1709. LmS V 11 (1693) redovisar samma gränser. Gränsen mellan Silkesholmen och Tjuvholmen — den sydliga sträckningen — redovisas mera detaljerat i LmS V 24 (1753/58) (med beskrivning). Gränsen mellan Ingensjön och Silkesholmen framgår av LmS V 14 (1710).

- - - av Noraborna hävdad sträckning
 + + + av Österfärneboborna hävdad sträckning
 — nuvarande gräns enl topografisk karta 1 : 50 000

men-Långlådingen-**Longewydz udd*), medan Färneboborna hävdar en sydligare sträckning (Grimsholmen – Kerstinbo verkar – **Longhawynethanga* – **Ekornahella* – *Longanyws wdh*) (se kartan s 119). I ortnamnen **Longewydz udd* och **Longha wynethanga* återfinns elementet Långvind (se Långvindsängen, Långvindsjön — 12 H, 6 b).

Det är möjligt att tvisten har uppstått genom att man har tolkat namnet *Långenys udd* (1314)¹ på olika sätt. Tolkningen Långvinds udd gynnar Noraborna, tolkningen **Longhanyws wdh* (1508) Färneboborna (se kartan s 119). Den nuvarande gränsen tycks vara en kompromiss mellan de här redovisade sträckningarna.

- Skekarsbo** 1454 *i Skiekarsbodom* (SvHoA E VI a 2 aa nr 231, avskr), 1549 *Skediekarloboda* (VmH 1549:6) — 12 H, 5 b. VmH 1549 1 skt (nybyggare).
- Skinnarbo** 1541 *Skinnareboda* (UH 1541:14) — 12 H, 4 c. UVmH ½ sk, 0:1, 1563 0:1:1:4.
- Skärsjö** 1312 *in Skersø* (DS 1877) — 12 H, 5 c. UVmH 1 sk, 1:1. 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 6 öre och 2 (?3) som restar 1 mark (DS 1877).
- Stalbo** 1541 *Stafflaboda* (UH 1541:14) — 12 H, 3 d. UVmH 3 sk, 1:1 + 0:7:1, 1549 0:6:1 + 0:5, 1549 0:6. Summa jt 2:5:1.
- Sälja** 1312 *in Celium* (DS 1877 or), 1397 *Sælya* (UUBp 22/2) — 12 H, 6 c. UVmH 3 fr, (Lars Turesson /Tre rosor/; 1563 Lars Fleming 2 fr, Arvid /Joakimsson/ Trolle 1 fr). 1312 upptas i markgäldsförteckningen 7 skattskyldiga till 1 mark och 3 till 2 öre (DS 1877). 1397 byter Håkan Matsson (båt) till sig byn S, 'som fyra män inbygga', av Gotskalk Bengtsson (Ulv) (se Gundbo, Östervåla sn) (UUBp 22/2).

¹ I annan avskrift och i översättningen från 1600-talet finns formen **Långnäs udd* (DS 1975 not).

- 1399 säljer Håkan Matsson tre gårdar till Gotskalk Bengtsson (UUBp 1/6).
1571 se Mälby.
- Torp** 1366 i *Thorpe* (DS 7308, avskr), 1400 in *Torpe* (RAp 3/5) — 12 H, 4 d.
UVmH 1 sk, 1:2 med konungsallmänning endast 1549 i *Bobbemyra, Harbo sn.
1366 byter Jöns i T till sig 0:0:4:10 och en femtedel i en kvarn i Ärligbo av Tidekin i T (DS 7308).
1377 omnämns två vidervarumän från T (RenDbVm 1658: 12 s 443v).
- Ulebo** 1415 i *Vgglabodhum*, i *Oglabodhum* (SD 2085) — 12 H, 4 c.
UVmH 1 sk, 0:4.
1415 byter Bengt i U, mot jord i Brunnvalla, till sig 0:3:0:2½ i U och *Østenswret med humlegård, kvarn och kvarnställe samt 0:0:2 i Holvastby, 0:0:0:10 i **Alastanthabodhum*, 0:0:1 i Nordanhed, sju urfjällar på **Bolstaby bolstad* och fem urfjällar i Nordanhed: i Kråknäset (i *Krakanæs* — 12 H, 4 c), i **Kælebodhum*, vid Andersbo och **Virko* (?), vid **Elwo-bristh* och vid Kalvön (*widhir Kalfø* — 12 H, 5 b) (SD 2085).
- *Vester-
almenning** 1555 *Vesteralmening* (VmH 1555:13).
VmH 1549–59 1 konungsallmänning, till Jugansbo, Östervåla sn, 1552–58 till Ljusback och 1552–56 och 1559 till Ginka, Östervåla sn (i samtliga fall till länsman-
nen).
- Aby** 1312 in *Haby* (DS 1877) — 12 H, 3 d.
UVmH 3 sk, 0:7:1 + 0:4:2 med skutfjäll i ?Å endast 1548 + 0:3:2. Jfr Hemmingsbo. Summa jt 1:7:2.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 5 skattskyldiga till 2 öre (DS 1877).
1357 upplåter Magnus Gisleson (Sparre av Aspnäs) till Olof Nilsson i Bro med äganderätt 0:0:2½ i södra Å såsom en del av 0:0:4, som Torsten Styrbjörnsson (spets från vänster) var skyldig Olof, och lovar att vid sin återkomst gälda återstående 0:½ (SRP 301).

122 Våla härad

- Åsbo** (Norr och Sör) 1331 *Asobodhe* (DS 2870) — 12 H, 4 c.
UVmH 2 sk, 0:5 (Sör Å) + 0:3 (Norr Å). Summa jt 1:0.
- Ärligbo** 1366 i *Ærlenabodhum* (DS 7308, avskr), 1377 i *Ahrligeboo* (RenDbVm 1658:12 s 443v, avskr), 1541 *Ærlighaboda* (UH 1541:14) — 12 H, 4 d.
UVmH 1 sk, 0:5:1.
1366 se Torp.
1377 säljer Bengt Persson i Ä 0:0:0:19 'liggande i *Hakawreten' (jfr Haknäset — 12 H, 4 d) och en urfjäll i en äng (värd 8:0 pn) till sin granne Kettilbjörn (RenDbVm 1658:12 s 443v).
- *Östenswret** 1362 *Østenswret* (DS 6593).
1362 byter Olof Nilsson i Bro till sig 2/3 av urfjällen Ø 'vid Nora kyrka' (se Aspnäs, Östervåla sn) (DS 6593).
1415 se Ulebo.
- *Östernes** 1548 *Østernes* (UH 1548:2), 1561 *Östernås* (VmH 1561:10).
UVmH 1548 1 skuj, 0:0:1, 1549 1 skäng (utan jt), till Gädtsjö.

Östervåla socken

1290-talet i *Wala sokn* (SFSS 7:3 s 368).

1296 *apud Valir* (DS 1155).

Omfattning: Östervåla socken motsvarar i UVmH-materialet den nuvarande socknen (1950). Under medeltiden hörde sätesgården Aspnäs med gårdarna Gundbo, Hindersbo, Holvarbo och Öndbo till Tierps sn i Tierps hd. De överflyttades troligen 1492 till Östervåla, då en notis omnämner sju frälsemän, som skulle vara på en "syn" mellan Bengt Faderson (Sparre av Hjulsta och Ängsö), som då bodde på Aspnäs, och Tierp (ULdb s 93). Jfr LmS B64-1:1, B64-1:3 (1697) och T76-2, vilka samtliga visar den gamla gränsen mellan Tierp och Östervåla. Gränskommissionen 1709 redovisar den gamla resp nya gränsdragningen (KommGrUVmGä; även karta). Ingborgbo, som kyrkligt hörde till Östervåla men kameralt till Tierp, överfördes till Östervåla jordebokssocken 1889 (Kbr 17/5). Byn Norrsälja är delad mellan Harbo sn och Östervåla sn.

Kyrkan: Den rektangulära kyrkan av gråsten, vilken dateras till 1300-talet eller möjligen mitten av 1200-talet, förändrades vid ombyggnader 1806 och 1816–17, då först ett västtorn tillbyggdes och därefter de medeltida valven och vapenhuset från 1400-talet revs. Sakristian, som dateras till åren före 1428, har ursprungligt kryssvalv. Kyrkan restaurerades 1873–74, 1902, 1937 och 1952–53. Rester av målningar från omkr 1525. Medeltida skulpturer. Kalk och patén från 1340-talet, den senare donerad 1350 av kyrkoherden i Östervåla (jfr Åby). (UKy 119) Kyrkby: ?Hov.

Vid *Aspnäs* finns ett gårdskapell i gotisk stil, byggt av tegel. Kapellet, som omnämns första gången 1357 (SjSp 18/1), är rektangulärt och har sakristia i norr och vapenhus i väster, båda ursprungliga, den förra försedd med kryssvalv. Kapellet var 1921 starkt förfallet, restaurerades därefter och återinvigdes 1962. Målningar på väggarna från 1595. Invändiga mått 12×8 m. (UKy 149)

Runstenar: U 1178 Kyrkan, U 1179 Svingbolsta, U 1180 Åby.

1312 års markgäld se s 89 f.

Kameral indelning: Socknen utgör enligt UH 1541–48 Åbygge, Bodakarla, Fågelsta och Gräsbo hamnor samt huvuddelen av Bjurvalla hamna (se s 90).

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

Aspnäs 1326 *Aspanes* (DS 2601) — 12 H, 4 g.

Aspnäs kan beläggas som sätesgård för *Magnus Gislesson* (Sparre av Aspnäs) 1357–70 (Topografica, KA, SRP 533, 803, 910, 921). *Mats Kettilmundsson* och *Gisle Elinesson* (Sparre av Aspnäs) har möjligen haft A till sätesgård 1326 resp 1345–47 (DS 2601, 3911, 4212). *Gotskalk Bengtsson* (Ulv), dotterson till Magnus Gislesson, daterar brev i A 1404, 1411 och 1453 (SD 512, 1507, RAp 23/4). *Anna Olofsdotter* (Lindö-ätten) erhöll A i morgongåva av sin förste man *Sten Bengtsson* (Ulv), sonson till Gotskalk Bengtsson (se nedan 1451 och 1482). Hennes andre man *Johan Slaweke* bodde på A 1468–79 (RAp 23/5 1468, 20/5 1472, RepDan II: 3 s 1). Hennes halvsysterdotter (jfr PHT 1947 s 34 f, 1953 s 53) *Hillevi Axelsdotter* (Brahe, danska ätten), som erhöll A i gåva 1482 (se nedan), bodde på A 1500 och

Antal jordeboksenheter UVmH 1541 (1569)

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skuj	ky	skokl	fr
Backa	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Berg	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Bjurvalla	5 (5)	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Borgen	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Bragdebo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Brunnsbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Buckarby	2 (2)	— —	3 (3)	— —	— —	— —
Buddbo	— —	— —	0 (3)	— —	— —	— —
Bärby	1 (2)	— —	— —	1 (0)	— —	— —
Ettinga	2 (2)	— —	5 (6)	— —	— —	— —
Ettingbo	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Fågelsta	2 (2)	— —	2 (2)	— —	— —	— —
Ginka	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —
Gräsbo	3 (3)	1 (1)	— —	— —	— —	1 (1)
Gundbo	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)
Gunnarsbo	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Gåvastbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Gällarbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Gästbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Helganbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Hemmingsbo	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Hindersbo	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)
Horsskog	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Hov	— —	— —	— —	2 (2)	— —	— —
Hovberga	1 (1)	1 (1)	2 (2)	1 (1)	— —	— —
Huggle	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
*läpsboda	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Jugansbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Kanikebo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Kasbod	— —	— —	1 (0)	— —	— —	— —
Klostret	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —
Korbo	2 (2)	1 (0)	— —	— —	— —	— —
*Kuckebo	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —
Kullarbo	— —	— —	1 (1)	— —	1 (1)	— —
Lagbo	1 (1)	— —	1 (0)	— —	— —	— —
Lindsbro	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Lisselbo	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)
Långarsbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Långgärdet	— —	0 (1)	1 (0)	— —	— —	— —
Mångsbo	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Mårtsbo	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Norrsälja	1 (1)	— —	— —	1 (0)	— —	— —
Offerbo	2 (2)	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Olbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skuj	ky	skokl	fr
Rickebo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Runnebo	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —
Sillebo	2 (2)	— —	0 (1)	— —	— —	— —
*Sillemyra	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —
Skogbo	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
*Skåleboda	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —
Staffansbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Stigmota	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)
Stärte	3 (3)	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Svedäng	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Svina	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)
Svingbolsta	— —	— —	3 (3)	2 (2)	— —	— —
Sätra	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Tobbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Tolbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Tängesbo	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Upplanda	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Vreta	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —
Väderholmen	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —
Västersälja	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Åby	2 (2)	1 (1)	8 (8)	5 (4)	— —	1 (1)
Åkerby	1 (1)	— —	4 (4)	— —	— —	— —
Åspenbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Öndbo	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)
Summa	76 (77)	5 (5)	36 (42)	13 (10)	2 (2)	7 (8)

Dessutom redovisar längderna: *skängar*: Fornsälen 0 (1), Kanikebo 0 (1), Mångsbo 0 (1) — *krt*: *Stongkye 0 (1) — *kyt*: Ragnarbo 1 (1), Slättan 1 (1) — *kyuj*: *Clemettsboda 1 (1) — *se*: Smedsbo 1 (1) — *frt*: Laggårbo 1 (1), Lisselbo 1 (0).

1501 (SKBA: Omb, Gysinge bruk, rättgångshandl; Brocman M 10:11). Hillevis man *Bengt Fadersson* (Sparre av Hjulsta och Ängsö) omnämns 1491 och 1492 som innehavare av Aspnäskomplexet (SKBA: Omb, Gysinge bruk, kartong 34:3, ULdb s 51, 93). Deras dotter *Anna Bengtsdotter* bodde på A 1526–60 (GR 3 s 156 och 29 s 422).

1326 testamenterar Mats Kettilmundsson "curias meas" A, Svina, Öndbo och **Wendeledhæ* samt Lundby och Ullfors i Tierps sn och **Oshamar*, utan känd sockentillhörighet, till sin hustru Adelheid (DS 2601).

1357 sker ett jordbyte mellan Gisle Elinessons (Sparre av Aspnäs) söner Barnam och Magnus. Magnus erhåller

- 3:0:8 i *Wendeledhæ (*Wendiledhe*) 'och gården Asp-näs därav utbyggd' samt jord i Gundbo, Svina och Öndbo, i Risänge, Harbo sn, i Degerbo, Fors, Fålbäcken, Gisselbo, Ullfors, Yvre och Älfors, Tierps sn, samt i Älby, Vendels sn. Barnam erhåller Til, Hjalsta sn, och jord i Västergötland. (Topografica, KA, avskr) Samtidigt säljer Barnam 'stenhuset i A och kapellet och alla andra byggnader innan gårds och utan' till Magnus (SjSp 18/1).
- 1362 byter Magnus Gislesson till sig av Olof Nilsson i Bro, Nora sn, ½:0 mot jord i Bjurvalla samt i *Østenswret, Nora sn, och i Kräbäck och Koversta, Österfärnebo sn (DS 6593).
- 1451 upprättar Gotskalk Bengtsson (Ulv) ett bytesbrev mellan sina sonsöner, enligt vilket Sten Bengtsson får A (U 269 a).
- 1482 stadfäster riksrådet Anna Olofsdotters (Lindö-ätten) gåva till Hillevi Axelsdotter (Brahe, danska ätten) av A med alla dess underlydande gods, vilket hon erhållit i morgongåva av Sten Bengtsson (SKBA: Omb, Gysinge bruk, kartong 34:2).
- 1500, 1501, 1538 se Bondmuren och Åmyra.
- 1571 förrättas arvsförfogelse efter Anna Bengtsdotter (Sparre av Hjulsta och Ängsö), hennes brorsdotter Hillevi Knutsdotter, dennas make Arvid (Joakimsson) Trolle och Hillevis mor Kristina Eriksdotter (Gyllenstierna); därvid erhåller Anna Arvidsdotter (Trolle) A samt jord i Gundbo, Hindersbo, Laggårbo, Lisselbo, Stigmota, Svina och Öndbo, i Harbonäs, Hässelby (4 gd), Järpebo, Vida (2 gd) och Åmyra, Harbo sn, i Finnbo, Gisselbo, Hällfors, Iggelbo (3 gd), Lundby (6 gd), Odensfors med kvarn och ålfiske, Piparbo, Pålsbo, Skarpberg, Svedjan (ett torp), Älfors (2 gd) och Öster-Ensta (2 gd), Tierps sn, i Skeberga, Stavby sn, samt i Håbo, Lagunda, Norunda, Rasbo, Vaksala, Vallentuna och Ärlinghundra hdr och i Östergötland och Småland. Övriga arvingar var: Beata Arvidsdotter (Trolle) (se Mälby, Nora sn) och Elsa Arvidsdotter (Trolle). (SKBAp 28/5, RA fot)

De i äldre litteratur förekommande uppgifterna om ett nunnekloster i Aspnäs saknar helt stöd i källmaterialet (se t ex VHAAH 6 s 28 f).

- Backa** 1541 *Backa* (UH 1541:14) — 12 H, 4 e.
UVmH 1 sk, 0:3.
- Berg** 1400 i *Bærgh* (RAp 3/5, SRP 3039) — 12 H, 4 e.
UVmH 2 sk, 0:3:2 + 0:3:1. Summa jt 0:7.
- Bjurvalla** 1348 i *Byrallom* (DS 4372) — 12 H, 4 e.
UVmH 5 sk, 0:7:1 med skuj i Sillebo endast 1548 + 0:5:2, 1549 0:5:1, med skuj i Klostret från 1548 + 0:5:1 + 0:4:2 + 0:4:2.
1 skokl, 0:4:2 (jt endast 1538) med skäng i Fornsälen från 1549.
Summa jt 4:0:1 (4:0).
- 1348 tilldömer kung Magnus Per i B full andel i alla nyodlingar ("i allom upgierdom") i proportion till den del han fått i 'bylotterna' i byn B (DS 4372).
- 1362 byter Magnus Gislesson (Sparre av Aspnäs) bort 0:0:1 till Olof Nilsson i Bro (se Aspnäs) (DS 6593).
- 1366 byter Tidekin (?och Ragvald) i Torp, Nora sn, till sig 0:0:5 med hus etc av Jöns i Torp (se Torp, Nora sn) (DS 7308, avskr).
- 1400 byter Mats Ragvastsson (sågskura) till sig 0:4½ och 0:0:2 i **Borghandbodhom* av Nils Lang i B mot jord i Helgesta, ?Skogs-Tibble sn (SRP 3093).
- 1404 ger Mats Ragvastsson i morgongåva till sin hustru Katarina Jönsdotter ½:0 i den gård han fått av Nils Lang samt ½:0 'vid södra ändan' i Buckarby, Nora sn (SD 512).
- 1448 skänker Katarina Jönsdotter med sin man Hans Stenshagens samtycke 0:0:14 samt ½:0 i Buckarby, Nora sn, till Sko kloster, där hon utvalt sin lägerstad (RAp 15/12).
- 1489 har Sko kloster en gård som räntar 1 fat järn (SkoKlJb s 58).
- Borgen** 1454 i *Borginne* (SvHoA E VI a 2 aa nr 231, avskr), 1541 *Borgen* (UH 1541:14) — 12 H, 4 f.
UVmH 1 sk, 0:7:1 med skuj i *Iåpsboda och Åby.

- 1454 se Mångsbo.
- Bragdebo** 1377 *i Bragdebo* (RenDbVm 1658:12 s 443v, avskr), 1518 *i Brawbodha* (UUBp 1/5) — 12 H, 5 f.
UVmH 1 sk, 0:1:1 med skuj i Åkerby.
- Brunnsbo** 1454 *i Brynnilsbodha* (SvHoA E VI a 2 aa nr 231, avskr), 1541 *Brinilsboda* (UH 1541:14) — 12 H, 4 f.
UVmH 1 sk, 0:6:0:4 med skuj i Svingbolsta.
1454 se Mångsbo.
- Buckarby** 1518 *i Bodakaraby* (UUBp 1/5) — 12 H, 5 f.
UVmH 2 sk, 0:4:1½ med skuj i *Sillemyra från 1549 + 0:3:2½.
3 skuj, 0:2:½ till Lagbo + 0:1 till Jugansbo + 0:0:1½ till Gästbo.
Summa jt 1:4.
1518 säljer Måns Bengtsson i Fågelsta med sina syskon 0:0:0:10 'i norra gårds åker' (se Staffansbo) (UUBp 1/5).
- Buddbo** 1548 *Buddabo* (UH 1548:2) — 12 H, 5 e.
UVmH 1548 1 skuj, 1556 3 skuj, 0:1 till Ginka; den delas 1556 på 0:0:1:4 och 0:0:0:6 till Ginka och 0:0:0:6 till Horsskog. Summa jt 0:1.
- Bärby** 1312 *in Byærby* (DS 1875) — 12 H, 4 g.
UVmH 1 sk, 0:5 med skuj i Fågelsta.
1 ky, 1554 1 sk, 0:4, 1548 0:5, 1555 0:4.
Summa jt 1:1.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig (möjligen 2, se s 89) till 4 öre (DS 1875).
1549 erhåller Jöns Persson i Hade, Hedesunda sn, 0:4 till ersättning för sitt hemman, där kronan upptagit bergverk. Jorden har legat under Östervåla kyrka (jfr ky/sk ovan). (GR 20 s 285 f)
1552 uppges att drottning Margareta efterlätit hustru Brita i B skattefrihet så länge hon och hennes dotter är ogifta (gäller det tidigare kyrkohemmanet) (VmH 1552:5).
- *Clemettsboda 1549 *Clemettsboda* (VmH 1549:6).
UVmH 1 kujuk, 0:1, 1548 0:0:1 (saknas 1541–47; jt endast

- 1538 och 1548; benämns 1548 Canebo) till Kanikebo (1569 öde).
- Disebo** 1309 *in Dysebodhum* (DS 1617), 1544 *Disaboda* (Prt 2) — 12 H, 4 d.
1309 tillerkänns Eskil Skjalges borgenärer laglig besittning av 0:0:2 (se Ginka) (DS 1617).
- Ettinga** 1312 *in Etinggum, Otinge* (DS 1875) — 12 H, 5 f.
UVmH 2 sk, 0:4:2 med skuj i Åkerby + 0:3 med skuj i Hovberga.
5 skuj, 1549 6 skuj, 0:2:1:5 till Upplanda + 0:1:1½ till Hovberga + 0:1:1½ till Åkerby + 0:1:0:10, 1549 0:1:0:6, till Upplanda + 0:0:½, 1549 0:0:1, till Ettingbo + 1549 0:1:2:2 till Stärte (därav 0:1:1:4 tro- ligen utbrutet ur Stärte sk 0:4).
Summa jt 1:6:1½ (15 pnl) (2:0:1:5 — 8 pnl).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 4 skattskyldiga till 1 mark och 1 (mögigen 4, se s 89) som restar 2 öre (DS 1875).
- Ettingbo** 1492 *i Ethingebode* (ULdb s 48) — 12 H, 5 f.
UVmH 2 sk, 0:3:1 (1555 0:2:1) + 0:3 med skuj i Ettinga.
Summa jt 0:6:1.
- Fornsälen** 1557 *Fonsell* (VmH 1557:16), 1569 *Fångselzäng* (VmH 1569:3) — 12 H, 5 e.
VmH 1549 1 skäng, 0:0:1 (jt endast 1560) till Bjurvalla.
- Fågelsta** 1409 *i Foghelstadha hafno* (SD 1100) — 12 H, 4 g.
UVmH 2 sk, 0:5:2½ + 0:5:1.
2 skuj, 0:1:1 (1555 0:1:0:4) till Bärby + 0:1:1½ till Hemmingsbo.
Summa jt 1:6.
1409 se Stigmota.
- Ginka** 1309 *in Ghimka* (DS 1617) — 12 H, 5 e.
UVmH 3 sk, 0:2:1 + 0:4:½ med skuj i Buddbo 1548–53 och från 1556 och i *Kuckebo från 1549 + 0:4:½ (1555 0:4:1) med skuj i Buddbo från 1555 och i Sillebo från 1549 och med konungsallmänning i *Vester- almenning, Nora sn, 1552–56 och 1559. Summa jt 1:2:2.

1309 tillerkänns Eskil Skjalges borgenärer laglig besittning av 0:0:½ samt jord i Disebo och i Risberga och Vallby, Östuna sn, vilket allt hade pantsatts till dem men inte inlösts (RAp 9/4, DS 1617).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig (möjligen flera, se s 89) till 6 öre (DS 1875).

Gräsbo

1350 *in Græssiabodhum* (DS 4635) — 12 H, 3 e.

UVmH 3 sk, 0:5:2½ + 0:5:½, 1554 0:5 + 0:4:1½, 1554 0:4:2.

½ sk, 0:3:½.

1 fr, (Svante Sture).

Summa jt 2:2:2.

1362 upplåter Karl Ulfsson (Ulvåsa-ätten) 0:0:5, Stigmota samt **Yghabodom* (utan känd sockentillhörighet) till sin svåger Magnus Gislesson (Sparre av Aspnäs). Karl Ulfsson har ärvt jorden efter sin hustru Katarina Gislesdotter, vars far tidigare hade den. Skulle försäljningen hindras anvisar Karl sitt gods i Viby, Harbo sn. (DS 6612)

1528 ärver Svante Sture en gård, som 1561/65 anges till 0:2 (se Viby, Harbo sn) (AoE 39, ShS I 158 a och b).

Gundbo

1357 *i Gunnabothom, i Gunæbodhum* (Topografica, KA, avskr), 1397 *i Gunnebodha* (UUBp 22/2) — 12 H, 5 g.

UVmH 1 fr, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/).

1357 byter Magnus Gislesson till sig 0:0:10 (se Aspnäs) (Topografica, KA).

1397 byter Håkan Matsson (båt) till sig 'en brytegård' G samt Mälby och Sälja, Nora sn, av Gotskalk Bengtsson (Ulv) mot det gods och lösöre som han skulle ära efter deras gemensamme kusin Harald Karlsson (stubbe) (jfr HT 1885 s 171, SRP 2917) (UUBp 22/2).

1399 säljer Håkan Matsson G samt Mälby och Sälja, Nora sn, till Gotskalk Bengtsson (UUBp 1/6).

1409 döms vid råfsteting med allmogen av Tierps hd under skatt 0:1, som Gotskalk Bengtsson (Ulv) hade (SD 1103).

1571 se Aspnäs.

- Gunnarsbo** 1541 *Gunnarsboda* (UH 1541:14) — 12 H, 4 f.
UVmH 1 skuj, 0:0:2 till Brattberg, Harbo sn, 1546 till Sätra.
- Gåvastbo** 1396 i *Gudwastabodhom* (UpDkyRL f 174, avskr), 1541
Guduasteboda (UH 1541:14) — 12 H, 4 d.
UVmH 1 sk, 0:5. 1396 se s 113 not.
- Gällarbo** 1541 *Gelareboda* (UH 1541:14) — 12 H, 4 g.
UVmH 1 sk, 0:3, 1549 0:4.
- Gästbo** 1541 *Gestaboda* (UH 1541:14) — 12 H, 4 f.
UVmH 1 sk, 1:0 med skuj i Buckarby och Åby, i Jugansbo
endast 1541 och i Långgärdet 1541–45 samt med
skäng i *Sillemyra från 1549.
1454 se Mångsbo.
- Helganbo** 1454 i *Helgonaby* (SvHoA E VI a 2 aa nr 231, avskr), 1492
i *Helläberg* (ULdb s 48), 1541 *Helgonaberg* (UH
1541:14) — 12 H, 4 f.
UVmH 1 sk, 0:5:1 med skuj i Åby och i *Skoleboda från
1554.
- Hemmingsbo** 1454 i *Hemmingzbodom* (SvHoA E VI a 2 aa nr 231,
avskr), 1492 i *Hemmingx bode* (ULdb s 50) — 12 H,
4 g.
UVmH 2 sk, 0:4:½ + 0:4 med skuj i Fågelsta och i Åby.
Summa jt 1:0:½.
1454 se Mångsbo.
- Hindersbo** 1409 i *Henricsbodha* (SD 1103) — 12 H, 5 g.
UVmH 1 fr, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och
Ångsö/).
1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av
Tierps hd 0:2, som Gotskalk Bengtsson (Ulv) hade
(SD 1103).
1571 se Aspнас.
- Holvarbo** 1409 i *Holuidhabo* (SD 1103) — 12 H, 5 g.
1409 döms under skatt vid räfsteting med allmogen av
Tierps hd 0:3, som Gotskalk Bengtsson (Ulv) hade
(SD 1103).
- Horsskog** 1409 i *Horsascogh* (SD 1100) — 12 H, 5 e.
UVmH 2 sk, 0:4:1 + 0:4:1 med skuj i Buddbo från 1556.
Summa jt 1:0:2.

132 Våla härad

- Hov** 1316 *in Hoff* (DS 2062) — ?kyrkby — 12 H, 4 f.
UVmH 2 ky, 0:6 + 0:6. Summa jt 1:4.
1316 upptas två kyrkolandbor i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
1340-talet (?) intygar Bengt Kristinsson att hans mor i sin livstid uppburit full betalning för H (RAp, odat nr 29). Försäljningen, troligen till Östervåla kyrka, bör ha skett före 1316 (se ovan).
- Hovberga** 1312 *De Obærhæ* (DS 1875) — 12 H, 5 f.
UVmH 1 sk, 0:3:½ med skuj i Ettinga och Åkerby.
½ sk, 0:2 (1549–62 till Upplanda) (1569 öde).
2 skuj, 0:2 till Ettinga + 0:1:1 till Stårte.
1 ky, 0:3:2.
Summa jt 1:4:½.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark (DS 1875).
- Huggle** 1454 *i Huglä* (SvHoA E VI a 2 aa nr 231), 1492 *i Hwglä* (ULdb s 50) — 12 H, 4 f.
UVmH 2 sk, 0:3:2½ + 0:3:2½, båda med skuj i Åby.
Summa jt 0:7:2.
1454 se Mångsbo.
- Ingborgbo** Se Tierps sn, Tierps hd.
- Ingensjön** 1549 *Ynge siö* (VmH 1549:6) — 12 H, 7 f.
VmH 1549–59 1 konungsallmänning.
- Jugansbo** 1541 *Jogansboda* (UH 1541:14) — 12 H, 4 f.
UVmH 1 sk, 0:4, 1549 0:5, med skuj i Buckarby och Svingbolsta, i J 1544–48 och i Lagbo 1541–48 samt konungsallmänning i *Vesteralmenning, Nora sn, 1549–51.
1541–48 1 skuj, 0:1 till Gästbo, 1543 till Staffansbo, 1544 till J (ingår från 1549 i sk ovan).
Summa jt 0:5.
- *Iåpsboda** 1541 *Iåpsboda* (UH 1541:14), 1549 *Jacobsboda* (VmH 1549:6).
UVmH 1 skuj, 0:1:1 till Borgen.

- Kanikebo** 1409 *i Kanukabodhum* (SD 1100) — 12 H, 5 g.
UVmH 1 sk, 0:3 med kyuj i *Clemetsboda från 1548 och med skäng i K 1569.
1569 1 skäng till K.
- Kasbo** 1541 *Kasaboda* (UH 1541:14) — 12 H, 5 f.
UH 1541-48 1 skuj, 0:0:0:4, 1548 0:0:½, till Upplanda (uppgår 1549 troligen i skuj i Ettinga till Ettingbo).
- Klostret** 1548 *Kloster* (UH 1548:2) — 12 H, 4 e.
UVmH 1548 1 skuj, 0:0:1 till Bjurvalla.
- Korbo** 1409 *i Kofrabodhum* (SD 1100), 1492 *i Kogräbode* (ULdb s 48) — 12 H, 4 g.
UVmH 2 sk, 0:4 + 0:4 med skuj 1541-48 i Ingborgbo, Tierps sn.
1541-45 ½ sk, 0:2.
Summa jt 1:2 (1:0).
- *Kuckebo** 1548 *Kuckebo* (UH 1548:2), 1561 *Kuggeboda* (VmH 1561:10) — jfr Kuggelbobacken 12 H, 4 e.
UVmH 1548 1 skuj, 0:1 till Rickebo, 1549 till Ginka.
- Kullarbo** 1415 *i Kullarabodhom* (SD 2085) — 12 H, 4 e.
UVmH 1 skuj, 0:1:1 till Offerbo, 1549 till K.
1 skokl, 0:4 (jt endast 1538) med skuj i K från 1549.
Summa jt 0:5:1.
1489-1503 har Sko kloster en gård, som räntar 0:12 pn (SkoKlJb s 58, 72).
- Kåbo** 1548 *Kåpeboda* (UH 1548:2) — 12 H, 5 g.
UVmH 1548-55 1 skuj, 0:0:1 till Skogbo (från 1556 ingår jt i Skogbo).
- Lagbo** 1312 *in Lavæbodhum* (DS 1875), 1492 *i Lagebode* (ULdb s 50) — 12 H, 5 f.
UVmH 1 sk, 0:2, 1549 0:2:2, med skuj i L 1543-48 och i Buckarby.
1541-48 1 skuj, 0:0:2 till Jugansbo, 1543 till L (se ovan).
Summa jt 0:2:2.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 1 mark (DS 1875).

134 Våla härad

- Laggarbo** 1541 *Lagarbo* (UH 1541:14) — 12 H, 5 g.
 UVmH 1 frt, 1549 1 fr, 1557 1 frt, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/).
 1571 se Aspås.
- Lindsbro** 1454 i *Lindessbro* (SvHoA E VI a 2 aa nr 231, avskr),
 1538 i *Lindessbro* (UH 1538:2) — 12 H, 4 f.
 UVmH 1 sk, 1:2.
 1538 (endast) 1 kyuj, 0:0:1.
 1538 uppges att kyrkan inte har fått någon räkenskap av utjorden på många år, då ingen avrad betalats pga undanhållande av egendom (UH 1538:2).
- Lisselbo** 1541 *Lisslebo* (UH 1541:14) — 12 H, 5 g.
 UVmH 1 frt, 1549 1 fr, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/).
- Långarsbo** 1541 *Longansboda* (UH 1541:14), 1549 *Longhehalmsboda*
 (VmH 1549:6) — 12 H, 4 d.
 UVmH 1 sk, 0:2:2.
- Långgärdet** 1541 *Longagerda* (UH 1541:14) — 12 H, 5 g.
 UVmH 1 skuj, 1546 ½ sk, 1547 ½ skbolj, 1549 ½ sk,
 0:1:1, 1549 0:1:1:4, till Gästbo 1541–63 (kallas även
 ½ sk 1541–45) (1569 öde).
- Mångsbo** 1454 i *Magnussabodhom*, i *Mångsebodom* (SvHoA E VI a
 2 aa nr 231, avskr), 1518 i *Manssabodha* (UUBp 1/5)
 — 12 H, 4 g.
 UVmH 2 sk, 0:5:1:6 + 0:4:1, båda med skuj i Åby.
 1548 1 skäng, 0:1:1:4 (jt endast 1563) till Västersälja.
 Summa jt 1:1:2:6 (15 pnl) (1:3:1:2 — 8 pnl).
 1454 kärar kyrkoherden Nils i Östervåla till dem som bor i
 Huggle, Borgen, Brunnsbo, Helganbo, Gästbo (*Peta-
 bodun*, fel avskrivet), Hemmingsbo, Smedsbo och M
 om att de hade slagit hö på en fätäkt, men dessa svarar
 att 'det land och fätäkt' har hört till dessa byar av ur-
 minnes hävd. De stöder sig på ett 130 år gammalt öp-
 pet brev utfärdat av Gisle Elinesson (Sparre av Asp-
 nås) och i enlighet med detta tilldöms de fätäkten.
 (SvHoA E VI a 2 aa nr 231, avskr)
- Mårtsbo** 1415 i *Marthinsbodhum* (SD 2085) — 12 H, 4 e.
 UVmH 1 skuj, 0:0:2 till Offerbo (1569 öde).

- 1492 döms jord i M som är värd nio mark till Jöns Mickelsson från Per Eriksson i M. Jorden hade köpts för Jöns' hustrus räkning. (ULdb s 49 f)
- Norrsälja** 1312 *in Norsælihum* (DS 1878) — 12 H, 4 f.
 UVmH 1 sk, 0:5.
 1538–50, 1554–55 1 ky, 0:2:1 (redovisas 1551–53 och från 1556 i Harbo sn; byn delas av sockengränsen).
 Summa jt 0:7:1 (0:5); för hela byn i båda socknarna 1:1:1. Jfr N, Harbo sn.
- Offerbo** 1312 *in Afridæbodhum* (DS 1875), 1492 *i Offrebode* (ULdb s 48) — 12 H, 5 e.
 UVmH 2 sk, 0:4:1 med skuj i Kullarbo 1541–48 och i Mårtsbo från 1561 + 0:3 med skuj i Mårtsbo 1541–60 och i O från 1560 (1569 båda öde).
 1 skuj, 0:2:2 till Tängesbo (ingår 1549–55 i Tängesbo sk), 1560 till O.
 Summa jt 1:2.
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 2 öre (DS 1875).
- Olbo** 1518 *i Ollabodha* (UUBp 1/5), 1541 *Uggleboda* (UH 1541:14) — 12 H, 4 f.
 UVmH 1 sk, 0:4:1.
- Prästgården** 1538 *Prestboleth* (UH 1538:2) — 12 H, 4 f.
 UH 1538 (endast) 1 ky, 1:0 (se Åby).
- Ragnarbo** 1538 *Ragnareboda* (UH 1538:2) — 12 H, 5 g.
 UVmH 1 kyt, 0:1.
- Rickebo** 1541 *Rickaboda* (UH 1541:14) — 12 H, 5 e.
 UVmH 1 sk, 0:5 med skuj i *Kuckebo endast 1548.
- Runnebo** 1541 *Rumpaboda* (UH 1541:14) — 12 H, 5 g.
 UVmH ½ sk, 0:2.
- Sillebo** 1492 *Silläbode* (ULdb s 50) — 12 H, 5 g.
 UVmH 2 sk, 0:4:1 + 0:3.
 1548 1 skuj, 0:0:1 till Bjurvalla, 1549 till Ginka.
 Summa jt 0:7:1 (0:7:2).
 1492 tilldöms Bengt Olssons (?) i Vreta dotterbarn 'ett gods' S, som Per Olsson i Huggle sade sig ha köpt och därmed ersatt sin bror för Huggle (ULdb s 50).

136 Våla härad

- *Sillemyra** 1549 *Sillemyra* (VmH 1549:6).
VmH 1549 1 skuj, 0:0:0:4 till Buckarby.
1549 1 skäng, 0:0:0:4 (jt från 1556) till Gästbo.
Summa jt — (0:0:1).
- Skogbo** 1541 *Skoboda* (UH 1541:14) — 12 H, 5 g.
UVmH 2 sk, 0:6:1, 1556 0:5:2:4, med skuj i Kåbo 1548–55
+ 0:3:1, 1556 0:4:1:4. Jfr Kåbo. Summa jt 1:1:2
(1:2:1).
- *Skoleboda** 1554 *Skoleboda* (VmH 1554:1).
VmH 1554 1 skuj, 0:0:2 till Helganbo.
- Slättan** 1538 *Slätan* (UH 1538:2) — 12 H, 5 g.
UVmH 1 kyt, 0:0:1, 1554 0:1 (jt endast 1548 och från
1554).
- Smedsbo** 1386 i *Smydzbole* (RAp 11/1, SRP 2186) — 12 H, 4 g.
UVmH 1539 1 se, 1541 1 set, 1543 1 aoe, 1561 1 se, 0:1:1,
1561 0:4. (Myrby/Eklunda rd)
1386 överlåts 0:2 till Uppsala domkyrka (se Eklunda, Harbo
sn) (SRP 2186).
1454 se Mångsbo.
1480–1536 har Uppsala domkyrka en landbo, som räntar
2:0 pn, från 1497 0:12 pn (= avraden 1539) (Myrby
rd) (UpDkyR).
1542, 1545 se Eklunda, Harbo sn.
- Staffansbo** 1518 i *Staffansbodha* (UUBp 1/5) — 12 H, 5 f.
UVmH 1 sk, 0:5:1 med skuj i Jugansbo endast 1543.
1518 säljer Måns Bengtsson i Fågelsta med syskon 0:0:5½
med **Hoxtha wreth* och **Morengh* i tre delar samt
jord i Buckarby till Per Nilsson i S (UUBp 1/5).
- Stigmota** 1362 i *Stighamote* (DS 6612) — 12 H, 4 g.
UVmH 1 fr, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och
Ångsö/).
1362 upplåter Karl Ulfsson (Ulvåsa-ätten) 0:0:8 till sin
svåger Magnus Gisleson (Sparre av Aspнас) (se Gräs-
bo) (DS 6612).
1409 tilldöms vid räfsteting med allmogen av Våla hd Got-
skalk Bengtsson (Ulv) Stigmota skog efter tvist med
dem som bor i Fågelsta hamna (jfr s 90). Samtidigt

- tilldöms Gotskalk urfjällen **Lywma* efter tvist med dem som bor i Kanikebo och Korbo. Skogen och urfjällen har tillhört Gotskalk och hans föräldrar 'av ålder'. (SD 1100)
- 1491 upprepas domen av år 1409 vid lagmansting till fördel för Bengt Fadersson (Sparre av Hjulsta och Ängsö) (SKBA: Omb, Gysinge bruk, kartong 34:3).
- *Stongkye** 1560 *Stongkye* (VmH 1560:19).
VmH 1560 1 krt (nybyggare).
- Stärte** 1366 *i Stärte* (DS 7308, avskr), 1400 *i Styærte* (RAp 3/5, SRP 3093) — 12 H, 5 f.
UVmH 3 sk, 0:4:1:11½, 1549 0:5 + 0:4, 1549 0:2:1:4, med skuj i Ettinga från 1549 (jfr Ettinga) + 0:2 med skuj i Hovberga.
1 skuj, 0:1:2 till Åkerby.
Summa jt 1:4:0:11½ (1:3:0:4).
- Svedäng** 1541 *Suedenge* (UH 1541:14) — 12 H, 4 e.
UVmH 1 sk, 0:2:2.
- Svina** 1326 *Swina* (DS 2601) — 12 H, 4 g.
UVmH 1 fr, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/).
1326 testamenterar Mats Kettilmundsson S till sin hustru Adelheid (se Aspнас) (DS 2601).
1327 lovar Gisle Elinesson (Sparre av Aspнас) att vid anfordran till Klara kloster avstå de gods i S, vilka Lars från Hällby (Bondkyrka sn) upplåtit åt honom, eller ge kontant ersättning (DS 2639). Lars anges 1336 som f d syssloman vid Klara kloster (DS 3209).
1357 byter Magnus Gisleson till sig 0:13:1 (se Aspнас) (Topografica, KA).
- Svingbolsta** 1316 *Swinabolstad* (DS 2062) — 12 H, 4 f.
UVmH 3 skuj, 0:2:½ till Sättra + 0:1:2 till Brunnsbo + 0:0:1½ till Jugansbo.
2 ky, 0:4:0:4 + 0:3:1, 1548 0:4, 1549 0:3:1:4 (1569 båda öde).
Summa jt 1:3:2:4 (1:4).
1316 upptas en kyrkolandbo i förteckningen över vad her-

tig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).

- Sätra** 1418 i *Sætrum* (SD 2435) — 12 H, 4 f.
 UVmH 1 sk, 0:4:1 med skuj i Svingbolsta och i Gunnarsbo från 1546.
 1418 omnämns två fastar i S (SD 2435).
- *Teppegerhi** 1316 upptas en kyrkolandbo i T (*Teppegerhi*) i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
- Tobbo** 1492 *Twbbä bode* (ULdb s 50) — 12 H, 5 g.
 UVmH 1 sk, 0:4.
 1492 skall Johan i Hemmingsbo och Anders i Lagbo vittna 'mellan Bengt Fadersson och Tobbo', förmodligen rörande gräns mellan T och Aspånäs (jfr s 122) (ULdb s 50).
- Tolbo** 1492 i *Talebode* (ULdb s 48), 1541 *Tordeboda* (UH 1541:14) — 12 H, 4 e.
 UVmH 1 sk, 0:2:2.
- Tängesbo** 1377 i *Tegelsbodha* (RenDbVm 1658:12 s 443v, avskr), 1541 *Tingelsboda* (UH 1541:14) — 12 H, 5 e.
 UVmH 2 sk, 0:4:1, 1548 0:4:1:11, 1549 0:4:2 + 0:2:1:12, 1548 0:2:2½, 1549 0:5:1, 1556 0:2:2, med skuj i Offerbo 1541–59 (uj saknas 1549–55 då den ingår i gårdens jt). Summa jt 0:6:2:12 (15 pnl) (0:7:1 — 8 pnl).
 1377 omnämns två fastar från T (RenDbVm 1658:12 s 443v).
- Töbro** 1492 *Thörelsiö bode* (ULdb s 49) — 12 H, 6 h, intill Tösjön.
 1492 döms 'godset' T från Olof Larsson i Ettinga och tilldöms Hans Eriksson i Sätra, vilken ej var fullsutten och då det var hans rätta börd (ULdb s 49).
- Upplanda** 1366 i *Vplandum* (DS 7308, avskr), 1400 i *Vplanda* (RAP 3/5, SRP 3093) — 12 H, 5 f.
 UVmH 2 sk, 0:6:1 med skuj i Ettinga och i Kasbo 1541–48 + 0:4:1 med skuj i Ettinga och ½ sk i Åby.
 Summa jt 1:2:2.

*Wendeledhæ Se Aspånäs.

- Vreta** 1492 *i Wrethom* (ULdb s 48) — 12 H, 3 e.
UVmH 3 sk, 0:7 + 0:6 + 0:6. Summa jt 2:3.
- Väderholmen** 1538 *Vederholm* (UH 1538:2) — 12 H, 4 f.
UVmH 1 ky, 0:2.
- Västersälja** 1366 *i Westersælium* (DS 7308, avskr), 1518 *i Westersellya*
(UUBp 1/5) — 12 H, 5 f.
UVmH 2 sk, 0:5 + 0:3:1½ med skuj i Åkerby och skäng
i Mångsbo från 1548. Summa jt 1:0:1½.
- Åby** 1312 *in Aby* (DS 1875) — 12 H, 4 f.
UVmH 2 sk, 0:2:2 + 0:2.
½ sk, 0:3:1, 1548 0:3:2:2 (till Upplanda).
8 skuj, 0:2 till Mångsbo nr 2 + 0:1:1 till Helganbo +
0:1:1 till Huggle + 0:0:2 till Borgen + 0:0:2 till
Mångsbo nr 1 + 0:0:1:5, 1549 0:0:2:4, till Gästbo +
0:0:1 till Hemmingsbo + 0:0:1 till Huggle.
5 ky, 1549 4 ky, 0:1:1, 1548 0:2:2 + 0:1:1, 1548
0:2:2 + 0:1:1, 1548 0:2:2 + 0:1:1, 1548 0:2:2 +
1538–48 0:2:2 (1538: öde, ligger under Prästgården
för ängens skull; jt endast 1548).
1 fr, (Svante Sture).
Summa jt 2:4:2:5 (15 pnl) (3:2:1:6 — 8 pnl).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 (3?) skattskyldiga
till 1 mark och 1 som restar 1 mark (DS 1875).
- 1350 testamenterar kyrkoherden i Östervåla Peter Olofsson
sina egendomar i Å med hus till Östervåla kyrka (DS
4635).
- 1528 ärver Svante Sture en gård, som 1561/65 anges till
0:2:0:10 (se Viby, Harbo sn) (AoE 39, ShS I 158
a och b).
- Åkerby** 1541 *Åkerby* (UH 1541:14) — 12 H, 5 f.
UVmH 1 sk, 0:3:½ med skuj i Ettinga och Stårte.
4 skuj, 0:4:1½ till Ettinga + 0:3:2:5 till Bragdebo +
0:2:1 till Hovberga + 0:2:0:10 till Västersälja.
Summa jt 2:0 (15 pnl) (2:0:0:7 — 8 pnl).
- Åспенbo** 1527 *i Espeboda* (GR 4 s 238) — 12 H, 4 e.
UVmH 1 sk, 0:4.

140 Våla härad

- Öndbo** 1326 *Øndabodhæ* (DS 2601) — 12 H, 4 g.
UVmH 1 fr, (Anna Bengtsdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/).
- 1326 testamenterar Mats Kettilmundsson Ö till sin hustru Adelheid (se Aspнас) (DS 2601).
- 1357 byter Magnus Gislesson till sig 2:0 (se Aspнас) (Topografica, KA).

Vendels härad

1312 *de ... Wendil* (DS 1879).

1314 *Prouincia Vendil* (DS 1946).

1357 *Tiærp, Wale oc Wendill ... i them hæradhum* (Topografica, KA, avskr).

1392 *i Wendilss hundare* (RAp 8/12, SRP 2649).

1400 *i Wændel sokn ok hæredhe* (RAp 5/7, SRP 3110).

1400 *Wendel ... hæredhet* (UdvDDB s 105).

Omfattning: Vendels härad omfattar under medeltiden och 1500-talet Vendels och Tegelsmora socknar.

1312 års markgäld: Förteckningarna för Vendels och Tegelsmora socknar är helt olikartade. För Tegelsmora ger förteckningen, som är uppställd i kolumner, ingen uppgift om hemort för någon skattskyldig. Förteckningen över Vendel erbjuder speciella tolkningsproblem (se s 143). För redovisning av hamneindelningen se Vendels sn s 143.

Följande antal skattskyldiga redovisas (kyrkans och frälsets landbor ingår troligen inte i längderna, UFT VII s 112, UFT 46:1 s 48):

socken	DS	skattskyldiga till ¹				summa skattskyldiga ¹	summa skatt ²
		1 mark	6 öre	$\frac{1}{2}$ mark	2 öre		
Vendel	1876	96 (1)	27 (3?)	38	42 (1)	203 (5) ³	144:0
Tegelsmora	1880	47 (1)	11	11	11 (1)	80 (2)	63:4
summa		143 (2)	38 (3?)	49	53 (2)	283 (7) ³	207:4

¹ Resterande skattskyldiga inom ().

² Skattesummorna återges enligt diplomerna men utan de resterande beloppen; om de avgifter varje skattskyldig erlagt summeras, fås för Vendel: 145:6 och Tegelsmora: 63:4.

³ Tillkommer 9 kronans landbor som restar okänt belopp.

Kameral indelning: Skattejorden är för Vendels sn indelad i åttingar, för Tegelsmora sn i hamnor (se resp sockeninledning s 144, 180).

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

Jfr AF 1:1 s 358 f, AL 1 s 200 ff, DoSk s 238 ff, SU s 364, UpTerr s 44 f, 106, 156.

Vendels socken

1291 *in Vendil* (DS 1031).

1309 *ecclesie de Vendill* (DS 1605).

1328 *parochia Wendil* (DS 2647).

Omfattning: Vendels socken har i medeltids- och UH-materialet samma omfattning som den nuvarande socknen (1950).

Kyrkan: Vendels kyrka invigdes 1310 enligt en uppgift i legendsamlingen kring Erik den helige. Den medeltida kyrkan är uppförd helt i tegel och består av långhus och kor med blinderade gavlar, vapenhus och sakristia. Ett gravkor, troligen från 1400-talet, revs när ”nykyrkan” på 1730-talet tillbyggdes i norr. Kyrkan restaurerades 1930. Kyrkogården är på tre sidor omgiven av en sadeltäckt bogårdsmur, troligen från medeltiden. I norr och i söder finns stigluckor, troligen från 1400-talets mitt, uppförda i tegel och med blinderade gavlar.

Spår av målningar från 1300-talet finns i murnischer i långhusets norra och södra väggar, i vapenhuset och i triumfbågen under senare målningsslager. 1451 slogs tegelvalv i långhuset — korvalvet är ursprungligt — och hela kyrkan försågs med målningar av Johannes Iwan. Detta arbete bekostades troligen av Agneta Eriksdotter (Krummedige) på Örby (i valvkappor finns fyra målade vapensköldar — Sparre, Bielke, Krummedige och von Thienen).

Medeltida dopfont med skål möjligen från 1310, altarskåpskulpturer från 1400-talet, en delvis medeltida nattvardskalk samt (i Statens Historiska Museum) kyrkkista och skåp från medeltiden. (UKy 12)

Invändiga mått (långhuset) cirka 24×11 m (UFT 46:1 s 22). Kyrkby saknas, troligen har *Tuna varit kyrkby (jfr Prästgården).

Runstenar: U 1140 Burunge, U 1141 Gryttby, U 1142 Åbyggeby.

Betydande fornlämningar: *Större gravhög* (nedre diameter omkr 40 m, höjd omkr 8 m), den s k Ottarshögen, vid Husby (UFT VII s 328 ff). *Båtgravar* (14 st) påträffades 1881 cirka 50 m sydost om kyrkan och utgrävdes 1881–82 och 1893. De innehöll utomordentligt rika gravfynd och

daterades till en tidsföljd från omkr år 600 till omkr 1050. (UFT 46:1 s 1 ff, 21 f)

1312 års markgäld: Markgäldsförteckningen för Vendels socken (DS 1876) är, i motsats till de övriga förteckningarna, inte uppställd i kolumner utan som "löpande text" (klasserna 1 mark, 6 öre och $\frac{1}{2}$ mark). Texten har inte redigerats efter hamnor eller byar. Hemorts- och hamnetillhörighet är inkonsekvent och ofullständigt redovisad. Detta gäller särskilt klasserna 6 öre och $\frac{1}{2}$ mark och geografiskt den norra delen av socknen. Förteckningen ger uppgift om hemort för de flesta skattskyldiga till 1 mark, huvuddelen av de till 6 öre och $\frac{1}{2}$ mark, medan de till 2 öre helt saknar uppgift; dessa uppgifter redovisas under respektive by, men förteckningens karaktär gör att det för många orter är svårt att fastställa antalet skattskyldiga. De enskilda notiserna under dessa orter har därför försetts med alternativa tolkningar av antalet.

Förteckningen redovisar 7 hamnor¹: **Akerbo hamna** (*in Achirbo hamno*): Burunge, ?Bålängen (?), Romstarbo, Tomsarbo, Äkra, Ål och Öster-Ekeby. **Gryttbo hamna** (*de Grutubo hamno*): Gryttby och Åbyggeby. **Karlebo hamna** (*in Karlæbohamno*): Hökby, Karby och Väster-Ekeby. ***Tunbo hamna** (*in Tonbo hamno*): *Bodhom, Brunnby, *Tuna(?) och Valla. **Bergby hamna** (*in Bergabyhamno*): Bergby, Fånby, Kisberg och Myren. **Kättslinge hamna** (*in Ketlingehamno*): Bokarby(?), *Kelaruebodhom(?), Kättslinge och Skarp-Ekeby. ***Sphitaby hamna** (*in Sphitaby hamno*): Berg, *Bodhom, ?Erlandbo, Kålbo, *Sphitaby, Trollrike och Österrike.

Förteckningen upptar skattskyldiga till 1 mark, 6 öre och $\frac{1}{2}$ mark enligt följande tabell, vilken till vissa delar är hypotetisk² (obs att skattskyldiga till 2 öre inte redovisas i tabellen):

hamna	skattskyldiga till ³			summa skatt- skyldiga	summa skatt
	1 mark	6 öre	$\frac{1}{2}$ mark		
Akerbo	13	1	5	19	16:2
Gryttbo	6	—	1	7	6:4
Karlebo	8	7	—	15	13:2
*Tunbo	18	—	—	18	18:0
Bergby	7	2	20	29	18:4
Kättslinge	19	9	—	28	25:6
*Sphitaby	25	8	12	45	37:0
summa	96	27	38	161	135:2

Noter se s 144.

Kameral indelning: Socknens skattejord är enligt UH 1540–55 indelad i 6 åtter: **Åkra åtter** (*Akre* UH 1540:6): Romstarbo, Tomsarbo, Åkra och Ål. **Gryttby åtter** (*Gritteby*): Alberga, Bålmyren, Bålängen, Gryttby, Väster-Ekeby (2 gd), Åbyggeby och Öster-Ekeby. **Tumbo åtter** (*Tumbo*): Brunnby, Fånby (1 gd), Gundbo, Hökby, Kryssbo, Svartbäcke, Trossberg, Valla (2 gd), Väster-Ekeby (2 gd) och Ånbo. **Bergby åtter** (*Bergebo, Bergeby*): Berg, Bergby, Erlandbo, Fånby (3 gd), Hastelsbo, Holvarbo, Kisberg, Kålbo, Myrkarsbo, Uggelbo och Valla (1 gd). **Kättslinge åtter** (*Kæslinge*): Bokarby, Kättslinge, Libbarbo och Skarp-Ekeby. **Smedby åtter** (*Smedeby*): Botarbo, Exarby, Fågelbo, Igelsbo, Smedby, Trollrike, Österrike och Österväga.

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

- Alberga** 1309 *in Alberghum* (DS 1605) — 12 H, 3 j.
UH 1 sk, 0:4.
1 aoe, 1566 1 pb, 0:1:1. (Häggeby rd)
Summa jt 0:5:1.
- 1309 testamenterar vikarien vid Uppsala domkyrka Knut 0:0:2 till Uppsala domkyrka (DS 1605).
- 1444 anges 0:0:4 tillhöra Arvid Gustavssons prebenda (se Älby) (UpDkyPb f 6; ortnamn saknas men finns i överstruken notis f 10).
- 1531 har Gustav I återbördat en gård från S:ta Margareta prebenda (Uppsala domkyrka) (marg-ant: Arvid Gustavsson 1385) (K 1, 1531).
- Allerbäcke** 1309 *de Bek* (?DS 1605), 1491 *i Allerbek* (RAp 20/3) — 12 H, 4 j.
UH 1 aoe, 0:2, 1566 0:3. (Mälbo rd)

¹ Orter, vars hamnetillhörighet är osäker, markeras med (?), osäker ortidentifiering med ? före ortnamnet. Se även not 2. — Den felaktiga formen "hanno" i DS redovisas inte här.

² Hamnetillhörighet för 6 öre och ½ mark är osäker. För 1 mark är tillhörigheten säker med undantag av Kättslinge hamna och *Sphitaby hamna, där huvuddelen av de skattskyldiga upptas utan uppgift om hemort. Rekonstruktionen av de osäkra delarna bygger på geografisk belägenhet, eftersom ortnamnen för varje klass räknas upp i en bestämd geografisk ordning.

³ Utöver dessa redovisas 42 (möjligen 43) skattskyldiga till 2 öre (summa skatt 10:4), samtliga utan uppgift om hemort, samt 14 skattskyldiga som restar (en restar 1 mark, tre (?) 6 öre, en 2 öre och 9 kronans landbor restar okänt belopp).

Antal jordeboksenheter UH 1541 (1567)

	¹⁾ sk	skuj	kr	ky	se	pb	upheh	aoe	aoet	fr	frt
Alberga	1 (1)	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	1 (0)	— —	— —	— —
Allerbäcke	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	2 (2)	— —
*Annebord	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Bengtsbo	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
*Bengtsbo	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Berg	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Bergby	3 (3)	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Bokarby	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Bol	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —
*Borskulla	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Botarbo	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Brunnby	3 (2)	— —	— —	1 (0)	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —
Burunge	— —	1 (1)	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	4 (4)	— —
Bålmyren	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Bälängen	— —	1 (0)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Båsureten	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Dregarne	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Eken	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Enen, Stora	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Erlandbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Exarby	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Fembäcke	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
*Fiellan	— —	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Fiellen	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Fikonbol	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —

¹ för $\frac{1}{2}$ sk, skt, skutfjäll, kyäng, sekvarn, aoeuj, aoeäng, aoekvarn se s 149.

	¹⁾ sk	skuj	kr	ky	se	pb	upheh	aoe	aoet	fr	frt
Koparven	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Kryssbo	1 (1)	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Kulla (nu Norrby)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —	— —	— —
Kullbol	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Kålbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Kättslinge	6 (6)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —
Laberga	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (0)	— —
Labole	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Lamyra	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)
Libbarbo	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Listebo	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Långruddu	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (0)	— —
Mossbo	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Myren	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —
Myrkarsbo	1 (1)	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Mälbo	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Mänsta	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Neckbolet	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Pompängen	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Prestarbo	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Prästgården	— —	— —	— —	1 (0)	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —
Ravastbo	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Ringsboda	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Romstarbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Rossle	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Ruddan	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —

¹ för $\frac{1}{2}$ sk, skt, skutfjäll, kyäng, sekvarn, aoeuj, aoeäng, aoeqvarn se s 149.

	sk	skuj	kr	ky	se	pb	upheh	aoe	aoet	fr	frt
Väster-Ekeby	4 (4)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Åbyggeby	1 (1)	1 (1)	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Åkerby	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —	— —	— —
Åkra	4 (4)	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Ål	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Ånbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Åsbo	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Åsändan	— —	7 (7)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Älby	— —	— —	— —	— —	— —	0 (3)	— —	3 (0)	— —	— —	— —
Öfverbo	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Öster-Ekeby	3 (3)	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Österrike	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Österväga	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Summa	76 (75)	44 (44)	9 (21)	5 (3)	2 (2)	0 (7)	1 (1)	31 (26)	7 (8)	34 (22)	1 (2)

Dessutom redovisar längderna: $\frac{1}{2}$ sk: Kättslinge 1 (0) — skt: Bålängen 0 (1) — skutfjäll: *Spåkånebo 1 (0) — kyäng: Kläringe 0 (1) — sekvarn: Åbyggeby 1 (1) — aoeuj: *Holuidhabodha 0 (1), Kättslinge 1 (0) — aoeängar: Gåsbol 1 (1), *Holstansboda 1 (1), Holvarbo 1 (1), Källbäck 1 (0), *Lissaboda 1 (1), *Löthenes 1 (1), *Massabode 1 (0), Rålösa 1 (1), Sloarven 1 (1), Tackebo 1 (1) — aoeckvarnar: Fembäcke 0 (1), Fågelbo 1 (1), Gärdsmyra 0 (1), Hov 1 (1).

- 2 fr, (Gabriel Kristersson /Oxenstierna/) (1567 1 fr öde).
- 1490-talet(?) upptas i en ospecificerad godsförteckning två gårdar i A, en gård i Enen (räntar humle) och två gårdar i Torsmyra. Förteckningen har möjligen upprättats efter Bengt Kristiernssons (Oxenstierna) död 1495 (jfr nedan 1550 och 1550-talet, GiOV s 904). (Blått nr 15, KA, odat)
- 1538 se Örby.
- 1550 upptas två gårdar i A, en gård i Enen och två gårdar i Torsmyra i förteckning över Gabriel Kristerssons (Oxenstierna) 'del' (Blått nr 15, KA).
- 1550-talet(?) uppges Gabriel Kristersson ha ärvt A, som räntar 5 pund humle och 0:10 pn, Enen, som räntar 0:2 pn, och Torsmyra, som räntar 4 pund humle och 0:6 pn, efter Bengt Kristiernsson och Birgitta Kristiernsdotter (Oxenstierna) (Blått nr 15, KA, odat). Jfr GiOV s 614 f.
- *Annebord** 1541 *Annebord* (UH 1541:14).
UH 1541 1 skuj, 0:1 till Tomsarbo.
- *Barhängum** Se Bålängen.
- Bengtsbo** 1457 i *Bunktsbodom* (C 7 f 7) — 12 H, 4 j.
UH 1 aoe, 0:4. (Mälbo rd)
1457 anges två gårdar, som räntar okänd mängd korn och 0:10:2 pn, tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 7).
1538 se Örby.
- *Bengtsbo** 1540 *Beingtsboder* (UH 1540:6) — BEK: belägen mellan Gundbo och Holvarbo ägor — 12 H, 5 j.
UH 1 skuj, 0:0:1½, 1541 0:0:2, till Fånby.
- Berg** 1312 in *Berge* (DS 1879) — 12 H, 5 j.
UH 2 sk, 0:2:2 + 0:2:2. Summa jt 0:5:1.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark och 1 (möjligen flera, se s 143) till 4 öre (DS 1876).
- Bergby** 1312 in *Bergabyhamno*, in *Bergabohamno* (DS 1876 or) — 12 I, 4 a.

- UH 3 sk, 1:0 + 0:6:1½, 1541 1:0, med skuj i Kimmelsbol + 0:6.
1 ky, 0:2, 1553 0:2:2.
Summa jt 2:6:1½, 3:0 (3:0:2).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark och 2 till 6 öre (DS 1876).
- *Bodhom** 1312 upptas i markgäldsförteckningen i B (*in Bodhom*) 1 skattskyldig (möjligen 5, se s 143) till 1 mark (DS 1876. Detta B ligger i Tunbo hamna.
- *Bodhom** 1312 upptas i markgäldsförteckningen i B (*in Bodhom*) 1 skattskyldig till 6 öre (DS 1876). Detta B ligger i Sphitaby hamna.
- Bokarby** 1312 *in Bodækarlæby* (DS 1876) — 12 I, 5 a.
UH 2 sk, 0:6:2 + 0:5, 1541 0:6:1½, med skuj i Rossle.
Summa jt 1:3:2 (1:5:½).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig resterande okänt belopp (DS 1876).
1368 byter Magnus Gislesson (Sparre av Aspnäs) till sig 0:3 av Tomas i Gryttjom, Dannemora sn, mot jord i Gryttjom (VFT II:8–9 s 172).
- Bol** 1554 *et Booll wid Österrijke* (UH 1554:26), 1566 *Boll* (UH 1566:17 B) — 12 I, 6 a.
UH 1554 1 aoeuj, 1566 1 aoet, 0:2 ('tillökt anno 54, nyligen upptaget på KMt eget').
- *Borskulla** 1540 *Borskulla* (UH 1540:6).
UH 1 skuj, 0:0:1 till Botarbo (uppges 1543 ligga 'till Tierps härad').
- Botarbo** 1540 *Botharabo* (UH 1540:6) — 12 H, 6 j.
UH 2 sk, 0:5 med skuj i *Borskulla och i Norra Åsändan endast 1556 + 0:5 med skuj i *Gåsebo endast 1540.
Summa jt 1:2.
- *Botolfs bodom** Se Sandbo.
- Brunnby** 1312 *in Brunby* (DS 1876) — 12 I, 4 a.
UH 3 sk, 1566 2 sk, 0:6 + 0:6 med skuj i Vibbleboda från 1541 + 0:3:1 (t o m 1557, se nedan 1559).

1 ky, 0:2:2 (t o m 1557, saknas 1540–41, se nedan 1559).

1566 1 aoe, 0:6, 1567 0:6:1 (se nedan 1559).

Summa jt 2:2 (2:2:1).

- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 4 skattskyldiga till 1 mark (DS 1876).
- 1344 byter ?Kettils hustru till sig 0:2 + 0:0:4½ av sin systerson Ulf mot jord i ?Norunda hd (UpDkyRL).
- 1457 anges ett okänt antal örtugland, ?till hjälp i Åkerby och Kulla', tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 7v).
- 1559 köper Gustav I av Anders Larsson och Erik Persson i B 0:0:10, som 'skall läggas till de 0:0:8 KMt har tillförene' (AoE 30, Förökta gods 1559, opag). De 0:0:10 var skatte, de 0:0:8 kyrko (se UH ovan — 0:3:1 + 0:2:2 = 0:6). AoE 22 upptar 0:6 som köpe gods.

Burunge

1303 *de Borungi* (DS 1411), 1312 *in Burunge* (DS 1876) — 12 I, 3 a.

UH 1 skuj, 0:2 till Öster-Ekeby.

1 se, 1:5, 1542 1:6, 1544 1:5:1 (1567 halvt öde). (Vallby rd)

4 fr, (Jöran Åkesson /Tott/, 1548 Abraham Eriksson /Leijonhufvud/) (1567 1 fr öde).

Summa jt 1:7 (1:7:1).

Burunge kan beläggas som sätesgård för ?Peter av B 1303 (DS 1411) — Olof Larsson 1341 (DS 3561) — Lars Olofsson (balk belagd med sparre) 1357–58 (SRP 325, 327, 328, 357–59) — Hemming Olofsson (balk belagd med sparre) 1360 (B 15 f 213).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark (DS 1876).

1392 pantsätter Gotskalk Bengtsson (Ulv) 0:13:1 'vid norra landsändan' till Ragvald Petersson (fyrstyckad sköld) (RAp 8/12, SRP 2649).

1400 ger Ragvald Petersson 3:0 samt jord i Eka, Lillkyrka sn, som morgongåva till Ingeborg Magnusdotter (Kase) (RAp 5/7, SRP 3110).

1424 ger Ingeborg Magnusdotter till sin man Gregers Magnusson (Eka-ätten) de 3:0 i B samt jord i Eka, Lill-

- kyrka sn, och i Vålhammar, Kungs-Husby sn, som hon fått av sin förre man Ragvald Petersson (RAP 19/3).
- 1428 se Åbyggeby.
- 1480–1536 har Uppsala domkyrka en landbo, som räntar 4½ pund korn och 0:12 pn (= avraden 1539) (Vallby rd) (UpDkyR).
- 1559 upptas bland förökta gods tre gårdar, 0:6:2 + 0:6 + 0:6, men anteckningen är överkorsad. I marginalen står: 'Igenbördat efter herr Gregers Magnusson och hans hustru Ingeborg Magnusdotter, vilket var hennes morgongåvor, och hon bebrejade honom. Herr Sten Eriksson [Leijonhufvud] har bekommit dem igen.' (AoE 30, Förökta gods 1559, opag)
- Bålmyren** 1540 *Bolmire* (UH 1540:6) — 12 H, 3 j.
UH 1 sk, 0:2.
- Bålängen** 1312 *in Barhængum* (?DS 1876), 1541 *Bolengen* (UH 1541:14) — 12 I, 3 a.
UH 1541 1 skuj, 0:1 (med brukare), 1549 1 skt, 0:1 (saknas 1566).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga som restar 6 öre resp ett ej angivet belopp (?DS 1876).
- *Bårsureten** 1541 *Bårsureten* (UH 1541:14).
UH 1 skuj, 0:0:0:6, 1541 0:0:1, till Erlandbo.
- *Dregarne** 1540 *Dreghan* (UH 1540:6) — BEK: utjord till Gryttby.
UH 1 skuj, 0:0:1 till Gryttby.
- Eken** 1457 *Viteken* (? = 'vid Eken') (C 7 f 6v) — 12 H, 4 j.
UH 1 aoe, 0:5. (Mälbo rd)
1457 anges en gård, som räntar 10 spann korn och 0:6 pn och som är öde, tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 6v).
1538 se Örby.
- Enen, Lilla** 1550-talet(?) *Lilla Eena* (Blått nr 15, KA, odat), 1554 *Lijsleenen* (UH 1554:3 mtl) — 12 I, 4 a.
UH 1554 (endast) 1 fr, (Gabriel Kristersson /Oxenstier-na/) (UH 1554:3 mtl).
1490-talet, 1550, 1550-talet se Allerbäcke.
- Enen, Stora** 1451 *Ene* (RAP 26/10), 1556 *Store Enen* (Prt 2) — 12 I, 4 a.

154 Vendels härad

- UH 1 aoe, 0:6, 1566 0:4. (Mälbo rd)
1451 säljer Agneta Eriksdotter E, som räntar 20 spann korn och $\frac{1}{2}$:0 (se Örby) (RAp 26/10).
1457 anges två gårdar (den ena öde), som vardera räntar 1 pund korn och 0:6 pn, tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 7).
1538 se Örby.
- Erlandbo** 1312 *Erlendus in Bodhom* (?DS 1876), 1540 *Ærlingebo* (UH 1540:6) — 12 H, 5 j.
UH 1 sk, 0:4:2 med skuj i *Båsureten.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark (?DS 1876).
- Exarby** 1540 *Erckesalleby* (UH 1540:6) — 12 I, 6 a.
UH 2 sk, 0:3 med skuj i Åsändan + 0:3 med skuj i Åsändan.
1 fr, (Gabriel Kristeresson /Oxenstierna/).
Summa jt 0:6.
- Fembäcke** 1457 *i Ffennebec* (C 7 f 7) — 12 H, 4 j.
UH 1 aoe, 0:4. (Mälbo rd)
1566 1 aoeqvarn.
1457 anges två gårdar (den ena öde), som vardera räntar 7 spann korn och 0:10 $\frac{1}{2}$ pn, tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 7).
1538 se Örby.
1560 upptas bland köpegods av Birgitta Kristiernsdotter (Vasa) en 'bäckeqvarn' i F (AoE 23 s 6).
- *Fiellan** 1554 *Fiellan* (UH 1554:3).
UH 2 skuj, 0:1 till Öster-Ekeby (benämns "bodelende" 1540–53) + 0:1 till Väster-Ekeby (uppges 1540–53 ligga vid 'Vendels bro', som avser bron mellan Väster-Ekeby och Öster-Ekeby). Summa jt 0:2.
- *Fiellen** 1554 *Fiellen* (UH 1554:3).
UH 1541 1 skuj, 0:0: $\frac{1}{2}$ till Smedby (kallas Smedby t o m 1553).
- Fikonbol** 1540 *Fichunborgh* (UH 1540:6) — 12 I, 5 a.
UH 1 skuj, 0:0:1 (utan jt 1540) till Fånby.

- Fågelbo** 1540 *Fuglebo* (UH 1540:6) — 12 H, 6 j.
 UH 1540 (endast) 1 sk, 0:3.
 1541 1 aoe, 0:3. (Mälbo rd)
 1541 1 aoekvarn (**Hytteström*).
 1540 har F med kvarn köpts till aoe från Anders Eriksson i Skarp-Ekeby (AoE 23).
- Fånby** 1312 in *Phanæby* (DS 1876) — 12 I, 4 a.
 UH 4 sk, 0:5:1 + 1:1:1 med skuj i Pompängen och i Fikonbol + 1:0:2 med skuj i Uttersboda, i *Bengtsbo och i Gulboda samt endast 1540 i *Prestarbo + 0:4:2. Summa jt 3:4.
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark (DS 1876).
- Gambol** 1541 *Gamblabo* (UH 1541:14) — EK: 1 500 m sydost om Åkra.
 UH 1541 1 skuj, 0:0:1 till Åkra.
- Gryttby** 1312 in *Grutuby*, in *Gruthuby* (DS 1876) — 12 H, 3 j.
 UH 4 sk, 0:5:0:9 med skuj i *Ruddan + 0:5, 1541 0:5:0:4½, med skuj i *Dregarne och från 1541 i *Ruddan + 0:3:1½ + 0:3:1½.
 3 aoe, 1566 3 pb, 0:2:2, 1566 0:3 + 0:2:2, 1566 0:3 + 0:2:2, 1566 0:2. (Häggeby rd)
 1 fr, (Lars Turesson /Tre rosor/, 1546 Marina Nilsdotter /Grip/, 1554 Klas Jöransson /Stiernskiöld/).
 1566 1 frt, (Klas Jöransson /Stiernskiöld/).
 Summa jt 3:1:0:9, 3:1:0:13½ (3:1:1:5½).
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 3 skattskyldiga till 1 mark och 1 till 4 öre (DS 1876).
 1361 pantsätter Anders Erengislesson (båt) 0:12 till sin frände Magnus Gregersson (spets från vänster) (DS 6485).
 1420 byter Peter Holmgerrson i G bort 0:½ 'vid södra landet i åkrarna' och en humlegård 'i samma by och till samma jord legat haver av ålder' till Birgitta Magnusdotter (Porse) mot 0:0:2 'vid norra landet liggande i samma by och i samma åker' (SD 2781).
 1452 donerar Märta Lydekadotter (Stralendorp) G, som räntar 6 pund korn och 3:0 pn, samt jord i Lunda,

- Östuna sn, i Ärby, Rasbo sn, i Ragvaldsbol, Rasbokils sn, och i Hägeby, Skuttunge sn, till S:t Erasmi prebenda i Uppsala domkyrka (RAp 1/6). 1475 anges S:t Erasmi prebenda ha G med samma ränta (UpDkyPb f 9).
- 1486 anges en gård, som räntar 3:0 pn, jämte 'småjord', som räntar 0:3 pn, tillhöra Gustav Karlsson (Gumsehuvud) (C 39 f 2v).
- 1500 ärver Erik Eriksson (Gyllenstierna) d y efter Magdalena Karlsdotter (Bonde) en gård, som räntar 3:0 pn, jämte 'småjord', som räntar 0:3 pn (RAp 25/1).
- 1531 har Gustav I återbördat tre gårdar om tillsammans 2:6 från S:t Erasmi prebenda (Uppsala domkyrka) (marg-ant: Märta Lydekadotter 1452) (K 1, 1531). Jordetalet är troligen felaktigt — räntan är 6 pund korn och 2:6 pn.
- Gulboda** 1540 *Giulebo* (UH 1540:6) — 12 I, 5 a (feltryck Gullboda).
UH 1 skuj, 0:0:0:12, 1541 0:0:1, till Fånby.
- Gundbo** 1540 *Gumbo* (UH 1540:6) — 12 H, 5 j.
UH 1 sk, 0:5 med skuj i Öfverbo.
- Gåsbol** 1471 i *Gaasabolith* (RAp 29/10) — 12 H, 4 j.
UH 1 aonet, 0:1, 1566 0:2 (1540: 'ligger för slätter under Gärdsmyra'). (Mälbo rd)
1471 se Öster-Ekeby.
1538 se Örby.
- Gåsbol** 1541 *Gåssebo* (UH 1541:14) — 12 I, 6 a.
UH 1 aoeäng, 0:1:1 (jt 1541-48) (saknas 1550-56, lagd under Örby gård). (Mälbo rd)
1543 läggs G under Örby gård (UH 1543:1 s 325).
- *Gåsebo** 1540 *Gåsebo* (UH 1540:6).
UH 1540 (endast) 1 skuj, 0:0:1 till Botarbo.
- Gärdsmyra** 1457 i *Gersingxsmi* . . . (C 7 f 7), 1536 *Giärssmyra* (KApp 23/3) — 12 H, 4 j.
UH 1 aoe, 0:4. (Mälbo rd)
1566 1 aoevarn.
1457 anges en gård, som räntar 10 spann korn och 0:6 pn, tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 7).

- 1538 se Örby.
 1560 upptas bland köpegods av Birgitta Kristiernsdotter (Vasa) en 'bäckekvarn' vid G (AoE 23 s 6).
- Hamra** 1538 *Hambra* (RAp 10/2) — 12 H, 4 j.
 UH 1 aoe, 0:1. (Mälbo rd)
 1538 se Örby.
- Hastelsbo** 1540 *Halsthensbo* (UH 1540:6) — 12 H, 5 j.
 UH 1 sk, 0:2:2 med skutfjäll i H endast 1540.
 1540 (endast) 1 skutfjäll till H.
- *Holstansboda** 1538 *Holstansboda* (RAp 10/2).
 UH 1 aoeäng, 0:1 (jt 1543, 1548). (Mälbo rd)
 1538 se Örby.
- *Holuidhabodha** 1432 *Holuidhabodha* (SkSp 13/6).
 UH 1541–52 1 aoet, 1566 1 aoeuj (jt saknas). (Kunsta rd)
 1432 tillfaller 0:0:2½, 'som öde ligger', Gregers Magnusson (Eka-ätten) på Gilkin Håkanssons (hjorthorn) barns vägnar i arvskifte efter Elin Bengtsdotter (Aspenäs-ätten). Gregers överantvarar jorden till Gilkins barns morbror och förmyndare Olof Ragvaldsson (Lindö-ätten). (SkSp 13/6)
- Holvarbo** 1536 *Holfvueboda* (KApp 23/3), 1540 *Holuarrebo* (UH 1540:6) — 12 H, 5 j.
 UH 1 sk, 0:4:2 med skuj i *Uggelbosmed, i Ringsboda och i Koparven t o m 1566 och utfjäll i *Spååkånebo 1541–47.
 1 aoeäng (jt saknas). (Mälbo rd)
 1538 se Örby.
- Hov** 1451 *Hoff* (RAp 26/10) — 12 I, 4 a.
 UH 1 aoe, 0:7:2 (jt endast 1543, uppges annars ligga 'varken för öre eller örtug'). (Mälbo rd)
 1 aoekvarn.
 1445 (?) löser Karl Knutsson in tre gårdar, som tillsammans räntar 20 spann korn och 0:0:4 pn, jämte en gård i Mänsta och en gård i Kråkbo, Tegelsmora sn, vilka gårdar Sten Turessons (Bielke) arvingar hade pantsatt till Anna Markvardsdotter (stolpe) och hennes son Peter Bonde (C 4 f 16).

158 Vendels härad

- 1451 säljer Agneta Eriksdotter H, som räntar 14 spann korn och 0:6 pn (se Örby) (RAp 26/10).
- 1457 anges tre gårdar om tillsammans 0:0:19 (?) och en kvarn tillhöra Karl Knutsson. Två gårdar (den ena öde) räntar vardera 12½ spann korn och 0:9:2 pn, den tredje är 'fri [för] det han vaktar kvarn' som räntar 5 spann mjöl. (C 7 f 7)
- 1538 se Örby.
- 1540 köps 0:0:1 till H av Bengt i Skarp-Ekeby, 'och ligger där Hov till hjälp' (UH 1541:14).
- Hovgårdssberg** 1536 *Hoffgårdzberg* (KApp 23/3), 1541 *Hogorsbergedtt* (UH 1541:14) — 12 I, 4 a.
UH 1 aonet, 0:2:1. (Mälbo rd)
1538 se Örby.
1541 uppges att kungen har köpt 0:1 av Lars Andersson i Karby och att det är lagt till H (UH 1541:14).
- Husby** 1312 *in Husæby* (DS 1876) — 12 H, 4 j.
UH 6 kr, 0:2 + 0:2 + 0:2 + 0:2 + 0:2 + 0:2. Summa jt 1:4.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 9 landbor ("colones") som restar ej angivet belopp (DS 1876).
1400 omnämns H i samband med drottning Margaretas förläning av Vendels härad till Henrik Brandis (jfr s) (UdvDDBr s 105).
- *Hååkenebordh** 1541 *Hååkenebordh* (UH 1541:14) (= ?Vallaboda — 12 H, 5 j).
UH 1541 1 skuj, 0:0:1 till Valla.
- Hökby** 1312 *in Høkæby* (DS 1876) — 12 H, 4 j.
UH 2 sk, 0:4 + 0:4 (båda hemmanen saknas 1566).
Summa jt 1:0.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 6 öre (DS 1876).
- Igelsbo** 1368 *i Yghulsbodhom* (RAp 13/8, SRP 835) — 12 I, 6 a.
UH 1 sk, 0:5:1.
1368 upplåter Mats Igelsson till Bo Jonsson (Grip) 0:6½ med hus och humlegård som saköre tillfallande kungen (RAp 13/8, SRP 835).

- Jordansbo** 1457 *i Jordansbodom* (C 7 f 7) — 12 H, 4 j.
UH 1 aoe, 0:4. (Mälbo rd)
1457 anges en gård, som räntar okänd mängd korn och 0:6:2 pn och som är öde, tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 7).
1538 se Örby.
- Järkebo** 1451 *Ierkabode* (RAp 26/10) — 12 I, 5 a.
UH 1 aoe, 0:2 (1556 öde). (Mälbo rd)
1451 säljer Agneta Eriksdotter J, som räntar 10 spann korn (se Örby) (RAp 26/10).
1538 se Örby.
- Karboda** 1341 *in Karlabodhum* (DS 3571) — EK: 2 000 m söder om Hov.
UH 1566 1 skuj, 0:3:1:4 till Österväga.
1341 upptas i förteckningen över kyrkligt jordförvärv efter 1302 att Vendels kyrka erhållit 0:0:½ i ängsmark (DS 3571).
- Karby** 1312 *in Karlæby* (DS 1876) — 12 H, 4 j.
UH 5 fr, (Svante Sture, 1548 Johan Turesson /Tre rosor/) + 7 fr, 1566 7 kr, (Truid Gregersson /Ulfstand/, 1546 Görvel Fadersdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/) (1567 3 kr öde, 1569 1 kr öde).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 4 (möjligen 6, se s 143) skattskyldiga till 1 mark och 4 till 6 öre (DS 1876).
1451 säljer Agneta Eriksdotter K, som räntar 3 läster korn och 4½:0 pn (se Örby) (RAp 26/10).
1453 ärver Karl Knutsson 7:0 jämte vissa underliggande gårdar (se Örby och tabell nedan) (RAp 7/6, avskr).
1457 anges elva gårdar om tillsammans 7:0 tillhöra Karl Knutsson. Enligt jordeboken, som är skadad i vad avser antal gårdar, omfattar byn en huvudgård om ?0:2, som räntar 10 spann korn, ?tre gårdar, som tillsammans räntar 7½ pund korn och okänd summa pengar, ?en gård 'på byggning', som räntar 20 spann korn och 1:0 pn, fem gårdar, som är öde och som tillsammans räntar 10 pund korn och 5:0 pn, ?en gård 'på byggning', som räntar 2½ pund korn och 1:0 pn, två

humlegårdar, varav den ena räntar 4 pund humle, samt "husbondens tege", som räntar 60 lass hö. (C 7 f 6v) För de underliggande gårdarna (Skottbro osv) se tabell nedan.

1459, 1471, 1491 se Örby.

1473 se tabell nedan. Obs att K inte omnämns.

De under Karby liggande gårdarna, som uppräknas 1453, omnämns med avradsuppgifter 1457 (C 7 f 6v-7) och 1473 (C 8 f 19v):

	1453			1457			1473 ¹		
	antal gd	antal gd	jt	avrad korn	avrad pn	övr	antal gd	avrad korn	avrad pn
Skottbro	1 t	1	$\frac{1}{2}$:0	18 sp	1:0	öde	1	20 sp	0:7
Laberga	2	1	0:0:16	22 sp	0:10		1	22 sp	0:9
Umberga	3	2	—	$2\frac{1}{2}$ pd	0:12		2	28 sp ²	0:10 ²
Sävattbo	2	1	—	$1\frac{1}{2}$ pd	0:6:1		1	14 sp	0:0:16
Långruddu	2	1	—	okänd	0:6		1	12 sp	0:5
Lamyra	1	1	—	okänd	0:6		—	—	—

¹ Samtliga gårdar räntade även 1 får, 2 höns, 20 ägg och 4 mått hampa, utom Långruddu och Lamyra, vilka räntade 1 lamm, 1 höns, 10 ägg och 2 mått hampa vardera.

² Vardera gården hälften av avraden.

1500 får Sigrid Eskilsdotters (Banér) barn med avlidne Nils Eriksson (Gyllenstierna) vid arvskifte efter Karl Knutssons döttrar fem gårdar i K. Denna uppgift saknas i originalbrevet, liksom Lamyra och Umberga, men är i den ungefär samtida avskriften tillfogad sist i brevet, isolerad från övriga godsuppgifter, och saknar ränteuppgift. (Original: VikSp 25/1; avskr: DN XVI: 333) Troligen har dessa gods glömts i skiftesbrevet 1500, eftersom de återfinns i arvskiftesbrevet efter Sigrid Eskilsdotter 1528 (jfr 1528).

1528 skiftas arvet efter Sigrid Eskilsdotter mellan Gustav I (och hans syster) och Kristina Nilsson (Gyllenstierna), på vars lott faller bl a Karby rättardöme, som hennes far Nils givit hennes mor Sigrid i morgongåva. Rättardömet omfattar fem gårdar i K, som tillsammans räntar 1 läst $\frac{1}{2}$ pund korn och 4:3 pn, Umberga och Lamyra samt gårdar i Vaksala hd. (GR 5 s 114 ff)

- 1553/55 förnyas 1528 års arvskifte utan ändringar vad gäller K, Umberga och Lamyra (AoE 39 f 30v, GR 25 s 302 ff. K är i bägge breven placerat i fel härad).
- *Kelarua-bodhom** 1312 upptas i markgäldsförteckningen i K (*in Kelaruæ-bodhom*) 1 skattskyldig (möjligen flera, se s 143) till 1 mark (DS 1876).
- Killingboda** Se Sellingsbo.
- Kimmelsbol** 1540 *Kimbisbo* (UH 1540:6) — 12 H, 5 j.
UH 1 skuj, 1541 2 skuj, 0:1 till Bergby + 1541 0:1 till Uggelbo. Summa jt 0:1 (0:2).
- Kisberg** 1312 *in Kisbergæ* (DS 1876) — 12 H, 5 j.
UH 1 sk, 1:2:2 med skuj i Koparven från 1567.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig (möjligen flera, se s 143) till 4 öre (DS 1876).
- Klingsbo** Se Åsändan.
- Kläringe** 1491 *Clæringhe* (RAp 20/3) — 12 H, 4 j.
UH 3 kr, 0:2, 1545 0:4 + 0:2, 1545 0:4 + 0:2, 1545 0:4.
1 ky, 0:2, 1550 0:4.
1554 1 kyäng, ('tillökt anno 54').
Summa jt 1:0 (2:0).
- Koparven** 1541 *Koparuedt* (UH 1541:14) — 12 H, 4 j.
UH 1541 1 skuj, 0:0:1 till Holvarbo, 1567 till Kisberg.
- Kryssbo** 1368 *i Crussabodom* (RAp 13/8, SRP 835) — 12 H, 5 j.
UH 1 sk, 0:4.
1 ky, 0:2:2 (jt endast 1538, 1553).
Summa jt 0:6:2.
- Kulla** (nu 1451 *Kulla* (RAp 26/10) — 12 I, 4 a.
Norrby) UH 2 aoe, 0:4 + 0:4. (Mälbo rd) Summa jt 1:0.
1451 säljer Agneta Eriksdotter K, som räntar 4½ pund korn och 0:6 pn (se Örby) (RAp 26/10).
1457 anges tre gårdar, som tillsammans räntar okänd mängd korn och 0:18 pn och som är öde, tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 7).
1538 se Örby.

162 Vendels härad

- Kullbol** 1538 *Kullaboda* (RAp 10/2) — 12 H, 4 j.
UH 1 aoe, 0:1:1. (Mälbo rd)
1538 se Örby.
- Kålbo** 1312 *in Kallebodhom* (DS 1876) — 12 H, 5 j.
UH 1 sk, 0:4:2.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig (möj-
ligen flera, se s 143) till 1 mark (DS 1876).
- Källbäck** 1457 *i Kærlingbec* (C 7 f 7), 1538 *Käringaboda* (RAp
10/2), 1544 *Kerligebäcke* (AL 3 s 166) — 12 I, 5 b.
UH 1540–41 1 aoeäng, under Örby gård (jfr Örby).
1457 anges en gård, som räntar 2 pund korn och 0:6 pn,
tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 7).
1538 se Örby.
- Kättslinge** 1312 *in Ketlingehanno* (DS 1876) — 12 I, 4 a.
UH 6 sk, 0:7:½, 1566 0:4:2:4 (jfr aoet nedan), med skuj
i Åsändan + 0:6, 1541 0:6:1½:3 + 0:6, 1551
0:6:0:3 + 0:5 + 0:3:1, 1541 0:3:1:3, 1551 0:3:1 +
0:3:½, 1546 0:6:0:19½ (utökad med ½ sk/1 sk ne-
dan).
½ sk, 1544–45 1 sk, 0:3:0:12.
1 aoeuj, 0:1, 1566 1 aoe, 0:3:1 ('därav är 0:0:7
skattejord'; 0:1 + 0:0:7 = 0:3:1 — jfr sk 0:7:½
ovan). (Mälbo rd)
Summa jt 4:2:2:12, 4:3:1½:3 (4:4:0:1½).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 4 skattskyldiga till 6
öre (DS 1876).
1538 se Örby.
1559 meddelas att 0:0:8 'skall köpas därtill' (AoE 30, För-
ökta gods 1559, opag). Jfr aoe ovan.
- Laberga** 1453 *i Latberghe* (RAp 7/6, avskr), 1457 *i Lætbergom*
(C 7 f 6v) — 12 H, 4 j.
UH 1 fr, 1566 1 kr, (Elsa Laxmand, död 1546).
1453, 1457, 1459, 1471, 1491 se Karby och Örby.
1473 ärver Magdalena Karlsdotter (Bonde) en gård (se
Karby och Umberga) (C 8 f 19v).
1533–38 (?) har Kerstin Nilsson (Grip) bytt till sig en
gård, som räntar 2 pund korn och 1:0 pn (Biographica
G 31, RA).

- Labole** 1541 *Lagebord* (UH 1541:14) — 12 I, 5 j.
UH 1541 1 skuj, 0:1:1 till Libbarbo.
- Lamyra** 1453 *i Langamyre* (RAp 7/6, avskr), 1457 *i Lagamyrom* (C 7 f 7) — 12 H, 4 j.
UH 1 frt, (Mats Persson /upplänning/, 1555 Birgitta Kristiernsdotter /Vasa/).
1453, 1457, 1471, 1491 se Karby och Örby.
1528 tillfaller torpet L, som räntar 1 pund korn och 0:4:1 pn, Kristina Nilsson (se Karby) (GR 5 s 119).
1553/55 tillfaller en gård L åter Kristina Nilsson. Röntan = 1528. (Se Karby) (AoE 39 f 31, GR 25 s 303)
- Libbarbo** 1486 *i Lybberaboda* (StTb s 157) — 12 I, 5 a.
UH 2 sk, 0:3 + 0:3 med skuj i Labole från 1541. Summa jt 0:6.
- *Lissaboda** 1536 *Lissaboda* (KApp 23/3), 1541 *Lislaboda* (UH 1541:14) — AoE 14: 'Litzsaboda eller Östansboda'.
UH 1 aocäng (jt saknas). (Mälbo rd)
1538 se Örby.
- Listebo** 1457 *i Listebodom* (C 7 f 7) — 12 H, 4 j.
UH 1 aoc, 0:1:2. (Mälbo rd)
1457 anges en gård, som räntar 1 tön korn och 0:0:16 pn och som är öde, tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 7).
1538 se Örby.
- Långruddu** 1453 *i Longaridh* (RAp 7/6, avskr), 1457 *i Langrødom* (C 7 f 7) — 12 H, 4 j.
UH 1 fr, 1566 1 kr, (Elsa Laxmand, död 1546).
1453, 1457, 1471, 1491 se Karby och Örby.
1473 ärver Magdalena Karlsdotter (Bonde) en gård (se Karby och Umberga) (C 8 f 19v).
1533-38 (?) har Kerstin Nilsson (Grip) bytt till sig en gård, som räntar 1 pund korn och 1:0 pn (Biographica G 31, RA).
- *Löthenes** 1541 *Löthenes* (UH 1541:14).
UH 1 aocäng, 0:1:1 (1541: 'skog eller fly'; jt 1541-48).
(Mälbo rd)
- *Massabode** 1451 *Massabode* (RAp 26/10), 1538 *Mathzboda* (RAp 10/2).

164 Vendels härad

- UH 1540–41 **1 aoeäng**, under Örby gård (jfr Örby).
1451 säljer Agneta Eriksdotter M, som räntar 2 pund korn och 0:0:8 pn (se Örby) (RAp 26/10).
1538 se Örby.
- Mossbo** 1538 *Mossaboda* (RAp 10/2) — 12 H, 4 j.
UH **1 aoe**, 0:1:2, 1566 0:2. (Mälbo rd)
1538 se Örby.
- Myren** 1312 *in Myre* (DS 1876) — 12 H, 5 j.
UH **1 aonet**, 0:1. (Mälbo rd)
1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga (möjligen flera, se s 143) till 1 mark och 1 (möjligen flera) till 4 öre (DS 1876).
1538 se Örby.
- Myrkarsbo** 1536 *Myrkarsboda* (KApp 23/3), 1540 *Mirckarsbo* (UH 1540:6) — 12 I, 5 a.
UH **1 sk**, 0:1:1 med skuj i M från 1541.
1541 **1 skuj**, 0:1 till M.
Summa jt 0:1:1 (0:2:1).
Jfr Sloarven.
- Mälbo** 1457 *i Medelbodom* (C 7 f 6v) — 12 H, 4 j.
UH **1 aoe**, 0:5:1. (Mälbo rd)
Mälbo rd (aoe) se nedan 1541.
1457 anges en gård, som räntar 11 spann korn och 0:6:2 pn, tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 6v).
1538 se Örby.
1541–52 redovisas huvuddelen av arv och eget-jorden i Vendels hd i Mälbo rättardöme under Örby gård, vilket omfattar Allerbäcke, Bengtsbo, Eken, Enen, Fembäcke, Fågelbo, Gåsbol, Gärdsmyra, Hamra, *Holstansboda, Holvarbo, Hov, Hovgårdsberg, Jordansbo, Järkebo, Kulla, Kullbol, Kättslinge, *Lissaboda,>Listebo, *Löthenes, Mossbo, Myren, Mälbo, Mänsta, Ravastbo, Rålösa, Sandbo, Skarbo, Skarp-Ekeby, Sloarven, Smultrongärde, Solberga, Stav, Tackebo och Åkerby i Vendels sn, samt Kråkbo, Mariebo, Skinnarbo och Upplanda i Tegelsmora sn, Gryttjom, Hyppersbolet och Uddarby i Dannemora sn, och Älvkarleby by.

Från 1553 redovisas samtliga enheter under resp socknar.

- Mänsta** 1451 *Mennista* (RAp 26/10) — 12 I, 5 a.
UH 1 aoe, 0:3. (Mälbo rd)
1445 (?) löser Karl Knutsson in en gård, som räntar 12 spann korn och 0:0:8 pn (se Hov) (C 4 f 16).
1451 säljer Agneta Eriksdotter M, som räntar 12 spann korn och 0:2 pn (se Örby) (RAp 26/10).
1457 anges en gård, som räntar 10 spann korn och 0:6 pn, tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 7v).
1538 se Örby.
- Neckbolet** 1541 *Necabord* (UH 1541:14) — EK: 1 500 m ostsydost om Åkra = Nybol 12 I, 3–4 a.
UH 1541 1 skuj, 0:0:1 till Romstarbo.
- Norrby** Se Kulla.
- Nyboda** 1451 säljer Agneta Eriksdotter N (*Nyabode* — 12 I, 5 a), som räntar 12 spann korn (se Örby) (RAp 26/10).
- Nybol** Se Neckbolet.
- Pompängen** 1540 *Pompenghen* (UH 1540:6) — 12 H, 5 j.
UH 1 skuj, 0:1, 1541 0:1:1, till Fånby.
- *Prestarbo** 1540 *Prestarbord* (UH 1540:6) — BEK: utjord till Valla.
UH 1 skuj, 0:1 till Fånby, 1541 0:2 till Valla.
- Prästgården** 1538 *Prestebolet* (UH 1538:2) — 12 H, 4 j.
UH 1538 (endast) 1 ky, 1566 1 aoe, 1:4 (saknas 1541–57).
1312 upptas i markgäldsförteckningen (i ”Tonbo hamno”) 4 skattskyldiga till 1 mark (DS 1876).
1445 se Örby s 174.
1538 uppges att P ’är kommet under Örby gård och ingen vet för [hur] mycket det ligger’ (UH 1538:2). Jfr Örby.
1544 får kyrkoherden i Vendel tillstånd att av Mårten i Svartbäcke lösa in 0:0:1, som ligger ’mitt uti prästbordets ägor’ (GR 16 s 67).
1559 uppges att P 0:12 är ’igenbördad efter KMt:s salige släkt på Örby’ (AoE 30, Förökta gods 1559, opag).

Prästgårdens ursprungliga namn har troligen varit *Tuna (se HoTu s 104 ff).

- Ravastbo** 1451 *Rawastabode* (RAp 26/10) — 12 I, 5 a.
UH 1 aoe, 0:2:1. (Mälbo rd)
1451 säljer Agneta Eriksdotter R, som räntar 12 spann korn och 0:2 pn (se Örby) (RAp 26/10).
1538 se Örby.
- Ringsboda** 1540 *Ringestensbo* (UH 1540:6) — 12 I, 5 a.
UH 1 skuj, 0:0:1½, 1541 0:1:1 (1554 0:1:1:4), till Holvarbo.
- Romstarbo** 1312 *in Ronuaste bodhom* (DS 1876), 1492 *i Rwmstarebode* (ULdb s 55) — 12 I, 4 a.
UH 1 sk, 0:7 med skuj i Neckbolet från 1541.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark (DS 1876).
- Rossle** 1540 *Röslen* (UH 1540:6) — 12 I, 5 a.
UH 1 skuj, 0:0:1½, 1541 0:1, till Bokarby.
- *Ruddan** 1541 *Rödenne* (UH 1541:14) — BEK: utjord till Gryttby.
UH 1 skuj, 0:0:½, 1541 0:0:1, till Gryttby.
- Rålösa** 1536 *Rådlösa* (KApp 23/3), 1541 *Rödlössamyra* (UH 1541:14) — 12 H, 5 j.
UH 1 aoeäng (jt saknas). (Mälbo rd)
1538 se Örby.
- Sandbo** 1457 *Sannebodom* (C 7 f 7), 1538 *Sandagierde* (RAp 10/2), 1566 *Sandeboda* (UH 1566:17) — 12 H, 4 j.
UH 1 aoet, 0:0:1½. (Mälbo rd)
1457 anges **Botolfs bodom* och S, som tillsammans räntar okänt antal spann korn och som är öde, tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 7).
1538 se Örby.
- Sellingsbo** 1540 *Sillingxbo* (UH 1540:6) — EK: 1 000 m sydväst om Uggelbo = Killingboda 12 H, 5 j.
UH 1 skuj, 0:0:0:18, 1541 0:1:1½, till Uggelbo.
- Skarbo** 1536 *Skareboda* (KApp 23/3) — 12 I, 5 b.
UH 1 aoet, 0:1:1½, 1566 0:1, 1567 0:0:1:4. (Mälbo rd)
1538 se Örby.

- Skarp-Ekeby** 1312 *in Ekeby* (DS 1876), 1439 *i Skarpa-ekeby* (BhSp 25/11) — 12 I, 5 a.
 UH 3 sk, 0:6:1½ + 0:6:1½ med skuj i Åsändan från 1541 + 0:5:0:12.
 1 aoe, 1:0. (Mälbo rd)
 Summa jt 3:2:0:12.
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 10 skattskyldiga till 1 mark och 5 till 6 öre (DS 1876).
 1439 (?) byter bröderna Hans och Erik Anders söner bort jord i S till Sten Turesson, 'vid södra landet' 0:0:13:10 och 'vid norra landet' 0:1:0:5, mot jord i Brunna, Tensta sn, och i Uvlunge, Viksta sn (BhSp 25/11). Troligen avses Sten Turesson (Bielke), som innehade Örby gård (närmast nordost om Skarp-Ekeby). Detta innebär att bytet måste ha skett senast 1431, då Sten dog (ÄSF s 88); han omtalas i brevet inte som död.
 1451 säljer Stens änka Agneta Eriksdotter S, som räntar 3½ pund korn (se Örby) (RAp 26/10).
 1538 se Örby.
- Skottbro** 1453 *Skotbro* (RAp 7/6, avskr), 1457 *Skotbroo* (C 7 f 6v) — 12 H, 4 j.
 UH 1 fr, (Ture Trolle).
 1453, 1457, 1459, 1471, 1491 se Karby och Örby.
 1473 ärver Magdalena Karlsdotter (Bonde) en gård (se Karby och Umberga) (C 8 f 19v).
- Skytan** 1540 *Skiutun* (UH 1540:6), 1541 *Skytom* (UH 1541:14) — 12 H, 4 a.
 UH 1 skuj, 0:1:1 till Åkra.
- Sloarven** 1566 *Sloderne* (UH 1566:17), 1560-talet *Slodarffue* (AoE 14) — 12 I, 5 a.
 UH 1 aoeäng (jt saknas; kallas Myrkarsbo 1540–57). (Mälbo rd)
 1538 se Örby.
- Smedby** 1471 *i Smedeby* (RAp 29/10) — 12 H, 6 j.
 UH 2 sk, 1:0:1½ + 0:7:1½ med skuj i *Fiellen från 1541. Summa jt 2:0.

- Smultrongärde** 1536 *Smultronagerde* (KApp 23/3) — 12 I, 4 a.
UH 1 aoe, 0:1:1½. (Mälbo rd)
1538 se Örby.
- Solberga** 1457 *i Solbergom* (C 7 f 6v) — 12 H, 4 j.
UH 1 aoe, 0:5, 1566 0:1:2. (Mälbo rd)
1457 anges en gård, som räntar ½ pund korn och 0:2 pn,
tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 6v).
1538 se Örby.
- *Spittaby** 1302 *Spittaby* (DS 2218 s 428), 1312 *in Sphitabyhanno, in Sphitaby* (DS 1876) — har troligen legat där nuv Exarby eller Smedby ligger (UFT 46:1 s 51 f).
1302 besöker ärkebiskop Nils S under visitationsresa på väg från Uppsala till Hälsingland (DS 2218 s 428).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark och 5 (möjligen flera, se s 143) till 6 öre (DS 1876).
- *Spåkånebo** 1541 *Spåkånebo* (UH 1541:14).
UH 1541–47 1 skutfjäll, till Holvarbo.
- Stav** 1457 *i Staff* (C 7 f 6v) — 12 H, 4 j.
UH 1 aoe, 0:4:1. (Mälbo rd)
1457 anges en gård, som räntar 1 tön korn och 0:0:16 pn och som är öde, tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 6v).
1538 se Örby.
- *Stempelsbod** 1457 anges ett torp S (*Stempelsbod* ...), räntan okänd, tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 7).
- Svalman** 1540 *Sualmen* (UH 1540:6) — EK: 1 000 m sydost om Åkra.
UH 1 skuj, 0:2 till Åkra.
- Svartbäcke** 1540 *Suarthebech* (UH 1540:6) — 12 H, 3 j.
UH 1 sk, 0:2:2 med skuj i Åkra åtting 1540–54.
- Sävattbo** 1453 *i Siwtabodhe* (RA 7/6, avskr), 1457 *i Siwadebodom* (C 7 f 6v) — 12 H, 4 j.
UH 1 fr, (Ture Trolle, 1546 Lars Turesson /Tre rosor/).
1453, 1457, 1459, 1471, 1491 se Karby och Örby.
1473 ärver Magdalena Karlsdotter (Bonde) en gård (se Karby och Umberga) (C 8 f 19v).

- Tackebo** 1541 *Tinckanebordtt* (UH 1541:14), 1566 *Tacheboda* (UH 1566: 17 B) — 12 I, 5 a.
UH 1 **aoeäng**, 0:0:2 (1541: 'säges i gammal tid ha legat för 0:0:2'; jt 1541-48, 1555). (Mälbo rd)
- Tomsarbo** 1312 *in Thomasbodhom* (DS 1876), 1540 *Tomssarbo* (UH 1540:6) — 12 I, 4 a.
UH 2 **sk**, 0:3:1 + 0:3:1 med skuj i *Annebord från 1541. Summa jt 0:6:2.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark (DS 1876).
- Torkelsbo** 1528 *i Torkilsbodha* (UFT VI s 198) — 12 H, 3 j.
UH 1 **upheh**, 0:2 (jt 1566).
1528 har Uppsala helgeandshus 'ett gods' frälsejord, som räntar 6 pund humle (UFT VI s 198).
1532 uppges T tillhöra Tensta rättardöme (upheh). Räntan = 1528. (UFT VI s 212)
- Torsmyra** 1471 *i Torsmyra* (RAp 29/10) — 12 H, 4 j.
UH 1 **fr**, (Gabriel Kristersson /Oxenstierna/).
1490-talet, 1550, 1550-talet se Allerbäcke.
- Trollrike** 1312 *in Trullerike* (DS 1876) — 12 I, 6 a.
UH 1 **sk**, 0:5:1.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 3 skattskyldiga (möjligen flera, se s 143) till 1 mark (DS 1876).
- Trossberg** 1540 *Törelsbærgh* (UH 1540:6) — 12 H, 4 j.
UH 1 **sk**, 0:4.
- *Tuna** 1312 *in Tonbo hamno* (DS 1876 or) — se Prästgården.
- Tällgårde** 1481 *Tellisgærde* (RAp 25/1) — 12 H, 3 j.
UH 2 **fr**, (Karin Erikdotter /Gyllenstierna/, 1556 /endast/ 1 fr Nils Ryning).
1481 donerar Kristina Bengtsdotter (Königsmark) till ett prebende i Uppsala domkyrka en gård T och en gård Åsbo samt ytterligare ett antal gårdar i Uppland (RAp 25/1).
- Uggelbo** 1540 *Vglebo* (UH 1540:6) — 12 H, 5 j.
UH 1 **sk**, 0:2, 1541 0:3, med skuj i Sellingsbo och i Kimmelsbol från 1541.

170 Vendels härad

- *Uggelbo-smed** 1540 *Wglebosmedz* (UH 1540:6), 1550 *Vglebo suedh* (UH 1550:3) — BEK: utjord till Holvarbo.
UH 1 skuj, 0:1, 1541 0:3, till Holvarbo.
- Umberga** 1453 *i Affuaberghe* (RAp 7/6, avskr), 1457 *i Jømbergom* (C 7 f 6v), 1471 *i Offuanberghe* (RApp 6/12) — 12 H, 4 j — ursprunglig byplats: se EK: 400 m söder om nuv U.
UH 1 fr, (Svante Sture, 1548 Johan Turesson /Tre rosor/) + 3 fr, 1566 3 kr, (Truid Gregersson /Ulfstand/, 1546 Görvel Fadersdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/) (1540–57 2 fr öde, 1569 1 kr öde).
1453, 1457, 1459, 1471, 1491 se Karby och Örby.
1473 ärver Magdalena Karlsdotter (Bonde) efter Karl Knutsson två gårdar i U samt Laberga, Långruddu, Skottbro och Sävattbo (se Karby) (C 8 f 19v).
1528 tillfaller en gård, som räntar 13½ spann korn och 0:6:2 pn, Kristina Nilsson (se Karby) (GR 5 s 118).
1553/55 tillfaller U åter Kristina Nilsson. Räntan = 1528. (se Karby) (AoE 39 f 37v, GR 25 s 307)
- Uttersboda** 1540 *Attumsbo* (UH 1540:6), 1541 *Ottersboder* (UH 1541:14) — 12 I, 5 a.
UH 1 skuj, 0:1:1, 1541 0:4, till Fånby.
- Valla** 1312 *in Vallum* (DS 1876) — 12 H, 4 a.
UH 3 sk, 0:4 med skuj i *Prestarbo från 1541 + 0:3:1 + 0:6 med skuj i *Hååkenebordh från 1541.
1 fr, (Bengt Nilsson /Färila/, död 1546, Jöran Åkeson /Tott/ endast 1547, Karl Holgersson /Gera/ endast 1556).
Summa jt 1:5:1.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 5 skattskyldiga till 1 mark (DS 1876).
1530 tillfaller V, som räntar 2 pund korn och 0:6 pn, Bengt Nilsson (Färila) i jordskifte med hans syster Karin (BhSp 1/11).
- Vibbleboda** 1541 *Wilbenebord* (UH 1541:14) — 12 H, 5 j.
UH 1541 1 skuj, 0:1 till Brunnby.

- Väster-Ekeby** 1312 *in Ekeby, Vestirekeby* (DS 1876) — 12 H, 4 j.
 UH 4 sk, 0:7 + 0:6 med skuj i Åsändan från 1541 + 1:3 + 1:0 med skuj i *Fiellan och i Öster-Ekeby. Summa jt 4:0.
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark och 2 till 6 öre (DS 1876).
 1341 upptas i förteckningen över kyrkligt jordförvärv efter 1302 att Vendels kyrka erhållit 0:0:1 (DS 3571).
- Abyggeby** 1297 *in villa Abyggiaby* (DS 1213) — 12 I, 3 a.
 UH 1 sk, 1:1:1½ (saknas 1566) med skuj i Å från 1541.
 1 skuj, 0:2 (mjölnaren) till Å.
 1 se, 0:4. (Vallby rd)
 1 sekvarn.
 1 fr, (Olof skrivare).
 Summa jt 1:7:1½.
 1297 förlänar ärkebiskop Nils 0:0:8 till herr Knut, kyrkoherde i Vendel, att återlämnas till Uppsala domkyrkas fabrica vid Knuts död (DS 1213).
 1309 testamenterar vikarien vid Uppsala domkyrka Knut 0:0:8 till Uppsala domkyrka (DS 1605 s 561).
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark (DS 1876).
 1315 testamenterar domprosten i Uppsala Andreas And en kvarn till Ramborg Israelsdotter (And) och hennes make Arvid Gustavsson d ä (Sparre av Vik) (DS 2011, 2012).
 1328 byter ärkebiskop Olof bort 0:4½ till bönder i Holmsånger, Västlands sn, mot jord i Holmsånger och Kolbo, Västlands sn (DS 2647).
 ? (omkr 1400) ger Botild, syster till Peter djäkns i Upplanda, Tegelsmora sn, hustru, jord i Å till Kristiern Nilsson (Vasa) (B 15 f 275, dålig avskr).
 1428 ger Cecilia Filipsdotter (Folkungaättens oäkta gren) till Uppsala domkyrka 0:2 med en kvarn, 'vilka två öresland ett markland sunnare i förnämnda by ligger' och en ängsfjäll, 'som ligger till förnämnda två öresland' samt en vret mellan Öster-Ekeby och Burunge (RAp 18/5).
 1457 anges en 'fjäll', som är öde, under Viksta by, Viksta

sn, tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 6).

1480–1536 har Uppsala domkyrka en landbo, som räntar 12 spann korn och 0:4 pn (= avraden 1539), samt en kvarn, som räntar 10 spann mjöl (Vallby rd) (UpDkyR).

Åkerby

1451 *Akerby* (RAp 26/10) — 12 H, 4 a.

UH 2 aoe, 0:4 + 0:4. (Mälbo rd) Summa jt 1:0.

1451 säljer Agneta Eriksdotter Å, som räntar 4½ pund korn och 0:6 pn (se Örby) (RAp 26/10).

1457 anges tre gårdar, varav två tillsammans räntar 2½ pund korn och 0:12 pn och den tredje (öde) 10 spann korn och 0:6 pn, tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 7).

1538 se Örby.

Åkra

1291 *villa Ywra Acrum* (DS 1031 s 104), 1312 *in Acrum* (DS 1876) — 12 I, 4 a.

UH 4 sk, 1:1:1 med skuj i Skytan + 1:1 med skuj i Svalman + 1:0 med skuj i Åkra åtting från 1555 + 0:5:2 med skuj i Å och från 1541 i Gambol.

1 skuj, 0:0:1 till Å.

1 skuj, (i Åkra åtting), 0:0:1 till Svartbäcke, 1555 till Å.

Summa jt 4:0:2.

1291 har Uppsala domkyrkas fabrica 0:0:1 (DS 1031 s 104).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark och ?2 till 4 öre (se s 143) (DS 1876).

Ål

1312 *in Al* (DS 1876) — 12 I, 4 a.

UH 3 sk, 0:6:2 + 0:4:2 + 0:4:2. Summa jt 2:0.

1312 upptas i markgäldsförteckningen 4 skattskyldiga till 1 mark (DS 1876).

Åsändan

Feltryck på EK 1:10 000. Skall vara Åsändan. Se nedan.

Ånbo

1540 *Onebo* (UH 1540:6) — 12 H, 4 j.

UH 1 sk, 0:4.

Åsbo

1481 *Aasabool* (RAp 25/1) — 12 H, 3 j.

UH 1 fr, (Karin Eriksdotter /Gyllenstierna/).

1481 donerar Kristina Bengtsdotter (Königsmark) en gård Å (se Tällsgärde) (RAp 25/1).

- Åsändan** 1540 *Åsændan, Assændan* (UH 1540:6) — 12 I, 6 a.
 UH **3 skuj**, 1541 **7 skuj**, 0:1 till Exarby nr 1 + 0:1 till Exarby nr 2 + 0:0:2 till Kättslinge + 1541 0:0:½ till Exarby nr 1 (Södra Å) + 1541 0:0:½ till Exarby nr 2, 1548 till Exarby nr 1 (1556 till Botarbo) (Norra Å, kallas Klingsbo 1541–47) + 1541 0:0:2 till Skarp-Ekeby + 1541 0:0:2 till Väster-Ekeby. Summa jt 0:2:2, 0:4:1 (0:4:1).
- Ålby** 1357 *i Elleby, i Ælleby* (Topografica, KA, avskr), 1385 *i Ælleby* (RAp 31/12, SRP 2180) — 12 H, 3 j.
 UH **3 aoe**, 1566 **3 pb**, 0:2 + 0:2 + 0:2 (1567 öde). (Häggeby rd) Summa jt 0:6.
 1357 byter Magnus Gislesson till sig 0:12 (se Aspнас, Östervåla sn) (Topografica, KA).
 1385 intygas att Arvid Gustavsson d y (Sparre av Vik) har testamenterat 0:12 i Ä (enl brevet i Viksta sn) jämte jord i Tibble, Husby-Långhundra sn, i Väsby, Vallentuna sn, samt i Västmanland och Närke till ett prebende i Uppsala domkyrka (RAp 31/12, SRP 2180).
 1444 anges byn Ä om 0:12 samt 0:0:4 i Alberga tillhöra Arvid Gustavssons prebenda i S:ta Margaretas kor (UpDkyPb f 6).
 1531 har Gustav I återbördat tre gårdar från S:ta Margareta prebenda (Uppsala domkyrka) (marg-ant: Arvid Gustavsson 1385) (K 1, 1531).
- Öfverbo** 1541 *i Öffuerbo och Myre* (UH 1541:14) — EK: 2 500 m nordväst om Kryssbo.
 UH **1 skuj**, 0:0:0:12, 1541 0:0:1, till Gundbo.
- Örby (hus)** 1352 *in curia mea Örby* (DS 4773) — 12 I, 5 b.
 Örby kan beläggas som **sätessgård** för Magnus Gislesson (Sparre av Aspнас) 1352–53 (DS 4773, 4950). Troligen har den ärvts av Magnus' dotter Helena, gift med Arvid Gustavsson d y (Sparre av Vik), och därefter av deras dotter Margareta (1382 UUBp 11/11), som var gift med Ture Bengtsson (Bielke). Sannolikt från 1415 är deras son, Sten Turesson (Bielke), ägare av Örby (se ASF s 199 f).
 Efter Stens död 1431 innehas Örby av hans andra hustru,

Agneta Erikdotter (Krummedige),¹ som 1451 säljer gården med de underliggande 'godsens' (ordningsföljd enligt brevet): Mänsta, *Massabode, Ravastbo, Järkebo, Nyboda, Skarp-Ekeby, Åkerby, Kulla, Enen, Karby och Hov till sin systerson Johan Kristiernsson (Vasa). Agneta hade ärvt godsens efter sina barn. (RAp 26/10, jfr GiOV s 665) 1453 hålls arvskifte efter Sten Turesson och hans hustru och flera barn, varvid bl a Karby bryts ut ur Örby-godset och ärvs av Karl Knutsson, som senare lägger sig till med även andra gårdar inom Örby-godset. Johan Kristiernsson synes dock under tvisten om Örby gods 1459–76 hela tiden ha innehaft själva sätesgården med de närmast underliggande gårdarna. (Se nedan s 175 f.)

Efter Johans död 1477 skiftas arvet efter honom 1478, varvid Örby gods omhändertags av Ture Turesson (Bielke), förmyndare för Johans söner Kristiern, som ärver Örby, och Erik (ShSp 1493 1/6, GiOV s 680). Efter Kristiern går gården troligen till Gustav Kristiernsson (Vasa), som skriver sig till Örby 1512–13 (B 2, jfr GiOV s 693), men efter dennes död tycks Gudmund Persson (Ulf av Horsnäs), gift med Märta Kristiernsdotter (Vasa), ha ansvaret för gården (SA nr 1370 — i detta brev meddelar Sten Kristiernsson /Oxenstierna/ till Sten Sture d y att Örby far 'ganska illa och Gudmund som gården nu haver i värn låter den inte bygga eller täcka så det stenhuset blir ganska fördärvat för taklös skull'). Under denna tid omnämns också Kristiern Johanssons änka, Dorotea Knutsdotter (Banér), 'på Örby' (1512, 1525 AoE 39 f 106v).

1525 uppstår en tvist om det gods som 'fallet var' efter Kristiern Johansson mellan Didrik myntmästare, gift med Birgitta Kristiernsdotter (Vasa), och Gudmund Persson 'på Örby'. Genom en förlikning får systrarna Birgitta och Märta hälften vardera av godset i fråga. (GR 2 s 93 f) Något senare samma år byter Gustav I till sig Didriks del i Örby, som dennes hustru ärvt efter sin far, mot 'kungsbyn' Hundhammar, Botkyrka sn (GR 2 s 109). Några månader där-

¹ 1445 tillsätter Agneta och hennes son Knut Stensson ny kyrkoherde i Vendel, Nils Johansson, efter den avlidne herr Ingevald (RAp 14/9). Detta visar att innehavarna av Örby hade patronatsrätt i Vendel.

efter byter han till sig även Gudmunds del i Örby mot gårdar i Östergötland och i Fittja sn, Lagunda hd (GR 2 s 231).

1526 upplåter kungen Örby till Birgitta Kristiernsdotter för hennes mors, Dorotea Knutsdotter, livstid (GR 3 s 131), men 1538 säljer hon Örby med alla underliggande gårdar, torp och ängar till honom (se nedan s 178) (RAp 10/2).

Uppdelningen av Örby gods och tvisten om godset.

Efter Agneta Erikسدotters död ?1452 skiftas arvet 1453 efter Sten Turesson och hans båda hustrur, Margareta Karlsdotter (Sparre av Tofta) och Agneta Erikسدotter. Arvingar är Birgitta och Katarina Stensdöttrar (Bielke) och deras halvbror, kung Karl Knutsson.

Vid arvskiftet framkommer att Sten Turesson haft skulder som inte betalats, och den 1/6 1453 behandlas inför en riksrådsdomstol de krav som Gustav Karlsson (Gumsehuvud) och flera andra hade på Sten. Gustav väcker åtal mot Johan Kristiernsson och domstolen tilldömer den förre att ta ut sin fordran ur de gods som Agneta ärvt och sedan sålt till den senare. (RAp 1453 1/6)

Från arvskiftet finns räkenskaper bevarade, som visar den sammanlagda räntan för de godskomplex som skulle skiftas. Örby med alla underliggande gods uppges här ränta 271:0:8½ pn. Sedan man beräknat hur stor del Agnetas arvingar skall ha (215:2½ pn), visar det sig att dessa tidigare fått 56:0:1 pn för mycket, vilken summa läggs till den godsmassa som skall skiftas mellan Karl Knutsson och hans halvsyster. (C 50 I, se LuSS s 14 f)

Omfattningen av denna del framgår av själva arvskiftesbrevet (RAp 1453 7/6, avskr), enligt vilket Karl Knutsson ärver 7:0 i Karby jämte torpet Skottbro, två gårdar i Laberga, tre gårdar i Umberga, två gårdar i Sävattbo, två gårdar i Långruddu och en gård i Lamyra samt 8:0:8 i Viksta by och ½:0 i Uvlunge, Viksta sn. Dessa gods måste alltså ha tillhört dem som låg under Örby. I den sk Karl Knutssons jordebok (C 7 f 6–7v) upptas förutom dessa gårdar även en stor del av de gårdar som låg under Örby och som köpts av Johan Kristiernsson 1451. 1459 uppger denne, att kung Karl hade tillvällat sig en del av Örby gods

'för skadegäld', vilket troligen syftar på att kung Karl hade en fordran på Sten Turesson och därför lagt sig till med en del av de gårdar som Johan hade köpt (RApp 11/8, jfr GiOV s 665 f). Denna del torde bestå av de ovan berörda gårdarna i C 7. I denna källa nämns inte Örby med de närmast liggande gårdarna Järkebo, *Massabode, Nyboda, Ravastbo och Skarp-Ekeby, varför dessa gårdar måste ha förblivit i Johans ägo (jfr RApp 1459 11/8, där Johan uppger att han 'aldrig bar lott eller lagkavla uppå något jordagods utan allenast uppå sätesgården').

Örby gods har alltså delats i tre delar: 1) Karby-delen som ärvs av Karl Knutsson 1453, 2) Örby med närmast underliggande gårdar, vilken del behålls av Johan Kristiernsson, och 3) övriga gårdar som Karl Knutsson lagt sig till med mellan 1453 och 1457. Sannolikt är det den tredje delen som åsyftas i slutet av brevet 1459, när man dömer under Örby igen så mycket som Agneta borde ärva efter Sten Turesson. Samtidigt förbjuds alla att befatta sig med detta gods, utom Anders Stigsson, förmyndare för ?Stig Axelsson och Anna Axelsdotter (Ulfeldt). (RApp 1459 11/8; se GiOV s 667)

Stig Axelsson och Anna Axelsdotter får vid samma tid av kung Kristian 'all den del och rättighet', som Karl Knutsson hade i Karby-delen (RApp 17/8) (se ovan arvskiftesbrevet 1453; några orter saknas, men det torde avse samma del). Bakgrunden är den att det svenska riksrådet året innan frändömt Karl Knutsson alla hans arve-, köpe- och pantegods och tilldömt kung Kristian och Sveriges krona dem, med det undantaget att hans döttrars rättighet, i deras mors morgongåva och deras fars köpe- och pantegods som tillhörde honom innan han blev kung, skulle vara oförkränkt (DChP s 96 ff).

1471 försöker Johan Kristiernsson tydligen få tillbaka Karby-delen (se ovan arvskiftesbrevet 1453), i det att han inför en riksrådsdomstol — under hänvisning till att kung Karl avhänt honom en del av Örby gods — åtalar Erik Eriksson (Gyllenstierna), gift med Karl Knutssons dotter Kristina. Johan åberopar 'vittne och brev som skulle vara i Danmark', men Erik kan åberopa arvskiftesbrevet 1453 och domstolen tilldömer Erik och Ivar Axelsson (Tott),

gift med Karl Knutssons dotter Magdalena, Karby-delen (omfattning = 1453). Samtidigt tilldöms Johan alla andra gods som har legat under Örby och 'som ej i huvudbrevet beskrivet står'. Den sista formuleringen torde betyda att det funnits ytterligare ett brev från arvsförfattaren 1453, uppdragande de gods som kom på arvingarna till Agneta Eriksdotter. (RApp 6/12)

1473 hävdar Anders Stigsson (se ovan 1459) att Johan Kristiernsson erkänt sig inneha Örby med underlydande gods på Stig Axelssons (Ulfeldt) vägnar. Claus Rönnow och Ture Turesson (Bielke) intygar att Johan fränsäger sig all rätt i dessa gods, men att han skall få behålla dem på Stigs vägnar, mot en årlig avgift motsvarande värdet av 6 läster korn, så länge de är överens därom. (RAp 18/8)

1476 uppträder Lage Brok inför en riksrådsdomstol som kärende gentemot Johan Kristiernsson och hävdar, att Örby med underliggande gods är hans barns rätta arv efter Stig Axelsson. Örby tilldöms Lage Brok på villkor att han inom nio veckor uppvisar brevet av den 18/8 1473 i original och att Claus Rönnow och Ture Turesson erkänner sin besegling av detta intyg. I annat fall skall Johan få behålla Örby, om han inom natt och år med tolvmannead kan styrka att han lagligen köpt godset. Godset döms i kvarstad till dess att ärendet är uppkärat. (RAp 13/8, AoE 38 f 356, avskr)

I breven 1473 och 1476 gäller tvisten inte endast en del av Örby gods utan det hela, inklusive sätesgården. Det är oklart vilken grund Stig Axelsson har för sina krav på hela Örby gods, men han tycks ha någon form av arvsanspråk efter Agneta Eriksdotter (se GiOV s 667 f).

1491 gör Kristiern Johansson troligen ett försök att få tillbaka Karby-delen. Då intygar nämligen tolv män från Vendels sn (huvuddelen av dem torde inte vara skattebönder), att Karby, Skottbro, Laberga, Sävattbo, Umberga, Långgruddu, Lamyra och tio gårdar i Viksta by har legat under Örby 'av ålder'. Det sägs inte på vems initiativ intyget är utfärdat. Brevet är beseglat av Erik Mickelsson (björn-lår), häradshövding i Rasbo, och Anders Mårtensson. (RAp 20/3)

Omfattningen av Örby gods framgår dels av salubrevet 1451 (se ovan s 174), dels fullständigare av salubrevet 1538¹ och av aoe-längderna i UH 1540–52.

1538 års försäljning omfattar huvudgården Örby ('varken för öre eller örtug, sås med 22 pund säd' och med 500 lass äng under gården) jämte en gård i Allerbäcke, en gård i Bengtsbo, en gård i Eken, en gård i Enen, en gård i Fembäcke, Gåsbol, en gård i Gärdsmyra, en gård i Hamra, en gård med kvarn i Hov, Hovgårdsberg, en gård i Jordansbo, en gård i Järkebo, två gårdar i Kulla, Kullbol, en gård i Listebo, en gård i Mossbo, en gård i Myren, en gård i Mälbo, en gård i Mänsta, en gård i Ravastbo, Sandbo, Skarbo, en gård i Skarp-Ekeby, Smultrongärde, en gård i Solberga, en gård i Stav, två gårdar i Åkerby samt 0:1 i Kättslinge och ängarna *Holstansboda (ligger för "engebordh"), Holvarbo, *Lissaboda, *Mathzboda (ligger för "engebordh", jfr *Massabode), Myrkarsbo (Sloarven), Rålösa och 'en gård Käringaboda räntade fordom 0:6 pn, 2 pund korn, är nu lagd för "engebordh" under gården till 100 lass hö' (jfr Källbäck). Vidare omfattar försäljningen i Tegelsmora sn: Kråkbo, ett torp Skinnarbo ('är lagd under gården för mulbete'), en äng i *Askaboda och en äng *Ridderslattan 'uppå allmännigen'. Vidare ingår Prästgården i Vendel, 'lyder till Ö', samt gods i Tensta sn. (RAP 10/2)

I stort sett samma omfattning redovisas i UH (jfr Mälbo rd). UH 1541:14 ger kompletterande uppgifter om ängar som ligger till Örby gård: *Oxe hagen, *Fruerstu engen, Landboängen (*Lanbo engen* — 12 I, 5 a), *Mattssebo engh (jfr *Massabode), *Wijbo engen, *Horckars engen, *Falledtt, *Ridder Slaatin (jfr R, Tegelsmora sn), Åsarby äng (jfr Å, Dannemora sn), *Keringebodhe engh (jfr Källbäck) och 'gårdens gärde', samtliga med uppgift om avkastning i lass hö (jfr AL 3 s 166).

***Östansboda** Se *Lissaboda.

Öster-Ekeby 1312 *in Ekeby* (DS 1876), 1439 *i Østerekeby* (BhSp 25/11) — 12 I, 3 a.

¹ Brevet kan jämföras med en konceptartad, inte helt fullständig förteckning över Örby gods från 1536 (KApp 23/3).

- UH 3 sk, 0:7:2 med skuj i Ö + 0:6, 1567 0:6:1 (saknas 1566), med skuj i Burunge och i *Fiellan + 0:5:2.
2 skuj, 0:2:2½ till Väster-Ekeby + 0:2 till Ö.
Summa jt 3:0:½ (3:0:1:4).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark, 1 till 6 öre och 3 till 4 öre (DS 1876).
- 1428 se Abyggeby.
- 1471 byter hustru Elin i Väster-Ekeby bort 0:0:8 'näst halv marklandet vid norra ändan i samma by' till Jöns Olofsson i Kättslinge mot en fjärdedels örtugland i Gåsbol och en summa pengar (RAp 29/10).
- 1492 omnämns 0:0:3½ ha bytts till Gryttby (ULdb s 56).
- Österrike 1312 in *Østherike* (DS 1876) — 12 I, 6 a.
UH 1 sk, 0:5:1.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark (DS 1876).
- Österväga 1540 *Östreuega* (UH 1540:6) — 12 I, 6 a.
UH 1 sk, 0:2, 1541 0:4, med skuj i Karboda från 1566.

Tegelsmora socken

1282 *ecclesie de Tighlismoru* (DS 738).

1312 *parochia Thyglismoro* (DS 1880).

Omfattning: Tegelsmora socken har i medeltids- och UH-materialet samma omfattning som den nuvarande socknen (1950).

Kyrkan: Den rektangulära kyrkan av gråsten, med tegelornrade gavelrösten, dateras till 1400-talets andra hälft. 1504 försågs, enligt en nu försvunnen inskrift, valv och väggar i långhuset och vapenhuset med målningar av Erik Östensson. Vid reparation av långhusets valv 1859 borttogs samtliga målningar där. Kyrkan restaurerades 1843, 1859, 1893, 1934 och 1964–65. Dopfont från 1200-talets andra hälft, klocka från 1200-talet, rökelsekar, ciborium (i Statens Historiska Museum) och träskulptur från 1300-talet samt altarskåp från 1490-talet. Invändiga mått cirka 23×8 m. (UKy 129) Kyrkby saknas.

Runstenar saknas.

1312 års markgäld se s 141.

Kameral indelning: Socknen är enligt UH 1540–55 indelad i 4 hamnor: **Skala hamn** (*Skarla* UH 1540:6): Esarby, Knutbo, Pesarby, Sixarby, Skala, Strömma, Tobo och Vibo. **Kyrkohamn** (*Kiörckehamþn*): Bennarby, Bol, Broddby, Elgarbo, Elsarby, Persbylånga och Stenlösa. **Nordanskogshamn** (*Nordhen skogx hamþn*): Fillsarby, Göksby, Götby, Prästarby och Ulvsbo. **Söderhamn** (*Söder hamþn* UH 1541:14): Berg, Gyllby, Källsby, Labbo och Upplanda; hamnan, som inte redovisas 1540, omfattar även Gräsbo, Käbboda och Stynsbo, alla i Films sn, Norunda hd.

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

***Askaboda** Se Örby, Vendels sn, 1538.

- Bennarby** 1439 i *Bænarby* (BhSp 25/11) — 12 I, 6 a.
UH 2 sk, 0:3:1½ + 0:2:1½. Summa jt 0:6.
- Berg** 1439 a *Berghe* (BhSp 25/11) — 12 I, 5 b.
UH 1 sk, 0:2:2.
- Bol** 1540 *Bordt* (UH 1540:6) — 12 I, 7 b.
UH 1 sk, 0:5:1½ med skuj i Kilarna, från 1541.
- Bredmyren** 1541 *Breddemyre* (UH 1541:14) — 12 I, 7 c, EK: Tegelsmora kyrkas utjord.
UH 1541–47 1 skuj, 0:1 till Fillsarby (1541:14: 'ligger till hjälp till Prästarby'), 1548 1 kyuj, 0:1.
1538 upptas (utan ortnamn) en kyrkoutjord 0:0:0:3½ och 0:0:1 "skoggille" (?UH 1538:2).
- Broddby** 1540 *Bruttebynom* (UH 1540:6) — 12 I, 6 a–b.
UH 2 sk, 0:3:1½ med skuj i Gnöte, i Käbbebo, i Spjällbo; i Kilarna från 1541 och i Rundbo endast 1540 + 0:3:1½ med skuj i *Wretten. Summa jt 0:7.
- Elgarbo** 1538 *Elgaboda* (UH 1538:2), 1540 *Ælgarbo* (UH 1540:6) — 12 I, 7 a.
UH 1 sk, 0:3:1, 1541 0:3:1:4½, 1566 0:3:1:4, med skuj i Holmbo, i Kilarna och i Skala.
1 ky, 0:1:1½, 1548 0:2:2.
Summa jt 0:4:2½, 0:4:2:12 (0:6:0:4).
- Elsarby** 1540 *Ælssarby* (UH 1540:6) — 12 I, 6 a.
UH 2 sk, 0:3 + 0:3, båda med skuj i E.

Antal jordeboksenheter UH 1541 (1567)

	sk	skbolj	skuj	sckvarn	ky	aoe
Bennarby	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Berg	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Bol	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Bredmyren	— —	— —	1 (0)	— —	— —	— —
Broddby	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Elgarbo	1 (1)	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Elsarby	2 (2)	— —	2 (2)	— —	— —	— —
Esarby	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Fillsarby	4 (4)	— —	— —	— —	— —	— —
Gnöte	— —	— —	1 (0)	— —	— —	— —
*Gunnekiill	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Gyllby	4 (4)	— —	— —	— —	— —	— —
Göksby	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —
Götby	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Hjortrongolv	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Holmbo	— —	— —	2 (2)	— —	— —	— —
Kilarna	— —	— —	3 (2)	— —	— —	— —
Knutbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Kråkbo	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)
Käbbebo	— —	— —	2 (2)	— —	— —	— —
Källsby	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Labbo	1 (0)	— —	— —	— —	— —	— —
Mariebo	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)
Persbylånga	4 (4)	— —	— —	— —	— —	— —
Pesarby	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —
Prästarby	4 (4)	— —	— —	— —	— —	— —
Rundbo	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Sixarby	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —
Skala	3 (3)	— —	1 (1)	1 (1)	— —	— —
Spjällbo	— —	— —	3 (3)	— —	— —	— —
Stenlösa	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Strömme	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Tobo	1 (1)	— —	— —	1 (1)	— —	— —
Ulvsbo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Upplanda	2 (2)	2 (2)	— —	— —	— —	1 (1)
Vibo	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
*Wretten	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
*Åsserkyen	— —	— —	2 (2)	— —	— —	— —
Summa	50 (49)	2 (2)	21 (18)	2 (2)	1 (1)	3 (3)

Dessutom redovisar längderna: $\frac{1}{2}$ sk: Gnöte 0 (1) — *kyuj*: Bredmyren 0 (1) — *pb*: Labbo 0 (1) — *aoet*: Skinnarbo 1 (1).

3 skutfjällar till E; 1541 2 skuj, 0:0:1½ + 0:0:1½, båda till E.

Summa jt 0:6 (0:7).

- Esarby** 1540 *Æssarby* (UH 1540:6) — 12 I, 7 b.
UH 2 sk, 0:5:1½, 1541 0:6 + 0:3:0:6, 1541 0:3, med skuj i Hjortrongolv från 1541. Summa jt 1:0:1½:6 (1:1).
- Fillsarby** 1540 *Philpenssareby* (UH 1540:6) — 12 I, 7 b.
UH 4 sk, 1547 3 sk, 0:2:2:2½, 1541 0:2:2, 1548 0:3 + 0:2:1:3½, 1541 0:2:2, 1548 0:3, med skuj i Holmbo från 1541 + 0:1:2:3½, 1541 0:1:2, 1547 0:2:2, 1548 0:3, med skuj i Bredmyren 1541–47 + 0:1, 1546 0:2 (brukas med den andra gården; saknas fr o m 1547).
Summa jt 0:7:2½:2, 1:0 (1:1).
- Gnöte** 1540 *Gnöthen* (UH 1540:6) — 12 I, 6 a.
UH 1 skuj, 1551 ½ sk, 0:1 till Broddby, 1551 0:1, 1553 0:1:1:4 (1569 öde), med skuj i Kilarna 1551–52, i Spjällbo 1552 och från 1566 och i Käbbebo från 1566.
- *Gunnarby** Se Götby.
- *Gunnekiill** 1541 *Gunnekiill* (UH 1541:14).
UH 1541 1 skuj, 0:0:½ till Stenlösa.
- Gyllby** 1368 i *Gyredhaby* (RAp 13/8, SRP 835), 1471 i *Gyrilleby* (RAp 29/10), 1541 *Giöruelby* (UH 1541:14) — 12 I, 6 b.
UH 4 sk, 0:5:1½, 1545 0:4 + 0:4 med skbolj i Upplanda + 0:3:2½, 1545 0:4 + 0:2:2, 1545 0:4. Summa jt 2:0.
1525 intygas att Per Jönssons i Gyllby far, Jöns Källbjörns-son, tidigare hade köpt 0:4 av Anders i Vika, Filmsn, och uppjudit jorden på tinget. Detta dombrev stadfästas 1586 och jorden tilldöms då Simon i G. (UDb VIII s 45 f)
- Göksby** 1540 *Giöcksannsby* (UH 1540:6) — 12 I, 7 b.
UH 3 sk, 0:3:1:3, 1541 0:3:1 + 0:2:2½, 1541 0:3, med skuj i Spjällbo från 1541 + 0:1:2:5, 1541 0:1:2, med skuj i Spjällbo från 1541. Summa jt 1:0:0:½, 1:0 (1:0).

- Götby** 1439 *i Gøthaby* (BhSp 25/11) — 12 I, 7 b.
UH 2 sk, 0:5 + 0:4 med skuj i Käbbebo från 1541. Summa jt 1:1. Den andra gården kallas t o m 1548 **Gunnarby*.
- Hjortrongolv** 1541 *Hiortgolued* (UH 1541:14) — 12 I, 7 b.
UH 1541 1 skuj, 0:0:2 till Esarby.
- Holmbo** 1540 *Holuarbo* (UH 1540:6), 1600 *Holmbo, Holmarbo* (UH 1600:11) — 12 I, 8 b.
UH 1 skuj, 1541 2 skuj, 0:0:1½ till Elgarbo + 1541 0:0:1½ till Fillsarby. Summa jt 0:0:1½ (0:1).
- Kilarna** 1540 *Kiilen* (UH 1540:6) — EK: omkr 3 000 m öster om Prästarby.
UH 1 skuj, 1541 3 skuj, 1553 2 skuj, 0:1 till Elgarbo + 1541 0:1, 1553 0:1:0:2, till Bol + 1541–50 0:0:1½ till Broddby, 1551–52 till Gnöte. Summa jt 0:1, 0:2:1½ (0:2:0:2).
- Knutbo** 1540 *Knuttebo* (UH 1540:6) — 12 I, 8 a.
UH 1 sk, 0:3:1.
- Kråkbo** 1457 *i Krakebodom* (C 7 f 7v) — 12 I, 5 b.
UH 1 aoe, 0:4. (Mälbo rd)
1445 (?) löser Karl Knutsson in en gård, som räntar 3 pund korn och 1:0 pn (se Hov, Vendels sn) (C 4 f 16).
1457 anges en gård, som räntar okänd mängd korn och 1:0 pn och som är öde, tillhöra Karl Knutsson (C 7 f 7v).
1538 se Örby, Vendels sn.
- Käbbebo** 1540 *Kiebbærbo* (UH 1540:6) — 12 I, 6 b.
UH 2 skuj, 0:1 till Götby + 0:1:1, 1541 0:0:½, till Broddby, 1566 till Gnöte (jt är 1540 förväxlat med Rundbo). Summa jt 0:1:½.
- Källsby** 1492 *i Kedelzby* (ULdb s 55), 1541 *Kelsby* (UH 1541:14) — 12 I, 6 b.
UH 1 sk, 0:5:1 med skuj i Rundbo från 1541.
1492 hävdar Per Larsson i Källsby att han inte kan bli fullsutten, om han inte får lösa till sig 0:0:7, 'som ligga uppsides vid hans åker'. I denna 'småjord' har Per

Olsson i Persbylånga 0:0:3½, Olof Matsson i Skala 0:½, Jöns Källbjörnsson i Gyllby 0:0:1 och Östen i Skärsättra, Österlövsta sn, 0:0:1. Per Larsson tilldöms jorden till evärdlig ägo, men han skall ge Per Olsson jord i Spjällbo. (ULdb s 55 f)

- Labbo** 1368 i *Lakkabodom* (?RAp 13/8, SRP 835), 1439 i *Labba-bodhom* (BhSp 25/11) — 12 I, 6 b.
UH 1 sk, 0:2:2, 1554 1 aoe ('tillökt anno 54 undan skatten'), 1566 1 pb, 0:2.
1560 (?) uppges en gård 0:2 vara skänkt till kungen av Sverker Simonsson, fogde i Älvkarleby (AoE 14).
- Mariebo** 1541 *Mariebo* (UH 1541:14) — 12 I, 5 b.
UH 1 aoe, 0:2. (Mälbo rd)
1560 (?) uppges att kungen har köpt 0:2 av Johan Andersson i Gyllby 'ifrån skatten' 1540 (AoE 14).
- Persbylånga** 1492 *Pedersbylanghe* (ULdb s 55) — 12 I, 6 b.
UH 4 sk, 0:4:1½, 1541 0:5, 1544 0:4, 1555 0:5 + 0:4 + 0:3:1½, 1544 0:4, 1555 0:3:1½ + 0:3:1½, 1544 0:4, 1555 0:3:1½. Summa jt 1:7:1½, 2:0 (2:0).
- Pesarby** 1540 *Pessarby* (UH 1540:6) — 12 I, 6 a.
UH 2 sk, 0:4:2 + 0:3:1. Summa jt 1:0.
- Prästarby** 1540 *Prestarby* (UH 1540:6) — 12 I, 7 b.
UH 4 sk, 0:4:1 + 0:3:2½ + 0:3:1, 1541 0:3:1½ + 0:3:1. Summa jt 1:6:2½, 1:7 (1:7).
- Prästgården** 1538 anges P (*Prestebolet* — 12 I, 6 b) till 0:2 (UH 1538:2).
- *Riddare-slåthn** 1536 *Riddareslåthn* (KApp 23/3), 1541 *Ridder Slaatin* (UH 1541:14).
1538 se Örby, Vendels sn.
- Rundbo** 1540 *Runebo* (UH 1540:6) — 12 I, 6 b.
UH 1 skuj, 0:0:½ till Broddby, 1541 0:1:1½ till Källsby (jt är 1540 förväxlat med Käbbebo).
- Sixarby** 1540 *Sichthessarby* (UH 1540:6) — 12 I, 7 a.
UH 3 sk, 0:4 + 0:4 + 0:4. Summa jt 1:4.

- Skala** 1492 i *Skarlä* (ULdb s 55) — 12 I, 6 a.
 UH 3 sk, 0:6:1½, 1541 0:6:½:4, 1548 0:6:0:7, 1552 0:6:1:7, med skutfjäll (endast 1540, utan namn och utan jt) och skuj i *Asserkyen från 1541 + 0:5, 1541 0:5:0:5, 1548 0:5:0:6 + 0:4:1½ med skuj i *Asserkyen från 1541.
 1 skuj, 0:0:1½ till Elgarbo (kallas E 1540).
 1 skkvarn (**Domarestrom* — 1540:6: 'en liten kvarn i S', 1541:14: till Pesarby).
 Summa jt 2:0:1½, 2:0:½:9 (2:0:2:5).
- Skinnarbo** 1538 *Skinnareboda* (RAp 10/2) — 12 I, 5 b.
 UH 1 aoet, 0:1 (1541:14: 'Haver legat för mulbete till gården ned (?) till denna dag och gick där först avrad av på 41 år' — jfr Örby, Vendels sn). (Mälbo rd)
 1538 se Örby, Vendels sn.
- Spjällbo** 1492 i *Spelbode* (ULdb s 56), 1540 *Spæluarbo* (UH 1540:6) — 12 I, 7–8 b.
 UH 1 skuj, 1541 3 skuj, 0:2, 1541 0:0:1, till Broddby, 1552 (endast) och 1566 till Gnöte + 1541 0:0:2½, 1552 0:0:1:4, till Göksby + 1541 0:0:2½, 1552 0:1:0:4, till Göksby. Summa jt 0:2.
 1492 ådöms Per Larsson i Källsby att ge 0:0:1, sina styvbarns jord, till Per Olsson i Persbylånga (jfr Källsby) (ULdb s 56).
- Stenlösa** 1540 *Stenslösse* (UH 1540:6) — 12 I, 6 a.
 UH 1 sk, 0:2 med skuj i *Gunnekiill från 1541.
- Strömna** 1500 i *Strömer* (ÖD II s 1442, avskr), 1540 *Strömaren* (UH 1540:6) — 12 I, 7 a.
 UH 1 sk, 0:3:1.
 1500 utfärdar lagmannen Knut Eskilsson (Banér) ett dom-brev på ägor i S och förbjuder någon att fiska där 'utan byns ja och samtycke'. Samma dag stadfästs tro-ligen Strömmas gräns (= häradsgränsen) mot Tierp: Sundsnabbens rör omnämns (*Sundznebs rör* — 12 I, 7 a), 'och så långt som Forsbo löper i Tierp socken' (ÖD II s 1442, reg).

Tegelsmora kyrka — 12 I, 6 b.

1538 upptas bland Tegelsmora kyrkas jord ett ödetorp (utan ortnamn) om 0:0:7½, som 'har legat igen i tre mansåldrar' (UH 1538:2).

Tobo 1540 *Tubo* (UH 1540:6) — 12 I, 6 a.

UH 1 sk, 0:1.

1 skkvarn.

Ulvbo 1439 *i Wlobodhom* (?BhSp 25/11), 1540 *Olsbo* (UH 1540:6) — 12 I, 7 b.

UH 1 sk, 0:2:1½.

Upplanda 1309 *in Vplandum* (DS 1605) — 12 I, 5 b.

UH 2 sk, 0:5:2 + 0:2:1:5 med skbolj i U.

2 skbolj, 0:1:½ till U, 'i Per Olssons åker' (= U 0:5:2) + 0:0:½ till Gyllby.

1 aoe, 0:3:0:5, 1567 0:5:0:5. (Mälbo rd)

Summa jt 1:4:1:10 (1:6:1:10).

1309 testamenterar vikarien vid Uppsala domkyrka Knut 0:½ till domkyrkan (DS 1605).

? (omkr 1400) omnämns en Peter djäkn i U (B 15 f 275, dålig avskr).

1560 (?) uppges att en gård 0:3:0:5 skänkts av Birgitta Kristiernsdotter (Vasa) till kungen (AoE 22, AoE 14).

Vibo 1540 *Wigebo* (UH 1540:6) — 12 I, 7 a.

UH 1 sk, 0:3:1.

*Wretten 1541 *Wretten* (UH 1541:14) (= ?Skyttvreten — 12 I, 5 b).

UH 1 skuj, 0:0:0:6, 1541 0:0:1½, 1546 0:1, till Broddby.

Åsarby Se Dannemora sn, Norunda hd.

*Åsserkyen 1541 *Åsserkyen* (UH 1541:14).

UH 1541 2 skuj, 0:0:1 + 0:0:1, båda till Skala.

Summa jt 0:0:2.

Olands härad

1291 *Oland* (DS 1031).

1314 *Prouincia Oland* (DS 1946 s 147, avskr).

1316 *in prouincia Oland* (DS 2062).

1376 *i Olanda hundare* (SRP 1195).

1432 *i Olandha hærådhe* (RAp 1/4).

Omfattning: Olands härad omfattar under medeltiden och 1500-talet Alunda, Morkarla, Skäfthammars, Stavby och Tuna socknar samt de delar av Ekeby och Hökhuvuds socknar som ligger väster om Olandsån.

1312 års markgäld: Förteckningar över 1312 års markgäld (se s 30) finns för Alunda, Ekeby, Morkarla, Stavby och Tuna socknar. Sådana saknas däremot för Hökhuvuds och Skäfthammars socknar.

För Stavby och Tuna ger de uppgifter om hemort för varje skattskyldig, för övriga socknar i varierande grad; dessa uppgifter återges under respektive by.

Förteckningen för Alunda anger uppgift om hemort för samtliga skattskyldiga utom fem. I längden har av dem som restar 1 mark åtta strukits och senare uppförts bland de betalande, fem strukits varvid ordet "fecit" tillagts, en strukits utan något tillägg och för en ordet "fecit" tillagts utan att han har strukits. Samtliga dessa har i sammanställningen nedan betraktats som betalande. Av dem som restar $\frac{1}{2}$ mark är en struken och han införts nedan bland dem som fullgjort betalning. Till denna grupp kommer ytterligare en som står upptagen bland dem som restar 1 mark men strukits, varvid tillagts 'fecit $\frac{1}{2}$ mark'. Av dem som restar 2 öre har en strukits och inräknas nedan bland de betalande.

Ekeby socken är delad mellan Norra Roden och Olands härad, varför i tabellen en uppsplattning av socknen i två delar gjorts. Angående principerna för uppdelningen se DMS 1:1 s 44. För Olandsdelen skall påpekas följande: Av dem som restar 1 mark, 6 öre och 2 öre har sex respektive en och tre strukits, varför de nedan inräknas bland de betalande; av samtliga betalande (Roden och Oland) saknas hemortsuppgift för 19.

Förteckningen för Morkarla socken har upprättats så, att man först för-

tecknat alla skattskyldiga och därefter strukit dem som har betalat *samt* fört upp dessa på det som nu uppfattas som framsidan av pergamentsbladet, där också summan är antecknad. Utöver dessa har ordet "fecit" tillagts 2 skattskyldiga för 1 mark och en för ½ mark har strukits, men dessa är inte uppförda bland de betalande. Samtliga dessa anges nedan som betalande. Knappt hälften av de skattskyldiga saknar uppgift om hemort.

Följande antal skattskyldiga redovisas (kyrkans och frälsets landbor ingår inte i längderna; i Alunda anges dock i en totalsumma de kyrkliga landböndernas antal till 35, Gregers Abrahamssons till 5; jfr UFT VII s 112):

socken	DS	skattskyldiga till ¹					summa skatt- skyldiga ¹	summa skatt ²
		2 mark	1 mark	6 öre	½ mark	2 öre		
Alunda	1881	1	45 (90)	4 (14)	7. (28)	11 (19)	68 (151)	47:0
Ekeby (Oland)	1884		22 (24)	1 (2)	— (3)	3 (4)	26 (33)	
Ekeby (N Roden)	1884		9	1	4	10 (1)	24 (1)	30:2
Morkarla	1882		15 (26)	1 (6)	1 (6)	1 (4)	18 (42)	14:0
Stavby	1883		12 (9)	— (5)	2 (2)	4 (3)	18 (19)	13:0
Tuna	1885		20 (16)	2 (10)	3 (9)	8 (12)	33 (47)	25:0
summa ³		1	114(165)	8 (37)	13 (48)	27 (42)	163 (292)	

¹ Resterande skattskyldiga inom ().

² Skattesummorna återges enligt diplomerna men utan de resterande och senare inbetalda beloppen.

³ exkl Ekeby (N Roden).

Kameral indelning: Häradet är enligt UH indelat i åtta åttingar (vad avser skattejorden 1541–52, vad avser landbojorden 1541–44): Lövsta, Morkarla, Ekeby, Sandbo, Garnbo, Långe, Stavby och Tuna. Av dessa ingår större delen av Lövsta och Garnbo, delar av Morkarla och Ekeby samt hela Långe åtting i Alunda socken. Huvuddelen av Ekeby och Morkarla åttingar motsvarar socknarna med samma namn, Stavby och Tuna åttingar motsvaras (med ett undantag) av Stavby respektive Tuna socknar. Sandbo åtting motsvarar socknarna Hökhuvud (väster om Olandsån) och Skäfthammar. Mindre delar av Lövsta åtting ingår i Skäfthammars och Ekeby socknar; delar av en by i vardera Garnbo och Tuna åttingar ingår i Ekeby respektive Alunda socknar.

Lövsta åtting (*Lösta* UH 1540:8): Alunda sn — Bärby, Furuby, Gärdebyn, Haberga, Hammarby, Happsta, Källberga, Lövsta, Marma (3 gd), Mångsta, Mälbyn, Norrgärde, Onsby, Skrikboda, Spångby, Sydinge, Sydingösby och Vettsta. **Ekeby sn** — Åstorp. **Skäfthammars sn** — Fastbol och Valde. **Morkarla åtting** (*Morkar*): Alunda sn — Kilby, Lunda, Löddby, Mysslinge och Väsby. **Morkarla sn** — Bol, Botbyn, Halvbygda, Halvöreby, Knaby, Kulla, Norrby, Pinga, Prästbyn, Skarphärad, Smålanda, Svensarva, Söderby, Transätra, Ullsarby, Åby, Östanå och Österby. **Skäfthammars sn** — Bummelmora. **Ekeby åtting** (*Ekeby*): Alunda sn — Blacksta (2 uj), Golvsta, Ingvasta (4 gd), Rista (2 gd, 1 äng), Rörby (1 äng), Svista och Torsne. **Ekeby sn** — Blacksta (2 gd), Dyvlinge, Ekeby by, Hamra, Hånsta, Ingvasta (2 gd), Jom, Ovanby, Rista (1 gd) och Rörby (2 gd). **Sandbo åtting** (*Sandbo*): Hökhuvuds sn — Borggårde, Folkmora, Hanunda, Klockarbol, Lysta, Roddarne, Sandby och Älgmora. **Skäfthammars sn** — Botmora, Gimo, Igelsbygda, Knutsbol, Skäfthammar, Valde och Vreta. **Garnbo åtting** (*Garnbo*): Alunda sn — Berga, Drälinge, Foghammar, Fröjsta, Gela, Glottsta, Jälsta, Kydingeholm, Skarpösby, Spröttslinge, Sund, Våxome, Väskinge (4 gd, 1 uj, 1 äng) och Ålsunda. **Ekeby sn** — Väskinge (2 gd). **Långe åtting** (*Longe*): Ektomta, Fresta, Gundbyn, Jortslunda, Klev, Marma (4 gd), Odenslandet, Sidbygden, Skoby, Spånga, Söderby och Tranbyn. **Stavby åtting** (*Staby*): Bolsbyn, Bärsta, Gränome, Husby, Inninge, Jönninge, Källgården, Mjölsta, Nordansbol, Nyby, Ormeryd, Padan, Raskbol, Sandbol, Skeberga, Skinnarbol, Stavby by, Stenby, Sunnersbol, Ubby, Väsby och Åby. **Tuna åtting** (*Tuna*): Alunda sn — Ål (2 gd, 4 uj). **Tuna sn** — Borrlövsta, Börsta, Edinge, Ekeby, Eneby, *Garp-pabolet, Häcklinge, Krogsta, Kyttinge, Lydinge, Myssinge, Nyvalla, Rycklinge, Saringe, Tunaby, Vastarby, Vittja, Vässarn, Ål (4 uj) och Ösby.

Märk att Marma i Alunda socken är delat mellan Lövsta och Långe åttingar och att Valde i Skäfthammars socken är delat mellan Lövsta och Sandbo åttingar.

Alunda socken är även i UH 1566–78 indelad i åttingar: Ekeby, Garnbo, Långe och Lövsta samt Morkarla halvåtting. Den sistnämnda kom senare (åtminstone från 1620-talet) att kallas Löddby åtting.

Husmän. 1554 finns en skadad längd över husmän i häradet, vilka är redovisade sockenvis till följande antal: Alunda (minst) 3, Ekeby 2, Skäfthammar 4, Stavby 6 och Tuna 5 (UH 1554:16 f 98v).

Bergsbruk. Under 1550- och 1560-talen förekom brytning av täljsten i Alunda sn. Verksamheten är belagd bl a genom uppgifter om att bönder-

na hade skyldighet att fullgöra dagsverken vid brotten (UH 1554:4 gäller bönder i Börstil, UH 1567:22), notiser om lön till stenhuggaren (UH 1566:20) mm. Stenen har sannolikt använts vid slottsbyggandet i Uppsala, då Gustav I 1549 i ett brev till fogden säger sig ha hört om fyndigheten och anbefaller om brytning till detta ändamål (GR 20 s 90). Rhezelius uppger 1636 att brytningen hade skett på Väsby ägor (UFT VII s 110). Geologiska undersökningar i senare tid har också visat, att stenbrotten varit belägna där och på Löddby ägor, på vilka platser spår av verksamheten fortfarande kan ses (Olandsbygden 1953).

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

Jfr AF 1:1 s 370 ff, AL 1 s 208 ff, DoSk s 244 f, SU s 363 f, UpTerr s 54 f, 109, 158.

Alunda socken

1291 *parochia Adalundum* (DS 1031).

Omfattning: Socknen har i UH-materialet samma omfattning som den nuvarande socknen (1950). I 1312 års markgäldsförteckning räknas Skarp-härad, som under 1500-talet hör till Morkarla socken, till denna socken; Vittja, som i UH-materialet i sin helhet räknas till Tuna socken, har 1312 1 skattskyldig i denna socken, övriga i Tuna sn (DS 1881, 1885). Byarna Blacksta och Väslinge är delade mellan Alunda sn och Ekeby sn; Ålsunda är delad mellan Alunda sn och Faringe sn, Närdinghundra hd. Ingvasta var under medeltiden och 1500-talet delad mellan Alunda och Ekeby men hör nu helt till Alunda sn. Rista och Rörby var tidigare delade mellan Alunda och Ekeby men hör nu helt till Ekeby sn. Ål var under 1500-talet delad mellan Alunda och Tuna men hör nu helt till Alunda.

Kyrkan: Den medeltida gråstenskyrkan förändrades avsevärt 1780–87, då den ombyggdes till en korskyrka med torn i väster. 1200-talets kyrka återfinns i den nuvarande västra korsarmens murar samt i mittvalvets östra pelarpar. Vid mitten av 1400-talet ombyggdes kyrkan, varvid koret gjordes större och fick samma bredd som långhuset. Sakristian fick samtidigt sitt nuvarande utseende med tre rum (det större tunnvalvda rummet är dock äldre). Något senare tillbyggdes en korsarm, som dock var mindre än den nuvarande. Målningarna i kyrkans kor av Johannes Iwan kan dateras till 1460-talet. Kyrkan har brunnit 1542 och 1715. Den restaurerades 1898–99. Dopfunten är från 1400-talet, paténa av förgyllt silver från 1300-talet, ett

Antal jordeboksenheter UH 1541 (1578)

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skuj	ky	$\frac{1}{2}$ ky	se	$\frac{1}{2}$ se	pb	klakl	aoe	fr	$\frac{1}{2}$ fr
Berga	2	(2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blacksta	—	—	2	(2)	—	—	—	—	—	—	—	—
Bärby	—	—	—	—	—	2	(2)	—	—	—	—	—
Drälinge	2	(2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
*Ekebyn	—	—	0	(4)	—	—	—	—	—	—	—	—
Ektomta	—	—	1	(0)	—	—	—	—	—	—	—	—
Foghammar	1	(1)	1	(0)	2	(2)	—	—	—	—	2	(2)
Fresta	2	(2)	—	—	1	(1)	—	—	—	—	1	(1)
Fröjsta	2	(2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Furuby	1	(1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gela	3	(3)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Glottsta	1	(1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Golvsta	1	(2)	1	(0)	—	1	(1)	—	—	—	3	(4)
Gärdebyn	1	(1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haberga	4	(4)	2	(0)	—	—	—	—	—	—	—	—
Hammarby	3	(3)	1	(0)	0	(1)	—	—	—	—	—	—
Happsta	3	(3)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ingvasta	4	(4)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jortslunda	1	(1)	1	(1)	2	(2)	—	—	—	—	—	—
Jälsta	2	(2)	0	(3)	—	1	(1)	—	—	—	—	—
Kilby	3	(3)	—	—	—	—	—	—	2	(0)	0	(2)
Klev	3	(3)	—	—	5	(5)	—	—	—	—	—	—
Kydingeholm	2	(2)	—	—	1	(0)	0	(1)	—	—	—	—
Källberga	—	—	1	(1)	—	—	3	(3)	—	—	—	—

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skuj	ky	$\frac{1}{2}$ ky	se	$\frac{1}{2}$ se	pb	klakl	aoe	fr	$\frac{1}{2}$ fr
*Lilleby	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lunda	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	1 (0)	—	0 (1)	—
Lyan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (0)	0 (1)	—
*Lårdalen	—	—	0 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lödöby	4 (4)	0 (1)	1 (0)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lövsta (N o S)	6 (6)	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—
Marma	1 (1)	—	0 (1)	3 (3)	—	—	—	—	—	—	2 (2)	—
Mysslinge	3 (3)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 (2)	—
Mångsta	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mälbyn	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrgärde	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Onsby	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Odenslandet	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
*Presteboll	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rista	1 (2)	—	1 (0)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rörby	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sidbygden	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skarpösby	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skoby	3 (3)	—	1 (0)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skrikboda	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—
Sprötslinge	4 (4)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spånga	4 (4)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spångby	2 (2)	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
*Styringbole	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sund	3 (3)	—	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—
Svista	—	—	1 (1)	—	—	2 (2)	—	—	—	—	—	—

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skuj	ky	$\frac{1}{2}$ ky	se	$\frac{1}{2}$ se	pb	klakl	aoe	fr	$\frac{1}{2}$ fr
Sydinge	1 (1)	1 (0)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —
Sydingösby	2 (2)	— —	2 (0)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Söderby	4 (4)	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Tolvörebyn	— —	— —	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)
Torsne	1 (1)	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Tranbyn	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Vettsta	2 (2)	0 (1)	0 (1)	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Våxome	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —	— —	4 (4)	— —
Väsby	4 (5)	— —	2 (2)	— —	— —	3 (2)	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Väskinge	4 (4)	— —	1 (0)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Ål	2 (2)	— —	4 (4)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Ålsunda	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Summa	101 (105)	3 (4)	25 (31)	17 (16)	1 (3)	11 (11)	1 (2)	2 (2)	3 (0)	1 (0)	17 (22)	1 (1)

Dessutom redovisar längderna: *skt*: Tranbyn 1 (0) — *sknybygge*: Ektomta 0 (1), Gundbyn 0 (1) — *skäng*: Kilby 1 (0), Rista 1 (0), *Södergierde 0 (1), Vettsta 1 (0), Väskinge 1 (0) — *skkvarn*: Kilby 0 (2), Lunda 0 (1), Spånga 0 (1), Väsby 0 (2) — *kyäng*: Klev 1 (0) — *seuj*: Våxome 0 (1) — $\frac{1}{2}$ *pb*: Väsby 1 (1) — *lb*: Marma 1 (0).

rökelsekar troligen från 1400-talet. Invändiga mått: ca 33×9 m. (UKy 34; Kyrkby: ?Klev.

Runstenar: U 1126–1128 Alunda kyrka, U 1129 Alunda kyrka (försvunnen), U 1130 Klev (försvunnen), U 1131 Långörn (försvunnen).

1312 års markgäld och kameral indelning se s 187 ff.

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

Berga 1312 *de Berghum* (DS 1881) — 12 I, 1 g.
 UH 2 sk, 1:0:2 + 1:0, 1555 1:0:2 (?tillägget = Väslinge skuj); 1578 1:0 + 1:0 med var sin skuj i *Lårdalen (= minskningen i jt). Summa jt 2:0:2 (2:0).
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark och 1 som restar 4 öre (DS 1881).
 1344 har Uppsala domkyrkas åttonde prebenda 0:2 (DS 3836).
 1349 ger kung Magnus vissa personer i uppdrag att undersöka domaren Kettilmunds anspråk på 0:2 (se Bärsta, Stavby sn) (DS 4464).

Blacksta 1312 *de Blagstadum* (DS 1881) — 12 I, 2 g.
 UH 2 skuj, 0:6 (1553–58 0:6:2) + 0:5, båda till Rörby, Ekeby sn; uppges före 1566 i Rörby, Ekeby sn. Summa jt 1:3, tillsammans med B, Ekeby sn, 3:2:2 (3:0).
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 1 mark och 2 som restar 2 öre (DS 1881).

***Boteby** 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga (*de Boteby*) som restar 6 öre (DS 1881). Märk Botbyn, Morkarla sn; för identitet se UFT VII s 135.

Bärby 1291 *in Bergby* (DS 1036) — 12 I, 3 f.
 UH 2 se (1550 2 ky), 1:0, 1544 0:6 + 1:0, 1544 0:6. (Olands rd) Summa jt 2:0 (1:4).
 1291 testamenterar kaniken Salomon till en vicaria vid Uppsala domkyrka curian B, 2½:0 (troligen är Skrikboda inräknat) (se S och Källberga) (DS 1036).
 1291–92 uppges Salomons donation till 0:18:1 och 1302, sedan 0:0:5 samt jord i Vettsta bytts mot jord i Gela, anges Uppsala domkyrkas tredje vicaria ha hela byn B, 0:20 (DS 3836 s 321).

- 1316 omtalas två landbor tillhörande Uppsala domkyrkas fabrica i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
- 1344 har Uppsala domkyrkas fabrica och dess tredje vicaria 0:20 (Skrikboda troligen inräknat) (DS 3836 s 321, DS 3838).
- 1376 har fabrican tre landbor och 2:0, som räntar 5:0 pn, 4 pund korn (D 1 s 5).
- 1417 anges fabrican ha uppburit 3 pund korn, $3\frac{1}{2}:2$ pn (UpDkyR).
- 1480–1536 har Uppsala domkyrka två landbor, som räntar $3\frac{1}{2}:0$ pn vardera (Olands rd) (UpDkyR).
- Drälinge**
- 1312 *de Dreglingi* (DS 1881) — 12 I, 2 f.
UH 2 sk, 1:5:2, 1566 1:4 + 0:4:1, 1566 0:6. Summa jt 2:2.
- 1312 upptas i markgäldsfor-teckningen 1 skattskyldig som restar 4 öre (DS 1881).
- 1545 säljer Anders Eriksson i Tuna 0:0:17½:3 och Tomas Olsson i Sprötslinge och hans systrar 0:0:1 till Erik skrivare; jorden hade 1542 tilldömts Erik genom riksrådsdom (RApDRA 7/5).
- *Egilsetrum**
- 1291 testamenterar kaniken Salomon allt sitt gods i E (*in villa Egilsetrum*) till Alunda kyrka (se Ösby, Tuna sn) (DS 1036).
- *Ekebyn**
- 1566 *Ekebyn* (UH 1566:20) — beläget söder om Mysslunge, öster om Spångby, norr om Happsta (GeomJb A 2 s 140).
UH 1566 4 skuj, 0:2:2 till Happsta + 0:1:1 till Spångby + 0:1:1 till Spångby + 0:0:1 till Mysslunge. Summa jt — (0:5:2).
- Ektomta**
- 1541 *Eketomtth* (UH 1541:13) — 12 I, 3 d.
UH 1 skuj, 1566 1 sknybygge, 0:2.
- Foghammar**
- 1312 *de Foambre, Foamre* (DS 1881) — 12 I, 2 f.
UH 1 sk, 1541–45 1:2 med skuj i F, 1546 1:5:1 ('förökt 0:0:4', skuj inräknad).
1541–45 1 skuj, 0:2 till F (1546 se sk ovan).
2 ky, 0:5:1 + 0:5:1.
2 fr.

Summa jt 2:6:2 (3:0).

- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark och 2 som restar 1 mark (DS 1881).
- 1316 omtalas en kyrkolandbo i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
- 1409 tilldöms Karl Djäkn (två stjärnor) 0:14, vilka hans morfar olagligen hade bytt bort 'för räknenskap'; jorden var Karl Djäkns rätta fäderne (SD 1084).
- 1492 säljer nunnan Elin Persdotter, sondotter till Karl Djäkn, 0:12 samt jord i Odenslund (?), Söderby sn, till Tomas Nilsson (Bölja) (ShS, E 9320; GiSi s 64; Kbam).

Fresta

- 1291 *in Frizstadum, Fridstadum* (DS 1036) — 12 I, 2 e.
UH 2 sk, 0:6:2 + 0:6:1 med skuj i Sidbygden från 1566.
1 ky, 1:1.
1 fr.
Summa jt 2:6.
- 1291 testamenterar kaniken Salomon 0:20 och jord i Gela, Alunda sn, samt i Rörby, Ekeby sn, till sin syster Valborg och hennes arvingar, vidare 0:10 i F till sin syster Anna och hennes arvingar (se Glottsta) (DS 1036).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 2 mark (DS 1881).
- 1474 testamenterar herr Mårten Alfsson i Estuna 1:0 till Alunda kyrka (se Hässelby, Tuna sn) (UpDkyRL f 29v).
- 1477 bekänner sig Peder Toresson i Tjos, Hassle sn, Västergötland, ha uppburit 80:0 pn, då Alunda kyrka löste ut ovanämnda jord och Ekeby kyrka jord i Ekeby, Tuna sn, från Mårtens syssling Hedilborg, gift med Peder Toresson (RLjbrfört; se även Hässelby, Tuna sn, 1476 och RApp 1475 30/11).
- 1527 (?) vederkänns 1:0 från Alunda kyrka till Lars och Nils Jespersöner (Cruus) (se Hässelby, Tuna sn) (RLjbrfört).
- 1578 får Erik Nilsson (Cruus) och hans syster 1:0 (se Ekeby, Tuna sn) (ÅS, E 6117 s 1352).

- Fröjsta** 1312 *de Fregestum* (DS 1881) — 12 I, 2 g.
UH 2 sk, 0:7:1:4 + 0:7:1:4 (1541 0:2:1:4 fel), 1552 'förlänt Ture Pedersson' (Bielke). Summa jt 1:7.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark och 2 som restar 1 mark (DS 1881).
- Furuby** 1312 *de Furuby* (DS 1881) — 12 I, 3 f.
UH 1 sk, 1:2:2 med skuj i Nickarängen, Morkarla sn, från 1566.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 2 öre, 1 som restar 6 öre och 1 som restar 4 öre (DS 1881).
1344 har Uppsala domkyrkas fabrica 0:0:2 (DS 3838).
- Gela** 1291 *in Gelum, Gilum* (DS 1036) — 12 I, 2 g.
UH 3 sk, 1:2, 1566 1:0 + 0:7, 1566 1:0 + 0:7, 1566 1:0. Summa jt 3:0.
1291 testamenterar kaniken Salomon 0:0:16 till tredje vicarian (Uppsala domkyrka) (se Källberga) och 0:0:2 till sin syster Valborg (se Fresta) (DS 1036).
1291–1302 byts vicarians 0:0:16 bort mot jord i Bärby och Vettsta (DS 3836 s 321).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga som restar 1 mark och 1 som restar 6 öre (DS 1881).
1316 omtalas en kyrkolandbo i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
1323 erhåller Styrbjörn Torstensson (spets från vänster) 0:0:1 och jord i Ålsunda, Faringe sn, i byte av Olof i Ålsunda mot jord i Sundby, ?Västra Ryds sn (DS 2403).
1490 tilldöms Björn Månsson 0:6, som han köpt av sin far men som denne sedan sålt till Ingel i Hamra, Ekeby sn ULdb s 17).
- Glottsta** 1291 *in Gluttestum* (DS 1036) — 12 I, 2 g.
UH 1 sk, 1:2:1, 1552 'förlänt Ture Pedersson' (Bielke).
1291 testamenterar kaniken Salomon 0:12 samt jord i Fresta och Spånga till sin syster Anna (DS 1036).
1325 lämnar Johan Ingemarsson 0:0:10 i byte till Nils Abjörnsson (Sparre av Tofta) mot jord i Gästrikland (DS 2510).

Golvsta

- 1312 *de Goluastum* (DS 1881) — 12 I, 2 g.
 UH 1 sk, 1545 2 sk, 1:1:1:4 + 1545 0:7:0:4, tidigare skuj.
 1541–44 1 skuj, 0:7:0:4 till G fr (1545 = sk ovan).
 1 se, 1:0 med seuj i Våxome 1545–55 (Olands rd).
 3 + ½ fr, 1545 4 fr, 1566 3 fr, alla 1545–50 i Ekeby
 sn; 1 fr övergår 1555 till aoe (se nedan).
 1556 1 aoe, 1578 1 fr, 1:0, 1573–78 'hertig Karl'.
 Summa jt 3:0:2.
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 3 skattskyldiga till 1
 mark, 2 som restar 1 mark och 3 som restar 4 öre (DS
 1881).
- 1344 har Uppsala domkyrkas fabrica 0:0:11:5 (DS 3838).
- 1469 säljer prebendaten i Stockholm Alf Henningsson till
 Magnus Otter 1:0, som räntar 5:0 pn (RAp 1/6).
- 1471 skänker Enar Olofsson, tidigare kyrkoherde i Funbo,
 3:0 till sin syster Margit och hennes son Alf Hennings-
 son mot underhåll till döddagar (RApDRA 2/2).
- 1472 säljer Magnus Otter 1:0 (se 1469) till kaniken Arvid i
 Uppsala (RAp 28/5).
- 1474 får Alf Henningsson 0:12 i norra G och Tönne Olofs-
 son och Gunnar Eriksson 0:12 i södra G vid arvskifte
 efter herr Enar i Funbo (RAp 4/2).
- 1489 och 1503 har Sko kloster en gård, som räntar 0:20 pn
 (SkoKlJb s 63, 72).
- 1497–1536 har Uppsala domkyrka (Olands rd) en landbo,
 som räntar 5:0 pn (UpDkyR).
- 1555 säljer Knut Larsson i Västanvik, Österhaninge sn, och
 Lasse Matsson i Kasby, Lagga sn, till Gustav I en
 gård, som räntar 5:0 pn och jord på andra platser i
 landet, med samtycke av sina hustrur; jorden var arve-
 gods efter makornas syster, Anna Erikdotter (björn-
 lår) (RAp 3/7).
- 1564 uppges att Olof Eriksson (Sparre av Tomta) tagit en
 gård från Sko kloster (SKHRA vol 2).
- 1565 tilldöms Anders Persson (Lilliehöök) och Henrik (Pe-
 dersson) Fleming en gård G från Anna Persdotter på
 Lydinge, Tuna sn, änka efter Engelbrekt Larsson
 (Bölja), då G var deras rätta möderne efter Engel-
 brekts första hustru (se Lydinge, Tuna sn) (HH 13
 s 175).

- Gundbyn** 1312 *de Hengunneby* (DS 1881) — 12 I, 2 d.
UH 1566 1 sknybygge, 0:2; 1566 'ej skattlagt'.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark (DS 1881).
- Gärdebyn** 1541 *Gelby* (UH 1541:13) — 12 I, 2 f.
UH 1 sk, 0:6.
- Haberga** 1291 *in Hadabyerhum* (DS 1036) — 12 I, 2 f.
UH 4 sk, 0:4:2 med skuj i H, i *Presteboll från 1566 + 0:4 + 0:4 + 0:3:1 med skuj i H.
1541–58 (ej 1544) 2 skuj, 0:2:1 + 0:0:2, båda till H; 1566 se Mälbyn.
Summa jt 2:3 (2:0).
1291 testamenterar kaniken Salomon 0:½ till Nils' i Smara söner (DS 1036).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark, 1 till 6 öre och 2 som restar 1 mark (DS 1881).
1559 redovisas ½:0, som skänkts till Gustav I av Karl i Slavsta, Vaksala sn, bland 1559 förökta gods (se Jälsta) (AoE 30).
- Hammarby** 1312 *de Hamarby, de Hammarby* (DS 1881) — 12 I, 2 f.
UH 4 sk, 1566 3 sk, 0:7:2 + 0:6 + 0:4:1 + 1541–55 0:3:1:4 (brukas av ky i Marma och anges från 1566 som skuj där).
1566 1 skuj, 0:0:1 till Spångby, ibland kallad 'Lilla H'.
Summa jt 2:5:1:4 (2:2:1).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark, 5 som restar 1 mark och 1 som restar 4 öre (DS 1881).
1316 omtalas en kyrkolandbo i förteckningen över vad her-
tig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
1344 har Uppsala domkyrkas åttonde prebenda 0:½ (DS 3836 s 324).
1535 säljer Per Bertilsson och hans hustru 0:0:5 i H, hennes rätta arvejord, samt jord i Inninge, Stavby sn, och i ?Törnby, Vaksala sn till Lennart Johansson i Ål (RApp 24/5).

- Happsta** 1291 *in Apastum* (DS 1036) — 12 I, 3 f.
 UH 3 sk, 1:0:1, 1566 0:6 med skuj i *Ekebyn och i Spångby från 1566, 1578 ytterligare skuj i Halvöreby, Morkarla sn + 0:5:0:4 + 0:4:2:4 med skuj i Källberga. Det första hn har 1566 delats upp på hn och uj och därvid utökats med 0:1:1. Summa jt 2:2:1 (2:0).
 1291 testamenterar kaniken Salomon 0:0:1 till Nils' i Smara söner (DS 1036).
 1302/1344 har tredje vicarian (Uppsala domkyrka) 0:½, sedan ärkebiskop Nils 1292–1302 bytt vicarians jord i Grän, Rasbo sn, mot 0:0:1 i H och jord i Skeke, Rasbo sn (DS 3836 s 321).
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 1 mark och 1 som restar 2 öre (DS 1881).
 1316 omtalas två landbor under Uppsala domkyrkas fabrica i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
 1376 har Uppsala domkyrkas fabrica 0:0:4, som räntar 0:0:7½ pn och 2 spann korn, samt en vret, som räntar 0:2 pn, och ett torp *Rumpabodha (D 1 s 5).
 1567 och 1571 hålls rågångssyn mellan H och Spångby varvid de gamla gränserna fastställs (Topographica 485–89, RA).
- Ingvasta** 1312 *de Hinguastum, Jnguastum* (DS 1881) — 12 I, 3 g.
 UH 4 sk, 1:4:0:4, 1578 1:4 + 0:7 + 0:6 + 0:5:2:4. Summa jt 3:7 (3:6:2:4) tillsammans med I, Ekeby sn, 6:2 (6:2:1).
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark, 1 till 6 öre, 1 till 2 öre, 1 som restar 1 mark och 1 som restar 4 öre (DS 1881).
 1316 se I, Ekeby sn.
 1466 erhåller Karl i I 0:0:8 av Karin i Vreta, Skäftehammars sn, i byte mot jord i Österby, Morkarla sn, och 0:22 pn (ÖD II s 1441; kan gälla I, Ekeby sn).
- Jortslunda** 1312 *de Jorlundi, de Jorlundum* (DS 1881) — 12 I, 2 e.
 UH 1 sk, 1:0.
 1 skuj, 0:4 till Söderby, där den före 1566 uppges.
 2 ky, 1:1 + 1:1.
 Summa jt 3:6.

- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark, 1 till 6 öre, 1 till 4 öre och 1 som restar 1 mark (DS 1881).
- 1316 omtalas två kyrkolandbor i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
- 1344 har Vallby kanonikat (Uppsala domkyrka) 0:½ (DS 3835 s 315).
- Jälsta**
- 1312 *de Gelestum* (DS 1881) — 12 I, 2 g.
UH 2 sk, 1:3:0:4 med skuj i J (och enl 1566:27 skuj i *Wretha) + 0:7:0:4 med skuj i J från 1566.
1566 3 skuj, 0:0:2 till Torsne + 0:0:1 + 0:0:1, båda till J.
½ ky (1545 1 ky), 0:2:1. Summa jt 2:4:2 (2:6).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark, 1 till 4 öre och 1 som restar 1 mark (DS 1881).
- 1316 omtalas en kyrkolandbo i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
- 1559 redovisas en gård samt jord i Haberga, som skänkts till Gustav I av Karl i Slavsta, Vaksala sn, bland 1559 förökta gods (AoE 30).
- *Kalsmoro**
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig (*de Kalsmoro*) till 1 mark (DS 1881). K har troligen legat på nuvarande häradsallmanningen (UFT VII s 138).
- Kilby**
- 1490 *i Kilby* (ULdb s 16) — 12 I, 3 f.
UH 3 sk, 0:7:2 + 1:0 med skkvarn och skuj i Trunby, Morkarla sn, från 1566 + 1:0 med skkvarn och skuj i Trunby, Morkarla sn, från 1566; dessa 2 hn har 1541–55 gemensamt skäng i K.
1541–55 (ej 1553) 1 skäng till K, anges från 1566 möjligen som skuj i Trunby.
2 klakl, 1551 2 aoc, 1566 2 dasp, 1578 2 fr, 0:6:2 + 0:6:2. (Brytegårds rd)
1566 (endast) 2 daspkvarnar.
Summa jt 4:5 (2:7:2). Jfr Lunda.
- 1493 tilldöms Nils Persson i K sitt rätta fäderne i K med undantag för 0:0:2, som skulle vara en 'utfart' till

- skogen för farbröderna Karl och Ragvald i Spångby (se Spångby) (ULdb s 83).
- 1573 anges att tre spetalsbönder med tre kvarnar vederkänts under Stockholms hospital (UH 1573:11 s 140).
- Klev**
- 1376 *in villa Kleef* (D 1 s 5) — ?kyrkby — 12 I, 2 f.
UH 3 sk, 1:4:1:4, 1566 1:0:1 + 0:5:2, 1578 0:5:1 + 0:5, 1566 1:1:1:4.
1566 (endast) 1 skuj, 0:2:1:4 till K ky.
5 ky (1541 4 ky), 0:5 (ej 1541) + 0:5 (1550 0:6) + 0:5 (1550 0:4) med kyäng och skuj i K + 0:5 + 0:4:1:4 (1550 ½ ky 0:4); 1550 anges 1 hn i Svista.
1538 (endast) 1 kyäng, 0:2 till K.
Summa jt 6:1:2 (5:7:2, tillsammans med *Presteboll 6:0).
- 1316 omtalas en prostens landbo (utan ortnamn) i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (?DS 2062).
- 1341 upptas (utan ortnamn) i förteckningen över kyrkligt jordförvärv efter 1302 att Alunda kyrka erhållit 0:0:1:7 under frälse och 0:1 under skatt (DS 3571).
- 1376 har Uppsala domkyrkas fabrica 0:0:13½ och ett fjärdedels örtugland (uppgift om avrad och landbor saknas) (D 1 s 5).
- Kydingeholm**
- 1312 *de Kingi, Køngi* (DS 1881) — 12 I, 2 g.
UH 2 sk, 1:2 + 1:1:1:4 (brukas 1541–55 av Nyvalla).
1 ky, 1544 ½ ky (1545 1 ky), 0:4:1:4.
Summa jt 3:0.
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 3 skattskyldiga som restar 1 mark och 1 som restar 6 öre (DS 1881).
- 1441 får framlidne Per Bondesson genom Arvid Jönsson i Skarpösby och Mats i Klev 0:0:7:5 av Mats Nilsson i Golvsta i byte mot jord i Odenslandet (SMR 1372).
- Källberga**
- 1291 *in Keldabergum* (DS 1036) — 12 I, 3 f.
UH 1 skuj (ej 1544), 0:4 till Happsta, där den före 1566 redovisas.
3 se (1550 3 ky), 0:7 + 0:7 + 0:6. (Olands rd)
Summa jt 3:0.
- 1291 testamenterar kaniken Salomon till en vicaria vid Uppsala domkyrka sin curia K, 3:0:1, samt jord i

- Bärby och Gela, denna sn, Skäfthammar, Skäfthammars sn och i Rasbo och Vaksala snr (DS 1036).
- 1302 tillhör hela byn K, 3:0:7, tredje vicarian (Uppsala domkyrka), sedan prebendaten Håkan i Tensta bytt jord i Skäfthammar mot ?0:2 i K (DS 3836 s 321) (jfr nedan 1344).
- 1316 omtalas tre gårdar (utan ortnamn) tillhörande Uppsala domkyrkas fabrica i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
- 1323 lovar Eskil Andersson (lejonlilja) att de 0:11 som han tillbytt sig av ärkebiskop Olof skall återgå till domkyrkan genom köp eller byte (DS 2432).
- 1324 erhåller Karl Dansson (stjärnbjälke) 0:10 i byte och köp av Uppsala domkyrka mot jord i Killinge, S:t Pers sn (DS 2482, 2484).
- 1329 får Uppsala domkyrka av Karl Dansson 0:9½, varav 0:0:13½ i köp och 0:5 i byte mot jord i Eke, Vaksala sn (DS 2703).
- 1344 har Uppsala domkyrkas fabrica 3:0:7 (DS 3838).
- 1376 har Uppsala domkyrkas fabrica sju landbor och 3:0, som räntar 7½:0 pn, ½ läst korn (D 1 s 5).
- 1417 anges fabrican ha uppburit 4:6 pn, 3½ pund och ½ spann korn (UpDkyR).
- 1480–1509 har Uppsala domkyrka fyra landbor (ränta 0:12 + 0:12 + 1:0 + 1:0 pn) (Olands rd) (UpDkyR).
- 1527–36 har domkyrkan tre landbor (ränta 0:14 + 0:14 + 0:12 pn) (Olands rd) (UpDkyR).
- *Lilleby** 1312 *de Lilleby* (DS 1881). L bör ha legat på gränsen till Stavby sn; jfr L där (UFT VII s 138).
- UH 1566 1 skuj, 0:3:1 till Skoby; kallas 1578 Ålbyn.
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark och 1 som restar 1 mark (DS 1881).
- Lunda** 1291 *in Lundby* (?DS 1036), 1541 *Lunda* (UH 1541:13) — 12 I, 3 f.
- UH 1 sk, 0:7:0:4, 1566 0:7:1:4 med **skkvarn** från 1566. 1 klakl, 1551 1 aoe, 1566 1 **dasp**, 1578 1 fr, 0:6:2; 1541–44 'öde', anges ibland i Kilby. (Brytegårds rd) 1566 (endast) 1 **daspkvarn**.

Summa jt 1:5:2:4 (0:7:1:4).

- 1291 testamenterar kaniken Salomon 0:0:2 till Nils' i Smara söner (?DS 1036).
1573 se Kilby.

Lyan

- 1409 i *Lya* (SD 1079) — 12 I, 2 e.
UH 1 aoe, 1566 1 se, 1573 1 aoe, 1578 1 fr 0:4. (Årsta rd) 1541 'från prebenda Quinque vulnerum med arv'; 1566 'vederkänt från aoe', 1578 'hertig Karl'.
1409 tilldöms byn L en åker och en äng i L, vilka byamännen i Ubby gjort anspråk på (SD 1079).
1412 stadfäster Sigrid Andersdotter, änka efter Karl skräddare i Uppsala, och hennes söner den försäljning eller det byte hennes make någon gång efter 1387 gjort med Sigrids bror Ingevald Andersson (spets från höger) av jord i L och Torkarby, Vaksala sn; jorden hade sistnämnda år tillfallit Sigrid efter modern Katarina Olofsdotter i Torkarby (SD 1597, 1598).
1422 säljer Jon Guttormsson till Kristiern Nilsson (Vasa) en gård i L och jord i Torkarby, Vaksala sn (VFT II:8-9 s 172).
1426 skänker Nils Bosson (Natt och Dag) och hans maka Kristina Johansdotter (spets från vänster) sin egen dom i L, som räntar 3:0 pn, och jord i Torkarby, Vaksala sn, i Tjälinge, Skogs-Tibble sn, i Viggeby och Hässle, Dalby sn, i Gisselby, Dannemora sn, i ?Kyrkbyn, Vänge sn, i Nyby, Gla Uppsala sn, samt jord vid Uppsala och en tomt i staden till bildande av en prebenda vid S:ta Annas altare i Uppsala domkyrka (RAp 2/7).
1426 skänker Nils och Kristina (troligen med ändring av gåvan av den 2/7) L samt jord i Torkarby och Tjälinge, en tomt i Uppsala och jord i Lund, Ramsta sn, till bildandet av ovannämnda prebenda (RAp 6/7).
1431 intygas att Ingevald Andersson (spets från höger) under sin livstid hade upplåtit godset L och jord i Torkarby till sin halvbror Per Mårtensson under dennes och hans barns livstid, varefter jorden skulle återgå till Ingevalds arvingar (RAp 21/1). Ett år senare upprepas vittnesmålet, varvid också uppges att Inge-

- valds styvfar Mårten Skytte hade 'förfarit' godset när Ingevald var utomlands i 15 år (RApp 1432 21/1).
- 1432 kårar Gise guldsmed i Stockholm på sin makas, Katarina Ingevaldsdotters, vägnar till Nils Bosson (Natt och Dag) och anför att Nils undanhåller hans maka hennes rätta jord i L och Torkarby. Jorden döms till kvarstad och Nils skall inom nio veckor styrka sin rätt till den. Åtta månader senare tilldöms Katarina jorden men med rätt för Nils att inom ett år styrka sin rätt till densamma. (RAp 4/2, 2/10, RApp 21/1)
- 1436 tilldömer riksrådet Gise L och jord i Torkarby pga lagmansdomsbrev och Bo Nilssons erkännande (SMR 370).
- 1436 överlåter Martin guldsmed och hans maka Elin Ingevaldsdotter sin arvdal i L till Gise och Elins syster Katarina (SMR 371).
- 1436 ingås en förlikning mellan Gise och Bo Nilsson, varvid Bo återlämnar L och jord i Torkarby jämte allt vad han under två år uppburit därifrån, mot att Gise avsäger sig all vidare talan rörande denna jord (SMR 373, 374).
- 1443 får Uppsala domkyrka två gårdar i L och jord i Torkarby av Gise som betalning för ett lån på 200:0 pn (RAp 3/2).
- 1451 utfärdar arvingarna till Kristiern Nilsson (Vasa, död 1442) föreskrifter för prebenda Quinque vulnerum i Uppsala domkyrka. Därmed godkänns domkyrkans tidigare inköp av L (1443 ovan) med två landbor, som räntar 3:0 pn, samt jord i Torkarby, Vaksala sn, i Mörby, Lunda sn, i Marma, Lagga sn, och i Kvarsta, Harbo sn. Jorden hade förvärvats för de penningar som två av Kristierns arvingar 1443 överlämnat till domkyrkan; för dessa skulle inköpas gods till den prebenda Kristiern planerat. (RAp 1451 12/12, 1443 2/6, GiOV s 242)
- 1458 återfår Uppsala domkyrka L samt jord i Torkarby, Vaksala sn, och i Torsvi, Torsvi sn, av Kristian I, sedan Karl Knutsson och hans fogdar hindrat kyrkans innehav av denna jord (RAp 7/2).
- 1481 säljer Johan Olofsson i Finnerånger till Uppsala dom-

kyrka 1/3 i torpet L, beläget invid kyrkans 2/3 i samma by. Jorden hade Johan bytt till sig av Johan Kristierns-son (Vasa) och därpå skänkt som morgongåva till sin maka, som dock skulle få ersättning. (RAp 13/12)

1497–1527 har Uppsala domkyrka två landbor, som räntar 2:0 pn vardera (1527 en landbo, 4:0 pn) (Stavby rd) (UpDkyR).

1531 har Gustav I vederkänt L, som tidigare räntat 3:0 pn och som nu räntar 0:1:20 pn, från prebenda Quinque vulnerum (Uppsala domkyrka) (K 1, 1531, AoE 14).

***Lårdalen**

1566 *Lårdalen* (UH 1566:27).

UH 1578 2 skuj, 0:0:2 + 0:0:2, båda till Berga (1566:27 har 1 skuj, 0:1:1 till Väskinge, Ekeby sn, samt en kräng). Summa jt — (0:1:1).

1566 har L lagts under krono (se Horsbol, Morkarla sn) (UH 1566:27).

Lödby

1291 *in Lötby* (DS 1036) — 12 I, 3 f.

UH 4 sk, 0:7:1:4 med skkvarn 1566 (endast) + 0:7:1:4 + 0:7:1 + 0:5:1.

1 skuj, 1546 ½ sk, 0:4:1, brukat av Söderby både som skuj och ½ sk.

Summa jt 4:0.

1291 testamenterar kaniken Salomon 0:½ till Nils' i Smara söner (DS 1036).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 2 öre, 1 som restar 1 mark, 1 som restar 4 öre och 1 som restar 6 öre (DS 1881).

Lövsta (Norr- och Söder-)

1312 *i Løstum, i Suderløstum* (DS 1881) — 12 I, 3–4 f.

UH 6 sk, 1:7:1, 1546 1:7:1:6 + 1:2 + 1:0 + 0:6:1:4 + 0:6 + 0:5:1:4; jorden omfördelas 1566: 1:0:1 + 1:0 + 1:0 + 1:4 + 0:7 + 1:0.

1 ky, 0:7, 1547 0:7:2 (1547–52 i Ekeby sn).

Summa jt 7:2:1 (7:3).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark, 2 till 2 öre, 8 som restar 1 mark och 2 som restar 2 öre (DS 1881).

1344 har Uppsala domkyrkas fabrica 0:0:4:4 (DS 3838).

1369 överlämnar kaniken Ulf Gisleson (ginbalk belagd med

- två sparrar) 0:1 i Söder-L till Uppsala domkyrka såsom ersättning för skuld (se Svista) (SRP 908).
- 1376 har Uppsala domkyrkas fabrica en landbo och 0:0:7:4, som räntar 1:0 pn (D 1 s 5).
- 1493 tilldöms Jöns Andersson i Bärby 0:0:7 i Söder-L, vilka Johan Månsson tidigare sålt till Anders i Fors, Hökhuvuds sn, Frösåkers hd; hemmanet hade därvid söndrats så att ingen kunde få sin bärgning därutav (ULdb s 83).
- Marma**
- 1312 *de Maremi, Marremi* (DS 1881) — 12 I, 2 f.
UH 1 sk, 0:5:1 med 1566 (endast) **skkvarn**.
- 1566 1 skuj, 0:3:1:4 till M ky; jfr Hammarby.
3 ky, 0:5:1:4 + 0:4 med skuj i M + 0:3:1.
2 fr (+ 1541-44 1 lb).
Summa jt 2:2:0:4 (2:5:2).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 6 öre, 1 som restar 1 mark, 1 som restar 4 öre och 1 som restar 2 öre (DS 1881).
- 1316 omtalas två kyrkolandbor i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
- 1349 gör domaren Kettilmund anspråk på 0:0:4½ (se Bärsta, Stavby sn) (DS 4464).
- 1501 erhåller Birgitta Björnsdotter (Ulvsunda-ätten) ett gods, som räntar 12 spann korn och 0:14 pn (se Våxome) (B 19 b nr 76).
- 1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn, Bladåkers sn.
- *Moro**
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark, 2 som restar 1 mark (i *Morom, de Moro*) och 1 som restar 2 öre (DS 1881). M anges väster om Tranbyn (LmS B1-1:2).
- *Musabol**
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 2 öre och 1 som restar 6 öre (*de Musabol, Musaby*) (DS 1881).
- Mysslinge**
- 1312 *de Myslingi, Mislingi, Mysingi* (DS 1881) — 12 I, 3 f.
UH 3 sk, 0:6 + 0:5:2 + 0:5:1 med skuj i *Ekebyn från 1566.
2 fr.

Summa jt 2:1.

- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 5 skattskyldiga som restar 1 mark, 2 som restar 6 öre, 2 som restar 4 öre och 1 som restar 2 öre (DS 1881).
- 1344 har Tierps kanonikat (Uppsala domkyrka) 0:0:10 (DS 3835).
- 1586 tvistar Olof Persson i Krisslinge, Funbo sn, och Staffan Olsson i M om 0:0:10 i M som skall ha återlösts från Uppsala domkyrka efter Västerås recess (UDb VIII s 54).
- Mångsta** 1312 *de Mangestum* (DS 1881) — 12 I, 3 f.
UH 1 sk, 1:0.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga som restar 1 mark (DS 1881).
- Mälbyn** 1312 *de Mealby, Medalby* (DS 1881) — 12 I, 3 f.
UH 1566 1 sk, 1:1:1, 1566: 'förökt till 1567 av en hop utjordar i Haberga, Sydinge och Ösby'. Hn har sannolikt bildats av 0:3:2:4 från skuj i Sydingösby, 0:2:3 från Haberga skuj samt 0:2:1:4 från sk och skuj i Sydinge.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 6 öre och 1 som restar 2 öre (DS 1881).
- Norrgårde** 1541 *Norregerde* (UH 1541:13) — 12 I, 4 g.
UH ½ sk (1544 1 skuj), 0:2, 1566 0:4.
- Odenslandet** 1369 *Odhindslandh* (RAp 11/11, SRP 908) — 12 I, 2 g.
UH 1 skuj, 1566 1:1:1, brukat av flera bönder; anges 1566 och 1578 ligga i Klev.
1369 överlämnar kaniken Ulf Gislesson (ginbalk belagd med två sparrar) 0:2 till Uppsala domkyrka (se Svista) (SRP 908).
1375 får Björn i Golvsta 0:2 i byte av Uppsala domkyrka mot jord i Torsne (SRP 1170).
1441 erhåller Mats Nilsson i Golvsta 0:2 och en kvarn i 0 'vid Golvsta' (se Kydingeholm) (SMR 1372).
- Onsby** 1312 *de Odensby* (DS 1881) — 12 I, 4 g.
UH 1 sk, 1:1.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark och 3 som restar 1 mark (DS 1881).

- *Presteboll** 1566 *Presteboll* (UH 1566:20).
UH 1566 **1 skuj**, 0:0:1 till Haberga, där den troligen delvis redovisas tidigare. Den kan möjligen ha legat i eller vid Klev (jfr detta).
- Rista** 1312 *de Reghestum, Regestum* (DS 1881) — 12 I, 2 g.
UH **1 sk + 1 skuj**, 1545 **2 sk**, 1:3 + 0:4:2:4, 1566 0:7:1:4 (1541–44 skuj till Rista ky, Ekeby sn).
1553–54 **1 skuj**, 0:2:2 till Skarpösby (1566 till sk ovan).
1541–47 **1 skäng** (1541 i Svista).
Summa jt 1:7:2:4 (2:2:1:4), tillsammans med R, Ekeby sn, 2:5:1 (3:0).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark, 4 som restar 1 mark och 1 som restar 4 öre (DS 1881).
- *Rumpabodha** 1376 *Rumpabodha* (D 1 s 5). Se Hoppsta.
- Rörby** 1545 *Rörby* (UH 1545:1) — 12 I, 2 g.
UH 1545 **1 skäng**, 1566 **1 skuj**, (1566:27 **1 sk**) 1578 $\frac{1}{2}$ **sk**, 1548 0:4 (1566 0:1:1), till R, Ekeby sn, 1548 till flera bönder; brukas 1578 av R, Ekeby sn. Jfr *Wretha.
Summa jt — (0:4), tillsammans med R, Ekeby sn — (2:2:2).
- Sidbygden** 1545 *Sybynde* (UH 1545:1) — 12 I, 2 e.
UH 1545–55 (ej 1548–49) **1 skäng** till Söderby, 1566 **1 skuj**, 1566 0:0:1 till Fresta.
1566 (endast 1566:27) **1 kräng**.
1566 har S lagts under krono (se Horsbol, Morkarla sn).
(UH 1566:27).
- *Siöö äng** 1566 *Siöö äng* (UH 1566:27). Märk Sjöängen, Tuna sn, på gränsen till Alunda — 12 I, 1 f. S kan även ha legat i Morkarla sn.
UH 1566 (endast) **1 kräng**.
1566 har S lagts under krono (se Horsbol, Morkarla sn).
(UH 1566:27).
- Skarpösby** 1312 *de Øsby* (DS 1881), 1441 i *Skarpa østby* (UUBp 4/5, SMR 1372) — 12 I, 2 g.
UH **2 sk**, 0:6:0:4 (1555 0:6:2) med skuj i Rista 1553–54 + 0:5:2:4. Summa jt 1:4.

- 1291 se Sydingösby och Ösby, Tuna sn.
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark, 4 som restar 1 mark, 3 som restar 4 öre och 4 som restar 2 öre (DS 1881). Jfr UFT VII s 141.
- 1316 omtalas två kyrkolandbor i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062; kan även helt eller delvis gälla Sydingösby).
- Skoby**
- 1312 *de Skogby* (DS 1881) — 12 I, 1 e.
UH 3 sk, 1:1 med skuj i S 1541–55 + 1:1, 1566 0:7 med skuj i *Lilleby från 1566 + 1:0.
1541–55 1 skuj, 0:2 till S, ibland skäng. 1566 har en klyvning på hn och uj skett varvid samtidigt större delen av det första hemmanets uj överförts till det andra hemmanets uj i *Lilleby och resten möjligen förts till det sista hn i Söderby och dess uj i *Styringbole.
Summa jt 3:4 (3:0).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 3 skattskyldiga som restar 1 mark (DS 1881).
- Skrikboda**
- 1376 *in Skrikabodha* (D 1 s 5) — 12 I, 3 f.
UH ½ se (1550 ½ ky), 0:4, kallas ibland Boda. (Olands rd)
- 1291, 1344 se Bärby.
- 1376 har Uppsala domkyrkas fabrica en landbo och ½:0, som räntar 0:10 pn, 1 pund korn (D 1 s 5).
- 1417 anges att domkyrkans fabrica uppburit 1:0 pn, 7 spann korn (UpDkyR).
- 1497–1536 har domkyrkan (Olands rd) en landbo som räntar 0:12 pn (UpDkyR).
- *Spinalandum** 1312 upptas i markgäldsförteckningen 3 skattskyldiga (*i Spinalandum, Spinalendum*) till 1 mark, 1 till 2 öre, 2 som restar 1 mark och 1 som restar 4 öre (DS 1881). S har sannolikt legat på häradsallmännigen eller något nordost om denna (UFT VII s 142).
- Sprötslinge**
- 1312 *de Sprellingi, Sprillingi* (DS 1881), 1441 *i Sprötslinge* (UUBp 4/5) — 12 I, 2 f.
UH 4 sk, 1:2, 1548 1:1 + 1:0, 1548 1:1 + 1:0 + 0:6.

Summa jt 4:0.

- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark, 2 som restar 1 mark och 1 som restar 4 öre (DS 1881).
- 1490 tilldöms Jöns Larsson i Norrby, Morkarla sn, 0:0:8¼, som han tidigare köpt av sin makas systerson (ULdb s 19).

Spånga

- 1291 *in Spangum* (DS 1036) — 12 I, 1 e.
UH 4 sk, 0:6:2 + 0:6 + 0:5:2 med skkvarn från 1566 + 0:4:2, alla med skuj i Ål. Summa jt 2:7.
- 1291 testamenterar kaniken Salomon 0:2 till sin syster Anna och hennes arvingar (se Glottsta) (DS 1036).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 1 mark (DS 1881).
- 1515 får Tuna kyrka jord i S av kronan (se Edinge, Tuna sn) (?RAp 3/7; kan möjligen gälla Spångby).

Spångby

- 1312 *de Spangby* (DS 1881) — 12 I, 3 f.
UH 2 sk, 0:7:1:6, 1566 0:5:1:4, 1578 0:4:1:4, med skuj i *Ekebyn och i Hammarby från 1566 + 0:6:0:4, 1566 0:5:1:4, med skuj i Vettsta 1545 och från 1566 i Halvöreby, Morkarla sn, och i *Ekebyn.
1566 1 skuj, 0:1, 1578 0:0:1 till Happsta. Det första hn har 1566/78 minskat med 0:3:0:2, varvid 0:1:2 anges i skuj och de övriga 0:1:1 förs till det andra hn som inkl uj ökar med samma jt samtidigt som det delas upp på hn och uj. Summa jt 1:5:2:2 (1:2:1).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 1 mark, 1 som restar 4 öre och 1 som restar 2 öre (DS 1881).
- 1316 omtalas fyra kyrkolandbor i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsen i Tiundaland (DS 2062).
- 1344 har Uppsala domkyrkas fabrica 0:0:0:12 (DS 3838).
- 1493 tilldöms Ragvald i S och hans bror Karl sin jord i S jämte jord i Kilby (se Kilby) (ULdb s 83).
- 1567 och 1571 hålls rågångssyn mellan S och Happsta varvid de gamla gränserna fastställs (Topographica 485-89, RA).

212 Olands härad

- *Styringbole** 1566 *Styringbole* (UH 1566:20).
UH 1566 **1 skuj**, 0:0:1 till Söderby.
- Sund** 1312 *de Sundi* (DS 1881) — 12 I, 2 f.
UH **3 sk**, 1:3:1:4, 1548 1:1:0:4 + 1:1:1:4 + 0:6:1:4, 1548 1:0:2:4.
1566 **1 kräng** (endast 1566:27).
1554 $\frac{1}{2}$ **ky**, 0:4:1:4 (1554 'förökt') med seuj i S 1577.
1577 **1 seuj**, 0:4 till S ky (tidigare redovisad i Ösby, Tuna sn).
Summa jt 3:3:1:4 (4:4).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 4 skattskyldiga som restar 1 mark (DS 1881).
1554 drar Gustav I in en äng för herr Erik i Tuna (se Tunaby, Tuna sn) (GR 24 s 332).
1566 anges att S lagts under krono (jfr Horsbol, Morkarla sn) (UH 1566:27).
- Svista** 1312 *de Suiestum, Sveestum* (DS 1881) — 12 I, 2 g.
UH **1 skuj**, 1545 **1 sk**, 1566 **1 skuj**, 0:2:2:4, 1546 0:2:1:4 ('avkortat 1 örtl'), från 1566 och troligen under hela perioden brukat av S se.
2 se, (1550 **2 ky**), 0:6:2:2 (1542 0:7:0:6) + 0:6:2:2 (1550 0:5) med skuj i S från 1566. (Olands rd) Kallas 1538 Torsne. Jfr Klev och Väsby 1550.
Summa jt 2:0:1 (2:0).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 1 mark och 1 som restar 4 öre (DS 1881).
1369 överlämnar kaniken Ulf Gislesson (ginbalk belagd med två sparrar) som betalning för skuld till Uppsala domkyrka 0:9 i S och jord i Lövsta och Odenslandet, denna sn, i Valde, Skäfthammars sn, i Lunda, Danmarks sn, i Hämringe, Gla Uppsala sn, samt i Ö Läby, Läby sn (SRP 908).
1376 erhåller Olof i S 0:1 i byte av Uppsala domkyrka mot jord i Torsne och 0:9 pn (RAp 24/8, SRP 1218).
1376 har Uppsala domkyrkas fabrica tre landbor och 0:12, som räntar 0:21 pn, 8 pund och 2 spann korn (D 1 s 4).
1401 erhåller Klemens i Gela 0:0:14 av Jöns och Per Jöns-

son i Österby, Morkarla sn, i byte mot jord i Österby (se Ö) (ÖD II s 1441).

1417 tilldöms Uppsala domkyrka 0:0:4, som Magnus Drucken bemäktigat sig (SD 2421).

1417 anges Uppsala domkyrkas fabrica ha uppburit 0:20 pn, 6½ pund 2 spann korn (UpDkyR).

1432 intygas, sedan några bönder klandrat domkyrkans innehav av 0:0:4, att en syster till framlidne kaniken Ulf under dennes vistelse i Paris hade givit dessa 0:0:4 till Ulfs landbo Mats, men att Ulf efter sin hemkomst hävdade att jorden tidigare givits till domkyrkan och förklarat systemens gåva ogiltig (RAP 1/4).

1497–1527 har Uppsala domkyrka tre landbor, som räntar 3½:0 (1527 0:18) + 3:0 (1527 3:5) + 0:19 pn (Olands rd) (UpDkyR).

1535/36 har domkyrkan två landbor, som räntar 3:7:1 pn vardera (Olands rd) (UpDkyR).

Sydinge

1312 *de Sudhungi* (DS 1881) — 12 I, 3 f.

UH 2 sk, 1566 1 sk, 1:1:1, 1566 0:7:2 + 1541–58 0:0:2:4 (jfr Mälbyn).

2 fr.

Summa jt 1:2:0:4 (0:7:2).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga som restar 1 mark (DS 1881).

Sydingösby

1291 *in Østby* (?DS 1036), 1312 *de Øsby* (DS 1881) — 12 I, 3 f.

UH 2 sk, 0:3:1:4, 1566 0:5:2 + 0:3:1, 1566 0:6, båda med skuj i S 1541–58.

1541–58 2 skuj (1544 1 skuj), 0:6 + 0:2:2, båda till S. 1566 har det sista hn lagts samman med sin uj, det första hemmanets uj delats varvid 0:2:0:4 sammanlagts med hn, medan övriga 0:3:2:4 överförts till det nybildade hn i Mälbyn.

1 fr.

Summa jt 1:7:1:4 (1:3:2).

1291 testamenterar kaniken Salomon 0:0:4½ till Nils' i Smara söner (?DS 1036; kan även avse Skarpösby).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till

2 öre, 4 som restar 1 mark och 3 som restar 2 öre (DS 1881, jfr UFT VII s 141).

1316 se Skarpösby.

1578 får Erik Nilsson (Cruus) och hans syster en gård (se Ekeby, Tuna sn) (ÅS, E 6117 s 1352).

Söderby

1291 *in Superby* (?DS 1031), 1312 *de Suderby* (DS 1881) — 12 I, 2 e.

UH 4 sk, 0:7 + 0:7 med skäng i Sidbygden 1545–55 + 0:5 med skuj i Jortslunda + 0:5, 1566 0:5:1, med skuj i Löddby 1541–45 och i *Styringbole från 1566. 1 ky, 1:0.

Summa jt 4:0 (4:0:1).

1291 har Uppsala domkyrkas fabrica 0:0:2, skänkta av Ragna i *Myriby (?DS 1031).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark, 1 till 4 öre, 1 som restar 4 öre och 1 som restar 2 öre (DS 1881).

1316 omtalas en kyrkolandbo i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).

1490 får Per Gisleson i S, som äger hälften av 0:0:10½, genom dom rätt att lösa den andra hälften, vilken ägs av Lars i Österby, som ville lösa Pers hälft. Till dess Per inom tre år vederlagt Lars med lika god jord på annan plats skall han göra avrad för Lars' hälft. Kan han inte inom denna tid ge Lars annan jord skall han ersätta Lars med pengar. (ULdb s 18 f).

1493 tilldöms Olof Mårtensson i Tuna och hans arvingar 0:9:2 i fyra lägen i byn, vilka Jöns Månsson i S olagligen sålt (ULdb s 81 f).

1547 befalls fogden i Olands härad att tillse att herr Jakob i Håtuna vederfares rättvisa rörande 0:0:11, som hans far Per Gisleson genom dom fått rätt att lösa (= 1490). De som var i besittning av jorden hade ej velat lämna den, varför hemmanet varit så gott som sönderkluvet; vidare hade Jakob köpt 0:0:4 som han ville lägga intill sin jord och 'giva annan jord lika mycket och gott igen'. (GR 18 s 799)

- *Södergierde** 1566 *Södergierde* (UH 1566:27). Märk Söderängarna, 12 I, 2 e.
UH 1566 1 kräng, 1578 1 skäng.
1566 anges att S lagts under krono (se Horsbol, Morkarla sn) (UH 1566:27).
- Tolvörebyn** 1420–40 i *Tolføre bynom* (KrappSp u d) — 12 I, 1 g.
UH 2 skuj, 0:5 + 0:5, båda till Ålsunda, där de före 1566 redovisas.
1566 ½ fr.
Summa jt 1:2.
1420–40 byter Katarina Fröstensdotter bort jord i Täby och Ålsunda, Faringe sn, till Klaus Slaweka mot 0:0:13 i T (KrappSp u d).
- Torsne** 1375 *in villa Thorsene* (RAP 9/8, SRP 1170) — 12 I, 2 g.
UH 1 sk, 0:7:2 med skäng i T 1544–47 och skuj i Jälsta från 1566.
1539 1 se (1550 1 ky), 0:6, 1542 0:5:2:7, 1550 0:5:2, 1578 0:5. Jfr Svista. (Olands rd)
Summa jt 0:7:2 (1:4:2).
1375 lämnar Björn i Golvsta 0:2 i byte till Uppsala domkyrka mot jord i Odenslandet (SRP 1170).
1376 lämnar Olof i Svista 0:0:4 och 0:9 pn till Uppsala domkyrka i byte mot jord i Svista (RAP 24/8, SRP 1218).
1376 har Uppsala domkyrkas fabrica 0:0:10, som räntar 0:6:2 pn, 13½ spann korn (D 1 s 4).
1497–1536 har Uppsala domkyrka (Olands rd) en landbo, som räntar 0:12 pn (1527–36 0:20:1 pn) (UpDkyR).
- Tranbyn** 1312 *de Tranaby, Tranabygd* (DS 1881) — 12 I, 3 d.
UH 1 sk, 0:7:2 med 1 skt 1541–55 (ej 1553) och skuj i Rasten, Morkarla sn, från 1566.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 3 skattskyldiga till 1 mark och 1 till 4 öre (DS 1881).
1493 erhåller Ragvald i Spångby 0:0:4 (se Väsby) (ULdb s 81).
- Vettsta** 1312 *de Vitestum* (DS 1881) — 12 I, 3 g.
UH 2 sk, 1:3, 1546 1:3:0:6, 1566 0:7:0:6, med skuj i V

1545 (endast) + 0:7:2, 1546 0:7:2:6 (1548 0:7:2:4),
1578 0:7, med skäng i V 1541–45.

1566 $\frac{1}{2}$ sk, 0:4:0:2.

1541–45 **1 skäng**, 1545 kallad skuj, 0:0:0:6, till V, i
vilket den uppgår 1546.

1545 **2 skuj**, 1546 **1 skuj**, 1545–58 0:0:2 till Spångby +
1545 (endast) 0:0:0:6 till V, i vilket den uppgår
1546 + 1566 (nybildad) 0:0:2:6, brukad av V ky.

1566 har det största hn kluvits i två, varvid samtidigt
0:0:2:6 från det andra hn avskilts till uj; 1578 redo-
visas omfördelningen helt.

1 ky, 1:4 (1554 0:4) med skuj i V från 1566.

Summa jt 3:6:2 (3:7:0:6).

1302 har Uppsala domkyrkas tredje vicaria 0:0:11 (se Bär-
by) (DS 3836 s 321).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 4
öre, 5 som restar 1 mark, 1 som restar 6 öre och 1
som restar 4 öre (DS 1881).

1316 omtalas en landbo under Uppsala domkyrkas fabrica i
förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av
kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).

1344 har Uppsala domkyrkas fabrica 0:0:13 och tredje vi-
carian 0:0:11 (DS 3838, 3836 s 321).

***Uinnungi** Felskrivet i DS; skall vara *Iunungi* (DS 2062 or). Se Jön-
ninge, Stavby sn.

***Wretha** 1566 *Wretha* (UH 1566:20).

UH 1566 (endast) **3 skuj**, 0:2 till Jälsta + 0:1:1 + 0:0:2,
båda till Rörby, Ekeby sn. Summa jt 0:4, vilket jt
1566:27 har i Rörby, något som överensstämmer med
omgivande år. Jfr Rörby i denna och Ekeby sn.

Våxome 1312 *de Vaxum* (DS 1881) — 12 I, 2 g.

(Västra och Östra) UH **1 sk**, 1:0.

2 pb, 1:0 + 1:0, 1546 'Vårfrukoret'.

1539 **1 seuj**, 0:0:2 (1566–78 ej jt; 1544 'ligger öde'),
1545–55 till Golvsta se. (Olands rd)

4 fr.

Summa jt 3:0 (3:0:2).

På V omtalas Katarina Johansdotter (en bjälke), änka efter Jöns Sigvidsson (oxpanna) 1409–20 (SD 1160, 2726, jfr PHT 1947 s 12) — Magnus Laurensen 1442 (RApp 12/2).

- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 3 skattskyldiga till 1 mark, 2 till 2 öre, 2 som restar 1 mark och 3 som restar 4 öre (DS 1881).
- 1439 får S:t Eriks prebenda vid Uppsala domkyrka 1:0 i övre V i byte (se Tarv, Knutby sn) (SMR 921, 922).
- 1439 skänker Lydeka van dem Bergen 1:0 till sin maka Apollonia Jönsdotter (hjorthorn) (Gen 21 f 123v).
- 1444 anges 1:0, som räntar 1:0 pn, 3 pund korn eller något mindre, tillhöra S:t Eriks och S:t Olovs prebenda i Uppsala domkyrka. 1475 anges det tillhöra S:ta Annas prebenda. (UpDkyPb f 2v, 11v)
- 1447 ingår Jöns Ingemarsson (två hjorthorn) till Ornäs och hans svåger Vilken Olsson (femgrenig växt) tillsammans med Jöns' mor Apollonia Jönsdotter (hjorthorn) en överenskommelse om arvet efter henne, varvid Jöns skall få 1:0 (DDal 1:100; för släktskapsförhållanden se PHT 1923 s 182, 1966 s 5 f).
- 1454 får Bengt Pedersson och hans hustru Birgitta Gudmundsdotter av Tyrgils Matsson kvitto på arvet efter Magnus Laurensen i V (ShSp 21/12).
- 1461 skänker Lucia Jönsdotter, änka efter Nils Jönsson, 0:0:4 till Uppsala domkyrka (RApp 19/5).
- 1483 säljer Ingeborg Matsdotter (Ingemar Djäkns ätt), brorsdotter till Erik Ingemarsson, en av arvingarna till Katarina Johansdotter (en bjälke), till Stötzleff Plata 1:0 mitt i byn (ränta 3 pund korn och 1:0 pn) (RApp 30/4, 30/5; PHT 1947 s 15).
- 1497–1536 har Uppsala domkyrka (Olands rd) en landbo, som räntar 2 spann korn (UpDkyR).
- 1501 ger Bengt Karlsson (sparre över blad) till sin hustru Birgitta Björnsdotter (Ulvsunda-ätten) i morgongåva tre 'gods' i V, som räntar tillsammans 5 pund korn och 0:13 pn, en gård i V, som räntar 12 spann korn och ½:0 pn, och en 'småjord' i V, som räntar 1 pund korn och 0:0:8 pn, samt gods i Marma, i Smålanda, Morkarla sn, i Häcklinge och Börsta, Tuna sn, samt i

Österberga, Nyvla och Hovgården, Rasbo sn (B 19 b nr 76).

- 1521 säljer Brita Olofsdotter, änka efter Jöns dalkarl, 1:0, som räntar 1:0 pn, 3 pund korn, 4 lass hö, till S:ta Barbaras kapell i Uppsala domkyrka (ShSp 16/9).
- 1546 och 1548 uppges V tillhöra prebenda ducum, vilken herr Eskil har i förläning (UH 1546:12, 1548:9).
- 1563 anges i FoR en gård tillhöra Björn Pedersson (Bååt), som ärvt den efter sin bror Erland; äganderätten var dock omtvistad (FoR 10).

Väsby

- 1291 *in Vestby, Vesby* (DS 1031) — 12 I, 3 f.
- UH 4 sk, 1566 5 sk, 1:2:1:4 + 1:1:1:4 + 0:7 + 0:5; jorden omfördelas 1566: 1:0:1:4 + 0:4:2:2 + 0:7 med skkvarn från 1566 + 0:7 med skkvarn i V och skuj i Halvöreby, Morkarla sn, från 1566 + 1566 0:4:2:2. 2 skuj (1546 2 sk), 0:2 + 0:1:1:4, från 1566 till pb resp se i V.
- 3 se, 1541 2 + ½ se, 0:7:2, 1566 1:0 + 0:6 (1550 0:6:2:2) + 0:4 (1550 0:4:1:4 i Svista) med skuj i V från 1566. (Olands rd)
- 1541 ½ pb (1544–45 1 se), 1566 0:4 (1578 ej jt) med skuj i V från 1566, 1566 'Uppsala cantorias gods', 1578 förlänt Sigrid Svantesdotter (Sture).
- 1555 1 fr (endast) 'förökt', sannolikt = pb ovan, då cantorians gods var förlänta Ture Pedersson (Bielke). Summa jt 6:5:0:4 (6:5:1:4).
- 1291 har Uppsala domkyrkas fabrica 0:10½:0:5 "in manso curie" och 0:0:½ på annan plats i samma by sedan följande transaktioner skett: dekanen Nils har bytt till fabrican allt vad kanikerna Rodger och Beno ägde i V mot 1:0 i Bälinge, fabrican har till Nils' kanikprebende bytt bort 0:0:4 mot jord i Nántuna, Danmarks sn, kaniken Öjar fick jord i Forkarby, Bälinge sn, mot 0:0:10½, fabrican erhöll 0:0:½ av electus Magnus (Bengt Bossons ätt; död 1289) i byte mot annan jord, som testamenterats till fabrican (DS 1031).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1

- mark, 1 till 2 öre, 3 som restar 1 mark, 1 som restar 6 öre och 1 som restar 4 öre (DS 1881).
- 1316 omtalas två kyrkolandbor i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
- 1344 har Danmarks prebenda, sedermera Cantorie prebenda (Uppsala domkyrka) 0:3:½ (utan ortnamn), som räntar 10 pund humle (?DS 3835), och domkyrkans fabrica 0:12½ (DS 3838).
- 1376 har Uppsala domkyrkas fabrica tre landbor och 0:12:2:6, som räntar 3:7:2 pn, 3 pund och 1 spann korn (D 1 s 5).
- 1417 har domkyrkans fabrica uppburit 3:6 pn, 2 pund korn och 1480–1536 redovisas tre gårdar, som räntar 3:0 + 0:20 + 0:14 pn (Olands rd) (UpDkyR).
- 1493 får Per Eriksson i V rätt att av Ragvald i Spångby byta till sig 0:1 mot jord i Tranbyn och en summa penningar, eftersom Per ej var fullsutten utan denna jord (ULdb s 81).
- Väskinge**
- 1312 *de Veskingi* (DS 1881) — 12 I, 1 g.
UH 4 sk, 0:6:1:4 + 0:6:1, 1548 0:5:1 + 0:5:1:4 + 0:4:1, 1548 0:5:1. Tre gårdar benämns 1541 Gela.
1541–55 1 skuj, 0:0:2 (1549 0:2) till V, Ekeby sn; jfr Berga och *Lårdalen.
1541–55 (ej 1551–53) 1 skäng till V, Ekeby sn.
Summa jt 2:7:1 (2:6:2), tillsammans med V, Ekeby sn 5:0:2 (5:0).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark, 1 till 4 öre, 1 som restar 6 öre och 1 som restar 4 öre (DS 1881).
- 1545 uppges att Anders Olsson i Lavarö, Edebo sn, hade köpt 0:7 i V och jord i Stensunda, Bladåkers sn, av Erik Månsson i Haberga (SvHoA E VIa 2 aa nr 478).
- Ål**
- 1312 *de All* (DS 1881) — 12 I, 1 f.
UH 2 sk, 2:0 med skuj i Ål, Tuna sn + 1:0 med skuj i Ål, Tuna sn; 1552 'förlänta Ture Pedersson' (Bielke).
4 skuj, 0:0:2:4, 1550 0:2:1:4, 1566 0:0:2:4 + 0:1, 1566 0:0:1 + 0:1, 1566 0:0:1 + 0:2, 1578 0:0:2; alla till Spånga, där de redovisas före 1566.

- Summa jt 3:4:2:4 (3:2:0:4), tillsammans med Ål, Tuna sn, 4:4:0:4 (4:2:2:4).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 4 öre (DS 1881).
- 1411 ger Jöns Kanna (sparre) i morgongåva till Katarina Arvidsdotter 1:0 samt jord i Skeberga, Stavby sn, och i Valla, Enköpings-Näs sn (SD 1446).
- 1515 får Tuna kyrka jord i Å av kronan (se Edinge, Tuna sn) (RAp 3/7).

Ålsunda

- 1312 *de Alesundi, Alesundum* (DS 1881) — 12 I, 1 g.
- UH 2 sk, 0:3 + 0:3, båda med skuj i Tolvörebyn. Summa jt 0:6.
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark och 1 som restar 6 öre (DS 1881).
- Märk även Å i Faringe sn.

Ekeby socken

1304 *in Ekby* (?DS 1433).

1312 *de parochia Echeby* (DS 1884).

Omfattning: Socknen räknades i kyrkliga sammanhang i sin helhet till Olands hds prosteri (se s 27). I administrativt hänseende var den delad så, att området väster om Olandsån tillhörde Olands hd och området öster om ån (Fornbro, Gillinge, Stensunda och Tånga) Roden och Frösåkers hd (se DMS 1:1 s 29 ff, 35 ff, 127). Det senare överfördes i kameralt avseende till Olands hd 1716 (KKbr 17/4), men först i 1825 års jordebok sammanfördes de två sockendelarna till en jordebokssocken. Byarna Blacksta och Väskinge är delade mellan Alunda sn och Ekeby sn. Ingvasta var under medeltiden och 1500-talet delad mellan Alunda och Ekeby men hör nu helt till Alunda sn. Rista och Rörby var tidigare delade mellan Alunda och Ekeby men hör nu helt till Ekeby sn.

Kyrkan: Den rektangulära stenkyrkan är från 1400-talets mitt, då även dess valv tillkom, och den har sedan dess undergått endast obetydliga förändringar. Vapenhuset byggdes vid medeltidens slut; dess järnbeslagna dörr har suttit i en tidigare träkyrka. Kalkmålningarna har tillkommit mel-

lan 1515 och 1525 och framtofs vid den senaste renoveringen 1927. Av kyrkans medeltida inventarier återstår endast dopfunten från 1200-talets senare del. Invändiga mått: ca 20×9 m. (UKy 83) Kyrkby: Ekeby by.

Runstenar saknas.

1312 års markgäld och kameral indelning se s 187 ff.

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff). Se i övrigt DMS 1:1 s 127 f.

Antal jordeboksenheter UH 1541 (1577)

	sk	skuj	ky	$\frac{1}{2}$ ky	kyuj	aoeuj	fr
Blacksta	1 (1)	—	—	—	1 (1)	—	—
Dyvlinge	3 (3)	—	—	—	—	—	—
Ekeby by	3 (3)	—	—	—	—	0 (1)	0 (1)
Hamra	1 (1)	—	—	—	—	—	—
Hånsta	3 (3)	—	—	—	—	—	1 (1)
Ingvasta	2 (2)	—	—	—	—	—	—
Jom	1 (1)	1 (1)	—	—	—	—	—
Ovanby	5 (5)	5 (5)	1 (1)	—	—	—	—
Rista	—	—	1 (1)	—	—	—	—
Rörby	2 (2)	—	—	—	—	—	—
Väslinge	2 (2)	—	—	—	—	—	—
Åstorp	2 (2)	—	1 (2)	—	—	—	1 (1)
Summa	25 (25)	6 (6)	3 (4)	1 (1)	0 (1)	0 (1)	2 (2)

Blacksta 1312 *in Blaxtathum* (DS 1884) — 12 I, 2 g.
UH 1 sk, 1:3:2, 1553 1:1 (1555 1:3:2 i Alunda sn).
 $\frac{1}{2}$ ky, 0:4.
Summa jt 1:7:2 (1:5), tillsammans med B i Alunda sn 3:2:2 (3:0).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark (DS 1884).

1344 anges att ärkebiskop Nils (Alleson 1292–1305) till Tuna kyrka överlämnat 0:0:1, som kaniken Salomon köpt men inte betalat. Församlingsbornå lovade att domkyrkans tredje vicaria av Tuna kyrkas fabrica skulle få 0:2 värda 12:0 pn. (DS 3836 s 321)

Dyvlinge 1312 *in Duplinge, Dumlinge* (DS 1884) — 12 I, 2 g.
UH 3 sk, 2:0, 1566 2:0:1 (kallas 1541 Ovanby) + 1:1,

- 1567 1:1:0:4, 1568 1:1:0:¼ + 0:7, 1567 0:7:0:4, 1568 0:7:0:4¼, 1577 0:7:0:¼. Summa jt 4:0 (4:0:1:½).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark och 1 som restar 1 mark (DS 1884).
- 1493 erhåller Per Ingelsson i Hamra 0:0:4 (se Hamra) (ULdb s 83).
- Ekeby by**
- 1312 *in Echeby* (DS 1884) — kyrkby — 12 I, 3 g.
UH 3 sk, 1:1 + 0:6:1 + 0:5:2, 1573 0:5:2:4, med kyuj i E från 1567.
1567 1 kyuj, 0:1:1 till E sk (1567 'förökt').
1573 1 aoeuj, 0:4.
Summa jt 2:5 (3:2:1:4).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark, 2 som restar 1 mark och 1 som restar 2 öre (DS 1884).
- 1341 upptas (utan ortnamn) i förteckningen över kyrkligt jordförvärv efter 1302 att Ekeby kyrka erhållit 0:0:7:5 under skatt (DS 3571).
- 1441 ger Bengt Matsson (Ingemar Djäkns ätt) i morgongåva till Karin Tordsdotter ½:0 (se Lund, Edsbro sn) (SMR 1293).
- 1559 (omkr) anges 0:4 vara KMt:s fädernegods (AoE 14).
- Hamra**
- 1490 *i Hambre* (ULdb s 17) — 12 I, 2 g.
UH 1 sk, 1:1:1.
- 1493 kastar Anders i Gillinge lott med sin brorson Per Ingelsson i H. Anders erhåller 0:6½ i H och Per jord i Dyvlinge och i Gillinge, Ekeby sn, Frösåkers hd (ULdb s 82 f).
- Hånsta**
- 1312 *de Hulstadum, Vlstatum* (DS 1884), 1423 *i Holmstadha* (RAp 13/1) — 12 I, 2 g.
UH 3 sk, 1:0 + 0:6:2 + 0:5:1.
1 fr.
Summa jt 2:4.
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 4 skattskyldiga som restar 1 mark, 1 som restar 6 öre och 1 som restar 4 öre (DS 1884).
- 1423 erhåller Finvid Jönsson (Stensta-ätten) 0:12, som räntar 3:0 pn och ½ läst korn, och jord i Ovanby och

- på andra platser i Uppland vid arvskifte efter sina föräldrar (RAp 13/1).
- 1436 ärver Staffan Ulfsson (Ulv) efter sin morbror Finvid Jönsson de gods denne ärvt efter sina föräldrar (SMR 425, 426).
- 1463 lämnar Staffan Ulfsson 0:12, som räntar 6:0 pn, och jord i Ovanby och på andra platser i Uppland i byte till Lars Olofsson (stjärna) mot jord i Lyhundra hd (RAp 27/12).
- 1474 ger Lars Olofsson 0:12 till sin maka Birgitta Karlsdotter (två stjärnor) som vederlag för morgongåva (se Lydinge, Tuna sn) (RAp 7/4).
- Ingvasta**
- 1312 *in Inguastum* (DS 1884) — 12 I, 3 g.
UH 2 sk, 1:6:0:4, 1546 1:6:2 ('förökt 1½ örtl') + 0:4:2:4. Summa jt 2:3 (2:3:1:4), tillsammans med I, Alunda sn, 6:2 (6:2:1).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark (DS 1884).
- 1316 omtalas en kyrkolandbo i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062; kan även avse I i Alunda sn).
- Jom**
- 1312 *de Iun, Iume* (DS 1884) — 12 I, 3 g.
UH 1 sk, 1:4 med skuj i J.
1 skuj, 0:1:1:4, 1567 0:2, till J.
Summa jt 1:5:1:4 (1:6).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark och 2 som restar 1 mark (DS 1884).
- Ovanby**
- 1312 *de Ouanby* (DS 1884) — 12 I, 3 g.
UH 5 sk, 0:5:2 + 0:5:2 + 0:4 + 0:3 (1541 kallat Ekeby) + 0:3, alla med skuj i O.
5 skuj, 0:7:1:4 + 0:6:2 + 0:3:1:4 + 0:3:1 (1553–66 0:3) + 0:3, alla till O.
1 ky, 1:1, 1547 1:1:1, 1566 1:1.
Summa jt 6:6:1.
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 5 skattskyldiga till 1 mark, 1 som restar 1 mark, 1 som restar 6 öre och 1 som restar 4 öre (DS 1884).
- 1423 erhåller Finvid Jönsson (Stensta-ätten) 0:0:13, som

- räntar 1:0 pn och 2 pund korn (se Hånsta) (RAp 13/1).
- 1463 lämnar Staffan Ulfsson (Ulv) 0:0:13, som räntar 2:0 pn, i byte till Lars Olofsson (stjärna) (se Hånsta) (RAp 27/12).
- 1474 ger Lars Olofsson 0:0:13 till makan Birgitta Karlsdotter (två stjärnor) som vederlag för morgongåva (se Lydinge, Tuna sn) (RAp 7/4).
- 1493 tilldöms Jop i Lunda, Alunda sn, och hans bror Anders Nilsson 0:0:5 i O och 0:0:4 i **Bellinge*, som deras styvfar olagligen sålt till Mårten och Måns i Fornbro, Ekeby sn, Frösåkers hd, enär jorden var deras moders arvegods (ULdb s 81).
- Rista**
- 1538 *Regesta* (UH 1538:2) — 12 I, 2 g.
UH 1 ky, (1541 ½ ky), 0:5:1:4 med skuj i R, Alunda sn, 1541–44. Summa jt tillsammans med R, Alunda sn, 2:5:1 (3:0).
- Rörby**
- 1291 *in Rörby* (DS 1036) — 12 I, 2 g.
UH 2 sk, 1:0 med skäng i R, Alunda sn, 1545–47 + 0:6:2, båda med skuj i Blacksta och **Wretha*, Alunda sn. Summa jt 1:6:2 (1578 tillsammans med R, Alunda sn, 2:2:2).
- 1291 testamenterar kaniken Salomon 0:0:10 till sin syster Valborg (se Fresta, Alunda sn) (DS 1036).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark och 1 som restar 1 mark (DS 1884).
- Väskinge**
- 1312 *in Vesscinge, Uesscinge* (DS 1884) — 12 I, 1 g.
UH 2 sk, 1:2:1:4 med skuj och skäng i V, Alunda sn, 1541–55 och skuj i **Lårdalen*, Alunda sn (endast 1566:27) + 0:6:2:4. Summa jt 2:1:1, tillsammans med V, Alunda sn, 5:0:2 (5:0).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark och 2 som restar 1 mark (DS 1884).
- Åstorp**
- 1312 *in Athorp, de Astthorpe, Asthurpe, Asthurpi* (DS 1884) — 12 I, 4 g.
UH 2 sk, 1:2:2 + 0:7 (1554 0:2:1).
1 ky, 1541 2 ky, 0:5:1:4 + 1547 0:4.
1 fr.

- Summa jt 2:7:0:4 (3:3:0:4).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark, 4 som restar 1 mark, 1 som restar 4 öre och 1 som restar 2 öre (DS 1884).
- 1490 tilldöms Jöns i Långsunda, Hökhuvuds sn, Frösåkers hd, ett gods Å, som sonen Anders i Å fråntagit honom (ULdb s 26).
- 1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn, Bladåkers sn.

Hökhuvuds socken

- 1314 *de Høkhodhi* (DS 1946, avskr).
- 1316 *in parochia Høkhout* (DS 2062 s 270).

Omfattning: Hökhuvuds kyrksocken motsvarade den nuvarande socknen (1950) och räknades i kyrkliga sammanhang till Frösåkers hds prosteri (se DMS 1:1 s 42). I administrativt hänseende var den delad så, att området väster om Olandsån hörde till Olands hd medan området öster därom räknades till Roden och Frösåkers hd (se DMS 1:1 s 29 ff, 35 ff, 120 ff). Sockendelen väster om ån överfördes i kameralt hänseende till Frösåkers hd 1716 (KKbr 17/4), men de två sockendelarna förenades i jordeboken först 1889 (Kbr 24/5).

Kyrka, runstenar mm: Se DMS 1:1 s 121.

Kameral indelning se s 188 f.

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff). Se i övrigt DMS 1:1 s 120 ff.

- Borggårde** 1316 *in Bulgardhi* (DS 2062) — 12 I, 6 g.
 UH 3 sk, 1:7, 1567 1:3:0:5 (delat på sk och uj) + 1:4 + 1:2:2:3.
 1567 1 skuj, 0:4 till B ky.
 2 ky, 0:5 + 0:5 med skuj i B från 1567.
 Summa jt 5:7:2:3 (6:0).
- 1316 omtalas en kyrkolandbo i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
- *Bredlöt** 1558 *Bräde Löth* (UH 1558:7) — nu inräknat i Lysta (BEK).

Antal jordeboksenheter UH 1541 (1577)

	sk	skuj	skäng	ky	$\frac{1}{2}$ ky	fr
Borggårde	3 (3)	0 (1)	— —	2 (2)	— —	— —
*Bredlöt	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —
Folkmora	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)
Fornbol	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —
Hanunda	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —
*Ingefromorenn	— —	0 (1)	1 (2)	— —	— —	— —
Klockarbol	— —	— —	— —	1 (0)	0 (1)	— —
Lysta	1 (1)	0 (1)	— —	3 (2) ¹	— —	— —
Pålsmora	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —
Roddarne	2 (2)	— —	2 (0)	3 (3)	— —	— —
Sandby	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —
Älgmora	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Summa	12 (12)	0 (4)	3 (4)	9 (7)	1 (2)	1 (1)

¹ Två hemman har detta år sammanslagits till ett, men anges av fogden likväl till två (dubbel fodring), varför fogdens summa blir 8.

UH 1558 **1 skuj**, 1566 0:1 till flera hn i Sandby (1568 i Sandby, 1577 i Löt).

1558–66 **1 skäng** till flera hn i Sandby.

Folkmora 1490-talet (?) *Falkemore* (EngsöA ms I:12, odat lös lapp), 1515 *Folkemore* (RAp 5/7) — 12 I, 5 f.

UH 1544–68 **1 skuj**, 0:1, 1567 0:1:1, till F fr från 1566; ofta kallad sk eller skäng (1572 se *Ingefromorenn). **1 fr** med skäng i F från 1566, i *Ingefromorenn från 1572 samt skäng i Pålsmora från 1567.

1490-talet (?) tillfaller en gård F, som räntar 0:12 pn, samt jord i Elvisjö och Kallriga, Börstils sn, i Marka, Hargs sn, och i Ösmo sn Vincent Ivarsson (Dyre) i skifte med Axel Pedersson (Brahe, danska ätten), sannolikt efter Anna Olofsdotter (Lindö-ätten) (EngsöA ms I:12, odat lös lapp).

1515 säljer Kristina Tygesdotter (Lunge) sitt arv efter Anna Olofsdotter (Lindö-ätten) till Sten Turesson (Bielke) bl a en gård i F, som räntar 0:12 pn (RAp 5/7).

Fornbol 1567 *Fornneb[oll]* (UH 1567:22) — 12 I, 5 f.

UH 1567 **1 skäng**, 0:0:2 till Roddarne, ibland till Löt (1568 angiven i Roddarne, 1577 i Löt).

- Hanunda** 1316 *in Hanahöfði* (DS 2062), 1490 *i Hanunde* (GbrAp 30/9) — 12 I, 6 g.
 UH 3 sk, 1:3 + 1:0:1:2, 1566 1:1:0:2, 1567 1:0:0:4½ + 0:6:0:5 (1553 0:6:1:1), 1567 0:6:0:2⅔. 1567 anges en minskning med 0:0:1 i 'till minnes' samtidigt som en omfördelning skett.
 Summa jt 3:1:1:7 (3:1:0:7 1/6).
 1316 omtalas en kyrkolandbo i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
 Jfr Skansholmen DMS 1:1 s 107.
- *Ingefrorenn** 1567 *Ingefrorenn* (UH 1567:22) — beläget öster om Folkmora (GeomJb A 2 s 188) — möjligen identiskt med Fredsmora, vars läge enligt BEK är okänt.
 UH 1567 1 skuj, inkl Stuten, Skäfthammars sn, 0:2 till Vreta, Skäfthammars sn, där den ibland redovisas.
 1 skäng, 1572 2 skäng, 1541 (endast), 1567 0:1 till Skäfthammars, där den före 1567 redovisas + 1572 0:1:1 till Folkmora, där den tidigare redovisas.
 Summa jt 0:1 (sannolikt 0:3:1).
 1564 utfärdas fastebrev för Karl Andersson på 0:1 (se Vreta, Skäfthammars sn) (GbrA 10/10).
- Klockarbol** 1541 *Klockare* (UH 1541:13) — EK.
 UH 1 ky, 1544 ½ ky, 0:2:2 (1566 0:2:0:3), 1538 i "Backa" i Roddarne; från 1567 'K i Hökhuvud'.
- Lysta** 1291 *in Lyistadum* (DS 1036) — 12 I, 5 g.
 UH 1 sk, 1:5, 1544 1:5:2, 1567 1:5 (1567 en minskning med 0:0:2 i 'till minnes').
 1545 1 skuj, 0:1:1 (ofta betecknad sk), till L ky från 1568.
 3 ky, 1557 2 ky, 1:0 + 0:5, 1577 1:1:1, med skuj i L + 0:4:2, 1547-73 0:4:1; en sammanslagning av de två sista hn redovisas 1577, vilket år anmärks '2 hn'.
 Summa jt 3:6:2 (3:7:2).
 1291 testamenterar kaniken Salomon 0:0:1 till Nils' i Smara söner (DS 1036).
 1344 har Uppsala domkyrkas fabrica 0:3 (DS 3838).
 1553 får herr Esbjörn i Hökhuvud tre kyrkohemman i L i

- vederlag för Hökhuvuds prästgård, som kungen dragit in till kronan (UH 1553:4 f 61; jfr DMS 1:1 s 121).
- Löt** 1555 *Löt* (GR 25 s 323) — EK: 700 m norr om Hökhuvuds kyrka.
Se Roddarne.
- Pålsmora** 1555 *Påvals mor* (UH 1555:9) — 12 I, 6 e.
UH 1555 **1 skäng** ('förökt'), till Folkmora från 1567 (1573 benämnt "Singe").
- Roddarne** 1316 *in Rødarnum* (DS 2062) — 12 I, 6 g.
UH **2 sk** (1554 **1 sk**) 1:1:1, (före 1555 i Sandby, 1566 under namnet Löt) med skäng i R 1541–66, i Fornbol från 1567 + 0:5, 1541–53 brukat av Sandby, med skäng i R 1541–66.
1541–66 **2 skäng** till R.
3 ky, 0:5 (1573 0:1:2) + 0:5 (1573 0:1:2) + 0:5; 1538 redovisas alla i 'Backa i R'.
Summa jt 3:5:1.
- 1316 omtalas en kyrkolandbo i förteckningen över vad herstig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
- 1471 tilldöms Hökhuvuds kyrka 0:6 i "Darmosse" i R, som Mårten i Lysta kärat om; hans fars morfar, Lars i Börstil, skulle ha pantsatt jorden till Hökhuvuds kyrka (GbrA 19/3, avskr).
- 1532 tilldöms R by Lilla Glamsmossen (12 I, 5 e) efter rågångssyn sedan 'Lundby' (= Lund, Valö sn ?) och Älgmora byar gjort anspråk på den (GbrA 14/5).
- Sandby** 1441 *i Sandby* (UUBp 4/5, SMR 1372) — 12 I, 6 g.
UH **3 sk** (ej 1554), 1:2 + 0:6:2 + 0:4:2; samtliga hemman har skuj i Bredlöt från 1558, skäng där 1558–66.
Summa jt 2:5:1.
- 1552 befaller Gustav I att hemmanen i Sandby skall inköpas för bergsbrukets räkning, varvid bönderna så snart de funnit andra hemman skall betalas med silver (GR 23 s 399; om bergsbruket se DMS 1:1 s 121).
- 1555 går köpet troligen tillbaka då kungen uppbar silver från tre bönder i S och en i Löt, vilkas hemman han köpt 'för några år sedan' (GR 25 s 325).

1576 köper Anders Olsson 0:0:20 av sina bröder och systrar (GbrA 28/2).

Älgmora 1538 *Alemora* (UH 1538:2) — 12 I, 5 e.
UH $\frac{1}{2}$ ky, 0:3:1, 1547 0:3 (redovisas 1538 i Skäfthammars sn).

Morkarla socken

1312 *de parochia Olandamoro* (DS 1882).

1397 *i Morkarla sokn* (SRP 2876).

Omfattning: Socknen omfattar i UH-materialet den nuvarande socknen (1950). I 1312 års markgäldsförteckning uppges Skarphärad ligga i Alunda socken (DS 1881).

Kyrkan: Den rektangulära gråstenskyrkan med vapenhus i söder och sakristia i norr har tillkommit under perioden 1430–60. Tegel har använts i vapenhus- och gavelrösternas toppvinklar samt i fönster- och portalomfattningar. Valven, tillkomna samtidigt med den övriga kyrkan, utgöres av kryssvalv av tegel, målningarna i dessa och på väggarna är troligen utförda av Erik Nilsson från Gävle 1584. De ursprungliga fönstren utbyttes 1745 mot större, sakristian ombyggdes 1778. Omfattande restaureringar företogs 1897 och 1956. Dopfontens fat är från 1200-talets första hälft, cuppan, ett gotländskt arbete, från århundradets senare del. Storklockan är från omkr 1500. Invändiga mått: ca 16×8 m. (UKy 134) Kyrkby: Pinga.

Runstenar: U 1133 Norrby (förkommen), U 1134 Söderby (fragment).

1312 års markgäld och kameral indlening se s 187 ff.

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

***Androde** 1566 *Androde* (UH 1566:20) — beläget sydväst om Norrby, norr om Östanå (GeomJb A 2 s 159).

UH 1566 1 skuj, 0:1 till Norrby, där den sannolikt redovisas tidigare.

***Arnebole** 1566 *Arnebole* (UH 1566:20) — beläget sydväst om Norrby, norr om Östanå (GeomJb A 2 s 159).

UH 3 skuj, 0:0:2:4 + 0:0:2 + 0:0:1:4, samtliga till Norrby, där de före 1566 redovisas. Summa jt 0:2.

Antal jordeboksenheter UH 1541 (1578)

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skuj	skäng	sckvarn	kr	kräng	ky	$\frac{1}{2}$ ky	pb	fr
*Androde	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—
*Arnebole	—	—	3 (3)	—	—	—	—	—	—	—	—
Bol	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bolet	—	—	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—
Botbyn	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—
Halvbygda	1 (1)	—	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—
Halvöreby	—	—	0 (6)	1 (0)	—	—	—	—	—	—	—
Horsbol	—	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—
*Hugge teygh	—	—	—	0 (1)	—	—	1 (0)	—	—	—	—
Knaby	—	—	1 (1)	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—
Kulla (N och S)	1 (1)	1 (1)	—	—	—	—	—	0 (1)	1 (0)	1 (0)	0 (1)
Morkullen	—	—	0 (1)	0 (2)	—	—	1 (0)	—	—	—	—
Nickarängen	—	—	0 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrby	3 (3)	—	1 (0)	1 (0)	—	—	—	—	—	—	—
*Ofanacrum	—	—	2 (4)	—	—	—	—	—	—	—	—
Pinga	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prästbyn	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—
Rasten	—	—	0 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—
Skarphärad	0 (1)	—	1 (1)	2 (0)	—	—	—	—	—	—	—
Smålanda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)
*Suerskelbole	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—
Svensarva	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Söderby	3 (3)	—	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—
Transätra	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Trunsky	—	—	0 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skuj	skäng	skkvarn	kr	kräng	ky	$\frac{1}{2}$ ky	pb	fr
Ullsarby	1 (2)	— —	1 (0)	— —	0 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Westebyn	— —	— —	2 (4)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Åby	2 (2)	— —	— —	— —	0 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Älgmyren	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Öfferbyn	— —	— —	0 (3)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Östanå	1 (1)	— —	— —	1 (0)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Österby	3 (3)	— —	— —	1 (0)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Summa	18 (20)	2 (2)	15 (34)	6 (4)	0 (6)	1 (1)	2 (0)	2 (3)	1 (0)	1 (0)	1 (2)

232 Olands härad

- *Bodhum** 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig (*de Bodhum*) som restar 1 mark och 1 som restar 4 öre (DS 1882).
- Bol** 1312 *de Boli* (DS 1882) — 12 I, 4 d.
UH 1 sk, 1:0 med skuj i Halvöreby 1578.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 1 mark och 1 som restar 4 öre (DS 1882).
1516 tilldöms Henning i Kulla jord i B från Morkarla kyrka, varvid kyrkan återfår köpesumman (ÖD II s 1441).
- Bolet** 1401 *Boleno* (ÖD II s 1441, avskr), 1566 *Boll* (UH 1566:20) — EK: 1 000 m norr om Österby.
UH 2 skuj, 0:2 + 0:2, båda till Österby, där de före 1566 redovisas.
1401, 1412, 1504 se Österby.
- Botbyn** 1538 *Botby* (UH 1538:2) — 12 I, 4 e.
UH 1 ky, 0:5:1, 1545 0:5 med skuj i Nickarängen från 1566.
Märk *Boteby, Alunda sn.
- Flymyra** 1560 *Flymyre* (GR 29 s 408) — 12 I, 3 d.
1560 ger Gustav I Anders Tomasson tillstånd att upptaga torpet F (GR 29 s 408).
- *Gydabole** 1398 *i Gydabole* (ÖD II s 1444, avskr). Se Åby.
- Halvbygda** 1541 *Hallebyghd* (UH 1541:13) — 12 I, 4 d.
UH 1 sk, 1:0, med skkvarn i H från 1566.
- Halvöreby** 1541 *Hallareby* (UH 1541:13) — 12 I, 3 d.
UH 1 skuj, 1566 5 skuj, 1578 6 skuj, 0:4, 1566 0:5 till Kulla ky, 1566 till Väsby, Stavby sn, 1578 till Bol + 1566 0:1:1 till Spångby, Alunda sn + 1566 0:1:1 till Väsby, Alunda sn + 1566 0:1 till Ullsarby + 1566 0:1 till Ullsarby (båda tidigare där) + 1578 0:0:2 till Happsta, Alunda sn (uppkommen genom delning av skuj i Spångby).
Summa jt 0:4 (1:2:1).
Skuj som tillhör byar i Alunda sn kan möjligen vara en nu försvunnen Halvöreby i denna sn.

- Horsbol** 1566 *Horssebolit* (UH 1566:27) — 12 I, 4 e.
 UH 1566 **1 kräng** (enl 1566:27), 1578 **1 skäng**.
 1566 upptas H bland ängar som bönderna tidigare ägt, men för vilka de ej erlagt skatt varför dessa lagts under krono (UH 1566:27).
- *Hugge teygh** 1541 *Hugge teygh* (UH 1541:13).
 UH 1541–45, 1566 (1566:27) **1 kräng**, 1578 **1 skäng**.
 1566 har H lagts under krono (se Horsbol) (UH 1566:27).
- Knaby** 1375 *Knappaby* (RAp 6/2, SRP 1126) — 12 I, 4 e.
 UH **1 skuj**, 0:1, 1544 och sannolikt under hela perioden till K kr.
1 kr.
 1375 ger Ragvald Petersson i Vattensta 1:0 i morgongåva till Ragnhild Jonsdotter (SRP 1126).
 1407 skänker Ragnhild Jonsdotter 0:1 samt de hus hon äger uppå 1:0 i K till sin släkting Olof Pedersson (GbrAp 24/3).
 1444 och 1475 anges Vårfrukorets tredje prebenda ("chore beate Marie virginis") i Uppsala domkyrka äga 0:7 "sine curia". Prebendan hade grundats 1377 av Törne Karlsson (hjorthorn), men denna jord ingick inte då. (UpDkyPb f 2, 9v, SRP 1254)
- Kulla (Norr- och Söder-)** 1312 *de Culla* (DS 1882) — 12 I, 4 d.
 UH **1 sk**, 0:3:2:4 med skuj i Morkullen från 1566.
 $\frac{1}{2}$ sk, 0:4.
 $\frac{1}{2}$ ky, 1550 **1 ky**, 0:3, 1547 0:4, med skuj i Halvöreby 1541–55.
1 pb, 1556 (endast) **1 aoe** (ej jt), 1573 **1 aoe**, 1578 **1 fr**, 0:6, 1573 0:4 med 1566 (endast) **1 pbkvarn** (1552 'M Lars i Våla', 1578 'hertig Karl'); 1566 delat på aoe och skuj i Morkullen (se sk ovan och M). Summa jt 2:0:2:4 (1:3:2:4).
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark och 2 som restar 1 mark (DS 1882).
 1337 upptas 1:0:1, som räntar 3:0 pn, 5 pund humle bland Johan Folkessons (Fånö-ätten) efterlämnade gods (DS 3278).

- 1368 pantsätter Björn Nilsson (stjärna?) till Karl Ulfsson (Sparre av Tofta) med återlösningsrätt inom två år bl a 1:0 i östra och västra K (C 4 f 22, GiOV s 324).
- 1387 skänker Karl Ulfsson med sin son Knuts samtycke 1:0 i K och Rasten och jord i Tarv, Knivsta sn, i Läby, Läby sn, samt en gård i Uppsala till en kanikprebenda vid Uppsala domkyrka. Jorden sammanslås med en redan befintligt prebenda. (ÖD I s 1120)
- 1397 förnyar Karl Ulfsson sin gåva till prebendan; den omfattar samma jord som 1387 jämte jord i Grillby, Villberga sn, och i Härkebergaby, Härkeberga sn; K och Rasten anges till ½:0 vardera (SRP 2876).
- 1558 läggs prebendelandbon under KMt:s arv och eget (UH 1558:7).
- 1559 (omkr) anges att ½:0 vederkännts till arv och eget från Klara kloster (!) och att jorden ligger under Österby så när som 0:2 (= Morkullen) som återgått till skattejord; samtidigt vederkänns Rasten till arv och eget (AoE 14).
- Morkullen** 1541 *Mortenskulla* (UH 1541:13) — 12 I, 4 e; beläget väster om Svensarva, söder om Östanå (GeomJb A 2 s 146).
- UH 1541–45 1 **kräng**, 1566 1 **skuj** + 1 **skäng** (kallas 1566 Käbboda), 1566 0:2, 1578 0:3, till Kulla från 1566 + 1566 0:0:1 till Käbboda, Films sn.
1566 1 **kräng** (UH 1566:27), 1578 1 **skäng**, troligen identisk med skäng ovan.
Summa jt — (0:3:1).
- 1566 har M lagts under krono (se Horsbol) (UH 1566:27).
- Nickarängen** 1566 *Nickängh* (UH 1566:20) — 12 I, 3 e.
UH 1566 2 **skuj**, 0:0:1 till Furuby, Alunda sn + 0:0:1 till Botbyn. Summa jt — (0:0:2).
- Norrby** 1312 *de Norraby* (DS 1882) — 12 I, 4 e.
UH 3 **sk**, 1:0:0:4, 1566 1:0, med skuj i *Arnebole och från 1566 i *Ofanacrum + 0:4:2 med skuj i *Arnebole och 1541–55 skuj och skäng i N samt från 1566 skuj i *Androde, *Ofanacrum och Rasten + 0:1, 1544 0:3:1, med skuj i *Arnebole och *Ofanacrum.

- 1541–55 **1 skuj** + **1 skäng**, 0:2, 1550 0:0:2, båda till N.
Summa jt 1:7:2:4 (2:0).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga som restar 1 mark (DS 1882).
- 1412 erhåller Olof smed 0:0:9½ i östra änden av Östen i Pinga i byte (se Österby) (ÖD II s 1444).
- *Ofanacrum** 1312 *de Ofanacrum* (DS 1882) — beläget öster om Norrby, norr om Österby (GeomJb A 2 s 159).
UH **2 skuj**, 1566 **4 skuj**, 1566 0:4 till Norrby + 0:3:1 till Norrby, där den före 1566 redovisas + 0:2:2 till Österby, där den före 1566 redovisas + 1566 0:2 till Norrby.
Summa jt 0:6 (1:4).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 2 öre (DS 1882).
- Pinga** 1312 *de Pinga* (DS 1882) — kyrkby — 12 I, 4 e.
UH **1 sk**, 0:4:2, 1566 0:6, med skuj i *Suerskelbole.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 1 mark, 2 som restar 6 öre och 1 som restar 4 öre (DS 1882).
1341 omtalas (utan ortnamn) i förteckningen över kyrkligt jordförvärv efter 1302 att Morkarla kyrka erhållit 0:0:2:4 under skatt (DS 3571).
- Prästbyn** 1538 *Prestby* (UH 1538:2) — 12 I, 3 d.
UH **1 ky**, 1547 **1 pr**, 1553 **1 ky**, 0:6, 1578 0:5 (1538 ej jt).
- Rasten** 1387 *Rast* (ÖD I s 1120, avskr), 1397 *i Rast* (RAp 31/5, SRP 2876) — 12 I, 3 d.
UH 1566 **2 skuj**, 0:2 till Tranbyn, Alunda sn + 0:0:1 till Norrby. Summa jt — (0:2:1).
1387, 1397, 1559 se Kulla.
1560 ger Gustav I Mickel Matsson tillstånd att upptaga torpet R (GR 29 s 408).
- Skarphärad** 1312 *de Scarpeorade, Scarpeherade* (DS 1881) — 12 I, 4 f.
UH **1 skuj** till Österby, 1546 **1 sk**, 1:0 (1566 1:3) med skuj (1566:27 2 skuj i S) i Älgmyren från 1546 och i S och *Öfferbyn 1578 samt skäng i S 1549–55,
1578 **1 skuj**, 0:1:1 till S.

- 1541–55 **2 skäng**, 1544 0:4 (endast), till Fors, Hökhuvuds sn, Frösåkers hd, från 1549 till S.
Summa jt 1:0 (1:1:1).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen för Alunda sn 3 skattskyldiga till 1 mark och 1 till 4 öre (DS 1881).
- *Slagsmyrum** 1312 *de Slagsmyrum* (DS 1882) — märk sjön Slagsmyren 12 I, 4 d.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 1 mark (DS 1882).
1331 pantsätter Jarl Johansson (balk) 0:1 (se Ål, Tuna sn) (DS 2829).
- Smålanda** 1501 *Ssmålande* (B 19 b nr 76, avskr), 1541 *Smålande* (UH 1541:13) — 12 I, 3 e.
UH 1 fr.
1501 erhåller Birgitta Björnsdotter (Ulvsonda-ätten) ett gods, som räntar 700 järn (se Våxome, Alunda sn) (B 19 b nr 76).
- *Suerskelbole** 1566 *Suerskelbole* (UH 1566:20) — beläget norr om Botbyn, öster om Östanå (GeomJb A 2 s 149).
UH 1 **skuj**, 0:4 till Pinga, där den före 1566 redovisas.
- Svensarva** 1541 *Swesarffue* (UH 1541:13) — 12 I, 4 e.
UH 1 **sk**, 1:0 (1553–55 i Alunda sn).
- Söderby** 1312 *de Suherby* (DS 1882) — 12 I, 4 e.
UH 3 **sk**, 1:1:2 med **skkvarn** 1566 (endast) + 1:1 med **skkvarn** från 1566 + 1:1. Summa jt 3:3:2.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark och 1 som restar 1 mark (DS 1882).
1490 säljer Magnus i S allt sitt gods till Storbjörn i Knaby (GbrAp 30/9; kan även gälla S, Alunda sn).
- Transätra** 1541 *Tranesetther* (UH 1541:13) — 12 I, 3 e.
UH ½ **sk**, 0:3 (1566 i Alunda sn).
- Trunby** 1566 *Drunsbbyn* (UH 1566:20) — 12 I, 3 e.
UH 1566 2 **skuj**, 0:0:2 + 0:0:2, båda till Kilby, Alunda sn, där de möjligen redovisas som skäng tidigare.
Summa jt — (0:1:1).

- Ullsarby** 1493 *i Wlsaraby* (ULdb s 80) — 12 I, 4 d.
 UH 1 sk, 1566 2 sk, 1:2, 1566 0:4, med skuj i U 1541–55 + 1566 0:4; från 1566 har båda hn skuj i Halvöreby och *Westebyn och **skkvarn** i U från 1566 resp 1578. 1541–55 1 skuj, 0:4 till U.
 Sk och skuj, tillsammans 1:6, har 1566 fördelats sålunda: Sk har klyvts i 2 sk varvid 0:2 förts till uj, sammanlagt 0:6, vilken delats upp i 4 skuj, 2 till varje sk (i Halvöreby och *Westebyn). Summa jt 1:6 (1:0).
- *Weste(r)byn** 1398 *i Vestra bynom* (ÖD II s 1444, avskr), 1566 *Westebyn, Westreåckarn* (UH 1566:20).
 UH 2 skuj, 1566 4 skuj, 0:2:0:4 (1566 0:2), till Åby, där den före 1566 redovisas + 1566 0:2 till Ullsarby + 1566 0:2 till Ullsarby + 0:1:2:4, 1566 0:2, till Åby, där den före 1566 redovisas. Summa jt 0:4 (1:0:0:4).
 1398 se Åby.
- Åby** 1312 *in Aby* (DS 1882) — 12 I, 4 d.
 UH 2 sk, 0:7 + 0:5, vardera med skuj i *Westebyn och med var sin **skkvarn** i Å 1578. Summa jt 1:4.
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark och 1 som restar 1 mark (DS 1882).
 1376 köper Peter smed i Österby 0:1 av Mickel smed och hans syssling (ÖD II s 1444).
 1398 säljer Nils Henningsson i Kydingeholm, Alunda sn, till Nils Pedersson i Å 0:0:2½ 'i västra byn' belägna ett öresland 'före' norra änden samt 0:0:½ i *Gydabole 'i södra änden' (ÖD II s 1444).
 1401 säljer Spielbude i Bol och Siggas arvingar i Väsby, Alunda sn, till Nils Pedersson 0:0:2 samt 0:0:1 'i östra byn i samma åker' (ÖD II s 1444).
- Älmyren** 1566 *Elemyrene* (UH 1566:20) — 12 I, 4 e.
 UH 1 skuj, 0:2 till Österby, från 1546 till Skarphärad, där den före 1566 anges.
- *Öfferbyn** 1401 *i Ofrabynum* (ÖD II s 1441, avskr), 1566 *Öfferbyn* (UH 1566:20) — beläget nordväst om Skarphärad (GeomJb A 2 s 166).
 UH 1566 2 skuj, 1578 3 skuj, 0:0:2, 1578 0:0:1 + 0:0:1,

båda till Österby + 1578 0:0:1 till Skarphärad. Summa jt — (0:1).

1401 lämnar Klemens i Gela, Alunda sn, 0:0:1 i byte (se Österby) (ÖD II s 1441).

Östanå

1312 *de Østena* (DS 1882) — 12 I, 4 e.

UH 1 sk, 1:0 med skäng i Ö 1541–55.
1541–55 1 skäng till Ö.

1312 upptas i markgäldsförteckningen 3 skattskyldiga till 1 mark och 1 som restar 1 mark (DS 1882).

Österby

1296 *in Østerby* (DS 1156) — 12 I, 4 e.

UH 3 sk, 1:0 med skuj i Bolet, i *Öfferbyn från 1566, i Älgmyren 1541–45 och i Skarphärad 1541–45 (tillsammans med det tredje sk) + 0:6:2, 1566 0:7, med skuj i Bolet, i *Öfferbyn från 1566 och skäng i Ö 1541–55 + 0:5 med skuj i *Ofanacrum.
1541–55 1 skäng till Ö, vari den troligen uppgår 1566.
Summa jt 2:3:2 (2:4).

1296 säljer Ramfrid Gustavsdotter (lejon), änka efter Israel Andersson (And), till Uppsala domkyrka bl a 0:0:1 (DS 1156).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark, 3 som restar 1 mark och 1 som restar 2 öre (DS 1882).

1376 har Uppsala domkyrkas fabrica en landbo och 0:0:11, som räntar 2:0 pn (D 1 s 5).

1401 lämnar Klemens i Gela, Alunda sn, $\frac{1}{2}$:0, som ligger i tre lägen: 0:0:10 $\frac{1}{2}$ i Österby bolsby, 0:0: $\frac{1}{2}$ i Bolet och 0:0:1 i *Öfferbyn, i byte till Jöns Olofsson i Ö mot jord i Svista, Alunda sn; Klemens lämnar därutöver Per Jönsson 10:0 pn (ÖD II s 1441).

1412 säljer Mats i Bol till Olof smed i Åby 0:0:3 i södra änden och 0:0:2 i Bolet, som ligger under Ö (ÖD II s 1444).

1412 lämnar Olof smed i Åby till Östen i Pinga 0:0:2 i samma bol i byte mot jord i Norrby (ÖD II s 1444).

1466 lämnar Karl i Ingvasta 0:0:8 $\frac{1}{2}$ samt 0:22 pn i byte till Karin i Vreta, Skäfthammars sn, mot jord i Ingvasta, Alunda sn (ÖD II s 1441).

1466 erhåller Jöns i Ö 0:0:9 mitt i byn av Karin i Vreta i

- byte mot jord i Vreta, Skäfthammars sn (ÖD II s 1441).
- 1466 säljer Magnus i Väskinge, Alunda sn, och Jöns i Nyvalla, Tuna sn, till Jöns i Ö 0:0:2 mitt i åkrarna (ÖD II s 1441).
- 1504 erhåller Jöns i Ö genom dom tillstånd att lösa 0:0:8 i 'bolbyn' och jord i Bolet av Erik Ingevaldsson och Olof i Ål, Alunda sn, Magnus i Myskja, Edsbro sn, och Cecilia i Åstorp, Ekeby sn, då han utan denna jord ej kunde få sin bärgning (ÖD II s 1441 f).

Skäfthammars socken

1298 *parochia Skiepthamer* (DS 1237).

Omfattning: Skäfthammars socken motsvarade den nuvarande socknen (1950).

Kyrkan: Gråstenskyrkan, som har tegel endast i fönster och portalomfattningar, byggdes under senare hälften av 1400-talet då även dess valv och sakristian tillkom. Vapenhuset tillbyggdes möjligen senare. De omfattande kalkmålningarna tillkom troligen på 1570-talet. Kyrkan restaurerades 1915. Dopfontens fot är från 1100-talets senare eller 1200-talets förra del, cuppan kan vara samtidig med kyrkan. Invändiga mått: ca 16×8 m. (UKy 36)
Kyrkby: Skäfthammar.

Runsten: U 1132 Gimo.

Kameral indelning se s 188 f.

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

- Botmora** 1538 *Bothmora* (UH 1538:2) — 12 I, 5 f.
UH ½ sk, 0:5.
1538 (endast), 1555 ½ ky ('förökt') 0:3, från 1566 kallat torp.
Summa jt 1:0.
- 1541 köper Nils Eriksson 0:5 av Anna i B och Anders Larsson i Älgmora, Hökhuvuds sn (GbrA 1/10).
- Brockbol** 1567 *Brokebol* (UH 1567:22) — 12 I, 4 f.
UH 1567 1 kläng, 1568 1 kyäng.

Antal jordeboksenheter UH 1541 (1577)

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skt	skuj	skäng	ky	$\frac{1}{2}$ ky	våkl	aoeuj	fr	$\frac{1}{2}$ fr
Botmora	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—
Bummelmora	—	—	—	1 (0)	—	0 (1)	—	—	—	—	0 (1)
Fastbol	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—
Gimo	3 (3)	1 (0)	—	1 (1)	—	1 (2)	—	1 (0)	0 (1)	—	—
Igelsbygda	1 (1)	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—
Knutsbol	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0 (1)
Krigsmora	—	—	—	—	1 (2)	—	—	—	—	—	—
Lundby	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—	—
Skäfthammar	3 (3)	0 (1)	—	1 (0)	1 (0)	3 (1) ¹	0 (1)	—	—	5 (5)	—
Stuten	—	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—
Valde	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	4 (4)	1 (1)
Vreta	3 (3)	—	—	1 (0)	—	—	—	—	—	—	—
Summa	12 (12)	2 (2)	1 (0)	4 (3)	3 (4)	4 (3)	1 (2)	1 (0)	0 (1)	10 (10)	1 (3)

Dessutom redovisar längderna: *kyäng*: Brockbol 0 (1), Skäfthammar 0 (1) — *skkvarn*: Gimo: 0 (2), Valde 0 (3), Vreta 0 (1) — *pbuj*: Valde 0 (2) — $\frac{1}{2}$ lb: Knutsbol 1 (0).

¹ 1 ky i Skäfthammar anges som 2 hn 1577.

- Bummelmora** 1541 *Bumbemora* (UH 1541:13) — 12 I, 5 e.
UH 1 skt (ej 1553), 1567 1 skäng (ibland kallad skuj), 1566 0:1; redovisas 1541–52 i Morkarla åtting, anges 1554 som 'förökt', som skäng brukad av B fr. 1567 ½ fr med skäng i B.
- Fastbol** 1541 *Fastebord* (UH 1541:13) — 12 I, 4 g.
UH 1 fr, redovisas 1541–66 i Ekeby sn.
1560 se Valde.
1561 och 1565 upptas i Svante Stures jordebok en utjord, på vilken byggts ett torp (ShS I 158 a och b).
- Gimo** 1291 *in Gimmu* (DS 1036) — 12 I, 5 g.
UH 3 sk, 1:2:2, 1572 1:6:2, med skkvarn 1566–77 + 0:7 (brukas 1541–44 av Däcksta, Hökhuvuds sn, Frösåkers hd) med skkvarn 1577 + 0:6:2:4 med skuj i G 1541–55.
1541–68 ½ sk, 0:4:2:4, 1566 0:4. Det första sk och ½ sk har sammanlagts 1572 varvid resterande 0:0:2:4 1577 förts till skuj.
1 skuj, 0:0:1:4, 1577 0:1:1, ibland kallad skäng (före 1553 i Skäfthammar), till G sk, till G kl från 1566.
1 ky, 0:4.
1 våkl, 1541 1 aoe, 1566 1 kl ('känd från aoe 1564'), 1577 1 ky, 1:1, med skuj i G från 1566 och skkvarn 1566–73 (1573 'hertig Karl vederkänt') (aoe Årsta rd).
1573 1 aoeuj, 0:1:1.
Summa jt 5:2:2:4 (5:4:0:4).
1291 testamenterar kaniken Salomon 0:0:4 till Nils' i Smara söner (DS 1036).
1541 uppges att Ernst Jönsson till Magerö skänkt 0:9 till Gustav I (UH 1541:14; AH s 106, AL 4 s 53).
1559 (omkr) upptas 0:9, som 'blinda Anders' gav till Vårfruberga kloster samt 0:0:4, som skänktes av Lasse Olofsson i Skäfthammar 'från skatten' bland KMt:s arv och eget (AoE 14).
- Igelsbygda** 1541 *Igelsby* (UH 1541:13) — 12 I, 5 f.
UH 1 sk, 0:6:2.
1 skuj, 0:4 till Vreta, där den före 1568 redovisas.

- Summa jt 1:2:2.
1542 köper Erik Andersson i Gimo 0:4 (se Vreta) (GbrA).
- Knutsbol** 1541 *Knutzbodha* (UH 1541:13) — 12 I, 4 g.
UH 1541–44 $\frac{1}{2}$ lb, 1558 $\frac{1}{2}$ fr.
- Krigsmora** 1566 *Kresmora engh* (UH 1566:20) — 12 I, 5 f.
UH 1 skäng, 1567 2 skäng, 1567 0:1:1:4 + 1544 0:1, 1545 0:3, båda till Skäfthammar, där den förra före 1567 redovisas; den sista kallas ibland Skäfthammar och upptas före 1566 under namnet Vattensta, Hökhuvuds sn, Frösåkers hd (redovisad i Skäfthammar sn). Summa jt — (0:4:1:4).
- Lundby** 1567 *Lundebynn* (UH 1567:22) — 12 I, 5 f.
UH 1 skäng, 1544 0:3:2 till Fors, Hökhuvuds sn, Frösåkers hd, under vilken beteckning den före 1567 redovisas; jfr Fors DMS 1:1 s 123.
- Skäfthammar** 1291 *in Skieptambri* (DS 1036) — kyrkby — 12 I, 4 g.
(Norra och Södra) UH 3 sk + 1 skuj, 1566 $\frac{1}{2}$ sk, 0:5:2:5, 1546 0:5:2:6, med skäng i S, i Krigsmora från 1566 + 0:5:0:5 + 0:4:2 med skäng i *Ingefromorenn, Hökhuvuds sn + 0:4, som skuj till ej identifierat hn i Gimo 1541–58, med skuj i Krigsmora från 1567.
1541–66 1 skäng (ej 1555) till S.
2 ky, (1548–52 2 pr), 1573 1 ky, 0:6, 1567 0:5, 1573 1:4 med kyfjäll i S (ky redovisas 1577 i Gimo) + 1538–72 0:6.
 $\frac{1}{2}$ ky (1538 1 ky), 0:2:1 (1551 0:1) (ofta kallad 'klockaren'). Redovisas 1553 och 1577 i Gimo. De två första ky har sammanslagits 1573 och betecknas sedan '2 hn'.
5 fr.
Summa jt 4:2:0:2 (4:2:0:3).
- 1291 testamenterar kaniken Salomon 0:0:8 till inrättande av en vicaria vid Uppsala domkyrka (se Källberga, Alunda sn) (DS 1036).
- 1302 har Uppsala domkyrkas tredje vicaria 0:0:2, sedan herr Håkan i Tensta bytt 0:2 mot jord i Källberga, Alunda sn (DS 3836).
- 1341 upptas (utan ortnamn) i förteckningen över kyrkligt

- jordförvärv efter 1302 att Skäfthammars kyrka erhållit 0:0:1 under frälse och 0:0:1:4 under skatt (DS 3571).
- 1404 skänker Peter Jakobsson (björnram) 0:½ samt jord i Lunda, Vaksala sn, till sin syssling Björn Pedersson (björnram) (SD 445).
- 1407–09 (?) erhåller Anders Tomasson (två spetsar uppifrån) jord i S av Gotskalk Bengtsson (Ulv) (U 269 a s 3).
- 1428 ger Klaus Slaweka i morgongåva till Bengta Johansdotter (schack) 1:0 i södra S (se Kyrkbyn, Faringe sn) (RAp 14/9).
- 1438–48 utfärdar ärkebiskop Nils ett brev på jord i S och Draknäs, Börstils sn, som Arent Bengtsson (Ulv) och Elin Andersdotter (två spetsar uppifrån) förlit sig om (U 269 a s 2).
- 1508 har Uppsala domkyrka (Olands rd) en landbo (ränta 4 pund korn) (UpDkyR).
- 1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn, Bladåkers sn.
- Stuten**
- 1567 *Stuthenn* (UH 1567:22) — 12 I, 5 e.
UH 1567 **1 skuj**, (inkl *Ingefromorenn, Hökhuvuds sn) 0:2 till Vreta, där den troligen redovisas före 1567.
- 1564 utfärdas fastebrev för Karl Andersson på 0:1 (se Vreta) (GbrA 10/10).
- Valde**
- 1299 *in villa Wardh edhi, Wardh ethi* (DS 1294) — 12 I, 4 g.
UH **2 sk**, 0:6:2 med **skkvarn** från 1566 + 0:4:2, 1553 0:5, 1566 0:4:2 med **2 skkvarnar** från 1566, båda hn med var sin pbuj i V från 1552.
1545 (endast) **1 krkvarn** (sågkvarn).
1551 **2 pb**, 1552 **2 pbuj**, 0:1:1 + 0:0:1 (1566–67 0:1), båda 1551 brukade av och till V sk från 1552.
4 + ½ fr (1553 5 fr).
Summa jt 1:3:1 (1:5).
- 1299 överlåter Sigrid, änka efter Ingevald i Bromsten, Spånga sn, till Uppsala domkyrka 0:2, som varit pantsatta till kyrkan och hon ej kunnat återlösa; jorden är belägen i östra änden invid den jord hon fortfarande har kvar i byn (DS 1294).

- 1328 bestämmer Eskil Andersson (Lejonlilja) i sitt testamente, att avkastningen av hans jord i V och i Frötuna, Rasbo sn, skall användas till att uppfylla testamentets bestämmelser om penningssummor till olika personer (DS 2666).
- 1344 befaller kung Magnus sina fogdar att låta rättvisa vederfaras Nils Tyrgilsson (Färla) med avseende på hans kvarn V, som fräntagits honom med våld (DS 3815).
- 1349 bekräftar Anders Eskilsson (Lejonlilja) sin syster Ingeborgs andel i arvet efter föräldrarna, vilken är 3½:0 med kvarn och ström samt jord i Fors, Hökhuvuds sn, Frösåkers hd, i Ekeby, Frötuna, Karby, Stymninge och Visteby, Rasbo sn, i Fullerö, Gla Uppsala sn, i Viksjö, Järfälla sn, och i Västmanland (SkS, E 8929, avskr; hon var gift med Nils Tyrgilsson, PHT 1955 s 134, ÄSF s 147).
- 1369 överlämnar kaniken Ulf Gisleson (ginbalk belagd med två sparrar) till Uppsala domkyrka 0:0:0:10 (se Svista, Alunda sn) (SRP 908).
- 1382 erhåller Ingeborgs son Lars Nilsson 3:6:0:4 med kvarn samt jord i Fors, Hökhuvuds sn, Frösåkers hd, i byte av sin farbror Magnus Tyrgilsson mot jord i Västmanland och Närke (SRP 1752, 1753).
- 1409 överlåter Lars Nilssons änka Sigrid Magnusdotter (kluven sköld) och sonen Magnus Larsson och hennes måg all sin jord i V till Gustav Leksson (kvadrerad sköld) pga dennes rätt till jorden, då den tillika med jord i Eda, Lagga sn, i Lidingö, Danderyds sn, och i Åkerby, Funbo sn, hade kommit till Lars Nilsson från Gustav Lekssons föräldrar (SD 1067).
- 1430 säljer Katarina Matsdotter (spets från vänster) till Nils Krok (ginbalk belagd med sparre) 0:0:0:5 (RAP 18/5).
- 1447 anslår Nils Krok och hans hustru Kristina Nilsdotter 0:0:0:5 och en kvarn samt jord i Björk, Västeråkers sn, i Kumla, Balingsta sn, i Nästuna, Vänge sn, i Östersta, Rasbo sn, och i Östersta, Kungs-Husby sn, till stiftandet av en S:ta Annas prebenda vid Uppsala domkyrka (RAP 14/4).
- 1457 redovisas tre gårdar och en kvarn i Karl Knutssons

- jordbok. Två gårdar utgör tillsammans 2:0 (ränta: 6:0 pn) och den tredje 0:0:10½ (ränta: 1:0 pn; troligen kvarngården, jfr nedan 1560); kvarnen räntar 5 pund mjöl. (C 7 f 7v)
- 1473 redovisas tre gårdar, som räntar 3:0 + 3:0 + 0:20 pn, i Ivar Axelssons (Tott) och Magdalena Karlsdotters (Bonde) jordbok (C 8 f 6v).
- 1475 har S:ta Annas prebenda (Uppsala domkyrka) 0:0:6, som räntar 0:6 pn. Prebendaten hade dock ej till fulllo erhållit räntan från prebendets jord de första åren efter grundandet, eftersom denna varit ödelagd (UpDkyPb f 11v).
- 1500 erhåller Sigrid Eskilsdotters (Banér) barn med avlidne Nils Eriksson (Gyllenstierna) vid arvsifte efter Karl Knutssons döttrar bl a två gårdar, som räntar 3:0 pn vardera, och en kvarn med samma ränta (DN XVI: 333).
- 1528 skiftas arvet efter Sigrid Eskilsdotter mellan Gustav I (och hans syster) och Kristina Nilsson (Gyllenstierna), på vars lott faller bl a två gårdar och en kvarn, som vardera räntar 3:0 pn; godsen hade hennes far Nils givit hennes mor Sigrid i morgongåva (GR 5 s 114 ff).
- 1543 klagar Bengt Hansson i Hamra och Karl Larsson i Stensunda, Ekeby sn, Frösåkers hd, över att den kvarn fogden byggt i V gör skada på de hemman som ligger vid Olandsån, varför Gustav I befäller att vågled skall brytas i ån (GR 15 s 246).
- 1553/55 förnyas 1528 års skifte varvid samma gods åter tillfaller Kristina; räntan är densamma som 1528 (AoE 39 f 6, GR 25 s 303).
- 1560 får Svante Sture dessa två gårdar, 2:0, kvarngården, 0:0:11 samt Fastbols utjord vid arvsuppgörelse med Gustav Johansson (Tre rosor) efter deras mor Kristina (FoR 9; även i Svante Stures jordböcker 1561 och 1565, ShS I 158 a och b).
- 1563 anges i FoR en gård tillhöra Björn Pedersson (Bååt), som ärvt den efter sin bror Erland; äganderätten var dock omtvistad (FoR 10).

- Vreta** 1466 i *Vretum* (ÖD II s 1441, avskr), 1490 i *Vrethom* (ULdb s 16) — 12 I, 4 g.
- UH 3 sk, 1:2 med **skkvarn** från 1566 + 0:4:1 med skuj i Igelsbygda, sk och uj 1545–55 ? brukade av en bonde i Gimo + 0:3:1:3½, 1558 0:3:1, med skuj i V, i *Ingefmorenn, Hökhuvuds sn, och Stuten från 1567.
- 1541–66 1 **skuj**, 0:2, sedan i *Ingefmorenn, Hökhuvuds sn, och Stuten, till V.
Summa jt 2:3:2:3½ (2:1:2).
- 1466 erhåller Karin i V 0:0:7½ i byte av Jöns i Österby, Morkarla sn (se Österby) (ÖD II s 1441).
- 1542 säljer Johan Andersson i V och Lars Andersson i Lövsta, Bälänge sn, till Erik Andersson i Gimo 0:0:13 samt jord i Igelsbygda (= sk 0:4:1 ovan) (GbrA).
- 1564 utfärdas fastebrev för Karl Andersson på 0:3 och jord i *Ingefmorenn, Hökhuvuds sn, och Stuten (GbrA 10/10; jfr sk ovan).

Stavby socken

1291 *parochia Stabby* (DS 1031, ONF s 105).

Omfattning: Socknen omfattar i medeltids- och UH-materialet den nuvarande kyrksocknen (1950) med undantag för Lydinge, som kyrkligt och administrativt redovisas i Tuna socken. Det upptas första gången 1686 i Stavby socken (RedJbU).

Kyrkan: Den rektangulära gråstenskyrkan med branta gavlar kan möjligen ha uppförts under 1200-talets mitt, varvid dess bredare östliga parti tillkom först. Sakristian byggdes troligen under samma tid. Under 1400-talet inslogs tegelvalven, som senare — sannolikt på 1490-talet — dekorerades med målningar. Vapenhuset tillkom under medeltidens slut. 1928–29 renoverades kyrkan, varvid målningarna på väggar och valv framtog. Dopfunten är troligen från 1400-talet. Av medeltida föremål finnes en korbank, ett par processionsljusstakar med medeltida krön, två helgonbilder och en ljuskrona. Invändiga mått: ca 20×8 m. (UKy 85) Kyrkby: Stavby by.

Runstenar: U 1122 Stavby kyrka.

Antal jordeboksenheter UH 1541 (1577)

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skuj	kr	ky	$\frac{1}{2}$ ky	se	upheh	$\frac{1}{2}$ upheh	fr	lb
Bolsbyn	—	—	—	—	—	—	—	3 (3)	—	—	—
Bärsta	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—
Gränome	2 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	2 (2)	—
Husby	—	—	—	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—
Inninge	2 (2)	—	0 (1)	—	2 (2)	—	1 (0)	—	—	—	—
Jönninge	2 (2)	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—	1 (1)	—
Källgården	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—
Mjölsta	2 (2)	—	2 (0)	—	—	—	—	—	—	—	—
Nordansbol	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—
Nyby	3 (3)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ormeryd	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (0)
Padan	—	—	—	—	—	—	—	3 (1)	—	—	—
Raskbol	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (0)
Sandbol	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—
Skeberga	2 (2)	—	—	—	—	—	1 (0)	—	—	1 (1)	—
Skinnarbol	—	—	—	—	—	—	—	1 (0)	0 (1)	—	—
Stavby by	2 (2)	1 (1)	1 (0)	—	4 (2)	0 (1)	—	—	—	—	—
Stenby	—	—	—	—	—	—	—	1 (0)	0 (1)	—	—
Stummelbol	—	—	—	—	—	—	—	—	0 (1)	—	—
Sunnersbol	—	—	—	—	—	—	—	1 (0)	0 (1)	—	—
Ubby	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Väsby	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Åby	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	22 (23)	1 (1)	3 (1)	2 (2)	6 (4)	0 (1)	3 (1)	12 (7)	0 (4)	5 (5)	2 (0)

Dessutom redovisar längderna: *skkvavn*: Nyby 0 (1), Skeberga 0 (1), Ubby 0 (2), Väsby 0 (2), Åby 0 (1) — *kyuj*: Jönninge 0 (1) — $\frac{1}{2}$ *se*: Inninge 0 (1) — *seuj*: Bärsta 0 (1) — *aoe*: Skeberga 0 (1).

1312 års markgäld och kameral inledning se s 187 ff.

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

***Bacca** 1538 *Bacca* (UH 1538:2). Se Stavby by.

***Barkare-**
gorden 1538 *Barkaregorden* (UH 1538:2). Se Skinnarbol.

Bolsbyn 1528 *Bolbyn, i Bolbynom* (UFT VI s 197) — 12 I, 0 d.
UH 3 upgeh.

1529 har Uppsala helgeandshus tre gårdar i B, som räntar 0:18:0:11 + 0:18 + 0:13:1 pn och som 1582 upptas till ½:0 vardera (HHLG III s 108, UFT VI s 200).

1316 har Uppsala helgeandshus 0:12 i **Engilstadh* i Stavby sn (DS 2073). 1528 har helgeandshuset under namnet *Stabybodhar* (= Stavbybodarna, OAU) 0:12 (UFT VI s 197). Jordetalet torde i båda fallen hänföra sig till B, som var den största av de enheter helgeandshuset ägde i socknen, huvudgård och säte för rättaren. Jordetalet för B är i 1582 års räkenskaper 0:12 (UFT VI s 200). **Engilstadh* har således med största sannolikhet varit det ursprungliga namnet på B.

Räntan från **Stabybodhar* uppges 1528 till 15:0:8 pn, vilket troligen är den sammanlagda räntan från samtliga helgeandshusets gods i socknen (UFT VI s 197). 1529 redovisas under rubriken "4:ta rectoria Stabobodha" tolv landbor med en sammanlagd avradssumma av 14:0:7 pn. Endast för tre landbor redovisas hemmanstillhörighet (Källgården, Sandbol och Stenby), men med hjälp av UH-material och 1582 års räkenskaper (HHLG III s 108) har övriga nio landbors ortstillhörighet kunnat bestämmas. 1582 uppges det sammanlagda jordetalet till 4:3 och avraden till ca 17:3 pn (UFT VI s 200 ff). De till helgeandshuset hörande gårdarna är: Källgården, Nordansbol, Padan, Sandbol, Skinnarbol, **Skredderbodh*, *Stensby*, *Stummelbol* och *Sunnersbol*.

Bärsta 1312 *de Berastum, Beristum* (DS 1883) — 12 I, 1 e.

UH 2 sk, 0:6:1:4, 1545 0:7:0:4 + 0:5.

1566 1 seuj, 0:2 till Skeberga (ej 1577).

1 fr.

Summa jt 1:3:1:4 (1:6:0:4).

- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 2 öre och 1 som restar 1 mark (DS 1883).
- 1344 har Uppsala domkyrkas åttonde prebenda 2:0 i B och Jönninge och dess fabrica 1:0 i B (DS 3836 s 324, 3838).
- 1349 ger kung Magnus vissa personer i uppdrag att undersöka domaren Kettilmunds anspråk på 1:0 samt på jord i Jönninge och Ubby, denna sn, i Berga och Marma, Alunda sn, samt på en gård i Uppsala (DS 4464).
- 1376 har Uppsala domkyrkas fabrica tre landbor och 1:0, som räntar 2:0 pn, 3 pund korn (D 1 s 4).
- 1378 (?) säljer (= vidimeras en tidigare försäljning?) Peder Kolsson i Grän, Rasbo sn, 2:0 och jord i Jönninge till Uppsala domkyrka (UpDkyRL f 59).
- ? (omkr 1450) erkänner Mattias i Ekeby att han med orätt tillvunnit sig B och Jönninge från prebendaten Ulf (RAp odat nr 160).
- 1451 säljer Jordan i B till Lifsten i B 0:2, belägna invid Lifstens åker på östra sidan (RAp 14/1).
- 1507 köper Sten Turesson (Bielke) 0:6:0:4, som räntar 0:6 pn, 3 pund korn, samt jord i Skeberga av Ragnhild Johansdotter (BiS, E 2006).
- 1550 erhåller arvingarna efter Margareta Turessdotter (Bielke, död 1507), gift med Mauritz Nilsson (Gyldenstierne, död 1503/04), bl a en gård med samma ränta som 1507 vid arvskifte efter Sten Turesson (BiS, E 2006).
- 1559 anges 0:2, igenbördad efter Sten Sture d ä, bland detta år förökta gods (AoE 30). Redovisas troligen ovan 1566 som seuj.

*Engilstadhum 1316 *in Engilstadhum* (DS 2073). Se Bolsbyn.

Gropen 1566 *Gropenn* (UH 1566:20) — 12 I, 1 e. Se Stavby by.

Gränome 1312 *de Grenhemi* (DS 1883) — 12 I, 0 e.
UH 2 sk, 1566 1 sk, 1541–55 1:1:1:4 (1545 1:1:1:6) från 1558 i Inninge + 0:5.

2 fr.

Summa jt 1:6:1:4 (0:5).

- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 2 öre och 1 som restar 1 mark (DS 1883).
- 1337 lämnar Arnbjörn Holmvidsson (tre blad i trekant) 0:0:7 och jord i Stenby, i Lydinge, Tuna sn, i Skällero, Marielund och *Gyrlinge, Funbo sn, samt i "Houeke" i byte till Gustav Nilsson (Bielke) mot jord i Södermanland. Arnbjörn hade fått jorden efter sin syster Birgitta. (DS 3280)
- 1460 lämnar Bengt Pedersson i Karlösa 0:0:2 mitt i byn i byte till Lars Olofsson (stjärna) (se Åsby, Edsbro sn) (RAp 14/8).

Husby

- 1312 *de Vsby* (?DS 1883 or), 1483 *Husseby* (RAp 18/5) — 12 I, 1 e.
- UH 2 kr, 1545 1 krby, 1567 2 kr, 1566 1:4, 1567 0:6 + 0:6; 1572 'förlänt Anders Brun'. Summa jt — (1:4).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 6 öre (?DS 1883; belägget kan avse Väsby).
- 1483 förlänas Magnus Ivarsson (liljeörn) under sin livstid kronans gård H och Stavby sn (RAp 18/5, PHT 1934 s 110, PM 30/6 1970 hos DK).

*Ingewaldsgord 1538 *Ingewaldsgord* (UH 1538:2). Se Padan.

Inninge

- 1312 *de Inunge* (DS 1883) — 12 I, 1 e.
- UH 2 sk, 1545 1 sk, 1558 2 sk, 0:6, 1545 1:4 + 1541-44 0:6 + 1558 1:1:1:4 (jfr Gränome).
1567 1 skuj, 0:1:1 ('under Mjölsta') till I ky, tidigare i Mjölsta.
2 ky, 0:6 + 0:6 med skuj i I från 1567 och kyuj i Jönninge 1577.
1 se, 1550 ½ se, 0:4 (Olands rd). Redovisas ibland i Jönninge. Summa jt 3:4 (4:6:2:4).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 3 skattskyldiga till 1 mark, 2 som restar 1 mark, 1 som restar 6 öre, 1 som restar 4 öre och 1 som restar 2 öre (DS 1883).
- 1376 tilldöms Uppsala domkyrka 0:4½, som herr Nils i Frötuna testamenterat men Ingeborg i Tånga behållit (SRP 1195).

- 1376 har Uppsala domkyrkas fabrica en landbo och $\frac{1}{2}:\frac{1}{2}$ (?), som räntar 3 pund och 1 spann korn (D 1 s 4).
- 1417 anges domkyrkans fabrica ha uppburit 0:5 pn, 18 spann korn (UpDkyR).
- 1480–1536 har Uppsala domkyrka (1480 Rasbo rd, 1497–1535 Stavby rd, 1536 Olands rd) en landbo (ränta 2:0 pn) (UpDkyR).
- 1535 säljer Per Bertilsson i Enköping och hans maka till Lennart Johansson i Ål, Alunda sn, 0:0:0:20 $\frac{1}{2}$ (?) (se Hammarby, Alunda sn) (RApp 25/5).

Jönninge

- 1312 *de Younge, Iounge* (DS 1883), 1344 *Ionungi* (DS 3836 s 324) — 12 I, 1 e.
- UH 2 sk, 0:7:2:4 + 0:6:2:4, 1545 0:7:2:4.
1554 1 ky, ('förökt') 1566 1 kyuj, 0:2:1 till Skeberga (ej 1577).
1 se, 1:0 med seuj i Bärsta 1577 (Olands rd).
1 fr.
Summa jt 2:6:2 (3:2).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga som restar 1 mark och 1 som restar 6 öre (DS 1883).
- 1316 omtalas en kyrkolandbo (*in Iunungi*) (DS 2062 or).
- 1344 har Uppsala domkyrkas åttonde prebenda 2:0 i J och Bärsta och domkyrkans fabrica 0:10:1 i J (står Inninge) (DS 3836 s 324, 3838).
- 1349 gör domaren Kettilmund anspråk på 1:0 (se Bärsta) (DS 4464).
- 1376 har Uppsala domkyrkas fabrica två landbor och 1:0:7, som räntar 0:12:2:4 pn, 5 pund och 6 $\frac{1}{2}$ spann korn (D 1 s 4).
- 1378 (?) säljer (= vidimeras en tidigare försäljning?) Peder Kolsson i Grän 1:0 till Uppsala domkyrka (se Bärsta) (UpDkyRL f 59).
- 1417 anges domkyrkans fabrica ha uppburit 0:12:0:22 pn, 5 $\frac{1}{2}$ pund korn (UpDkyR).
- 1446 lämnar Uppsala domkyrka 0:0:7 (ränta 1 pund korn) i östra änden i byte till Tuna kyrka mot jord i Droppsta, Odensala sn (RAp 21/4).
- ? (omkr 1450) se Bärsta.

- 1480 tilldöms Magnus Larsson och hans syster 0:0:8 efter tvist med styvmodern Karin i Tunaby (se Tunaby, Tuna sn) (RAp 23/2).
- 1480 har Uppsala domkyrka (Rasbo rd) två landbor, som räntar 3:0 pn + 0:5 pn, 18 spann korn (UpDkyR).
- 1497–1527 har Uppsala domkyrka (Stavby rd) två landbor, som räntar 0:5 pn, 18 spann korn vardera (UpDkyR).
- 1535/36 har domkyrkan (1535 Stavby rd, 1536 Olands rd) en landbo, som räntar 1:0 pn, 4 pund korn (UpDkyR).
- 1560 testamenterar Engelbrekt Larsson (Bölja) en gård ("Hänninge") till Nils Jespersson (Cruus), vilken gård han 'unnat' honom redan i livstiden (?AS, E 6117 s 598).
- Källgården** 1529 *Kellegarden* (HHLG III s 108) — 12 I, 0 d.
UH 1 **upheh**, 1544 $\frac{1}{2}$ **upheh** (1545 1 **upheh**), 1566 1 **upheh**.
1529 har Uppsala helgeandshus en gård, som räntar 1:0 pn och som 1582 uppges till $\frac{1}{2}$:0 (HHLG III s 108, UFT VI s 201). Jfr Bolsbyn.
- *Lileby** 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig (*de Lileby*) till 2 öre (DS 1883). Märk *Lilleby, Alunda sn.
- Lydinge** Se Tuna sn.
- Mjölsta** 1312 *de Mylastum* (DS 1883) — 12 I, 1 e.
UH 2 **sk**, 0:5:1, 1545 0:4:2:4, med skuj i M 1541–66 + 0:5:1, 1545 0:5:2:4, med skuj i M 1541–66.
1541–66 2 **skuj**, 0:2:1, 1551 0:0:2:4 + 0:0:1:4, båda till M (jfr Inninge).
Summa jt 1:5:1:4 (1:2:2).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 1 mark (DS 1883).
- Nordansbol** 1541 *Nordestebodha* (UH 1541:13) — 12 I, 1 d.
UH 1 **upheh** (benämns 1538 Skinnarbol).
1529 har Uppsala helgeandshus en gård, som räntar 0:12:1 pn och som 1582 uppges till $\frac{1}{2}$:0 (HHLG III s 108, UFT VI s 203). Jfr Bolsbyn.
- Nyby** 1312 *de Nyaby* (DS 1883) — 12 I, 1 e.

- UH 3 sk, 0:6:0:4 + 0:5:1:4 med skkvarn 1567-73 + 0:4:1 med skkvarn från 1568. Summa jt 2:0.
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark, 1 till 4 öre, 2 som restar 1 mark och 1 som restar 2 öre (DS 1883).
- 1391 tackar Filip Karlsson (Folkungaättens oäkta gren) Peter Jakobsson (björnram) och dennes maka Margareta Fröstensdotter för deras bekräftelse på det avtal som ingåtts mellan honom och Margaretas son, framlidne Erland Johansson, varvid Filip 'i förläning' erhållit 0:0:13 mot löfte att efter tre år återlämna lika mycket och lika god jord samt att under tiden i avrad erlægga 3:0 pn, 3 pund korn (SRP 2536).
- Nygården** Se Raskbol.
- Ormeryd** 1506 i *Ormbreghe* (RAp 13/1), 1516 i *Ormerij* (HH 39 nr 298) — 12 I, 0 e.
UH 1 lb, 1545 1 sk, 1:0.
1506-1519 omtalas Karl Bengtsson på O (RAp 13/1, RApDRA u d, jfr även SoH 1950 s 61).
- Padan** 1541 *Padha* (UH 1541:13) — 12 I, 0 d.
UH 3 upheh, 1545 $\frac{1}{2}$ + $\frac{1}{2}$ + $\frac{1}{2}$ upheh, 1566 1 upheh (1538 benämns 1 hn *Ingewaldsgord, 2 hn *Tregorden).
1529 har Uppsala helgeandshus tre gårdar, som räntar 0:4:1 + 0:0:14 + 0:9:1 pn och som 1582 tillsammans uppges till 0:3 (HHLG III s 111, UFT VI s 201). Jfr Bolsbyn.
- Raskbol** 1541 *Raskebord* (UH 1541:13) — BEK: = Nygården 12 I, 0 e.
UH 1 lb, 1545 1 sk, 0:4.
- Sandbol** 1529 i *Samboda* (HHLG III s 108) — 12 I, 0 d.
UH 1 upheh, 1545 $\frac{1}{2}$ upheh, 1566 1 upheh.
1529 har Uppsala helgeandshus en gård, som räntar 0:5:1 pn och som 1582 uppges till $\frac{1}{2}$:0 (HHLG III s 108, UFT VI s 201). Jfr Bolsbyn.
- Skeberga** 1291 *de Skiabergum* (DS 1031) — 12 I, 1 e.
UH 2 sk, 1:1:2, 1552 1:3:0:4 ('ökat $4\frac{1}{2}$ örtl') med skkvarn

från 1566 + 0:6:1 med **skkvarn** 1568–73.

1 se, 1546 **1 aoe**, 1566 **1 se**, 1574 **1 aoe**, 1:2, med seuj i Bärsta 1566–73 (benämns 1544 Jönninge, 1566 uppges 'vederkänd från aoe 1564', 1574 'hertig Karl') (se: Olands rd; aoe: Årsta rd).

1 fr.

Summa jt 3:2 (3:3:1:4).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 2 öre, 1 som restar 1 mark, 1 som restar 6 öre och 1 som restar 2 öre (DS 1883).

1411 ger Jöns Kanna (sparre) 0:6 i morgongåva till Katarina Arvidsdotter (se Ål, Alunda sn) (SD 1446).

1451 säljer Knut Sonesson (ginbalk belagd med tre sparrar) ½:0 till Uppsala domkyrka (RAp 12/3).

1480–1527 har Uppsala domkyrka (1480 Rasbo rd, 1497–1535 Stavby rd, 1536 Olands rd) en landbo, som räntar 0:10 pn, 3½ pund korn (UpDkyR).

1507 köper Sten Turesson (Bielke) 0:3, som räntar 0:3 pn, 10½ spann korn, av Ragnhild Johansdotter (se Bärsta) (BiS, E 2006).

1535/36 har domkyrkan (Olands rd) en landbo, som räntar 1:0 pn, 20 spann korn (UpDkyR).

1559 (omkr) anges 0:10 igenbördat från prebenda *Quinque vulnerum* efter Kristiern Nilssons barn 1451 (AoE 14).

1571 se Aspås, Östervåla sn.

Skinnarbol

1538 *Skinnarbol* (UH 1538:2) — 12 I, 1 d.

UH **1 upheh**, 1544 ½ **upheh** (kallas 1538 *Barkaregorden). Jfr Nordansbol och Stummelbol.

1528 har Uppsala helgeandshus en gård, som räntar 0:7:1 pn och som 1582 uppges till 0:2 (HHLG III s 108, UFT VI s 202). Jfr Bolsbyn.

***Skredderbodh** 1544 *Skredderbodh* (UH 1544:6).

UH 1544–66 ½ **upheh**. Jfr Bolsbyn.

***Stabybodhar** 1528 *Stabybodhar* (UFT VI s 197). Se Bolsbyn.

Stavby by 1312 *de Staby* (DS 1883) — kyrkby — 12 I, 1 e.

UH **2 sk**, 1566 **3 sk**, 1577 **2 sk**, 1566–73 1:0 + 0:6:2 + 0:6:1.

$\frac{1}{2}$ sk, 0:1:1, 1567 0:2:1, med skuj i S 1541–66; detta hn och det andra helhn ovan redovisas 1541–46 med gemensam f; 1541 anges för dessa '1 hn'. 1547–58 anges f som för torp.

1541–66 **1 skuj**, 0:1 till S; 1567 har hn och uj sammanlagts, 1566 redovisas de under namnet Gropen. **4 ky** (1547–52 **1 ky** + **3 pr**), 1566 **1** + $\frac{1}{2}$ ky, 1577 **2** + $\frac{1}{2}$ ky, 1577 1:0 + 1538–58 0:5:1 + 0:4 + 0:3 + 1538–58 0:2:2; 1566 har det andra och femte hn sammanslagits och redovisas som sk, 1577 åter som ky. Det andra hn anges 1538 i *Bacca.

Summa jt 3:6:1 (3:7:1).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark och 1 till 4 öre (DS 1883).

1341 upptas i förteckningen över kyrkligt jordförvärv efter 1302, att Stavby kyrka erhållit 0:0:2:12 under skatt (DS 3571).

1558 erhåller Per Eriksson i Ösby, Tuna sn, två gårdar (= ky/sk ovan), 0:5:1 + 0:2:2, av vilka klockaren brukar den senare, i byte av Gustav I (se Ösby, Tuna sn) (RAp 19/1, 26/2).

Stenby 1337 *in Stenby* (?DS 3280), 1529 *i Stenby* (HHLG III s 108) — 12 I, 1 d.

UH **1 upheh**, 1546 $\frac{1}{2}$ upheh.

1337 lämnar Arnbjörn Holmvidsson (tre blad i trekant) 0:0:8 $\frac{1}{2}$ i byte till Gustav Nilsson (Bielke) (se Gränome) (?DS 3280).

1529 har Uppsala helgeandshus en gård, som räntar 0:9:1 pn och som 1582 uppges till 0:2 (HHLG III s 108, UFT VI s 202). Jfr Bolsbyn.

Stummelbol 1554 *Stumbelboda* (UH 1554:16) — 12 I, 1 d.

UH 1541 **1 upheh**, 1544 $\frac{1}{2}$ upheh (ej 1566) (kallas Skinarbøl 1541–53).

1582 har Uppsala helgeandshus 0:2 (UFT VI s 202). Jfr Bolsbyn.

Sunnersbol 1538 *Södherbodha* (UH 1538:2) — 12 I, 0 d.

UH **1 upheh**, 1544 $\frac{1}{2}$ upheh.

- 1529 har Uppsala helgeandshus en gård, som räntar 0:7:1 pn och som 1582 uppges till 0:2 (HHLG III s 108, UFT VI s 200). Jfr Bolsbyn.
- *Tregorden** 1538 *Tregorden* (UH 1538:2). Se Padan.
- Ubby** 1291 *in Hugby* (DS 1031), 1312 *de Vbby* (DS 1883) — 12 I, 2 e.
UH 2 sk, 1:0:2 med **skkvarn** från 1572 + 0:6 med **skkvarn** från 1567. Summa jt 1:6:2.
1291 har Uppsala domkyrkas fabrica 0:0:½ (DS 1031).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 1 mark och 1 som restar 4 öre (DS 1883).
1344 har Uppsala domkyrkas åttonde prebenda 0:½ (DS 3836).
1349 gör domaren Kettilmund anspråk på 0:½ (se Bärsta) (DS 4464).
1409 se Lyan, Alunda sn.
- *Wangachil** 1291 *Wangachil* (DS 1031).
W var troligen beteckning på en del av Ubby eller möjligen en del av Stavby sn. Ubby anges 1291 sålunda: "in parochia stabby in hugby wangachil" (DS 1031, ONF s 105).
- Väsby** 1312 *de Nesby* (DS 1883 — fel för V), 1441 *i Wesby* (UUBp 4/5, SMR 1372) — 12 I, 1 e.
UH 2 sk, 1:3:1 med **skkvarn** från 1566 + 0:7:1 med skuj (endast 1566) i Halvöreby, Morkarla sn, och **skkvarn** i V från 1566. Summa jt 2:2:2.
1312 upptas i markgäldsförteckningen 4 skattskyldiga till 1 mark (DS 1883).
- Aby** 1417 *i Aby* (SD 2421) — 12 I, 2 e.
UH 1 sk, 1:0 med **skkvarn** från 1566.

Tuna socken

1291 *parochia Tunum* (DS 1031).

Omfattning: Socknen omfattade den nuvarande kyrksocknen (1950) med följande undantag: Lydinge räknades kameralt och kyrkligt till denna socken och har första gången 1686 upptagits i Stavby socken (RedJbU). Rycklinge, Ekeby och troligen även *Garppabolet räknas i UH-materialet

kameralt till denna socken, kyrkligt till Faringe socken i Närkehundraden härad, där Rycklinge och Ekeby upptas första gången 1686 (RedJbU). Jfr Faringe socken (s 295). Byn Ål var under 1500-talet delad mellan Alunda sn och Tuna sn men hör nu helt till Alunda.

Kyrkan med murar av gråsten, ut- och invändigt klädda med tegel från ungefär 2 m över markytan och uppåt, torde ha uppförts i slutet av 1200-talet. Vapenhus och sakristia tillbyggdes under medeltidens senare del. Tegelvalven inslogs under 1400-talet varvid koret markerades. Målningarna, kanske från 1480-talet, framtog och konserverades på 1950-talet. 1892–94 restaurerades kyrkan. Dopfunten av kalksten tillkom under kyrkans byggnadstid, dopfatet är från 1500-talet. Av medeltida träskulpturer finns en Birgittabild från 1400-talets mitt och en biskop från omkr 1300. En rund oblatask av förgylld koppar från 1300-talet och två medeltida rökelsekar och en rest av ett ljusredskap finns bevarade. Invändiga mått: ca 19 × 10 m. (UKy 78) Kyrkby: Tunaby.

Runstenar: U 1123, 1124 Tuna kyrka, U 1125 Krogsta.

1312 års markgäld och kameral indelning se s 187 ff.

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

- Borrlövsta** 1312 *de Børlastum* (DS 1885) — 12 I, 1 f.
 UH 1 sk, 1:2 med skäng i B 1545–58 (1577 'vederkänts till frälse under Hässelby').
 1545–58 1 skäng till B.
 1 fr.
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 1 mark (DS 1885).
- 1563 anges i FoR en gård tillhöra Björn Pedersson (Bååt), som ärvt den efter sin bror Erland; äganderätten var dock omtvistad (?FoR 10).
- 1563 ger Erik XIV ett donationsbrev på B skattehemman till Nils Jespersson (Cruus) (ÅS, E 6117 s 211).
- 1577 anges att Erik Nilsson (Cruus) har vederkänts ett skattehemman under frälse (UH 1577:2, rkskp f 6).
- Börsta** 1312 *de Byristum, Biristum* (DS 1885) — 12 I, 1 f.
 UH 1 sk, 1566 2 sk, 0:6:2 + 1566 0:6:1 (jfr ky).
 2 ky, 1566 1 ky, 0:6, 1547 0:6:1 + 0:6, 1547–58 0:6:1;
 1 ky har övergått till sk 1558, se nedan.
 1 fr.

Antal jordeboksenheter UH 1541 (1577)

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skuj	skkvarn	skäng	ky	se	aoeuj	fr	$\frac{1}{2}$ fr
Borrlövsta	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Börsta	1 (2)	— —	— —	— —	— —	2 (1)	— —	— —	1 (1)	— —
Edinge	7 (7)	— —	1 (1)	— —	— —	1 (1)	1 (1)	— —	1 (1)	— —
Ekeby	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	4 (4)	— —
Ekeby	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —
Eneby	— —	— —	— —	— —	— —	3 (3)	— —	0 (1)	1 (1)	— —
*Garppabolet	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)
Häcklinge	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Krogsta	2 (1)	0 (1)	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —
Kyttinge	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	2 (2)	— —
Lydinge	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (0)	— —
Myssinge	3 (3)	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Nyvalla	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Rycklinge	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3 (3)	— —
Saringe	1 (1)	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —	— —	2 (2)	— —
Tunaby	2 (2)	— —	— —	— —	— —	3 (3)	— —	— —	1 (1)	— —
Vastarby	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Vittja	4 (4)	0 (1)	1 (0)	0 (1)	1 (3)	— —	— —	— —	— —	— —
Vässarn	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Ål	— —	— —	3 (4)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Ösby	1 (1)	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —
Summa	27 (27)	0 (2)	5 (5)	0 (3)	1 (3)	12 (12)	1 (1)	0 (1)	24 (23)	1 (1)

- Summa jt 2:2:2 (2:3:1).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark och 1 som restar 1 mark (DS 1885).
- 1332 erhåller biskop Bengt i Åbo all jord som Peter Gås äger i B samt jord i Häcklinge och Saringe i byte mot jord i Finland (DS 2920).
- 1428 säljer Karl (?och hans bror Elef) Klasson till Tuna kyrka 0:0:8 (RLjbrfört, Gen 41 f 179).
- 1432 klandrar Elef Klasson sin bror Karls försäljning av B till Erik Nipertz (Gen 41 f 179).
- 1447 tilldöms Tuna kyrka 0:0:8, vilka herr Lars i Alunda olagligen köpt från Tuna kyrka till Alunda kyrka (RLjbrfört).
- 1501 erhåller Birgitta Björnsdotter (Ulvsonda-ätten) ett gods i B ("Börxtta"), som räntar 20 spann korn och 0:6 pn (se Våxome, Alunda sn) (?B 19 b nr 76). Belägget kan möjligen avse Borrlövsta.
- 1506 stadfäster Knut Karlsson (sparre över blad) och hans bror Bengt Karlsson sin morbror Elef Klassons försäljning 1428; vidare skänker Bengt Karlsson jord i Krogsta till samma kyrka (RAp u d skadat, RLjbrfört).
- 1515 stadfäster ärkebiskop Jakob Ulfsson ett byte, varvid kronan får jord i B av Tuna kyrka (se Edinge) (RAp 3/7).
- 1527 (?) vederkänns 0:0:8 från Tuna kyrka till Lars och Nils Jespersöner (Cruus) (RLjbrfört).
- 1558 lämnar Gustav I 0:6:1 i byte till herr Erik i Tuna på dennes hustru Mariet Olofsdotters och hennes bröders vägnar mot jord i Visteby, Rasbo sn (GR 28 s 531).
- 1563 lämnar Nils Jespersson (Cruus) en gård i byte till Karl Bengtsson (Månesköld) mot jord i Forkarby, Bälinge sn, och Frölunda, Stockholms-Näs sn (ShS, E 9320, 14).

Edinge (Norr-,1312 *de Epunge* (DS 1885) — 12 I, 0 f.

Söder- och UH 7 sk, 1:3:1:4 + 1:1:0:4 + 1:1:0:4 + 1:0 med skuj i E
Öster-) + 1:0 + 0:4:2 + 0:4:1:2.

1 skuj, 0:1:1, 1545 0:0:1, till E, ibland kallad skäng (jt 1541-45, 1547-48, 1550-51).

1 ky, 0:5:1:4, 1547 0:6.

1 se, 0:7:2 (1538 0:6:2, 1544 1:0, felskrivet?). (Olands rd)

1 fr.

Summa jt 8:5:1:2 (8:4:2:6).

- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 4 skattskyldiga till 1 mark, 1 till 2 öre, 3 som restar 1 mark, 4 som restar 6 öre, 2 som restar 4 öre och 5 som restar 2 öre (DS 1885).
- 1480–1536 har Uppsala domkyrka (1480 Rasbo rd, 1497–1535 Stavby rd, 1536 Olands rd) en landbo (ränta 3:0 pn) (UpDkyR).
- 1515 stadfäster ärkebiskop Jakob Ulfsson ett 1512 begärt byte, varvid kronans jord i Spånga och Ål, Alunda sn, och i Tunaby byts mot jord tillhörig Tuna kyrka i E och Börsta. Samtidigt överlämnar Olof Andersson i Ål en liten skog till kyrkan. (RAp 3/7)
- 1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn, Bladåkers sn.

Ekeby

1312 *de Ekeby* (DS 1885) — 12 I, 1 f.

UH 4 fr (1 hn benämns 1577 Borrlövsta).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark och 1 som restar 1 mark (DS 1885).

På Ekeby omtalas Torsten Gregersson (spets snett i skölden) 1401–07 (SD 13, 871) — Erik (?Torstensson — enl sigillfragment) Djäkn 1420 (SD 2831, omnämnd 1419, SD 2599) — Ingrid Magnusdotter 1422 (RAp 22/3).

1474 erhåller Tuna kyrka 1:0 i testamente av herr Mårten Alfsson i Estuna (tidigare Ekeby), sannolikt son till Alf i E och dotterson till Ingrid Magnusdotter; jfr ovan (se Hässelby) (UpDkyRL, SMR 523).

1477 löser Tuna kyrka ut ovannämnda jord från herr Mårtens arvinge, hustru Hedilborg, gift med Peder Toresson i Tjos, Hassle sn, Västergötland (se Fresta, Alunda sn) (RLjbrfört).

1527 (?) vederkänns 1:0 från Tuna kyrka till Lars och Nils Jespersöner (Cruus) (se Hässelby) (RLjbrfört).

1578 erhåller Erik Nilsson (Cruus) och hans syster fyra gårdar om 2:0 samt jord i Eneby, Kyttinge och Vastar-

by, denna sn, i Fresta och Sydingösby, Alunda sn, samt jord på andra platser i Uppland. De får gårdarna av sin farbror Lars Jespersson, när man efter faderns död (1573) förnyar ett byte, som denne gjort men som barnen inte godtagit. (ÅS, E 6117 s 103, 1352)

- Ekeby** 1527 *i Ekeby* (K 3, häfte Banér) — 12 I, 0 f — Faringe kyrksocken.
UH 2 fr; 1577 anmärks 'Faringe'.
1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn, Bladåkers sn.
- Eneby** 1312 *de Eneby* (DS 1885) — 12 I, 1 f.
UH 3 ky, 0:7 + 0:6 + 0:5.
1566 1 **aoeuj**, 0:1.
1 fr.
Summa jt 2:2 (2:3).
1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark, 1 till 2 öre, 1 som restar 1 mark och 1 som restar 6 öre (DS 1885).
1559 (omkr) anges 0:1 skänkt till KMt av Hans Larsson i Åstorp, Ekeby sn (AoE 14).
1578 erhåller Erik Nilsson (Cruus) och hans syster 0:6 (se Ekeby) (ÅS, E 6117 s 1352).
- *Garppabolet** 1527 *Garppabolet* (K 3, häfte Banér).
UH ½ fr (1544 1 frt), 1573 1 fr, 1577 ½ fr.
1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn, Bladåkers sn.
- *Heptestha** 1466 *Heptestha* (RAp u d), 1493 *Hæfftiste* (RAp 27/6) — beläget sydväst om Nyvalla, nordnordväst om Krogsta på gränsen till Ål (GeomJb A 2 s 36).
1466 säljer Magnus Botesson i Ösby och Erik Sigfridsson i Ovanby, Ekeby sn, 0:3 i östra änden i H (uppges ligga i Alunda sn) till Mats Persson i Ekeby by, Ekeby sn (RAp u d).
1493 säljer Per Matsson och hans syskon 0:3 till Mats Jonsson i Ål, Alunda sn (RAp 27/6). Jfr Ål.
- Häcklinge** 1312 *de Hæklinge* (DS 1885) — 12 I, 1 f.
UH 2 sk, 0:7:1 + 0:6:0:4, 1548 0:6:0:½.
1 fr.
Summa jt 1:5:1:4 (1:5:1:½).

- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga som restar 1 mark och 1 som restar 6 öre (DS 1885).
- 1332 erhåller biskop Bengt i Åbo i byte allt vad Peter Gås äger i H (se Börsta) (DS 2920).
- 1501 erhåller Birgitta Björnsdotter (Ulvsonda-ätten) ett gods, som räntar 20 spann korn och 1:0 pn (se Våxome, Alunda sn) (B 19 b nr 76).

Hässelby

- 1312 *de Heesliby* (DS 1885) — 12 I, 1 f.
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark (DS 1885).
- På H omtalas Lars Laurensso (grip i delad sköld) 1401–14 (SD 13, 1945) — Katarina Mårtensdotter, änka efter Lars Laurensso och 1420 omgift med Bengt Näsbooson, 1419–24 (SD 2599, 2831, RLjbrfört) — Nils Jespersso (Cruus) 1558– (se nedan 1555, 1567).
- 1401 ger Lars Laurensso 2:0 i morgongåva till Katarina Mårtensdotter (SD 13).
- 1419 avstår Lars Laurenssons rätta arvingar, Nils Israelsson (halv björn) i Vagn, Edsbro sn, Lars och Olof Ingevaldssöner i Ytternäs, Ununge sn, och Anders i Gärsta, Edsbro sn, från anspråk på den jord Katarina fick i morgongåva utom 0:0:7, som efter hennes död skall gå till hans arvingar (SD 2599, jfr 1456; Katarina Mårtensdotter lever 1437, SMR 523).
- 1450 säljer Erik Nilsson (halv björn) sitt rätta fäderne 0:0:7 till herr Mårten i Estuna, systerson till Katarina Mårtensdotter (RAp 10/3, jfr SMR 523).
- 1456 stadfäster släktingar till de 1419 nämnda personerna Katarina Mårtensdotters morgongåva 1401, varvid uppges att Lars Laurensso på sitt yttersta angivit gåvan till 3:0 minus 0:0:8, eftersom han förminskat sin hustrus jord något. All denna jord ägdes nu av hennes arvinge Mårten Alfsson i Estuna (RAp 29/2).
- 1474 testamenterar Mårten Alfsson 3:0 minus 0:0:8 till Uppsala domkyrka samt jord i Ekeby till Tuna kyrka och jord i Fresta, Alunda sn, till Alunda kyrka (UpDkyRL).
- 1476 stadfäster Peder Toresson i Tjos, Hassle sn, Västergöt-

- land, på sin maka Hedilborgs och sina barns vägnar, närmaste arvingar till Mårten, dennes testamente av byn H (RAp 14/3).
- 1497–1505 har Uppsala domkyrka (Stavby rd) två landbor (ränta 1:0 pn, 3 pund korn vardera) (UpDkyR).
- 1506–08 anges domkyrkans jord i H ligga öde (UpDkyR).
- 1555 (?), säkert 1558 anges Nils Jespersson (Cruus) på H, vilket troligen vederkänts från domkyrkan till honom, då hans moder Barbro Larsdotter (Ulfstand) enligt en på 1500-talet upprättad genealogi (Gen 23 f 79, RA, felaktig?) var sonsons dotter till Lars Laurensso (grip i delad sköld). Troligen på samma grunder vederkändes även Börsta, Ekeby, Kyttinge och Saringe, denna sn, och Fresta, Alunda sn (ÅS, E 6117 s 966, AoE 38 s 25).
- 1567 anges Nils Jespersson ha 11 landbor fritt under H, vilka torde vara följande: 4 i Ekeby, 1 i Eneby, 2 i Kyttinge, 1 i Saringe och 1 i Vastarby, denna sn, 1 i Fresta och 1 i Sydingösby, Alunda sn (UH 1567:22, rkskp s 2, se även AH s 40).

Krogsta

- 1312 *de Krokastum* (DS 1885) — 12 I, 1 f.
UH 2 sk, 1558 1 + ½ sk, 2:0 + 2:0, 1554 1:1:2, 1577 0:5:2 (det första hn 'förlänt' 1573).
1554 1 aoe, 1566 1 ky, 1566 0:6; det sista sk har 1554 och 1558 delats i sk och aoe (se nedan) samt 1566 angivits som ky, varvid 0:4 troligen redovisas som kyuj i Ösby.
Summa jt 4:0 (3:3:2).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark (DS 1885).
- 1506 skänker Bengt Karlsson (sparre över blad) 0:0:2 (?) till Tuna kyrka (se Börsta) (RAp u d, skadat).
- 1554 anges att Jakob Jöransson bytt ett hemman till arv och eget och fått igen 0:2 kyrkans jord och 0:5 skattejord i K (UH 1554:26 rkskp s 7v).
- 1555 erhåller Gustav I 0:6:1 i byte av Per Eriksson i Ösby (se Ösby) (AoE 38 s 188).
- 1558 erhåller Gustav I ½:0 i byte av Per Eriksson i Ösby (se Ösby) (RAp 19/1, 26/2).

- Kyttinge** 1312 *de Kytingi* (DS 1885) — 12 I, 1 f.
UH 1 ky, 0:4.
2 fr.
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig som restar 6 öre (DS 1885).
- 1424 säljer Katarina Mårtensdotter i Hässelby till Tuna kyrka 0:0:12½ i västra änden (RLjbrfört).
- 1527 (?) vederkänns 0:0:12½ från Tuna kyrka till Lars och Nils Jespersöner (Cruus) (se Hässelby) (RLjbrfört).
- 1578 erhåller Erik Nilsson (Cruus) och hans syster två gårdar (se Ekeby) (ÅS, E 6117 s 103).

- Lydinge** 1312 *de Løpungi, Løpunge* (DS 1885) — 12 I, 0 e.
UH 1541–55 1 fr.
- På L omtalas 1345–68 Lars Johansson (Lydinge-ätten) (DS 3922, 7642) — 1382–1409 Jöns Larsson (Lydinge-ätten) (SRP 1727, SD 1170) — 1498 Järle Pedersson (morgonstjärna) (RAp 21/5) — 1537 Peder Larsson (HH 3 s 2) — 1558–60 Engelbrekt Larsson (Bölja) (UH 1558:7, ÅS, E 6117 s 598; se SoH 1971 s 319–37).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark, 1 som restar 1 mark och 1 som restar 6 öre (DS 1885).
- 1337 lämnar Arnbjörn Holmvidsson (tre blad i trekant) 0:0:4 i byte till Gustav Nilsson (Bielke) (se Gränome, Stavby sn) (DS 3280).
- 1460 lämnar Bengt Pedersson i Karlösa 0:0:10 'i östra änden i byn' i byte till Lars Olofsson (stjärna) (se Åsby, Edsbro sn) (RAp 14/8).
- 1464 säljer herr Nils Ragvaldsson i Edebo till Bengt Pedersson i Karlösa 0:0:2½, som ligger 'halv åttonde örtug[land] närmare östra änden och så de 2½ örtug', vilken jord tillhört Bengt Pederssons makas släkt (RAp 20/7).
- 1467 lämnar Peder Jakobsson (tre sjöblad i styckad sköld) i Brölunda, Söderby sn, 0:7 i västra änden i byte till Lars Olofsson (stjärna) mot jord i Vik, Söderby sn (RAp u d).

- 1474 ger Lars Olofsson som vederlag för morgongåva till Birgitta Karlsdotter (två stjärnor) 0:10:1 ("ortog uppa alloffte øre") samt jord i Hånsta och Ovanby, Ekeby sn, och i Bärby, Gla Uppsala sn (RAp 7/4).
- 1477 skänker Lars Olofsson med sin makas samtycke hennes morgongåva 0:10:1, 0:7 i västra och 0:0:10 i östra änden, till Uppsala kloster (RAp 17/7).
- 1482 bekräftar Peder Jakobsson (tre sjöblad i styckad sköld) 1467 års byte med Lars Olofsson av L och en äng, *Villinghen, vilken jord Peder Jakobsson och hans förfäder ägt i '200 år' (RApp 1/9).
- 1492 erhåller ärkebiskop Jakob Ulfsson 0:10:1 i två skiften (som ovan 1477), gammal frälsejord, av Lars Olofsson (stjärna) och Uppsala kloster i köp och byte mot jord i Ultuna, Bondkyrka sn (RAp 14/4).
- 1496 testamenterar Jakob Ulfsson sitt gods L till ärkebiskopsbordet vid Uppsala domkyrka (RAp 12/1, HH 8 s 56). Kort därpå lämnar han med domkapitlets samtycke 0:12, som räntar 8:0 pn, i byte till Järle Pedersson (morgonstjärna) mot jord i Ekeby, Vänge sn (RAp 25/5, 24/11).
- 1501–12 testamenterar Elseby Andersdotter till Uppsala kloster gården L, fri frälsejord, sedan hennes andre make Mats Järlesson (morgonstjärna) och deras barn dött (ÖD VII s 956 odat).
- 1544 pantsätter Peder Larsson 0:12 samt jord i Saringe och Vässarn till Engelbrekt Larsson (Bölja) (K 6 f 139).
- 1558 anges att Engelbrekt Larsson gjort sätesgård av frälsehemmanet L (UH 1558:7).
- 1558 säljer Engelbrekt Larsson till Gustav I 0:12, som räntar 10:0 pn, samt jord i Saringe och Vässarn och i Södermanland, vilka gårdar Peder Larsson givit kungen tillstånd att inlösa (RAp 23/6, jfr RAp 1559 13/2).
- 1565 tilldöms Anders Persson (Lilliehöök) och Henrik Fleming en tredjedel i L, Saringe och Vässarn, från Anna Persdotter (Härlunda-ätten), änka efter Engelbrekt Larsson, enär denne skulle ha köpt dessa gårdar, när han var gift med sin första hustru, mormor till Anders

Persson och Henrik Fleming (se även Golvsta, Alunda sn) (HH 13 s 175).

Myssinge

- 1291 *in Misingi* (DS 1031) — 12 I, 0 f.
 UH 3 sk, 2:5 med skkvarn från 1545 + 1:6 + 1:5. Summa jt 6:0.
 1291 anges 0:0:½, som Guthrand gav, tillhöra Uppsala domkyrkas fabrica (DS 1031).
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 3 skattskyldiga till 1 mark, 1 till 6 öre, 2 till 4 öre, 4 till 2 öre och 1 som restar 2 öre (DS 1885).

Nyvalla

- 1312 *de Nivili, Nivile, Niule* (DS 1885) — 12 I, 2 f.
 UH 3 sk, 1558 3 + ½ sk, 1577 3 sk, 1:6:2, 1558 1:2:2, 1577 1:6:2, med skuj i Vittja 1541–55 + 1:2:2 + 0:6:2 + 1558–73 0:4 (bildat genom klyvning av det största med vilket det 1577 åter sammanlagts). Summa jt 4:0.
 1312 upptas i markgäldsförteckningen 2 skattskyldiga till 1 mark, 1 som restar 1 mark, 1 som restar 6 öre, 5 som restar 4 öre och 2 som restar 2 öre (DS 1885).
 1568 erhåller fogden Erik Nilsson ett skattehemman i N (det första ovan) i förläning (UH 1577:19 f 6v).
 1570 säljer Erik Olofsson i "Wasta" (= ?Vastarby) med sin makas samtycke 0:7, hennes rätta arvejord, till Nils Jerspersson (Cruus) (ÅS, E 6117 s 415).

Rycklinge

- 1450 *i Rycklinge* (SU s 362, avskr), 1452 *i Røglinge* (RAp u d) — 12 I, 0 f.
 UH 3 fr.
 På R omtalas Eskil Isaksson (Banér) 1450 (SU s 362, jfr StO s 461) — Märta Siggessdotter (Brun), mor till Eskil Isaksson, 1452 (RAp u d).
 1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn, Bladåkers sn.
 1569 skänker Johan III tre gårdar, som tillsammans räntar 6 pund korn, till Isak Nilsson (Banér), som 1564 genom sakfall förlorat dem till kronan (se Källingby, Knutby sn) (Redkomm DI c2:1, 30/3; jfr SvDon FV:125).

Saringe

- 1291 *de Sarungi* (DS 1029) — 12 I, 1 f.
UH 1 sk, 0:4.
2 ky, 0:5:0:1, 1547 0:5:0:6 + 0:5:0:1, 1547 0:5:0:6.
2 fr, med möjligen skuj i Ål 1577.
Summa jt 1:6:0:2 (1:6:1:4).
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 4 öre, 2 till 2 öre, 2 som restar 1 mark, 1 som restar 4 öre och 1 som restar 2 öre (DS 1885).
- 1331 testamenterar Jarl Johansson (balk), 0:1 till dottern Margareta samt 0:0:1 till Tuna kyrka som säkerhet för begravningskostnader (se Ål) (DS 2829).
- 1332 erhåller biskop Bengt i Åbo 0:1 i byte av Peter Gås (se Börsta) (DS 2920).
- 1417 säljer Måns Bäck till Lars Laurensen (grip i delad sköld) 0:5 (RLjbrfört).
- 1422 säljer Lars Laurensen (död 1419, ?änkan säljer, se Hässelby) 0:5 till Tuna kyrka, vilket hans släktingar stadfäster 1423 (RLjbrfört).
- 1451–57 tilldöms Eregisle Nilsson (Hammersta-ätten) och Otte Ulfsson (Björnram från Västergötland) 0:5 från Anna Lydekadotter (van dem Bergen), änka efter Erik Nilsson (halv björn) (VFT II:8–9 s 172).
- 1475–1500(?) erhåller Örjan och Eregisle Nilssöner (Björnram från Västergötland) en gård, som räntar 0:20 pn, vid arvsfifte efter sin farbror Sten Ottesson (VFT II:8–9 s 160).
- 1476 skänker Anders Mårtensson i Vässarn makan Margareta Bengtsdotter ett gods S samt jord i Ycklinge, Rasbokils sn (UUBp 18/11).
- 1527 (?) vederkänns 0:5 från Tuna kyrka till Lars och Nils Jespersöner (Cruus) (se Hässelby) (RLjbrfört).
- 1544 pantsätter Peder Larsson 0:0:10 till Engelbrekt Larsson (Bölja) (se Lydinge) (K 6 f 139).
- 1558 säljer Engelbrekt Larsson till Gustav I 0:0:10, som räntar 3:0 pn (se Lydinge) (RAp 23/6, jfr 1559 RAP 13/2).
- 1565 tilldöms Anders Persson (Lilliehöök) och Henrik Fleming 1/3 i torpet S från Anna Persdotter, änka efter Engelbrekt Larsson (se Lydinge) (HH 13 s 175).

- Tunaby** 1312 *de Tunum* (DS 1885) — kyrkby — 12 I, 1 f.
 UH 2 sk, 0:2:1:4 + 0:2:1:4.
 3 ky, 0:2:1 + 0:2:1 + 0:2 (det andra ky till klockaren).
 1 fr.
 Summa jt 1:3:2.
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark, 1 till 6 öre och 2 som restar 2 öre (DS 1885).
- 1341 upptas (utan ortnamn) i förteckningen på kyrkligt jordförvärv efter 1302 att Tuna kyrka erhållit 0:3 under frälse och 0:0:4½:2½ under skatt (DS 3571).
- 1344 har Uppsala domkyrkas fabrica ½:0 (DS 3838).
- 1480 tilldöms Karin i T 0:0:7½ i T och hennes styvson och dennes syster jord i Jönninge, Stavby sn, sedan Karin påstått sig ej vara fullsutten om hon ej finge endera av jordarna (RAp 23/2).
- 1515 stadfäster ärkebiskop Jakob Ulfsson ett byte varvid Tuna kyrka får jord i T av kronan (se Edinge) (RAp 3/7).
- 1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn, Bladåkers sn.
- 1554 erhåller herr Erik Olai i Tuna 0:2, tidigare klockarens jord, i förläning i vederlag för en äng i Sund, Alunda sn, som fogden på Hökhuvudsberg vederkánt (GR 24 s 332). Jordetalet anges enligt UH 1555:9 f 81 till 0:2:1.
- Vastarby** 1541 *Wastareby* (UH 1541:13) — 12 I, 1 f.
 UH 1 fr.
- 1578 erhåller Erik Nilsson (Cruus) och hans syster 1:0 (se Ekeby) (ÅS, E 6117 s 1352).
- *Verstadum** 1301 testamenterar Margareta, tjänstekvinna hos Birger Persson (Finsta-ätten), till Sigtuna kloster 0:0:4 i V (*in Verstadum*) i Tuna sn, till Tuna kyrka 0:0:½ och till Lagga kyrka 0:0:½ (DS 1336).
- *Villinghen** 1482 *Villinghen, Villighen* (RAp 1/9). Se Lydinge.
- Vittja** 1312 *de Vittium* (DS 1881), *de Vitium* (DS 1885) — 12 I, 1 e.
 UH 4 sk, 1:1:1:4 med 2 skängar 1545–58, 1577 och **skkvarn**

1577 i V (0:1) + 1:1:1:4 med skäng i V + 1:1:1:4 + 0:7:2.

1 skuj, 1558 $\frac{1}{2}$ **sk**, 0:3:2:4, (1573 1:3:1:4) med 2 skäng och **skkvarn** i V 1566–73.

1 skäng, 1545 **3 skängar**, alla till V.

Summa jt 5:0 (5:1).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 4 skattskyldiga (varav 1 i Alunda sn) som restar 1 mark och 2 som restar 4 öre (DS 1881, 1885).

1493 tilldöms genom återgång av byte Per Eriksson i Ål, Alunda sn, 0:2, vilka Hans i Jom, Ekeby sn, tidigare bytt till sig och därmed söndrat ett hemman (ULdb s 82).

Vässarn

1312 *Vishorn* (DS 1885) — 12 I, 1 e.

UH 1 fr.

På V anges Mats Pedersson (?Månesköld) 1435 (ShS, E 9320 Q) — Anders Mårtensson 1476–91 (UUBp 18/11, RAp 20/3).

1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark (DS 1885).

1544 pantsätter Peder Larsson $\frac{1}{2}$:0 till Engelbrekt Larsson (Bölja) (se Lydinge) (K 6 f 139).

1558 säljer Engelbrekt Larsson till Gustav I $\frac{1}{2}$:0, som räntar 5:0 pn (se Lydinge) (RAp 23/6, jfr RAp 1559 13/2).

1565 tilldöms Anders Persson (Lilliehöök) och Henrik Fleming $\frac{1}{3}$ av torpet V från Anna Persdotter, änka efter Engelbrekt Larsson (se Lydinge) (HH 13 s 175).

Ål

1331 *in All* (DS 2829) — 12 I, 1 f.

UH **3 skuj**, 1545 **4 skuj**, 0:4:1 + 0:2:1 + 1545 0:1:1 + 0:0:2, alla till Ål, Alunda sn, utom 1577 då den första benämns Saringe och troligen hör till 1 fr där, den tredje benämns Edinge och den fjärde hör till Saringe fr; 1541 anges den sista i Vittja. Samtliga kallas ibland skäng. Summa jt 0:7:1 (1:0:2). Se även Å, Alunda sn.

1331 testamenterar Jarl Johansson (balk) till Uppsala domkyrka 0:2 och ger i pant jord i *Slagsmyrum, Mor-

karla sn, och en gård i Uppsala, till Tuna kyrka 0:2 och i pant jord i Saringe samt till dottern Margareta jord i Saringe (DS 2829).

Ösby

- 1291 *in Østby* (?DS 1036), 1312 *de Øsby* (DS 1885) — 12 I, 1 f.
- UH 1 sk, 1566 1 ky, 1577 1 sk, 0:5:2:4, 1555 0:7:1:4 med 1566–73 1 kyuj, 0:4, tidigare möjligen i Krogsta (1577 seuj i Sund, Alunda sn).
1577 1 skkvarn, 0:0:1:4 till Ö.
2 fr (varav 1 1566–73 kallas Ekeby).
Summa jt 0:5:2:4 (1:0).
- 1291 testamenterar kaniken Salomon till Alunda kyrka 1:0 och jord i *Egilsetrum, Alunda sn (DS 1036). Kan möjligen även gälla Skarpösby, Alunda sn.
- 1312 upptas i markgäldsförteckningen 1 skattskyldig till 1 mark, 1 som restar 6 öre och 1 som restar 2 öre (DS 1885).
- 1442 säljer Erik Nilsson (halv björn) i Vagn, Edsbro sn, till Tuna kyrka 0:5 beläget intill 0:10 i södra änden (RApp 12/2).
- 1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn, Bladåkers sn.
- 1555 erhåller Per Eriksson i Ö 0:0:5 i byte av Gustav I mot jord i Krogsta. Jorden har av ålder legat under Prästgården (AoE 38 s 188, UH 1555:9 rkskp f 1v).
- 1558 erhåller Gustav I 0:7½ samt jord i Krogsta i byte av Per Eriksson i Ö mot jord i Stavby by, Stavby sn (RAp 19/1, 26/2, se även GR 28 s 170, 315).

Närdinghundra härad

1314 *Prouincia Nærdhingiahundæri* (DS 1946 s 148, avskr).

1316 *in Nihærdhungahunder* (DS 2062).

1440 *i Nälîngzhundrat härad* (SMR 1037, avskr).

Omfattning: Närdinghundra härad omfattar under medeltiden och 1500-talet Almunge, Bladåkers, Edsbro, Faringe, Knutby och Ununge socknar.

Kameral indelning: I Närdinghundra härad har en åttingsindelning funnits, men denna har ej, i motsats till tex i Olands härad, i 1500-talets jordeböcker legat till grund för häradets indelning. Sockenindelning finns redan från 1540. I UH 1539:3 och 1540:8 finns sju åttingar upptagna; 1540 uppges även deras jordetal.

Almunge åtting	(<i>Almunge</i> 1540:8)	12:4:1:0
Faringe "	(<i>Färinge</i>)	17:6:0:4
Bladåkers "	(<i>Bladåkers</i>)	12:7:1:4
Edsbro "	(<i>Åsbro</i>)	24:2:2:7
Knutby "	(<i>Knuteby</i>)	16:2:0:4
Kälînge "	(<i>Kälînge</i>)	15:6:2:4
Ununge "	(<i>Uninghe</i>)	15:7:1:0
summa		116:5:0:7

Troligen har Knutby och Kälînge åttingar tillsammans motsvarat Knutby sn (åttिंगarnas jordetal är ca 32:0, socknens ca 35:0). I övrigt torde sn och åtting ungefärligen ha överensstämt.

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20).

Jfr AF 1:1 s 390 ff, AL 1 s 213 ff, DoSk s 249 ff, SU s 362 f, UpTerr s 55 f, 109 f, 121, 159.

Almunge socken

1287 *de Almungy* (DS 933).

1316 *in parochia Aalmungi* (DS 2062).

Omfattning: Almunge kyrksocken omfattar i medeltids- och UH-materialet den nuvarande socknen (1950). I administrativt hänseende var den delad så, att dess sydvästra del, den sk Ulvsbygden (omfattande enheterna Edeby, Harparbol, Kamsta, Kinnsta, Löt, Marma, Nogård och Ulvsväsby) hörde till Rasbo hd. Denna överflyttades i jordeboken till Närdinghundra hd 1716 (KKbr 17/4). Rörby, som tillhör Almunge kyrksocken, upptas i jordeboken i Knutby sn till 1856, då det i alla avseenden flyttades till Almunge (KBefUpbr 8/2).

Kyrkan: Byggnaden av gråsten var ursprungligen mindre. Dess västligaste del stammar från 1200-talet, utvidgningen åt öster är huvudsakligen från 1600-talet men kan möjligen delvis vara från 1400-talet. Sakristian tillkom möjligen under 1300-talet. Följande århundrade inslogs valv och vapenhus tillbyggdes. Målningarna från 1480-talets slut eller 1490-talet är utförda av en lärjunge till Albertus pictor. Det bevarade, murade altaret är troligen från medeltiden, fastän sedan 1806 inklätt med trä. Dopfontens skaft och sockel av kalksten härrör troligen från 1200-talet. Ett rökelsekar av malm från samma århundrade är bevarat. Storklockan, omgjuten 1919, stammar från 1300- eller 1400-talet. Mått invändigt: ca 30×9 m. (SvK U III:3, UKy 69) Kyrkby: Kyrkan ligger nu på Klockargårdens mark; det är svårt att avgöra på vilken bys mark den ursprungligen låg.

Runstenar saknas.

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

Almungeberg Se *Gilberga, *Kuggeby, *Mædelbergha och *Skrattaby.

Björkby 1490 i *Byrkby* (RAp 26/5) — 11 I, 9 f.
UH 1 sk, 0:5.
1 fr, 1544 1 + ½ fr (1566–68 2 fr) (Erik Persson /Soop/).

Edeby Se Almunge sn, Rasbo hd.

Ellringe 1392 (?) i *Helgarænge* (ShSp efter 24/6) — 11 I, 8 f.
UH 1 sk, 0:3:1, 1561 0:6.
1492 skänker Olof Pedersson i E 0:0:5 samt 0:1 i Näsby i morgongåva till Katarina Pedersdotter (B 15 f 235v).

Eneby 1544 *Eneby* (UH 1544:6) — 11 I, 8 f.
UH 1544 1 fr (ej 1547–48, 1550–51) (Erik Persson /Soop/).

Antal jordeboksenheter UH 1540 (1573)

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skäng	ky	$\frac{1}{2}$ ky	kyuj	kyäng	fr	$\frac{1}{2}$ fr	frt
Björkby	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	0 (1)	— —
Ellringe	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Eneby	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —
*Gilberga	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —
Gränby	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Hagby	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Hov	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Ingvasta	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Julsättra	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —
Kamsta	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —
Klockargården	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	2 (0)	— —	— —	— —
*Kuggeby	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —
Kyrkoängsfjäll	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —
Kågarbol	1 (0)	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Longgarn	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (0)	— —	— —	— —
Långbol	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Långebeckxeng	— —	— —	1 (0)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Lövsta	1 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Mjölsta äng	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Moga	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Mædelbergha	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —
Norrby	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Näsby	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skäng	ky	$\frac{1}{2}$ ky	kyuj	kyäng	fr	$\frac{1}{2}$ fr	frt
Ryggesta	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (0)	— —	— —
Sanda	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	1 (0)	0 (1)
*Skrattaby	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —	— —
Stadinge	2 (1)	0 (1)	0 (1)	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —
Söderby	2 (0)	0 (2)	1 (1)	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —	— —
Tadinge	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	3 (3)	1 (0)	0 (1)
Tomteby	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —
Torslund	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Väsby, Lilla	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —	— —
Väsby, Stora	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0 (2)	— —	— —
Ysinge	— —	— —	— —	1 (2)	1 (0)	— —	— —	1 (0)	— —	— —
Ösby	2 (2)	— —	1 (0)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Summa	19 (16)	0 (4)	5 (6)	4 (5)	3 (2)	0 (2)	3 (2)	15 (18)	2 (1)	0 (2)

Dessutom redovisar längderna: kyt: Julsättra 1 (0).

- *Gilberga** 1544 *Gilberga* (UH 1544:6) — nu under Almungeberg (StO s 428).
UH 1544 1 fr, (Karl Bengtsson /Månesköld/).
- Gränby** 1424 i *Granby* (?RAp 19/1) — 11 I, 8 f.
UH 3 sk, 1:2:1 + 1:0:0:4 + 1:0:0:4. Summa jt 3:2:2.
1465 redovisas ett jordaskifte, vilket troligen innebär att Sigfrid Nilsson i ?Bärby, Faringe sn, erhåller 0:1:5 och Jöns Pedersson (Månesköld) jord i *Kuggeby och *Mædelbergha (ShS, E 9320 MM).
- Hagby** 1458 i *Hagby* (RAp 3/5) — 11 I, 7 f.
UH 1 sk, 1:0:1.
- Harparbol** Se Almunge sn, Rasbo hd.
- Hov** 1316 in *Huui* (DS 2062) — 11 I, 7 f.
UH 1 ky, 0:4 (1538 ej jt).
1316 anges H tillhöra Almunge kyrka (DS 2062).
- Ingvasta** 1546 *Ingeuasteboll* (UH 1546:5) — 11 I, 7 f.
UH 1546 1 skäng.
- Julsättra** 1538 *Hiwlsättratorp* (UH 1538:2) — 11 I, 7 f.
UH 1538 (endast) 1 kyt, 1549 1 kyäng (1554–55 1 kyuj, ej 1567).
- Kamsta** 1452 i *Camstaa* (RAp 7/7) — 11 I, 7 e.
UH 1546 1 kyuj. Byns övriga hn ligger i Almunge sn, Rasbo hd, se Rasbo hd.
- Kinnsta** Se Almunge sn, Rasbo hd.
- Klockargården med kyrkan** 1538 *Klockare boled* (UH 1538:2) — kyrkby — 11 I, 8 f.
UH ½ ky, 0:2 (1538 0:1:2) (kallas Almunge 1538, 1566–70).
1538 (endast) 2 kyfjäll, kallade 'under klockarbolet' och 'Lillefjäll'.
1544–45 1 fr ('vid kyrkan').
1341 upptas (utan ortnamn) i förteckningen över kyrkligt jordförvärv efter 1302 att Almunge kyrka erhållit 0:1 (DS 3571).
- *Kuggeby** 1392 (?) i *Kukuby* (ShSp efter 24/6) — BEK: = Almungeberg (jfr StO s 428).

- UH 1 fr, (Karl Bengtsson /Månesköld/).
1465 erhåller Jöns Pedersson (Månesköld) 0:0:5 (se Gränby) (ShS, E 9320 MM).
- Kyrkoängs-fjäll** 1549 *Kijrkio ffiellen* (UH 1549:5) — 11 I, 8 f.
UH 1549 1 **kyäng** (1554–55 1 **kyuj**, ej 1567).
- Kågarbol** 1538 *Kowrabodha* (UH 1538:2) — 11 I, 7 f.
UH ½ **ky**, 1540 1 **sk(t)**, 0:1:1, 1550 0:2, (1550 'förökt 0:0:2').
- *Longgarn** 1538 *Longgarn* (UH 1538:2).
UH 1538 (endast) 1 **kyfjäll**.
- Långbol** 1540 *Långeng* (?UH 1540:5) — 11 I, 7 f.
UH 1 **skäng**.
- *Längebeckxeng** 1540 *Längebeckxeng* (UH 1540:5).
UH 1540–42 1 **skäng**.
- Länna** 1364 *af Lænnum* (DS 7091) — 11 I, 8 e.
- I L omnämns Nils Petersson (Länna-ätten, två spetsar uppifrån) 1364–92 (DS 7091, SRP 2598) — Holmfrid Nilsdotter (Länna-ätten, två spetsar nedifrån) 1409–11 (SD 1198, 1381) — Lasse Karlsson (björnlår) 1487, som troligen kommit i besittning av L genom sin maka Ingeborg Petersdotter, vilkens far Peter Svensson i Malmö, Kvillinge sn, tagit arv efter Holmfrid Nilsdotters dotterdotter Märta Lydekadotter (Stralendorp) (RAp u d, se även PHT 1947 s 25, 43 och GiOV s 320 f) — Bengt Laurensen (björnlår) 1509–15 (RAp 8/6, StTb s 58).
- 1517 indras, efter Bengt Laurensens avrättning, L till kronan av Sten Sture dy (Gen 41 f 120, PHT 1947 s 44).
- 1523 är L förlänt till Axel Andersson (Lillie), som omtalas där 1543 och som troligen innehade det till sin död omkr 1546 (GR 1 s 170, EcklBost 1 s 222, AH s 70).
- 1552 förlänas L till fogden Jöran Jakobsson (GR 23 s 259).
- 1562 byter Erik XIV kronans gård L (ränta 4½:0 pn,

8 pund korn) och de gods som av ålder legat där-
under: ett torp Nordansjö (*Nordansiö* — 11 I, 8 e)
(ränta 0:12 pn), ett torp Rönäs (*Rörnääs* — 11 I,
8 e) (ränta 0:12 pn) samt jord i Söderby, denna sn,
och Halmby, Funbo sn, till Anders Sigfridsson
(Rålamb) mot jord i Backa (= Grisbacka), Grubbe,
Hiske (Väster- och Ytter-), Tavle (Inner- och Ytter-)
och *Taflelandz laxfiske, allt i Umeå sn (SvDon F
Ib: 33).

- Löt** Se Almunge sn, Rasbo hd.
- Lövsta** 1366 *de Løstum* (DS 7468) — 11 I, 8 f.
UH 1 sk, 1550 2 sk, 1:2:2, som 1550 delas på 0:5:1 och
0:5:1. Summa jt 1:2:2.
- Marma** Se Almunge sn, Rasbo hd.
- *Mjölsta äng** 1541 *Miölsta eng* (UH 1541:8) — BEK: inräknad till
Sanda.
UH 1541 1 skäng, som 1541 anges tillhöra Erik i Mjölsta,
Esterna sn.
- Moga** 1370 *i Moghum* (GbrAp 15/3) — 11 I, 9 e.
UH 2 sk, 1:2:1, 1552 1:2 + 1:1:2, 1552 1:2.
Summa jt 2:4.
- *Mædel-
bergha** 1452 *Mædelbergha* (RApp 26/4) — nu under Almunge-
berg (StO s 428).
UH 1 ky, 0:4 (1538 0:3), kallas 1547–48 Tadinge.
1 fr (1548 2 fr), (Karl Bengtsson /Månesköld/).
1425 säljer Tomas i ?Visteby, Rasbo sn, och Olof i ?Ben-
hamra, Vada sn, 0:0:10 till Jöns Pedersson (Måne-
sköld) (ShS, E 9320 NN).
1452 testamenterar Märta Lydekadotter (Stralendorp) en
gård i M till Almunge kyrka (RApp 26/4).
1465 erhåller Jöns Pedersson (Månesköld) 0:0:8 (se Grän-
by) (ShS, E 9320 MM).
- Nogård** Se Almunge sn, Rasbo hd.
- Nordansjö** Se Länna.
- Norrby** 1540 *Nårby* (UH 1540:5) — 11 I, 8 f.
UH 1 sk, 0:5:1.

278 Nardinghundra härad

- Näsby** 1366 *de Næsby* (DS 7468) — 11 I, 9 f.
UH 1 sk, 1:4:2.
1 fr (ej 1544–45), (Erik Persson /Soop/).
1492 se Ellringe.
- Ryggesta** 1392 (?) *i Riggestom* (ShSp efter 24/6) — 11 I, 8 g.
UH 1 sk, 0:5:1, 1567 0:5:1:4.
1540–42 1 fr.
1392 (?) omnämns två nämndemän i R (ShSp efter 24/6).
1435 säljer Mats Pedersson i Vässarn, Tuna sn, och Ragvald Pedersson i Grunsta, Knutby sn, 0:7½ till sin bror Jöns Pedersson (Månesköld) (ShS, E 9320 Q).
- Rönäs** Se Länna.
- Rörsby** Se Knutby sn.
- Sanda** 1540 *Sända* (UH 1540:5) — 11 I, 7 g.
UH 1 skäng.
½ fr (ej 1544), 1548 1 frt, (?Engelbrekt Larsson till Isnäs).
- Seglinge** 1291 *in Seglingi* (DS 1036) — 11 I, 8 f.
1291 testamenterar kaniken Salomon i Uppsala 0:0:7½ till Nils' i Smara söner (DS 1036).

I S omtalas Jöns Pedersson (Månesköld) 1425–72 (ShS, E 9320 NN, RAp 13/7) — Bengt Jönsson (Månesköld) 1487–89 (RAp u d, RAp efter 2/2) — Karl Bengtsson (Månesköld) 1515–63 (ShS, E 9320 12 och 14, HH 3 s 34; se även SoH 1965 s 269 ff och AH s 71).
- *Skrattaby** 1392 (?) *i Skrattaby* (ShSp efter 24/6) — nu under Almungeberg (StO s 428).
UH 2 fr, (Karl Bengtsson /Månesköld/).
1392 (?) köper Nils Klasson en urfjäll av Hemming i Solvalla, Faringe sn, Mats i *Risinge, Knutby sn, Anders i Ellringe och Nils (?) i *Kuggeby (ShSp efter 24/6).
1443 köper Jöns Pedersson (Månesköld) jord i S av hustru Karin m fl (ShS, E 9320 X).
1515 säljer Jöns Olofsson i Onsike 0:3 till Karl Bengtsson (Månesköld) (ShS, E 9320 12).
1533 anges ett byte, vilket troligen innebär att Karl Bengts-

son erhåller jord i S av Gabriel Kristersson (Oxenstierna) mot jord i Trosta, Gottröra sn (ShS, E 9320 17).

- Stadinge** 1540 *Stadenge* (UH 1540:5) — 11 I, 7 f.
 UH 1 sk + 1 sk(t), 1:0 + 0:4.
 1546 1 skäng.
 1544–45 1 ky, 1549 1 kyäng, 1554 1 kyuj (1556–57 1 kyäng).
 Summa jt 1:4.
- Söderby** 1385 i *Sörby* (RAP 1/12) — 11 I, 7 g.
 UH 2 sk(t) (1544 1 sk + 1 sku), 0:3:2 + 0:3:2 (1548 0:3:1 + 0:3:1).
 1 skäng.
 2 fr, 1553 1 fr + 1 pb, 1573 2 fr; pb: 0:4, 1567–70 ej jt. (fr: Karl Bengtsson/Månesköld/, 1556 Hans Klasson /Bielkenstierna/ d ä; pb/fr: 1562 förlänt till Anders Sigfridsson, se nedan.)
 Summa jt 0:7:1.
- 1385 pantsätter Peter Bosson i *Myriby, ?Ununge sn, 1:0 till Johan Larsson och Stefan Håkansson i ?Viby, Funbo sn (RAP 1/12, SRP 2175 uppger felaktigt 'Förby').
- 1547 återkallas 0:4 (= pb ovan) från Axel Andersson (Lillie), efter att ha varit förlänt till honom (UH 1547:16).
- 1562 byter Erik XIV bort en gård, som räntar 0:12 pn, till Anders Sigfridsson (Rålamb) (se Länna) (SvDon Fib: 33).
- Tadinge** 1366 *de Thadhunge* (DS 7468) — 11 I, 9 f.
 UH 1 ky (ej 1540–45), 0:6 (1547–48 anges även *Mædelbergha ky under detta namn).
 3 fr (1542 4 fr), (?Engelbrekt Larsson till Isnäs).
 ½ fr, 1553 1 frt (även 1544–45 då det också kallas Torpet), (?Engelbrekt Larsson till Isnäs).
- Tomteby** 1546 *Tompteby* (UH 1546:5) — 11 I, 9 f.
 UH 1546 ½ + ½ fr, 1555 1 fr, (Erik Persson /Soop/).
 1546 anges att Olof Eriksson (Sparre av Tomta) har T fritt under Väsby (UH 1546:5).

280 Nardinghundra härad

- Torslund** 1538 *Torslund* (UH 1538:2) — 11 I, 7 f.
UH $\frac{1}{2}$ ky (ej 1540–42), 0:1 (1538 ej jt).
- Ulvsväsby** Se Almunge sn, Rasbo hd.
- Väsby** 1484 i *Wesby* (RAp u d) — 11 I, 8–9 f.
Stora V UH 1549 2 fr, (Erik Persson /Soop/).
Lilla V UH 2 fr (1545 1 fr), (Erik Persson /Soop/, ?Engelbrekt Larsson till Isnäs).
- I V (= St V) omtalas Knut Karlsson (sparre över blad) 1484–1506 (RAp u d, 13/1) — Olof Eriksson (Sparre av Tomta) 1944–45 (SRA I:1 s 380, UUBp 19/5; se även PHT 1952 s 85 ff och AH s 72), vilkens maka Anna Karlsdotter (Månesköld) senare blev omgift med Erik Persson (Soop) (PHT och AH s 72).
- Ysinge** 1291 in . . . villa *Hysingi* (DS 1031) — 11 I, 7 f.
UH 1 ky + $\frac{1}{2}$ ky, 1540 2 ky, 0:4 + 0:3 (1538 0:0:2).
1540–42 1 fr.
Summa jt 0:4:2 (0:7).
1291 anges 0:0:1:12 tillhöra Uppsala domkyrkas fabrica (DS 1031).
- Ösby** 1540 *Ösby* (UH 1540:5) — 11 I, 7 e.
UH 2 sk, 1:3, 1551 1:2:2 + 1:2:1, 1551 1:2:2.
1540–45 1 skäng.
Summa jt 2:5:1.

Bladåkers socken

- 1303 *de Bledakær* (DS 1400).
1316 in *parochia Bladaker* (DS 2062).

Omfattning: Socknen omfattar den nuvarande socknen (1950) samt därutöver både kyrkligt och kameralt en del av Stensunda, nu i sin helhet beläget i Ekeby sn, Olands hd.

Kyrkan: Bladåkers kyrka, som är av gråsten, byggdes under 1400-talets senare del och anslöts till en äldre sakristia, möjligen från 1200-talet. Vapenhuset tillkom något senare och delar av dess port härrör från en äldre

kyrka, sannolikt av trä. Rester av medeltida kalkmålningar finns men kyrkan ommålades 1623. Det förnämsta bevarade medeltida föremålet är ett skåp med Mariabild, ett svenskt arbete från medeltidens slut. En skadad ljuskrona av järn, nedre delen av ett rökelsekar samt lillklockan är också från medeltiden. En medeltida stiglucka är bevarad. Kyrkan restaurerades 1926. Mått invändigt: ca 16×7 m. (SvK U III:4, UKy 27) Kyrkby: Bladåkersby.

Runstenar saknas.

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

*Arnasætra Se Ola.

- Bennebol** 1509 *Bendeboll* (SkS, E 8928) — 12 I, 0 i.
 UH $\frac{1}{2}$ fr, 1566 $\frac{1}{2}$ kr, 1573 $\frac{1}{2}$ fr, (Görvel Fadersdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/), 1567 anmärks 'fru Görvels gods i Danmark'.
 1509 (omkr) redovisas en gård, som räntar 0:3 pn, i Nils Bossons (Grip) jordebok (jfr Gavel och *Morana, Knutby sn) (SkS, E 8928).
 1534 utskiftas efter Peter Nilssons (Grip) död (1533) hans makas Görvel Fadersdotters (Sparre av Hjulsta och Ängsö) morgongåvogods: bl a gården B, som räntar 0:3 pn och 2 pund bast 'lagt i penningar för 6:0' samt jord i Dartingsbol och Husby, denna sn, samt i Kobol, Ununge sn (MGrb s 330).
- Bladåkersby** 1540 *Bladåker* (UH 1540:5) — kyrkby — 12 I, 1 h.
 UH 1 sk + 1 sk(t), 2:0 + 0:4.
 2 ky + $\frac{1}{2}$ ky, 1:0 + 1:0 + 0:4. 1538 benämns hela B 'kyrkbyn', 1540-42 kallas 1 hn, 1544 2 hn Kullen, $\frac{1}{2}$ hn kallas ibland 'klockaren'.
 Summa jt 5:0.
 1316 redovisas en kyrkans landbo (utan ortnamn) i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
 1341 upptas (utan ortnamn) i förteckningen över kyrkligt jordförvärv efter 1302 att Bladåkers kyrka erhållit 0:0:4½ under skatt (DS 3571).

Antal jordeboksenheter UH 1540 (1573)

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skt	skuj	skäng	ky	$\frac{1}{2}$ ky	kyuj	kyäng	fr	$\frac{1}{2}$ fr
Bennëbol	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)
Bladåkersby	2 (1)	0 (1)	—	—	—	2 (2)	1 (1)	—	—	—	—
Brobol	—	0 (1) ¹	—	1 (0)	—	—	—	—	—	—	—
Dartingsbol	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)
Gisselbol	1 (0)	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
*Huitbiersbo	—	—	1 (0)	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—
Husby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)
Ignesta	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	0 (1)	1 (1)	—
Karbol	1 (0)	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—
Kasbol	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (0)
*Kippeboll	—	—	1 (0)	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolarmora	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
*Listarebol	—	—	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—
Lågbol	1 (0)	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrgarn	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	2 (2)	—
Ola	3 (4)	—	—	—	—	—	—	0 (1)	—	—	—

¹ Se not 1 s 283.

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skt	skuj	skäng	ky	$\frac{1}{2}$ ky	kyuj	kyäng	fr	$\frac{1}{2}$ fr
Pettbol	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
*Pustebolz eng	—	—	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—
Rangelbol	—	0 (1) ¹	—	1 (0)	—	—	—	—	—	—	—
Rungarn	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 (2)	—
Salsta	1 (0)	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
*Silliebol	—	—	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—
*Skreppeboll	—	—	1 (0)	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—
Stensunda	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
*Sundsgärdet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0 (1)
Österbyggeby	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	17 (13)	0 (5) ¹	3 ² (1)	2 (0)	0 (5)	2 (2)	1 (1)	0 (1)	0 (1)	9 (5)	4 (4)

Dessutom redovisar längderna: *skfiske*: Kolarmora.

¹ Brobol och Rangelbol redovisas tillsammans som $\frac{1}{2}$ hemman.

² Anges alla som öde.

284 Närdinghundra härad

1345 byter kung Magnus bort 0:20 i "Husarbynærdhingia-hundare" (troligen = B) samt jord i Huseby (= Ingeborg), Svinnegarns sn, och Husby, Bondkyrka sn, till Uppsala domkyrka mot jord i *Birkeby, Skå och Sånga snr, i Svartsjö, Sånga sn, och i Degerby, Hilleshögs sn (DS 3975).

1455 säljer kung Karl 0:4 i 'kyrkbyn' till Anders Storbjörns-son (se Ola) (RAp 23/11).

Brobol

1540 *Broboll* (UH 1540:5) — 12 I, 0 i.

UH 1 skuj, 1548 1 sk(t), 0:0:1, 1548 0:0:2. Ökningen beror på att B redovisas tillsammans med Rangelbol från 1548.

Dartingsbol

1509 *Dortingxboll* (SkS, E 8928) — 12 I, 1 j.

UH $\frac{1}{2}$ fr, 1566 $\frac{1}{2}$ kr, 1573 $\frac{1}{2}$ fr, (Görvel Fadersdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/), 1567 anmärks 'fru Görvels gods i Danmark'.

1509 (omkr) redovisas en gård, som räntar 0:6 pn, i Nils Bossons (Grip) jordebok (jfr Gavel och *Morana, Knutby sn) (SkS, E 8928).

1534 erhåller Görvel Fadersdotter (Sparre av Hjulsta och Ängsö) en gård, som räntar 1:0 pn (se Bennebol) (MGrb s 330).

Gisselbol

1540 *Gislebol* (UH 1540:5) — 12 I, 1 i.

UH 1 sk(t), 0:2, 1547 gemensam f med Lågbol och Salsta.

*Huitbiersbo

1540 *Huitbiersbo* (UH 1540:5).

UH 1 skt (öde), 1547 1 skuj, 1549 1 skäng.

*Husaby nærdingiahundare Se Bladåkersby.

Husby

1509 *Hosseby* (SkS, E 8928) — 12 I, 1 i.

UH $\frac{1}{2}$ fr, 1566 $\frac{1}{2}$ kr, 1573 $\frac{1}{2}$ fr, (Görvel Fadersdotter /Sparre av Hjulsta och Ängsö/), 1567 anmärks 'fru Görvels gods i Danmark'.

1509 (omkr) redovisas en gård, som räntar $\frac{1}{2}$:0 pn, i Nils Bossons (Grip) jordebok (jfr Gavel och *Morana, Knutby sn) (SkS, E 8928).

1534 erhåller Görvel Fadersdotter (Sparre av Hjulsta och Ängsö) en gård, som räntar 1:0 pn (se Bennebol) (MGrb s 330).

- Ignesta** 1370 *i Ingenæstom* (GbrAp 15/3) — 12 I, 1 h.
 UH 2 sk, 0:6:0:4 + 0:4:2:4.
 1554 1 **kyäng**, angiven som förökt detta år.
 1 fr, (Isak Nilsson /Banér/).
 Summa jt 1:3.
 1370 säljer Nils Botesson en ängefjäll i byängarna, 0:0:1,
 till herr Lars i Knutby (GbrAp 15/3).
 1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn.
- *Juddebol** 1543 *Juddebol* (UH 1543:12).
 UH 1543 1 skt (öde), 1547 1 skuj, 1549 (endast) 1 skäng,
 1543–44 till Pettbol.
- Karbol** 1540 *Karrebol* (UH 1540:5) — 12 I, 1 i.
 UH 1 sk(t), 0:3.
- Kasbol** 1527 *Katjssaboda* (K 3, häfte Banér) — 12 I, 1 i.
 UH 1540–61 ½ fr, (Isak Nilsson /Banér/).
 1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn.
- *Kippeboll** 1540 *Kippeboll* (UH 1540:5).
 UH 1 skt (öde), 1547 1 skuj, 1549–68 1 skäng.
- Kolarmora** 1316 *in Kularæmoro* (DS 2062) — 12 I, 2 i.
 UH 1 sk, 1:2 (1561 0:6).
 1561 1 skfiske.
 1316 redovisas en herr Öjars landbo i förteckningen över
 vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i
 Tiundaland (DS 2062).
 1401 pantsätter Filip Karlsson (Folkungaättens oäkta gren)
 sin gård Tånga med underlydande, Ekeby sn, och
 kvarnen K till sin måg Nils Korke (SD 87).
- Kullen** 1540 *Kullen* (UH 1540:5) — 12 I, 2 i. Se Bladåkersby.
- *Listarebol** 1543 *Listarebol* (UH 1543:12).
 UH 1543 1 skt (öde), 1547 1 skuj, 1549 1 skäng.
- Lågbol** 1540 *Lågebol* (UH 1540:5) — 12 I, 1 j.
 UH 1 sk(t), 0:2, 1547 gemensam f med Gisselbol och
 Salsta.
- *Moro** 1370 *i Moro* (GbrAp 15/3).
 1370 omnämns två fastar från M (GbrAp 15/3).

- 1392 (?) omnämns en faste från M (ShSp efter 24/6).
 1491 omnämns två nämndemän från M (ULdb s 107).
 *Moro är troligen ett äldre namn för Österbyggeby. Jfr
 *Morana, Knutby sn.

Norrgrarn

- 1344 *in Norgarnum* (DS 3835) — 12 I, 1 h.
 UH 2 sk, 0:6:2 (1547 under Ignesta) + 0:5:0:3, 1543
 0:4:2:4, minskningen 1543 motsvaras möjligen av en
 ökning i Ola samma år.
 2 fr, (Ture Ulfsson /Soop/ 2; 1566 T U /S/ 1, Josef
 Arvidsson /Uggla/ 1; 1567 T U /S/ 1, Arvid Klasson
 /Uggla/ 1).
 Summa jt 1:3:2:3 (1:3:1:4).

På N omtalas Gregers Nilsson (Väsby-ätten) 1442–51 (RAp
 8/9, 20/1) — Henrik Persson (Lilliesparre), gift med Malin
 Ulfsdotter (Soop), 1553 (FoR 34, jfr Kragsta, Ununge sn)
 — Ture Ulfsson (Soop) 1560 (SRA I: 2 s 714 ff), som 1563
 döms förlustig både liv och gods (HH 13 s 100, se även AH
 s 73).

- 1344 har kanonikatet Vallby (Uppsala domkyrka) 0:0:2
 (DS 3835 s 315) och Uppsala domkyrkas fabrica 0:2
 (DS 3838).
 1564 förlänar Erik XIV två gårdar, som räntar 12:0 + 5:0
 pn, till Ture Ulfssons syster Malin (Redkomm DI
 c2:1 19/7).

Ola

- 1366 *in villam Olum* (DS 7468) — 12 I, 1 h.
 UH 3 sk, 1549 4 sk, 2:0:0:4, som 1549 delas på 1:0 och
 1:0 + 1:0 + 0:6, 1543 0:6:0:4, 1550 0:6.
 1550 1 kyuj, 0:2.
 Summa jt 3:6:0:4 (4:0).
 1366 skänker herr Nicolaus Holmonis i Vassunda 0:10 till
 den prebenda vid Uppsala domkyrka som grundats av
 Gregers Germundsson (DS 7468).
 1376 har Uppsala domkyrkas fabrica två landbor och 0:10,
 som räntar $\frac{1}{2}$ läst korn, 2 pund smör och 2 pund
 läder; under landborna ligger två torp, ett brukat som
 kallas *Arnasætra (ränta 1:0 pn) och ett obrukat och
 omtvistat (D 1 s 6).

- 1455 säljer kung Karl 0:6 i södra änden och 0:4 i 'kyrkbyn' (= Bladåkersby) till Anders Storbjörnsson (RAP 23/11). Denna jord motsvarar möjligen den 1376 omnämnda jorden.
- Pettbol** 1540 *Petebol* (UH 1540:5) — 12 I, 1 i.
UH 1 sk, 0:3, 1561 0:6, med öde skt i *Juddebol och *Ragualsbol 1543–44.
- *Pustebolz eng** 1570 *Pustebolz eng* (UH 1570:19).
UH 1570 1 skäng. Märk *Pustebols engh, Ununge sn.
- *Ragualsbol** 1543 *Ragualsbol* (UH 1543:12).
UH 1543 1 skt (öde), 1543–44 till Pettbol, 1547 1 skuj, 1549 (endast) 1 skäng.
- Rangelbol** 1540 *Rangnilbol* (UH 1540:5) — 12 I, 1 i.
UH 1540–47 1 skuj, 0:0:1. R redovisas tillsammans med Brobol 1548 (se B).
- Rungarn** 1344 *in Rungarnum* (DS 3835) — 12 I, 0 h.
UH 6 fr, 1555 2 fr, (Mats Kagg 2; 1554 /endast/ Isak Nilsson /Banér/ 4).
1344 anges 0:0:4:10, som bytts mot 0:0:4 i Söderby, Danmarks sn, ha tillhört Vallby kanonikat (Uppsala domkyrka) (DS 3835 s 315).
- R ingår bland de gårdar som 1527 redovisas i Nils Eskilssons (Banér, död 1520) och hans maka Ingeborg Larsdotters (Tott) uppbördsbok (K 3). Gårdarna upptas under Olands rättardöme, vilket omfattar jord i Närdinghundra och Olands hdr. Rättardömet ingår i vad som 1537 (Ingeborg Larsdotter död detta år) vid arvskiftet efter båda makarna ärvs av sonen Isak Nilsson (TrLjA 23/4) och upptas i dennes jordebok 1539 och 1549 (GbrA).
- De i rättardömet ingående gårdarna uppges med avradsuppgifter 1527, med jordetals- och avradsuppgifter 1539 och 1549 och redovisas i tabellen på följande sida.
- 1548 skänker Birgitta Kristiernsdotter (Vasa) till Gustav I R med underlydande gods, som hennes morfars bror Nils Eskilsson (Banér) olagligen skulle ha bemäktigat

288 Nardinghundra härad

sn och ort	1527			1539 (1549)		
	antal gårdar	avrad pn ²	spannmål ³	jt	avrad ⁴ pn	korn
Bladåkers sn						
Rungarn	4	11:0:0:0	—	4½:0:0:0	9:0:0:0	—
Ignesta	1	0:20:0:0	—	0:5:0:0	2:0:0:0	—
Kasbol	1	0:12:0:0	—	0:3:0:0	0:10:0:0	—
Faringe sn						
Berga	1	0:20:0:0	—	0:6:0:0	2:0:0:0 (3:0:0:0)	—
Bärby	2	3:6:0:0	—	0:9:1:0	3:0:0:0	—
Krogsbol	1	0:12:0:0	—	½:0:0:0	0:10:0:0	—
Näset	1	0:18:0:0	—	½:0:0:0	0:14:0:0	—
Ora (rättaren)	1	0:15:1:0	1 pund, 7 spann	} 3:0:0:0	5½:2:0:0	5½ pund, 1 spann
"	1	0:19:1:0	1 pund, 7 spann			
"	1	0:19:1:0	1 pund, 7 spann			
*Thunom ¹	1	2:0:0:0	2 pund	1:0:0:0	0:12:0:0	2 pund
Knutby sn						
Källingby	1	0:12:0:0	3 pund	1:0:0:0	1:0:0:0	3 pund
Alunda sn						
Marma	1	0:21:0:0	—	0:5:0:0	0:18:0:0	—
Ekeby sn						
Åstorp	1	0:18:0:0	—	0:5:0:0	0:12:0:0	—
Skäfthammars sn						
Skäfthammar	2	6:2:0:0	4 pund, 6 spann	0:14:0:0	5:2:0:0	6 spann
Tuna sn						
Edinge	1	2:6:0:0	—	0:5:0:0	0:18:0:0	—
Ekeby	2	4½:0:0:0	—	1:0:0:0	3½:0:0:0	—
*Garppabolet	1	0:12:0:0	—	½:0:0:0	0:10:0:0	—
Rycklinge	3	6:0:0:0	6 pund	3:0:0:0	4½:0:0:0	6 pund
Tunaby	1	0:20:0:0	2 pund	½:1:0:0	2:0:0:0	2 pund
Ösby	1	2:6:0:0	—	0:5:0:0	0:18:0:0	—
Summa	29	66:3	23 pund, 3 spann	22:6:1:0	53:2:0:0	19 pund, 3 spann

¹ Benämns 'Faringe' eller 'Faringe Tuna'.

² Inklusiv gästning (utom rättaren).

³ Spannmålsavraden uppges i en separat längd, av vilken även framgår att landborna köpt en del av denna. Avraden torde i samtliga fall utom beträffande Skäfthammar ha erlagts i korn; i Skäfthammar har sannolikt 4 pund utgjorts av humle (jfr not 4). Utom pengar och spannmål redovisas även från hela rättardömet sammanlagt 19 pund smör ('det tjugonde har rättaren fritt').

- sig från hennes morfar Knut Eskilsson (RAp 24/7). Då Birgitta Kristiernsdotter ej var i besittning av R (jfr ovan 1539 och 1549), torde gåvan realiter icke ha överlämnats.
- 1554–74 omtalas Isak Nilsson (Banér) på R (RAp 28/4, StTb ny följd 4 s 521).
- Salsta** 1540 *Salsta* (UH 1540:5) — 12 I, 2 i.
UH 1 sk(t), 0:3, 1550 0:2, 1547 gemensam f med Gisselbol och Lågbol. 1550 'förminskat 0:1'.
- *Silliebol** 1543 *Silliebol* (UH 1543:12).
UH 1543 1 skt (öde), 1547 1 skuj, 1549 1 skäng.
- *Skreppeboll** 1540 *Skreppeboll* (UH 1540:5).
UH 1 skt (öde), 1547 1 skuj, 1549 1 skäng.
- Stensunda** 1470 *i Lisle Steensunda* (RenDbUp 1651:11½ s 471, avskr),
1540 *Lislestensunda* (UH 1540:5) — 12 I, 2 h.
UH 1 sk (1548 1 skuj), 0:6. Övriga hn, se Ekeby sn, Frös-
åkers hd (DMS 1:1 s 127 ff).
1470 tilldöms Klemens i Gela, Alunda sn, rätten att lösa till
sig 0:0:8, hans rätta börd, av Anders Siggesson i
Väslinge, Alunda sn (RenDbUp 1651:11½ s 471).
1470 stadfäster Sten Sture ett kung Karl Knutssons brev,
varigenom inbyggarna i Väslinge, Alunda sn, får rätt
att nyttja skogen i Lilla S till betesmark och vedbrand
(NärdhdrA A:I:1).
- *Sundsgärdet** 1544 *Sundzgerd* (UH 1544:6) — BEK: Inräknat till Run-
garn, obebyggt, troligen identiskt med Sundskär 12 I,
0 h.
UH 1544 ½ fr (Lars Kagg).
- Österbyggeby** 1540 *Östherbiggeby* (UH 1540:5) — 12 I, 1 j.
UH 1 sk, 0:7.
Jfr *Moro.

⁴ Samtliga gårdar utom Åstorp, Skäfthammar och Rycklinge räntar även smör; gårdar med ett jordetal upp till 0:4 räntar ½ pund vardera, gårdar med högre jordetal ett pund. Skäfthammar räntar 4 pund humle. Samtliga gårdar utgör även gästning (2–4 hästar vardera). Vid en jämförelse mellan 1527 och 1539 års längder framgår att gästningen avlöstes med 1 öre/häst.

Edsbro socken1287 *de Hæsabro* (DS 933).1291 *in parochia Esabro* (DS 1031).

Omfattning: Socknen omfattar i medeltids- och UH-materialet den nuvarande socknen (1950).

Kyrkan: Edsbro kyrka, som är av gråsten och har spetsiga gavlar, uppfördes under 1200-talet. Sakristian tillkom under 1300-talet, vapenhuset under 1400-talet. I slutet av 1400-talet tillades ett lägre men jämbrett kor i öster och tegelvalv inslogs. Äldre senmedeltida målningar har funnits. En dopfont, delvis av gävlesandsten, härrör från kyrkans äldsta tid. Ett medeltida oljekar finns nu i Statens Historiska Museum. Storklockan är från 1300-talet. En senmedeltida stiglucka står i nordväst. På kyrkogården finns en gravhäll från 1200-talet. Invändiga mått: 17×6 m. (SvK U III:4) Kyrkby: Bro.

Runstenar: U 586 Bro, U 587 Bro (fragment), U 588 Gärsta (försvunnen), U 589 (fragment, försvunnet).

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

Antal jordeboksenheter UH 1540 (1573)

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skuj	skäng	ky	$\frac{1}{2}$ ky	aoe	fr
Bro	3 (2)	0 (1)	— —	— —	0 (1)	0 (1)	— —	— —
Gärsta	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Lund	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)
Långbro	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Myskja	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	1 (0)
Rekinde	3 (3)	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Skeninge	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Smara	1 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Sättra	4 (5)	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Vagn	1 (0)	0 (1)	0 (1)	1 (0)	— —	— —	0 (2)	2 (0)
Valla	2 (2)	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Ytterby	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Åsby	2 (1)	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	2 (2)
Summa	23 (22)	0 (5)	1 (2)	1 (0)	0 (1)	0 (1)	0 (3)	6 (3)

- Bro** 1366 *de Bro* (DS 7468) — kyrkby — 11 I, 8 j.
 UH 2 sk + 1 sk(t), 1:1 + 1:1 + 0:4.
 1561 (endast) 1 skuj, 0:3 till Gärsta.
 1 ky, 0:7 (ej 1538; 1546 benämnt 'Prästbolet').
 ½ ky (ej 1538, 1559–61 ½ aoe), 0:2 ('klockaren').
 1559 (omkr) anges aoe tidigare ha tillhört Edsbro kyrka (AoE 14).
 Summa jt 2:6 (3:7).
- 1341 upptas (utan ortnamn) i förteckningen över kyrkligt jordförvärv efter 1302 att Edsbro kyrka erhållit 0:0:½:7 under skatt (DS 3571).
- 1344 anges 0:1:0:4, som bytts mot 0:1 i Vallby, Danmarks sn, ha tillhört Vallby kanonikat (Uppsala domkyrka) (DS 3835 s 315).
- Gärsta** 1456 *i Girstadom* (RAp 29/2) — 11 I, 8 j.
 UH 1 sk, 1:1, 1561 0:6 med skuj i Bro, 1566 1:1.
- Lund** 1287 *de Lund* (DS 933) — 11 J, 9 a.
 UH 1 sk, 0:3:1:4, 1567 0:6, ökningen 1567 motsvaras av en minskning i Långbro.
 1 fr, (Erik Persson /Soop/, 1557 Henrik Persson /Lil- liesparre/).
- 1287 testamenterar prästen Arvid i L ½:0 och hälften av husen där samt en ström med fiske i Skederids sn till ärkebiskopsbordet (Uppsala domkyrka) (DS 933).
- 1291 har Uppsala domkyrkas fabrica ½:0 och del i en kvarn (DS 1031).
- 1304 får Nils Hemmingsson jord i Vårdsätra och Gottsunda och ett fiske i Flottsund, Bondkyrka sn, jord i Håmö, Läby sn, samt i Nåstuna, Vänge sn, i byte av ärkebiskop Nils mot ett gods (curia) i L, 0:6, och jord i Balingsta, Balingsta sn (DS 1415).
- 1441 skänker Bengt Matsson (Ingemar Djäkns ätt) i morgongåva till Karin Tordsdotter 0:6 i L (står 'i Edsbro') samt jord i Penningby, Husby-Lyhundra sn, i Ekeby by, Ekeby sn, i Väsby, Rö sn, och i Trälösa, Vaksala sn (SMR 1293).
- 1514 säljer Märta Bengtsdotter (Ingemar Djäkns ätt) till Erik Trolle en gård, som räntar 0:20 pn, 20 spann

292 Nördinghundra härad

korn, och en kvarn samt jord i Kragsta, Ununge sn, vilket var hennes fädernejord (UUBp 19/5).

- Långbro** 1392 (?) i *Langobro* (ShSp efter 24/6) — 11 J, 9 a.
UH 1 sk, 1:0:1:4, 1567 0:6 (jfr Lund).
- Myskja** 1392 (?) i *Mischia* (ShSp efter 24/6) — 11 J, 9 a.
UH 1 sk, 1:0:0:4.
1 fr, 1541 1 aoe, 0:3:2:4, 1546 0:3:2. (Edeby rd)
Summa jt 1:0:0:4 (1:3:2:4).
1440, 1472–1539 se Vagn.
1451 tillerkänns Anna Lydekadotter (van dem Bergen) de 0:0:11½ i södra änden, belägna så att '0:0:5½ ligger utanför i själva änden', som hon innehaft i tre år, men som Mats i Valla nu bestred henne (RAP 1/3).
- Rekinde** 1362 i *Rekende* (DS 6596) — 11 I, 8 j.
UH 3 sk, 1:4:0:4 (1561 1:4) + 1:1 + 0:6:1.
1561 1 sk(t), 0:2:1:4 (jfr Åsby).
Summa jt 3:3:1:4 (3:6).
1391 skänker Cecilia Ingemundsdotter 0:9 minus 0:0:0:6 till Uppsala domkyrka (ÖD I s 1162).
- Skeninge** 1451 i *Skininge* (RAP 20/1) — 11 J, 9 a.
UH 2 sk, 0:6:2:3, 1549 0:6:2 + 0:5:1:4, 1549 0:5:1.
Summa jt 1:4:0:7 (1:4).
- Smara** 1291 *de Smarum* (DS 1036) — 11 I, 8 j.
UH 1 sk, 1550 2 sk, 2:2, som 1550 delas på 1:1 + 1:1.
1291 omnämns Nils' i S söner, Peter, Lars, Jakob och Anders; de får i kaniken Salomons testamente jord på åtskilliga platser i östra Uppland. I testamentet skänker Salomon jord i olika delar av Uppland även till Uppsala domkyrka, Alunda kyrka och sina systrar Valborg och Anna (DS 1036).
- Sättra** 1540 *Settra* (UH 1540:5) — 11 I, 7 j.
UH 4 sk, 1550 5 sk, 1566 6 sk, 1:4:1, 1550 0:6:0:4 + 1:3:1:4, 1566 0:7:1:4 + 1:2:1 + 0:5:2:4 + 1550 0:6:0:4 + 1566 0:4 (det femte hn uppkommer 1550 genom en delning av det första, det sjätte 1566 genom en delning av det andra). Summa jt 5:0.

Vagn

1303 *de Vagn* (DS 1400) — 11 J, 9 a.

UH 1 sk(t), 0:4 med 1566 (endast) skuj i V.

1 skäng, 1550 1 skuj, 1543, 1546–73 0:0:1 (1550 ej jt), 1566 (endast) till V.

2 fr, 1541 2 aoe, 1:0:1, 1543 1:0:2, 1557 1:0, 1566 0:6:1 + 1:0:1, 1543 1:0, 1546 0:4, 1557 inget jt, 1566 0:6:1. (Edeby rd)

Summa jt 0:4 (2:1).

I V omtalas Israel (halv björn) 1401 (SD 13) — Nils Israelsson (halv björn) 1419–31 (SD 2599, RAp 21/1) — Erik Nilsson (halv björn) 1443–50 (RAp 21/5, 10/3), för vilken rådet 1435 och kung Kristoffer 1446 utfärdat frälsebrev (SMR 278, RAämbA D 2: III) — Anna Lydekadotter (van dem Bergen) 1451 (RAp 1/3).

1440 ger Erik Nilsson 0:9 i V och 0:0:11½ i Myskja i morgongåva till Anna Lydekadotter (SMR 1037).

1472 säljer Anna Lydekadotter till Kort Rogge 0:16:2, varav 0:8:2 ligger i västra änden och 1:0 i östra 'så att 0:3 ligger närmare änden och så förberörde 1:0' samt i Myskja 0:0:11½ i södra änden, belägna invid 0:0:5½ skattejord (RAp 18/5, 13/7, RApp 1/3).

1482 skänker Kort Rogge 2:0:2 och en humlegård samt 0:0:11½ i Myskja, denna sn, jord i *Glömmynge, Ununge sn, och på andra platser i Uppland till en prebenda i S:t Botvids kor i Uppsala domkyrka (RAp 25/5).

1484 stadfäster Anna Lydekadotters make, Peder Björnsson i Uggelviken, Kopparbergs sn, sin hustrus försäljning 1472 av V och Myskja (DDal 891).

1497–1527 har Uppsala domkyrka (Rånäs rd) två landbor (ränta 0:14 pn, 2 pund korn + 0:12 pn, 20 spann korn) och en landbo i Myskja (ränta 1:0 pn, 1 pund korn) (UpDkyR). Avser samma jord som 1440–82.

1539 är V och Myskja förlänta till Guttorm Nilsson (UH 1539:6) (= fr/aoe ovan).

Valla

1392 (?) i *Wallum* (ShSp efter 24/6) — 11 J, 9 a.

UH 2 sk, 1:4 + 1:0 (1549–52 och 1554 1:3) med skuj i V.

294 Närdinghundra härad

1 skuj, 0:3 (sägs 1548 och från 1568 ligga i Vagn; 1549–52 och 1554 inräknat i sk ovan).
Summa jt 2:7 (2:4).

Ytterby 1344 i *Ytraby* (DS 3835) — 11 I, 8 j.
UH 1 sk, 1:0.
1344 har Vallby kanonikat (Uppsala domkyrka) 0:0:1 (DS 3835 s 315).

Asby 1451 i *Asby* (RAp 20/1) — 11 J, 9 a.
UH 1 sk + 1 sk(t), 1:0, 1566 0:5:1:4 + 0:3 (minskningen under det första hn motsvaras möjligen av en ökning i Rekinde 1561).
2 fr, 1552 1 fr + 1 ky, 1559 1 fr + 1 aoe, 1566 2 fr; ky/aoe 1554–61 0:4, (fr: Erik Persson /Soop/ 1; 1566 Cecilia i Utål, 1567 Anders Persson till Utål, se nedan 1561).
Summa jt 1:3 (1:0:1:4).

1460 byter Bengt Pedersson i Karlösa, Karlskyrka sn, bort jord i Lydinge, Tuna sn, samt i Gränome, Stavby sn, till Lars Olofsson (stjärna) mot 0:0:10½ i norra änden och jord i Sebende, Karlskyrka sn (RAp 14/8).

1498 säljer Henrik Balk i Näs, Åland, ½:0 i södra änden 'och så den halva marken därnäst' till Edsbro kyrka. Jorden hade han ärvt av Joakim Larsson, vilken testamenterat den till kyrkan. (RAp 23/5)

1528 har Måns Balk Å i förläning (GR 5 s 204).

1561 återvinner Anders Persson till Utål gården Å (benämnd S:t Erikshemman), som 1528 givits till Måns Balk som frälse, men som Gustav I låtit vederkänna till arv och eget, sedan Anders Persson, som ej var frälseman, gift sig med Måns Balks änka (HH 13 s 13).

Faringe socken

1287 *de Farungy* (DS 933).

1316 *in Farunga sonk* (DS 2062).

Omfattning: Faringe kyrksocken omfattade den nuvarande socknen (1950). Kameralt räknades emellertid Ekeby och Rycklinge till Tuna socken i Olands härad. Enheterna upptas 1686 för första gången i jordeboken under

Faringe (RedJbU). De var tidigare under större delen av 1600-talet utslutna ur jordeböckerna, då de var rå och rörshemman resp säteri. Byn Alsunda är delad mellan Faringe sn och Alunda sn, Olands hd.

Kyrkan: Kyrkobyggnaden av gråsten är byggd omkr 1500, då även valven tillkom liksom vapenhuset. Målningarna i detta är de enda som i någon utsträckning är bevarade. De utfördes 1515 av Lars målare, borgare i Uppsala. Gavelfönstrens omfattning är bevarad i nästan orört skick från medeltidens slut. Sakristian uppfördes på nytt 1755, men dörrbeslagen till denna är sannolikt medeltida. Ett flertal medeltida inventarier finns såsom ett stort triumfkrucifix från 1400-tales förra del, flera snidade helgonbilder av trä från århundradets senare del samt dopfunt från mitten av 1200-talet. Några ljusredskap av smidesjärn samt rökelsekar och primklocka av malm från medeltiden har bevarats. Kalkens mellanstycke är likaså medeltida. Kyrkan brann 1608. Den restaurerades 1929. Mått invändigt: ca 20×9 m. (SvK U III:3, UKy 23) Kyrkby: *Thunom (nu = Kyrkbyn).

Runstenar saknas.

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

- Berga** 1527 *Bergga* (K 3, häfte Banér) — 12 I, 0 g.
UH 1561 1 skuj, 0:5 till Sursta.
1540 1 ky, 1544 1 fr, (Isak Nilsson /Banér/).
1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn, Bladåkers sn.
- Brännbol** 1544 *Brandeboll* (UH 1544:6) — 12 I, 0 g.
UH 1544-45 1/4 fr.
- Bärby** 1370 *i Bærghby* (GbrAp 15/3) — 12 I, 0 f.
UH 3 sk, 1:3 + 1:1 + 0:4, 1543 0:6, 1545 0:4, 1566 0:6.
1545-48 1 skuj, 0:2, 1545 (endast) till Ösby.
3 fr + 1/2 fr (1549-61 4 fr), (Isak Nilsson /Banér/
1 + 1/2; 1554 Erik Persson /Soop/ 1, 1566 2; 1554-61
?Engelbrekt Larsson till Isnäs 1).
Summa jt 3:0 (3:2).
1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn, Bladåkers sn.
- Ekeby** Se Tuna sn, Olands hd.
- Krogsbol** 1527 *Kroxbole* (K 3, häfte Banér) — 12 I, 0 g.
UH 1/2 fr, (Isak Nilsson /Banér/).
1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn, Bladåkers sn.

Antal jordeboksenheter UH 1540 (1573)

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skuj	skäng	ky	$\frac{1}{2}$ ky	skokl	fr	$\frac{1}{2}$ fr
Berga	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —
Bärby	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3 (3)	1 (1)
Krogsbol	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)
Kyrkbyn	— —	— —	— —	— —	2 (1)	— —	0 (1)	2 (3)	— —
Näset	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Ora	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3 (3)	— —
Rudboda	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Solvalla	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2 (1)	0 (1)
Sursta	1 (1)	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —
Täby	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Västerbol	1 (0)	0 (1)	— —	1 (0)	1 (0)	0 (1)	— —	— —	— —
Åsunda	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2 (2)	— —
Ösby	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Österbol	1 (1)	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	1 (1)
Summa	13 (12)	0 (1)	0 (1)	1 (0)	4 (2)	1 (2)	0 (1)	15 (16)	3 (4)

- Kyrkbyn** 1540 *Kirkebin* (UH 1540:5) — 12 I, 0 g — kallades tidigare 'Tuna' (1428 i *Thunom*, RAp 14/9; 1489 i *Twna*, SkoKlJb s 17) (StO s 458, HoTu s 55).
 UH 1 ky, 1:4 (1538 1:2), kallas 1538 och från 1546 'Faringe', 1544–45 'Prästgården'.
 1540 1 ky, 1544 1 kl, 1546 1 skokl (+ 1 ky, dubbel-fört), 0:4, 1540–45 kallat 'klockaren'.
 2 fr, 1567 3 fr, 1540–45 kallade Kyrkbyn, (Isak Nilsson /Banér/ 1, 1573 2; 1554–55, 1557–61 Erland Pedersson /Bååt/ 1, 1556, 1566, 1573 Björn Pedersson /Bååt/ 1, 1567–70 densamme 2).
 Summa jt 2:0.
- 1341 upptas (utan ortnamn) i förteckningen över kyrkligt jordförvärv efter 1302 att Faringe kyrka erhållit 0:0:7:10 (DS 3571).
- 1428 ger Klaus Slaweka d y 1:0 samt jord i Täby och Ålsunda, denna sn, samt i Skäfthammar, Skäfthammars sn, i morgongåva till Bengta Johansdotter (schack) (RAp 14/9).
- 1460 ger Anna Klausdotter (Slaweka) ½:0 'mitt i byn', som räntar 0:6 pn och 2 pund korn, till Sko kloster (RAp 18/7).
- 1489 och 1503 tillhör en gård, som räntar 0:6 pn och 2 pund korn, Sko kloster (SkoKlJb s 17, s 11).
- 1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn, Bladåkers sn.
- Näset** 1527 *Näss* (K 3, häfte Banér) — 12 I, 1 g.
 UH 1 fr, (Isak Nilsson /Banér/).
 1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn, Bladåkers sn.
- Ora** 1478 i *Oorom* (StTb s 146) — 12 I, 1 g.
 UH 3 fr, (Isak Nilsson /Banér/).
 1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn, Bladåkers sn.
- Rudboda** 1355 i *Rudhboby* (?DS 5105) — 12 I, 0 g.
 UH 1 fr, (Björn Pedersson /Bååt/).
 1355 erhåller Guttorm Turesson (kluven sköld) och hans maka Inga Gregersdotter (Malsta-ätten) vid arvskitte efter hennes föräldrar 0:0:0:1 samt jord i Malstaby, Ekeby och Vällingsö, Malsta sn, i Nånö, Estuna sn, i Utlunda, Bro sn, och i Morberga, Bälunge sn (?DS 5105).

- Rycklinge** Se Tuna sn, Olands hd.
- Solvalla** 1366 *de Solaualli* (DS 7468) — 12 I, 0 g.
UH 3 sk, 1:5:1 + 1:5:1 + 1:0:1.
2 fr, 1544 1 fr + ½ fr (1545 2 fr), 1549 2 fr, 1567 1 fr + ½ fr, 1 fr anges 1542 i Bärby, (Nils Jespersson /Cruus/ 1; 1554–55, 1557–61 Erland Pedersson /Bååt/ 1, 1556, 1567–73 Björn Pedersson /Bååt/ 1).
Summa jt 4:3.
- 1530 säljer Peder Larsson (Ulfstand) en gård i S till Karl Bengtsson (Månesköld) (ShS, E 9320 OO).
- Sursta** 1402 *i Symastom* (?SD 191), 1451 *i Sursta* (RAp 20/1) — 12 I, 0 g.
UH 1 sk, 1:3:1, som 1561 delas på 0:6:1 och skuj i Berga.
1 ky (1540–42 1 fr), 1:0, 1554 0:6:1:4, 1557 0:7.
Summa jt 2:3:1 (1:5:1).
- *Thunom, *Twna Se Kyrkbyn.
- Täby** 1316 *in Teby* (DS 2062) — 12 I, 0 g.
UH 1 sk, 1:4.
1 fr, (Karl Bengtsson /Månesköld/).
- 1316 upptas två kyrkolandbor i T i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
- 1402 tilldöms Klaus Slaweka d y ½:0, som Nils Gerbo 50 år tidigare hade köpt och som ärvts av Katarina Fadersdotter (SD 191).
- 1428 ger Klaus Slaweka ½:0 till Bengta Johansdotter (schack) i morgongåva (se Kyrkbyn) (RAp 14/9).
- 1420–40 byter Katarina Fröstensdotter bort 0:0:4 'i nordesta halva marklandet' till Klaus Slaweka (se Åsunda) (KrappSp u d).
- 1509 ger Nils Gregersson (en bjälke), dotterson till Klaus Slaweka d y, en gård, som räntar 0:6 pn och 2 pund korn, samt jord i Strandby och ?Älgshuvud, Arnö sn, samt i Morby, Lagga sn, till Iliana Ivarsdotter (Gren) i morgongåva (RAp 18/11, PHT 1947 s 23 f).
- 1528 säljer Iliana Ivarsdotter sitt morgongåvogods T (ränta som 1509) till Peter Eriksson (schack), vilkens son Erik blev gift med Märta Tomasdotter (Bölja), som

- senare gifte sig med Karl Bengtsson (Månesköld)
(ShSp 18/5, SoH 1965 s 269 ff).
- Västerbol** 1538 *Veslebod* (UH 1538:2), 1540 *Vesterbol* (UH 1540:5)
— 12 I, 0 g.
UH 1 sk(t), 0:1:2.
1540 och 1542 (endast) 1 skäng.
1 ky, 1540 ½ ky, 0:5, 1554 0:3.
Summa jt 0:6:2 (0:4:2).
- Åsunda** 1323 *in Alasund* (DS 2403) — 12 I, 1 g — jfr Å i Alunda
sn.
UH 1 sk, 1:0.
2 fr, (1554–55, 1557–61 Erland Pedersson /Bååt/,
1556, 1567 Björn Pedersson /Bååt/).
- 1323 byter Styrbjörn Torstensson (spets från vänster) bort
jord i Sundby, ?Västra Ryds sn, till Olof i Å mot
0:0:4 samt jord i Gela, Alunda sn (DS 2403).
- 1428 ger Klaus Slaweka d y 0:8:2 till Bengta Johansdotter
(schack) i morgongåva (se Kyrkbyn) (RAp 14/9).
- 1420–40 byter Katarina Fröstensdotter bort 0:2 i Södra Å
invid 0:8:2 i södra änden samt jord i Täby till Klaus
Slaweka d y mot jord i Tolvörebyn, Alunda sn. Bytet
sker med villkoret att Katarina och hennes efterkom-
mande som bor i Norra Å skall ha fritt fiskevatten och
skog av Södra Å:s ägolotter. (KrappSp u d)
- 1490 får en av bröderna Eskil och Mats Persson rätt att lösa
från Gudmund Gudmundsson och hans medarvingar
deras andelar i 0:7:2, eftersom bröderna hade den stör-
re delen, 0:3, av denna jord (ULdb s 31 f).
- Ösby** 1392 (?) *i Ösby* (ShSp efter 24/6) — 12 I, 0 f.
UH 2 sk, 2:0:0:3, 1543 1:7:2:4 + 1:5:0:3, 1543 1:2:2:4,
1554 1:4:2:4, 1566 1:2:2:4. Summa jt 3:5:0:6 (3:2:2).
- 1555 köper 'Nils Jepsson' (= ?Jespersson /Cruus) en kvarn
i Ösby ström av Isak Nilsson (Banér), som dennes
landbo tidigare haft men som nu är ödelagd (GbrA).
- Österbol** 1490 *i Östrebool* (ULdb s 31) — 12 I, 0 g.
UH 1 sk, 0:5:0:4.
½ ky, 0:1, 1554 0:3:1.
½ fr, (Henrik Persson /Lilliesparre/).
Summa jt 0:6:0:4 (1:0:1:4).

Knutby socken1287 *de Knutabii* (DS 933).1316 *in parochia Knutaby* (DS 2062).

Omfattning: Kyrksocknen omfattar i medeltids- och UH-materialet den nuvarande socknen (1950). Jordebokssocknen omfattar därutöver det s k Fasta Visnare med enheterna Byle, Fastnäs, Mälby, Norrbyggeby och Österängby, som i kyrkligt avseende hörde till Fasta socken. Denna del överflyttades i jordeboken till Fasterna socken 1889 (Kbr 25/4). Ängen Skarpvärn, som in på 1620-talet upptas i Knutby och därefter är utesluten ur jordeboken, anges 1686 för första gången i Esterna socken (RedJbU). Rörsby, som kyrkligt hör till Almunge socken, upptas i jordeboken i denna socken till 1856, då det i alla avseenden flyttades till Almunge socken (KBefUpbr 8/2).

Kyrkan: Långhuset är från 1200-talet medan vapenhus och sakristia tillbyggdes under 1400-talet. Samtidigt ersattes trävalven med tegelvalv, vilka pga kyrkans bredd måste vila på fristående pelare i kyrkorummets mitt, varför långhuset blev tvåskeppigt. Kyrkan är rikligare utsmyckad med målningar än någon annan kyrka i Uppland och har dekorerats vid två tillfällen, dels ca 1460 och dels på 1490-talet. De senare målningsarbetena kompletterades under 1510- och 1520-talen. Dopfunten av gotländsk sandsten är från 1200-talet. Ett altarskåp och ett triumfkrucifix från 1400-talet och två medeltida helgonskåp finns. Kyrkkistan är från medeltidens slut eller från 1500-talet. Kyrkogårdsmuren är från medeltiden, en stiglucka från 1400-talet. Kyrkan restaurerades 1925. Mått invändigt: ca 27 × 13 m. (SvK U III:3) Kyrkby: *Risinge (= nuvarande Prästgården).

Runstenar: U 590 Burvik, U 591 Burvik, nu Knutby kyrka (fragment), U 592 Gränsta (fragment).

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

Apalbol ? *Appallabordh* (RApp odat nr 164), 1540 *Apalboda* (UH 1540:5) — 11 I, 7 h.
UH 1 *skt* (öde), 1543 1 *skuj*, 1552 1 *skäng*, 1561 1 *skuj*, 0:1 (1540 och 1566 ej jt).
? intygas att Peder Svensson i Granby, Fasta sn, testamenterat 0:1 till Fasta kyrka (RApp odat nr 164, ? omkr 1500).

Antal jordeboksenheter UH 1540 (1573)

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skt	skuj	skäng	kr	ky	pb	aoe	fr
Apalbol	—	—	1 (0)	0 (1)	—	—	—	—	—	—
Björkdal	—	—	1 (0)	—	—	—	—	—	—	—
Björkö	2 (1)	0 (1)	—	—	—	—	—	—	0 (1)	3 (2)
Byle	1 (0)	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—
Bysättra	—	—	—	—	1 (2)	—	—	—	—	—
Djupäng	—	—	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—
Ekeby	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)
Ellsta	4 (4)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fastnäs	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gavel	—	—	—	—	—	—	1 (1)	—	—	1 (1)
Grunsta	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gränsta	1 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	2 (2)
*Halföris engh	—	—	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—
Hemåla	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)
Ingeborgsby	—	—	—	0 (1)	1 (0)	—	—	—	—	—
*Katteboll	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—
Kolsta	2 (1)	0 (1)	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)
Kullby	—	—	—	0 (1)	—	—	1 (1)	—	—	—
Kumla	1 (1)	0 (1)	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—
Källingby	3 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	1 (1)
*Mjölsta	—	—	—	—	1 (0)	—	—	—	—	—
Mårtensby	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—
Mälby	1 (0)	—	—	0 (1)	—	—	—	—	—	—
Mörkmora	—	—	—	—	1 (1)	—	—	—	—	—

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skt	skuj	skäng	kr	ky	pb	aoe	fr
Norrbyggeby	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Nyby	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —
Pellebol	— —	— —	1 (0)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Rickeby	4 (3)	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Råstensby	1 (0)	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Rörsby	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Skarpvörn	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Skäringby	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Sotter	4 (4)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Söderby	2 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —
Söderbyggeby	1 (0)	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Tarv	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —
*Wår frw fiellen	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Yla	1 (1)	— —	— —	— —	— —	4 ¹ (4)	— —	— —	— —	— —
Åsby	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —	— —	1 (1)
Ösby	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Österängby	1 (0)	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Summa	41 (32)	0 (6)	3 (3)	0 (4)	7 (9)	4 ¹ (4)	5 (5)	1 (1)	0 (2)	11 (10)

Dessutom redovisar längderna: *krt*: Yla 0 (1).

¹ Redovisas 1540 som 1 kronoby, 1543 med 4 kr.

- Björkdal** 1540 *Biörkedal* (UH 1540:5) — 11 I, 8 i.
UH 1540-42 1 skt (öde).
- Björkö** 1478 *i Byrkie* (StTb s 145) — 11 I, 9 h.
UH 1 sk, 0:5, 1566 0:5:2.
1 sk(t), 0:4:2, 1566 0:4.
3 fr, 1553 2 fr + 1 aoe (1553 är 1 hn dubbelfört);
aoe: 1553 0:5 (endast), 1557 0:3, 1566 0:4:1:4, (Bengt
Eriksson /Sparre av Tomta/, Erik Persson /Soop/).
Summa jt 1:1:2 (1:6:0:4).
- I B omtalas Erik Olofsson (Sparre av Tomta) 1506 (HSH
20 s 50).
- 1552 säljer Nils Persson till Barkarby och hans maka Bir-
gitta Eriksson (?Sparre av Tomta) till Gustav I 0:7,
som räntar 7:0 pn, och jord i Barkarby, Lovö sn, i
Kolje, Ärentuna sn, samt i Lunda, Närtuna sn, allt
gammal frälsejord och hustruns arvegod (RAP 3/1).
- Burvik** Se Yla.
- Byle** 1370 *i Bylee* (GbrAp 15/3) — 11 I, 7 i.
UH 1 sk(t), 0:2.
- Bysättra** 1540 *Biursetter* (UH 1540:5) — 11 I, 7 g.
UH 1 skäng, 1547 2 skäng, 0:0:1:4 (1566-70 ej jt) + inget
jt.
- Djupäng** 1548 *Diupa engen* (UH 1548:7) — 11 I, 7 h.
UH 1548 1 skäng, 0:0:1:4 (1548-49, 1552, 1566-70 ej jt).
- Ekeby** 1424 *i Ekeby* (RAp 19/1) — 11 I, 9 g.
UH 2 sk, 1:4 + 0:5.
1 fr, (Per Fleming).
Summa jt 2:1.
- Ellsta** 1316 *in Gelestum* (DS 2062) — 11 I, 9 h.
UH 4 sk, 1:2 + 1:0 + 1:0 + 0:6. Summa jt 4:0.
1316 omtalas två kyrkolandbor i förteckningen över vad
hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiunda-
land (DS 2062).
- Fastnäs** 1540 *Nes* (UH 1540:5) — 11 I, 7 i.
UH 1 sk(t), 0:6.

304 Nardinghundra härad

- Gavel** 1448 *Gaffuel* (RAp 25/4) — 11 I, 7 h.
UH 1 ky, 0:4.
1 fr, (Björn Pedersson /Bååt/, 1573 Gustav Björnsson /Bååt/).
- 1448 erhåller vid arvskitte efter Kristiern Nilsson (Vasa) sonen Karl Kristiernssons (död 1440) barn bl a ½:0, som räntar 0:12 pn, och ej närmare specificerad jord uppå *Morana (RAp 25/4).
- 1461 erhåller vid arvskitte efter Johan Karlsson (Vasa) systern Beata, gift med Bo Nilsson (Grip), ½:0 (ränta 0:12 pn) och ej närmare specificerad jord uppå *Morana, jord i Tjocksta och Edeby, Danmarks sn, i Husby(strand), Jäders sn, samt i *Brytista (SjSp 8/12).
- 1509 (omkr) redovisas en gård, som räntar 1:0 pn, i Nils Bossons (Grip) jordebok (SkS, E 8928). Nils Bossons dotter Brita blev gift med Björn Pedersson (Bååt) (EÄ I s 698).
- Grunsta** 1451 *i Grunstha* (RAp 20/1) — 11 I, 8 h.
UH 1 sk, 1:2:2, 1561 0:5:1 (jfr Hemåla).
- Gränsta** 1396 *i Grænistom* (RAp 23/2) — 11 I, 9 h.
UH 1 sk, 1:6:1.
2 fr, (Arvid Klasson /Uggla/).
- 1396 omtalas en Peders landbo i G (SRP 2798).
- *Halfföris engh** 1543 *Halfföris engh* (UH 1543:12) — Mellan Kullby och Nyby (GeomJb A 13 s 43-44, 49-50).
UH 1 skäng.
- Hemåla** 1424 *i Hemorda* (RAp 19/1) — 11 I, 8 h.
UH 1561 1 sk, 0:7:1, troligen delvis uppkommet genom delning av Grunsta.
1 fr, (Johan Turesson /Tre rosor/, 1561 Svante Sture).
- 1441 säljer Nils Tidekasson 0:9 till Karl Knutsson (Bonde) (SMR 1376).
- 1457 upptas två gårdar i Karl Knutssons jordebok, av vilka den ena räntar 0:10 pn och 1 pund korn, den andra ligger öde (C 7 f 8).

- 1473 erhåller vid arvskifte efter Karl Knutsson dottern Magdalena en gård, som räntar 3:0 pn (C 8 f 18).
- 1500 får Sigrid Eskildsdotter (Banér) barn med avlidne Nils Eriksson (Gyllenstierna) vid arvskifte efter Karl Knutssons döttrar H, som räntar 3:0 pn (DN XVI: 333).
- 1528 skiftas arvet efter Sigrid Eskildsdotter mellan Gustav I (och hans syster) och Kristina Nilsdotter (Gyllenstierna), på vars lott bl a H faller, som räntar 3:0 pn (GR 5 s 114 ff). Gården upptas med samma ränta i Kristina Nilsdotters jordebok 1528 (VikS, E 2739).
- 1553/55 förnyas 1528 års skifte, varvid H åter tillfaller Kristina. Röntan är densamma som 1528 (AoE 39, GR 25 s 303).
- 1560 får Svante Sture gården H vid arvsuppgörelse med Gustav Johansson (Tre rosor) efter deras mor Kristina (FoR 9). H upptas till 1:0 i Svante Stures jordeböcker 1561 och 1565 (ShS I 158 a och b).
- Ingeborgsby** 1540 *Ingebergbi* (UH 1540:5) — 11 I, 7 h.
UH 1 skäng, 1541 1 skuj (1542 1 skt, öde), 1552 1 skäng, 1561 1 skuj, 0:2.
- *Katteboll** 1540 *Katteboll* (UH 1540:5).
UH 1 skäng, 0:0:2 (1567–70 ej jt).
- Kolsta** 1540 *Kolsta* (UH 1540:5) — 11 I, 9 g.
UH 2 sk(t), 0:5 + 0:4.
1 fr, (Arvid Klasson /Uggla/).
Summa jt 1:1.
- Kullby** 1538 *Kwlby* (UH 1538:2) — 11 I, 7 h.
UH 1554 1 skäng, 1573 1 skuj.
1 ky (1544–45 ½ ky), 0:2:2, 1554 0:4, 1555 0:3:2.
1547 återfår Knutby kyrka 0:1:1 i K (jfr Råstensby) (UH 1547:10).
- Kumla** 1538 *Kwmbla* (UH 1538:2) — 11 I, 9 h.
UH 1 sk, 1561 2 sk, 1:0:2, 1561 0:5, 1566 0:4 + 1561 0:3:2, 1566 0:4:2, en delning sker 1561, en omfördelning 1566.
1 ky, 0:7 (1538 1:0).
Summa jt 2:0:2 (1:7:2).

306 Närdinghundra härad

- Källingby** 1424 *i Kælingaby* (RAp 19/1) — 11 I, 8 g.
 UH 3 sk, 1561 2 sk, 1:3 (1561 1:4) + 0:7:1:4, 1561 1:0:0:4
 + 1540–57 0:2:2, vilket 1561 troligen delas upp på
 det mellersta hn (0:0:2) och Hemåla sk.
 1 fr, (Isak Nilsson /Banér/, 1566–68 Jöran Persson).
 Summa jt 2:5:0:4 (2:3:0:4).
- 1424 säljer Olof Likstensson all sin jord i K, 0:0:10 i södra
 halvan av byn, samt jord i Söderby till sin syster Ka-
 tarina (RAp 19/1).
- 1458 säljer Ingemar Kaare 0:5:0:5½, hälften i K och
 hälften i Söderby, till sin son Ragvald (RAp 3/5).
- 1527, 1537, 1539, 1549 se Rungarn, Bladåkers sn.
- 1564 skänker Erik XIV sin sekreterare Jöran Persson en
 gård K, som tillfallit kronan från Isak Nilsson (Banér)
 genom sakfall (RAp 14/2).
- 1569 återger Johan III till Isak Nilsson bl a en gård K, som
 räntar 3 pund korn, och jord i Rycklinge, Tuna sn
 (Redkomm DIc2:1 30/3, jfr SvDon FV:125).
- *Lisle Inge-
 bergbi** 1543 *Lisle Ingebergbi* (UH 1543:12) — jfr Ingeborgsby.
 UH 1543–49 1 skäng (1547 och 1549 öde).
- *Mjölsta** 1540 *Miölsta* (UH 1540:5) — BEK: läget okänt.
 UH 1540–43 1 skäng.
- *Morana** 1448 *uppa Morana* (RAp 25/4). M kallas skogsområdet be-
 läget i gränstrakterna mellan Bladåker, Edsbro, Edebo,
 Knutby och Ununge (GiOV s 245). Jfr namnet Kolar-
 mora, Bladåkers sn, 12 I, 2 i.
- 1448 och 1461 se Gavel. Den jord som i dessa arvskiften
 anges vara belägen uppå *Morana kan möjligen vara
 Bennebol, Dartingsbol och Husby, Bladåkers sn, samt
 Kobol, Ununge sn, vilka (tillsammans med Gavel) re-
 dovisas i Nils Bossons (Grip) jordebok omkr 1509.
 Fastigheterna, som är belägna i häradets norra skogs-
 områden, anges i UH som ½ hn tillhörande Görvel
 Fadersdotter (Sparre av Hjulsta och Ängsö), gift med
 Peter Nilsson (Grip) (ÄSF I s 195).
- Mårtensby** 1540 *Märthensbi* (UH 1540:5) — 11 I, 7 g.
 UH 1 skäng, 0:0:2 (1566–70 ej jt).

- Mälby** 1518 *Mälbyen* (Mörbyboken, avskr), 1540 *Melbi* (UH 1540:5) — 11 I, 7 i.
UH 1 sk, 1548 1 skuj (1552–54 1 skäng), 0:2.
1518 säljer Bengta i Byle ett torp M liggande på 'Wisne' till Johan Botolfsson i Mjölsta, Esterna sn (Mörbyboken; andra avskrifter har 1513, se DK).
- Mörkmora** 1540 *Morkemora* (UH 1540:5) — 11 I, 7 g.
UH 1 skäng, 0:0:1 (1567–70 ej jt).
- Norrbyggeby** 1540 *Nörbiggebi* (UH 1540:5) — 11 I, 7 i.
UH 1 sk, 1:0 (redovisas 1544 i Söderbyggeby).
- Nyby** 1409 *i Nyaby* (SD 1169) — 11 I, 7 h.
UH 1 ky, 0:4.
- Pellebol** 1540 *Pellebol* (UH 1540:5) — 11 I, 7 i.
UH 1540–42 1 skt (öde).
- Rickeby** 1366 *de Rikkaby* (DS 7468) — 11 I, 9 h.
UH 2 sk, 0:5 + 0:5.
2 sk(t), 0:3:1:4 + 0:2:1:4.
Summa jt 2:0.
- *Risinge** 1392 (?) *i Risinge* (ShSp efter 24/6) — R var det ursprungliga namnet på Knutby prästgård (StO s 454).
- Råstensby** 1540 *Rosthensbi* (UH 1540:5) — 11 I, 7 h.
UH 1 sk(t), 0:3 (1547–48 jt tillsammans med Rørsby), 1549 0:1:1 (jfr Rørsby).
1546 anges att Knutby kyrka återfått 0:1:1 av R, troligen beläget vid gränsen till Kullby, då kyrkohemmanet där ökar lika mycket (jfr Kullby) (UH 1546:5).
- Rørsby** 1546 *Rørsby* (UH 1546:6) — 11 I, 7 h.
UH 1546 1 skäng, 1547 1 sk(t) (1548 1 skuj till Råstensby), 1549 0:1:2, (1561 0:5). En uppdelning mellan R och Råstensby sker 1549.
- Skarpvärn** 1540 *Skarppuern* (UH 1540:5) — 11 I, 7 h.
UH 1 skäng (ej 1541, 1543–44).
- Skäringby** 1490 *i Skæringaby* (RAp 26/5) — 11 I, 9 g.
UH 1 sk, 0:7:2.
1 sk(t), 0:4:1.
Summa jt 1:4.

308 Närke härad

- Sotter** 1451 *i Suther* (RAp 20/1) — 11 I, 8 i.
 UH 4 sk, 1:0 + 1:0 + 1:0, 1543 2:0, 1547 1:0 + 1540-42, 1547 1:0. De två sista hn redovisas sammanslagna 1543-46. Summa jt 4:0.
- Söderby** 1344 *in Sudherby* (DS 3835) — 11 I, 8 g.
 UH 2 sk, 1552 1 sk + 1 kr, 1553 1 sk + 1 aoe, 1:0:1 + 0:6:1, 1553 0:4 (endast), 1566 0:6. Summa jt 1:6:2 (1:6:1).
 1344 anges 0:1 ha tillhört Vallby kanonikat (Uppsala domkyrka), vilket bytts mot jord i Berga, Danmarks sn (DS 3835 s 315).
 1424 säljer Olof Likstensson 0:0:10 i norra änden till sin syster Katarina (se Källingby) (RAp 19/1).
 1458 se Källingby.
 1553 köper Gustav I en gård (= aoe ovan) av Pelle Persson i S (AoE 14).
- Söderbyggeby** 1540 *Södhörbiggebi* (UH 1540:5) — EK, = Tyskgården 11 I, 7 i.
 UH 1 sk(t), 0:4.
- Tarv** 1370 *i Tærwe* (GbrAp 15/3) — 11 I, 9 h.
 UH 1 sk, 1:4.
 1 pb, 0:6, 1555 0:4.
 Summa jt 2:2 (2:0).
 1439 stadfäster Hans Kröpelin och ärkebiskopen ett tidigare jordabyte (gjort före 25/6 1438). S:t Eriks prebenda får ½:0 samt jord i Forkarby, *Borg och Ulva, Bälunge sn, i Haknäs, Vassunda sn, och i Våxome, Alunda sn; Hans Kröpelin får jord i Årsta, Nyboda, Hägersten och *Skarpa, Brännkyrka sn. (SMR 921, 922)
 1444 har S:t Eriks och S:t Olofs prebenda ½:0, som räntar 0:2 pn och 2 pund korn (UpDkyPb f 2v).
 1546 och 1548 uppges T tillhöra prebenda ducum, vilken herr Eskil har i förläning (UH 1546:12, 1548:9).
- Tyskgården** Se Söderbyggeby.
- *Wår frw fiellen** 1550 *Wår frw fiellen* (UH 1550:13).
 UH 1550 1 kyäng, 1570 1 skäng.

- Yla** 1517 i *Yle* (StTb s 139) — nu Burvik (AF I s 914) — 11 I, 8 i.
 UH 1 sk, 0:4.
 1 krby, 4:0, 1549 2:4, som från 1554 redovisas som 4 kr + 1 krt, 0:6 + 0:6 + 0:6 + 0:6 + inget jt; Y krby anges 1543–53 med 4 kr samt 1547, 1549–53 med ytterligare 1 krt. Y redovisas 1543–44 i Edsbro sn. Summa jt 4:4 (3:0).
 1528 är Y kronoby förlänt till Nils Hård (GR 5 s 203).
 1530 har Arvid Västgöte Y kronoby (HH 11 s 29).
 1536 får fogden Henrik Persson byn Y, som räntar 0:6 pn och $7\frac{1}{2}$ pund korn, i förläning (GR 11 s 185).
 1550 erhåller Erik Petersson (schack) 'vår och kronans kungsby' Y i förläning på behaglig tid (GR 21 s 368).
 1566–73 har Jakob Bagge Y i förläning (UH 1566:8, 1573:19).
- Asby** 1291 in ... *uilla Asbij* (ONF s 53 not 9, rättelse till DS 1031) — 11 I, 9 h.
 UH 3 sk, 1:2:2:4 + 0:6:1:4 + 0:6:1:4.
 1 ky, 0:5, 1554 0:6, 1555 0:4:2:4, 1557 0:5.
 1 fr, (Bengt Eriksson/Sparre av Tomta/).
 Summa jt 3:4:2:4.
 1291 har Uppsala domkyrkas fabrica 0:0:½ (ONF s 53 not 9, rättelse till DS 1031).
 1316 upptas en kyrkolandbo i förteckningen över vad hertig Valdemar uppburit av kyrkogodsens i Tiundaland (DS 2062).
 1344 har Uppsala domkyrkas fabrica 0:0:2:10 (DS 3838).
- Ösby** 1424 i *Øsby* (RAp 19/1) — 11 I, 9 h.
 UH 1 sk, 1:4.
 1503 döms om 0:12, som Nils Persson i Grunsta och Olof Bagge i Ö tvistar om (RAp 27/3, skadat).
- Österängby** 1540 *Östringebi* (UH 1540:5) — 11 I, 7 i.
 UH 1 sk(t), 0:2.

Ununge socken

1287 in *Hunungahæred* (DS 933).

1341 in *ecclesia Vnnungahæredh* (DS 3571 avskr).

1361 *vdj Vninge Sockn* (DS 6394 regist).

1369 i *Wninge hæredz soken* (SRPp 15 avskr).

1424 i *Wnungæsokn* (RApDRA 9/7).

För övriga medeltida belägg och en diskussion av namnet och efterleden *-härad* se StO s 441 ff.

Omfattning: Ununge jordebokssocken omfattar i medeltids- och UH-materialet den nuvarande socknen (1950) utom Skebo och Skattbol. Det förra upptas i Edebo sn ännu 1686 (RedJbU), men har 1696 överförts till Ununge sn (GenJbU). Skattbol räknades kameralt till Häverö, senare till Edebo sn, och överfördes i alla avseenden till Ununge 1889 (KBr 12/7). Björinge, som under 1500-talet kameralt är delat mellan Ununge och Edebo, upptas nu i sin helhet i Edebo sn. (Jfr DMS 1:1 s 130)

Kyrkan: Kyrkobyggnaden från 1300-talets slut eller omkr 1400 är av gråsten. När sakristian tillbyggdes är ovisst; den utvidgades under 1800-talet. I slutet av 1400-talet förlängdes kyrkan åt väster, varvid samtidigt vapenhuset tillbyggdes i söder. Långhuset erhöll då tre stjärnvalv av tegel. En rest av det gamla trätaket är bevarat. Ett triumfkrucifix från 1200-talet liksom ett rökelsekar av malm och en dopfuntskål från samma århundrade är bevarade. En sanctusklocka från omkr 1300 finns. I en stapel hänger den gamla storklockan från 1521, som rämnade 1921. Mått invändigt: ca 24×9 m. (SvK U III:4) Kyrkby: *Glømmynge (nu = Prästgården).

Runstenar saknas.

Administrativ indelning, judiciella och kyrkliga förhållanden, hemmantal, jordetal och skatt se inledningen (s 20 ff).

Alby 1451 i *Adhilby* (RAp 1/3) — 11 J, 9 a.
UH 3 sk, 0:6:2:3 + 0:4:2:6½, 1543 0:4:1:7½ (1544 0:4:1:7) + 0:4:2:4½, 1543 0:4:1:5½. Summa jt 2:0:1:6 (2:0).

Berga 1361 i *Bärga* (DS 6394, avskr), 1423 i *Berghum* (RAp 11/2)
— 11 J, 9 b.
UH 1566 1 aoc, 3:0.

Antal jordeboksenheter UH 1540 (1573)

	sk	$\frac{1}{2}$ sk	skäng	ky	$\frac{1}{2}$ ky	aoe	aoet	fr	$\frac{1}{2}$ fr
Alby	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Berga	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —
Björinge	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Bloka	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Bondängen	— —	— —	1 (0)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Brusebol	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —
Buddbol	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —
Gottbol	— —	— —	0 (1)	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —
Henninge	4 (4)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (1)	— —
Hermansbol	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —
Hydinge	2 (2)	0 (1)	— —	0 (1)	— —	— —	— —	— —	— —
Kobol	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 (0)	0 (1)
Kragsta	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —	— —
Myra	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
*Pustebols engh	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Rosendal	— —	— —	— —	— —	— —	— —	0 (1)	— —	— —
Ränka	2 (2)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Ytternäs	4 (5)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Summa	20 (21)	0 (1)	2 (2)	0 (1)	0 (1)	0 (2)	0 (4)	2 (1)	0 (1)

Dessutom redovisar längderna: *skkvarn*: Hydinge 0 (1).

B kan beläggas som sätesgård för Lydeka van dem Bergen 1424 (RApDRA 9/7) — Bengt Matsson (Ingemar Djäkns ätt) 1456–80 (RAp 29/2, 5/7) — Ingemar Bengtsson (Ingemar Djäkns ätt) 1485–89 (AoE 38 f 306v, RAp 25/1) — Katarina Eriksdotter (Bielke) 1530–51 (GR 7 s 457, UDb VII s 56).

- 1361 säljer Nils Kettilsson (Vasa) 1:0 och jord i Sälna, Skånela sn, till Ingemar Djäkn (DS 6394).
- 1369 ger kung Albrekt Ingemar Djäkn tillstånd att under frälse köpa 0:0:16 skattejord och jord i *Glømmynge (SRPp 15). Köpet stadfästas 1463 av Kristian I (RAp 27/4, GiOV s 756).
- 1409 döms vid råfsteting med allmogen av Närdinghundra 0:10 av 1:7:0:4, som ägdes av Erik Ingemarsson (Ingemar Djäkns ätt), till skatt åt Jakob i B, Johan Tomasson i Nyby, Knutby sn, Olof Tegnesson i *Kædelingswunda (= ?Källingby, Knutby sn) och Olof Larsson i *Lataby. Jorden var deras rätta arv och hade 46 år tidigare gått från skatten. (SD 1169) Brevet vidimeras 1446 (RAp 13/1).
- 1423 omtalas ett arvskifte efter Katarina Ingemarsdotter (Ingemar Djäkns ätt) i B, gift med Lydeka van dem Bergen (FMU 1737).
- 1424 ger Lydeka van dem Bergen 3:0 med sex ländbor i B, som han bebott och fortfarande bebor, och en kvarn samt jord i *Glømmynge, Hydinge och *Myriby i hemgift till sin dotter Elseby, gift med Herman Rodenkerke (RApDRA 9/7).
- 1443 intygas på begäran av Bengt Karlsson (två vinkelhakar) och Bengt Matsson (Ingemar Djäkns ätt) att Lydeka van dem Bergen med orätt fråntagit Mats Ingemarsson (Ingemar Djäkns ätt) B (RAp 12/12).
- 1444 intygas att B var Mats Ingemarssons rätta fädernegods (RAp 17/4).
- 1454 och 1455 intygas, sedan rågångssyn skett mellan B och Hermansbol, att Hermansbol är lagt för öre och örtug ut av 3:0 i B (RAp 4/12, 3/6).
- 1470 bekräftas ett tidigare byte mellan Karl Knutsson och Lars Nilsson i Penningby, Husby-Lyhundra sn, om

- 1:0 återdömd skattejord i B mot jord i Penningby (B 19 b nr 42).
- 1489 säljer Ingemar Bengtsson och hans mor Katarina Tordsdotter 2:0, som till hälften är Katarinas morgongåva, till hälften Ingemars rätta fäderne, samt jord i *Myriby, och de tre torpen Brusebol, Hermansbol och Rosendal till Sten Sture d ä och Ingeborg Åkesdotter (Tott) (RAp 25/1).
- 1490 säljer Nils Germundsson på Kragsta till Sten Sture 2:0, som är hans hustru Helena Bengtsdotters (Ingemar Djäkns ätt) rätta moderne och fäderne (RAp 26/5).
- 1515 anges i jordeboken över arvet efter Sten Sture en 'huvudgård', 2:0 (ränta 10:6 dagsverkspn), tillhöra Katarina Eriksdotter (Bielke), änka efter Tönne Eriksson (Tott), brorson till Ingeborg Åkesdotter (SSJb 1515).
- 1556 befaller Gustav I att Ununge prästgård skall läggas under B gård och att prästen skall flytta till annexet i Edsbro samt att bönderna i socknen skall få vederlag för prästgården (GR 26 s 491, 759). Kungen gjorde samma år B till avelsgård, för vilken räkenskaper har funnits åren 1557–60 (AL 1 s 215, UHreg).
- 1562 förlänar Erik XIV B med underlydande fem torp Brusebol, Buddbol, Hermansbol, Kragsta och Rosendal till Erik Tönnesson (Tott) (UH 1566:17B).

Björinge

- 1490 *i Björninge* (ULdb s 27) — 12 J, 0 a.
UH 1 sk, 0:6:1:4.

Bloka

- 1454 *i Bloka* (RApp 4/12) — 11 J, 9 b.
UH 3 sk, 1:2:1:6½ + 0:7:0:1, 1543 0:7:0:2½, 1546 0:6:2:5½ + 0:6½. Summa jt 3:0:0:3½ (15 pnl/ört) (3:0, 8 pnl/ört), se s .

Bondängen

- 1540 *Bondengh* (UH 1540:5) — 12 I, 1 j.
UH 1540–45 (ej 1543) 1 skäng, brukad av 5 bönder, från 1544 av 7 bönder (jfr Gottbol).

Brusebol

- 1459 *i Brymsabool* (RApp 30/6) — 11 J, 9 b.
UH 1546 (endast) ½ fr (fritt under Berga), 1556 1 aoet,

(1566–70 1 **aoet/frt**), 1566 0:1, (Erik Tönnesson /Tott/).

1459 intygas att Bengt Matsson (Ingemar Djäkns ätt) på Berga, då Sven Eriksson var fogde i Nardinghundra hd, satte Lars i Hermansbol att bruka B så länge Bengt Matsson fick sina rättigheter av Hermansbol enligt ett ärkebiskopens brev; i annat fall skulle Bengt återta B (RApp 30/7). Lars i Hermansbol förbjuds kort därpå att bruka B till äng, åker eller fåbete (RApp 3/8).

1489 säljs torpet B, som räntar 1:0 pn, till Sten Sture d ä (se Berga) (RAp 25/1).

1562 se Berga.

Buddbol

1546 *Buddebol* (UH 1546:5) — 11 J, 9 a.

UH 1546 (endast) $\frac{1}{2}$ fr (fritt under Berga), 1566 1 **aoet** (1566–70 1 **aoet/frt**), 1566 0:1:1, (Erik Tönnesson /Tott/). 1559 anges 'gammalt arv' (AoE 14).

1562 se Berga.

***Glömmynge**

1369 *i Glömmynge* (SRPp 15, avskr), 1424 *i Glöminge* (RApDRA 9/7) — nu Prästgården (StO s 444, se 1472 nedan) — kyrkby — 11 J, 9 a.

1369 stadfäster kung Albrekt Bo Jonssons (Grip) upplåtelse på kungens vägnar av 1:0 till Ingemar Djäkn (se Berga) (SRPp 15).

1424 ger Lydeka van dem Bergen 0:0:8 till sin dotter Elseby i hemgift (se Berga) (RApDRA 9/7).

1472 skänker Bengt Matsson (Ingemar Djäkns ätt) med sin hustrus och sons samtycke 1:0 i 'prästbyn', som kallas G, till sin dotter Märta och måg Albrekt Jönsson (RAp 4/3).

1482 säljer Albrekt Jönsson med sin hustrus samtycke 1:0 gammal frälsejord till Kort Rogge (RAp 21/5).

1482 skänker Kort Rogge 1:0 till en prebenda i S:t Botvids kor i Uppsala domkyrka (se Vagn, Edsbro sn) (RAp 25/5).

1497–1527 anges en landbo, som räntar $3\frac{1}{2}$:0 pn, tillhöra Uppsala domkyrka (Rånäs rd) (UpDkyR).

1522 tillåter Gustav Eriksson (Vasa) Märta Bengtsdotter att återta G, vilket skulle ha pantsatts av hennes man

- Albrekt Jönsson till herr Mårten i Själagården och som sedan ärvt av en borgmästare i Uppsala (GR 1 s 40 f).
- 1556 se Berga.
- Gottbol** 1544 *Gotteboll* (UH 1544:6) — 12 I, 0 j.
UH 1546 1 skäng, 0:1 (jfr Bondängen).
1544 ½ ky, 0:3, 1555 0:1.
Summa jt — (0:2).
- Henninge** 1424 *i Hedhninge* (RAp 19/1) — 11 J, 9 a.
(Norr- och UH 4 sk, 1:1:2 + 0:6:1:4 + 0:6:1 + 0:5:1:4.
Söder-) 1 fr, (Gabriel Kristersson /Oxenstierna/).
Summa jt 3:4.
- Hermansbol** 1454 *Hermanzbool* (RApp 4/12) — 11 J, 9 b.
UH 1546 (endast) ½ fr (fritt under Berga), 1556 1 aoet
(1566–70 1 aoet/frt), 1566 0:1:1, (Erik Tönnesson
/Tott/).
1454 och 1455 se Berga, 1459 se Brusebol.
1489 säljs torpet H, som räntar 0:20 pn, till Sten Sture (se
Berga) (RAp 25/1).
1515 anges ett torp (ränta 2½:0 avradspn och 0:0:4½
dagsverkspn) tillhöra Katarina Eriksdotter (Bielke)
(se Berga) (SSJb 1515).
1562 se Berga.
- Hydinge** 1424 *i . . . Hydhinge* (RApDRA 9/7) — 11 J, 9 b.
UH 2 sk, 1561 2 sk + 1 sk(t), 1:4, 1561 0:7:2, 1567 1:0
+ 1:0 + 1561 0:4:1, det största hn har delats 1561.
1566 och 1573 1 skkvarn.
1544 1 ky, 0:4.
Summa jt 2:4 (3:0:1).
1424 ger Lydeka van dem Bergen 0:6 i västra och 0:6 i
östra H till sin dotter Elseby i hemgift (se Berga)
(RApDRA 9/7).
1451 tilldöms ärkebiskop Jöns 0:½ i östra H, beläget i södra
änden så att 0:10 låg utanför, vilket 0:½ pga försyn-
delse frångått ärkebiskopsbordet (RAp 20/1).
1491, 1493 se Skebo, Edebo sn (DMS 1:1 s 139).
- Kobol** 1509 (omkr) *Koboell* (SkS, E 8928) — 12 I, 0 j.
UH 1 fr, 1544 ½ fr, 1566 ½ kr, 1573 ½ fr, (Görvel Fa-

dersdotter /Sparre av Hjulst och Ängsö/), anges 1540–42 till klockaren.

- 1509 (omkr) redovisas en gård **K** (under rubriken Edebo sn), som räntar 0:3 pn, i Nils Bossons (Grip) jordebok (se Gavel och *Morana, Knutby sn) (SkS, E 8928).
- 1534 erhåller Görvel Fadersdotter (Sparre av Hjulsta och Ängsö) en gård, som räntar 0:3 pn och 2 pund bast, 'lagd i penningar för 6:0' (se Bennebol, Bladåkers sn) (MGrb s 330).

Kragsta

- 1490 i *Kraxsta* (RAp 9/7) (omfattar ett säteri samt i jb upptagna, nedannämnda enhet) — 11 J, 9 a.
- UH 1556 **1 aoe** (1566–70 **1 aoe/fr**), 1566 0:1:2, (Erik Tönnesson /Tott/).

K kan beläggas som sätesgård för Nils Germundsson, gift med Helena Bengtsdotter (Ingemar Djäkns ätt), 1490 (RAp 9/7, GiOV s 763) — Henrik Persson (Lilliesparre), gift med Malin Ulfsdotter (Soop), 1562–65 (HH 3 s 36, HH 13 s 189, AH s 73 f) — Malin Ulfsdotter 1571 (Redkomm DI c2:1 26/7).

- 1514 säljer Märta Bengtsdotter (Ingemar Djäkns ätt) en gård, som räntar 3:0 pn, till Erik Trolle (se Lund, Edsbro sn) (UUBp 19/5).
- 1554 stämmer Gustav I på Ture Ulfssons (Soop) vägnar Erik Tönnesson (Tott) att svara om en gård **K**, som hans far Tönne Eriksson olagligen skulle ha köpt av Helena Bengtsdotter i **K**, syster till Märta Bengtsdotter, vilken var mormor till Ture Ulfsson (PD E 27 4/3).
- 1558 anges **K** (= aoe ovan) vara skänkt till Gustav I av Katarina Eriksdotter (Bielke) (AoE 14).
- 1562 se Berga.
- 1571 förlänar Johan III på behaglig tid Malin Ulfsdotter (Soop) torpet **K** fritt från utskylder (Redkomm DI c2:1 26/7).

Myra

- 1493 i *Myre* (ULdb s 75) — 12 I, 0 j.
- UH **1 sk**, 0:0:2, 1556 0:5.
- 1493 säljer Holmbjörn Stråles hustru Ingeborg en treading

i M och jord i Björinge, Edebo sn, till Sigge Larsson i Harbrobyn, Edebo sn (ULdb s 75).

- *Myriby** 1291 *in Myriby* (?DS 1031) — nu under Berga — LmS A109.
 1424 ger Lydeka van dem Bergen 'så mycket jord som två landbor bebor' till sin dotter Elseby i hemgift (se Berga) (RApDRA 9/7).
 1489 säljs 1:0 till Sten Sture (se Berga) (RAp 25/1).
 1515 anges två gårdar (ränta 3:0 avradspn) tillhöra Katarina Eriksdotter (Bielke) (se Berga) (SSJb 1515).
- Norrhenninge** Se Henninge.
- Prästgården** Se *Glömmynge.
- *Pustebols engh** 1540 *Pustebols engh* (UH 1540:5).
 UH 1 skäng, 1540–43 brukad av 2 bönder. Märk *Pustebolz eng, Bladåkers sn.
- Rosendal** 1489 *Rosendal* (RAp 25/1) — 11 J, 9 b.
 UH 1556 1 aoet (1566–70 1 aoet/frt), 1566 0:0:2, (Erik Tönnesson /Tott/).
 1489 säljs ett torp (ränta ½:0 pn) till Sten Sture (se Berga) (RAp 25/1).
 1515 anges ett torp (ränta ½:0 avradspn) tillhöra Katarina Eriksdotter (Bielke) (se Berga) (SSJb 1515).
 1562 se Berga.
- Ränka** 1454 *i Rænke* (RAp 4/12) — 11 J, 9 b.
 UH 2 sk, 1:0:1 + 0:7:2. Summa jt 2:0.
- Skattbol** Se Häverö sn.
- Söderhenninge** Se Henninge.
- Ytternäs** 1424 *i Ytternæs* (RAp 19/1) — 11 J, 9 b.
 UH 4 sk, 1561 5 sk, 1:2, 1549 1:0:2, som 1561 delas på 0:5 och 0:3:2 + 0:5:1 + 0:4:2, 1549 0:6 (tillökat av första hn) + 0:4. Summa jt 3:0.

Källor, litteratur och förkortningar

Använt UH-material

UH	Tierp					Vendel						Våla					
	sk	kr	ky	se	fr	sk	kr	ky	se	heh	fr	sk	ky	se	pb	kl	fr
1538:2 ¹	-	-	x	-	-	-	-	x	-	o	-	-	x	-	x	x	-
1540:6 ²	x	x	o	-	o	x	x	o	o	o	o	-	-	-	-	-	-
1541:14	x	x	o	-	o	x	x	o	o	o	o	x	o	o	-	o	o
1543:1	x	x	o	-	o	x	x	o	o	o	o	x	o	o	-	o	o
1544:2	x	x	o	-	o	x	x	o	o	o	o	x	o	o	-	o	o
1545:6	x	x	o	-	o	x	x	o	o	o	o	x	o	-	-	o	o
1545:6 mtl ³	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	-	o	o
1546:14 ⁴	x	x	o	-	o	x	x	o	-	o	o	x	o	-	-	o	o
1547:6 ³	x	x	o	-	o	x	x	o	o	o	o	x	o	-	-	o	o
1548:2 ⁵	x	x	x	-	o	x	x	x	-	o	o	x	x	-	-	o	o
1549:17	x	x	x	x	o	x	x	o	x	o	o	-	-	-	-	-	-
1550:3 ⁶	x	x	x	x	o	x	x	x	x	o	o	-	-	-	-	-	-
1551:13	x	x	x	x	o	x	x	x	x	o	o	-	-	-	-	-	-
1552:4	x	x	x	x	o	x	x	x	x	o	o	-	-	-	-	-	-
1553:5	x	x	x	x	o	x	x	x	x	o	o	-	-	-	-	-	-
1554:3	x	x	x	x	o	x	x	x	x	o	o	-	-	-	-	-	-
1555:11	x	x	x	x	o	x	x	x	x	o	o	-	-	-	-	-	-
1556:30 ⁷	x	x	x	x	o	x	x	x	x	o	o	-	-	-	-	-	-
1557:23 ⁷	x	x	x	x	o	x	x	x	x	o	o	-	-	-	-	-	-
1566:26 ⁸	x	x	x	x	o	x	x	x	x	x	o	-	-	-	-	-	-
1567:6 ⁸	x	x	x	x	o	x	x	x	x	x	o	-	-	-	-	-	-
1569:28 ⁸	-	-	-	-	-	x	x	x	x	x	o	-	-	-	-	-	-

x = jordetal anges o = jordetal saknas mtl = mantalslängd: jordetal, torp och utjordar redovisas inte.

¹ Kyrkogodsen i Uppland. För Tierp och Våla samt för Tegelsmora sn finns uppgifter om prästgårdarnas jord, vilket saknas i årliga räntan. Redovisar även pb i Tierps sn.

² Årliga räntan saknar Söderhamn i Tegelsmora sn. Skuj genomgående ofullständigt redovisade. Ky i Tegelsmora sn saknas.

³ Huddunge sn saknas.

⁴ Huddunge sn saknas; ky i Tegelsmora sn saknas.

⁵ Huddunge sn saknas; ky i Vendels sn saknar jt.

⁶ 1550:3A redovisar se, 50:3B ky.

⁷ Längden är skadad, kanterna brända.

⁸ Redovisar även pb med jt i Vendel och Tegelsmora.

VmH	Våla							
	sk	kr	ky	se	pb	kl	aoe	fr
1547:6 ¹	x	–	–	–	–	–	–	–
1548:5 ¹	x	–	–	–	–	–	–	–
1549:6	x	–	x	o	x	o	o	o
1550:1	x	–	x	o	x	o	o	o
1551:4	x	–	x	o	x	o	o	o
1552:5	x	–	x	o	x	o	o	o
1553:11	x	–	x	o	x	o	o	o
1554:1	x	–	x	o	x	o	o	o
1555:13	x	–	x	o	x	o	o	o
1556:5	x	–	x	o	x	o	o	o
1557:16	x	–	x	o	x	o	o	o
1558:9	x	–	x	o	x	o	o	o
1559:1	x	–	x	o	x	o	o	o
1560:19	x	o	x	–	x	o	o	o
1561:10	x	o	x	x	–	o	–	o
1562:11	x	o	x	x	–	o	o	o
1563:15	x	o	x	x	–	o	o	o
1569:3	x	o	x	x	–	x	–	o

x = jordetal anges o = jordetal saknas

¹ Endast Huddunge sn.

320 UH-material

UH	Oland										
	sk	kr	ky	pr	se	pb	kl	sp	heh	fr	lb
1538:2	–	–	x	–	x	–	x	–	o	–	–
1541:13	x	–	–	–	–	–	–	–	–	–	o
1544:6	x	o	o	–	o	o	–	o	o	–	o
1545:1	x	o	o	–	o	o	o	–	o	o	–
1546:11	x	o	o	–	–	o	–	o	o	o	–
1547:12	x	o	x	x	–	o	–	o	o	o	–
1548:8	x	o	x	x	–	o	o	–	o	o	–
1549:2	x	o	x	x	–	o	–	o	o	o	–
1550:14	x	o	x	x	x	x	o	–	o	o	–
1551:19	x	o	x	x	x	x	–	–	o	o	–
1552:11	x	o	x	x	x	x	–	–	o	o	–
1553:4 ¹	x	o	x	–	x	x	–	–	o	o	–
1554:16	x	o	x	–	x	x	–	–	o	o	–
1555:9	x	o	x	–	x	x	–	–	o	o	–
1558:7 ²	x	o	x	–	x	x	–	–	o	o	–
1566:20	x	x	x	–	x	x	–	x	o	o	–
1566:27	x	o	x	–	x	x	–	x	–	o	–
1567:22 ³	x	x	x	–	x	x	–	–	o	o	–
1568:17 ³	x	x	x	–	x	x	–	–	o	o	–
1572:21A ³	x	x	x	–	x	x	–	–	o	o	–
1573:11 ⁴	x	x	x	–	x	x	–	–	o	o	–
1577:19 ⁴	x	x	x	–	x	x	–	–	o	o	–
1578:6 ⁵	x	o	x	–	x	x	–	–	–	o	–

x = jordetal anges o = jordetal saknas

¹ Skadad.

² Skadad, större delen av Alunda sn och hela Morkarla sn saknas.

³ Alunda, Morkarla och Tuna snr saknas.

⁴ Alunda och Morkarla snr saknas.

⁵ Skadad, endast Alunda och Morkala snr.

UH	Närdinghundra						
	sk	kr	ky	pb	kl	aoe ¹	fr
1538:2	–	–	x	–	–	–	–
1540:5	x	x	o	o	–	–	o
1541:8 ²	x	x	–	–	–	–	–
1542:2	x	x	o	o	–	–	o
1543:12 ³	x	x	–	–	–	–	–
1544:6	x	x	o	o	o	o	o
1545:1	x	x	o	o	o	o	o
1546:5	x	x	o	o	o	o	o
1547:10	x	x	o	o	o	o	o
1548:7	x	x	o	o	o	o	o
1549:5	x	x	o	o	o	o	o
1550:13	x	x	o	o	o	–	o
1551:4	x	x	o	o	o	–	o
1552:3	x	x	o	o	o	–	o
1553:11	x	x	o	o	o	–	o
1554:14	x	x	x	x	o	–	o
1555:13	x	x	x	x	o	o	o
1556:24	x	x	x	x	o	–	o
1557:6	x	x	x	x	o	–	o
1561:13	x	x	x	x	x	–	o
1566:8 ²	x	x	x	x	x	–	o
1567:18	x	x	x	x	x	–	o
1568:13	x	x	x	x	x	–	o
1570:19	x	x	x	x	x	–	o
1573:19	x	x	x	x	x	–	o

x = jordetal anges o = jordetal saknas

¹ Kallas KMt:s eller Örby gårds landbor.

² Skadad.

³ Almunge sn saknas.

Särskilda längder**Tierps, Våla och Vendels härad**

Arv och eget finns i Harbo, Nora, Östervåla, Vendels och Tegelsmora snr, samt från 1555 i Tierps sn. Aoe-hemmanen i Harbo sn ingår i Hägeby och Myrby/Eklunda rd, hemmanen i Nora och Östervåla snr i Myrby/Eklunda rd och hemmanen i Vendels och Tegelsmora snr i Hägeby, Kunsta och Mälbo rd (se Eklunda, Harbo sn, och Mälbo, Vendels sn).

Aoe-jord redovisas i 1540:13 (Hägeby och Mälbo rd, det senare saknar jt), 42:1 (Mälbo rd, endast ängar och kvarnar, övriga rd endast sammandrag), 43:1 (Hägeby, Kunsta, Myrby/Eklunda och Mälbo rd), 43:17, 46:14, 48:17, 49:17, 50:3A, 51:20, 52:17A, 53:23, 54:26, 55:30, 56:10, 57:30, 66:17B, 67:2B och 68:7B. Aoe redovisas även tillsammans med annan jord i 1540:6 (Hägeby rd, ej jt) och 41:14 (Hägeby, Kunsta och Mälbo rd, endast delvis jt). Hemmanen i Myrby/Eklunda rd upptas även i årliga räntan åren 1550–56 som Sankt Eriks-gods.

Sankt Eriks-gods: 1539:6, 41:9 (endast räkenskap), 42:10, 43:7 (ej jt), 44:4, 45:2, 46:4 (ej jt), 47:11 och 48:4. Jorden, som tillhört Uppsala domkyrka, ingår i Vallby rd (Tierps och Vendels snr) och i Myrby rd (Harbo, Nora och Östervåla snr). Vallby rd redovisas från 1549 tillsammans med övrig jord, Myrby rd redovisas från 1543 i aoe-längderna.

Olands och Nardinghundra härad

Arv och eget finns i Edsbro, Knutby, Ununge, Alunda, Ekeby, Morkarla, Skäfthammars, Stavby och Tuna snr. Aoe-hemmanen i Edsbro sn ingår i Edeby rd, hemmanen i Skäfthammars och Stavby snr i Årsta rd och hemmanen i Alunda sn i Årsta och Brytegårds rd (se nedan). Hemmanen i övriga snr har tillkommit sedan indelningen i rättardömen upphört.

Aoe-jorden redovisas i 1540:13, 41:2, 43:1, 43:17, 46:14, 48:17, 49:17, 50:3, 51:20, 52:17, 53:23, 54:26, 55:30, 56:10, 57:32, 66:17B, 67:2B, 68:7B, 73:14, 73:22 och 74:19. Aoe-hemmanen redovisas även i fodringlängder tillsammans med annan jord i vissa årgångar av fögderiräkenskaperna (se tabellen) under rubriken KMt:s eller Örby gårds landbor.

Sankt Eriks-gods: 1539:6, 41:9 (endast räkenskap), 42:10, 43:7, 44:4, 45:2, 46:4, 47:11 och 48:4. Jorden, som tillhört Uppsala domkyrka, ingår i Olands rd.

Brytegårds rättardöme: Jorden — Kilby och Lunda i Alunda sn — redovisas som klosterjord i 1538:2, 45:1*, 48:8*, 50:14*, 51:19* och 66:27*.

som Danviks hospitalsjord i 1544:6*, 46:11*, 49:20, 66:20, 69:24, 71:17, 72:12, 73:17, 74:13* och 77:13, som arv och eget i 1551:20, 52:17 och 53:23 samt som frälse i 1578:6*.

I sammanställningarna anges gårdarna från 1538 som *klakl*, från 1551 som *aoe*, från 1566 som *dasp* och 1578 som *fr*.

* Jordetal saknas.

Tiondelängder

Efter Register över Upplands tiondelängder 1540—1630, KA.

		Tierp	Tolfta	Vendel	Tegelsmora	Harbo ¹	Huddunge ¹	Nora ¹	Östervåla ¹
Prt 2	1544	—	—	—	—	x	x	x	x
	1548	—	—	—	—	x	x	x	x
	1549	x	x	x	x	—	—	x	x
	1555	x	x	x	x	—	—	—	—
	1556	—	—	x	—	—	—	—	—
UH	1566: 26	x	—	x	x	—	—	—	—
	1572: 23	x	x	x	x	—	—	—	—
	1573: 12	x	x	x	x	—	—	—	—
	1577: 12	x	x	x	x	—	—	—	—
	1578: 8	x ²	x	x	x	—	—	—	—
	1579: 13	x	x	x	x	—	—	—	—

¹ Register över Västmanlands tiondelängder saknas. Ev tiondelängder i VmH redovisas inte här.

² Skadad.

324 Tiondelängder

		Alunda	Ekeby	Hökhuvud	Morkarla	Skätthammar	Stavby	Tuna	Almunge	Övriga sock- nar i När- dinghundra
Prt 3	1543	-	-	-	-	-	-	-	x	x ¹
	1555	-	-	-	-	-	-	-	x ²	x
	1556	-	-	x	-	-	-	-	-	-
Prt 4	1543	-	x	-	-	x	-	-	-	-
	1555	x	x	-	x	-	x	x	-	-
	1556	-	x	-	-	x	x	x	-	-
UH	1561: 14	-	-	-	-	-	-	-	x ³	-
	1566: 8	-	-	-	-	-	-	-	x	x
	1566: 20	x ⁴	x ⁴	x	x	x	x ⁴	x ⁴	-	-
	1566: 22	-	-	-	-	-	-	-	x ³	-
	1567: 13	-	-	-	-	-	-	-	x ³	-
	1567: 18	-	-	-	-	-	-	-	x	x
	1567: 22	x	x	x	x	x	x	x	-	-
	1568: 10	-	-	-	-	-	-	-	x ³	-
	1568: 13	-	-	-	-	-	-	-	x	x
	1568: 17	x	x	x	x	x	x	x	-	-
	1569: 8	-	-	-	-	-	-	-	x	x
	1572: 21	x	x	x	x	x	x	x	-	-
	1573: 11	x	x	x	x	x	x	x	-	-
	1573: 19	-	-	-	-	-	-	-	x	x
	1577: 19	x	x	x	-	x	x	x	-	-
	1578: 4	-	-	-	-	-	-	-	x	x
	1578: 6	x	x	x	x	x	x	x	-	-
	1579: 2	-	-	-	-	-	-	-	x	x

Tiondelängderna har endast använts för avsnittet om den kyrkliga indelningen och förhållandet mellan jordebokssocken och kyrksocken. Däremot har de uppgifter de ger om de enskilda byarna och tiondegivarna som regel inte utnyttjats.

x = fullständiga tiondelängder

¹ För Bladåkers sn finns dessutom en odaterad längd, sannolikt från 1540-talet.

² Endast Närdinghundra-delen.

³ Endast Rasbo-delen.

⁴ Innehåller även 1565 års längd.

Förkortningar: källor och citerad litteratur

Käll- och litteraturhänvisningar sker genom användande av nedanstående *förkortningar*, följda av 1) för källpublikationer med numrerade handlingar: handlingens *ordningsnummer* eller (om handlingarna inte är genomgående numrerade) *delnummer:ordningsnummer*, 2) i samtliga övriga fall: *sidnummer*.

- AF Almquist J A, Frälsegodsens i Sverige under storhetstiden. I—III. Sthlm 1931–47.
- AH Almquist J E, Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden. Sthlm 1960.
- AL Almquist J A, Den civila lokalförvaltningen i Sverige 1523–1630. 1–4. Sthlm 1917–23.
- ALD Almquist J E, Lagsagor och domsagor i Sverige. 1–2. Sthlm 1954–55.
- AoE Arv och eget-serien, KA.
- B 2 Smärre avskriftsamlingar, RA.
- B 15 Lars Eriksson Sparres kopiebok, RA. — Kopieböckerna, B 14–16, är troligen framställda mellan åren 1635 (ev 1628) och 1643 (Sjögren P, Släkten Trolles historia intill år 1505 s 359 ff, Liedgren J i *Archivistica et Mediaevistica* s 253, Scheffer C G U i *Arkivvetenskapliga studier* 4 s 331 ff).
- B 19 Äldre avskrifter ur medeltidshandlingar, RA.
- BEK Beskrifning till kartor upprättade i Rikets ekonomiska (allmänna) kartverk. — Aktuella häften: Stockholms län: Frösåkers härad 1908 (Sthlm 1911), Nordinghundra härad 1907 (Sthlm 1910), Uppsala län: Films-Dannemora tingslag 1863–64 (Sthlm 1865), Norunda härad 1862 (Sthlm 1865), Olands tingslag 1862–63 (Sthlm 1865), Tierps tingslag 1863 (Sthlm 1865), Wendels tingslag 1862–63 (Sthlm 1866), Wesslands-Elfkarleby tingslag 1862 (Sthlm 1866).
- BhS(p) Bergshammarssamlingen (pergamentsbrev), RA.
- BiS Bielkesamlingen, RA.
- Brocman Brocmans Historiskt-topografiska samlingar M 10:1–12, KB.
- BSH Bidrag till Skandinaviens historia. Utg af C G Styffe. 1–5. Sthlm 1859–84.

326 Förkortningar

- C 4 Register över Karl Knutssons och drottning Katarinas jordabrev. — Brevförteckningen är sannolikt till större delen upprättad på 1450-talet men föreligger troligen i en avskrift (1470-talet?) (StO XXIV).
- C 7 Karl Knutssons jordebok över gods i Uppland, Södermanland, Västmanland och Närke, 1450-talet. C-serien, RA.
- C 8 Förteckning över Magdalena Karlsdotters (Bonde) arv efter Karl Knutsson, 1473. C-serien, RA. (HT 1904 s 233 ff)
- C 39 Gustav Karlssons (Gumsehuvud) jordebok över gods i Uppland, Östergötland, Småland och Västergötland, 1486. C-serien, RA. (NoB 1956 s 1 ff)
- C 50 Strödda jordeboks- och räkenskapsanteckningar. C-serien, RA.
- D 1 Uppsala domkyrkas jordebok 1376. D-serien, RA.
- DChP Diplomatarium Christierni primi. Utg av H Knudsen. Kbh 1856.
- DDal Diplomatarium Dalecarlicum. Utg af C G Kröningsvärd och J Lidén. 1–3 + supplement. Sthlm, Falun 1842–53.
- DK Diplomatariekommittén(s samlingar).
- DMS 1:1 Det medeltida Sverige, Uppland, Norra Roden. Sthlm 1972.
- DN Diplomatarium Norvegicum. Utg af C R Unger m fl. I–XX:1. Kristiania 1849–1919.
- DoSk Dovring F, De stående skatterna på jord 1400–1600. Lu 1951.
- DRA(p) Danska Rigsarkivet (pergamentsbrev).
- DS Diplomatarium Suecanum. Utg af J G Liljegren m fl. I–VI, VIII:1–3, IX:1, X:1. Sthlm 1829–1970.
- EcklBost Redogörelse för de ecklesiastika boställena 1 (Gävleborgs län). Sthlm 1904.
- EK Ekonomiska (Allmänna) kartverkets karta. Skala 1 : 50 000. Se *Kartor* nedan.
- EngsöA(p) Engsö-arkivet (pergamentsbrev), KrA.
- Esb Bjurling O, Das Steuerbuch König Eriks XIII. Versuch einer Rekonstruktion. Lu 1962.

- EÄ Elgenstierna G, Den introducerade svenska adelns ättartavlor. I–IX. Sthlm 1925–36.
- FMU Finlands medeltidsurkunder. Utg genom R Hausen. I–VIII. Helsingfors 1910–35.
- FoR Frälse- och rusttjänstlängder, KA.
- Fritz Fritz B, Hus, land och län 1–2. Sthlm 1972–73.
- GbrA(p) Gimo bruks arkiv (pergamentsbrev), Gimo.
- Gen Genealogica, RA.
- GenJbU Generaljordebok för Uppland 1696. Svenska donationskontoret D III, KKA.
- GeomJb Geometriska jordeböckerna, LmS.
- GiOV Gillingsstam H, Ätterna Oxenstierna och Vasa under medeltiden. Sthlm 1952–53.
- GiSi Gillingsstam H, Ätten Siöblads medeltida släktförbindelser och äldsta historia. Skr utg av Genealogiska föreningen, 4. Gävle 1949.
- GR Konung Gustaf I:s registratur. Utg genom V Granlund m fl. 1–29. Sthlm 1861–1916.
- Hammarström Hammarström I, Finansförvaltning och varuhandel 1504–1540. Up 1956.
- HH Historiska handlingar.
- HH 3 ——— 3:1: Rusttjänst- och andra beskattningslängder från sextonde århundradet. Sthlm 1863.
- HH 8 ——— 8:1: Bidrag till den katolska hierarkiens historia i Sverige 1463–1515. Sthlm 1879.
- HH 11 ——— 11:1: Undervisning om rikets ränta 1530–1533. (Utg af Hans Forssell.) Sthlm 1879. — Utgåvan återger URR 1530 med avvikelser och ändringar tagna ur URR 1533.
- HH 13 ——— 13:1: Konung Erik XIV:s nämnds dombok. Utg genom C Silfverstolpe. Sthlm 1884.
- HH 39 ——— 39:1: Handlingar till Nordens historia 1515–juni 1518. Utg genom L Sjödin. Sthlm 1967–69.
- HHLG Handlingar rörande Helga Lekamens gille i Stockholm I–III. Utg av I Collijn. Sthlm 1921–30.
- HoTu Holmberg K A, De svenska tuna-namnen. Up 1969.
- HSH Handlingar rörande Skandinaviens historia.

328 Förkortningar

- HSH 19 — — — 19:1: Handlingar hörande till medeltidens historia. Herr Svante Stures Acta och Handlingar. Sthlm 1834.
- HSH 20 — — — 20:1: Herr Svante Stures Acta och Handlingar (fortsättning från HSH 19). Sthlm 1835.
- HT Historisk tidskrift. 1881–.
- K Serien Kungl arkiv, RA.
- KA Kammararkivet, sedan 1922 ingående i Riksarkivet.
- KApp Kammararkivets pappersbrev.
- KB Kungliga biblioteket.
- Kbam Karlsson K H, Biografiska anteckningar för medeltiden, Riddarhuset.
- KBefUpbr Kunglig befallningshavandes i Uppsala län brev, ULA.
- Kbr Kungligt brev.
- Kjällerström Härad och kontrakt i Uppland, Svensk teologisk kvartalskrift 1958:3 s 205–212.
- KKA Kammarkollegii arkiv.
- KKbr Kammarkollegii brev.
- KommGrUVmGäKommissionen angående gränsläggning mellan Uppland, Västmanland och Gästrikland 1709, RA.
- KrA Krigsarkivet.
- KrappS(p) Krapperupsamlingen (pergamentsbrev), LUB.
- KSH Kyrkors, skolors och hospitals akter, KA.
- Lanforsen Uppsala läns norra domsagas häradsrättsprotokoll ... ang bättre rätt till strömfallet Lanforsen. Sthlm 1913–16.
- LmS Lantmäteristyrelsens arkiv. — Se även *Kartor* nedan.
- LSB Linköpings Stifts- och Landsbibliotek.
- LuSS Lundholm K-G, Sten Sture den äldre och stormännen. Lu 1956.
- Länsreg Länsregister för angivet år, KA. Länsregistren för år 1540, 1544 och 1558 är tryckta i AL 3.
- MGrb Margareta Grips bok, RA mikrofilm.
- Mörbyboken Mörbyboken, GbrA, RA, mikrofilm.
- Nevéus Nevéus E, Vår hembygd Nora. Tierp 1960.
- NoB Namn och Bygd. Tidskrift för ortnamnsforskning. 1913–.

Norabygden NärdhdrA	Nilsson E, Den försvunna byn. Norabygden 1930. Närdsinghundra häradsrätts arkiv, DK fot.
OAU Olandsbygden	Ortnamnsarkivet i Uppsala. Olandsbygden. Utg av Södra Olands hembygds-gille. 1931-.
Omb	Ombudsmannaarkiv.
ONF	Olsson Nordberg S, Fornsvenskan i våra latinska original- diplom före 1300. 1-2. Up, Sthlm 1926-32.
PD	Peringskiölds diplomatarium. VHAA:s deposition, RA.
PHT	Personhistorisk tidskrift. 1898-.
Prt	Prostarnas tionderäkenskaper, KA.
RA	Riksarkivet.
RAp	Riksarkivet pergamentsbrev.
RApDRA	Pergamentsbrev överförda från danska rigsarkivet, RA.
RApp	Riksarkivets pappersbrev.
RAämbA	Riksarkivets ämbetsarkiv.
RedJbU	Reduktionsjordebok för Uppland 1686, Redkomm D IV b:2, KA.
Redkomm	Reduktionskommissionen, KA.
RenDbUp	Renoverad dombok för Uppsala län angivet år och nummer, RA.
RenDbVm	Renoverad dombok för Västmanlands län angivet år och nummer, RA.
RepDan II	Repertorium Diplomaticum Regni Danici Medievalis, 2. række 1-9. Utg av W Christensen. Kbh 1928-39.
Rhezelius	Rhezelius J H, Monumenta Uplandica. Reseanteck- ningar från åren 1635, 1636, 1638. Utg af C M Sten- bock och Oscar Lundberg. UFT VII. Up 1915-17.
RLjbrfört	Rasmus Ludvigssons jordebrevsförteckningar, SKH.
SA(p)	Sturearkivet (pergamentsbrev), RA.
Sc	Scandia. Tidskrift för historisk forskning. 1928-.
SD	Svenskt diplomatarium från och med år 1401. Utg ge- nom C Silfverstolpe och K H Karlsson. I-IV:1-2. Sthlm 1875-1904.
SFSS	Samlingar utgivna av svenska fornskriftssällskapet. Sthlm 1844-.

330 Förkortningar

- SFSS 7 ——— 7:1-3: Ett fornsvenskt legendarium. Utg af George Stephens. Sthlm 1847-74.
- ShS(p) Säfstaholmssamlingen (pergamentsbrev), RA.
- SjS(p) Sjöholmssamlingen (pergamentsbrev), RA.
- SKBA(p) Stora Kopparbergs Bergslags AB arkiv (pergamentsbrev), Falun.
- SKHRA Strödda kamerala handlingar, RA.
- SkoKlJb Sko klosters medeltida jordeböcker (D 7, D 5, D 6). Utg av A Peetre, SVSL. Lu 1953.
- SkS(p) Skoklostersamlingen (pergamentsbrev), RA.
- SMR Svenska medeltidsregister. Förteckning över urkunder till Sveriges historia 1434-1441. Utg av S Tunberg. Sthlm 1937.
- SoH Släkt och hävd. 1950-.
- SRA Svenska riksdagsakter 1521-1718 ser I 1:4. Sthlm 1887-1938.
- SRP Svenska riks-archivets pergamentsbref från och med år 1351. Förtecknade med angifvande af innehållet (av N A Kullberg). I-III. Sthlm 1866-1872.
- SRPp Svenska Riksarchivets pappershandlingar 1351-1400. Förtecknade med angifvande af innehållet. Sthlm 1887.
- SSJb Sten Stures jordeböcker, AoE 42.
- StO Ståhle C I, Studier över de svenska ortnamnen på -inge. Lu 1946.
- StTb Stockholms stadsböcker från äldre tid. II:1-: Stockholms stads tänkeböcker 1474-. Utg genom E Hildebrand m fl. Sthlm 1917-. — Hänvisning sker till StTb och avser den volym som motsvaras av det årtal som anges i notisen.
- SU Styffe C G, Skandinavien under unionstiden. 3:e uppl. Sthlm 1911.
- SvDon Svenska donationskontorets arkiv, KA.
- SvHoA Svea hovrätts arkiv, RA.
- SvK Sveriges Kyrkor. Konsthistoriskt inventarium. Utg av Sigurd Curman m fl. Uppland III: Långhundra och Nardinghundra härad (U III:3, U III:4). Sthlm 1921-53.
- SVSL Skrifter utg av Vetenskaps societeten i Lund.

- TrLjA Trolle-Ljungby arkiv, DK fot.
- U Upplands runinskrifter. Granskade och tolkade av E Wes-sén och S B F Jansson. 1-4. Sthlm 1943-58.
- U 269 a Åke Bengtsson Färlas förteckning över Jöran Åkessons (Tott) jordebrev, daterad Eka den 12 april 1572, UUB.
- UDb Uppländska domböcker.
- UDb III — — — III: Uppländska konungsdomar från vasatiden intill Svea hovrätts inrättande. Utg genom N Edling. Up, Leipzig 1933.
- UDb VII — — — VII: Långhundra härads dombok 1545-1570. Utg genom N Edling och O Svenonius. Up, Leipzig 1946.
- UDb VIII — — — VIII: Upplands lagmansdombok 1581 och 1586. Utg genom N Edling och O Svenonius. Up, Leipzig 1950.
- UdvDDBr Udvalg af hidtil utrykte Danske Diplomer og Breve fra det XIVde, XVde og XVIde Aarhundrede. Utg av C Molbech och N M Petersen. Kbh 1842-58.
- UFT Upplands fornminnesförenings tidskrift. 1871-.
- UH Upplands handlingar, KA.
- UHreg Upplands register = register till Upplands handlingar, KA.
- UKy Upplands kyrkor. Utg av Stiftsrådet i Uppsala. 12 (1964), 23 (1948), 27 (1949), 34 (1950), 36 (1958), 46 (1952), 58 (1953), 69 (1954), 78 (1956), 83 (1956), 85 (1957), 93 (1958), 119 (1966), 129 (1967), 134 (1968), 136 (1969), 149 (1971).
- ULdb Upplands lagmansdombok 1490-94. SFSS 39. Sthlm 1907.
- UpDkyPb Jordeböcker över prebenden i Uppsala domkyrka. VHAA:s deposition, RA.
- UpDkyR Uppsala domkyrkas räkenskaper 1-6, RA; 1. 1417 räkenskap, 1480 jordebok; 2. 1497, 1498, 1499 jordeböcker (tidigare D 16); 3. 1503, 1508, 1504, 1505, 1506, 1507 jordeböcker, 1502 räkenskap (tidigare D 17); 4. 1509 jordebok; 5. 1535, 1536, 1527 jordeböcker; 6. 1533, 1535, 1536, 1574-84, 1592-93 räkenskaper. — Uppsala domkyrkas jordebok 1509, KA, (tidigare UH 1509:1) åren 1504, 1505, 1507-09. — Hänvis-

332 Förkortningar

- ning sker till UpDkyR och avser de volymer (inkl jordeboken 1509), som motsvaras av de årtal som anges i notisen.
- UpDkyRL Rasmus Ludvigssons förteckning över Uppsala domkyrkas jordebrev. VHAA:s deposition, RA.
- UpTerr Lundberg B, Territoriell indelning och skatt i Uppland under medeltiden, VHAAH. Sthlm 1972.
- URR Undervisning om rikets ränta 1530 och 1533, Räntekammarbok 3 och 4, KA. (Jfr HH 11.)
- UUB(p, -pp) Uppsala universitetsbibliotek (pergaments-, pappersbrev).
- UVmH Upplands och Västmanlands handlingar, KA.
- VFT Västergötlands fornminnesförenings tidskrift. 1869–.
- VHAA Kungl Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien.
- VHAAH Vitterhetsakademiens handlingar.
- VmH Västmanlands handlingar, KA.
- VikS(p) Viksamlingen (pergamentsbrev), RA.
- Vålahdra Våla häradsrätts arkiv, DK fot.
- ÅS Årstasamlingen, RA.
- ÄSF Äldre svenska frälseläkter. I:1–2. Sthlm 1957–65.
- ÖD Örnhielms diplomatarium. VHAA:s deposition, RA.

Förkortningar, allmänna

Förkortningarna används i regel oförändrade, när de ersätter pluralform.

*	se s 10
aoe, -kvarn, -t, -uj, -äng avskr	arv- och eget-hemman (landbo), -kvarn, -torp, -utjord, -äng avskrift
betr	beträffande
bil	bilaga
bl a	bland annat (andra)
dasp, -kvarn	Danvikens hospitals hemman (landbo), -kvarn
dvs	det vill säga
d y	den yngre
dyl	dyliskt
d ä	den äldre
enh	(jordeboks)enhet
enl	enligt
etc	etcetera
ev	eventuellt
ex	exempelvis
exkl	exklusive
f	fodring; folio, r(ecto) anges normalt inte, v(erso) där- emot alltid
f, ff	följande sida/sidor
f d	före detta
fot	fotostat (-samling)
fr, -t	frälse-hemman (landbo), -torp
frman	frälseman
fr o m	från och med
gd	gård
gt	gällertal
hd, -r, -s	härad, härader, härads
hdshövd	häradshövding
heh	helgeandshus-hemman (landbo)
hn	hemman
inkl	inklusive

334 Förkortningar

jb	jordbok
jfr	jämför
jt	jordetal
Kbh	Köbenhavn
kl, -äng	kloster-hemman (landbo), -äng
klakl, -uj	Klara kloster-hemman (landbo), -utjord (Sthlm)
KMt	Kungl Majestät (s-hemman, landbo)
kr, -by, -kvarn, -löt, -t, -uj, -äng	krono-hemman (landbo), -by, -kvarn, -löt, -torp, -utjord, -äng
ky, -fjäll, -t, -uj, -äng	kyrka; kyrko-hemman (landbo), -fjäll, -torp, -utjord, -äng
kyherde	kyrkoherde
lb	landbo
Lu	Lund
m	meter
marg-ant	marginalanteckning
m fl	med flera
mm	med mera
ms	manuskript (-samling)
mtl	mantalslängd
nr	nummer
nuv	nuvarande
o	och
obs	observera
odat	odaterad
omkr	omkring
opag	opaginerad
or	original
p	pergamentsbrev
pb, -kvarn, -uj, -äng	prebende, -kvarn, -utjord, -äng
pd	pund
pga	på grund av
pn, -l	penning, -land

pp	pappersbrev
pr	präste-hemman (landbo)
prot	protokoll
rd	rättardöme
reg	register
resp	respektive
rkskp	räkenskap
s	sida
se, -kvarn, -t, -uj	Sankt Eriks-hemman (landbo), -kvarn, -torp, -utjord, (Uppsala domkyrka)
sk, -bolj, -fiske, -kvarn, -ny- bygge, -t, -uj, -utfjäll, -vret, -äng	skattehemman (bonde), -boljord, -fiske, -kvarn, -nybygge, -torp, -utjord, -utfjäll, -vret, -äng
s k	så kallad(e)
skokl	Sko kloster-hemman (landbo)
skpl	skeppslag
sn, -r, -s	socken, socknar, sockens
sp	spann; spetals-hemman (landbo)
st	stycken
Sthlm	Stockholm
t ex	till exempel
tl	tiondelängd
t o m	till och med
tr	tryckt
U	Uppland
u d	utan datum
uj	utjord
Up	Uppsala
upheh	Uppsala helgeandshus-hemman (landbo)
v	verso (se f, folio)
vol	volym
våkl	Vårfruberga kloster-hemman (landbo)
äbi	ärkebiskop
ört, -l	örtug, -land

Kartor

Ekonomiska (Allmänna) kartverkets karta (EK). Skala 1:50 000.

Stockholms län: Frösåkers härad 1905. Närke härad 1904—05.
Uppsala län: Films-Dannemora tingslag 1863—64. Norunda härad 1862.
Olands tingslag 1862—63. Tierps tingslag 1863. Wendels tingslag 1862—63. Wesslands-Elfkarleby tingslag 1862—63.

Ekonomiska (Allmänna) kartverkets karta (EK). Skala 1:20 000.

Västmanlands län: kartbladen (uppmätta 1909—10, tryckta 1917):
Gysinge, Sälja, Vissjön, Skekarsbo, Buckarby, Östervåla, Ingbo, Stalbo,
Harbonäs, Huddunge och Bången.

Ekonomiska karta för Sverige (EK 1:10 000). Skala 1:10 000.

Enligt hänvisning för resp ort (jfr s 10). Stockholms län: flygfotograferingen utförd 1941—45, 1950, kartläggningen slutförd 1952—53; Uppsala län: flygfotograferingen utförd 1943—54, kartläggningen slutförd 1952—53. Västmanlands län: flygfotograferingen utförd 1945, 1951—52, 1954, 1959, kartläggningen slutförd 1960.

Topografisk karta över Sverige. Skala 1:50 000.

11 I Uppsala NV, NO.

11 J Norrtälje NV.

12 H Söderfors SV, NV, NO, SO.

12 I Östhammar SV, NV, NO, SO.

13 H Gävle SO.

Kartbladen rekognoscerade 1954—57, 1960.

Kartor i Lantmäteristyrelsens arkiv (LmS).

Enligt hänvisning i varje särskilt fall. Hänvisning till använd karta sker genom angivande av länsbokstav/sockennummer-bynummer:aktnummer. Ex "LmS A13-9:1".

Svenska orter. Atlas över Sverige med ortbeskrivning. Utg av Generalstabens litografiska anstalt. Sthlm 1932—52.

Övrig litteratur

Den hembygds litteratur, som behandlar det här aktuella området, har citerats endast i ett fåtal fall. Då den många gånger innehåller historiska och geografiska beskrivningar av värde, lämnas nedan en förteckning över sådan litteratur till den intresserade läsarens vägledning. Listan gör inte anspråk på att vara fullständig, och den upptar som regel inte sådana arbeten som enbart berör tiden efter 1600. Se även Nevéus, SvK och UKy i listan över *Förkortningar: källor och citerad litteratur*.

Almunge allehanda. Utg av Almunge hembygds gille. Norrtälje 1956.

Gustavsson E, Roslagshistoriskt: III. Roslagen under medeltiden. Tierp 1967.

Hembygden. Östervåla hembygds förenings minnesskrift vid 10 års jubileet 1936. Sala 1936.

Lannergård S, Hökhuvud. Bygd och människor,. Gimo 1956.

Levén T, Vendelbygd. Utg av Vendels hembygds förenings. Tierp 1971.

Norabygden. Nora sockens hembygds- och fornminnes förenings. Västerås 1931.

Nordin K G, Strövtåg i Norduppland. Anteckningar om geologiska, kulturhistoriska och botaniska sevärdheter. Gävle 1959.

Olands-bygden. Utg av Södra Olands hembygds gille. 1931.

Söderhielm K G, Harbo socken. En sockenbeskrivning av en Upplandssocken i Västmanlands län. Harbonäs 1971.

Tierpsbygden. Tierps hembygds gilles skriftserie. Nr 1-2. Tierp 1938, 1958.

Ortregister

Ortregistret är uppdelat i två avdelningar: I *Orter i Tierp, Våla, Vendel, Oland och Närke* och II *Orter utanför Tierp, Våla, Vendel, Oland och Närke*. I det förra är ortnamnen alfabetiskt ordnade och i det senare regionalt (men alfabetiskt inom varje större område). Ortnamnen inom parentes är sockenangivelse, varvid 1500-talets kamerala indelning avses (som regel anges dock även senare förändringar). Då en sockens eller ett härads namn i framställningen utnyttjats enbart för lägesbestämning, har det inte införts i registret. De kursiverade siffrorna anger utförligare beskrivning. Om en ort förekommer flera gånger på samma sida, har det inte anmärkts särskilt. För förkortningar och * se s 333 ff.

I Orter i Tierp, Våla, Vendel, Oland och Närke

- Agnebo (Tierp) 61, 66, 67
 *Alastanthodhum (Nora) 112, 121
 Alberga (Vendel) 144, 173
 Alby (Ununge) 310
 Allerbäcke (Vendel) 144, 164, 178
 Almunge sn 22, 26, 27, 28, 271—280, 300
 Almunge åtting 271
 Almungeberg (Almunge) 272, 275, 277, 278
 Alunda sn 22, 26, 27, 28, 187, 188, 189, 190—220, 232, 236, 257, 269
 *Ambiörnholman (Nora) 116
 Andersbo (Nora) 90, 112, 116
 *Androde (Morkarla) 229, 234
 *Annebord (Vendel) 150, 169
 Apalbol (Knutby) 300
 Armanbo (Nora) 112, 113, 114
 *Arnasætra (Bladåker) 281, 286
 *Arnebole (Morkarla) 229, 234
 Arvidsbo (Tierp) 61, 66, 78, 80
 *Askaboda (Tegelsmora) 178, 180
 Aspånäs (Östervåla) 25, 55, 89, 91, 95, 105, 107, 122, 123, 125 ff, 139
 Aspön (Tierp, nuv Söderfors) 78
 *Bacca (Stavby) 248, 255
 Backa (Östervåla) 90, 127
 Backgården (Tierp) 61, 72
 Baggbo (Nora) 112, 113
 *Barhængum (Vendel) 150, 153
 Barkan (Huddunge) 90, 108
 *Barkaregorden (Stavby) 248, 254
 *Bellinge (?Ekeby) 224
 Bengtsbo (Vendel) 150, 164, 178
 *Bengtsbo (Vendel) 150, 155
 Bennarby (Tegelsmora) 180
 Bennebol (Bladåker) 281, 284, 306, 316
 Berg (Harbo) 90, 94, 101
 *Berg (Nora) 110, 112, 117
 Berg (Tegelsmora) 180
 Berg (Vendel) 143, 144, 150
 Berg (Östervåla) 90, 127
 Berga (Alunda) 189, 194, 206, 219, 249
 Berga (Faringe) 288, 295, 298
 Berga (Harbo) 94, 99, 101, 103, 104
 Berga (Ununge) 310, 312 f, 314, 315, 317
 Bergby (Vendel) 143, 144, 150 f, 161
 Bergby hamna 143
 Bergby åtting 144
 Biskopsbo (Nora) 112
 Bjurvalla (Östervåla) 25, 90, 126, 127, 129, 133, 135
 Bjurvalla hamna 90, 111, 123
 Björinge (Ununge, nu i Edebo) 310, 313
 Björkby (Almunge) 272

- Björkdal (Knutby, nu i Fasterna) 303
 Björken (Harbo) 90, 94
 Björkö (Knutby) 303
 Björnbo (Tierp) 54, 61, 68
 Björnbo (Tolfta) 84, 87
 Blacksta (Alunda och Ekeby) 189, 190, 194, 220, 221, 224
 Bladåkersby (Bladåker) 281, 285, 287
 Bladåkers sn 22, 26, 27, 28, 271, 280—289
 Bladåkers åtting 271
 Bloka (Ununge) 31, 313
 *Bobbemyra (Harbo) 94, 121
 Boda (Nora) 90, 112, 115
 Bodakarla hamna (Östervåla) 90, 123
 *Bodhom (Vendel) 143, 151
 *Bodhum (Harbo) 94
 *Bodhum (Morkarla) 232
 Bogärde (Harbo) 94, 97, 100
 Bokarby (Vendel) 143, 144, 151, 166
 Bol (Morkarla) 189, 232, 237
 Bol (Tegelsmora) 180, 183
 Bol (Vendel) 151
 Bolet (Morkarla) 232, 238, 239
 Bolsbyn (Stavby) 189, 248, 252, 253, 254, 255, 256
 *Bolstaby bolstad (Nora) 112, 121
 Bondebo (Tierp) 54, 61
 Bondmuren (Harbo) 94 f, 98, 103, 105 f, 108
 Bondängen (Ununge) 313, 315
 Borgen (Östervåla) 90, 127 f, 132, 134, 139
 Borggårde (Hökhuvud) 189, 225
 *Borghandbodhom (Östervåla) 127
 Borrlövsta (Tuna) 189, 257, 259, 260
 *Borskulla (Vendel) 151
 *Bossabodha (Nora) 112, 116
 Botarbo (Vendel) 144, 151, 156, 173
 Botbyn (Morkarla) 189, 194, 232, 234
 *Boteby (Alunda) 194, 232
 Botmora (Skäfthammar) 189, 239
 *Botolfs bodom (Vendel) 151, 166
 Bragdebo (Östervåla) 90, 128, 139
 Brattberg (Harbo) 90, 95, 98, 131
 *Bredlöt (Hökhuvud) 225, 228
 Bredmyren (Tegelsmora) 180, 182
 Bredänge (Tierp) 54, 61
 Bro (Edsbro) 290, 291
 Bro (Nora) 96, 110, 112 f, 116, 117, 121, 122, 126, 127
 Bro (Tierp) 54, 61 f, 64, 70, 75, 76, 77, 79, 81
 Bro (Tolfta) 84 f
 Brobol (Bladåker) 284, 287
 Brockbol (Skäfthammar) 239
 Broddby (Tegelsmora) 180, 182, 183, 184, 185, 186
 Brunnby (Vendel) 143, 144, 151 f, 170
 Brunnsbo (Östervåla) 90, 128, 134, 137
 Brunnvalla (Nora) 90, 113, 114
 *Brunvalabodhum (Nora) 113
 Brusbo (Tierp, nu i Söderfors) 54, 55, 62 f, 72
 Brusebol (Ununge) 313 f, 315
 Brännbol (Faringe) 295
 Buckarby (Nora) 90, 113, 127
 Buckarby (Östervåla) 90, 128, 131, 132, 133, 136
 Buddbo (Östervåla) 128, 129, 131
 Buddbol (Ununge) 313, 314
 Bultebo (Tierp) 54, 63
 Bummelmora (Skäfthammar) 189, 241
 Burunge (Vendel) 142, 143, 152 f, 171, 179
 Burvik (Knutby) 300, 303, 309
 Buska (Nora) 90, 114, 116
 By (Harbo) 90, 96
 Byle (Knutby, nu i Fasterna) 300, 303
 *Byrkistom (?Nora) 113
 Bysättra (Knutby) 303
 Bålmyren (Vendel) 144, 153
 Bålängen (Vendel) 143, 144, 153
 *Bårsureten (Vendel) 153, 154
 Bäcklösen (Tierp) 54, 63, 65, 72
 Bägeby (Tierp) 54, 63, 65, 78, 79
 Bärby (Alunda) 189, 194 f, 197, 203, 207, 210, 216
 Bärby (Faringe) 275, 288, 295, 298
 Bärby (Östervåla) 90, 128, 129
 Bärsta (Stavby) 189, 194, 207, 248 f, 251, 254
 Börsta (Tuna) 189, 218, 257, 260, 262,

340 Ortregister

263, 267

- *Clemensboda (Nora) 112, 114
- *Clemetsboda (Östervåla) 128 f, 133
- Dalen (Tierp) 63
- Dalälven 19, 73
- Dansbo (Tierp) 63
- Dartingsbol (Bladåker) 281, 284, 306
- Degerbo (Tierp) 54, 63 f, 67, 68, 71, 77, 84, 126
- Diken (Harbo) 96, 103
- Disebo (Östervåla) 129, 130
- Djupa (Tierp) 54, 64
- Djupäng (Knutby) 303
- Djurkarsbo (Huddunge) 90, 108, 109
- Domarbo (Huddunge) 90, 108, 109
- Domarbo (Tolfta) 54, 85
- *Domareström (Tegelsmora) 185
- Dorkarby (Tolfta) 54, 85 f, 88
- *Dregarne (Vendel) 153, 155
- *Drengsboda (Nora) 90, 113, 114
- Drälinge (Alunda) 189, 195
- Dymmelsbo (Tierp) 54, 64, 71, 72
- Dyvinge (Ekeby) 189, 221 f
- Edinge (Norr-, Söder- och Öster-)
(Tuna) 189, 220, 259 f, 268, 269, 288
- Edsbro sn 22, 26, 27, 271, 290—294, 309, 313
- Edsbro åtting 271
- *Egilsetrum (Alunda) 195, 270
- *Eke (Tierp) 62, 64
- Ekeby (Knutby) 303
- Ekeby (Tuna) 189, 196, 260 f, 262, 263, 264, 268
- Ekeby (Tuna, nu i Faringe) 256 f, 261, 270, 288, 294, 295
- Ekeby by (Ekeby) 25, 189, 221, 222, 261, 291
- Ekeby sn 22, 26, 27, 28, 187, 188, 189, 190, 206, 220—225, 241, 280
- Ekeby åtting 188, 189
- *Ekebyn (Alunda) 195, 200, 207, 211
- Eken (Vendel) 153, 164, 178
- Eklunda (Harbo) 96
- Eklunda rd 96, 101, 103, 112, 136
- *Ekornahella (Nora) 118 ff
- Ektomtå (Alunda) 189, 195
- Elgarbo (Tegelsmora) 180, 183, 185
- Ellringe (Almunge) 272, 278
- Ellsta (Knutby) 303
- Elsarby (Tegelsmora) 180
- *Elwobristh (Nora) 114, 121
- Eneby (Almunge) 272
- *Eneby (Harbo) 96, 103
- Eneby (Tuna) 189, 260, 261, 263
- Enen, Lilla (Vendel) 150, 153
- Enen, Stora (Vendel) 153 f, 164, 174, 178
- *Engilstadhum (Stavby) 248, 249
- Erlandbo (Vendel) 143, 144, 153, 154
- Ersta (Tolfta) 54, 84, 86, 87, 88
- Esarby (Tegelsmora) 180, 182, 183
- Eskesta (Tierp) 54, 64, 66
- Eskesta åtting 54, 61
- Ettinga (Östervåla) 90, 129, 132, 137, 138, 139
- Ettingbo (Östervåla) 90, 129
- Exarby (Vendel) 144, 154, 168, 173
- Faggeboda (Tierp) 62, 64
- *Falledtt (Vendel) 178
- Fallet (Nora) 90, 114
- Faringe sn 22, 26, 27, 257, 261, 271, 294—299
- Faringe åtting 271
- Farsbo (Tierp) 64, 68
- Fasta Visnare (Knutby, nu i Faster-
na) 300, 307
- Fastbol (Skäfthammar) 189, 241, 245
- Fastebo (Tierp) 54, 65
- Fastnäs (Knutby, nu i Fasterna) 300, 303
- Fembäcke (Vendel) 154, 164, 178
- *Fiellan (Vendel) 154, 171, 179
- *Fiellen (Vendel) 154, 167
- Fikonbol (Vendel) 154, 155
- Fillisarby (Tegelsmora) 180, 182, 183
- Finnbo (Tierp) 65, 126
- *Finuidobohum (Harbo) 97
- *Fjellan (Tierp) 63, 65, 78
- Fjällen (Tierp) 65, 73
- Fjällen (Tierp) 65, 66, 80
- Floberga (Harbo) 94, 97, 101

- Flomyran (Nora) 113, 114
 Flymyra (Morkarla) 232
 Foghammar (Alunda) 189, 195 f
 Folkebo (Harbo) 97, 101
 Folkmora (Hökhuvud) 189, 226, 227, 228
 Fornbol (Hökhuvud) 226, 228
 Fornsälen (Östervåla) 127, 129
 Fors (Tierp) 54, 63, 65 f, 74, 83, 126
 Forsbo (Harbo) 97, 103
 Forsbo (Tierp) 66, 185
 Frebro (Tierp) 54, 61, 64, 65, 66
 Fresta (Alunda) 189, 196, 197, 209, 224, 260, 261, 262, 263
 *Fruerstu engen (Vendel) 178
 Fröbygge åtting (Tierp) 54, 61
 Fröjsta (Alunda) 189, 197
 Furuby (Alunda) 189, 197, 234
 Fågelbo (Vendel) 144, 155, 164
 Fågelsta (Östervåla) 90, 128, 129, 131, 136
 Fågelsta hamna 90, 123
 Fålbäcken (Tierp) 67, 126
 Fånby (Vendel) 143, 144, 150, 154, 155, 156, 165, 170
 Fäcklinge (Tierp) 54, 61, 65, 66 f, 70
 *Gamble Engh (Tierp) 67, 74
 Gambol (Vendel) 155, 172
 Garnbo åtting (Alunda) 188, 189
 *Garppabolet (Tuna) 189, 256, 261, 288
 Gavel (Knutby) 281, 304, 306, 316
 Gela (Alunda) 189, 194, 196, 197, 203, 212, 238, 289, 299
 *Gilberga (Almunge) 272, 275
 Gillberga (Tolfta) 54, 84, 86
 *Gillbäckz nääs (Nora) 117
 Gimo (Skäfthammar) 189, 239, 241, 242, 246
 Ginka (Östervåla) 25, 90, 121, 128, 129 f, 133, 135
 Gisselbo (Tierp) 67, 126
 Girsolbol (Bladåker) 284, 285, 289
 Glottsta (Alunda) 189, 196, 197, 211
 Glucksnäs (Tierp, nuv Söderfors) 67, 78
 *Glømmynge (Ununge) 293, 310, 312, 314 f, 317
 Gnöte (Tegelsmora) 180, 182, 183, 185
 Goboda (Tierp, nu i Viksta) 63, 67
 Golvsta (Alunda) 189, 198, 202, 208, 215, 216, 266
 Gottbol (Ununge) 313, 315
 Granberga (Huddunge) 90, 108, 109, 110
 Gransätra (Harbo) 94, 97, 98, 105
 Grimsarbo (Tierp, nuv Söderfors) 54, 55, 67, 73, 74, 84
 Grimsholmen (Nora) 117 ff
 Gropen (Stavby) 249, 255
 Grunsta (Knutby) 278, 304, 309
 Gryttbo hamna (Vendel) 143
 Gryttby (Vendel) 142, 143, 144, 153, 155 f, 166, 179
 Gryttby åtting 144
 Gryttjom (Tierp) 55, 67 f, 69, 75, 80
 Gryttjoms åtting 54, 61
 Gråmyren (Harbo, nu i Björklinge) 97, 105 f
 Gränby (Almunge) 275, 276, 277
 Gränome (Stavby) 189, 249 f, 255, 264, 294
 Gränsta (Knutby) 300, 304
 Gräsbo (Östervåla) 90, 103, 104, 130
 Gräsbo hamna 90, 123
 Gubbo (Tierp) 68, 69, 83
 Gulboda (Vendel) 155, 156
 Gundbo (Vendel) 144, 156, 173
 Gundbo (Östervåla) 55, 68, 89, 122, 126, 130
 Gundbyn (Alunda) 189, 199
 *Gunnarby (Tegelsmora) 182, 183
 Gunnarsbo (Tierp) 54, 61, 63, 68
 Gunnarsbo (Östervåla) 95, 131, 138
 Gunnarvet (Tierp) 68, 75
 *Gunnefall (Tierp) 68, 81
 *Gunnekiill (Tegelsmora) 182, 185
 Guttorp (Harbo) 97, 103
 *Gydabole (Morkarla) 232, 237
 *Gyllabæck (Nora) 117
 Gyllby (Tegelsmora) 25, 180, 182, 184, 186
 *Gyllinarör (Nora) 117
 Gåsbol (Vendel) 156, 164, 178, 179

342 Ortregister

- Gåsbol (Vendel) 156
 *Gåsebo (Vendel) 151, 156
 Gåvastbo (Östervåla) 90, 113, 131
 Gädtsjö (Nora) 90, 113, 114, 116, 123
 Gällarbo (Östervåla) 90, 131
 Gärdebyn (Alunda) 189, 199
 Gärdsmyra (Vendel) 156 f, 164, 178
 Gärsta (Edsbro) 262, 290, 291
 Gästbo (Östervåla) 90, 128, 131, 132, 134, 136
 Göksby (Tegelsmora) 180, 182, 185
 Gölsmossen (Nora) 117
 Götby (Tegelsmora) 180, 183
- Haberga (Alunda) 189, 199, 201, 208, 209, 219
 Hagby (Almunge) 275
 *Hakawreten (Nora) 122
 Haknäset (Nora) 122
 *Halfföris engh (Knutby) 304
 Halls (Tierp) 54, 64, 68, 69, 70, 74, 77, 81
 Hallsboön (Tierp) 68
 Hallsjö (Huddunge) 25, 90, 108, 109
 Hallsta (Tierp) 69
 Halsbäcken (Nora) 117
 Halsingbo (Tierp) 67, 69, 73
 Halsingeby (Huddunge) 109
 Halsinge hamna 90, 108, 109, 111
 Halsingsarfve (Tierp) 69
 Halvbygda (Morkarla) 189, 232
 Halvöreby (Morkarla) 189, 200, 211, 218, 232, 233, 237, 256
 *Hamarbec (Harbo) 97
 Hammarby (Alunda) 189, 199, 207, 211, 251
 Hamra (Ekeby) 189, 197, 222, 245
 Hamra (Vendel) 157, 164, 178
 *Hanaholm (Nora) 115
 Hanbäcken (Nora) 115
 Hanunda (Hökhuvud) 189, 227
 Happsta (Alunda) 189, 195, 200, 202, 209, 211, 232
 Harbo hamna 90, 91
 Harbo sn 21, 22, 25, 26, 27, 89, 90, 91—108, 122, 135
 Harbonäs (Harbo) 95, 98, 107, 126
 Harboån 19, 95, 105
- Harsbo (Tierp, nuv Söderfors) 54, 55, 69
 Hastelsbo (Vendel) 144, 157
 Helganbo (Östervåla) 90, 131, 134, 136, 139
 Hemmingsbo (Nora) 90, 114, 121
 Hemmingsbo (Tolfta) 54, 86
 Hemmingsbo (Östervåla) 129, 131, 139
 Hemåla (Knutby) 304 f, 306
 Henninge (Norrr- och Söder-) (Ununge) 315
 *Heptestha (Tuna) 261
 Hermansbol (Ununge) 312, 313, 314, 315
 Hertigbo (Huddunge) 90, 109
 Hindersbo (Östervåla) 55, 69, 89, 122, 126, 131
 Hjortrongolv (Tegelsmora) 182, 183
 *Holingerssarffwedt (Tierp) 68, 69, 73, 83
 Holm (Harbo) 90, 98
 Holm (Nora) 90, 114
 Holmbo (Tegelsmora) 180, 182, 183
 *Holstansboda (Vendel) 157, 164, 178
 *Holuidhabodha (Vendel) 157
 Holvarbo (Vendel) 144, 157, 161, 166, 168, 170, 178
 Holvarbo (Östervåla) 55, 69, 89, 122, 131
 Holvastby (Nora) 90, 112, 114, 121
 *Horckars engen (Vendel) 178
 Horsbol (Morkarla) 206, 209, 213, 215, 233, 234
 Horsskog (Östervåla) 90, 128, 131
 Hov (Almunge) 275
 Hov (Vendel) 157 f, 164, 165, 174, 178
 Hov (Östervåla) 123, 132
 Hovberga (Östervåla) 90, 129, 132, 137, 139
 Hovgårdsberg (Vendel) 158, 164, 178
 *Hoxtha wreth (Östervåla) 136
 Huddunge sn 22, 27, 89, 90, 107, 108—110
 *Hugge teygh (Morkarla) 233
 Huggle (Östervåla) 90, 132, 134, 135, 139

- *Huitbiersbo (Bladåker) 284
- *Husaby närddhingiahundare (?Bladåker) 284
 Husby (Bladåker) 281, 284, 306
 Husby (Stavby) 189, 250
 Husby(borg) (Tierp) 21, 22, 55, 68, 69, 71, 79, 83
 Husby kapell (Tierp) 55, 69
 Husby (Vendel) 142, 158
- *Huseby ffield (Tierp) 69
 Hydinge (Ununge) 312, 315
 Hånsta (Ekeby) 189, 222 f, 224, 265
- *Hååkenebordh (Vendel) 158, 170
 Häcklinge (Tuna) 189, 218, 259, 261 f
 Hällfors (Tierp) 69 f, 126
 Håsselby (Harbo) 91, 97, 98, 103, 126
 Håsselby (Tuna) 257, 260, 262 f, 264, 267
 Högsbo (Nora) 90, 114
 Hökby (Vendel) 143, 144, 158
 Hökhuvuds sn 22, 26, 27, 28, 187, 188, 225—229
- Igelsbo (Vendel) 144, 158
 Igelsbygda (Skåfthammar) 189, 241 f, 246
 Iggelbo (Tierp) 70, 98, 126
 Ignesta (Bladåker) 285, 286, 288
 Ilmårsberg (Tierp) 54, 70
 Ingborgbo (Tierp, nu i Östervåla) 55, 70, 122, 132, 133
- *Ingebo (Tierp) 62, 66, 70, 75
 Ingeborgsby (Knutby) 305, 306
- *Ingefremorenn (Hökhuvud) 226, 227, 242, 243, 246
 Ingensjön (Östervåla) 132
- *Ingewaldsgord (Stavby) 250, 253
 Ingvasta (Almunge) 275
 Ingvasta (Alunda och Ekeby, nu i Alunda) 189, 190, 200, 220, 223, 238
 Inninge (Stavby) 189, 199, 249, 250 f, 252
- Jom (Ekeby) 189, 223, 269
- *Jonsaruedt (Tierp) 68, 70
 Jordansbo (Vendel) 159, 164, 178
 Jortslunda (Alunda) 189, 200 f, 214
- *Juddebol (Bladåker) 285, 287
- Jugansbo (Östervåla) 90, 121, 128, 131, 132, 133, 136, 137
 Julsättra (Almunge) 275
- *Jåpsboda (Östervåla) 127, 132
 Jålsta (Alunda) 189, 199, 201, 215, 216
 Järkebo (Vendel) 159, 164, 174, 178
 Järkebo (Harbo) 90, 98 f
 Järpebo (Östervåla) 99, 126
 Jönninge (Stavby) 189, 216, 249, 251 f, 254, 268
 Jörsön (Tierp, nuv Söderfors) 71, 78
- *Kalsmoro (Alunda) 201
 Kalvön (Nora) 115, 121
 Kamsta (Almunge) 272, 275
 Kanikebo (Östervåla) 90, 129, 133, 137
 Karbo (Harbo) 90, 99
 Karboda (Vendel) 159, 179
 Karbol (Bladåker) 285
 Karby (Vendel) 143, 158, 159 ff, 163, 170, 174, 175, 176 f
 Karby rd 160
 Karlebo hamna (Vendel) 143
 Kasbo (Östervåla) 133, 138
 Kasbol (Bladåker) 285, 288
 Kastebo (Tierp) 54, 71
- *Katteboll (Knutby) 305
- *Kellaræbodhom (Vendel) 143, 161
- *Keringebodhe engh (Vendel) 178
 Kerstinbo (Nora) 90, 115, 118 ff
 Kilarna (Tegelsmora) 180, 182, 183
 Kilbo åtting (Tierp) 54, 61
 Kilby (Alunda) 25, 189, 201 f, 203, 204, 211, 236, 322
 Killingboda (Vendel) 161, 166
 Kimmelsbol (Vendel) 151, 161, 169
- *Kippeboll (Bladåker) 285
 Kisberg (Vendel) 143, 144, 161
 Klev (Alunda) 189, 194, 202, 209, 212
 Klingsbo (Tierp) 54, 71
 Klingsbo (Vendel) 161, 173
 Klockarbol (Hökhuvud) 189, 227
 Klockargården (Almunge) 272, 275
 Klockargården (Bladåker) 281
 Klockargården (Edsbro) 290
 Klockargården (Faringe) 297

344 Ortregister

- Klockargården (Harbo) 99
 Klockargården (Skäfthammar) 242
 Klockargården (Tuna) 268
 Klockargården (Ununge) 316
 Klostret (Östervåla) 127, 133
 Kläringe (Vendel) 161
 Knaby (Morkarla) 189, 233, 236
 Knutbo (Tegelsmora) 180, 183
 Knutby sn 22, 26, 27, 271, 285, 300—
 309
 Knutby åtting 271
 Knutkulla (Tierp) 71
 Knutsbol (Skäfthammar) 189, 242
 Kobol (Ununge) 281, 306, 315 f
 Kolarmora (Bladåker) 285, 306
 Kolsta (Knutby) 305
 Koparven (Vendel) 157, 161
 *Kopparboda (Tierp) 70, 71, 79, 80
 Korbo (Östervåla) 70, 90, 133, 137
 Kragsta (Ununge) 292, 313, 316
 Krigsmora (Skäfthammar) 242
 Krogsbol (Faringe) 288, 295
 Krogsta (Tuna) 189, 257, 259, 263,
 270
 Kryssbo (Vendel) 144, 161
 Kråkbo (Tegelsmora) 157, 164, 178,
 183
 Kråknäset (Nora) 115, 121
 *Kuckebo (Östervåla) 129, 133, 135
 *Kuggeby (Almunge) 272, 275 f, 278
 Kuggelbobacken (Östervåla) 133
 Kulla (Norr- och Söder-) (Morkarla)
 189, 232, 233 f, 235
 Kulla (Vendel) 152, 161, 164, 174,
 178
 Kullarbo (Östervåla) 133, 135
 Kullbol (Vendel) 162, 164, 178
 Kullby (Knutby) 305, 307
 Kullen (Bladåker) 281, 285
 Kumla (Knutby) 305
 Kungsviken (Tierp) 69, 71
 Kvarsta (Harbo) 99 f, 103, 205
 Kydingeholm (Alunda) 189, 202, 208,
 237
 Kyrkbyn (Faringe) 243, 288, 295, 297,
 298, 299
 Kyrketorp (Harbo) 94, 100
 Kyrkohamn (Tegelsmora) 180
 Kyrkoängsfjäll (Almunge) 276
 Kyttinge (Tuna) 189, 260, 263, 264
 Kåbo (Östervåla) 133, 136
 Kågarbol (Almunge) 276
 Kålbo (Vendel) 143, 144, 162
 Kåbbebo (Tegelsmora) 180, 182, 183,
 184
 Kåbbo (Harbo) 90, 100
 *Kædelingaswunda (?Knutby) 312
 *Kælebodhum (Nora) 115, 121
 Källinge åtting 271
 Källberga (Alunda) 189, 194, 197,
 200, 202 f, 242
 Källbäck (Vendel) 162, 178
 Källgården (Stavby) 189, 248, 252
 Källingby (Knutby) 266, 288, 306,
 308, 312
 Källsby (Tegelsmora) 180, 183 f, 185
 Källslätta (Tierp) 64, 71, 72
 Kåringaboda (Vendel) 178
 Kåringaskär (Nora) 117, 119
 Kåttlinge (Vendel) 143, 144, 162,
 164, 173, 178
 Kåttlinge hamna 143
 Kåttlinge åtting 144
 Labbo (Tegelsmora) 180, 184
 Laberga (Vendel) 160, 162, 170, 175,
 177
 Labole (Vendel) 163
 Lagbo (Huddunge) 108, 109, 110
 Lagbo (Östervåla) 90, 128, 132, 133,
 138
 Laggarbo (Östervåla) 126, 134
 Lakbäck (Nora) 90, 115, 116
 Lamyra (Vendel) 160, 163, 175, 177
 Landboängen (Vendel) 178
 *Lataby (?Knutby) 312
 *Laxö (Tierp, nuv Söderfors) 78
 Libbarbo (Vendel) 144, 163
 Lilla se resp huvudord
 *Lileby (Stavby) 252
 *Lilleby (Alunda) 203, 210
 Lindsbro (Östervåla) 90, 134
 *Lisle Ingebergbi (Knutby) 306
 *Lissaboda (Vendel) 163, 164, 178
 Lissarbo (Tierp) 63, 71
 Lisselbo (Tierp) 71, 73

- Lisselbo (Östervåla) 126, 134
 *Listarebol (Bladåker) 285
 >Listebo (Vendel) 163, 164, 178
 >Litselbo (Nora) 115
 *Littzlaboda (Harbo) 98
 >Ljusbäck (Nora) 90, 115, 116, 121
 >Lockarbo (Nora) 90, 112, 115
 >Lockelsbo (Tierp) 54, 71
 *Longewydz udd (*Långwyudd)
 >(Nora) 117, 119 f
 *Longgarn (Almunge) 276
 *Longhanyws wdth (Nora) 118 ff
 *Longha wynethanga (Nora) 118 ff
 >Lund (Edsbro) 222, 291 f, 316
 >Lunda (Alunda) 189, 201, 203 f, 322
 >Lundby (Skäfthammar) 242
 >Lundby (Tierp) 71 f, 125, 126
 >Lundbyön (Tierp) 72, 73, 80
 >Lyan (Alunda) 99, 204 ff
 *Lydhisum (Harbo) 100
 >Lydinge (Tuna, nu i Stavby) 189, 198,
 >223, 224, 246, 250, 252, 256, 264 ff,
 >267, 294
 >Lysta (Hökhuvud) 189, 225, 227 f
 *Lywma (Östervåla) 137
 >Lågbo (Tierp) 54, 63, 64, 72
 >Lågbol (Bladåker) 284, 285, 289
 >Långarsbo (Östervåla) 90, 134
 >Långbol (Almunge) 276
 >Långbro (Edsbro) 291, 292
 >Långe åtting (Alunda) 188, 189
 *Långebeckxeng (Almunge) 276
 *Långegens udd (*Långnäs udd)
 >(Nora) 117, 120
 >Långgårde (Harbo) 100, 104
 >Långgårdet (Östervåla) 131, 134
 >Långholmen (Nora) 115, 116
 >Långlådingen (Nora) 117 ff
 >Långruddu (Vendel) 160, 163, 170,
 >175, 177
 >Långraveta (Tolfta) 86
 >Långörn (Alunda) 194
 *Lårdalen (Alunda) 194, 206, 219, 224
 >Länna (Almunge) 276 f, 279
 >Länna (Huddunge) 90, 109, 110
 >Löddbys (Alunda) 25, 189, 190, 206,
 >214
 >Löddbys åtting 189
 >Löt (Hökhuvud) 226, 228
 >Löt (Tierp) 61, 72
 *Löthenes (Vendel) 163, 164
 >Lövsta (Almunge) 277
 >Lövsta (Norra- och Söder-) (Alunda)
 >25, 189, 206 f, 212
 >Lövsta åtting 188, 189
 >Marbäck (Harbo) 90, 100
 >Mariebo (Tegelsmora) 164, 184
 >Markarbo (Tierp) 54, 72
 >Marma (Alunda) 189, 199, 207, 218,
 >249, 288
 >Marstalla (Harbo) 90, 100
 *Massabode (Vendel) 163 f, 174, 176,
 >178
 *Mathzboda (Vendel) 178
 *Mattssebo engh (Vendel) 178
 >Mehede (Tierp) 54, 72 f
 >Mickelsbo (Tierp) 54, 73
 *Mjölsta (Knutby) 306
 >Mjölsta (Stavby) 189, 250, 252
 *Mjölsta äng (Almunge) 277
 >Moga (Almunge) 277
 *Moran (Harbo) 97
 *Morana (Knutby) 281, 284, 286, 304,
 >306, 316
 *Morengh (Östervåla) 136
 >Morkarla sn 22, 26, 27, 28, 187, 188,
 >189, 190, 229—239
 >Morkarla åtting 188, 189, 241
 >Morkullen (Morkarla) 233, 234
 *Moro (Alunda) 207
 *Moro (Bladåker) 285 f, 289
 >Mossbo (Nora) 115
 >Mossbo (Vendel) 164, 178
 >Munga (Tierp) 54, 65, 71, 72, 73, 74,
 >76
 *Musabol (Alunda) 207
 >Muskarbo (Tierp) 54, 73, 76
 *Mus-öhn (Tierp) 73
 >Myra (Ununge) 316 f
 >Myren (Vendel) 143, 164, 178
 *Myriby (Ununge) 279, 312, 313, 317
 >Myrkarsbo (Vendel) 144, 164, 167,
 >178
 *Myrum (Harbo) 100, 105
 >Myrkja (Edsbro) 239, 292, 293

346 Ortregister

- Myssinge (Tuna) 189, 266
 Mysslunge (Alunda) 189, 195, 207 *f*
 *Myssøø (Tierp) 67, 73 *f*
 Mångsbo (Östervåla) 25, 90, 134, 139
 Mångsta (Alunda) 189, 208
 Månkarbo (Tierp) 54, 68, 74
 Mårdsbo (Tierp) 64, 73, 74
 Mårtensby (Knutby) 306
 Märtsbo (Östervåla) 134, 135
 *Mædelbergha (Almunge) 272, 275, 277, 279
 Mälbo (Vendel) 164 *f*, 178
 Mälbo rd 144, 150, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 172, 178, 183, 184, 185, 186
 Mälby (Knutby, nu i Fasterna) 300, 307
 Mälby (Nora) 115 *f*, 126, 130
 Mälbyn (Alunda) 189, 199, 208, 213
 Mänsta (Vendel) 157, 165, 174, 178
 Mörkmora (Knutby) 307

 Nappan (Harbo) 100
 Neckbolet (Vendel) 165, 166
 *Nibberga (Nora) 117
 Nickarängen (Morkarla) 197, 232, 234
 Nionberg (Tierp, nuv Söderfors) 54, 55, 74, 83
 Nolmyra (Harbo, nu i Björklinge) 91, 100, 105—107
 Nora sn 19, 22, 25, 26, 27, 89, 90, 106, 110—122
 Norbygge hamna (Nora) 90, 111
 Nordanhed (Nora) 116, 121
 Nordansbol (Stavby) 189, 248, 252, 254
 Nordansjö (Almunge) 277
 Nordansjö (Nora) 113, 116
 Nordanskogshamn (Tegelsmora) 180
 *Nordfall (Harbo) 100
 Nordmyra (Nora) 90, 112, 113, 114, 115, 116 *f*
 Nordsjö (Huddunge) 90, 110
 Norra se resp huvudord
 Norrbo (Harbo) 96, 100 *f*, 102, 103
 Norrby (Almunge) 277
 Norrby (Morkarla) 189, 211, 229, 234 *f*, 238
 Norrby (Tolfta) 54, 86, 87, 88
 Norrby (Vendel) 161, 165
 Norrbyggeby (Knutby, nu i Fasterna) 300, 307
 *Norre wreten (Tierp) 65, 68, 74
 Norrgarn (Bladåker) 286
 Norrgårde (Alunda) 189, 208
 Norrheninge (Ununge) 315, 317
 Norrkulla se Kulla (Morkarla)
 Norrlövsta se Lövsta (Alunda)
 Norrsälja (Harbo och Östervåla) 90, 91, 101, 122, 135
 Norr Åsbo (Nora) 122
 *Nybili (Harbo) 101
 Nyboda (Vendel) 165, 174, 176
 Nybol (Vendel) 165
 Nyby (Knutby) 307, 312
 Nyby (Stavby) 189, 252 *f*
 Nygården (Stavby) 253
 Nyvalla (Tuna) 189, 202, 239, 266
 Närdinghundra hd 20, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 271—321
 Närdinghundra hds prosteri 26, 27, 28
 Näsby (Almunge) 272, 278
 Näset (Faringe) 288, 297
 Nöttbo (Tierp, nuv Söderfors) 55, 74, 80

 Odensfors (Tierp) 74, 126
 Odenslandet (Alunda) 189, 202, 208, 212, 215
 *Ofanacrum (Morkarla) 234, 235, 238
 Offerbo (Östervåla) 90, 133, 134, 135, 138
 Ola (Bladåker) 281, 284, 286 *f*
 Olands hd 19, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 30, 31, 187—270, 271, 287
 Olands hds prosteri 26, 27, 28, 220
 Olands rd 195, 198, 202, 203, 210, 212, 213, 215, 216, 217, 218, 219, 250, 251, 252, 254, 260, 287
 Olandsån 20, 26, 27, 220, 225, 245
 Olbo (Östervåla) 90, 135
 Onsby (Alunda) 189, 208
 Onskarby (Tierp) 74
 Onsta (Tierp) 54, 67, 68, 74 *f*
 Ora (Faringe) 288, 297

- Ordsbo (Tierp) 54, 75
 Orkebo (Tolfta) 86 f, 88
 Ormeryd (Stavby) 189, 253
 *Ostensbodhum (Harbo) 101
 Ovanby (Ekeby) 189, 222, 223 f, 261, 265
 *Oxe haghen (Vendel) 178
- Padan (Stavby) 189, 248, 250, 253, 256
 Pellebol (Knutby, nu i Fasterna) 307
 Persbylånga (Tegelsmora) 180, 184, 185
 Pesarby (Tegelsmora) 180, 184, 185
 Pettbol (Bladåker) 285, 287
 Pilbo (Tierp) 67, 75
 Pinga (Morkarla) 189, 229, 235, 236, 238
 Piparbo (Tierp) 75, 126
 Pompängen (Vendel) 155, 165
 *Prestarbo (Vendel) 155, 165, 170
 *Presteboll (Alunda) 199, 202, 209
 Prästarby (Tegelsmora) 180, 184
 Prästbyn (Morkarla) 189, 235
 Prästgården (Edsbro) 291
 Prästgården (Faringe) 297
 Prästgården (Harbo) 94, 101
 Prästgården (Knutby) 300, 307
 Prästgården (Nora) 110, 112, 116, 117
 Prästgården (Tegelsmora) 184
 Prästgården (Tierp) 75, 79
 Prästgården (Tuna) 270
 Prästgården (Ununge) 310, 314, 317
 Prästgården (Vendel) 142, 165 f, 169, 178
 Prästgården (Östervåla) 135, 139
 Prästängen (Harbo) 101, 102
 *Pustebolz eng (Bladåker) 287, 317
 *Pustebols engh (Ununge) 287, 317
 Pålbo (Tolfta) 54, 66, 87
 Pålsbo (Tierp) 75, 126
 Pålsmora (Hök huvud) 226, 228
- *Qvarnholm (Tierp, nuv Söderfors) 78
- Ragnarbo (Östervåla) 135
 *Ragualsbol (Bladåker) 287
- Rакlösen (Tierp) 54, 55, 70, 75
 Ralbo (Tierp) 54, 87
 Ramna (Harbo) 90, 101
 Rangelbol (Bladåker) 284, 287
 Raskbol (Stavby) 189, 253
 Rasten (Morkarla) 215, 234, 235
 Ravastbo (Vendel) 166, 174, 176, 178
 Rekinde (Edsbro) 292, 294
 Rickebo (Östervåla) 90, 133, 135
 Rickeby (Knutby) 307
 *Riddareslåthn (Riddereslottan) (Tegelsmora) 178, 184
 *Ridderenng (Harbo) 104
 Ringelbo (Tierp) 62, 75 f, 79
 Ringsboda (Vendel) 157, 166
 *Risinge (Knutby) 278, 300, 307
 Rista (Alunda och Ekeby, nu i Ekeby) 189, 190, 209, 220, 224
 Risänge (Harbo) 96, 97, 101 f, 126
 Rocknö (Tolfta) 54, 62, 86, 87
 Roddarne (Hök huvud) 189, 226, 227, 228
 Romstarbo (Vendel) 143, 144, 165, 166
 Rosendal (Ununge) 313, 317
 Rossle (Vendel) 151, 166
 Rudboda (Faringe) 297
 *Ruddan (Vendel) 155, 166
 Rudun (Harbo) 90, 102
 *Rumpabodha (Alunda) 200, 209
 Rundbo (Tegelsmora) 180, 183, 184
 Rungarn (Bladåker) 287 ff
 Runnebo (Östervåla) 90, 135
 Ruvelbo (Tierp) 54, 76
 Rycklinge (Tuna, nu i Faringe) 189, 256 f, 266, 288, 289, 294, 298, 306
 Ryggesta (Almunge) 278
 Rålösa (Vendel) 164, 166, 178
 Råstensby (Knutby) 305, 307
 Ränka (Ununge) 317
 Rödje (Huddunge) 90, 110
 Rönäs (Almunge) 277, 278
 Rörby (Alunda och Ekeby, nu i Ekeby) 189, 190, 194, 196, 209, 216, 220, 224
 Rörgärdet (Tierp) 73, 76, 81
 Rørsby (Knutby, nu i Almunge) 272, 278, 300, 307

348 Ortregister

- Salsta (Bladåker) 284, 285, 289
 Sanda (Almunge) 277, 278
 Sandbo (Vendel) 164, 166, 178
 Sandbo åtting (Hökhuvud och Skåft-
 hammar) 188, 189
 Sandbol (Stavby) 189, 248, 253
 Sandby (Hökhuvud) 189, 226, 228 *f*
 Saringe (Tuna) 189, 259, 263, 265,
 267, 269, 270
 Seglinge (Almunge) 278
 Sellingsbo (Vendel) 166, 169
 *Seuadebo (Tierp) 76, 82
 Sidbygden (Alunda) 189, 196, 209, 214
 Siggberg (Nora) 90, 117
 *Siggbo (Tierp) 76, 79
 Silkesholmen (Nora) 117 *ff*
 Sillebo (Östervåla) 90, 127, 129, 135
 *Sillemyra (Östervåla) 128, 131, 136
 *Silliebol (Bladåker) 289
 Sissuddarna (Nora) 119
 Sixarby (Tegelsmora) 180, 184
 *Siöö äng (Alunda) 209
 Sjukarby (Tolfta) 25, 54, 64, 77, 84,
 86, 87
 Sjukar åtting 54, 61, 84
 Sjöholmen (Harbo) 97
 Sjöängen (Tuna) 209
 Skala (Tegelsmora) 180, 184, 185,
 186
 Skala hamn 180
 Skallbo (Tolfta) 54, 87
 Skarbo (Vendel) 164, 166, 178
 Skarpberg (Tierp) 76, 126
 Skarp-Ekeby (Vendel) 143, 144, 155,
 158, 164, 167, 173, 174, 176, 178
 Skarphärad (Morkarla) 189, 229,
 235 *f*, 237, 238
 Skarpvärn (Knutby, nu i Fasterna)
 300, 307
 Skarpösby (Alunda) 189, 202, 209 *f*,
 213, 270
 Skeberga (Stavby) 126, 189, 220, 248,
 249, 251, 253 *f*
 Skekarsbo (Nora) 116, 120
 Skeninge (Edsbro) 292
 Skinnarbo (Nora) 90, 112, 120
 Skinnarbo (Tegelsmora) 164, 178, 185
 Skinnarbol (Stavby) 189, 248, 252,
 254
 Skoby (Alunda) 189, 203, 210
 Skogbo (Östervåla) 90, 133, 136
 Skogsbo (Tierp) 54, 76
 *Skoleboda (Östervåla) 131, 136
 *Skoruella (Tierp) 76, 81
 Skorvelheden (Tierp) 76
 Skottbro (Vendel) 160, 167, 170, 175,
 177
 *Skrattaby (Almunge) 272, 278 *f*
 *Skredderbodh (Stavby) 248, 254
 *Skreppeboll (Bladåker) 289
 Skrikboda (Alunda) 189, 194, 195, 210
 Skytan (Vendel) 167, 172
 Skyttvreten (Tegelsmora) 186
 Skåfthammar (Norra och Södra)
 (Skåfthammar) 189, 203, 227, 239,
 241, 242 *f*, 288, 289, 297
 Skåfthammars sn 22, 26, 27, 28, 187,
 188, 189, 229, 239—246
 *Skäggesta (Tierp) 76, 81
 Skämsta (Tierp) 54, 77
 Skäringby (Knutby) 307
 Skärsjö (Nora) 90, 120
 Slagsmyren (Morkarla) 236
 *Slagsmyrum (Morkarla) 236, 269
 Sloarven (Vendel) 164, 167, 178
 Slättan (Östervåla) 136
 Smara (Edsbro) 199, 200, 204, 206,
 213, 227, 241, 278, 292
 Smedby (Vendel) 144, 154, 167, 168
 Smedby åtting 144
 Smedsbo (Harbo) 102, 103 *f*
 Smedsbo (Tierp) 54, 68, 77
 Smedsbo (Östervåla) 96, 134, 136
 Smultrongärde (Vendel) 164, 168,
 178
 Smålanda (Morkarla) 189, 218, 236
 Snårsbo (Tierp) 61, 62, 77, 87
 Solberg (Harbo) 90, 102, 108
 Solberga (Vendel) 164, 168, 178
 Solvalla (Faringe) 278, 298
 Sotter (Knutby) 308
 *Spinalandum (Alunda) 210
 *Spittaby (Sphitaby) (Vendel) 143,
 168
 *Sphitaby hamna 143, 151
 Spjällbo (Tegelsmora) 180, 182, 184,

- 185
 Sprötlinge (Alunda) 189, 195, 210 *f*
 *Spåkånebo (Vendel) 157, 168
 Spånga (Alunda) 189, 197, 211, 220, 260
 Spångby (Alunda) 189, 195, 199, 200, 202, 211, 215, 216, 219, 232
 *Stabybodhar (Stavby) 248, 254
 Stadinge (Almunge) 279
 *Staf (Harbo) 102
 Staffansbo (Östervåla) 90, 128, 132, 136
 Stalbo (Harbo) 90, 102
 Stalbo (Nora) 90, 120
 Stav (Vendel) 164, 168, 178
 Stavby by (Stavby) 189, 246, 248, 249, 254 *f*, 270
 Stavby rd 206, 251, 252, 260, 263
 Stavby sn 22, 26, 27, 28, 187, 188, 189, 246—256
 Stavby åtting 188, 189
 Stavbybodarna (Stavby) 248
 *Stempelsbod (Vendel) 168
 Stenby (Stavby) 189, 248, 250, 255
 *Stendinge (Tierp) 77, 81
 Stenlösa (Tegelsmora) 180, 182, 185
 Stensunda, Lilla (Bladåker, nu i Ekeby) 219, 280, 289
 *Stianäsrör (Sticknäs) (Nora) 117
 Stigmota (Östervåla) 126, 130, 136 *f*
 *Stipnobek (Tierp) 78
 *Stongkye (Östervåla) 137
 Stora se resp huvudord
 Strömma (Tegelsmora) 180, 185
 Stummelbol (Stavby) 248, 254, 255
 Stuten (Skäftahammar) 227, 243, 246
 Stynsberg (Tierp) 54, 63, 77, 83
 *Styringbole (Alunda) 212, 214
 Stårte (Östervåla) 90, 129, 132, 137, 139
 Stönnansbo (Tierp) 54, 66, 67, 77
 *Suensbodhum (Tierp) 78
 *Suerskelbole (Morkarla) 235, 236
 Sund (Alunda) 189, 212, 268, 270
 *Sundsgärdet (Bladåker) 289
 Sundskär (Bladåker) 289
 Sundsnabben (Tegelsmora) 185
 Sunnanänge (Tolfta) 88
 Sunnersbol (Stavby) 189, 248, 255 *f*
 Sursta (Faringe) 295, 298
 Svalman (Vendel) 168, 172
 Svanbo åtting (Tierp) 54, 61, 68, 77
 Svanby (Tierp) 25, 54, 61, 63, 65, 78, 84, 88
 Svartbäcke (Vendel) 144, 165, 168, 172
 Svedjan (Tierp) 63, 78, 126
 Svedäng (Östervåla) 90, 137
 Svensarva (Morkarla) 189, 236
 Svina (Harbo) 90, 100, 101, 102 *f*
 Svina (Östervåla) 96, 125, 126, 137
 Svingbolsta (Östervåla) 123, 128, 132, 137 *f*
 Svista (Alunda) 189, 202, 207, 208, 209, 212 *f*, 215, 218, 238, 244
 Sydinge (Alunda) 189, 208, 213
 Sydingösby (Alunda) 189, 208, 213 *f*, 261, 263
 Sälja (Nora) 116, 120 *f*, 130
 Sättra (Östervåla) 90, 131, 137, 138
 Sättra (Edsbro) 25, 292
 Sävattbo (Vendel) 160, 168, 170, 175, 177
 Söderboda (Tolfta) 85, 86, 88
 Söderby (Almunge) 277, 279
 Söderby (Alunda) 189, 200, 206, 209, 210, 212, 214, 236
 Söderby (Knutby) 306, 308
 Söderby (Morkarla) 189, 229, 236
 Söderby (Tolfta) 54, 86, 87, 88
 Söderbyggeby (Knutby, nu i Faster-na) 307, 308
 Söderfors (Tierp, nuv Söderfors) 78
 Söderfors sn 55
 *Södergierde (Alunda) 215
 Söderhamn (Tegelsmora) 30, 180
 Söderhenninge (Ununge) 315, 317
 Söderkulla se Kulla (Morkarla)
 Söderlövsta se Lövsta (Alunda)
 Söderängarna (Alunda) 215
 Södra se resp huvudord
 Södra allmanningen (Tierp) 78
 Sör Asbo (Nora) 112, 122
 Tackebo (Vendel) 164, 169
 Tadinge (Almunge) 277, 279

350 Ortregister

- Tarv (Knutby) 217, 308
 Tegelsmora sn 22, 25, 26, 27, 31, 141, 179—186
 *Teppegerhi (Östervåla) 138
 *Thuna (Tierp) 55, 78, 79
 *Thunom (Faringe) 288, 295, 297, 298
 Tierps hd 19, 20 f, 22, 24, 25, 26, 28, 30, 31, 54—88
 Tierps hds prosteri 27, 28
 Tierps rd 77
 Tierps sn 22, 25, 26, 27, 28, 54, 55—84, 89, 105, 122
 Tingvastbo (Huddunge) 25, 108, 110, 113
 Tiundaland 19, 20, 28, 117
 Tobbo (Östervåla) 90, 138
 Tobo (Tegelsmora) 180, 186
 Tolbo (Östervåla) 90, 138
 Tolfta sn 22, 25, 26, 27, 54, 84—88
 Tolvörebyn (Alunda) 215, 220, 299
 Tomsarbo (Vendel) 143, 144, 150, 169
 Tomteby (Almunge) 279
 Torgesbo (Tierp) 78, 81
 Torkelsbo (Vendel) 169
 Torp (Nora) 90, 94, 121, 127
 Torslund (Almunge) 280
 Torslunda (Tierp) 78
 Torsmyra (Vendel) 150, 169
 Torsne (Alunda) 189, 201, 208, 212, 215
 Torstängen (Tierp) 78, 83
 Tranbyn (Alunda) 189, 215, 219, 235
 Transätra (Morkarla) 189, 236
 *Tregorden (Stavby) 253, 256
 Trollan (Harbo) 95, 103
 Trollrike (Vendel) 143, 144, 169
 Trossberg (Vendel) 144, 169
 Trunby (Morkarla) 201, 236
 Tumbo åtting (Vendel) 144
 *Tuna (Vendel) 79, 142, 143, 166, 169
 'Tuna' (Tierp) se *Thuna
 Tunaby (Tuna) 189, 195, 212, 214, 252, 257, 260, 268, 288
 Tuna sn 22, 26, 27, 28, 187, 188, 189, 190, 246, 256—270, 294
 Tuna åtting 188, 189
 *Tunbo hamna (Vendel) 143, 151, 169
 Tuva (Tierp) 55, 62, 63, 79, 80
 Tyskgården (Knutby, nu i Fasterna) 308
 Täby (Faringe) 215, 297, 298 f
 Tällgårde (Vendel) 169
 Tämnaren 19, 69, 79, 91, 107
 Tämnrån 19
 Tängesbo (Östervåla) 90, 135, 138
 Tappan (Harbo) 103, 104
 Töbro (Östervåla) 138
 Ubblixbo (Tierp) 54, 79
 Ubbby (Stavby) 189, 204, 249, 256
 Uggelbo (Tolfta) 78, 88
 Uggelbo (Vendel) 144, 161, 169
 *Uggelbosmed (Vendel) 157, 170
 Ulebo (Nora) 90, 112, 113, 114, 116, 121
 Ullfors (Tierp) 54, 70, 71, 75, 76, 79 f, 125, 126
 Ullfors åtting 54, 61, 70
 Ullsarby (Morkarla) 189, 232, 237
 Ulvedsbo (Tierp) 80, 82
 Ulvsbo (Tegelsmora) 180, 186
 Umberga (Vendel) 160, 170, 175, 177
 Untra (Tierp, nuv Söderfors) 54, 55, 61, 69, 72, 74, 80
 Ununge sn 22, 26, 27, 271, 310—317
 Ununge åtting 271
 Unungeberg (Tierp) 80
 Upplanda (Tegelsmora) 25, 164, 171, 180, 182, 186
 Upplanda (Östervåla) 90, 98, 129, 133, 138, 139
 Uttersboda (Vendel) 155, 170
 Vad (Harbo) 103, 104
 Vadkar åtting (Tolfta) 54, 84
 Vagn (Edsbro) 262, 270, 293
 Valde (Skäfthammar) 25, 189, 212, 243 ff
 Valla (Edsbro) 292, 293 f
 Valla (Vendel) 143, 144, 158, 165, 170
 Vallby (Tierp) 25, 54, 61, 65, 66, 79, 80 f
 Vallskoga (Tolfta) 54, 88
 *Wangachil (Stavby) 256

- Vastarby (Tuna) 189, 260 f, 263, 266, 268
- *Wendeledhæ (Östervåla) 81, 125, 126, 139
- Vendels hd 19 f, 21, 22, 25, 30, 31, 141—186
- ”prouincia Vendil” 26, 27, 28
- Vendels sn 21, 22, 25, 26, 27, 28, 31, 141, 142—179
- *Verstadum (Tuna) 268
- *Vesteralmenning (Nora) 115, 121, 129, 132
- *Westerbyn (Morkarla) 237
- Vettsta (Alunda) 189, 194, 197, 211, 215 f
- Vibbleboda (Vendel) 151, 170
- Vibo (Tegelsmora) 180, 186
- Viby (Harbo) 100, 103 f, 130
- Viby rd 103 f
- Vida (Harbo) 104, 126
- Vida (Tierp) 55, 76, 81
- *Wijbo engen (Vendel) 178
- Villbo (Tierp) 54, 81
- *Willinghen (Tuna) 265, 268
- *Uinnungi 216
- Vinsäter (Tolfta) 88
- *Virko (Nora) 121
- Vittja (Tuna) 189, 190, 266, 268 f
- Vreta (Skäfthammar) 189, 200, 227, 238, 239, 241, 243, 246
- Vreta (Östervåla) 90, 135, 139
- *Wretha (Alunda) 201, 209, 216, 224
- Vretmo (Tolfta) 88
- *Wretten (Tegelsmora) 180, 186
- Våla hd 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 89—140
- Våla hds prosteri 27, 28, 108
- *Wår frw fiellen (Knutby) 308
- Våxome (Alunda) 189, 198, 216 ff, 308
- Väderholmen (Östervåla) 139
- Väsby (Almunge) 279, 280
- Väsby (Alunda) 189, 190, 212, 218 f, 232, 237
- Väsby (Stavby) 189, 232, 250, 256
- Väsby (Tierp) 54, 68, 76, 77, 81
- Väslinge (Alunda och Ekeby) 189, 190, 194, 206, 219, 220, 224, 239, 289
- Vässarn (Tuna) 189, 265, 267, 269, 278
- Västerbol (Faringe) 299
- Västerbyn (Bro) (Tierp) 61 f
- Väster-Ekeby (Vendel) 143, 144, 154, 171, 173, 179
- Väster-Ensta (Tierp) 54, 55, 76, 78, 81
- Västersälja (Östervåla) 90, 134, 139
- Västra se resp huvudord
- Ydingsbo (Tierp) 62, 81
- *Yghabodom (?Östervåla) 130
- Yla (Knutby) 303, 309
- Ysinge (Almunge) 280
- Ytterby (Edsbro) 294
- *Ytterbyn (Tierp) 81
- Ytternäs (Ununge) 262, 317
- Yttrö (Tierp) 54, 61, 82
- Yvre (Tierp) 54, 82, 126
- Aberga (Harbo) 94, 104
- Åby (Morkarla) 189, 232, 237, 238
- Åby (Nora) 90, 114, 121
- Åby (Stavby) 189, 256
- Åby (Östervåla) 90, 104, 127, 131, 132, 134, 138, 139
- Åbygge hamna (Nora) 90, 111
- Åbygge hamna (Östervåla) 90, 123
- Åbyggeby (Vendel) 142, 143, 144, 171 f
- Åkerbo hamna (Vendel) 143
- Åkerby (Vendel) 152, 164, 172, 174, 178
- Åkerby (Östervåla) 90, 128, 129, 132, 137, 139
- Åkra (Vendel) 143, 144, 155, 167, 168, 172
- Åkra åtting 144, 168, 172
- Ål (Alunda och Tuna, nu i Alunda) 189, 190, 199, 211, 219 f, 239, 251, 257, 260, 267, 269 f
- Ål (Vendel) 143, 144, 172
- Ålbyn (Alunda) 203
- Ålfors (Tierp) 76, 80, 82 f, 126
- Ålsunda (Alunda) 189, 190, 215, 220, 295, 299

352 Ortregister

- Ålsunda (Faringe) 190, 197, 215, 295, 299
Ålsändan (Vendel) 172
Åmyra (Harbo, nu i Björklinge) 91, 94, 97, 98, 100, 104—107, 126
Ånbo (Vendel) 144, 172
Ångsarvet (Tierp) 69, 83
Årholmen (Harbo) 95, 105 f, 108
Årsta (Tierp) 54, 78, 83, 104
Åsbo (Nora) 90, 112, 122
Åsbo (Tierp) 77, 83
Åsbo (Vendel) 169, 172
Åsby (Edsbro) 292, 294
Åsby (Knutby) 25, 309
Åskarby (Tierp) 54, 68, 83
*Åsserkyen (Tegelsmora) 185, 186
Åstorp (Ekeby) 189, 224 f, 239, 261, 288, 289
Åsändan (Vendel) 151, 154, 161, 162, 167, 171, 172, 173

Älby (Vendel) 126, 173
Älgmora (Hök huvud) 189, 228, 229, 239
Älgmyren (Morkarla) 235, 237, 238
Älgön (Nora) 118, 119
Ängsarvet (Tierp) 69, 83
Ärligbo (Nora) 90, 121, 122
Äспенbo (Östervåla) 90, 139

*Öfferbyn (Morkarla) 235, 237 f
Öfverbo (Vendel) 156, 173
Ölsbo (Tierp) 69, 83
Ön (Harbo) 90, 102, 108
Öndbo (Östervåla) 55, 83, 89, 122, 125, 126, 140
Öndebo (Tierp) 83
Örby gård (Vendel) 22, 96, 164, 165, 178
Örby (hus) (Vendel) 22, 96, 142, 164, 165, 173—178
Örbyhus hd 19, 22
Ösby (Almunge) 280
Ösby (Faringe) 25, 295, 299
Ösby (Knutby) 309
Ösby (Tuna) 189, 212, 255, 263, 270, 288
*Östansboda (Vendel) 163, 178
Östanå (Morkarla) 189, 234, 236, 238
Östanås (Nora) 112
Östanås (Tierp) 65, 67, 74, 83 f, 87, 88
Östensbo (Tierp) 63, 84
*Östenswret (Nora) 121, 122, 126
Österbol (Faringe) 299
Österby (Morkarla) 189, 200, 213, 214, 232, 235, 237, 238 f, 246
Österbyggeby (Bladåker) 286, 289
Österbyn (Bro) (Tierp) 61 f
Öster-Ekeby (Vendel) 143, 144, 152, 154, 171, 178 f
Öster-Ensta (Tierp) 84, 126
*Östernes (Nora) 114, 122
Österrike (Vendel) 143, 144, 179
Östervåla sn 22, 25, 26, 27, 55, 87, 89, 90, 91, 101, 122—140
Östervåga (Vendel) 144, 159, 179
Österängby (Knutby, nu i Fasterna) 300, 309
Östra se resp huvudord

II Orter utanför Tierp, Våla, Vendel, Oland och Närdinghundra

<i>Dalarna</i>	<i>Finland</i>
Dalarna 118	Nyland
*Hwalpasteen 118 f	Isnäs (Pernå) 278, 279, 280, 295
Ornäs (Torsång) 217	Åbo 259, 262, 267
Orrberget 118	
Tjuvholmen 118 f	<i>Gästrikland</i>
Trolltjärnen 118 f	Gästrikland 54, 105, 113, 116, 117 f,
Uggelviken (Kopparberg) 293	197

Gävle 229
 Hade (Hedesunda) 128
 Hästbäcken (Österfärnebo) 118
 Koversta (Österfärnebo) 126
 Kräbäck (Österfärnebo) 126
 Oppåker (Hedesunda) 78
 Strömsholmen (Österfärnebo) 119
 Ön (Hedesunda) 78
 Ön (Valbo) 73
 Ön (Österfärnebo) 118
 Österfärnebo sn 118 f

Hälsingland
 Bollnäs sn 75
 Hälsingland 117, 168
 ”Myrone” (?Bollnäs) 75
 Norrbo (Bollnäs) 87

Närke
 Närke 173, 244

Småland
 Småland 116, 126

Stockholm
 Stockholm 198, 205
 se även Södermanland, Svartlösa
 hd, och Uppland, Danderyds skpl

Södermanland
 Selebo härad
 Magerö (Aspö) 241
 Sotholms härad
 Västanvik (Österhaninge) 198
 Ösmo sn 226
 Svartlösa härad
 Hundhammar (Botkyrka) 174
 Hägersten (Brännkyrka) 308
 Nyboda (Brännkyrka) 308
 *Skarpa (Brännkyrka) 308
 Arsta (Brännkyrka) 308
 Södermanland 116, 250, 265
 Österrekarne härad
 Husby (strand) (Jäder) 304

Uppland
 Attundaland 20, 28
 Bro härad

Frölunda (Stockholms-Näs) 259
 Sundby (Västra Ryd) 197, 299
 Bro och Vätö skeppslag
 Bro och Vätö skpl 24
 Utlunda (Roslags-Bro) 294
 Utåll (Roslags-Bro) 294
 *Brytista 304
 Bälunge härad
 Askarbäck (Skuttunge) 104
 *Borg (Bälunge) 308
 Bälunge (Bälunge) 218
 Bälunge hd 95, 104, 107, 116
 Bälunge sn 72
 *Ekebergha (Harbo, senare i Jumkil) 91, 96
 Forkarby (Bälunge) 218, 259, 308
 Häggeby (Skuttunge) 95, 156
 Häggeby rd 99, 144, 155, 173
 Lövsta (Bälunge) 246
 Morberga (Bälunge) 297
 Myrby rd 96, 99, 101, 102, 103, 112, 113, 136
 Ransta (hytta) (Skuttunge) 96
 Skuttunge sn 72
 Stigsbo (Jumkil) 104
 Ulva (Bälunge) 308
 Vissbo (Harbo, nu i Bälunge) 91, 103, 104
 Danderyds skeppslag
 Lidingö (Danderyd) 244
 Enköping 251
 Frösåkers härad
 Däcksta (Hökhuvud) 241
 Ekeby sn 289
 Fornbro (Ekeby) 220, 224
 Fors (Hökhuvud) 207, 236, 242, 244
 Frösåkers hd 24, 220, 225
 Frösåkers hds prosteri 27, 28, 225
 Gillinge (Ekeby) 220, 222
 Hargs sn 28
 Hökhuvuds prästgård 228
 Hökhuvuds sn 227
 Långsunda (Hökhuvud) 225
 Marka (Harg) 226
 Stensunda (Ekeby) 220, 245, 280
 Tånga (Ekeby) 220, 250, 285
 Vattensta (Hökhuvud) 233, 242

354 Ortregister

- Frötuna och Länna skeppslag
 Frötuna sn 250
 Länna sn 116
 Frötuna och Länna skpl 24
- Färentuna härad
 Barkarby (Lovö) 303
 *Birkeby (Skå och Sångå) 284
 Degerby (Hilleshög) 284
 Svartsjö (Sångå) 284
- Hagunda härad
 Balingsta (Balingsta) 291
 Björk (Västeråker) 244
 Bredsjö (Järlåsa) 72
 Helgesta (Skogs-Tibble) 127
 Holmbro (Skogs-Tibble) 99
 Hässle (Dalby) 204
 Kumla (Balingsta) 244
 Lund (Ramsta) 204
 Onsike (Skogs-Tibble) 99, 278
 Tjälinge (Skogs-Tibble) 204
 Viggeby (Dalby) 204
- Håbo härad
 Håbo hd 126
 Håtuna sn 214
 Killinge (S:t Per) 203
- Lagunda härad
 Fittja sn 175
 Lagunda hd 126
 Til (Hjälsta) 126
- Lyhundra härad
 Brölunda (Söderby-Karl) 264
 Ekeby (Malsta) 297
 Estuna sn 196, 260, 262
 Karlskyrka se Söderby-Karl
 Karlösa (Söderby-Karl) 264, 294
 Lyhundra hd 24, 28, 223
 Malstaby (Malsta) 297
 Nånö (Estuna) 297
 Odenslund (Söderby-Karl) 196
 Penningby (Husby-Lyhundra) 291,
 312 f
 Sebende (Söderby-Karl) 294
 Vik (Söderby-Karl) 264
 Vällingsö (Malsta) 297
- Långhundra härad
 Eda (Lagga) 244
 Kasby (Lagga) 198
 Lunda (Närtuna) 303
- Lunda (Östuna) 155
 Långhundra hd 24
 Marma (Lagga) 205
 Morby (Lagga) 298
 Risberga (Östuna) 130
 Tibble (Husby-Långhundra) 173
 Trosta (Gottröra) 279
 Vallby (Östuna) 130
- Norunda härad
 Björklinge sn 91, 105, 107
 Brunna (Tensta) 167
 Dannemora sn 22
 Films sn 22
 Finnmuren (Harbo, nu i Björk-
 linge) 97, 105 f
 Gisselby (Dannemora) 204
 Gryttjom (Dannemora) 151, 164
 Gråmyren (Harbo, nu i Björk-
 linge) 97, 105 f
 Gräsbo (Film) 180
 Harbo sn 91
 Hocksbo (Harbo, nu i Björklinge)
 91, 106
 Hyppersbolet (Dannemora) 164
 Kolje (Ärentuna) 303
 Kunsta rd 157
 Käbboda (Film) 180, 234
 Kättsbo (Björklinge) 105 f
 *Myrum (Harbo) 100, 105
 Nolmyra (Harbo, nu i Björklinge)
 91, 100, 105—107
 Norunda hd 22, 26—28, 105—107,
 116, 126, 152
 Näverbo (Överbo) (Harbo, nu i
 Björklinge) 97, 101, 105—107
 Stynsbo (Film) 180
 Tensta rd 169
 Tensta sn 178, 203, 242
 Uddarby (Dannemora) 164
 Uvlunge (Viksta) 167, 175
 Vallby rd 77, 152 f, 171 f
 Vika (Film) 182
 Vikstaby (Viksta) 171, 175, 177
 Viksta sn 20
 Amyra (Harbo, nu i Björklinge)
 91, 94, 97, 98, 100, 104—107,
 126
 Åsarby (Dannemora) 178, 186

- Österby (Film) 234
 *Oshamar 125
 Rasbo härad
 Edeby (Almunge) 272
 Ekeby (Rasbo) 244
 Frötuna (Rasbo) 244
 Funbo sn 198
 Grän (Rasbo) 200, 249, 251
 *Gyrlinge (Funbo) 250
 Halmby (Funbo) 277
 Harparbol (Almunge) 272, 275
 Hovgården (Rasbo) 218
 *Houeke (?Rasbo) 250
 Kamsta (Almunge) 272, 275
 Karby (Rasbo) 244
 Kinnsta (Almunge) 272, 275
 Krisslinge (Funbo) 208
 Löt (Almunge) 272, 277
 Marielund (Funbo) 250
 Marma (Almunge) 272, 277
 Nogård (Almunge) 272, 277
 Nyvla (Rasbo) 218
 Ragvaldsbol (Rasbokil) 156
 Rasbo hd 24, 126, 177
 Rasbo rd 251, 252, 254, 260
 Rasbo sn 203
 Rasbokils sn 26
 Skeke (Rasbo) 200
 Skällerö (Funbo) 250
 Stymninge (Rasbo) 244
 Ulvsväbyden (Almunge) 272
 Ulvsväsby (Almunge) 272, 280
 Viby (Funbo) 279
 Visteby (Rasbo) 244, 259, 277
 Ycklinge (Rasbokil) 267
 Åkerby (Funbo) 244
 Årby (Rasbo) 156
 Årsta rd 204, 241, 254
 Österberga (Rasbo) 218
 Östersta (Rasbo) 244
 Roden 24, 28, 225
 Roden, Norra
 Björinge (Edebo) 310, 317
 Brytegårds rd 201, 203
 Börstils sn 28, 116, 190, 228
 Draknäs (Börstil) 243
 Edebo sn 25, 26, 27, 264, 306, 310, 316
 Elvisjö (Börstil) 226
 Finnerånger (Västland) 205
 Gällbo (Västland) 54
 Harbro (Edebo) 317
 Holmsånger (Västland) 171
 Hällnäs sn 22, 27, 28, 30
 Kallriga (Börstil, nuv Forsmark) 226
 Kolbo (Västland) 171
 Lavarö (Edebo) 219
 Lund (Valö) 228
 Marma (Västland, nu i Älvkarleby) 85
 Roden, Norra 22, 26, 28, 187
 Rodens prosteri, Norra 27
 Skebo (Edebo, nu i Ununge) 310, 315
 Skärsättra (Österlövsta) 184
 Vad (Västland) 54
 Vadkar åtting (Västland) 25, 54
 Valö sn 22, 24, 28, 30
 Västlands sn 22, 27, 28, 30
 Åkerby (Västland) 25, 54
 Älvkarleby by 164, 184
 Älvkarleby sn 22, 27
 Österlövsta sn 22, 27, 28, 30
 Östhammar (Börstil) 24
 Östhammars län 22
 Seminghundra härad
 Mörby (Lunda) 205
 Sälna (Skånela) 312
 Simtuna härad
 Ingbo (Nora) 110
 Råsbo (Nora) 110
 Simtuna hd 110
 Sörbo (Nora) 110
 Tinäset 118
 Tisjön 118 f
 Östa (Nora) 110
 Sjuhundra härad
 Esterna sn 300
 Fasta sn 300
 Fasterna sn 300
 Granby (Fasta) 300
 Mjölsta (Esterna) 277, 307
 Sjuhundra hd 24
 Skederids sn 291
 Väsby (Rö) 291

356 Ortregister

Sollentuna härad

Bromsten (Spånga) 243

Sollentuna hd 116

Viksjö (Järfälla) 244

Torstuna härad

Brunkebo (Vittinge) 109

Huddungeby (Huddunge) 108

Häcksby (Huddunge) 108

Lagbo (Huddunge) 108

Persbo (Huddunge) 108

Ravastbo (Huddunge) 108

Rönnviken (Huddunge) 108

Sillbo (Huddunge) 108

Sisselbo (Huddunge) 108

Stymne (Huddunge) 108, 109

Torstuna hd 108

Torstuna hds prosteri 27, 108

Amyra, Norr och Sör (Huddunge)
108

Trögds härad

Eka (Lillkyrka) 152

Grillby (Villberga) 234

Härkebergaby (Härkeberga) 234

Strandby (Arnö) 298

Torsvi (Torsvi) 205

Vålhammar (Kungs-Husby) 153

Älgshuvud (Arnö) 298

Östersta (Kungs-Husby) 244

Ulleråkers härad

Ekeby (Vänge) 265

Flottsund (Bondkyrka) 291

Gottsunda (Bondkyrka) 291

Husby (Bondkyrka) 284

Hämö (Läby) 291

Hällby (Bondkyrka) 137

Kyrkbyn (Vänge) 204

Läby (Läby) 212, 234

Nåstuna (Vänge) 244, 291

Skäggesta (Börje) 113

Ultuna (Bondkyrka) 265

Vårdsätra (Bondkyrka) 291

Uppland 261, 292, 293

Uppsala 168, 171, 204, 234, 249, 295

Vaksala härad

Berga (Danmark) 308

Bärby (Gamla Uppsala) 265

Edeby (Danmark) 304

Eke (Vaksala) 203

Fullerö (Gamla Uppsala) 244

Hämringe (Gamla Uppsala) 212

Lunda (Danmark) 212

Lunda (Vaksala) 243

Nyby (Gamla Uppsala) 204

Nåntuna (Danmark) 218

Slavsta (Vaksala) 199, 201

Söderby (Danmark) 287

Tjocksta (Danmark) 304

Torkarby (Vaksala) 204, 205

Trälösa (Danmark) 291

Törnby (Vaksala) 199

Vaksala hd 24, 126, 160

Vaksala sn 203

Vallby (Danmark) 291

Vallentuna härad

Benhamra (Vada) 277

Täby sn 116

Vallentuna hd 126

Väsby (Vallentuna) 173

Väddö och Häverö skeppslag

Häverö sn 25, 27, 28, 310

Singö (Väddö) 21

Skattbol (Häverö, nu i Ununge)
310, 317

Åsunda härad

Huseby (Svinnegarn) 284

Valla (Enköpings-Näs) 220

Ärlinghundra härad

Droppsta (Odensala) 251

Haknäs (Vassunda) 308

Lövsta (S:t Olof) 115

Tarv (Knivsta) 234

Vassunda sn 286

Ärlinghundra hd 126

Västerbotten

Grisbacka (Umeå) 277

Grubbe (Umeå) 277

Hiske (Umeå) 277

Tavle (Umeå) 277

*Taflelandz laxfiske (Umeå) 277

Västergötland

*Lidha 103

Tjos (Hassle) 196, 260, 262

Västergötland 126

Västmanland

Snevinge härad 99

Tjurbo härad

Väsby gård (Sala) 22

Ängsö (Ängsö) 70

Tuhundra härad 99

Västerås 104

Västmanland 116, 173, 244

Åland

Näs (Saltvik) 294

Östergötland

Bråbo härad

Malmö (Kvillinge) 276

Hammarkinds härad 77

Östergötland 116, 126, 175

Personregister

Titlar och släktförhållanden anges som regel inte i registret. För dessa hänvisas till gängse genealogisk litteratur samt för släktförhållanden — i den mån de har betydelse för sakhållandena — till framställningen här. Undantag har dock gjorts för vissa personer med enbart egennamn och fadersnamn. — För bönderna anges hemorten, om den är känd. Däremot anges normalt inte sätesgården för frälsepersoner. — Beträffande personnamn, släktnamn, titlar och släktskap se även inledningen s 13. Förkortningar se s 333 ff.

- Abraham 83
 — Eriksson (Leijonhufvud) 61, 67, 69, 72, 81, 82, 152
 — Pedersson Rommel (oxhuvud) 63
 Adelheid, hustru till Mats Kettilmundsson 72, 80, 125, 137, 140
 Agneta Eriksdotter (Krummedige) 142, 154, 158, 159, 161, 164, 165, 166, 167, 172, 174 ff
 Albertus pictor 272
 Albrekt, kung 85, 312, 314
 — Jönsson, borgare i Sthlm 314 f
 Alf i Ekeby 260
 — Henningsson, prebendat 198
 — Kruse, prior 21
 And, se även Ramborg Israeldotter
 — , Andreas, domprost 171
 — , Israel (Andersson), lagman 238
 Anders (Andreas), se även Brun
 — ("blind") 241
 — i Ellringe 278
 — i Fors 207
 — i Gillinge 222
 — i Gärsta 262
 — i Lagbo 138
 — i Stönnansbo 66, 67
 — i Vika 182
 — Erengislesson (båt) 85, 155
 — Eriksson i Skarp-Ekeby 155
 — Eriksson i Tuna 195
 — Eskilsson (lejonlilja) 244
 — Hillemarsson i Rocknö 62
 — Jönsson i Åstorp 225
 — Larsson i Brunnby 152
 — Larsson i Älgmora 239
 — Mårtensson i Vässarn, frman 177, 267, 269
 — Nilsson 224
 — Nilsson, son till Nils i Smara, se Nils
 — Olsson 229
 — Olsson i Bro 62
 — Olsson i Lavarö 219
 — Pedersson, hdshövd 73
 — Persson (Lilliehöök) 198, 265 f, 267, 269
 — Persson till Utål 294
 — Sigfridsson (Rålamb) 277, 279
 — Siggesson i Väslinge 289
 — Stigsson (Tott) 176 f
 — Storbjörnsson 284, 287
 — Tomasson 232
 — Tomasson (två spetsar uppifrån) 243
 Anna, syster till kaniken Salomon 196, 197, 211, 292
 — i Botmora 239
 — Arvidsdotter (Trolle) 107, 126
 — Axelsdotter (Ulfeldt) 176
 — Bengtsdotter (Sparre av Hjulsta och Ängsö) 65, 67, 69, 70, 71, 74, 75, 76, 82, 84, 98, 99, 104, 105, 107, 125 f, 130, 131, 134, 136, 137, 140
 — Eriksdotter (björnlår) 198
 — Karlsdotter (Månesköld) 280
 — Klausdotter (Slaweka) 297
 — Lydekadotter (van dem Bergen) 267, 292, 293
 — Markvardsdotter (stolpe) 157

- Olofsdotter (Lindö-ätten) 123, 126, 226
- Persdotter (Härlunda-ätten) 198, 265, 267, 269
- Apollonia Jönsdotter (hjørthorn) 217
- Arent Bengtsson (Ulv) 21, 243
- Larsson (björnlår) 99
- Arnbjörn Holmvidsson (tre blad i trekant) 250, 255, 264
- Arvid, se även Trolle
- , kanik 198
- i Lund, präst 291
- Gustavsson (Sparre av Vik) d ä 171
- Gustavsson (Sparre av Vik) d y 144, 173
- Jönsson i Skarpösby 202
- Klasson (Ugгла) 286, 304, 305
- Västgöte, fogde 309
- Aspenäs-ätten se Elin Bengtsdotter
- Axel Andersson (Lillie af Ökna) 276, 279
- Pedersson (Brahe, danska ätten) 226
- Bagge, Jakob d ä 309
- , Olof, i Ösby 309
- Balk, Henrik, i Näs 294
- , Måns, frman 294
- balk se Jarl Johansson, Margareta Jarlsdotter
- belagd med sparre se Hemming Olofsson, Lars Olofsson
- Banér, se även Dorotea Knutsdotter, Eskil Isaksson, Knut Eskilsson, Nils Eskilsson, Sigrid Eskilsdotter
- , Isak (Nilsson), kammarråd 266, 285, 287, 289, 295, 297, 299, 306
- Barbro Larsdotter (Ulfstand av Årby) 263
- Barnam Gislesson (Sparre av Aspnäs) 25, 125 f
- Beata Arvidsdotter (Trolle) 116, 126
- Karlsdotter (Vasa) 304
- Bengt, biskop i Åbo 259, 262, 267
- i Skarp-Ekeby 158
- i Ulebo 114, 116, 121
- Eriksson (Sparre av Tomta) 303, 309
- Fadersson (Sparre av Hjulsta och Ängsö) 72, 80, 83, 98, 122, 125, 137, 138
- Filipsson (Ulv) 63
- Hansson i Hamra 245
- Jönsson (Månesköld) 278
- Karlsson (sparre över blad) 217, 259, 263
- Karlsson (två vinkelhakar) 312
- Kristiernsson (Oxenstierna) 150
- Kristinesson 132
- Laurensen (björnlår) 21, 276
- Matsson (Ingemar Djäkns ätt) 222, 291, 312, 314
- Nilsson (Färila, Karl Erikssons ätt) 170
- Näsbosson, frman 262
- Olsson(?) i Vreta 135
- Pedersson, frman 217
- Pedersson i Karlösa (ginbalk belagd med sparre) 250, 264, 294
- Persson i Ärligbo 122
- Bengt Bossons ätt se Magnus Bosson
- Bengta i Byle 307
- Johansdotter (schack) 243, 297, 298, 299
- Beno, kanik 218
- Bergen, van dem, se även Anna Lydekadotter, Elseby Lydekadotter
- , Lydeka 217, 312, 314, 315, 317
- Bielke se Birgitta Stensdotter, Erik Stensson, Gustav Nilsson, Katarina Eriksson, Katarina Stensdotter, Knut Stensson, Margareta Turessdotter, Sten Turesson d ä, Sten Turesson d y, Ture Bengtsson, Ture Pedersson, Ture Turesson
- Bielkenstierna se Hans Klasson
- Birger Gregersson (Malsta-ätten), kansler, äbi 85
- Magnusson, kung 26
- Persson (Finsta-ätten) 268
- Birgitta (Brita)
- i Bärby 128
- i Fäcklinge 66, 67
- i Nolmyra 100
- på "Myrone" 75
- Björnsdotter (Ulvunda-ätten) 207, 217, 236, 259, 262

360 Personregister

- Eriksdotter (?Sparre av Tomta) 303
- Gudmundsdotter, hustru till Bengt Pedersson 217
- Holmvidsdotter (tre blad i trekant) 250
- Karlsdotter (två stjärnor) 223, 224, 265
- Kristiernsdotter (Oxenstierna) 150
- Kristiernsdotter (Vasa) 154, 157, 163, 174 f, 186, 287, 289
- Magnusdotter (Porse) 155
- Nilsson (Grip) 304
- Olofsdotter 218
- Stensdotter (Bielke) 175
- bjälke, en se Katarina Johansdotter, Nils Gregersson
- Björn i Golvsta 208, 215
 - Månsson 197
 - Nilsson (?stjärna) 234
 - Pedersson (björnram) 21, 72, 87, 243
 - Pedersson (Bååt) 218, 245, 257, 297, 298, 299, 304
- björn, halv se Erik Nilsson, Israel, Nils Israelsson
- björnlår se Anna Eriksdotter, Arent Larsson, Bengt Laurensen, Erik Mickelsson, Lasse Karlsson
- björnram se Björn Pedersson, Peter Jakobsson
- Björnram från Västergötland se Eren-gisle Nilsson, Otte Ulfsson, Sten Ot-teson, Örjan Nilsson
- blad, tre, i trekant se Arnbjörn Holm-vidsson, Birgitta Holmvidsdotter
- Bo Jonsson (Grip) 158, 314
 - Nilsson (Grip) 304
 - Nilsson (Natt och Dag) 205
- Bonde se Karl Knutsson, Kristina Karls-Botild 171
 - dotter, Magdalena Karlsdotter
- Brahe, danska ätten se Axel Pedersson, Hillevi Axelsdotter
- Brandis, Henrik, fogde 21, 158
- Brita se Birgitta
- Brok, Lage 177
- Brun, se även Märta Siggesdotter
 - , Anders, fogde 250
- båt se Anders Eren-gislesson, Eren-gisle Andersson, Håkan Matsson
- Bååt se Björn Pedersson, Erland Pe-dersson, Gustav Björnsson
- Bölja från Uppland se Engelbrekt Lars-son, Märta Tomasdotter, Tomas Nilsson
- Cecilia i Utål 294
 - i Åstorp 239
 - Filipdotter (Folkungaättens oäkta gren) 171
 - Ingemundsdotter 292
- Claus se Klas
- Cruus af Edeby se Erik Nilsson, Lars Jespersson, Nils Jespersson
- Didrik myntmästare 174
- Djäkn se Elin Persdotter, Erik Dorotea Knutsdotter (Banér) 174 f
- Drucken, Magnus 213
- Dyre se Vincent Ivarsson
- Ebert (?) i Åmyra 105
- Eggert von Exen 22
- Eka-ätten se Gregers Magnusson
- Ekeblad av Hedåker se Kristoffer An-dersson
- Elef Klasson 259
- Elin i Väster-Ekeby 179
 - Andersdotter (två spetsar uppifrån) 243
 - Bengtsdotter (Aspenäs-ätten) 157
 - Björnsdotter 96
 - Ingevaldsdotter (?spets från höger) 205
 - Ingevaldsdotter (tre örnfötter) 95
 - Persdotter (Djäkn) 196
 - Ragvaldsdotter 82
- Elisabet Nilsson, änka efter Peter Röd 104
- Elsa Arvidsdotter (Trolle) 126
 - (Poulsdotter) Laxmand d y 162, 163
- Elseby Andersdotter, änka efter Mats Järlesson (morgonstjärna) 265
 - Lydekadotter (van dem Bergen) 312, 314, 315, 317

- Enar Olofsson, kyherde i Funbo 198
 Engelbrekt Larsson till Isnäs 278, 279, 280, 295
 — Larsson (Bölja från Uppland) 198, 252, 264 f, 267, 269
 Ennewåll Hansson 73
 Erengisle Andersson (båt) 75, 87
 — Nilsson (Björnram från Västergötland) 267
 — Nilsson (Hammersta-ätten) 267
 Erik, se även Nipertz
 — XIV 257, 276, 279, 286, 306, 313
 — av Pommern, kung 69
 — , svärfar till Anders Hillemarsson i Rocknö 62 f
 — i Mjölsta 277
 — Andersson 167
 — Andersson i Gimo 242, 246
 — djäknen i Rocknö 86
 — (?Torstensson) Djäknen 260
 — Eriksson (Gyllenstierna) d ä 176
 — Eriksson (Gyllenstierna) d y 156
 — Eriksson (Sandika-ätten) 98
 — Ingemarsson (Ingemar Djäkns ätt) 217, 312
 — Ingevaldsson 239
 — Jedvardsson, den helige, kung 142
 — Johansson (Vasa) 174
 — Jonsson 72
 — Larsson 75
 — Magnusson, hertig 21, 30
 — Mickelsson (björnlår), hdshövud 177
 — Månsson i Haberga 219
 — Nilsson i "Yterbro" 62
 — Nilsson, fogde 266
 — Nilsson från Gävle, målare 229
 — Nilsson (Cruus af Edeby) 196, 214, 257, 260, 261, 264, 268
 — Nilsson (halv björn) 262, 267, 270, 293
 — Olai, kyherde i Tuna 212, 259, 268
 — Olofsson i "Wasta" 266
 — Olofsson (Sparre av Tomta) 303
 — Persson 73
 — Persson i Brunnbys 152
 — Persson (Soop) 272, 278, 279, 280, 291, 294, 295, 303
 — Petersson (schack) 298, 309
 — Sigfridsson i Ovanby 261
 — skrivare 195
 — Stensson (Bielke) 70, 83
 — Tönnesson (Tott) 313, 314, 315, 316, 317
 — Östensson, målare 179
 Erland Johansson, frman 253
 — Pedersson (Bååt) 218, 245, 257, 297, 298, 299
 Ernst Jönsson till Magerö, fogde 241
 Esbjörn, kyherde i Hökhuvud 227
 Eskil 218, 308
 — Andersson (lejonlilja) 203, 244
 — Isaksson (Banér) 266
 — Persson 299
 — Skjalge 129, 130
 Exen, von, se Eggert
 fargalt se Ragvald Magnusson
 Filip Karlsson (Folkungaättens oäkta gren) 253, 285
 Finsta-ätten se Birger Persson
 Finvid Jönsson (Stensta-ätten) 222, 223f
 Fleming, Henrik (Pedersson) 198, 265 f, 267, 269
 — , Lars 120
 — , Per 303
 Folkungaättens oäkta gren se Cecilia Filipdotter, Filip Karlsson
 Fånö-ätten se Johan Folkesson
 Färla, Karl Erikssons ätt, se Bengt Nilsson, Katarina Nilsson
 — , Tyrgils Klemenssons ätt, se Lars Nilsson, Magnus Larsson, Magnus Tyrgilsson, Nils Tyrgilsson
 Gabriel Kristersson (Oxenstierna) 150, 153, 154, 169, 279, 315
 Gera se Karl Holgersson
 Gertrud 67
 Gilken Håkansson (hjorthorn) 157
 ginbalk belagd med sparre se Bengt Pedersson i Karlösa
 — belagd med sparre, ibland även två eller tre, se Nils Krok
 — belagd med två sparrar se Ulf Gissesson

362 Personregister

- belagd med tre sparrar se Knut Sonesson
- Gise guldsmed i Sthlm 205
- Gisle Elinesson (Sparre av Aspнас) 20 f, 69, 123, 125, 134, 137
- Gotskalk Bengtsson (Ulv) 21, 62, 66, 67, 70, 77, 80, 83, 95, 98, 105, 116, 120 f, 123, 126, 130, 131, 136 f, 152, 243
- Gregers Abrahamsson 188
 - Germundsson 286
 - Magnusson (Eka-ätten) 152 f, 157
 - Matsson (Lillie af Gregers Matssons ätt) 24
 - Nilsson (Väsby-ätten) 286
 - Styrbjörnsson (spets från vänster) 82
- Gren se Iliana Ivarsdotter
- Grip se Birgitta Nilsson, Bo Jonsson, Bo Nilsson, Kerstin Nilsson, Marina Nilsson, Nils Bosson, Peter Nilsson
 - i delad sköld se Lars Laurensen
- Gudmund Gudmundsson 299
 - Persson (Ulf af Horsnäs) 174 f
- Gumsehuvud se Gustav Karlsson
- Gunnar Eriksson 198
- Gustav I 27, 99 f, 104, 144, 152, 156, 160, 173, 174 f, 190, 198, 199, 201, 206, 212, 228, 232, 235, 241, 245, 255, 259, 263, 265, 267, 269, 270, 287, 294, 303, 305, 308, 313, 314, 316
 - Björnsson (Bååt) 304
 - Johansson (Tre rosor) 245, 305
 - Karlsson (Gumsehuvud) 74, 156, 175
 - Kristiernsson (Vasa) 174
 - Leksson (kvadrerad sköld) 244
 - Nilsson (Bielke) 250, 255, 264
- Guthrand 266
- Guttorm Nilsson 293
 - Turesson (kluven sköld) 297
- Gyldenstjerne se Mauritz Nilsson
- Gyllenstierna se Erik Eriksson d ä, Erik Eriksson d y, Karin Eriksdotter, Kristina Eriksdotter, Kristina Nilsson, Nils Eriksson
- Göran se Jöran
- Görvel Fadersdotter (Sparre av Hjulsta och Ängsö) 159, 170, 281, 284, 306, 315 f
- Habordh i Agnebo 67
- Hammersta-ätten se Eregisle Nilsson
- Hans, se även Kröpelin
 - i Jom 269
 - Andersson 167
 - Eriksson i Sätra 138
 - Klasson (Bielkenstierna) d ä 279
 - Larsson i Dorkarby 86
 - Larsson i Åstorp 261
 - Stenshagen 127
- Harald Karlsson (stubbe) 130
- Hedilborg, hustru till Peder Toresson i Tjos 196, 260, 263
- Helena Bengtsdotter (Ingemar Djäkns ätt) 313, 316
 - Magnusdotter (Sparre av Aspнас) 173
- Hemming i Solvalla 278
 - Nilsson, äbi 26
 - Olofsson (balk belagd med sparre) 152
- Henning, se även Königsmark
 - i Kulla 232
- Henrik, se även Balk, Brandis, Fleming
 - Persson, fogde 309
 - Persson (Lilliesparre af Kragstad) 286, 291, 299, 316
- Hillevi Axelsdotter (Brahe, danska ätten) 94 f, 105, 107, 123, 125, 126
 - Knutsdotter (Sparre av Hjulsta och Ängsö) 70, 98, 126
- hjorthorn se Apollonia Jönsdotter, Gilkin Håkansson, Törne Karlsson
 - , två se Jöns Ingemarsson
- Holger se Stråle
- Holmfrid Nilsson (Länna-ätten) 276
- Håkan, kyherde i Tensta 203, 242
 - Matsson (båt) 116, 120 f, 130
- Härlunda-ätten se Anna Persdotter
- Iliana Ivarsdotter (Gren) 298
- Inga Gregersdotter (Malsta-ätten) 297
- Inge Gudlevsson i Onrike 99

- Ingeborg 75
 — , hustru till Holger Stråle 316
 — Eskilddotter (lejonlilja) 244
 — Kettilvastsdotter 250
 — Larsdotter (Tott) 287
 — Magnusdotter (Kase) 152 f
 — Matsdotter (Ingemar Djäkns ätt) 217
 — Petersdotter 276
 — Åkesdotter (Tott) 313
 Ingel i Hamra 197
 Ingemar Bengtsson (Ingemar Djäkns ätt) 312 f
 Ingemar Djäkn 312, 314
 hans ätt se Bengt Matsson, Erik Ingemarsson, Helena Bengtsdotter, Ingeborg Matsdotter, Ingemar Bengtsson, Katarina Ingemarsdotter, Margareta Bengtsdotter, Mats Ingemarsson
 Ingemar Kaare 306
 Ingevald, kyherde i Vendel 174
 — i Berg 101
 — i Bromsten, frman 243
 — Andersson (spets från höger) 204 f
 Ingrid Magnusdotter 260
 Israel (halv björn) 293
 Iwan, Johannes, målare 142, 190
 Ivar Axelsson (Tott) 176, 245
- Jakob, se även Bagge
 — , kyherde i Håtuna 214
 — i Berga 312
 — Andersson i Munga 65, 69, 72, 73
 — Jöransson 263
 — Nilsson i Bro 62, 76
 — Nilsson, son till Nils i Smara, se Nils
 — Ulfsson (örnfot), äbi 22, 259, 260, 265, 268
 Jarl Johansson (balk) 236, 267, 269
 Joakim Larsson 294
 Johan (Johannes, Jon), se även Iwan, Slaweka
 — III 266, 306, 316
 — i Hemmingsbo 138
 — i Muskarbo 76
 — i Oppåker 78
 — Andersson i Gyllby 184
- Andersson i Vreta 246
 — Botolfsson i Mjölsta 307
 — Eriksson i Vallby 81
 — Ervastsson 105
 — Folkesson (Fånö-ätten), kanik 233
 — Guttormsson 204
 — Ingemarsson, ?fogde 117, 197
 — Karlsson (Vasa) 304
 — Kristiernsson (Vasa) d ä 174 ff, 206
 — Larsson 279
 — Månsson 207
 — Nilsson i Bredsjö 72
 — Olofsson i Finnerånger, hdshövud 205 f
 — Olsson i Våla 87
 — skomakare på Ön 73
 — Styrbjörnsson (spets från vänster) 82
 — Tomasson i Nyby 312
 — Turesson (Tre rosor) 74, 159, 170, 304
- Johannes se Hans, Johan
 Jop Nilsson i Lunda 224
 Jordan i Bärsta 249
 Josef Arvidsson (Uggla) 286
 Järle Pedersson (morgonstjärna) 264 f
 Jöns i Långsunda 225
 — i Nyvalla 239
 — i Torp 121, 127
 — i Österby 238 f, 246
 — Andersson i Bärby 207
 — Bengtsson (Oxenstierna) d y, äbi 22, 84, 315
 — dalkarl 218
 — Ingemarsson (två hjorthorn) 217
 — (Pedersson) Kanna (sparre) 220, 254
 — Källbjörnsson i Gyllby 182, 184
 — Larsson i Norrby 211
 — Larsson (Lydinge-ätten) 264
 — Mickelsson 135
 — Månsson i Söderby 214
 — Olofsson i Kättslinge 179
 — Olofsson i Onsi, frman 278
 — Olofsson i Österby 212, 238
 — Pedersson (Månesköld) 275, 276, 277, 278
 — Persson i Hade 128

364 Personregister

- Sigvidsson (oxpanna) 217
- Jöran Jakobsson, fogde 276
- Persson, sekreterare 306
- Åkesson (Tott af Skedebo) d y 72, 152, 170

- Kagg, Lars 289
- , Mats 287
- Karin se Katarina
- Karl, hertig 198, 204, 233, 241, 254
- i Ingvasta 200, 238
- i Slavsta 199, 201
- ?i Spångby 202, 211
- Andersson 227, 243, 246
- Bengtsson på Ormeryd 253
- Bengtsson (Månesköld) 259, 275, 276, 277, 278, 279, 298, 299
- Dansson (stjärnbjälke) 203
- Djäkn (två stjärnor) 196
- Holgersson (Gera) 170
- Jakobsson (spets från vänster) 64, 66
- Klasson 259
- Dansson (stjärnbjälke) 203
- Knutsson(Bonde) 21, 22, 150, 152, 153, 154, 156, 157 f, 159, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 170, 172, 174 ff, 183, 205, 244 f, 284, 287, 289, 304 f, 312
- Kristiernsson (Vasa) 304
- Larsson i Stensunda 245
- skräddare i Uppsala 204
- Ulfsson (Sparre av Tofta) 234
- Ulfsson (Ulvåsa-ätten) 130, 136
- Kase se Ingeborg Magnusdotter
- Katarina (Karin)
- i Munga 73
- ?i *Skrattaby 278
- i Tunaby 252, 268
- i Vreta 200, 238 f, 246
- Arvidsdotter, hustru till Jöns Kanna 220, 254
- Eriksdotter (Bielke) 312 f, 315, 317
- Eriksdotter (Gyllenstierna) 169, 172
- Fadersdotter 298
- Fröstensdotter 215, 298, 299
- Gisleddotter (Sparre av Aspäs) 130
- Halvdansdotter 102, 104

- Ingemarsdotter (Ingemar Djäkns ätt) 312
- Ingevaldsdotter (?spets från höger) 205
- Johansdotter (en bjälke) 217
- Jönsdotter, hustru till 1) Mats Ragsvastsson (sågskura), 2) Hans Stenshagen 127
- Likstensdotter 306, 308
- ”Lækysse” 98
- Matsdotter (spets från vänster) 244
- Mårtensdotter 262, 264
- Nilsson (Färla, Karl Erikssons ätt) 170
- Olofsdotter i Torkarby 204
- Pedersdotter 272
- Stensdotter (Bielke) 175
- Tordsdotter 222, 291, 313
- Vämundsdotter, hustru till 1) Anders Erengislesson (båt), 2) Sten Nilsson 85
- Kerstin se Kristina
- Kettil 152
- Kettilbjörn ?i Ärligbo 122
- Kettilmund, domare i Oland 194, 207, 249, 251, 256
- Klas (Claus, Klaus), se även Rönnow, Slaweka
- Jöransson (Stiernsköld) 155
- Vinman, borgare i Sthlm 21
- Klemens i Gela 212, 238, 289
- Knut, se även Pik
- , kyherde i Vendel 144, 171, 186
- Eskilsson (Banér), lagman 185, 289
- Karlsson (Sparre av Tofta) 234
- Karlsson (sparre över blad) 259, 280
- Larsson i Västankvik 198
- Sonesson (ginbalk belagd med tre sparrar) 254
- Stensson (Bielke) 174
- Korke (Kurck), Nils 285
- Kristian I 176, 205
- Kristiern Bengtsson (Oxenstierna) d ä 21
- Johansson (Vasa) 174, 177
- Nilsson (Vasa) d ä 95, 171, 204 f, 254, 304

- Kristina (Kerstin)
 — Bengtsdotter (Königsmark) 169, 172
 — Eriksdotter (Gyllenstierna) 126
 — Johansdotter (spets från vänster) 204
 — Karlsdotter (Bonde) 176
 — Larsdotter (lilja) 94, 99
 — Nilsdotter, hustru till Nils Krok 244
 — Nilsdotter (Grip) 162, 163
 — Nilsdotter (Gyllenstierna) 74, 103, 160, 163, 170, 245, 305
 — Tygesdotter (Lunge) 226
 Kristoffer, kung 21, 293
 — Andersson (Ekeblad av Hedåker) 84, 86, 88
 Krok, Nils (ginbalk belagd med sparre, ibland även två eller tre) 244
 Krummedige se Agneta Eriksdotter
 Kruse se Alf, Peder
 Kröpelin, Hans d ä 308
 Kurck se Korke
 Königsmark, se även Kristina Bengtsdotter
 — , Henning 21
 — , Herbrecht 21
 Körning, Mats 80, 82
- Lars (Lasse), se även Fleming, Kagg, Skytte
 — , kyherde i Alunda 259
 — , kyherde i Knutby 285
 — , ?kyherde i Östervåla 233
 — från Hällby, syssloman 137
 — i Börstil 228
 — i Hermansbol 314
 — i Österby 214
 — Andersson i Karby 158
 — Andersson i Lövsta 246
 — Ingevaldsson i Yternäs 262
 — Jespersson (Cruus af Edeby), fogde 196, 259, 260 f, 264, 267
 — Johansson (Lydinge-ätten) 264
 — Karlsson (björnlår) 276
 — Laurensen (grip i delad sköld) 262 f, 267
 — Matsson i Kasby 198
 — målare 295
- Nilsson, son till Nils i Smara, se Nils
 — Nilsson i Penningby 312
 — Nilsson (Färla, Tyrgils Klemenssons ätt) 244
 — Olofsson i Skäfthammar 241
 — Olofsson (balk belagd med sparre) 152
 — Olofsson (stjärna) 223, 224, 250, 264 f, 294
 — Pålsson i Frebro 66
 — Turesson (Tre rosor) 115, 120, 155, 168
 Laurits Kettilsson 105
 Laxmand se Elsa Poulsdotter
 Leijonhufvud se Abraham Eriksson, Margareta Eriksdotter, Sten Eriksson
 lejon se Ramfrid Gustavsdotter
 lejonlilja se Anders Eskilsson, Eskil Andersson, Ingeborg Eskildsdotter
 Lennart Johansson i Ål 199, 251
 Lifsten i Bärsta 249
 lilja se Kristina Larsdotter, Nils Ragvaldsson
 liljeörn se Magnus Ivarsson
 Lillie af Gregers Matssons ätt se Gregers Matsson
 Lillie af Ökna se Axel Andersson
 Lilliehöök se Anders Persson
 Lilliesparre af Kragstad se Henrik Persson
 Lindö-ätten se Anna Olofsdotter, Olof Ragvaldsson
 Lucia Jönsdotter, änka efter Nils Jönsson 217
 Lucius III, påve 115
 Lunge se Kristina Tygesdotter
 Lydinge-ätten se Jöns Larsson, Lars Johansson
 Länna-ätten se Holmfrid Nilsdotter, Nils Petersson
- Magdalena Karlsdotter (Bonde) 156, 162, 163, 167, 168, 170, 177, 245, 305
 Magnus, se även Drucken, Pik
 — i Myskja 239
 — i Söderby 236

366 Personregister

- i Väskinge 239
- Birgersson, kung 21
- Bosson (Bengt Bossons ätt), utvald äbi 218
- Botesson i Ösby 261
- Eriksson, kung 20, 69, 100, 117, 127, 194, 244, 249, 284
- Gislesson (Sparre av Aspås) 25, 64, 66, 67, 80, 82, 83, 97, 102, 103, 105, 113, 121, 123, 125 f, 127, 130, 136, 137, 140, 151, 173
- Gregersson (spets från vänster) 25, 155
- Ivarsson (liljeörn) 22, 250
- Larsson 251
- Larsson (Färila, Tyrgils Klemenssons ätt) 244
- Laurensen, frman 217
- Mattiasson Griis 103
- Olofsson (skyskura) 72
- Otter, rådman 198
- Tyrgilsson (Färila, Tyrgils Klemenssons ätt), kanik 244
- Malin Ulfsdotter (Soop) 286, 316
- Malsta-ätten se Birger Gregersson, Inga Gregersdotter
- Margareta (Märta)
 - , tjänstekvinna 268
 - i Eskesta 64
 - Arvidsdotter (Sparre av Vik) 173
 - Bengtsdotter 267
 - Bengtsdotter (Ingemar Djäkns ätt) 291 f, 314, 316
 - Eriksdotter (Leijonhufvud), drottning 128
 - Fröstensdotter, hustru till Peter Jakobsson (björnram) 253
 - Jarlsdotter (balk) 267, 270
 - Karlsdotter (Sparre av Tofta) 175
 - Kristiernsdotter (Vasa) 174
 - Lydekadotter (Stralendorp) 155 f, 276, 277
 - Siggesdotter (Brun) 266
 - Tomasdotter (Bölja från Uppland) 298
 - Turesdotter (Bielke) 249
 - Valdemarsdotter, drottning 21, 158
- Margit Gerdarsdotter i Vallby 66, 81
- Olofsdotter 198
- Mariet Olofsdotter 259
- Marina Nilsdotter (Grip) 155
- Martin Guldsmed 205
- Mats (Mattias), se även Kagg, Körning
 - , landbo 213
 - i Bol 238
 - i Ekeby 249
 - i Gunnarsbo 68
 - i Klev 202
 - i *Risinge 278
 - i Valla 292
 - Igelsson 158
- Ingemarsson (Ingemar Djäkns ätt) 312
- Jonsson i Ål 261
- Järleson (morgonstjärna) 265
- Kettilmundsson 71 f, 80, 123, 125, 137, 140
- Nilsson i Golvsta 202, 208
- Pedersson (?Månesköld) i Vässarn 269, 278
- Persson 299
- Persson i Ekeby 261
- Persson (upplänning) 163
- Ragvastsson (sågskura) 113, 127
- Mattias se Mats
- Mauritz Nilsson (Gyldenstjerne) 249
- Mikael (Mickel)
 - Matsson 235
 - smed 237
- morgonstjärna se Järle Pedersson, Mats Järleson
- mussla se Knut, Magnus och Sten Pik
- Månesköld se Anna Karlsdotter, Bengt Jönsson, Jöns Pedersson, Karl Bengtsson, Mars Pedersson, Ragvald Pedersson
- Måns, se även Balk
 - i Fornbro 224
 - Bengtsson i Fågelsta 128, 136
 - Bäck 267
 - Larsson 68, 71, 80
- Mårten, präst i Sjalagården 315
 - i Fornbro 224
 - i Lysta 228
 - i Svartbäcke 165
- Alfsson, kyherde i Estuna 196, 260,

- 262 f
 — Persson 73
 — Skytte 205
 Märta se Margareta
- Natt och Dag se Bo Nilsson, Nils Bosson
- Nicolaus Holmonis, kyherde i Vassunda 286
- Nils, se även Korke, Krok, Ryning
 — , bi i Västerås 204
 — , dekan 218
 — , kyherde i Bollnäs 75, 87
 — , kyherde i Frötuna 250
 — , kyherde i Östervåla 134
 — i Brunnvalla 113
 — i *Kuggeby 278
 — i Smara och hans söner, Anders, Jakob, Lars och Peter 199, 200, 204, 206, 213, 227, 241, 278, 292
 — Abjörnsson (Sparre av Tofta) 197
 — Allesson, äbi 168, 171, 200, 221, 291
 — Bosson (Grip) 281, 284, 304, 306, 316
 — Bosson (Natt och Dag) 83, 204 f
 — Botesson 285
 — Eriksson 239
 — Eriksson (Gyllenstierna) 74, 160, 160, 245, 305
 — Eskilsson (Banér) 287
 — Fadersson (Sparre av Hjulsta och Ängsö) 72
 — Gerbo 298
 — Germundsson i Kragsta 313, 316
 — Gregersson (en bjälke) 298
 — Hemmingsson 291
 — Henningsson i Kydingeholm 237
 — Hård, fogde 309
 — Israelsson (halv björn) 262, 293
 — Jespersson (Cruus af Edeby) 196, 252, 257, 259, 260, 262 f, 264, 266, 267, 298, 299
 — Johansson, kyherde i Vendel 174
 — Jönsson, frman 217
 — Kettilsson (Vasa) 312
 — Klasson 278
 — Lang i Bjurvalla 127
 — Pedersson i Åby 237
- Persson till Barkarby, frman 303
 — Persson i Grunsta 309
 — Persson i Kilby 201 f
 — Petersson (Länna-ätten) 276
 — Ragvaldsson, kyherde i Edebo 264
 — Ragvaldsson (lilja), äbi 243, 308
 — Tidekasson 304
 — Tyrgilsson (Färla, Tyrgils Klemenssons ätt) 244
 — ”Westanbek” 68
 Nipertz, Erik 259
- Olof, se även Bagge
 — i ?Benhamra 277
 — i Svista 212, 215
 — i Åsunda 197, 299
 — Andersson i Ål 239, 260
 — Björnsson, äbi 171, 203
 — Eriksson i Bro 62
 — Eriksson (Sparre av Tomta) 198, 279, 280
 — Henriksson 97
 — Ingevaldsson i Ytternäs 262
 — Larsson av Burunge 152
 — Larsson i Ettinga 138
 — Larsson i *Lataby 312
 — Likstensson, ?frman 306, 308
 — Magnusson i Ämyra, frman 94, 97, 98, 100 f, 105
 — Matsson i Bro, frman 110, 113, 116, 117
 — Matsson i Skala 184
 — Mårtensson i Tuna 174
 — Nilsson i Bro, hdshövd 113, 121, 122, 126, 127
 — Pedersson 233
 — Pedersson i Ellringe 272
 — Persson i Krisslinge 208
 — Ragvaldsson (Lindö-ätten) 157
 — Sigvidsson 72
 — skomakare i ”Myrone” 75
 — skrivare 97, 171
 — smed i Åby 235, 238
 — Tegnesson i *Kædelingaswunda 312
 Otte Ulfsson (Björnram från Västergötland) 267
 Oxenstierna se Bengt Kristiernsson, Birgitta Kristiernsdotter, Gabriel Kris-

368 Personregister

- tersson, Jöns Bengtsson, Kristiern Bengtsson, Sten Kristiernsson
 oxhuvud se Abraham Pedersson Rommel
 oxpanna se Jöns Sigvidsson
- Peder, Pelle och Per se Peter
 Peter (Peder, Pelle, Per), se även Fleming
 — 304
 — i Burunge, ?frman 152
 — i Bjurvalla 127
 — i Pålbo 66
 — Bertilsson i Enköping 199, 251
 — Björnsson i Uggelvikén 293
 — Bonde 157
 — Bondesson 202
 — Bosson i *Myriby, frman 279
 — djäkn i Upplanda 171, 186
 — Eriksson i Mårtsbo 135
 — Eriksson i Väsby 219
 — Eriksson i Al 269
 — Eriksson i Ösby 255, 263, 270
 — Eriksson (schack) 298
 — Gerhardsson (två trappskurna rutor) 71
 — Gisleson i Söderby 214
 — Gås 259, 262, 267
 — Holmgersson i Gryttby 155
 — Ingelsson i Hamra 222
 — Jakobsson, kyherde i Tierp 62 f
 — Jakobsson (björnram) 243, 253
 — Jakobsson (tre sjöblad i styckad sköld) 264 f
 — Johansson 105
 — Jonsson i Mehede 73
 — Jönsson i Gyllby 182
 — Jönsson i Upplanda 98
 — Jönsson i Österby 212, 238
 — Kolsson i Grän 249, 251
 — Kruse 21
 — Larsson 264 f, 267, 269
 — Larsson i Källsby 183 f, 185
 — Larsson i Sjukarby 64
 — Larsson (Ulfstand av Arby) 298
 — Matsson 261
 — Mårtensson, frman 204
 — Nilsson, son till Nils i Smara, se Nils
 — Nilsson i Staffansbo 136
 — Nilsson (Grip) 281, 306
 — Olofsson, kyherde i Östervåla 139
 — Olsson i Brattberg 98
 — Olsson i Huggle 135
 — Olsson i Persbylånga 184, 185
 — Olsson "norden becken" (?Munga) 76
 — Olsson i Upplanda 186
 — Persson i Söderby 308
 — Röd i Västerås 104
 — smed i Österby 237
 — Svensson i Granby 300
 — Svensson i Malmö, frman 276
 — Toresson i Tjos, frman 196, 260, 262
 — Torkilsson, äbi 27
 Pik, Knut (mussla) 77
 — , Magnus (mussla) 77
 — , Sten (mussla) 77
 Plata, Stötzleff 217
 Porse se Birgitta Magnusdotter
- Ragna i *Myriby 214
 Ragnhild Johansdotter 249, 254
 — Jonsdotter, hustru till Ragvald Petersson i Vattensta 233
 Ragvald i Spångby 202, 211, 215, 219
 — ?i Torp 127
 — Ingemarsson 306
 — Magnusson (fargalt) 77, 95
 — Pedersson (?Månesköld) i Grunsta 278
 — Petersson (fyrstyckad sköld) 152 f
 — Petersson i Vattensta 233
 Ramborg Israelsdotter (And) 171
 — Magnusdotter, hustru till Olof Magnusson i Amyra 97, 98, 105
 Ramfrid Gustavsdotter (lejon) 238
 Rodenkerke, Herman d ä 312
 Rodger, kanik 218
 Rogge, Kort 293, 314
 Rommel se Abraham Pedersson
 rutor, två, trappskurna se Peter Gerhardsson
 Ryning, Nils 63, 169
 Rålamb se Anders Sigfridsson
 Rönnow, Claus 177

- Salomon, kanik 194, 195, 196, 197, 199, 200, 202, 204, 206, 211, 213, 221, 224, 227, 241, 242, 270, 278, 292
- Sandika-ätten se Erik Eriksson
- schack se Bengta Johansdotter, Erik Petersson, Peter Eriksson
- Sigfrid 81, 82
- Nilsson i ?Bärby 275
- Sigge i Väsby 237
- Larsson i Harbro 317
- Sigrid, änka efter Ingevald i Bromsten 243
- Andersdotter (spets från höger) 204
- Eskilsdotter (Banér) 74, 160, 245, 305
- Magnusdotter (kluken sköld) 244
- Svantesdotter (Sture) 218
- Sigvard Olsson i Våla 87
- Simon i Gyllby 182
- sjöblad, tre, i styckad sköld se Peter Jakobsson
- skyskura se Magnus Olofsson
- Skytte, Lars 55
- sköld, fyrstyckad se Ragvald Petersson
- , klujen se Guttorm Toresson, Sigrid Magnusdotter
- , kvadrerad se Gustav Leksson
- Slaweka, se även Anna Klausdotter
- , Johan 123
- , Klaus d y 215, 243, 297, 298, 299
- Soop se Erik Persson, Malin Ulfsson, Ture Ulfsson
- sparre se Jöns (Pedersson) Kanna
- Sparre av Aspnäs se Barnam Gislesson, Gisle Elinesson, Helena Magnusdotter, Katarina Gislesdotter, Magnus Gislesson
- av Hjulsta och Ängsö se Anna Bengtsdotter, Bengt Fadersson, Görvel Fadersdotter, Hillevi Knutsdotter, Nils Fadersson
- av Tofta se Karl Ulfsson, Knut Karlsson, Margareta Karlsdotter, Nils Abjörnsson
- av Tomta se Bengt Eriksson, Birgitta Eriksdotter, Erik Olofsson
- av Vik se Arvid Gustavsson d ä, Arvid Gustavsson d y, Margareta Arvidsdotter
- vidsdotter
- sparre över blad se Bengt Karlsson, Knut Karlsson
- spets från höger se Ingevald Andersson, Sigrid Andersdotter, Elin Ingevaldsdotter, Katarina Ingevaldsdotter
- från vänster se Gregers Styrbjörnsson, Johan Styrbjörnsson, Karl Jakobsson, Katarina Matsdotter, Kristina Johansdotter, Magnus Gregersson, Styrbjörn Torstensson, Torsten Styrbjörnsson
- snett i skölden se Torsten Gregersson
- spetsar, två, uppifrån se Anders Tomasson, Elin Andersdotter
- Spielbude i Bol 237
- Staffan Olsson i Mysslinge 208
- Ulfsson (Ulv) d y 223, 224
- Stefan Håkansson i Viby 279
- Sten, se även Pik, Sture
- Bengtsson (Ulv) 91, 123, 126
- Eriksson (Leijonhufvud) 84, 86, 88, 153
- Kristiernsson (Oxenstierna) 21, 22, 174
- Nilsson 85
- Ottesson (Björnram från Västergötland) 267
- Turesson (Bielke) d ä 157, 167, 173 ff
- Turesson (Bielke) d y 226, 249, 254
- Stensta-ätten se Finvid Jönsson
- Stiernsköld se Klas Jöransson
- Stig Axelsson (Ulfeldt) 176 f
- stjärna se Björn Nilsson, Lars Olofsson
- stjärnbjälke se Karl Dansson
- stjärnor, två se Birgitta Karlsdotter, Karl Djäkn
- stolpe se Anna Markvardsdotter
- Storbjörn i Knaby 236
- Stralendorp, se även Märta Lydekadotter
- , Lydeka 25
- Stråle, Holger (Holmbjörn) 316
- stubbe se Harald Karlsson
- Sture, se även Sigrid Svantesdotter, Svante Nilsson
- , Sten d ä 249, 289, 313, 314, 315,

370 Personregister

- 317
— , Sten d y 103, 174, 276
— , Svante Stensson 83, 94, 96, 97, 98, 99 f, 102, 103 f, 130, 139, 159, 170, 241, 245, 304, 305
Styrbjörn Torstensson (spets från vänster) 197, 299
Svante, se även Sture
— Nilsson (Sture) 21, 118
Sven Eriksson, fogde 314
Sverker Simonsson, fogde 184
sågskura se Mats Ragnvasson
- Tidekin i Torp 121, 127
Tomas, kyherde i Tierp 75, 82
— i Gryttjom 151
— i ?Visteby 277
— Andersson 67
— Nilsson (Bölja från Uppland) 196
— Olsson i Sprötslinge 195
Torbjörn i Ön 78
Torkel Tykesson (Välinge-ätten) 95
Torsten Gregersson (spets snett i skölden) 260
— Styrbjörnsson (spets från vänster) 121
Tott se Anders Stigsson, Erik Tönnesson, Ingeborg Larsdotter, Ingeborg Åkesdotter, Ivar Axelsson, Tönne Eriksson
Tott af Skedebo se Jöran Åkesson
Tre rosor se Gustav Johansson, Johan Turesson, Lars Turesson
Trolle, se även Anna Arvidsdotter, Beata Arvidsdotter, Elsa Arvidsdotter
— , Arvid Joakimsson 70, 98, 115, 120, 126
— , Erik 291, 316
— , Ture Arvidsson 167, 168
Truid Gregersson (Ulfstand) 159, 170
Ture Bengtsson (Bielke) 173
— Pedersson (Bielke) 197, 218, 219
— Turesson (Bielke) 174, 177
— Ulfsson (Soop) 286, 316
Tyrgils Matsson 217
Tönne Eriksson (Tott) 313, 316
— Olofsson 198
- Törne Karlsson (hjärtorn) 233
Uggla se Arvid Klasson, Josef Arvidsson
Ulf 152
— , prebendat 249
— Gislesson (ginbalk belagd med två sparrar), kanik 206, 208, 212 f, 244
Ulf af Horsnäs se Gudmund Persson
Ulfeldt se Anna Axelsdotter, Stig Axelson
Ulfstand se Barbro Larsdotter, Peter Larsson, Truid Gregersson
Ulv se Arent Bengtsson, Bengt Filipsson, Gotskalk Bengtsson, Staffan Ulfsson, Sten Bengtsson
Ulvunda-ätten se Birgitta Björnsdotter
Ulvåsa-ätten se Karl Ulfsson
- Valborg, syster till kaniken Salomon 196, 197, 224, 292
Valdemar Magnusson, hertig 26, 30, 116, 117, 132, 138, 195, 196, 197, 199, 200, 201, 202, 203, 207, 210, 211, 214, 216, 219, 223, 225, 227, 228, 281, 285, 298, 303, 309
Vasa se Beata Karlsdotter, Birgitta Kristiernsdotter, Erik Johansson, Gustav Kristiernsson, Johan Karlsson, Johan Kristiernsson, Karl Kristiernsson, Kristiern Johansson, Kristiern Nilsson, Margareta Kristiernsdotter, Nils Kettilsson
Vilken Olsson (femgrenig växt), fogde 217
Vincent Ivarsson (Dyre) 226
vinkelhakar, två se Bengt Karlsson
Välinge-ätten se Torkel Tykesson
Väsby-ätten se Gregers Nilsson
växt, femgrenig se Vilken Olsson
- Öjar, kanik 218, 285
Örjan Nilsson (Björnram från Västergötland) 267
örnfot se Jakob Ulfsson
örnfötter, tre se Elin Ingevaldsdotter
Östen i Pinga 235, 238
— i Skärsättra 184

Register över kyrkors och klosters godsinnehav

Registret avser kyrkors och klosters godsinnehav inom undersökningsområdet under medeltiden. Hänvisningar till dessa organisationers (liksom kronans) godsinnehav efter reformationen kan erhållas i tabellerna över antalet jordeboksenheter (s 33—36 och resp sockenindelning). Dessa tabeller utgör ett viktigt komplement till nedanstående register, eftersom kyrkornas och klostrens godsinnehav till stora delar är känt endast genom efterreformatoriskt material. — För den kyrkliga indelningen (prosterier m m) och socknarnas omfattning hänvisas till avsnittet Kyrklig indelning (s 26 ff) och resp sockeninledning.

- Almunge kyrka: 275 (Hov, utan ortnamn), 277 (*Mædelbergha)
 Alunda kyrka: 195 (*Egilsetrum), 196 (Foghammar, Fresta), 197 (Gela), 201 (Jortslunda, Jälsta), 202 (utan ortnamn), 207 (Marma), 210 (?Skarpösby), 211 (Spångby), 214 (Söderby), 259 (Börsta), 270 (?Ösby)
 Bladåkers kyrka: 281 (utan ortnamn)
 Danvikens hospital: 202 (Kilby)
 Edsbro kyrka: 291 (Bro), 294 (Åsby)
 Ekeby kyrka: 222 (utan ortnamn), 223 (?Ingvasta)
 Faringe kyrka: 297 (utan ortnamn), 298 (Täby)
 Fasta kyrka: 300 (Apalbol)
 Huddunge kyrka: 109 (Hallsjö), 110 (Tingvastbo)
 Hökhuvuds kyrka: 225 (Borggårde), 227 (Hanunda, Lysta), 228 (Roddarne)
 Julita kloster: 95 (Brattberg)
 Klara kloster: 137 (Svina), 234 (?Kulla)
 Knutby kyrka: 303 (Ellsta), 305 (Kullby), 307 (Råstensby), 309 (Åsby)
 Lagga kyrka: 268 (*Verstadum)
 Morkarla kyrka: 232 (Bol), 235 (utan ortnamn)
 Myrby rättardöme: se Uppsala domkyrka, fabrica och Sankt Eriks-gods
 Nora kyrka: 116 (Nordansjö), 117 (Nordmyra)
 Olands rättardöme: se Uppsala domkyrka, fabrica och Sankt Eriks-gods
 Rasbo rättardöme: se Uppsala domkyrka, fabrica och Sankt Eriks-gods
 Rånäs rättardöme: se Uppsala domkyrka, fabrica och Sankt Eriks-gods
 Sigtuna kloster: 268 (*Verstadum)
 Sko kloster: 127 (Bjurvalla), 133 (Kullarbo), 198 (Golvsta), 297 (Faringe kyrkby)
 Skäfthammars kyrka: 243 (utan ortnamn)
 Stavby kyrka: 255 (Stavby)
 Stavby rättardöme: se Uppsala domkyrka, fabrica och Sankt Eriks-gods
 Stockholms hospital: se Danvikens hospital
 Tegelsmora kyrka: 180 (Bredmyren), 186 (utan ortnamn)
 Tierp, kanonikat: se Uppsala domkyrka, kanonikatet Tierp
 Tierps kyrka: 64 (Eskesta), 66 (Frebro), 78 (*Suensbodhom), 79 (Tuva), 81 (Väster-Ensta)
 Tierps rättardöme: se Uppsala domkyrka, fabrica och Sankt Eriks-gods

Tolfta kyrka: 85 (Dorkarby), 86 (Hemmingsbo, Norrby), 87 (Orkebo, Sjukarby), 88 (Vallskoga)

Tuna kyrka: 211 (Spånga), 220 (Ål), 221 (Blacksta), 251 (Jönninge), 259 (Börsta), 260 (Edinge, Ekeby), 263 (Krogsta), 264 (Kyttinge), 267 (Saringe), 268 (utan ortnamn, Tunaby, *Verstadum), 269 (Ål), 270 (Ösby)

Uppsala domkyrka:

ospecificerat: 86 (Långvreta), 88 (Vinsäter), 144 (Alberga), 169 (Tällgärde), 171 (Åbyggeby), 172 (Åsbo), 186 (Upplanda), 208 (Odenslandet), 238 (Österby), 243 f (Valde), 269 (Ål), 284 (?Bladåkersby), 292 (Rekinde)

biskopsbordet: 115 (Ljusbäck), 116 (Nordmyra), 265 (Lydinge), 291 (Lund), 315 (Hydinge)

fabrica och Sankt Eriks-gods: Myrby rättardöme: 96 (Eklunda), 99 (Kvarsta), 101 (Norrbo), 102 (Risänge), 103 (Svina), 113 (Bro), 136 (Smedsbo) — Olands rättardöme: 195 (Bärby), 198 (Golvsta), 203 (Källberga), 210 (Skrikboda), 213 (Svista), 215 (Torsne), 217 (Våxome), 219 (Väsby), 243 (Skäfthammar); se även Stavby rättardöme — Rasbo rättardöme: se Stavby rättardöme — Rånäs rättardöme: 293 (Vagn, Myskja), 314 (*Glömmynge) — Stavby rättardöme: 206 (Lyan), 251 (Inninge), 252 (Jönninge), 254 (Skeberga), 260 (Edinge), 263 (Hässelby); Stavby rd redovisas endast 1480—1527; Inninge, Jönninge, Skeberga, Edinge finns 1480 i Rasbo rd och från 1536 i Olands rd; Lyan och Hässelby saknas 1480 och från 1536 — Tierps rättardöme: 77 (Skämsta) — Vallby rättardöme: 153 (Burunge), 172 (Åbyggeby) — utan angivelse av rättardöme (tiden före 1480): 171 (Åbyggeby), 172 (Åkra), 195 (Bärby), 197 (Furuby), 198 (Golvsta), 200 (Happsta), 202 (Klev), 203 (Källberga), 206 f (Lövsta), 210 (Skrikboda), 211 (Spångby), 212 f (Svista), 214 (Söderby), 215 (Torsne), 216 (Vettsta), 218 f (Väsby), 227 (Lysta), 238 (Österby), 249 (Bärsta), 251 (Inninge, Jönninge), 256 (Ubby), 266 (Myssinge), 268 (Tunaby), 280 (Ysinge), 286 (Norrarn, Ola), 291 (Lund), 308 (Söderby), 309 (Åsby)

kanonikatet Tierp: 208 (Mysslinge)

kanonikatet Vallby: 201 (Jortslunda), 286 (Norrarn), 287 (Rungarn), 291 (Bro), 294 (Ytterby), 308 (Söderby)

Sankta Annas prebenda: 204 (Lyan), 217 (Våxome), 244 f (Valde)

Sankta Barbaras kapell: 218 (Våxome)

prebenda i Sankt Botvids kor: 293 (Vagn, Myskja), 314 (*Glömmynge)

Cantorie prebenda: 219 (Väsby)

prebenda ducum: 218 (Våxome), 308 (Tarv)

Sankt Erasmi prebenda: 155 f (Gryttby)

Sankt Eriks och Sankt Olofs prebenda: 217 (Våxome), 308 (Tarv)

Sankta Margareta prebenda: 144 (Alberga), 173 (Ålby)

Sankt Petri et Pauli prebenda: 104 (Vida)

prebenda Quinque vulnerum: 99 (Kvarsta), 205 f (Lyan), 254 (Skeberga)

Själakorets prebenda: 63 (Brusbo)

Vårfrukorets 3:e prebenda (Törne Karlssons): 233 (Knaby)

8:e prebendan: 194 (Berga), 199 (Hammarby), 249 (Bärsta), 251 (Jönninge), 256 (Ubby)

kanikprebenda (ospecificerad): 234 (Kulla)

prebenda grundad av Gregers Germundsson: 286 (Ola)

3:e vicarian: 194 f (Bärby), 197 (Gela), 200 (Happsta), 202 f (Källberga),

216 (Vettsta), 221 (Blacksta), 242 (Skäfthammar)
 Uppsala helgeandshus: 169 (Torkelsbo), 248 (Bolsbyn, *Engilstadh), 252 (Källgården, Nordansbol), 253 (Padan, Sandbol), 254 (Skinnarbol), 255 (Stenby, Stummelbol), 256 (Sunnarsbol)
 Uppsala kloster: 265 (Lydinge)
 Vallby, kanonikat: se Uppsala domkyrka, kanonikatet Vallby
 Vallby rättardöme: se Uppsala domkyrka, fabrica och Sankt Eriks-gods
 Vendels kyrka: 159 (Karboda), 171 (Väster-Ekeby)
 Vårfruberga kloster: 241 (Gimo)
 Älvkarleby kapell: 66 (Frebro)
 Östervåla kyrka: 128 (Bärby), 132 (Hov), 134 (Lindsbro), 137 (Svingbolsta), 138 (*Teppegerhi), 139 (Åby)

Register över sätesgårdar

Registret avser de egendomar inom undersökningsområdet som vid något tillfälle under medeltiden eller åren 1500–1570 finns belagda som sätesgårdar. Årtalen anger det första och det sista året som sådana uppgifter finns; streck (–) mellan årtalen anger att gården kan antas ha varit sätesgård under hela den mellanliggande perioden, komma (,) mellan årtalen avskiljer enstaka uppgifter.

Tierp

Tolfta sn

?Bro 1365 (troligen från 1330-talet), s 84 f

Våla

Harbo sn

?Viby 1346, s 103

Åmyra (Nolmyra) 1352–1371, s 105

Nora sn

Bro 1357–70, 1398–1409, 1453, s 113

Östervåla sn

Aspnäs 1357 (troligen från 1326)–, s 123 ff

Vendel

Vendels sn

Burunge ?1303, 1341–1360, s 152

Örby 1352–1536/38, s 173 ff

Oland

Alunda sn

Våxome 1409–20, 1442, s 217

Stavby sn

Ormeryd 1506–1519, s 253

Tuna sn

- Ekeby 1401-1422, s 260
- Hässelby 1401-1424, 1558-, s 262
- Lydinge 1345-1409, 1498, 1537, 1558-, s 264
- Rycklinge 1450-1452, s 266
- Vässarn 1435, 1476-91, s 269

Närdinghundra

Almunge sn

- Länna 1364-1411, 1487-1515, 1523-?1546, s 276
- Seglinge 1425-, s 278
- Stora Väsby 1484-1506, 1544-45, s 280

Bladåkers sn

- Norrgarn 1442-1451, 1553, 1560-63, s 286
- Rungarn 1554-, s 287 ff

Edsbro sn

- Vagn 1401-?1472, s 293

Knutby sn

- Björkö 1506, s 303

Ununge sn

- Berga 1424-1489, 1530 (troligen från 1515)-1551; avelsgård 1556-60, s 312 f
- Kragsta 1490, 1562-, s 316